This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

BUHR A

a39015 01810001 9b

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
HELEN CLAPP RAPHAEL

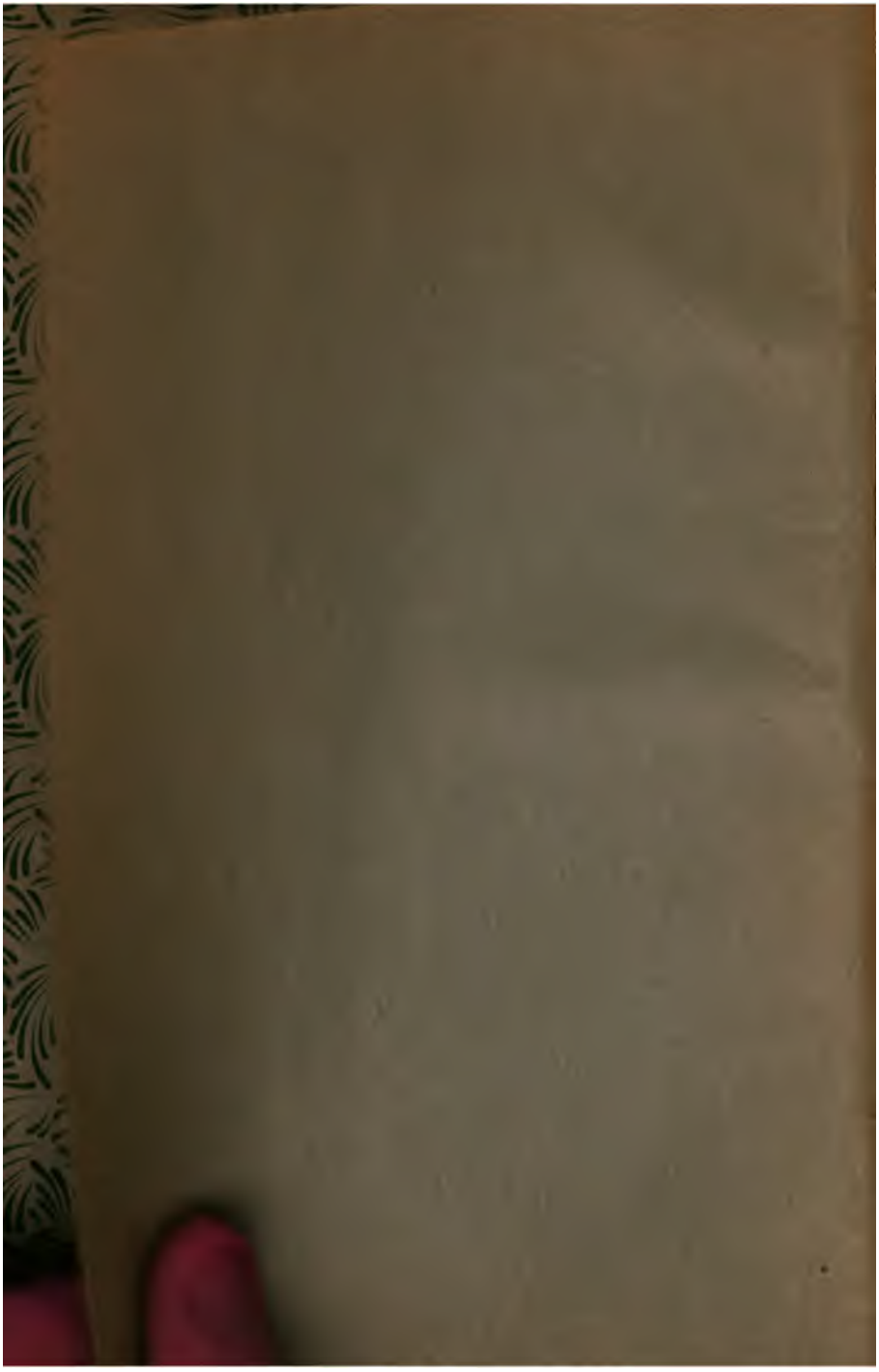

MAGAZINU ISTORIKU

PENTRŬ

DACIA

SŬB PEDAKCIA

AŬI

A. TREB. LAŬRIANŬ

Prof. de Filosofie ăn Kolegiŭ Naționalŭ,

ĭi

NIKOL. BĂLCESKŬ.

Tomŭ II.

BŬKŬREȘTI.

Kŭ tipariŭ Kolegiŭlŭi Naționalŭ

1846.

DG
59
D3
M18
V.2

13-219941

ISTOPIILE

Domniaor Църій Ръмънещі

de Kostantin Кънітанъл. (ѵртаре)

Domniea Dѵкъі Bodъ л. 7182.

Dѵка Bodъ вine Domнѣ.— Dѵка Bodъ se пeвoeцe se вiнъ вoiарій прівецї ѵт віаа.— Dѵка Bodъ se dѵce ѵт ѵнпъратъ ла Кazачї.— Dѵка Bodъ ѵрimite ла прівецї ѵт жърътmnt se вie.— Хрігеа Bistierъ крede пe Dѵка Bodъ шi вine ѵn царъ.— Dѵка Bodъ отоаръ ѵреї вoiарї.— Sірoe Bepнiѣ шi Pадѵ Dѵdeaѵa мътimeaнѣ рѣ de Dѵка Bodъ.— Тѵрчіі мерѵ ла oaste ѵn царa Лeшaѵъ ѵт Dѵка Bodъ.— Dѵка Bodъ таіе ѵn нъвitan ла Kodрieaшi ѵn тънie.— Хрігеа Bistierъ вine den easte ѵn царъ въ гъteaвъ хaрачії.— Чѵтъ ѵитnлaіъ аѣ фostѣ ѵn aчeстѣ an.— Dѵка Bodъ ѵnвide пe Kaнтaкoзiнiї ла Къларaшi шi тѣ лaсъ нaръ.— Beлdi Пaл шi Грa-фѵa Чaкі Іцфaн шi алцїї прівецеaѣ ла Тѵрчі.— Анафі Крaчѵa ѵрimite пeaтeшї ѵнpoтiва Beлdiї ла Тѵрчі.— Beлdi Пaл ѵn Ediaѵa тoape.— Пeнтрѵ чe s'aѣ ѵнaръжвit Beлdi ѵт Крaчѵa.— Бaнфі Denem і se таe кa-пѵа.— Dѵmiтрaшкѵ Bodъ Moлdoвeaнѵa тaвъa, шi ѵтn пe Antonie Bodъ Poвet.— Dѵка Bodъ терце ла oaste ѵn царa Лeшaвъ.— Oвъцѵта Dѵкъі Bodъ шi ла лѣї Antonie Bodъ ла Іaші.— Тѵрчії, Тѵтарьі ѵнѵтцѵнѵръ пe Лeaші.— Лeaшії фак шaцѵтрї ѵнпрежѵр.— Лeaшії фак нaче ѵт Тѵрчії. — Dѵка Bodъ ѵт чinste se ѵнтoарче ла вкaѵn.— Dѵка Bodъ ѵвоеще Domнieа. — Dѵка Bodъ ѵерце ѵт Тѵрчії ла Чехріn.— Dѵка Bodъ нар ѵерце ла Чехріn ѵт Кaрaмѵстафa Візірѵа.— Тѵрчії вaт Чехріnѵа.— Аѣ вenit Moскaлії ла Чехріn вітежаще.— Пaрaхіna Боліцеaнѵа фѵ прinѕѣ de Dѵка Bodъ.— Лaзкaраке Бнѵтaрѣ ѵа ѵнside Візірѵа.— Рaдѵа Логофѣт Крецi-леaнѵ фѵце ла Арdeaл — Шървaн Логофѣт фѵце ла Тѵрчі.— Шървaн Ло-гофѣт ѵн Domнieа шi Dѵка Bodъ ѵеце ла Moлdoвa.

Dѵпъ чe se тaзълі Грігорiе Bodъ, кѵт вaѣ вкрis ѵndърѵт, вeні Dѵка Bodъ кѣ Кaнтaкoзiнiї вoнарї дeла Цaріград, (къ ѵнiї ера вѵргѵнї ла Крit,) каре шiindѣ ла вкaѵn гъзіръ царa кaп тѵрвѣратъ, o seaмъ de вo-нарї фѵцiцї ѵn царa тѵрчeaскъ, кѵт маї ѵndърѵт am вкрis, алтъ seaмъ de вoнарї фѵцiцї пeп мѵнцї, нар oaмeнiї чeї проці нар фѵцiцї пeп пъдѵрї, пeп мѵн-

цѣ, (пентрѫ о вeaste че вenise кѫ вор ѕѫ роѳeaскѫ [illegible] Тѫтарѫ.) Чі Дѫка Водъ аѫ фъкѫт кърцѣ de пaче, [illegible] аѫ трimis ѫn тoate лaтѫріле църъ, кіемѫndѫ пре [illegible]цѣ ѕѫ вie ла кaѕeле лор фъръ нічѣ о фрікъ. [illegible]трimisaѫ, ші ла бояріі прівецѣ ѕѫ вie, чі п'аѫ вeнit de aчea daтъ; нар бояріі каре ера ѫn цaръ пeн тѫпцѣ, тоцѣ ваѫ вковорѫт пе ла кaѕeле лор, ші аѫ терѫ de ѕ'аѫ ѫнкinaт Domнълѫ. Кіелтѫітаѫ Дѫка Водъ ла Поартъ de аѫ adѫs ші пе бояріі чеі ѫргѫпіцѣ ла Кріt de Грігорie Водъ, карі пе ла кaѕeле лор аѫ вinіт. Дар тот пѫ ѕъ odiхnea пентрѫ вояріі чеі прівецѣ вѫzѫndѫ кѫ пѫ вin, чі аша ѕ'аѫ ѕфѫтѫіт кѫ бояріі лѫі, ка ѕъ трimіцъ ѕoл ла Краѫна Арdeалѫлѫі, ка ѕъі dea ѕъі adѫкъ фъръ вoea лор ѫn цaръ. Ші алeсеръ пре Първъл Логорѫт, фечор лѫі Дръгічі Спѫтар, deа трimіѕеръ ѕoл. Карeле трекѫndѫ пе ла Брашов, ші гѫѕindѫ пре Neагѫл Бан ші пре Ілie Арташ, кѫ пріетешѫгѫл Sasiлор, че ера маі марі четѫці Брашовѫлѫі, леаѫ фъкѫт мѫлт вал, ші наѫ ші ѫнкіѕ. (dар фiindѫ фъръ щіреа Краѫлѫі, леаѫ вenіт Sasiлор нечinste, ші наѫ ѕлoбozіт.) Ші трекѫndѫ Първъл Логофът ла Краѫна, ші мѫлте amестекѫndѫ, аѫ трimіѕ Краѫл de аѫ кіemат пре боярі ла дѫнѫѫ, ші леаѫ ѕпѫѕ кѫ'і пофтеще Domнѫа ѕъ теаргъ ѫn цaръ; нар Бапѫл Георге Бълеапѫа маі вътрън de алціі фiiндѫ аѫ zіѕ: de eѕte вoea мъріі ѕалé ѕъі dea легацѣ, аша вор терце, нар de вое пѫ; ші нарѫші de ѕокoтeaще мъріа ѕa, кѫ фак вре о пагѫбъ църъ Арdeалѫлѫі, ѕъ факъ вine ѕъ ле dea карte de кале, ші ѕъ вор дѫче ѫn алte църі. Aчeѕтea ші алтеле ка aчeѕтea аѫzіndѫ Краѫл, (фiindѫ ші от бѫн,) леаѫ zіѕ: кѫ de вое de вор вреа, нар пѫ ѕіліцѣ; кѫ нічѣ вoт

stріка noї (zіче) овіченъл чел бътръп ел църълор, съ въ дът фъръ вое съ терцецї. Deчї нъ́ slовozit de sá dъs фіеще каре пре ънde авea razde; нар Първъл Логофът лъ́ndъшї ръsпънsъл, къ пъї ва da пре ачєї вонарї съ теарґъ фъръ воеа лор, s'á ънtорsъ́ ла Domnъ́ ънdърът, ші трекъndъ́ нарпа ачеea аша, ші вііndъ́ пріmъвара нъ́ venit порънкъ Dъкъї Bodъ съ se ръtенскъ съ теарґъ къ ѣmпъратъл ла цара Къzъчеаскъ, ші s'á dъs. Атънчї а́ лъat ѣmпъратъл Леdіжпа, Хънanії ші алте четъцї, ші а́ ровіт цара фоарte, къt зічea тоцї, къ ва рътъпea de акъm ънainte ачел пътънтъ́ пъstіń. Ші s'á ънtорsъ́ desпре тоатпъ чіпешї ла цара лъї, nestъndъле nimenї ънпотрівъ. Dънъ че а́ venit Dъка Bodъ ла скаън, нар пъ se odіхnea пентръ вонарії прівецї, чі а́ фъкът кърцї de іznoавъ къ жъртънтъ́ ші а́ trimis de'ї кіema, зікъndъле: съ пъ se teamъ de nimік, нічї de Kantakozinії. Къчї еї ле ера врънташъї лор, de кареї съ temea вонарії прівецї, къ аsкълътndъї Dъка Bodъ sпре ворбеле челе реале, ле ва фаче вре ън ръ́ъ, nismъindъї ші вінъindъї къ пatima че а́ лъat дела Грігоріе Bodъ, съ фіе фost дела ачещї вонарї. Dар грешіea, къ п'а́ фost дела ачена, чі авea Грігоріе Bodъ nismъ пре дъншъї de тълте ънеле алтеле, чеї зічea шії фъкъse ън Domnіea dentънъ́. Ші ел ка ън ом de неказ, апъкъndъ́ нар пътереа ла тънъ, а́ фъкът къ дъншъї че а́ врът, нъ́ ънкіs, нъ́ вътът, нъ́ пръdat, нъ́ dat ла неdense, нар пъ нъ́ оторът. Da ачasta лъ́ndъ́ цііпцъ віne Dъка Bodъ, ші въzndъ́ ші пре Kantakozini, къ съ ънълца ші съ търескъ́, ші пофтескъ́ пре Domnъ́ съ факъ челе пекъвііпчоase, леste воеа ші леste пътіпца лъї, ън

oареце кіп ын bedea къ окі кърацї; ші, кът am zis маї sus, de iznoавъ аў skpis Domnъл къ жърътъторїў desnpe napтea лзї, ші Kantakoziniлop ынкъ леаў zis de леаў skpis desnpe napтea лор, кът de ачелеа че леаў фъкът Гріторіе Bodъ, пъ вор бъпзі пре дъпшъї ын веачї, ніч вре o жъdекатъ пъ вор черка, кънoskъndшї ші ей къ лор кънoщінцъ пріčініле пentръ каре ыаў nedensit Гріторіе Bodъ, ыар пъ din ындemnареа воıарілор. Ші аша dъкъndse кърціле ла воıарі, ын тълтъ зокоteлъ аў фost, зъ віе аў зъ пу віе. Ынзъ Xpizea Bistiep, цінеріле Бълеапълзї, заў ынkredinцат ші аў venit къ toатъ каза лзї, (пentръ къ ші Stpoe Bopnік venise маї наinte, ші se афла ын чinste ші ын паче,) ші Xpizea biindў, къ чinste л'аў пріimit ші аў авът паче; ыар Бълеапъл къ фіезъў ші къ алцї воıарї маї ръmase пъп ла апъл, ші апої аў venit. Ынтръ ачastъ врeame аў оторът Dъка Bodъ 3 воıарї, Папа Bistiep, Neroiцъ Bistiep, Boїko Postелнік, пъръndзї ачestў Boїko Postелнік, къ фак sфat зъ фъгъ ла Търчї, ші se пъраскъ пре Domnў de ръў, ші алтеле, ші skoцъndзї ла Diван, лі s'аў ръспънsў зъ ныаръ. Ші ынtpo noanте аў ешът Dъка Bodъ ла тъпъstipea лзї sфeti Георгіе de заў dъs къ заважitopї de ыаў skos den temniцъ, ші denaintea порцїї ыаў зъгрът-mat ші пре пъръцї ші пре пъръшў. (Зік ынїї, каре ші еў am аzit den гъра ынор оameнї фоарte de кredinцъ, къ пре Папа Bistiep, фратезъў Міхаї л'аў пъръt, чі орї къm аў фostў, ей аў лзat тоарte къmплітъ). Ынтръ апъл dentъюў ла Dъкъї Bodъ, фіindў ынкъ певеніцї воıарїї den превеціе, Бапъл Георге, фіезъў Івашко Логофът, цінерізъў Xpizea Bistiep, ші алцїї, se ынтъмплase de venise Stpoe Bopnік маї на-

inte ѧn царъ ла Domnъ, шi'л прiimise бine; dap Posteлniчeцi че ера aтѧnчi прe лънгъ Domnъ крedinчoшi, аъ врѧt съ факъ певое лъi Stpoe Bopnik, шi Padълъi Dъdeskъл, че ера цinepe лъi Георге Банъл Бълеапъл, шi аша sкoaseръ o търтъpie minчinoasъ търтъpiъindъ кѧm къ л'ар фi тpimis боѧpiї прiвецi къ къpцi ла Stpoe Bopnik шi ла Padъл Dъdeskъл, шi ъфpedeлindъ ѧn чoмar, зiкъndъ къ акoло аъ фostъ къpцiле, прe карелe dъкъndъл ла Dъka Bodъ, шi ел ѧzzind ка ачestea, аъ ѧnkis прe ачei боѧpi пъпъstxiцi, шi ъкoцъndъi ла Diban, шi ешъndъ търтъpia minчinoasъ, саъ тъпiѧt Domnъл шi тѧate nedense леаъ фъкѧt боѧpiлор ачestopa, маi въptos къ прe Dъdeskъл л'аъ тѧnчit къ хiаръ арѕъ прe пiептъ, пъпъ лъпгъ тoapte. Deчi цen чet doвedindъse, токma шi ла Domnъ, къ аъ фostъ minчiѧnii шi ѧndeшпътъpiле алtopa че леаъ фostъ връжташі, ѧаъ ѕлoвozit, шi трекъndъ къtъва вреame, ѧаъ шi чiѧstit, шi пѧmaї аѕкълата minчiѧniле леsne. Чi ла ачeste kazne шi алтеле, ера Nika дела Гръдiце Армаш маре.

Ѧntpѧ алdoiлea ап ал Dъkъї Bodъ ѧap аъ фъкѧt Тъpчiї гътipe de oaste ѕupe цара Лешаскъ, ла Бар, ла Zбараж, ла Трътвoвлеа, шi ла алте четъцi, шi аъ терѣъ шi Dъka Bodъ ла oaste, чi пъцin фолos аъ фъкѧt Тъpчiї de четъцi аъ лѧat, пѧmaї робi пe den афаръ аъ фъкѧt, шi аъ лѧat пѧлцi. Ѧntp'ачeастъ кълѧtopie a Dъkъї Bodъ, ла ѧn копак че авea ѧn цара Молдовеї, грълindъ ѕe треакъ zaхapaoa кodpъл шi пепѧtъndъ de плоi, шi de пopoae, шi de фрънтъл карълор, ѕiindъ ѧn къпitan дела тарцine, каре ера iѕпpавnik прe каръ, шi ѕпѧindъ Dъkъї Bodъ къ ѕ'аъ фрънтъ каръле, шi пѧ мot треаче кodpъл, атѣta саъ

mъniat de tape, къt ndatъ aў nъs de нaў tънat капъл; acestў фел de mъnie авеа Dъка Bodъ. Deчi връndў Dъка Bodъ съ se ntoaркъ dела oaste, вiindў вретеа харачънлъi, aў tpimis пре Xpizea Bistiep маi nainte n царъ, съ факъ рънdънала харачънлъi съ se стръпгъ. Aiчea n царъ ера лъsaцi Kaimakami: Stpoe Bopnik, Padъл Крецълескъл, Вълкъл Bistiep, каре фъцindў den лок n лок de фpiка чънmeи, (къ ntp'aчea варъ ера n toatъ цара,) нaў гъsit Xpizea Bistiep пре Kaimakami ла Фънтънеале, ші аколо аў фъкът ашъzъmънt de харачі; нар despre toamnъ вiindў ші Dъка Bodъ dела oaste некътezъndў съ теаргъ ла Бъкърещі пентръ чънmъ, saў dъs ла Кокоръщі, аколо пънъ ла вобoteazъ аў шъzът, deчiї saў dъs ла Бъкърещі къ съ потолise чънma. Deчi dap ла Кокоръщі nкъ фiindў, nъ щіў че аў aъzit Dъка Bodъ, къ твлъ Kantakoziniї nпotpiва Domnieї, чі пре къцї s'aў nтъмплат ачіі лъпгъ ел, нaў nкis, нар Шърван Snътар ера ла Dръгънещі, чі аў tpimis пре Dposъл Съpdap, ші пре Георгіцъ Кънitan Чънdin, de л'aў лъat n zioa de sфeti Nikолае, ші л'aў dъs ла Кокоръщі; ла Міхаї Snътар ла Філіпещі, аў tpimis пре Sокол Логофът ші л'aў npinsў, dap леаў скънат ші аў трекът n цара Унгъреаскъ. Еле аша съ aъziea къ ва съi omoape, dap Давіжоае soакра Dъкъi Bodъ ші Doamnъsa аў стътът тape непрът дъmmъi, ші нaў слобozit, dap съ рънise inima лор ші съ рънise despre Domnў, къ n чea dънъ зрmъ аў фъкът рът Dъкъi Bodъ, прекът istopia маi nainte ва аръta. Dънъ че аў венit Dъка Bodъ n Бъкърещі, den Apdeaл аў пребещit Белdi Пал ші Чакі Грофъл ші алці бонарі Унгърі, ші аў трекът ла Търчі, съ пъразкъ пре Апафі

Mihaĭ Krańъл Ardealълъĭ, de mълtъ че zičea eĭ къ леаў фъкът nedpentate. Karіĭ ѧmpreѧmъndѣse кѣ Dъка Bodъ, ші ѧntrevъndъл de sfat, леаў zis съ nѣ mearгъ ла Tъrчіĭ къ съnt ръĭ, ші mitarničĭ, ші nѣ вор фолosi кѣ dъnшъĭ, ші maĭ mълtъ ва mъtea o царъ кѣ Krańъл лор, de кът eĭ singърĭ, чі'ĭ ѧndemna съ рътъе лъngъ dъnsъл, ші saў паче съ факъ кѣ Krańъл ші съ se ѧntoarkъ ла каселе лор, saў de aičea съ черче пре Tъrчіĭ кѣ skrisorĭ, съ вazъ че ръsпѣnsѣ вор лъа, ші пе ачела съ гѣmeze; dar n'aў врът nіčĭ кѣm, чі aў пъrчes de s'aў dъs ла Царіград. Iar Апафі Mihaĭ Krańъл кѣ чеіллацĭ боĭарĭ, aў гътit пъръ маре desпре toatъ цара, ші aў trimis боĭарĭ марĭ ла Tъrчіĭ, ѧmpotріва Белdiĭ ші a лъĭ Чакі, каре ші кіелtѣindѣ баnĭ, ші пъръndъĭ de ръĭ ші фікленіĭ църъĭ, наў въгат Tъrчіĭ ла Edikъле, ші Белdea акодо ш'aў sфършit віаца, нар Чакі Iцфап aў skъpat de акодо търziѣ, ші пре aičea aў trekът ші s'aў dъs ѧn цара Ѳngъreaскъ de sъs, (къ авea ші акодо тошъĭ;) нар пре Белdioaea o aў ѧnkis ѧntro четате ѧn temniцъ, ші акодо ш'aў sфършit віаца. Pričina ачasta aў fostѣ, къ fiindѣ ѧn боĭар маре anѣme Батфі Denеш, карелe ера кѣmpat кѣ Апафі Mihaĭ, цinea amъndoĭ doao sъporĭ, ші ѧntъmplъndѣse de se фъкѣse почагош de кѣрындѣ, dečіĭ se trѣfise, se mърise, ші фъчea ші zълѣmърĭ църъĭ; нар Белdi Пал fiindѣ ші ел боĭар маре, ші въzъndѣ mъndріа лъĭ Банфі Denеш, ѧl nіzmъна, ші пеn чет пеn чет наў гъsit кътева вini, каре ера ѧmpotріва правіліlор църълор, ші кѣ воеа Krańълъĭ strъngъndѣшĭ гѣлѣшĭ den toatъ цара, наў арътat toate вініле ѧnaintea църълор, ші цара л'aў гъsit къ

трівѣ se тоаръ дѣпъ правіліле лор; ші ѧndaтъ аѣ лѣat Белdea карte dела Краѣла ші dела царъ ка съ'л отоаръ, ші аѣ tpimis degpав пе пеще катапе ла чetatea ѣnde ера Банфі Denеш, ші леаѣ порѣпчіт ѧn чas че вор sosi съ ѧnкѣе чetatea, ші съ'ї tae капѣла, ші de ар ші вені чінева пре ѣрмъ съ'л словоазъ, съ пѣ desкizъ чetatea пъп пѣ'л вор тъна; ші аша аѣ фъкѣt, наѣ тънat капѣла. Чі Крънasa пещiindѣ de ачestѣ sфat, ѧn ѣрмъ пpinzъndѣ вeaste, s'аѣ dѣs ла Краѣла плъпгъndѣ ші ѣчігъndѣse, л'аѣ фъкѣt de аѣ фъкѣt карte съ пѣ'л отоаръ, ші degpав аѣ tpimis карtea ла чetatea ачeea. Dар пѣ наѣ лъsat съ ѧntpe ѧn чetate кѣm s'аѣ zis маї sѣs, пъпъ аѣ оморът пре Банфі, къ ѧnкъ ера віѣ кънdѣ аѣ sosit олачіі dела Крънasa; dар Белdea ѧnвъцъndѣ ѧntp'алтѣ кіп п'аѣ фолosit nimiк. Deчі dentp'ачasta s'аѣ ацъцat мъniea Крънеі asѣnpa лѣі Белdi Пал, ші пеп чет плекase пре Краѣ se отоаръ пре Белdea ші пре Чакі, карії фъкѣse ѧndemnътъръ de тоаptea лѣі Банфі кѣmпатъsъѣ. Ачestea въzъndѣ Белdea кѣ аї лѣі аѣ фъцit ла Тѣрчі ка съ гъseaскъ фолos, дар п'аѣ гъsit, чі кѣm am sкpis маї sѣs, ш'аѣ піepdѣt віаца ѧn stpeiпътate, ші жънпeasa лѣі ѧn ѧnкisoape, ші kasa лѣі ѧn жаф; къ аѣ фъкѣt (дѣпъ овіченла лор) tot че аѣ авѣt ел sate, четъці, авѣціе, ѧn треі пърці леаѣ фъкѣt, чі doаъ пърці леаѣ dat фечорілор, къ авea doі, нар a трена парte каре аѣ sокotit a Белdi Пал, о аѣ лѣat цара, ші леаѣ dat кѣі аѣ врѣt.

ѧntp'ал doілea an ал Dѣкъі Bodъ аѣ mazълit Тѣрчіі пре Dѣmitpашко Bodъ Domnѣла Молdовіі, ші аѣ лѣat Domniea Antonie Bodъ Poset, каре'і zічea Кірiцъ Дpако, карелe авea ѣn фечор аічea ѧn царъ ла

noĭ, ши авzindъ de tatъsъ къ saĭ Domnit, mъlтъ aĭ плъnsъ, пророчindъ къ плъnsъa реалеле че вор съ пацъ пре ърmъ, прекът aĭ ши фostъ, къ ла орънdъелiле лор съ вор скріе. Чi dap Грек фiindъ, nu ш'aĭ лъsat фiреа че aĭ toцĭ Гречiĭ, чi dака aĭ enчetat Iopdake Беizdadea den плъnsъ, atът se mъpise, къt nu maĭ nзteam нiчĭ noĭ ворбi къ ел, чi maĭ nainte ерам къ ел ла ън копак, фъцindъ къ Каĭmakamiĭ din лок ън лок, пентръ чiнmъ, кът газме, къ ръзърĭ, нар atънчĭ аша кът авziцĭ.

Dънъ че вепi Dъка Bodъ къtре ал треiлеа ан, прiтъвара наĭ вепit вeaste съ теаргъ ла oaste ън цара Лешаскъ къ Търчi, къ Тътарi, карелe тергъndъ ла Iашĭ, аĭ пъs копакъл desпре тънъstipéa Галата, акóло шъzъndъ къtъва вреате, аĭ кemat Antonie Bodъ пре Dъка Bodъ de л'аĭ osпътat ън каселе domneщĭ ън Iашĭ, ашъждереа аĭ osпътat Dъка Bodъ пре Antonie Bodъ ла четъцзе, ън zioa de Съmmietръ, фiindъ ши храmъл тънъstipiĭ; de аколо аĭ пърчes ла Цъцъра, аколо аĭ фъкът халаĭ наintea Sapaскiрълъĭ. Deчĭ къ toцiĭ аĭ пърчes, ши аĭ трекът Nistръл ши s'aĭ dus ън цара Лешаскъ, лзат'aĭ къtева четъцĭ, Iохолniца, Iazловiцъл, Бечечнъл, Халiчнъл, ши алтеле, dap ровiĭ чеĭ dentръnséле пъĭ ровiea, чi'ĭ da Dъкъ Bodъ de'ĭ цinea. Iap ънtр'o zi скоцъndзse ровiĭ den четatea Халiч, вепi вeaste ла Търчĭ dела Тътарĭ, (къ еĭ терцea наinte,) прекът пеп ръвърsatъл zopiлор, аĭ ловit Краънл Советскi къ oaste mълтъ лешаскъ пре Тътарĭ, ши пъцin аĭ фostъ съ прinzъ ши пре Sълтанъл, фечоръл Хапълзĭ челзĭ вътръп че ера атънчea, ши mълцĭ Тътарĭ аĭ перit пъп s'aĭ ндpentat. Ачаstъ вeaste авziндъ Търчiĭ аĭ лъsat toate ши s'aĭ dus

de s'aŭ ѣmпreънat kъ Тътаръї, ші kъ toцїї aŭ ѣnчepът ѣn Леашї, ші пeп чet aї ѣmвъʌziea пъпъ нaŭ ѣngesъit ʌa Жъравпа чetate, ъnde epa Nistpъʌ, ші neste Nistpъ ъn deaʌ mape nietpos, de nъ se пъtea sъi nічї nedestpi, ші ѣnkъnцнъpъndъї пре Леашї de toate пърціле пъпъ ѣn seaръ sta ръndъiцї ka de ръzбоĭ, ші kъ tъnъріле se anъpa. Deчї пъпъ a adъче tъnъріле tъpчещї, ші aлtъ гътipe de вътae, aŭ ѣnsepat, ші neste noante s'aŭ ѣngропat Леашъї ѣn шапцърї, dimineaца ѣцї пъpea kъ sънt въгацї ѣn чetate. Deчї 3 зънтътпї s'aŭ вътът den tъnъpї, ші de тъʌte орї еша Леашъї de съ вътea kъ Тъpчїї ші kъ Тътаръї деʌa образ ънїї kъ ааццїї, dap aї ѣnфpѣnцea гpозав пре Леашї, de авіа апъка de ѣntpa ѣn шапцъ; ші ѣnkъ tъnъріле ле ажът, kъ ѣmпръщіа пре Тътарї пъпъ ѣntpa, нap ap фі пъцit ръŭ Леашъї. Аkоʌо, kът sпънea, epa Soвetskі Кpаньʌ лешъsk kъ Xatmanъʌ de Летфа, Xatmanъʌ Koponi, Xatmanъʌ Поʌпі, ші тъʌтъ воepіme kъ oaste кала 30000, saŭ ші 40000 вор фі фost. Ѣnsъ tpекъndŭ 3 зънтътпънї aŭ фʌътънzit ші eї ші каії лор, ші aŭ фъкът паче kъ Тъpчїї, aŭ легат съ ле dea Подоʌіea Kameniцїї, semпъndŭ ѣn skpisopї ші хотаръле пе ънde съ фіe, ші aŭ dat Леашъʌор ші poвії че ʌъase denen четъцї, ші s'aŭ ѣntopsŭ Тъpчїї ѣndъpът, ші Леашъї пе ʌa казеле лор. Чі dap Dъka Bodъ nевoindъse ѣn tot кіпъʌ съ факъ слъжбъ Тъpчіʌор съ ле пʌакъ, ші ачasta aŭ фъкът: kъ ѣndatъ че s'aŭ isпръвіт пачea, aŭ гътit пpѐ Mateї Кънitan Кърmidъ, ші ʌ'aŭ tpimis ʌa ѣmпъратъʌ съ dea щіpe de паче, ѣnвъцъndъʌ съ se невоѣaскъ ѣn tot кіпъʌ, съ ажънгъ маї nainte de oameнїї Пашъї Sapaskep, ші de aї Хапъʌъї. Ші ачasta нaŭ zis mepгъndŭ пeп Моʌ-

dова: de'л ва кема Antonie Bodъ ла Iaшĭ, съ'л ѫнтреве пентрѫ ощĭ кѫт съ афлъ, (къ нѫ se маĭ цiea пiмiк de ощiле тѫрчецĭ маĭ мѫлтĭ de oлѫпъ de ziле;) съ'Ĭ sпѫe алтеле, нар пѫ adевърѫл. Шi нăĭ dat банĭ, ѫnde'Ĭ вор sta кai съ кѫмпере алцiĭ, шi аша ăĭ фъкѫт. Къ тергъndĭ ла Iaшĭ, л'ăĭ кemat Antonie Bodъ de л'ăĭ ѫнтребат, ел ăĭ sпѫs къ ăĭ ѫнкѫпцѫрат Леашъĭ пре Тѫрчĭ, de нѫ se цie маĭ вкъпава вре вптл. Dечĭĭ нар ваĭ dѫs ѫnainte, шi ăĭ ажѫnsĭ ла Odpiнĭ, ѫnde ера ѫмпъратѫл, чi тергъndĭ кѫ кърцiле ла Biзipнѫл Кипрнѫлiоглѫ, кѫт нѫtea фiindĭ idpoпikos, ăĭ чiтiт кърцiле, шi de бѫкѫpie къ s'ăĭ фъкѫт паче, л'ăĭ дърѫit кѫ 200 de галбенĭ шi ѫndатъ л'ăĭ tpimis ла ѫмпъратѫл кѫ кърцiле, шi ашъждереа л'ăĭ дърѫit. Dѫпъ кътева часѫрĭ dap нăĭ venit кърцĭ дела Antonie Bodъ, каре вкpiea повещiле че ле ăzise дела Mateĭ Кънitan Кърѫmidъ, дечĭ нар кетъ пе Кърѫmidъ de'л маĭ ѫнтревъ, ел дечĭ sпѫse адевърѫл шi кѫт къ ел ăĭ sпѫs ачеале ворве лăĭ Antonie Bodъ. Дечĭ ѫndатъ венiръ кърцĭ шi дела Sapaскерѫл, шi дела Хапѫл, вкpiindĭ tot de паче, ка шi але Dѫкъĭ Bodъ, шi ăĭ ръmas de окаръ Antonie Bodъ, фъкъndѫл шехер оглап minчinos, нар Dѫка Bodъ ăĭ ръmas лъѫdat, шi ѫn вкѫртъ вреаме s'ăĭ ѫntopsĭ ла вкаĭпѫл лăĭ. Ѫntрѫ ачеастъ ощipe, пентрѫ пiще лемне de под, черъndѫise шi ръndѫindĭ пре Тѫdopan Клѫчерѫ съ ле adѫкъ, шi пепѫтъndѫле adѫче кѫръndĭ ла вреаме л'ăĭ ѫпцепѫкeat Dѫка Bodъ съ'Ĭ tae капѫл, dap л'ăĭ eptat; нар ел biindĭ ѫn царъ s'ăĭ клѫгърit, п'ăĭ врѫt съ маĭ фie mipean. Каĭмакамĭ аiчea ѫn царъ лъsase пре Георге Банѫл Бълеанѫл, пре цiпеперiзъĭ Хpizea Bistiep, пре Staĭкo Пахарпiк, карĭ ăĭ

ешть маintea Domнълъ къ слъжitopime, ші къ чinste аў ѧntpaт ѧn Бъкърещі.

Ѧntр'авest an ш'аў ѧnoit Dъка Bodъ Domnia de аа треілеа an, dъпъ кът ера обічеѧа, adъкъndъ кафtanъа Ласкараке Poset ші къ ѧn агъ маре, маintea a кърѧа наў ешть Domnъа къ вонарій, къ слъжitoріmea, adъкъndъа къ чinste ѧn Бъкърещі, ші ѧmвръкъndў кафtanъа, dъпъ че аў чitit баратъа de Domnie, аў dat къ 12 тъmърі, ші слъжitoріmea къ пъшчіле. Dечі аша трекъndў anъа къ паче, прітъвара вені порънкъ Domнълъ съ меаргъ къ Търчіі ла oaste ла Чехріn, че ера четате ѕънt мъна Москалілор, ла каре dъкъndъse пъцin o аў бътът; чі аў вenit Казачі, мъскалі ка пъѕішъа, кърора пепътъndў съ ле stea ѧmпotрівъ, аў лъѕat четатea ші поантea аў фъцit кът аў пътът, вenindў чіпеш пре ла локъріле лор. Dечі трекъndў аа патрълеа an аша, прітъвара нар фак Търчіі маі маре гътipe de Чехріn, ші терце ѧnѕъші Віzірѧа Кара-Мъѕtафа Паша, ші порънчеаще ші Dъкъі Bodъ съ меаргъ ші Antonie Bodъ dела Молdoва, ші аічea ѧn царъ лаѕъ Каймакамі пре Шърван Логофътў Кантакozino, пре Хріzea Bistiер, пре Iopdake Рѣѕet Постелнік, пре Staйko Пахарнік, съ поарte гріжъ царъі, ші de порънчіле ѧmпърътещі; къ ѧmпъратъа Сълtan Мехmet вenise ѧn вара ачеea ла Дърѕtор пъпъ ѕ'аў ізпръвіt къ Чехріnъа. Dечі терґъndў Dъка Bodъ ла Tirina, аў гъѕit пре Віzірѧа denколо de Nistръ ші наў фъкът чinste къm ѕ'аў къzът, ші л'аў ѧmвръкат Віzірѧа къ кафtan, ші пре вонарі. Dечіі п'аў шъzът мълтў, чі аў пърчes неste къmпіі, фъръ леатпе, фъръ апъ, пъпъ аў ѕжънѕў ла Бъх, ла Коѧа Гечет, аколо саў гъѕit апъ, de аколо нар п'аў гъѕit

13-2.19941

ISTORIILE

Domniaor Църій Рѫмънещій de Kostantin Кънitanъл. (ѫртаре)

№ 28

Domniea Dѫкъі Bodъ л. 7182.

Dѫка Bodъ вine Domнѣ.— Dѫка Bodъ se пeвoeщe cъ вiнъ вoiарій прівеці ѫ сіал.— Dѫка Bodъ se dъve ѫ ѣмпъратъ да Kазачі.— Dѫка Bodъ trimite да прівеці ѫ жърѣмint se вie.— Хрізea Bistierъ кredе пe Dѫка Bodъ ші вine ѫ царъ.— Dѫка Bodъ отоаръ трей вoiарі.— Sірoe Bapніѣ ші Padr Drdeвнта мѣтіпеѣ рѣ de Dѫка Bodъ.— Трчій мерѫ да oaste ѫ царa Лeшaкъ ѫ Dѫка Bodъ.— Dѫка Bodъ таіе ѫ мънitaт да Kодріeaмі ѫ мънie.— Хрізea Bistierъ вine den oaste ѫ царъ съ гъteaaкъ харачій.— Чѣтъ ѫтпліѣ аї достъ ѫ aчeстъ an.— Dѫка Bodъ ѫвide пe Kантакodіаі да Кълъраші ші ѣі дaль царъ.— Beadі Пaшa ші Грaфта Чaкі Іцфaн ші алцій прівецеaі да Трчі.— Анafі Крaчна trimite пeштeші ѫпротіва Beadіі да Трчі.— Beadі Пaшa ѫ Edіnтaз тoape.— Пeнтрѫ че s'aї ѫпaрѫквіт Beadі ѫ Крaчна.— Бanфі Denem і se таe нaпта.— Dѫмітрашкѫ Bodъ Moadoвeaнта тaцъа, ші ѫп пe Antonіe Bodъ Poвet.— Dѫка Bodъ мерѫе да oaste ѫ царa Лeшaкъ.— Oпъцта Dѫкъі Bodъ ші да aї Antonіe Bodъ да Іaші.— Трчій, Тѣтарі ѫпкѫпцѫръ пe Лeші.— Лeшій фак шанцѫрі ѫпрежѫр.— Лeшій фак пaче ѫ Трчій. — Dѫка Bodъ ѫ ѵінste se ѫтоарче да вкaтa.— Dѫка Bodъ ѫвоеще Domніea. — Dѫка Bodъ мерѫе ѫ Трчій да Чехріа.— Dѫка Bodъ ѩр мерѫе да Чехріn ѫ Karaмѫstaфa Віzірѫта.— Трчій вaт Чехріnта.— Аї вeпit Moскалій да Чехріn вітежаще.— Паpaxіва Боліщeaнта фт прінсѣ de Dѫка Bodъ.— Лaзapaкe Sѫцaцѣ ѫ ѫпside Віzірѫта.— Padта Лeгофъі Крецaлeaкѫ фѫце да Apдeaл — Шървaн Логофът фѫце да Трчі.— Шървaн Логофът ѫ Domніeц ші Dѫка Bodъ меѫце да Moадова.

Dѫпъ че se mazълі Грігорiе Bodъ, кѫm заї вкріs ѫndърът, вeні Dѫка Bodъ кѣ Kантакozініі вoiарі дeла Царіград, (къ ѵнії ера sѫргѣѵні да Кріt,) каре вііndѣ да вкaѵп гъзіръ царa кап тѣрбѣратъ, o seamъ de вoiарі фѫціці ѫ царa тѣрчeaскъ, кѫm маі ѫndърът am вкріs, алтъ seamъ de вoiарі фѫціці пeп мѵпці, ѩр oaмeнії чеі проці ѩр фѫціці пeп пъдѣрі, пeп мѵп-

кѫ Кѫчѣк Імвріхорѫл ѧnaintea Візірѣлѫї, ла Лесѣжпа лъпгъ Бѫх. Чеіалалцї s'аѫ пъzit маї вine, нар Болiщеапѫл ѫтвлъndѫ кат влestemъцеще, л'аѫ прinsѫ Dѫка Bodъ ші л'аѫ бъгat ѧn овезї, ші л'аѫ тѫstpat, ѧnoї л'аѫ злобozit dѫпъ че аѫ venit ѧn царъ. Ѧnsъ daka am трекѫт Nistрѫл пе ла Sopoka, не о къmпіе, se черъ Dѫка Bodъ съ'л лase съ mѣаргъ ла скаѫп, ші л'аѫ злобozit, пре карелe ѧтвръкъndѫл кѫ кафtan, ші пре боиарї, леаѫ dat кале ѧn царъ, нар пре Лацкараке Sпъtар л'аѫ ѧnkis Візірѣл, de тѫlte жълбї че аѫzise dелa Kantakoziпї, ші dелa алцi че ера кѫ Kantakoziпїї ла о ворвъ, ші кѫ кіелтѫнлъ л'аѫ skos Dѫка Bodъ de аѫ venit ѧn царъ. Dѫка Bodъ мергъndѫ пъпъ ла Іашї, venїї veaste den царъ, къ Padѫл Крецѫлескѫл кѫ toatъ каsa лор, аѫ фѫцit ѧn Apdeaл, de аколеа den тавъръ фѫцi ші Віпtілъ Корвеапѫ Пъхарпікѫ, Първѫл Постелпікѫ фечор Крецѫлескѫлѫї ѧn Apdeaл, трекъndѫ пе ла Тротѫш. Ачeaste тѫрбѫрърї вѫzъndѫ Dѫка Bodъ, гътеаще пре Kostandin Брънковеапѫл че фѫsease в. Логофът маї nainte, ші'л тpimite кѫ кърцї ла Крецѫлескѫл съ'л ѧntoaркъ, карелe вiindѫ пъпъ ла Sърata, ѧл ѧntъmпiпъ ѫп пъркълаб ал лѫї Шърван Логофът деї snѫnea къ аѫ фѫцit Шърван Логофът кѫ toatъ каsa лѫї ла Рѫшчѫк, чі лаsъ Брънковеапѫл калеа Apdeалѫлѫї, ші se dѫче dѫпъ ѫпkisъѫ Шърван Логофът. Dѫка Bodъ вiindѫ пъпъ ла Бърлad, нар алцї олъкарї вin de snѫn къ аѫ фѫцit Шърван Логофът кѫ toatъ чimetiea лор. Deчї вiindѫ тѫхnit пъпъ ла Фокшанї, тpimite пре Kostandin Stoлпікѫ кѫ кърцї, съ тѫпчаскъ съ ѧntoaркъ пре Шърван Логофътѫ, ші наѫ dat ші пре Іane Рошка от ал Dѫкъї Bodъ кѫ тѫлte фъгъdѣеле, каре мергъndѫ

аколо ші ѧмпрѣѕпѣndѫse фраџіѣ, аѫ dat рѫѕпѫnsѫл, къ пічі ѫніѣ пѫ se вор маі ѧntoарче, чі se вор dѫче ла Віzірѣѫл. Кѫчі ка аѵeste ѫмблeete, de de мѫлѫ́ле ѫмбла Kantакoziніѣ, de тѫрбѫра oameніѣ џърѫі, ші пърѣea пре Domnѫ́, ші еі ѧпкъ фъкѫse жалбъ Віzірѣѫлѫі Кара Мѫstафа Паша пріn міжлокѫл ѫніѣ тѫркѫ́ че'і zічea Ферфаџіѫл, карeле ші рѫѕпѫnsѫ́ наѫ dat лѫі Шърван Логофътѫ, ка съ se dѫкъ съ'л факъ Domnѫ́ пentрѫ къ'і ера пріeten, кѫm am sкріs ѧndърът. Deчі ѧndatъ че аѫ терsѫ́ наѫ фъгъdѫit съ'л факъ Domnѫ́, ші съ мѫte пре Dѫка Bodъ ла Молdова, къ мazъліse Тѫрчіѣ пре Antonie Bodъ Рѫset, къчі пѫ врѫseaѕe съ dea баніѣ ѫніѣ Агъ ал Віzірѣѫлѫі кѫndѫ́ аѫ черѫt, карeле ажѫпгѫndѫ́ Кехаeаоа Віzірѣѫлѫі, наѫ фъкѫt ачasta de л'аѫ́ mazъліt. Dѫка Bodъ ѧпкъ пещіindѫ́ къ ва съ пѫe Domnѫ́ пре Шърван Логофътѫ, аѫ тріміѕ боѭрі кѫ пъръ аѕѫпра лѫі Шърван Логофът; dар nімік п'аѫ́ фолoсit, къ ѧndatъ че аѫ ѕosit Віzірѣѫл ла Odріѭ́, наѫ dat Domніea, ші пре Dѫка Bodъ л'аѫ́ мѫtat ла Молdова. Боѭрії dар че ера трімішї de Dѫка Bodъ, чеі маі мѫлџі ѕ'аѫ́ ѧпкinat лѫі Шърван Логофътѫ, пещіindѫ́ чeале че вор съ пацъ пре ѫртъ, нар Івашко Крѫчерѣѫл Бълeапѫл, ші кѫ Staіко Пахарнікѫ аѫ фѫџit ла Молdова, нар Шърван Логофътѫ аѫ вenit Domnѫ́ ѧn скаѫn пе ла вoвoteazъ

III.

Domniea луї Шърван Водъ а. 7187.

Шърван Водъ Domnъ. — Шърван Водъ се дъче ла оаste ла Dorohoiu. — Dроstатї ъї tае капта Шърван Водъ.— Дъка Водъ гъеще озпъцъ луї Шърван Водъ ла Іашї, нар ел пъ прііmеще.— Шърван Водъ тпоide пе Вълкта Ворпікъ, пе Петрашко тупчіt та зпъпгіръ ла Sneagов.— Шърван Водъ пе Вълкта Ворпікта та отоаръ ла Sneagов.— Молдовепїї се зфъцїеакъ зъ отоаре пе Дъка Водъ.— Дъка Водъ прinde пе 3 воіарї че ай fostъ таї тпainte вinовацї шїї taie.— Шърван Водъ тпоide пе Хрizea Bistierъ шїа врадъ.— Шърван Водъ къпеще ші отоаръ пе Хрizea Bistierта.— Bistiepeasa Хрізії Bistierъ кт коnіі фтуе ла Молдова.— Шърван Водъ зпъпгіръ пе Радта Bistiep Окпарї.— Шърван Водъ артпкъ тпір'о окпъ цъstie пе фечорта Dроstатї Sърdар.— Шърван Водъ греле дъждїї зкоate.— Шърван Водъ тъate реле фаче тп царъ.— Дъка Водъ den Молdова се дъче ла Царіград de'шї тпоеще Domnіea ші іеа ші Хътпъпіea Казачіалор.— Дъка Водъ вреа зъ dea пе фіеза тпїї Грекъ.— Дъка Водъ дъ пе фіеза фъръ воіе дупъ Щефан Беіzadea. — Шърван Водъ тпоеще Domnіea.— Тъкелі фаче оаste ла Neamцї кт ажторпта тгрчіалор.— Ап 1683 Sултап Мехmet ръдікъ оаste азупра Немціалор.— Візірпта вате Бечпта.— Крапта лешъзаї вine ажтtор Немціалор.— Немцїї, Леашїї ват пе Тгрчї ла Бечъ.— Sултап Мехmet зтгрпъ пе Візірпта.— Dіван че аї авут Шърван Водъ кт Дъка Водъ тпaintea Візірпталї.— Петречезко Водъ вine ла Молdова Domnъ dела Леашї.— Оцїле лешъцї тпкупцъръ пе Дъка Водъ.— Ровезкъ Леашїї пе Дъка Водъ.— Тъгаръї гопезкъ пе Казачї, пе Молдовепї den Бъцеакъ.— Дътітрашко Водъ се пъпе Domnъ ла Молdова.— Фоатете таре ла Молdова. — Дъка Водъ се токтеще кт Крапта зъ зе ръзкътпере.— Дъка Водъ тоаре de гравъ.— Банїї Дъкъї Водъ ъї еаї Ънгтрії.— Папа Бтчезкт пъраще ла Тгрчї пе Шървъп Водъ.— Шърван Воzъ терце ла оаste ла Камепіцъ кт Sултап Паша.— Немцїї нар ват ме Тгрчї ла Ostрогоп.— Шърван Водъ тахълеще пе Дътітрашко Водъ den Молdова.— Кантетір зе пъпе Domnъ Молdовїї.

Маре ші тптъпекат пор ші плin de фъацере ші de тръsnete аї къzзt пе цара Рътъпеаскъ къ Шърван Водъ, карале ка къ пеще тръsnete къ ръotatea луї аї sпартъ ші аї dezрърдъчinat пепътърate кase de воіарї ші de слъжіторї ші de сърачї, ші пре тълцї

aŭ omorът kъ mълte feaлнрĭ de kazne, ші наŭ върчіt kъ mълte feлнрĭ de nedense, прекът maĭ жos ва аръta. Чі dap пentръ пъkateле oameniлор, saŭ пentръ алte жъdekъцĭ каре sinгър Dzeŭ щіe aŭ лъat Шърban Bodъ Domniea църъĭ Рътъпещĭ. Чі maĭ nainte aŭ tpimis пе Kostandin Брънковеанъл непотъзъŭ kъ Skimniar, ka съ апъче skaънъл ші съ ръdiче пре Dъka Bodъ съ'л dъkъ лa Moлdoва, ші порънчise съ фіе Kaĭmakamĭ kъ Badea Bopnikъ Бълъчean ші kъ Xpizea Bistiep, ші съ ътвлънzeaskъ nopodъ, атът пре чeĭ maрĭ, кът ші пре чeĭ mічĭ, ші съ se бъkъре, ші съ se веселеаскъ toцĭ de вenipea Domnълъĭ, ші аша аŭ фъkът kъ kъ toцiĭ se бъkъра, ші mълцĭ (kът aъzeam) каре nъ авea вin, вea апъ пentръ съnътatea лъĭ Шърban Bodъ, ші жъka, ші кіxea, атът ĭ amъцise пре toцĭ ın боерiea лъĭ, кът ĭ орвise de nъ щiea че фак, чі бъkъріа лор s'aŭ ıntopsъ ındъшърtъ ші ла таре ıntpistape. Ънsъ вiindъ Брънковеанъл kът s'aŭ zis, ші dъkъndъse Dъka Bodъ den skaъn, aŭ tpimis Kaĭmamiĭ de aŭ вenit Doamna лъĭ Шърban Bodъ ші тъmъsa Doamna Iлinka dела Ръшчънк, ешъndъĭ бонарĭ ші жънъnease ınainte. Dъnъ ачeea ші Domnъл aŭ вenit пънъ ла бoботeazъ, de aŭ ıntpat ın skaъn, kъ потпъ таре, прекът este обічеънл Dnmniлор. Deчĭ dentънъ kъ вълndeaце s'aŭ арътat тътърор, воерindъ ші пре чeĭ че nъ'ĭ нбіea, непръ прічina ачeasta, къ doap ap adъче ші пе Івашко Кълчер Бълеанъл ші пе Staĭko Пахарнік, прівецiĭ че ера ın Молдова, ші аша аŭ трекът къtъва вреате. Deчĭ прітъвара наŭ вenit съ теаргъ ла oaste, съ факъ o чetate Doranкале, ші гътindъse s'aŭ dъs kъ Търчiĭ, ші фъkъndъse чetatea s'aŭ ıntopsъ ındърът ла skaъn. De акът ınainte se

ънчєп dъреріле, къ ла ънtоарчере аў zis Dроsълъї Sърdар, съ se гъteaskъ съ меаргъ ън царъ маї наinte къ треві, ші л'аў гъtit ші ња dat кърцї ші slъжitорї, ші пе Аліверde tътаръл, къ къцїва Тътарї tot тълхарї, ші'л ънвъца ън taїnъ съ'л dъkъ пе ла Бърлаd, ші съ'л dea ън латърї de dрът съ'ї tae капъл, ші съ'ї ња капъл пentръ кredinцъ, ші съ se факъ Аліверde къ аў прівецit ън Бъцеак, ші пъпъ пъ'л ва кіema Domnъл къ кърцї съ пъ вie: ші вiindў съ zікъ кътре боґарї, къ аў фъцit Dроsъл Sърdар. Ачestў мещешъг фъчea, ка съ пъ se сперie боґарiї съ фъгъ. Dъпъ че аў sosit Шърван Водъ ла Іашї, л'аў пофtit Dъка Водъ съ'л osпeteze, ънкъ деnре кале ла ънtоарчере, ші фъгъdъise Шърван Водъ, къ ва мерце ла osпъцў. Ші s'аў гъtit Dъка Водъ de osпъц, кът саў къzът; нар кънdў аў фostў ън zioa ачeea s'аў ръdікат Шърван Водъ ші аў пърчes спре царъ, ші п'аў прііmit osпъцъл. Прічina ачeasta ера, къ авea пъdежde съ ња пре прібецї, орї къ вое, орї ън пътере; dар Dъка Водъ невръndў съ факъ обічеў ръў ка съ'ї dea, леаў dat кале de s'аў аskънsў. Ачasta аъzindў Шърван Водъ, къ пъ съnt ън Іашї, чі s'аў аskънsў ла царъ, п'аў прііmit нічї osпъцъл, чі аў вenit ън царъ; Dъка Водъ ънкъ ш'аў strънsў боґарiї лъї, de s'аў osпътat ън toатъ zioa ачeea, къ зікътърї, къ тънърї. Іар Шърван Водъ вiindў ла Фокшанї аў порънчit de аў ънkis пе Вълкъл Ворнік ла Бъкърещї, ші dъпъ че аў вenit ън скаън, аў трimis пре Гinea Къпitan, къ 30 de слъжitорї, de аў лъat пе Пътрашко Ўрзічанъл, de л'аў dъs ла Sneaгов мънъstiре, аколо къ мънчї гроazнiче мънчindъл л'аў спънzърat. Іар пе Вълкъл Ворнік, л'аў жъdекat ън мъле рънdърї, dар фъ-

ръ пічї о кѣвііпцъ ера жѣдекъціле, кѣ вінъ пъї афла пімік, прекѣт пічї алтора, ші дѣпъ кътева жѣдекъцї че ыаў фъкѣт, л'аў мѣтат ла Sneaгов, ші аколо л'аў оторът кѣ мѣлte kazne. Ѣпір'аveste вremї ші Dѣka Bodъ ла Молdова аў авѣт гълчавъ desпре боюарії аѣї, каре кѣ ѣndemпътъріле аѣї Шърban Bodъ, (прекѣт пе ѣртъ s'аў doвedit,) s'аў sфътѣit боерітea, съ se skoале asѣпра Domпѣѣў съ'л отоаре пе dъпsѣa ші пре тоатъ kasa аѣї. Ші фъкъпdў печетea аѣї Dѣmitрашko Bodъ, каре ера mazъл ѣп Царіград, аў печетаѣіт кърцї, ші skріea кълърашілор ші алтор slѣжіторї, ка desпре пartea аѣї Dѣmitрашko Bodъ, кѣm ыаў dat Ѣmпъратъа Domпiea, чі sъ меаргъ съ пріпzъ пе Dѣka Bodъ, съ'л ѣпkізъ ла Sѣчавъ. Ші аў мерsў ѣп Бordan кѣ кърціле ші алтў боюар de леаў dat Лепѣшпеапілор ші Орхіюапілор, ші s'аў рѣdікат кѣ тоцїї de аў вепіт пъп ла Цѣцора, аколо тъвъръпdў s'аў dѣs кънitапії съ ѣпtреабе пе Xatmапъа Бѣхѣш че ѣпвъцътъръ ва съ ле dea, ші фііпdў Xatmапъа кѣmпat кѣ Dѣka Bodъ, ші пецііпdў de ачаsta пімік, ѣпdатъ s'аў dѣs ла Domпў, ші ыаў sпѣs повеstea, ші аѣzіпdў Dѣka Bodъ dела Xatmапъа, пріченъръ къ este фіклешѣг, ші ѣптребъпdў чіпе ыаў рѣdікат, еї аў sпѣs, кѣtаре боюарї ші кѣtаре. Dечї гътеаще Dѣka Bodъ пе Гіоргіцъ Stолпік Чѣdin ші'л tрітіte кѣ мѣлцї slѣжіторї, ші пріпdў пре ачеї боюарї, ші ѣпцелегъпdў dела дъпшїї, къ Гіока Bistіep чел таре аў fostў капъл sфатълаї, ѣл ѣпkіde ші пе dъпsѣa, тъкар къ тоцї ера amestекацї, афаръ de Xatmапъа Бѣхѣш, ші Міron Логофът; dар пептрѣ съ пѣ se факъ zарвъ таре, ыаў тъыат пре ачеа, пѣтаї пре ачещї 3 боюарї каре ат sкріs маї sѣs къ ыаў ѣпkіs, пре ачещіа

Ковза Дѫmitрашко Кънitan. Маї авеа о фатъ Дроѫъа, чі пентрѫ ка съ'ї stingъ неатъл лъї, ші не ачеа о аѫ оморът, трimiцъndѫ неще Seїmenї хоцї de аї лъї. De ачestea mълte фъчеа Шърван Bodъ, каре de s'ар фі вкрis къте ѫna, наремise къ n'am авеа хъртіе съ ле ръndѫim toate, къ de ом нічї кѫm nѫ'ї ера мілъ ка de o пазъре, ѫndat ѫл оморъна; орї de аѫ авѫt вре о нizmъ не dънsъл den боярії лъї, орї de і s'аѫ пърѫt чева бъпѫналъ не чінева, орї л'аѫ пърът чінева, прекѫm mѫцї оamenї ръї сѫnt ѫn ца-ра Рѫmъneaскъ, ѫndatъ фъръ ѫntребаре, фъръ жѫdекатъ ѫї оморъеа тіръпеаще· Пентрѫ dъждї че съ зік, каре маї nainte, фъръ къt цій фоарte вine, къ ѫn апъл dentъѫ аѫ лѫat den царъ 2000 de пѫnцї de банї, ѫар алdоілеа 3000, алтреілеа ші маї mълтѫ, къt рѫзфлъ боярії, слѫжіторії, бірнічії пѫ маї авеа, бътъцї, къznицї ѫn тоатъ времеа, ѫші віndеа мошъіле, цігапії, вііле ші тот че авеа, de ле кѫmпъра Шърван Bodъ, ші аї лъї; ѫар сърачії плъпцеа, плініеа тот че ле череа, къ ера легацї de стълпії че ера ѫnфіпцї ла пѫшкърie, ѫплъѫntрѫ ші афаръ, de'ї бътеа кѫmплit, пре боярї, пре къпitanї, пре слѫжіторї, пън ѫаѫ съръчit пре тоцї, ші каре кѫm скъпа ѫmплеа църъле, карії пѫ mѫріеа de бътъї саѫ de пеказърї. Ѫnsъ чеї че ера фѫціцї ѫn Молdова, боярї, къпitanї, слѫжіторї, s'аѫ рѫгat Dѫкъї Bodъ, фііndѫ Domnѫ Молdовії, съ ле фіе ѫntр'ажѫторѫ, ші еї съ теаргъ ла Тѫрчї, съ факъ жалвъ de жафѫріле че фаче Шърван Bodъ църъї, ші леаѫ dat ажѫтор банї ші оamenї съї поарte, ші s'аѫ dѫs ла Царіград, dар п'аѫ фолосit німік, къ ѫntр'алтѫ кіп аѫ кѫрѫ лѫкрѫріле, прекѫm маї жос se ва аръта.

Într'aceste vreamĭ aŭ venit porunkъ Dъkъĭ Bodъ den Moldova, sъ mearg̃ъ la Poartъ sъ'ш̆ĭ întoarskъ Domniea, ш̆i sъ'ĭ dea ш̆i Hътmъnia ц̆ъrъĭ Kъzъcheц̆ĭ, ka se strъpng̃ъ pre Kazacĭ denpe vnde vor fi rъsimiц̆ĭ, ш̆i sъ'ĭ aшaze pre la lokъріle lor; kъ kъ Xatmani Kazacĭ nъ folosiea Tъrcĭi, kъ vniorĭ se înkina, alte-orĭ se rъdika kaш, ш̆i odihnъ nъmaĭ avea. Cĭ aŭ sokotit de aŭ dat pre seama Domnъluĭ Moldovei, karele mergъndŭ la Ц̆arigrad, ш̆i Domniea Moldovii naŭ înoit, ш̆i Xътmъniea Kazacilor naŭ dat, ш̆i kъ mъlt̆ъ vinste s'aŭ întorsŭ la ц̆ara aĭ. Nъmaĭ mъxnipe avea pentrъ fiesa Katrina, kare fъsesъ maĭ nainte logoditъ dъnъ Щefan Radъluĭ Bodъ Leon, kъ trekъnd vreame mъlt̆ъ logodiц̆ĭ, ш̆i mъrindŭ Radъla Bodъ avziea Dъka Bodъ, kъ Щefan Bodъ logodnikъla feateĭ are proastъ polĭtie, cĭ vrea se stріче logodna, ш̆i sъ dea pre fiesa altъea, ш̆i înkъ adъsease pre vn Iordake Mъseaш̆, Grek dela Ц̆arigrad, ka sъ o dea dъnъ acela fiindŭ bogat, ш̆i sъ fakъ nuntъ. Cĭ aceasta înceleg̃ndŭ Щefan Beĭzdadea, kъ ka sъ i se mъріte logodnika, aŭ dat jalbъ la întmъratъla ш̆i aŭ fъkъt ferman la Dъka Bodъ, sъ'ĭ dea pre fiesa aĭ, daka s'aŭ logodit, ш̆i sъ o dъkъ la Ц̆arigrad; ш̆i kъndŭ aŭ mersŭ Dъka Bodъ la Ц̆arigrad aŭ kъstat sъ dъkъ ш̆i pre fiesa, kъ moшъsa Dabiжoae, ш̆i aŭ nevoit Dъka Bodъ vn tot kinzla sъ o mъntъnaskъ de Щefan Beĭzdadea, dap n'aŭ nъtst, cĭ la întoarchere kъndŭ aŭ venit la Moldova a'aŭ lъat ш̆i pre dъnsъla. Deчĭ mergъndŭ vn ц̆arъ, aŭ fъkъt nuntъ dъnpe kъm s'aŭ kъzst kъ toatъ ц̆ara, fiindŭ soлĭ dela Iaшĭ, dela Ungrĭ, dela Mъntenĭ, ш̆i naŭ întrevnat dъnъ

леце дъпъ кът ера логодиці. Întръ ачастъ дъчере а Дъкъї Водъ ла Царіград, ші боіарії Мънтенї, слъжіторії, къпітанії, фъкъндъse ка ла 300 de оамені, ші авъндъ кълъъz пре Арташ Бърnaz Аліksandръ, аъ пърчес de s'аъ дъs ла Царіград, съ факъ жалъ пентръ ръотъціле че фъчеа Шърван Водъ църъї; нар Шърван Водъ întелегъндъ de ачаста, аъ trimis боіарї de аї лъї къ кърці de пъра пре Дъка Водъ къ пъ'л лась ін паче, чі strънце тарціолі ші'ї trimite къ баніі лъї съ'л пъраскъ, ші алтеле ка ачестеа. Дечї Візірнъл фііndъ прieten маї бън лъї Шърван Водъ, de къt Дъкъї Водъ, аъ порънчіt прin Каймакамъл Дъкъї Водъ, съ întоаркъ оамениї іnапої съ нъ нась съ пъраскъ пре Шърван Водъ, къ пре ърмъ пъ'ї ва фі вine. De ачаста інфрікошъндъse Дъка Водъ, аъ порънчіt тътърор de s'аъ întорsъ нар ла Молдова, дечї Шърван Водъ іnоіndъшї Domnіea аъ ръmas нар Domnъ. Дъка Водъ den Молдова дъпъ че аъ фъкът пънta, s'аъ дъs ін цара Къзъчаскъ ла Nemірова, унde este ѕкаънъл Хатманілор; аколо аъ пъs Полковнічі, Жъдекъторї, Логофецї, дъпъ обічеұріле лор, ші neste тоцї маї маре пре ън Іane Грекъл, (адекъ ін локъ лъї), карele ціеа лімба лор къзъчаскъ преа вine, ші л'аъ нъmit Хатman, de каре лъкръ s'аъ бъкърат фоарte мълтъ Казачії, ші пъпъ ла ън an s'аъ стръnsъ de аъ ъmплът сателе, търгъріле de оамені. Дъка Водъ дъпъ ашъзъmънтъл че леаъ фъкът, s'аъ întорsъ нар ла Іашї.

Întръ ачесте времї, ші Емерікъ Тъкелі Грофъл s'аъ ръdікат къ о seamъ de Унгърї імпотріва Немцілор, каре черъndъ дела Търчї ажъторъ, (къ фъгъдъіалъ къ ва інкіна цара че о ва добъndі,) наъ dat Тър-

чіі ажѫторнѣ, ші den цара Мѫntеneaскъ ощі, кѫ Іапош Сѫrdар Коцофеапѫл, ші den цара Молдовеі ощі кѫ Гіоргіцъ Чѫdin Сѫrdар, каре тѫлте четъці але лѫі аѣ лѫat, ші маі тѫлте але лѫі Ракоц, (цііndѣ авестѣ Тѫкелі тѫереа лѫі Ракоц Ференці) ші леаѣ сѫпѫs сѫntѣ аскѫлареа лѫі, decі вііndѣ тоатна s'аѣ ѫntорсѣ чіпешї пре ла локѫріле лор. Dѫпъ ачеea кѫndѣ ѫntра ал чіпчілеа ап ал Domніі лѫі Шърбап Bodъ, аѣ ръdікат Сѫлtап Мехмет Тѫркѫл оаste маре ѫmпotріва Немцілор, фііndѣ ѫmпърат немцескѣ Леополdѣ, порѫпчіndѣ Хапѫлѫі съ ръdіче тоатъ тътърътеа deпретѫtіndenea, ашъждереа Тѫрчі dела ръсъріт, dela апѫs аѣ ръdікат, decі Domніі Рѫтънещі атънdоі, Краіѫл Ѳпгѫрескѣ ші Тѫкелі Гроfѫл кѫ оastea лѫі, ші тоці s'аѣ ѫmпреѫпат ла Беліградѫл тѫрческѣ, акодо аѣ ръмas ѫmпъратѫл тѫрческѣ, ѫар Кара Мѫstафа Візірнѫл лѫпdѣ тоате ощіле, s'аѣ dѫs dрептѣ ла Беч, ѫnde este скаѫпѫл лѫі Кесар Леополdѣ, ші de тоате пърціле бътеа четатеа. Іар пре Тътарі ѫаѣ словозіт ѫn прадъ, къt аѣ ажѫnsѣ кѫ кале de треі зіле маі сѫs de Бечѣ. ші тѫлціme de оаменї аѣ тънат ші аѣ робіт ; кѫ ера Немцій пеѫnвъцаці de a вedea робіndѣ, чі шъdea тоці пеп казеле лор, пре карele гѫsіndѫі, ѫаѣ тънат, ѫаѣ робіт кѣmпліт. Леополdѣ Кесарнѫл възѫndѣ ачастъ певое маре че къzѫse пре цара лѫі, пеѫnкредіnцѫndѫse пѫmаі пре ощіле лѫі, аѣ тріміs de граб ла Собескі Краіѫл Лешъскѣ ші ла тоці Леашъ кѫ рѫгъчѫпе, съ факъ біпе съ'л ажѫце ла ачастъ прімеждіе че ѫаѣ венit, ші ѫndатъ s'аѣ ръdікат Краіѫл кѫ 30000 de Леашї оаste алеазъ, ші аѣ венit de s'аѣ ѫmпреѫпат кѫ ощіле Немцещі, фііndѣ кап тѫтѫрор ощілор Краіѫл, s'аѣ порніт къре Тѫрчі, пре карії

гъsindъ'l sъntъ Бечъ, прinzъindъ ші Търчіl beaste, s'aъ гъtit de ръsboъ, ші леаъ ешът inainte съ пъ'l лase съ віе ла четате пънъ вор лъа четатea, къ o sлъві-se ръъ къ tъnърl, къ лагоmърl, чеl dedease in 63 de зіле; dap nъ наъ пътът опрі, чі dъndъ ръzboъ tape in б, 6 чеasърl аъ вірзit крещініl пре Търчі, ші аъ inчепът a фъщі, ші a лъsa toate къте аъ авът, кортърl, авщіl, zахареале, dовitoаче, ші алтеле. Аколо аъ ръmas Iнічерії in шанцърl, пре карії гъsindъ ощіле, пре тощ наъ оторът на пре пеще dовitoаче. Deчі dънъ izвъndъ аъ трimis Крайа in четате, ші маре чinste наъ фъкът ощіле, ші inпрежmъndзse къ Кесарія s'aъ сързtat, ші indoitъ mълцzmitъ наъ фъкът de ажзторіа че наъ dat, ші дързindъл віпе inпъртеащe, s'aъ dзs ла цара лзі; кар Търчіl de абіea аъ лзat odixnъ ла Белiград, крещініl n'aъ inчетat, чі аъ маі лзat dела Търчі атзнчі Ostpoгonъл, Хатварл, Secетъл. Inпъратъл Търкъл фiindъ ла Odpiнъ ші inцелегъndъ de ачastъ непорочіре че аъ авът ощіле лзі ла Бечъ, пзindъ віпа Візірiалзі, (каре ші oastea ачasta къ indemнареа лзі s'aъ фостъ фъкът,) ші iспръві dънъ иофтъ n'aъ авът пічі n'aъ фъкът, аъ трimis ферman de л'aъ зъгръmat, ші наъ велit капъл, dзкъndъл пентръ крединцъ съ'л вазъ къ окіl лзі; кар in локъл лзі аъ пзs Візірiъ пре Кара Iбраim Паша Каймакамъл, ші ощіле s'aъ ръзinit in ерпатікъ.

Маі nainte dap de черіреа Візірiалзі, Шърban Bodъ ші Dзка Bodъ, пачеа ші dратostea чеа minчinoasъ че o цinea интр'аскзnsъ, атзнчі аъ ешът ла івеалъ, къ Шърban Bodъ аъ тras ла жздеката Візірiалзі пре Dзка Bodъ арзпкъndзl прiхънl, къ аъ лзat den царъ мзлте пзнцl, Dзка Bodъ инкъ аъ мзнчit de s'aъ

ndpentat, шĭ aŭ рътas Шърban Bodъ ndeшърtŭ, ші л'aŭ nkis Biziрнъл пentръ o seamъ de banĭ, ші пеавъndŭ съ'ĭ dea, aŭ фъкът zanis ла тъпа Biziрнaзĭ, кът тергъndŭ ın царъ съ'ĭ trimiцъ, ші аша л'aŭ slobozit den nkisoape; iар Dъka Bodъ s'aŭ dus пpen Apdeaл ла цара луĭ, чі ші цара пъ o aŭ гъsit прекът o aŭ лъsat, къ Молдовенiĭ ш'aŭ adus Domnŭ den цара Лешаскъ пре Петречеĭко Bodъ, ші s'aŭ певрnit къ toцiĭ, adus'aŭ ші Kazaчĭ de s'aŭ фъкът mape грътадъ ші s'aŭ dus ın Бъцеак, (фiindŭ Хапъл къ Тътарiĭ ла Бечĭ,) de aŭ фъкът тхate реале, пре Doamnъsa o aŭ гъsit фъцiтъ ла Брълъ, de певоеа ръzmiрiцiлор че se ацъцase ın царъ, Dъka Bodъ ınкъ пъ кътеza съ meargъ ın skazn, фiindŭ Петречеĭко Bodъ кз oцiле аколо, чі шъdea ла Domneцĭ ла satъл soakръsa Daвiжoaiĭ, пре карелe фъръ веaste aŭ венit oцiле дела Петречеĭко Bodъ de л'aŭ лovit ın zioa de Кръчнъn кънdŭ шъdea ла masъ, ші фiindŭ oцiле луĭ ръsinite пен sat пре ла razde ші пегata, л'aŭ лuat de л'aŭ dus ın sus supre цара Лешаскъ. Кап oцiлор ера Dimidenskі Perimentарнъл дела Snetin шĭ Bainskі пепотъл луĭ Петречеĭко Bodъ, ıntр'o sanie къ пае л'aŭ пus, авъndŭ пъmaĭ ın ковор, ші o перiнъ, ші 2 каĭ рuĭ, ınзл пегръ, алтъл алвŭ, хамъріле de teĭ, (den toatъ авереа луĭ, кз atъta л'aŭ dus ın цара Лешаскъ.) Doamnъsa венise ла Фокшанĭ, чі auzindŭ de лuареа Domnъsъŭ, s'aŭ dus ın цара Мuнteneaскъ, ачestŭ sфършit aŭ dat ші Dъka Bodъ.

Iар Хапъл biindŭ den oastea Бечнлуĭ ın Бъцеак, ші въzъndŭ певъniile Молдовенiлор ші але Kazaчiлор, че фъкuse ın Бъцеак, aŭ trimis пре фiesъŭ къ Тътарĭ ші ıаŭ ınвълzit пре Молдовенĭ ші пре Kazaчĭ

лъпгъ Прѫт, аколо наѫ тъкат, наѫ ровіт, наѫ тпекат тп Прѫт, чеї пѫцінї че аѫ вкъпат кѫт аѫ пѫтѫт, s'аѫ dѫs ла Іашї ла Петречеїко Bodъ, каре кѫ тоцій de фрікъ аѫ лѫат калеа Sѫчевій фъръ зъбавъ, ші s'аѫ dѫs тп цара Лешаскъ. Ачастъ ispравъ аѫ фъкѫт Молdовенїї кѫ Петречеїко Bodъ, къ аѫ фъкѫт певое църъї, нар пічї ѫп фолos n'аѫ фъкѫт.

Тѫрчій аѫzindѫ къ s'аѫ ровіт Dѫка Bodъ, аѫ пѫs Domnѫ Молdовій пре Dѫmitрашко Bodъ, каре ші маї nainte аѫ фost Domnѫ ла Молdова, dар реа ківерпіseалъ фъчea църъї, къ ера ѫп от фъръ фріка лѫї Dzeѫ, жѫкаш, кѫрвар, minчinos, ші алте реале авеа тптрънsѫл; къ оціле ѫтвлъndѫ пеп царъ аѫ adѫs църъї маре фоamete, кът ші от пре от мъпка. Чеї че аѫ вѫzѫт леаѫ snѫs: къ аѫ вѫzѫт карпе de ом фріптъ тп кѫпторѫѫ, ші вреа съ о пъпъпче пеще оameпї de чеї че пѫ авеа че мъпка, ші аѫ фostѫ adѫs тnaintea Domnѫлѫї ші пре оameпій ачеа че вреа съ мъпъпче ші карпеа ачеа фріптъ de ом. Ші пічї о ѫміліцъ пѫ авеа Domnѫл aѫѫпра nopodѫлѫї, ч маї кѫтплій s'аѫ фъкѫт, къ тптрѫ ачеа маре фоamete, трimitea слѫжіторі, ші ѫnde гъsea пъіne орї de че фел, о лѫа ші о бъга тп кѫртea Domneакъ, ші de аколо о вindea кѫ маре прец; чі чеї сърачї непѫтъndѫ ажѫпце прецъл кѫ банїї, къ пѫї авеа, мѫріea de фоame, (кѫт ам вѫzѫт ші noї кѫ окій поцрі ачеастеа че вкріem,) ші пѫ se temea de пъкат. De ар фі лѫат пъіne дела чеї че авеа den destѫлъ, ші съ dea челор че п'аѫ, ачеea ар фі фostѫ Dѫmnezeнавкъ іконomie, ші нар фі ертат Dzeѫ пъкателе къте ар фі авѫт, dар пѫ фъчea аша, чі мѫпчіа съ факъ авѫціе кѫ nedрентате, ші лъsa сърачій de мѫреа de фоame.

Dъка Bodъ фiindъ pob ın цara Лeшaскъ, s'aъ tokmit къ Kpaнъл ıntp'o бътъ de пъпцı de banı, къ skълe чeı ва da, шi съ'л слобоazъ, шi aъ tpimis лa Цapigpad лa Doamnъsa пре Anastasie Bistiep, шi пре nenotъл Dъкъı Bodъ пре Kpistea Вътаф, ка съ факъ aчeı banı къ skълele шi съı adъкъ degpaб, шi съ'л скоацъ den pobie. Doamnъsa aъ ъмблат кап чет, (den че прічінъ ea ва щi,) Шърбап Bodъ. ınкъ нaъ zътiknit de нaъ zъбовit мълтъ лa Бъкърещı, (къ tpimisease пре Гinea Кънitan лa Лeашı съ пъе певоiпцъ se otoape пре Dъка Bodъ,) шi търziъ нaъ слобozit de s'aъ dъs ın Apdeaл лa Бistpiцъ, аколо aъ ръmas Anastasie Bistiepнъл къ banıı; нap Kpistea Вътаф, s'aъ dъs къ кърцiле; шi къ bestea baniлop съ спъе къ aъ adъs banıı. (Къ вреа съ dea banıı лa хotap, шi съ нa пре Dъка Bodъ нap лa хotap съ пъ'ı факъ ınшълъчнъne.) ınsъ кът aъ sosit Kpistea лa Лiов, ънde ера Dъка Bodъ, шi нaъ dat кърцiле, шi aъ ınчепът a чiti пъп лa a tpiea карte, nъmaı aъ къzът пре лавiцъ, шi aъ ınчепът a se въeta, dap лiмба ıı nepise, шi мъlnile nъ пътea съ ле мiшче. Deчıı л'aъ ръdikat, шi л'aъ пъs ın пат, аколea treı зiле aъ зъкът, шi aъ мъpit. (Чeı маı мълцı зiк къ Шървап Bodъ пеn мiжлокъл ънор Леашı съ'л фie отръвit.) Къ ачeastъ тоарte s'aъ sфършът шi ачestъ Domnъ; нap banıı шi skълele че ера лa Бistpiца Ънгъreaскъ, нaъ лъat Ънгърıı de нaъ мънкат тоцı, шi n'aъ маı къът nimenı, къ n'aъ пътът, Гinea Кънitanъл лъı Шървап Bodъ че ера tpimis лa Леашı, шi isправъ ка ачeasta фъкъndъ, aъ пърчes съ вie ın царъ, dap лa Apdeaл л'aъ лoвit воалъ фъръ леак, шi лa Фъгъраш зъкъndъ ın кътъва вреame nerpindъı мъlпеле шi пiчоареле, ш

трънъл de вій, ш'аў dat съфлетъл Дракъулї. Пре ачестў Гіне ел авеа Шърван Водъ ъчігъторіў de боіарі, карелe кълndў mърiea възълndъшї трънъл негрў, аў фостў зікълndў къ'шї веаde пъкателе къ окіі. Ънтрў ачесте времї ші Папа Боіческъл ънindъse къ къцїва боерінаш de аї църїї, s'аў dъs ла Odріў съ пъраскъ пре Шърван Водъ, de хain ші de ръотъціле че фъчеа църїї, ıар Шърван Водъ авълndў пре Кristea Постелнік Скордеа Капікехаеа, ıаў скris съ кіелъıаскъ къt ва пътea ші съ'л ıа. Ші mергълndў Папа Пахарнік ла Візірıъл, къte аў щіът леаў zis, dар аў вірът баніі, ші л'аў dat легат ші пре ел ші пре чеілалцї de ıаў dъs ла Шърван Водъ; чі пре Папа л'аў ептат, (аў den порънка Візірıълуї, аў den ръгъчıпea сороріі луї Маріna Філіпеаска,) ші л'аў лъsat віў, ıар пре чеілалцї ıаў оморът.

Ънтрў ачест ап аў венit порънкъ луї Шърван Водъ, съ теаргъ къ Sъліman Паша Сарaскер ла Катеніцъ, къ венise Леашъї. Дечї къ маре гріж терцеа къt s'аў ші волпъвіt, ешълndуї ла Търчї пътеле de фікleап, ıар sлъжълndуї порокъл ші баніі, нічї ън ръў п'аў пъцit, чі ънкъ прieten преа бън лаў фъкът, къt ън мълte требі ıаў фостў ажътор, ші къt аў фостў Сарaскер, ші dънъ че s'аў пъs Візірıў. Ші къ бънъ seamъ ам adевърат; къ аў фостў порънкъ ла Сарaскерıъл, ънтълnindъse къ Шърван Водъ, съ'л ıа ші съ'л тріміцъ ла Поартъ, dар апоі ънпрietenindъse, ıаў dрes лъкръл despре Поартъ къ скрisоріле луї, ші аў венit ıар ла скаун веасел. Ънтр'ачестў ап авълndў Търчіі ръzбоіў къ Немцїі, ıар ел бат Немцїі, ші ле ıаў мълte четъцї, маї нъmite ачестеа: Biserград, Вачінъл, Пещеа. Іар ънтрў ачестў ап Апафі Міхаї Крањл Ар-

деалъалъ, аъ черът дела Търкъ де аъ тноіт Кръіеа пре фіесъъ, карелє тл кіема нар пре пътелє тътънесъъ, Апафі Міхаі; ші стрънгъндъсе тоатъ цара ла Белград, ші вііндъ Търкъл къ кафтан ші къ карте тмпърътеаскъ, ші къ дарърі, маре чінсте наъ фъкът, ші пентръ бъкъріеа че авеа, тн тоатъ цара аъ порънчіт ка съ деа къ тънъріле ла 12 чеасърі, вреаме де намієзі, къндъ аъ тмбръкат кафтанъл, ші аша аъ фъкът. Дънъ ачеєа дъндъі дарърі че с'аъ къзът, л'аъ тріміс нар тндърът. Неамцій крещіні нар бат пре Търчі ла Острогоп, ші аъ лъат четатеа пънъ адоаозі, къ маре върсаре де сънце, ші аъ маі лъат ші Вівархл. Іар тнтръ ачестъ ап тн цара Унгъреаскъ де сас, мълте четъці аъ лъат Немцій дела Търчі, Сопокъл, Арадъл, ші алтеле че нъ с'аъ нъмит аічеа.

Пе ачесте врем тнвръжбіндъсе Шърван Водъ, къ Дъмітрашко въръзъъ ден Молдова, аъ фостъ тндемнат Шърван Водъ пре о сеатъ де бонарі Молдовені де аъ венит аічеа тн царъ, Гаврілещій къ Сърдарнъл Кантімір, ші алцій. Дечі Шърван Водъ прен міжлокъ лъі Сълімман Паша Сараскер, аъ мазълит пре Дъмітрашко Водъ, ші аъ нъс Домнъ Молдовіі пре Кантімір Сърдарнъл, каре аъ тмбръкат кафтан де Домніе дела Баба дела Сараскернъл, ші аъ фостъ Домнъ 7 анї, ші аъ мърит тн Домніе. Тнтръ ачеаste врем тнкънцнъръ Немцій четатеа Бъда, ші де треі пърцї о батъ, ші фъкъндъ мълте мещешъгърі, тн скърть вреаме ші къ мълъ върсаре де сънце о аъ лъат дела Търчі, стъпъніндо Търчіі 145 де анї пънъ акъм, чі о аъ лъат Немцій. Ачеастъ четате аъ фостъ скаун Краілор Унгъреші. Дънъ ачеєа Търкъл нар аъ фъкът

гътіре de oaste ѧmпotріва Neamцiлор, шi aў tpimis пре Sълiйman Паша Bizipнъл къ тълцime de Тъpчї, шi гъsindъse къ Neamцiї ѧn къmпiї Mохачълъї, атът л'аў вътът пре Bizipнъл, къt паў цiът къm s'aў ѧntopsў, карелe тергъndў ла Цapiгpad, наў тънат ѧmпъpатъл капъл; нар Nemцiї aў лъat чetatea Oseкъл, шi тергъndў Гiпъpapнъл Dъneвaлd ла Sловенї, тoatъ Sловенimea o aў лъat delа Тъpчї, шi чetъцi: Петре вapadin, Вaлпол, Ораковіч, Пошега, шi Лotapiпгъл Херцегъл къ маре oaste aў venit ѧn Apdeaл, шi пen toate чetъцiле aў пъs ощї ѧmпъpътещї. Ші ѧntр'ачastъ вреame Iосіф фінъл лъї Леополдў ѧmпъpатъл Nemцескў, ла Пожъn stpънгъndъse гнлъш, den toatъ цapa, s'aў ѧnкорънat Кранў Унгъpeскў, шi aў лъat ощiле лъї Егеръл шi Мънкачнл; нар алфоiлea an dънъ коропацie, aў лъat крещiнiї Секешфеiрвар, каре'ї zik сървеаще Stол-Белград, tot ѧntр'ачestў an Карафа Генepaл, aў лъat къ бътае, Лiпова, шi Баваръл Херцег къ маре табъръ шi къ маре вързаре de зънце, aў лъat Белградъл Тъpческў. Tot ѧntр'ачastъ варъ Badensis Херцег, ла Bosna, маре табъръ тъpчеаскъ aў вътът, aў спартў, шi партea чеаї маї тълтъ de Bosna, o aў зънъs крещiнiлор.

Ѧntpѫ ачestў an, Шърван Bodъ, aў фъкът пънтъ маре шi чinstitъ, тъpiтъndў пре фiesa Smapарda dънъ Гaiгopie Постелнік Бълеапъл, adъкъndў soл den Apdeaл пре Бетлеп Елек, desпре пartea Кранълъї, шi den Молdова delа Кantimip Bodъ, Велічко Xatmanъл, фpателе лъї Mipon Логофът, къ карiї маре веселіе aў авът; пентрѫ къ ачastъ фiїкъ a лъї Шърван Bodъ, фiindў шi фрътoasъ шi ѧnцелеаптъ, фoapte o нбea tatъsъў, шi s'aў невoit пpiп тълte времї ка sъї гъ-

seaskъ soц aseamenea кѵ ла, de бѵn neam, фрѣmos, лпцелепцѣ, ші nerъsindѣ aiче лn царъ, фiindѣ aчestѣ кокоn de бонар den царъ прibear лn Apdeaл, нар nenтрѵ фрiка лѵї Шърban Bodъ, ші фiindѣ лn kasa лѵї Апафi Miхаї Краѣ Postелnik, aѵzindѵise полitiiле, ші фрѣmѵseaцea, ші лпцелепчнѵnea, aѣ nѵs лn гѣndѣ sъ'л факъ цinepe, ші tpiмiцѣndѣ npe Kostandin Кънitan Фiлiпeskѵл, (фiindѣ вър кѵ mѵma лѵї Глігорie Бълеанѵл,) акодо лnde ера лънгъ Краѣ, л'аѣ nopnit ші л'аѣ adѵs лn царъ, ші наѣ dat npe фiesa nebastъ, карiї atъta se notpibise amъndoї лn toate, кът гѵра nѵ noate snѵne фрѣmѵseцea лор ші лпцелепчнѵniле лор, ші тоцї лї ферiчiea, dap skѵtъ бѵкѵрie aѣ авѵt сърачiї къ лn 5 лѵnї nѵmaї aѣ fostѣ amъndoi. Deчї biindѣ Smapardeї боалъ гpea, ші фъръ леак, aѣ mѵpit, ші oaѣ лngponat кѵ чinste mape ла mънъstipe ла Котpоченї, нар Глігорie Postелnik Белеанѵл aѣ ръmas лntpistat, ші лn черпеалъ кѵ tot neamѵл лѵї.

Sфършiтѵл Кponiчеї лѵї Kostandin Кънitanѵл.

Opiцinaлѵл aчestеї Кponiче ni s'a лmпърtъmit de D. Професор I. Брезоianѵ.

Пѫтереа армать
ші
Арта міаітарѫ
ла
MOЛDOBENI
ѣn timпѫріае Мѫріреї лор.

O Молдово, сърак Молдово! De ар фі Domniї тъї, карії domneскъ ѣпѣрѣ line тоцї ѣпцелепцї, ѣпкъ пѫ аї перї аша лесне. Че, Domniїле пецііtoape рѫndїлї тъї ші лакоме sint прічina періреї тале, къ пѫ кать зъ'шї agonisească міе пѫme вѫп чева ла Цар; че кать desфрънаці пѫmaї авуціе зъ ѣрѣпгъ. Карea апої totѫшї зъ рѫsipeaцe; ші ѣпкъ ші ѫт прітежdia вaселор лор. Къ вaестетѫ зърачілор, ѫпѫ зъ zіче пѫ кade пре коїачї тъкар къt de търкїї.

Логофъта Мігок Костіи.

Пѫтереа армать а Молдовеї пе къnd ера ліберъ, dѫпъ мъртѫрisipea Кронікарілор, ера de шапte-zечї мїї, ші de мѫlte орї пѫпъ ла о sѫtъ мїї oameнї. « Нічї пѫ ва фі пекрезѫтъ мъртѫрisipea ачeasta, zіче Прінцѫл D. Кantemір de вom sокоті къ че меціашї пѫterпічї a авѫt Молдова ръзвоїѫ п'ачеле вретї, adeкъ къ Тѫрчії, Леашії, Казачії, Ѫнгѫрії ші Мѫntenїї: ші кѫm къ ea пѫ пѫmaї ѣшї апъра ліbertatea sa de

кътре пъвъліріле лор пънъ ын времеа луй Bordan IV. Чі инкъ ші хотаръле ей ші леаў лъргіт маї мулт *).

Пътереа арматъ а Молдовей ка ші а Църеї Ромъпещї, се овсервеа ын o s t a ш ї к ъ л е а ф ъ (арматъ) ші o s t a ш ї d e s к ъ т е а л ъ (міліціе)**). Іар ла требуінцъ съ фъчea ръдікареа глоателор дъне кът istopia не о арать ын мулте казърї.

Opganisaцia armateї Молдовене se ъркъ ын чеї din тънъ anї aї интемеіерій Прінчіпатълуї. Noї o vedem ла 1359 сунт Петре I BB къ пуцинї anї ын ърма deскълікърій Църій a трізмфа асупра Полоніалор. Дупъ ачеea не ла 1400 vedem не Іъга BB a интемеіа четеле de Къларашї дързіндзле мошій ***), интокмаї дупъ темеіъла къ каре vedem мултъ маї ын ърмъ не Свечіа a интокмі armata sa indelta. Ърмъторіъл Domnъ Алексandpъ BB чел вън маї къмплект. opganizapea ей, орындзind ші Xatman маї маре неste toate ощіле Църълуї ****). Инсфършіт Щефан чел маре ла 1456,

*) Кантемір. Дескріереа Молдовей. П. 2. К. 7.

**) «Ші ачещіа se osebeaу интре sine ын ostaшї къ леафъ ші ostaшї de сътеалъ, каре залжеаў къ келтуіала лор нумаї съ фіе сътінцї de вір» idem.

***) «Ioga batît des villes et des villages et commença de monter une Cavalerie réglée». Peyssonel. *Observations historiques et geographiques sur les peuples barbares quiont habité les bords du Danube*. Paris 1765. *p.* 229.

«Ші аў инчепут Іога Водъ a дърві оіне прін Царъ a воінічї ші вунї ostaшї.» Mipon Kostin. ms.

«Ын staреа a трея a воерілор сънт Къларашії карій пентру мошіле челе сънт лор дърите de Domnї tot deaуna мергї ла ръзвоіў къ келтуіала лор.» Kant. П. 2. К. 15.

****) «Xatman неste тоцї залжіторій кеї сунт ла Кърте алтъ Domnї ші вре ла марцінї, ші Пърцълаб de Сучава.» Mipon Kostin.

Пътереа армать
ши
Арта миаитарь
ла
MOLDOBENI
ын тимпурiле Мъриреi лор.

O Moldovo, sъrmanъ Moldovo ! De ar fi Domniĭ tъĭ, kariĭ domnesk ĭntru tine toţĭ ĭnţelepţĭ, ĭnsъ nu aĭ nepi ama lesne. Ce, Domniile neţiitoare rъndurilĭ tъĭ ši lakome sînt pricina nefericirei tale, kъ nu kutъ sъ'ĭ agonisească mie nume bun ceva la Ţarь ; ce kutъ desfrъnaţĭ numaĭ avuţie sъ stringъ. Karea apoĭ totuši sъ rъsipească ; ši ĭnsъ ši ai pricinezdia vaselor lor. Kъ blestemъta sъrăcilor, nu sъ zice nu kade pre kopacĭ mъkar kъt de tъrziĭ.

Логофъта Мирон Костин.

Пътереа армать а Молдовеĭ не кънd era liber, dupъ mъrturisirea Kronikarilor, era de şapte-zecĭ miĭ, ši de mulţe orĭ pъnъ la o sutъ miĭ oamenĭ. « Nicĭ nu va fi nekrezutъ mъrturisirea aceasta, zice Prinţul D. Kantemir de bom sokoti kъ ce teţiaşĭ nuterpicĭ a avut Moldova rъsboĭ n'acele vremĭ, adekъ kъ Turcĭĭ, Leašĭĭ, Kazacĭĭ, Ungurĭĭ ši Muntenĭĭ : ši kum kъ ea nu numaĭ ĭšĭ apъra libertatea sa de

5º. Doъ вътъшиĭ: Ѹмвлъторіĭ de Xotin ші Ѹмвлъторіĭ de Sopoka.

6º. Вътъшіа de Фѹstaшĭ *).

7º. Кѹрtenіĭ saѹ чеĭ че п'ажѹnseseръ ѧпкъ ѧn трeanta боereaскъ ші злѹжea ла кѹрtea Domneaскъ. Еĭ ера тоцĭ neam de боер, ші терцea ла ръзбоѣ sѹnt Мареле Логофът. Еĭ se ѧmпърцea:

a). Вътъшіа Копііларdin каsъ.

b). Вътъшіа Апрозіларde Diван.

c). Вътъшіа de Паічĭ.

d). Вътъшіа de Постелніčеĭ марĭ ші мічĭ.

e). Вътъшіа de Пъхърніčеĭ.

f). Stолніčеіĭ.

g). Артъшеіĭ sѹntѣ Мареле Арташ.

h). Ѹшеаріĭ sѹntѣ Ѹшеаръла saѹ Портаръла чел маре **).

Тоцĭ ачещĭ кѹрtenĭ ера маĭ мълтѣ о цendarmeріе. Вътъшіілe лор ера маĭ мічĭ de кът а челор лалте чете. De asemenea кѹрtenĭ se афла ші прin цinѹtѹрĭ ***).

8º. Пѹskaшіĭ saѹ Тѹnарiĭ sѹntѣ Къпitanъла чел маре a Дърѣбаніалор ****).

Ачestea ера чeтеле пъмънtene, ѥар челе stpeine ера:

1º. Ѕеĭmenіĭ Хътмънещĭ ѧmпърціцĭ ѧn 10 Бълѹкбъшіĭ neste каре ера Баш-Бѹлѹкбаша de Seĭmenĭ. Ачeasta ера nedestpimea stpeinъ, ші

*) Kant. П. 2. К. 7.

**) Kant. П. 2. К. 6, 7 ші 15.

***) Mipon Kostin. m s.

****) Kant. П. 2. К. 8.

o mai desъвърши *). Atъnчi ea a ажunsъ dъne kъm ziче Kantimiр ла върфъл чел mai înaltъ.

Армата Молдовей în ziлele търіреї sале se ърка ла патръ-zечi-miї Молдовенi, ші патръзпрезече miї stpeiнi: Немцi, Казачi, Сърбi, Българi, Албанезi ші Гречi **).

Пaекъndъ dela temeиъл kъm kъ armata Молдовеї ка ші a Църії Ромънещi, dъn arътареа Кропічелор, se înпъръцea în чете de 1000 ostaшi sъntъ ъn Кънitan, афаръ de Кънitaniї чеї mai марі карії komanda mai mъlte чете. Къ Въtавії ера капете de 500 ostaшi, къ Хotnoцiї, Sъtaшiї ші Бълъкбaшiї, kъm s'a nъmit mai търziў, komanda o sъtъ; iar Кіхъії saў. Къъшъії, ера пreste zeче ostaшi ***); вom пътea din notiцiile че ne aў пъstpat Kantemiр съ лътърim armata Молдовеї. Ea se komпъnea:

1°. Дъръбaнії nedestpime, înпърцiцi în ont кънitъniї sъntъ ont Кънitaні neste каре ера Кънitaпъл чел mape ал Дъръбaнілор. Mai търziў ачesta s'a dat sъntъ askълatarea Агъї ****).

2°. Кълърашiї de Царъ 11,000, sъntъ 11 Кънitaні. Ачещia sta sъntъ askълatarea Хatmanълъї.

3°. Панцiріїнаръшi în корпъ de кълърime фоарte însemnat *****).

4°. Доъ вътъшії: a Кълърашілор deГалацї ші a Кълърашілор de Цариград.

---

*) Ворніята Ъреке. m s.

**) Kant. П. 2. К. 7.

***) Ъреке.— Міpon.— Kant. П. 2. К. 7, 8.— Kapтea Domneaскъ a лиї Міхаї ВВ Ръзовіцъ în Архіва Ромънеаскъ. Т. І. ф. 74.

****) Kant. П. 2. П. 7.

*****) Idem Міpon ші Ніколае Kostiнї. ms.

5°. Doъ вътъшиĭ: Ѹтвалторіĭ de Хotin ші Ѹтвалторіĭ de Sopoка.

6°. Вътъшia de Фѣstaшĭ*).

7°. Кѣрteniĭ saѹ чеĭ че п'ажѫnseseръ ѫнкъ ѫn трeanta боereaскъ ші sлѫжea ла кѣрtea Domneaскъ. Еĭ ера тоцĭ neam de боер, ші терцea ла ръsбоĭ sѫnt Мареле Логофът. Еĭ se ѫmпърцea:

a). Вътъшia Копііlор din кasъ.

b). Вътъшia Апрoziлор de Diвan.

c). Вътъшia de Паічĭ.

d). Вътъшia de Посteлniчeĭ марĭ ші мічĭ.

e). Вътъшia de Пъхърniчeĭ.

f). Stoлniчeiĭ.

g). Артъшeiĭ sѫntѹ Мареле Арташ.

h). Ѹшeapiĭ sѫntѹ Ѹшeapъл saѹ Портаръл чел маре **).

Тоцĭ ачещĭ кѣrteniĭ ера маĭ мълтѹ o цendarmeрie. Вътъшiile лор ера маĭ мічĭ de кът a челор лалте чете. De asemenea кѣrteniĭ se афла ші прin цinѣtѣрĭ ***).

8°. Пѣskaшiĭ saѹ Тѫпарiĭ sѫntѹ Кѫпitanъл чел маре a Дърѣвaniлор ****).

Ачestea ера четеле пътъntene, ѥар челе ѕtреine ера:

1°. Seĭmeniĭ Хътъпещĭ ѫmпърцiцĭ ѫn 10 Бълкбъшiĭ neste каре ера Баш-Бълкбаша de Seĭmeniĭ. Ачeasta ера nedeѕtрimea ѕtреinъ, ші

*) Kant. II. 2. K. 7.

**) Kant. II. 2. K. 6, 7 ші 15.

***) Міron Kostin. m s.

****) Kant. II. 2. K. 8.

se компѣнea de Сърбї, Бѣлгарї, Арнѣуцї ші Гречї *).

2°. Патрѫ Кѫпітѫнїї de Ѵнгѫрї сaѫ Немцї de кѫте 1000 oaменї фіе-каре.

3°. Патрѫ Кѫпітѫнїї de Казачї aсеменea.

4°. Кѫпітѫніiле Тѫтарїлор Ліпкапї.

5°. Доѫ Кѫпітѫнїї de Бесаіі че ера Тѫрчї сaѫ Тѫтарї сѫнтѫ Бесаі-Арасі **).

Aчесте доѫ чете се фортаръ маї тѫрзіѫ.

Ѭнтокмірea ощіреї стреine фѫ фатаѧ Моѧдовенїлор. Рezемацї пе дънsa, Domнїї чеї рѫї, de каре Моѧdова a авѫт кѫ прisos, тіраniza пе біецїї пѫмънтенї. De aчeea o ѫръ вечнікъ a domнit пенчетат ѭнтре амбеле ощірї. Ла 1564, ощірea стреінъ съ мъчелърі маї тоатъ de Хатманѫл Томsea ші Іаіe Тороman кѫnd aчещіa se револтаръ асѫпра лѫї Desпot ВВ. Ла 1592, Арon ВВ чел кѫмплаіт o pestatорнічі. De атѫнчї лѫпта ѭнтре амбеле ощірї s'a реѫпoit ѭn маї мѫлте рѫndѫрї, ші a adѫs маї пенорочірї Църїї.

Міліціa Църїї se компѫнea:

1°. De 19 Кѫпітѫніі demiї кѫте ѫna ѭn челе 19 цinѫtѫрї але Моѧdавієї. Фіе каре кѫпітѫніe se ѭмпърцea ѭn 10 poate de 100 oaменї сѫнтѫ ѫn сѫташ. Aчещіa ла ѭнчепѫт sta сѫнтѫ аскѫлтarea Ворнікѫлѫї de Цара de жos, ші Ворнікѫлѫї de Цара de сѫs; ѭар маї тѫрзіѫ se деторъ сѫнтѫ Хатman. Dintр'aчещї Кѫпitanї aчeѧ каре se афла пре лѫнгъ хотаръ стрежѫѧ дрѫмѫріле, потечіле

*) Kant. in ibid.— Міron ші Ніколае Kostiнї.— Аѫsentіe Ѵріnарѫѧ. m s.

**) Kant. П. 2. К. 7.

D-nu Ministru de Financie a acordatu esclu-
derea Evreilor de la arendarea moşieloru Statului.

*****) Kant. II. a. K. 7.

*) Kant, [illegible]

a. a.

**) Kant. II. a. K. 7.

мѫнцілор ші трєчерєа апєлор. Іар чєї din міжлокѫл църіі ѫnde nѫ era temere de връжмашї, strежѫа ла кѫrtea Xatmanѫлї, ші se trimetea de dънsѫa ѫn заѫвєле църіі *), фііnd кѫ ѫnїі dintr'ъншіі нѫrta нѫmірєа de Xєnsarї **); Прінчѫа Kantemір ѫnkєє фъръ нічї ѫn alтѫ temeю кѫ eї трєвѫє съ фі fostѫ odatѫ Xѫsarї ***).

2°. Selmenїї saѫ Sebranїї Aцещї de каре era ѫn фіє-каре търгѫ кѫte патрѫ saѫ чінчї нар ѫn Іашї zєче sѫntѫ Ага ****).

3°. Кълъріmea din цінхѫріле Аънѫsneї, Орхеѫалї ші a Sopoчїї каре era sѫntѫ komanda Sърdarѫлї. Era ѫn корпѫ фоарте ѫnsemnat, ші анъра цара ѫntre Прѫt, Nistrѫ ші Басарабіа de пъвъліріле Тътаріор de Крѫm ші de Бѫцеак *****).

4°. Чеата вънъторіалор каре лъкѫеа кѫ вътавѫа eї ѫn sat la mѫnte ѫn цінхѫла Піетрїї. Ей авеа de datopie la време de ръзбоїѫ съ фіе tot пре лѫнгъ Domnѫ ѫn тавере; нар ѫn време de пачє съ ѫntревѫінца ла вънатѫа dobітоачелор сълбатічє пентрѫ masa Domnѫлї. Пентрѫ ачєеа eї era skѫtiцї de бір; нар пентрѫ келтѫіала ѫnkърkѫтърей пѫсчелор авеаѫ леафъ deosibітъ ******).

*) Kant. II. 2. K. 7.— N. Kostiя m s.

**) Kant. in ibid.— M. Kostin.

***) Kant. in ibid.

****) Kant. II. 2. K. 6 ші 7.— Axsentie Бріскрѫа.

*****) Kant. II. 2. K. 6.— Кроніка anonim m s.— Carra histoire de la Moldavie et de la Valachie p. 5—6. Neuchatel 1781.

******) Kant. II. 2. K. 7.

5°. Pedestrimea Кътрълъценї ші Хънгаnї, артаџї къ seneaџe (пъсчї) ші къ topoaръ лъцї ın коадъ *).

6°. Kodpeniї Tiгечиълъї ın пътър de 12000 ші тоџї къларї. Ей лъкъя ın кодръ, dinколо de Прът desnpe хотаръл Тътарілор de Бъџеак каре копpindea ın лъцпръл съў маї 30,000 міле italieneџї. Ей ера, дъпе къm зіче Kantemip, « пієптъл Молdoвеї чел маї таре ıntre Прът ші Basapaбіа. Ачеџіа ıntречea къ вітежіа лор пе тоџї чеілалџї Молdoвенї, ın къt se обічнuise a se зіче desnpe дъпшії ачеастъ ворбъ: « чінчї Тътарї de Кръm, пълтескъ маї мълтъ de къt зече de Бъџеак ші чінчї Молdoвенї бірuескъ пре зече Тътарї de Кръm; яар чінчї Kodpenї, саў Tiгеченї, бat пре зече Молdoвенї. »

Tiгечиъл, Кътрълъпгъл ші Врапчеа ера трей репъблічї каре форта statърї deосебite ın statъл Молdoвеї. Локъіторіі ачестор локърї se къртuя дъпъ леџіле лор, къ пріітеа пічї ın слъжбаш ал Domnълуї, ші къ ера ındatopaџї къtре дънсъл de къt ал ın трібът ъшор пе ал, а кърїї кantitate se хотъра ал intpapea лъї ın бкаın. Челе доъ dintъй da ші ажътор de oaste ал, требuінцъ. De мълте орї еї, зіче Kantemip маї къ seamъ desnpe Кътрълънценї, прin ındemnъріле ънор капете революціонаре, se тръџea de sънтъ стъпънірea Domніlор, ші se da sънтъ протекціа Полоніlор. Каре ımпрежъраре a фъкът пе ънії din istopічії ачелії паціі съ креазъ къ Молdoва ле аў fostъ трібътаръ **). Este къnoскът къ фрътоа-

*) Кроніkар anonim m s.

**) Kant. П. 1. К. 6. П. 2. К. 16.

seле instituцiĭ репъблікане sънt фоарте векĭ ын Молдова, къ ын веакъл XII ынфлореа ынтр'ачеастъ царъ репъблікъ Бърладъулуĭ, фаĭmoaсъ прin niпатерia de вскat, шi каре se ынtinsese къ стъпънirea пънъ ла гъра Niпрълуĭ; къ кърындъ дин'ачепа цеповезiĭ шi Рагzанiĭ ынтемеiаръ маĭ мулте репъблiчĭ ынтр'ачестъ нъмънтъ, aсфел стътъръ: Галацiĭ, Кiлiа, Четатea Албъ, Хotinул шi Terina.

Ынтр'ачестъ кiп, че am аръtat, a фостъ organizатъ пътереа арматъ a Молdoвeĭ. Ла o трeвъinцъ ынъ mape, саъ кънd патрia ера ын прiтежdie, съ ръdika «Mazълiĭ шi Брeслашiĭ», църанiĭ маĭ къ seamъ «жoseniĭ» саъ чеĭ din цара de жos, шi Боерiĭ къ oaмeniĭ саъ слъцiле лор ка съ апере патрia америцатъ. Aчestia se нъmea atъnчi « oaste de стрънsъръ » саъ « oaste ын dовъndъ » ынре a съ deosiвi de « oaste ын леафъ » саъ « Лефецiĭ » *).

Пентръ плата лефiлор ostашiлор афаръ d'але Дъръбаniлор пентръ каре пънъ ла 1622, ын adoa Domnie a луi Щефан Tomsa BB, se опреа din трiвътъл че съ da ла Поартъ 5,000 Унгi **); se ашъzase o dажde сънтъ нъmire de Фътърit ка toатъ каsa de църан съ плътeaскъ ын време de наче ne an 80 аспрi. Iар ын време de ръзбоiъ 120 аспрi, шi ла o певое маĭ маре ын галвен саъ 200 аспрi. D'aчi se вede, обсервеазъ Кantemiр, че попълатъ ера odatъ Молdова, de време че ачeastъ dажde цinea къ ындestъларе келтъиала ла o оцire de 54,000 oaмeni ***).

*) Вор. Уреке.— Miron Kostin.— Кронiкар anonim m s.— Kant. П. a. К. 17.

**) Miron Kostin m s.

***) Kant. П. a. К. 13.

Ин время де паче аратата ера ашъзатъ парте ин капитанъ, парте прин жъдеце. Дъръбаний стрежъа ла кърtea Domneaскъ. Кънitanъа чел маре черчета стрежиле зioa ши ноаптea ле рънdъа ши ле скimba. Ин лиnsa Arи din орашь ел ей индеплinea локъл *). Selmenii asemenea стрежъа ин кърtea Domneaскъ, скimбъndse интре sine не рънdъ. Казарма лор ера лънгъ zidъл кърций, ши se нumea: Одъиле Selmeneцi **).

Кълъраший de Царiград требъea съ цие търчеце ка ши чей de Галаци ши съ трimetea къ денеше.

Ътвълторий de Xotin ши Ътвълторий de Sopoka требъea съ инделеагъ лimba Полопъ ши Мъскълеаскъ, ши кънd чereа требъinцъ съ трimetea ин Полоnia ши Moсковia.

Фъстаций стрежъа ла перделеле Doamnei, ши ла гарda кърций ин каре съ инkidea заъциле кърций пентръ гrеnaле маi мiчi. Ин параделе Domneцi, ей терцea не лънгъ Domнъ de атве пърциле къ фъцi лънцi ин мъinи. Asemenea фъчea ши ла ръзвоеъ ***). Тоцi кърteнii, кът am маi zis, ера ка ин фел de цendarmerie ши авea deoseбite фънкцii ин кърtea Domneaскъ, аша: Апрozий de Diван, ка ши Конii din казъ алкътъа гарda Domnъaскъ. Ей ера ин възмънтацi не время лъi Щефан чел маре, къ «шавапале ши къ кibiniче»****). Iар ин время Радълъi Mixnea BB (1623—1627) ей пърта «зрsiнице, Кабаницъ къ ждер ши къ хълпi». Ин време де паче Апрozий

*) Кant. П. 2. К. 6.

**) Idem. П. 2. К. 7.— Николае Kostin m s.

***) Kant. П. 2. К. 6.

****) Ворникъ Ioan Некулча m s.

слъжea лa Diванъ Domneскъ, ынлinea dalopiiле dъпъ хотърырї жdекъторещї, ші пърta порънчiле Domнълї не лa Боерї. Боерълa каре прiimea прintр'ъшiї asemenea порънкъ, требуеа съ шазъ ын пiчоаре пънъ 'io чitea апродъ *). Ын време de ръзвоїъ еї se афлa tot не ынгъ Domnъ. Конii din касъ пъzea лa « Къmара чea къ арme » съ apsenaлъ, лa Кавinetъл чea маре лa Domnълї, съntъ ынгрiжirea Къmърашълї, ші sta ынпрежърълa Domnълї кънd шedea лa Diван. Еї se трimiteа asemenea de Domnъ ын цinтърї de кeтa боерiї, ші вътафъ лор лъa къte ун леї din шase леї че ле da dъпъ овiчеюъ фie каре боер кemat. Постелniчeiї чeї марї ші чeї тiчї слъжea asemenea ын къртea Domneaскъ. Пъхърniчeiї ші Stолniчeiї слъжea лa meселе Domneщї. Армъшeiї strежыа не чeї ынкiшї. Ушeарiї dъчea лa razdъ ші слъжea не Soлї. Паiчiї слъжea лынгъ Domnъ, ші ера ынчinшї къ връ de арцint, къ събiї ші къ лъпчї къ мъпъкеле ші вър-фърiле легатe къ арцintъ ші полeite къ аур.

Mарелe Xatman ера кап лa Кълърашiлор, ші маї маре неste тоатъ армatъ кълъриme ші неdestриme. Кънd мерцea лa Кърte, пърta тоиаг аурiт **).

Mарелe Кълъчер ынгрiжea пентръ апровiзionареа армateї de вълate ***).

Mарелe Шътрар ера цeнерал-квартiр-маiстръ лa армateї. Еа ынгрiжea пентръ кортърiле еї, пентръ тънърї ші челелалте арme, ші ашъза таверiле.

---

*) Мiрон Kostin ms.

**) Кant II. 2. K. 6 ші 7.

***) Carra p. 57.

Къмъраш ъл de katastiше пърта kondika ostaшiлор. Кънд se фъчea adънapea oщiлор пентръ черчетаре, ел чitea пътеле фie-къръя. Asemenea фъче кънд ли съ da леафа. Дъп'ачeea ел da фie-къръя Къпitan kondika ostaшiлор din чeata лъй, пре каре о скriea къ тъпа лъй тнъшi, ши пентръ ostenеалъ авea дела фie-каре Къпitan къte ън талер петцескъ *).

Disчiплina ла Молдовенi ера фоарte стрaшнiкъ. Дъелъл тntre ostaшi ера ашпръ nedensit. Кънd ън офiцер търеа атънчi каi лъй se тбръка къ nostaв негръ, ши d'asънpa пънea хаiнеле лъй челе маi de прецъ, ши тnaintea трънлъй дъчea o зъliцъ тn върфъл къria съ спънзъра o сабie къ тъпъкнъл тn жос, ши de атъndoъ пърцiле мерцea ostaшi тnzaoaцi (къ къipase) ши тn koifaцi **).

Прiнчъл Kantemiр неаъ пъстрат deskриereа рънdъелiй къ каре Domnъл ешea din капitaлъ ка съ меаргъ ла ръзбоiъ: « тnainte зiче ел, мергъ вр'о къцi-ва оамeni повъцъitорi ши тndрептъторi de дрът, карi sънt бъни пентръ ачea треабъ dintре ostaшi ши dintре алергъторi. Дъп' ачeцia ъртeазъ кълърiтea тnaintea къria мерцea steaгъл ши Къпitanii четелор: аша тn къt фie каре чeatъ съ лase лок дешърт ка съ se поатъ deosiбi ъna de алta. Iар de атъndoъ пърцiле steaгълъi мергъ Къпitanii четелор ши наъ amin-te пентръ ostaшi ка съ ътвле тоцi къ рънdъналъ ши тn дрептъ линie. Дъпъ ачeцia ъртeазъ Кълъ-рашii, ши ътвлъторii къ вътавii лор; iар дъпе дъпшii

*) Kant. П. 2. К, 6 ши 7.

**) Kantemiр П. 2. К. 17 ши 19.

каіĭ Domneщĭ мɵргъndъле inainte doъ tънърĭ кare sъ daў Domnълuĭ dela Поarta Otomanъ. Ín ърma aчestopa вin фiiĭ Domnълuĭ, щi чева maĭ deпърtiшop de dъпшiĭ ърmeazъ tatъл лор, dpenţ in miжлокъл лiниeĭ, inкънжърat de Паічĭ d'amъndoъ пърціле. Маĭ deпърtiшop de adpeanta ърmeazъ Komisiĭ ші въtавiĭ кърteпiлор; нар d'a stъnгa Postелniкъл чел mape ші чeiлалцĭ Postелniчeĭ. Ín лiniа a трea dъпъ Domnў мɵргў Бълъкбашiĭ пatръ de amъndoъ пърціле, чeĭ маĭ векĭ фiind маĭ dпроапе de Domnў. Пе ърmъ вin Seĭmeниĭ d'amъndoъ пърціле, пentръ каре наў aminte Къшъiĭ, че se инцелег Кърпарĭ, dъпре обiчeюл Eвропeĭ, ка съ меargъ in dpeantъ лiниe ші къ nas noĭpiвit. Dъпъ ачещia ърmeazъ боюарiĭ чeĭ din лъпtръ dъпре кът se пъmeskў adekъ: Bistiepniчiĭ, Пахарniчiĭ, Чохodарюл, Medелniчepiĭ. Dъпъ dъпшiĭ въtавюл de Koniĭ къ слъщele, алdoiлea Пъхърniчeiĭ, ші алtpeiлea Stолniчeiĭ.

Dъпъ ачещia ърmeazъ sanцeaкюл чел mape, adekъ steaгюл чел mape, каре аре in върфў semiлuna, импрехпъ къ алte doъ steaгърĭ че съ daў Domnюлuĭ, кънd intръ in stъпъniре, dела Кърtea Ътпърътeaскъ. Dъпъ steaгърĭ мерце мъsika dъпъ каре мергў Apнъseiĭ d'amъndoъ пърціле. Dъпъ ачещia in лiниa diнtъиў съnt боюарiĭ чeĭ маrĭ, intp'adoa чeĭ de stapea adoa ші intръ a трeя чeĭ de stapea a трeя; нар чeĭ фъръ de службъ мергў фie каре dъпъ stapea ші боeріea sa ънъл dъпъ алtъл. Апоĭ ърmeazъ артеле челе маrĭ adekъ тъпърiле sънtў ипртapea de гріжъ a Шътрарюлuĭ челuĭ mape, ші Кънitanюлuĭ de Дъръбанĭ къ пъшкашiĭ саў тънарiĭ, ші къ toate челе треbънчoase ънeĭ таверĭ ші zaxepeaoa *).

*) Kant. II. 2. K. 8.

Къть време Молдова а фостъ independentъ, armata eї a înflorit, нар dупъ че a къzут sунтъ sъzeranitaţe Търчілор, Domniї ne maї авundъ trevуінцъ съ цie atъцea oameнї къ леафъ aў лъsat nъ nумаї se kазъ четеле ostaшілор din вітежіа лор чea веке, dap înkъ aў skъzут ші nумърuл лор. Пънъ не времea Мовілещілор însъ tot se maї цinea ka ла патръ-zечї miї ostaшї *). Aсфел ла 1538, ведем не Петрu ВВ. Рăреш a înтeмniнa не Полонї къ 26,000 oameнї ші maї мulцї de 50 тунурї; ла 1561, не Алексandръ ВВ Лъпушneanъ къ 25,000 ostaшї a se лупта înпotрiва луї desnot Ераkлid; ла 1574, не Іon ВВ, къ 30,000 ostaшї a se revoлta înпotрiва Търчілор. Ръзвоеле чівіле din времea Мовілещілор (1595—1615) залъвіръ мulцї Молдова. Ла 1615, ла Тъутещї sъ мъчелъріръ мішелеще Дърувапїї de Полонїї че venіseръ къ Doamna Іеремії ВВ Мовілъ înпotрiва луї Щефан ВВ Tomsea **). « Ера ла Щефан Водъ Дърувапї, zіче Кроніка, фоарte înбръкацї біne, dупъ kredinцa чеea че фъkуse de stътуse къ dunsuл ла рădікареа воерілор, кът n'aў fostъ niче ла o Domnie грієкітъ aша біne nedestrimea: къ хаіne tot de фелuandреш, къ nastурї ші къ чепрaце de arцintъ, înшіada хаіdучілор de Цара Лешаскъ, къ nene de arцintъ ла къ-

*) Kant. II. 2. K. 7.

**) Логофъта Міron nosesteщe aceastъ чuidere a Дърувапілор înтr'aceстъ біe: « Boeдiї Дърувапї înpreюцї de вълъреці sъ вулзіверъ ла o рупъ d'asupra Тъутещілор, ші sъ aпъра. Че aў venit Леашії de ліаў фъgădrit біaцъ, numaї sъ'ші dea apмele ші aў prexтіt Дърувапїї, ші aў dat apмele dela sine, ші dakъ ліаў luat apмele Леашії, aў intrat къ сuбіле înтрunїї; ші aў nepit тоцї акolea. Ae siaў moвілеле ші пъпъ astъzъ d'asupra satuлї Тъутещілор ».

мъпаче, ші къ табле de арџинтъ ла молдъві пре ледіпче ».

Тікъломіа Domніlор каре стъпъніръ Молdова ін врмъ; непорочіта revолтъ а лві Гаспар ВВ; ръзвоале Търчілор къ Леашії, а кърор teatръ ера Молdова; ръзвоале лві Basілie ВВ къ Matеї ВВ din Ца-ра Ромъneaскъ; інсфършіт ністіерea Тътарелор dела 1650, злеіръ къ totъла ністерea Молdovеі. « D'atънчі, зіче Mipon, аї пърчes ачeastъ царъ tot спре ръї пре ап че трече ».

Dънъ вр'о къџі-ва anі de ръзвоае чівіле інтре Ва-сіле ВВ ші Георге Щефан ВВ, армата se ітпъџінъ фоарte мълт. Ачestї din врмъ ръмъіndї інсфършіт бірзітор ші Domnї ін царъ (1644—1658), інчепъ а інгріжі de армать. Ел ар фі adъso інтр'o старе маї бънъ dака dъхъ de indisчіплінъ пропагат de ostaшії Мънтенї че'і авea ін леафъ, пъ ар фі zъdърніčіt сілінџеле лві; къ toate къ ръскоала Seїmenілор Молdovenї пъ фъ інsoџіть de ачеле ітпрежърърі спъїмънтъtoare че ръскоала ostaшілор adъsese ін Царa Ромъneaскъ. Este de інsemnat къ Молdова ера атът de славъ atънчі, ін кът міка армать че џінea Dom-пъл не лъпгъ dънsъл, зъ пъреа ікъ пре ітповърътoare Џърії *).

De atънчі institъџііле мілітаре але Молdovеі mer-серъ desфъкъndъse, къчі Domнії префера маї вine зъ стрънгъ банії пентръ dъншії de кът зъ'і келтънаскъ пентръ џінереа ostaшілор de каре лі зъ пъреа къ пътаї аї требъінцъ. Ін времea лві Dimitріe Kante-

*) Beзї пе Mipon.

тір, вътъшіле амъндесеръ нъмаї de къте 40 ші 50 оамені ън лок de 500; ші Молдова нъ нъtea скоate оaste de ръзвоіŭ de кът пънъ ла 6000 оамені. Nesokotinца че ел фъкъ d'a se ъні къ Петрь чел маре гръві къdepea Молдовеї. Apendaшіĭ Фанаріоцĭ нъзеръ гіара пе dънsa. Ea възъ atънчі обічеюрі-ле sале a se коръпе; віртъціле тілітаре a пері. Ea възъ stpeiniĭ че o datъ трет ъра de dънsa, a se ънтърнічі ші аĭ ръпі ъна dънъ алта провінцііле sале; ачеле локърі sлъвite ъdate de sънцеле ероілор еї! ън ачеле tpiste зіле вр'о кътева глазърі славе protestaръ; dap, еле stpігаръ ъndeшъртъ; ші нічі ън врац нъ se артъ ка s'o ръзвъпе..... Молдова піердъзе търіреа sa!.....

Арта міліtарь
ла
MOЛDOBENI

Молдовеніĭ ън веакъл de міжлок, ші маї ън ъртъ ънкъ se арътъ ънъл din чеде маї вітеze попоаре але Езропеї. Ън скріitор Полон din веакъл XVI Оріковіе, зіче пентрь dъншіĭ: « Еї sънt оameні фіероші ънsъ фоарte вітежі, ші нъмаї este алтъ неam каре se аїбъ хотаръ аша de ънгъste, ші съ se лъпte маї мълтъ пентрь глоріа ресвоіълъї ші пентрь арътarea вітежіеї, ші se съціе маї мълцї връжташі ънпрежъ-

рѣа лор, кърора сăѣ ае фаче непчетат рѣзбоиĕ, сăѣ съ апъръ ѧп контра рѣзбоиѣлуĭ фъкут де кътре ачена *).

Дърzіа ші семеџіа, zіче Кантемір, есте маĭка ші сора лор. Къчĭ дака ѫнѫа аре каа бѫп ші арме вѫне; аѫпчĭ гѫндеще къ нічĭ ѫн от нуĭ поате ѫнтрече, ші нѫ с'ар фері д'ар фі къ мѫтинџъ ѫнсъшĭ къ Дzеŭ съ се лѫпте *).

Локѫіторіĭ де Џара де жос обічнѫіџĭ маĭ де мѫлтĕ съ трѫгаскъ ѧп рѣзбоиĕ къ Тътаріĭ ера маĭ вітежĭ де кът де Џара де сѫs. А оморъ ші а пръда пе Тѫрчĭ ші пе Тътарĭ ера лаа еĭ о даторіе креџіпеаскъ **). ѦнтРе дѫпшіĭ се деосібеа Орхеіеніĭ ка чеĭ маĭ дързĭ ***).

Артеле Молдовеніор ера ка ші але Мѫнтеніор аркъа, сѫліџа, секѫреа, сабіа, палошъа, тъчнъка, пѫшка каре лаа дѫпшіĭ се пѫтеа сенеаџъ, ш ч л: ѦП рѣзбоаеле паџіонале се слѫжіаĭ къ коасе, топоаре ші фѫџѫрĭ ***). « Аркъа, zіче Кантемір, ѧл ѧнтіндĕ еĭ фоарте біне, ші се пріčеп а пѫрта ші сѫліџа; дар къ сабіа тот деаѫна фак маĭ мѫлтъ ісбѫндъ. Іар пѫшка о поартъ нѫмаĭ вънъторіĭ. Пентрѫ къ зік еĭ къ есте лѫкрѫ рѫшіnos съ се лѫпте лаа оаste къ ачестĕ фел де арме къ каре нѫ се поате кѫпоаџе нічĭ арта міліtаръ, нічĭ вітежіеа *****).

---

*) Stanislaus Orichovius, *Annales Regni Poloniae, Annali V.*

**) Kant. II. 2. K. 17.

***) Idem.

****) Miron Kostin. m s.

*****) Idem.

******) Kant. II. 2. K.

Nedestrimea Moldovenilor ăn rîndăra în toate adîncă, de unde ni espresia „a se înfloti nedestrimea", ce aşa de des se vede în Kronicile ală Ureke ni Miron. Kălătrimea însă era arta lor cea mai perfectă. Ea se ăntîta kălare ni ne jos ne rînd. Ăskrs ce e knoskut ka cel mai mare grad al perfekţiei ăneĭ oştirĭ. Kronika ne arată kă „la 1422, porninduse Krală Vladislav al Polonieĭ asupra Krizeaţilor (Krăţiaţilor), ală trimis ni Alexandru Vodă 400 de Moldoveni oameni tot alesă într'ajutor, karii aŭ arătat mare vitezie kă isbîndă, împotriva Krizeaţilor, kă fukînd pă Moldoveniĭ asupra Krizeaţilor, apoĭ de o dată s'aŭ fukut a fugi. Iar Krezeaţii eşind dintr'o vetate anume Marienburgă ronindă pre Moldoveni pănă ală împrat spre o pădure, ni akolo nedestrindăsă Moldoveniĭ, p r e o b i c e a l o r, aŭ prinsă a sălta pe Krizeaţii Nemţi; ni dînd Neamţii dos, ni înkălekînd Moldoveniĭ mare moarte aŭ fukut în Nemţii ačeia; ni întorkîndse Moldoveniĭ kă isbîndă ală Krală Vladislav mare mălţămită ni ală aŭ avut *). Asemenea vedem ne Moldoveni ni în mai mălte rîndurĭ a se ălta. Ka ala toate paţiile meridionale nimik nă eră mai bine ni mai de temut de kăt cea dintăiă a lor isbire. Neisbutind însă lesne se deskuraja. Aceasta ne o mărturiseşte ni Kantemir zikînd: „Moldoveniĭ ala începutăl răsboĭălă tot deauna sunt foarte vitezi, ni de aldoilea slabi ala inimă. Iar daka ĭ înfrîngă protivnicii înapoĭ, atunce prea par

*) Miron Kostin.— vezi ni Ureke — Ioannes Dlugossius, *historia Polon. lib. 11. ad anno 1422.*— Mattini Cromeri, *de originè et rebus gesti Polon lib. 19. p 419.*

аѹ вървѣцїе ѣ ѧчеанъ d' atрeѧ оарѣ. Ѧнѣ аѹ ѧнвѣцat деаа Тѣтарї de ѣ ѧnторкѹ ѧпаої din фѣгъ, ші прin ачeастъ апѣкаре кѹ теѫешѣг аѹ ѕмѣлтѹ бірѹінца de тѣлte орї din тѣїніле протівнічіаор *).

Тѣнѣріле че Молдовенїї пѣтеа п ѣ цї п'авеа тѣлte ѧn ощіреа аор аа ѧнченѣт; пентрѹ кѣ дѣпъ кѣт ам арѣтат еї ѥвеа преа пѫіn артеле кѹ фок. Маї ѧn ѵртѣ ѧnѣ ѧn аа XVI веак еле ѕе ѧтѫціръ, ші ѧn ваталіі vedem фігѣрѣнd 50 ші 80 тѣнѣрї. Морціерѣріле ѕе пѣтеа п і в е ші овѣзѣріле к ѣ т в а р а л е. Еле ера асеменеа пѣтероасе. Ѧn в а т а л і а д е а а К а х ѣ л (1564) vedem пе Іон ВВ, а ѧntімпіна пе Тѣрчї кѹ 30 тѣнѣрї ші 80 піве. Ѧнгрѣдіріле de Кампаніе ваѹ ретрапшментеле аѹ фостѹ асеменеа de тѣлтѹ кѣноскѣte Молдовеніаор ші ѣ пѣтеа в ѣ ц і.

Рѣзбоѣл defensiв ѣ перфекціонъ тѣлтѹ аа Молдовенї. Ѧпкѣ ѧn веакѣл аа XIV, еї деперъ о фрѣмоазъ провъ despre ачeаста. Аа 1359, Рецеле Казімір аа Полоніеї trіміцѣnd о артатъ ѧнемпатъ din Полоніа мікъ ші Рѣsia кѹ Щефан ВВ, ѧнпотріва лѹї Петрѹ I ВВ. Ачesta вѣзѣndѹ кѣ din інферіорітатеа пѣтерікъ а ощіреї зале пѣ ізвѣтеще ѧn ваталіле партікѣларе, з'а трas ѧn лонгрї ѕтрѣмте. Полонїї требѹіndѹ ѕъ треакъ прінтр'о пъдѣре деазъ ші неѣмблатъ пѣмітъ П л о п і п ѣ din тѣнтеле Сенепецѣ; Пѣтрѹ ВВ о окѣпъ маї дінаінте, ші пѣse de тъе кѹ херъѕтрае тоцї копачїї дѣпе лънгъ дрѣм, лъзѣndкї пе трѣпкїї лор нѣмаї ѧнцънаці. Кѣndѹ інтраръ Полонїї ѧn кодрѹ, Молдовенїї ѧнчепъръ а ѧтпінге копачїї чеї маї

*) Кант. П. 2. К. 17.

despărțiți, care căzînd ne veĭ mai de aproape ĭi prăvăliŕ ne toți este oțirea Polonь. În ateța ala ĭi înveățătura în care era Polonieĭ văzînd pădurea din toate părțile căzînd ne dănșiĭ, ese de o dată ĭi Petru BB ĭi ĭi isbește; eĭ numai nuțer fače aținчi nici o mișkare înkărkați fiind de copaчi karii în kădurea lor ĭi saatise de mulți ĭi de nicoare. Mulți din Polonii perir în aчea zi moraliь, mai mulți mas căzăr prinșĭ; trei steagări mari: ai Krakoveniлor, ai Sandomireniлor, ĭi ai Leopoleniлor, ĭi altele noь mai mici miliare saŭ boereți (gentilitia) ĭi k tot aparatul de răsboĭ pikaŕ în mulțele birăitoare ale Moldoveniлor *).

Aчeastь taktik o păziŕ Moldoveniĭ tot deauna kând aneа: a se aunta k o armatь maĭ numeroasь de kăt a lor; asfel între altele la 1450 intrând o oțire însemnatь de Polonezi sunt komanda ceneraliлor Petrь Odrovici, Kopeцpolski ĭi Mihaiь Bъчачki ĭi în număr de Moldoveni k Alexandrь BB, împotriva uzurpatorului Bordan. Aчesta văzînd k nu ae va nutea sta împotrivь k oastea sa, se trase la strămtori k gând se adăkь ne Polonii dine dănsa, ĭi asfel zăbovind ĭi flămînzind ĭi slăbiți de nuinge. Aчeastь taktik ĭi isbuti. Dănь če părtь ne Polonii din loc în loc, ĭi adise însfărșit la ana Bărladului. Akolo trebuind Polonii să treakь printr'o pădure, de ĭi ția k este okupatь de oame-

*) Vpeme.— Mipon Kostin m s. — Ioannes Dlogossius *historia Polon. lib.* 9. *ad an. Chr.* 1359.— Martini Cromeri, *de origine et Rebus gesti Polonorum lib.* 12. *p.* 314.— Philip. Brietius in *Chon. universali ad anno Chisti* 1359.— Petrus Albinus in *Comentat. de Valachia p.* 160.— Stanislas Sarnisius in *Analibus Polonicis lib.* 3. *cap.* 1.

nii ași Bordan BB, dar semeținduse norniță mai întâiu karăle ku părkălabșa de Xotin ши ku toți Moldovenii ши Podolenii. Ne kând aceștia era în mijlokul pădurei, oastea ași Bordan BB îi isbi, ши dându o krunt apăsare d'abia putură skăpa ku mulți pagubă. Atunci brândă su treaku ши ceilalți oaste Polonezu, îi eși înainte Bordan ku « multe steaguri ши vrâme ши fără kălărime, iar mulți nedestrime ». Văzându aceasta Polonii « se tokmiră de răsboiu » ши aș ținea ași ta dela kindie până a înoptat, kându « înglotindose nedestrimea aș făkea mare neriре în Polonezi la strămtori, tăindu bineле kaiлor ku koasa ши ku fățări. Atunci nikară morții ши kapeteле armatei Polone. Isbăndа ar fi fostă a ași Bordan BB, dака Moldovenii protivnici ne trekuseră ku karăle înainte nu s'ar fi întorsă ши iar fi smulți birăința »*).

Într'aceste răsboae vivile su fortară Moldovenii ka într'o skoală militară. Ei nu averă îndată trebința de kât de un kănitan mare ka să se fakă bestii, ши su fie eroi ai Krețintățații. Acestă kănitan nu întărzie a să isi, ши fu Ștefan vel mare.

El se arătă kredinkos taktikei părinților săi. Aceea ce avea însă mai deosebit este ku folosindose de kăpoținца ce avea desnre importența nosițiilor patărale la răsboiu, el askundea un trup de oștire kare la un semnă hotărât se arunka ne la spatele vrăjmașilui, în vreme ce ceilalți armie la isbea în față. Este kunoskut ku acestui prinkipiu fu dator Anibal birăința sale. Asfel la b a t a l i a

*) Vrene. m s.— Miron Kostin m s.— Martini Cromeri *lib.* xx.

dela Bărlad (20 Ianuarie 1475), Щефан ВВ, dupъ че sъ bise kaiĭ Tъrчiлor пъrжolindŭ harba in-aintea лor neste tot лokъл prin kare treчea sъ treakъ haĭ tras la strъmtoare. Аколо folosindse de posiцia лokълuĭ, kar ши de negъreala atmosferiĭ nъse o seamъ de oamenĭ in kъmpie kare deterъ sem-nal de ръsboĭ kъ « trъmbiце, bъчime ши tове ». Tъrчiĭ intorkъndse kъtre glasъл че se auzia sokotindŭ kъ аколо se afлъ Щефан kъ toatъ пъtereа sa; aceasta ese atъnчi de unde era askunsŭ, iar isbeще in dos, in време че чeaiлaлцi iar isbea in фаць, ши prin-tr'aceastъ « anъkare kъ mещершъr dупе kъm zik Kronikariĭ », ea numai kъ 47,000 miĭ oamenĭ, unsinse o arматъ de 120,000 *).

Aceste prinчipe taktiче повъцuiръ пе Щефан ВВ, in пепътъroaseле sale kampaniĭ ши bataliĭ че a dat in време de 46 de anĭ nekъrmat kъ toate попоареле invecinate. Ла adъчereа aminte a minunatelor fapte de arme a acestuĭ eroŭ, Kronikarol Полоп Daros arunkъ o strigare d'o admiraцie sъblimъ! Istorikъл Унгър Istъamфie mъrtъriseще kъ ea era чel maĭ bestit цenepaл al вremiĭ sale pentrъ щiinца miliтarъ **). Iar in skriitor векиŭ Moldovean in entъsiasmъл sъŭ strigъ: « Kare Boevod maĭ mъlte ръsboae a avut? Kare Domnŭ maĭ marĭ birъinце aŭ fъkut, ши aceste in deosibite вremĭ ши локurĭ kъ deosibite neamurĭ? Ka фълцerъл dela ръsъrit la anus aŭ strълъminat; martурĭ sunt Леашiĭ kariĭ kъ sъnцele lor пътънтъл nostrъ aŭ krъшit, martурĭ Унгурiĭ

*) Mipon Kostin.

**) Istuamfius Panonius, *historia Regni Hungariae, lib. IV.*

карій пре сателе ші четъціле лор de фок потопите ле аў възът! Мартърі сънt Тътарій, кърій къ нъцімea фъцеї лор de ферѣ лъї п'аў скъпат! Мартърі сънt Търчій карій ѧн фъга лор пе пътъръ афла тъптъire! Мартърі сънt Мънтенії, карій de кълъріmea поastръ с'аў сдробіт! Мартърі сънt тоate неатъріле de прін прежър карea скъцітъ савієї лъї аў черкат » *).

Дънъ моартea ачестъї Domнў, сънтў Бordan ВВ, Щефан V ВВ, Пътръ Рареш ВВ, Молдовенії маї авъръ оаре-каре тріѣмфърі міліtаre. Ачещі Domнї фъкъръ ръзбоіў ші къ ізбъndъ Ўнгърілор, Полонілор, Мънтенілор ші Тътарілор. Дънъ стинцереа лор Молдовенії къзъndў къ тотъ сънтў сzzерanitatea Порцій, Domнії неmaї авъndў а апъра лібертatea ші indепendенца патрієї че ле пердъseръ, лъsаръ а скъdea, ші а съ demoраліsa арmata. Ръзбоаеле лор ѧнчетъndў атънчі a маї фі паціонале, еї пердъръ ачел entъsiasmў каре фаче пе тот попорѣл невірѣit къndў ел щіе къ съ лъптъ пентръ паціоналіtatea ші лібертatea sa. Ръзвоаеле че еї авъръ ѧn ъртъ a спріжіні фъръ маї тоate нъmaї о лъптъ ѧntре претendенці пентръ дъбъndіреа тронълъї, ла а кърор сфадъ попорѣл аја преа пъцінъ парте. Ші ѧntр'ачесте ръзвоае кърат остъшещі Молдовенії se арътаръ adesea тълтў маї пре жос de кът паціile вечіne, кънd ѧn време че ачещеа прогресa ѧn арta міліtаръ, еї sta пе лок. Asфел ла 1561 ѧn в а т а л і а d е л а Вервіа, Алексandръ ВВ Лъпъшneanъ къ тоатъ сънеріорітатеа пътерікъ a арmateї сале кътре a протівнікълъї съў Desпot Ераклid, къ тоатъ

*) Весі ѧнъмънтъ de ѧнгропаре вечнў лъї Щефан Domнъ Молдавіеї пъблікат ѧn Архіва Ромънеаскъ Т. I. ф. 51. Іаші 1841.

вітежіа перsопалъ че аръть, пердъ ачеастъ баталіе, кучі пъ щіъ а se фолосі кът требъе de артілеріа sa, пъ лъ офенsіва ла време, ші съ апъръ тоале кънd фъ attакат *). Асфел ла 1570, Полоніі інвінші скъпаръ din тъініле бірзітоаре але лъі Ion BB бірзітор, пътаі кучі ачеsta пъ щіъ наръші а інтребъінца бine артілеріа sa. Ачестъ Domnъ ка ші Tomsea BB, кълese оаре-каре тріътфърі аsъпра Търчілор, Полоніlор ші Мънтенілор, ші ар фі фостъ ін stape a da Молдовенілор векеа лор stръдучіре мілітаръ. Ел ръdікъ steaгъа indепendенцій; dap Молdовенії скървіцї de тірапіа лъі рефъsаръ ал sекънda. Ін баталііле лъі інsъ вedem пе Молdовенї a профіта de лекцііле вечінілор, ші a аръта оаре-каре щіінцъ тактікъ. Se вede къ пе атънчі інчепъseръ Молdовенії a stdia тактіка, маі къ seamъ ін кърціле векімеї, кучі ла 1578, вedem пе Пътръ BB Skіопъл ін баталіа dела Dоколіпа імпотріва лъі Іван Поткоавъ че къ Казачії окъпase тропъл, a інтребъінца ачеяшї тактікъ че вestітъл Карtацinez Анівал інтребъінцъ ін баталіа dела Zama. Ін лінsъ de Елефанці інsъ, ел пъse ін фрънtea лініеї сале de баталіе чіреzі de вачі ші ергелії de каі пентръ ка съ калче nedestpімea лъі Поткоавъ. Лъі і se пріlежі ачеяшї неморочіре че інтъмпінъ вestітъл бірзітор dела Канne; кучі Казачії stъndъ пе лок ші лъsъndъ съ se апропіе ощіреа лъі Пътръ BB de одатъ слобозіръ фокъріле інтръnsa. Атънчі ачеа ергеліе de каї ші чіреadъ de боі спъімънтъndъse se інtoapse інапої ші пъвъліndъ nestea оаste лъі Пътръ BB, о пъse ін неорънdзналъ. Казачії se фолосіръ d'ачеа-

*) Міron Kostin. — Istuamfiu: *lib.*

ѕъ ѧмпрецѣраре, о ісвіръ de o datъ d'a dpeanta ші d'a stънга ші ѧesne o ѧпвinseръ *).

Щефан Tomsea ВВ, (1612—1618), ажѫtat de bestiціі кънitanі Мѫntenі Мѣrzea, Гецеа ші Рачеа, каре dѫпъ moapteа Domnѫлѫі лор Міхаѣ ВВ вitеazѫл съ тръseseръ ѧn Молdова, ѧпвinse ѧn вр'о кътева рънdѫрі пе Полопі ші маі кѫ seamъ ѧn баталіа дела к о р п ѫ л ѫ ѫ І S a s. De atѫnчі пе timпѫріле ѫѫ Basiліе ВВ ші Стефъницъ ВВ, вedem пе Молdовені ѫпtъndѫse вitежеаще ѧn маі мѫлte оказіі. Б а т а л і а d е л а Б о г а п і (1685) ѧn каре Кantemір ВВ бътръпѫл аѫ spartѫ ші аѫ desфъкѫt челе dintъѣ рънdѫрі але Полонілор este чea din ѫрмъ баталіе ценералъ ѧn каре леніоанеле Молdаве stрълѫчіръ кѫ фалъ **). De atѫnчі арta miлitaръ se пerdѫ ѧn Молdова!

Молdова ера ѧпкѫпцѣратъ de ѫn брѫѣ de четъці пе toate мърцініле сале. Desпре Полопіа авea Хotinѫл, Sopoка ші Tirina (Бenderѫл); desпре Трansiлванiа авea четъцеле Neamцѫ ші Iмepodова; desпре Цара Ротъпeaскъ Кръчѣпа; пе Dѫпъре четъціле Penі. Кartал, Smiлѫл (Ismaiлѫл) ші Кіліа, ші пе тареа Neaгръ чetatea Албъ (Moncastro, Акerman). Афаръ de aчestea Sочава капitала ера таре ѧптъріть. Ла toate aчeste четъці ера komandantѫ къте ѫn пъркълаб, афаръ de четъчіле Кіліа ші чetatea Албъ, ла каре пentрѫ iмportenца лор съ tpimitea doі пъркълабі; ѣар ѧn чetatea Sѫчевіі ера Хatmanѫл пъркълаб ***). Aчeste четъчі фѫръ мѫлтъ врета азіаѫл ліbертъціі Молdовенілор

*) Ѫреке.— Міron Kostin.

**) Nikолае Kostin.— Carra p. 59 ші 100.

***) Ѫреке.— Міron Kostin.— Kant. II. 2. K. 4.

De aceea asupra lor vedem vîntite toate silinţele vrăşmaşilor lor. Moldovenii s'ă luptat în aşteptarea lor. La 1497, Ioan Albert Reţele Poloniei asediindu cetatea Sucevii cu 80.000 ostaşi o bătu în zadar în vreme de trei săptămîni. Cetăţenii se apărau bărbăteşte, şi ce strica turnurile Polonilor ziua ei astupa noaptea cu pămînt, scundul şi piatră *).

Dar acolo unde Moldovenii se luptau mai mult fu în aşteptarea cetăţii Albe. Aceasta cetate era sinţura lor portă ne mărea Neagră şi printr'însa ei domnea asupra. Cîţi ani trebue a fi ţinut cu aceasta mare era o dinioară un lanţ Moldovenesc şi cu Domnii Moldovei purta titlu de stăpînitorii mării Negre **). Turcii prieţenul importanţa acestei cetăţi, şi nu preţetau nici o jertfă spre a o dobîndi. Dar Moldovenii o apărau cu vitejie, şi Mahomet I, dupe o asediare de o lună înbinsă de dînşii fu silit a se trage îndărăt ***). Următorul Sultan Baiazet fu mai norocit. La 1483, el veni cu o oştire şi cu o flotă puternoasă de aesdie cetate. Un scriitor veku ne a păstrat amărăciunile acestei asedieri prin a cării pierdere se îngropă viitorul maritim al Moldaviei. « Cetatea Monkastru, zice el, se afla ne ţipa mării aproape de gura Nistrului. Locul e foarte bine întărit, şi prin nosiţia sa cea naturală şi prin munţia sa cea artificială, şi de foarte mare importanţă pentru înlesnirile mării, ale răsăi, ale întării, şi de foarte mare preţă

*) Vreme.— Miron Kostin.

**) Archiva Romînească. T. I. f. 103.

***) Discorso di Theodoro Spandugino Cantacusino Gentil'huomo Costantinopolitano, *Delle origine de principi Turchi*.

ши нъме пентръ тоатъ провінца дін преюър, каре нъ-
ме ши'л кътіраse маї въртos пе тимпъріле кънді Sълтанъл Махомед, мергънді асеменea asъпра лъї, ал комбътъ ън време де o лънъ де зиле ши пепътънділ лъа, фъ гonit de piroapea фрігълъї ши sілit съ'л лase. Баяazet дънді воe ла аї съї съ праде цара ши възънді къ чеї din лъънтръ нъ se тішкъ, хотъръ а апропіа армата de пе марe, ши de одатъ ал ънкъюъръ de пе апъ ши de пе ъскат, ші'л strънse аша ън кът нъ se нътea adъче саї скоатe нimік. Възънді пе локъіторї червікошї ън воінца лор а'л апъра, пре-гъті артілеріile, ънчепъ a бате zidъріле de маї нъате пърцї, ши тртънді ал бате маї нъате зиле дърътасе din zidърї атъта кът сокotea къ oameнiї съї вор нътea íntpa destъл de лesne. Къ toate ачестea ел порънчі колоанелор сале ка ън лънтъ se тртезе ъна дънъ алта, ші ън dimineaца віitoape, кът se фъкъ зіо se нъзеръ ътпрежързл zidърілор. Oameнiї чеї din лъънтръ ші фъкъзеръ ън рънele zidърілор апърътърї фоарte ънsemnate къ валърї ші къ шанцърї фоарte адънчї; аша ън кът къндъ s'a арътат Търчії ла intpapea лор прin рънтър, ндатъ съ ънкъераръ къ дънші, ші ътпінгънділ ънапоі къ маре imпetъositate, ънтревъінцънділ supe апърареа ва съцецї, фокърї, дарde ші пietpe se пъртаръ къ атъта inimъ, ън кът рънindъ ші оторънділ фоарte маре нъмър din чеї din афаръ, ал гоніръ маї de мъате орї афаръ. Дар врът маші авънділ oameнi прea мъцї лesne se ренона, ші венindъле соладцї noї ън бътaie пъ da лок de рънаos ла ънкъпцърацї. Оторънділse ші рънindъse oameнi dintр'ачецїа ші пе авънділ пе чіне нъме ън локъл челор че лінsea, se мікшора тереї нътъръл апъръторілор, ші

аша съфереа къ мълтъ маї маре пагъвъ прin чеї пъцinї каре'ї перdea, de кът adъчea прin чеї мълцї каре'ї отора dintре връжташї. Баиazet dупъ че цinъ пе аї съї ın бътaie o маре пarte de zi, порънчi съ dea semnъ съ se adъne шi ınчетupdъ бътаиа аї рекondъse ın лагър, къ гupdъ ка ın dimineaца вiitoare съ se ашaze armata аша, ка ımпърцindъse ın мълте колоане, каре se ърmeze ın бътaie упа dупъ алта, съ поатъ ınoi nепчetat колоанеле, шi съ цie фъръ ıntрерупере бътаиа zioa шi noantea пънъ кupdъ вор дъръта валъріле шi вор mistъi пе апъръторi. Къ ачestъ къцet трimiцupdъ ла ръпaos оцiле ле фъкъ съ ınцелеагъ, къ dупъ че ва трече поantea, ın чеалалтъ zi маї nainte de ръзъритъл soareлuї, съ se афле ла ръndъл лор supe a se ıntoарче din поъ ла бътaie, къ ideea заъ de a лъsa аколо віаца заъ de a къцiга локъл маї nainte de a se ретраце. Възupdъ локъitorii прегътiріле връжташiлор, неliпsъndъле къраиъл, къ toate къ къпоцea прітеждia ın каре se афла, фiindъ слъбiцi прin чеї ръniцi шi чеї морцi, dреseръ локъріле de каре авea требuinцъ, шi se прегътiръ къ toate пътеріле че ле маї рътънea supe апърape. Benindъ zioa ърмътoape Баиazet рекondъse оцiле toate ла локъл de attакъ, къ маре sгomot de sънete, de stpігърi шi de лартъ че фъчea солдациї сеї, карiї фъръ ındoipe ашї фъгъdъиа бірuinца. Баиazet dopindъ se скапе кът ва пътea, шi оаменiї шi локъл, se хотърı съ ınчерче дака, къnoskupdъ еї прітеждia, ва пътea съї adъкъ къ ınвoipe съ se лase de ındърътnічia лор, фъкъ semnъ къ вреа съ ворбеаскъ къ еї, трimise ınainte пе ın сол ал съъ ка съ ле спъе, цът къ Търчiї віn къ хотърıре statopнікъ de a пъ

ынчета вътаеа zioа шй поантеа, пъпъ че пъ вор лъа локъл, ші къ дакъ ащеаптъ съ фіе сілиць, ле бестеще къ ва да локъл ын прадъ, ші пъ ва іерта нічі вірстъ, нічі сексъ, ші къ тоць се вор оморі; нар дака вор воі а се съпъне, ші ва прііmi фъръ а вътъта авереа сай перsоанеле, ші дъндъле ліберtатеа, ва ста ын воеа лор d'a ръмънеа не лок сай a se дъче ынтр'алтъ парте. Аъzindъ чей din лъънтрь пропънеріле Сълтанълуі, ші не възъndъ нічі ун кіп d'a se пътеа мънтъі, фііndъ къ пъ маі ръмъsese атъцва кът se поатъ апъра валъріле, черъръ пъцінъ време ка съ ръспънzъ. Stрънгъndъse атънчі Къпетеніile, дъпъ кътева dispъte, se хотърръ se прііmeaскъ кondiцііле пропъse, ынкрединцindъse маі вірtos бънеі опініі че авеа desпре Баjazet, къ ле ва пъzi крединца. Дъпъ че s'aй сфътъit ынtре sine, tрimiserъ соліі лор ка съ dea локъл, ші фііndъ прііmiці къ бънътate de Баjazet, ынгріжі Сълтанъл къ ъкътпътate ка съ пъ пътimeaскъ нimіка, дъndъ воіе челор че вор воі съ se дъкъ de ачі, съ поатъ скоate toate лъкрърііле лор фъръ вре о ымпіedекаре, ші лъзъndъ Монкastрь бine пъzit, se ынtoapse ла Andріanопол »*)

Пъркълабій четъцій карій аъ фъкът ачeastъ фрътmoasъ, de ші zadарнікъ, апъраре s'aй пъmit Герman ші Іоан **).

Тот ынтр'ачeastъ време перdърь Молdовеній ші четъціле дела Дънъре. Алексandрь ВВ Лъпъшпеанъ

*) Andrea Cambini Cittadin Fiorentio, *Dell' origine de' Turchi lib. III.* Ачeastъ ъкріере din пречъ ку чea маі ънтâiъ съ афлъ тіпъріть ынтр'ун tom in 4° ынтій тітлу: *Historia dell' origine, Guerre et Imperio de Turchi* raccolta da M. Francesco Sansovino Venetia 1654.

**) Брека.

ла 1564 дъръмъ четъцїле din лъѫntрѫл църїї *). Еле се pezidiръ ѩn ѫрмъ ка съ фіе дъръmate ѩаръшї de Dimitрашкѫ Kantакѫzino ла 1684, din порѫнка Sѫлtanѫлуї. Ла 1714, Тѫрчїї pezideskѫ пѫmaї четatea Хotinѫл шi o опpeskѫ пе seama лор **).—

Aчeasta este tot че am пѫtѫt deскопері desпре оргanizapea пѫтereї armate шi apta мілітаръ ѩn Молдова. Четеле Молдаве ѩn кѫrsѫ de treї веакѫрї фъкъръ 90 de кampaнiї, din каре 19 чівіле, 15 ѩmпotріва Полоніlор, 13 ѩmпotріва Ѳпгѫрілор шi Nemцілор, 12 ѩmпotріва Тѫрчілор шi Тътарілор, 13 ѩmпotріва Мѫnтенілор, шi 8 ѩmпotріва Kazaчілор.

Цeнepaлiї чеї маї вestiцї че аѫ komandat armateле Молдовеї афаръ de Domniї арътаці ѩn кѫrsѫл aчestiї скріерї аѫ фostѫ: Бордѫл Ворпекѫл, Шandpea Хatmanѫл, Ворпекѫл Къръвъц, Ворпекѫл Grozea, Хatmanѫл Барвовскі, Ворпекѫл Бъчіm шi Хatmanѫл Бѫхѫш.

N. Б.

---

*) Ѳреке.

**) Nікоlае Kostin.— Кронікар anonim.

ISTRIANA.

Hilf Gott der weisen List,
Mit der du, grosses Volck, begabt gewesen bist,
Du wustest wohl den Lauf der Welt und ihre Sachen,
Und dass ein jeder Mensch ihm musste Rechnung machen,
Er selbst und was er hat, das fliege nur dahin,
Was aufgeschrieben sey, behaelt er zum Gewinn.

Martin Opitz.

Аѫste Domnъa apteĭ челеĭ ѭпделенте ѫ каре аџĭ фостъ ѭпстрацĭ воĭ Romanĭ, ómenĭ марĭ, воĭ аџĭ кѵпоскѫтъ кѵрѵа аѵmiĭ mi аа аѵнрѵріаорѣ еĭ, mi къ totъ omъa трєвѵе съ 'i se зѵппѵе; єа ѭпзѵmĭ mi totъ че аре єа, трєчє mi se дѵче, ѵѵmaĭ че s'a ѫрiзъ рѣ mѵne dрептъ нѫџiрѣ пеперіторѣ.

Istрѵa saŭ Dѵnърea, aвestъ рѣ de ѭntѣнъa panrъ ѫn Eѵропа, desпърџia, пе timпѵa челорѣ векĭ, Mesia de Daчia aлĭ Траѭанъ, ѫнчепѣndъ дела гѵра Partissѵaлĭ saŭ' a Tiseĭ sѵntъ 38° de аѵпџime џеографікъ mi 45° 10' de аъџime џеографікъ, пѣпъ аа върsapea sa ѫn mapea Nérгъ sѵntъ 47° 20',— 45° 25';— ѭаръ пе timпѵa nostрѵ despарte iмперіѣа тѣрческъ пропрiъ de Банатъа temiшanъ mi de Прінчіпателе daпѵвiane. Sѵntъ 40° 8',—40° 40', прімеџе ѫn sinъa seŭ пе рѣка Tiepna saŭ Чepna, каре кѣргѣndъ de къtре мézъ-пóute se варѣ ѫn stenra Istрѵaлĭ mi фор-

méz marginea ocidentală a Daciei australe saŭ a Istrianei, dupŭ Laonikŭ, adecă a ţării Romînesci din zioa de astăzi. Îndată la vărsarea acestŭ riŭ mikŭ, daru famosŭ inkă la cei vekĭ, ne rîna sa cea stîngă, se afla cetatea cea zidită de Imperatorŭla Traianŭ, Tiepna, saŭ Diepna dupŭ Ptolemeiŭ, saŭ Zernes dupŭ Xyriskonsŭltŭl Ulpianŭ. Mai în josŭ ne Istru, în o distanţă de 3 miliare geografice, la Severina de akumŭ, zidise Traian neste acestŭ riŭ famosŭa sŭŭ podŭ, acea a onta minune a lumii, aĭ kărei pilastri se vădŭ şi astăzi de amendoue părţile rîuluĭ. Din acestŭ ţinutŭ kurge Istrŭa, fîndŭ doue marĭ kotitorĭ, kătră méz-zi pînă sîntŭ 40° 20',—43° 50', unde priimeşte de a dreapta ne mikŭa riŭ Raţiariŭ, lungă kare se afla ne timpŭl Romanilorŭ cetatea cea multŭ numită în istopie, Raţiaria. De aci kurge kătră răsăritŭ, formîndŭ o mikă kotitură kătră méz-zi, pînă sîntŭ 45° 25',—44° 15', unde se afla ne timpŭl celorŭ vekĭ Axium, lar akumŭ Passavina, şi unde începea nalta Romanŭ kare se întindea pănă în mareа Négră la Tomi saŭ Kustenţi din zilele nóstre. Akumă se întoarce karăţul kătră méz-nónte, şi priimeşte sîntŭ 45° 40',—45° 28', de a stînga ne însemnatŭa riŭ Seretŭ (din kontra cetăţuĭ celeĭ numită pomenite de Ptolemeiŭ, Dinoţeţia), kare formézŭ marginea orientală a Daciei australe.

În această distanţă de preo 90 miliare geografice, dupŭ mărturisirea Istrului în diverse diprejurări, se afla ne amendoue rîpele alŭ unŭ pămîntŭ de cetăţuĭ fórte însemnată, kare parte se zidisemŭ mai mainte de venirea Romanilorŭ, parte se fundasemŭ de

Imperatorii Romani inimii, pin aa pivialrea Gociaorš, nare mai tirziš de Konstantinš cel mare nare de Iustinianš cel d'intiiš, ši ale krora rsine se vidš ši în zilele nóstre.

Eš mi folosii de timpul vakanței din vara trekutš spre a visita avestš cintatš intepesant al Dunării dinspreunš kš alți doi soți. Incepitul al fukš kš Giurgiuš, în orašš din noš zidits dupš depirtarea Tirčiloršš din vetatea ce essistea mai inainte akolo ši kare se dirmase dupš trakatul dela Adrianopoli, suntš 43° 28',—43° 52'. Aici se vidš inkš în insula vea mikš, dinaintea karantinei, rsinele unui kastelaš mikš, kare mai inainte se numea Sân-Giorgiu, ši dela kare ar fi kipitatš ši orašul numele seš.— Dupš zičerile komune, kastelul avesta s'ar fi zidits de Genezi kitri incepitul Milenniului nostru, dari istopia nu ši nimika de în atare ašezimintš al avestorš Republikani industrioši în cintitoriile avestea, kš tóte kš sosne desnre mai multe ašezaminte a ale lor ne antru marea Négri ši mai vrtosš în Krimš. Dupš sosirea Domnului Doktop Sebeni, în anii trekuți s'ar fi afiatš kiritizi kš inskripcionii romane în rsinele avestui kastelš. Eš visitai aveste rsinl în starea lorš vea mai diritoatš de akumš, ši afiai intr'adevirš dove felurl de zidš, unul mai noš ši mai slavš, ši altul mai vekiš ši de în cimentš fórte tare, kare s'ar puté uka de akri romanš firi temere de a greši. Mai inainte de depirtarea Tirčiloršš fš avesta în bastion tirčeskš kare slujia totš de o datš ši de inkisóre.— Eš vrui sš trekš ši neste Dupire al Rușciuk na sš

ънъѫ векѫа Trimanium, даръ tot timnъa кътѫ am netрекътѫ ѧn Цѣрцѣ a фostѫ фóрte ѧmnotрівitорѣѫ. Deчї треvъїї съ лasѫ ѧmnлainipea aчesteї dopinце пѧnъ лa алтъ окasiѫne, ші плекаї пе рѧna Dѫnърії ѧn sъsѫ ка съ вisitezѫ алte локърї intepesante.

Ѧn o distanцъ кат de патрѫ міліаре цеографіче дела Цѣрцѣ sпре апъsѫ, ла satъa Петрошанї, тошіea Domnъaъї Лапati, афларъмѫ пе рѧna Dѫnърії o четате de пъмѧntѫ, (retranchement), ѧn фортъ де пътратѫ обаънгѫ, ѧnкѫнцѣратъ de ѫn шанцѫ ші de ѫn валѫ de треї пърцї. Timnъa чел sкъртѫ пъ пе ертъ съ фачемѫ черчетърї маї марї, даръ жѫпії Лапati пе sпъseръ къ маї ѧn sъsѫ пе рѧna Dѫnърії, ѧn o distanцъ катѫ de доze miї de паші, din контра satъaъї Кріvina (че заче de a дрénta Dѫnърії ші de a дрénta Іапtреї, саѫ a Іатъaъї dънъ чеї векї, каре se варъ ачі ѧn Dѫnъре), s'aѫ афлатѫ маї мълте къръmizї romane. Deчї терцеръмѫ къ тоцїї ла фаца локъaъї, пъseръмѫ пе църанї съ sапе, ші афларъмѫ ѧntр'adeвърѫ маї мълте бъкъцї de къръmidъ, маї ѧn фаца пъмѧntъaъї. Челе че se пъstраръ ѧntрецї, авеа о лѫнцime de 2 ; пічіóре, о лъцime de 1 пічіорѫ ші o гrosime 1 ; децete, de amѧndoze пърціле лѫнцimїї къ гardinї саѫ ѧnкeietърї, ші ѧn міжлокѫ пъrta inскріпчѫnea LEG. I. ITAL.— Цїmѫ din Ієіnераръа Romanѫ (Hodoeporicon) къ Legio I. Italica staцiona ла Novae de a дрénta Dѫnърії, маї din контра Петрошанілорѫ, даръ de бъпъ sémъ коорціле еї se ѧntindea не amѧndoze рѧnеле Dѫnърії. — Sпре че скопѫ аѫ алъжітѫ аceste къръmizї пъ пътъї devina, пентръ къ ѧn локъa ачела пъ афларъмѫ ъrme de zidѫ ші пріn ъrтаре ніч de вре ѫn едіфіціѫ.— Domnъa Лапati дъ-

рѣ тѣзеѣлѣ Колецілл челе поѣе вѣкѣцѣ пе каре се пѣtea чеti inскріпчѣnea.

Дела Петрошанѣ . кълѣторіръмѣ кѣтрѣ Zimnічea, ѣn тѣргѣ мѣрішорѣ, кѣ о карantinѣ, сѣntѣ 43°,—43° 45', ші прin ѣртаре токмаѣ пе Мерidianѣл de міжлокѣ ал Istpianeѣ nóstpe. Din сѣsѣ de Zimnічea афларъмѣ о алтѣ четate de пъмѣntѣ пе рѣпа Dѣnърії, de о фігѣрѣ маѣ пѣтратѣ, лѣngѣ de 200 ші латѣ de 150 паші, ѣнкѣцінратѣ кѣ доѣе шанцѣрі ші доѣе валѣрі de треѣ пърці. Пѣseръмѣ пе цѣраnі сѣ сапе ші афларъмѣ маѣ мѣлте петре рѣпте ші deoseвіte вѣкѣцѣ de вase. Локѣіторіі ne сѣѣseръ кѣ s'ap фі афлатѣ аколо ші ѣрне кѣ чепѣшѣ ші diверse алте вase de пъмѣntѣ. De вѣnъ сémъ кѣ аічі ера Contra-Dimum сай Quinto-Dimum, кѣмѣ'л пѣмеще Прокопіѣ, ші пѣтемѣ презѣнѣне кѣ провабілітate кѣ ші пѣмеле Zimnічea пѣ е алтѣл de кітѣ Dimnicia, фііндѣ кѣ ѣn ромѣнеще D ѣainte de i se пропѣнцѣ ѣn ворвеле челе кѣрate ка греческѣл Z (прекѣмѣ dico зікѣ, audire аѣziре etc).— Аічі афларъмѣ ші оказіѣне сѣ тречемѣ пеste Dѣnъре, ші сѣ пе рекомпенсъмѣ перdереа фъкѣтѣ ал Рѣшчѣк, прin вisitarea Sistовѣлѣі.

Ачeastѣ четате тѣрчéскѣ зачe пе кѣлмea ѣnѣі deалѣ, прекѣм зак маѣ toate четъцілe каре se афлѣ de a dреanta Dѣnърії, ші авéа se пóte компара кѣ satѣл Рѣшinарі din Трansілвania, атѣтѣ ѣn прівінца мърімії кѣтѣ ші a Архітектѣрії сале.— Ѣnsoціцѣ de ѣn тѣркѣ пе каре пі'л dederъ ал вамъ, терseръмѣ ал шкóал крецінéскѣ, каре se афлѣ ѣn фііпцѣ de треѣzечі de аnі ші аре акѣм патрѣ професорі, каре пропѣнѣ цііпцеле елементаре ші маѣ мѣлте лімві, ѣn сnечіе чea гречéскѣ, слοвенéскѣ, вѣлгърéскѣ, апоі чea цертанѣ

ши чеа франчéзъ, даръ маї мълтѣ къ пъмеле de кътѣ ѧн фанъ, чеea че se нóте лесне ѧнцелеце din aчeaста, къ не професорѣл лімбеї франчезе ши цермане абіа 'л пътъръмѣ адъче съ не ръспънзъ къ Аша ши Nъ ѧнтр'aчeste лімбї ла ніще ѧнтревърї симиле че'ї фъкъзеръмѣ. Doї dintр'aчещї Domnї ne ѧнсоцірѣ ла бісеріка крещінéскъ (бългъréскъ) чеї нóъ, ѧnde ѧndатъ ла прагѣл ъшеї din афаръ афларъмѣ доъе петре къ insкрінчънї pomane, даръ ѧna din непорочіре пъ se пътea чeті, de не чeaлaлтъ каре ера рънтъ de amândoъe пърцїле пътъї съ коniezѣ зрътъ́рea inскрінчъне :

Конїе rossiвїлъ :	Стиналїре провъ:
VVSSHP	VIVVS S. H. P.
INICIVS	A N I C I V S IN
ICTVS E	V I G T V S. ET
ICIAE M	A N I C I AE. ME
IAECONIV	DIAE CONIVGI
M F	B. M. F.

De vitiѣ :	Pomпeще :
Vivus sibi hoc posuit	Aчestѣ monъmentѣ ла пъse
Anicius Invictus	sieшї ѧnкъ ѧn вeaцъ Aniчiѣ
et Aniciae Mediae	Iнвiktѣ, шi'л фъкъ Aniчieї
Conjugi	Medieї Soцieї сале челеї
bene merenti facit.	плine de мерite.

Dinaintea ъшеї алтарълзї не арътаръ о таре піétръ de мартъре ръстърнатъ, ши не сътъеръ къ не фаца ѧntórsъ se афлъ фігърї тъate ѧn bassorilievo ши ѧntре dinселе o inскрінчъне латінъ ; aчeasta фіреще пъ o пътеї чiti, къчї óменiї пъ врът съ'ші стріче астерпътъла бісерічії сире а'ші контента кърiosi-

tatea; ınsъ eĭ mъ assekъraръ kъ pъrinteле Episkopъ katolikъ din Bъkъreщĭ o ar fi koniatъ ın anil trekuцĭ. *) Dъnъ aceasta ne dъseръ ла unъ antikarĭ tъrkъ, kare ne arъtъ maĭ mълte monete romane ші un Apolло de aramъ kъ шarпеле ın stanga, pentrъ kare черъ 500 aeĭ, karii фіреще nu pъteaĭ sъ'l daъ. De akolo merserъmъ ла четъцéла tъrчéskъ чea rъinatъ, kare se afлъ ne unъ deaлъ ınpъtiшorъ лuнgъ rъna Dъnъrii, ın zidъріле acesteia afлarъmъ o piétръ rъшtъ, ku aceastъ inskripцiune вътъmatъ:

Konie nossibiлъ:

ALERIV
M. F. FAB. MER
G ATI. LVCIV

Stшoлiniре провап:

Q. VALERIVS
M. F. FAB. MERC.
Q. GRATI. LVCIVS

De чiтiĭ:

Quintus Valerius
Marci filius Faber mercurialis,
Quintus Gratianus, Lucius—

Romжneщe:

Чintъ Валеріъ фіu лuĭ
Маркъ Валерiu Лемнарiu
merkъріал,
Чintъ Граціанъ, Лъчiй—

Piétra ne kare se afлъ aceastъ inskripцiune e o piétръ arenósъ ordinaръ, ші mъ miръ kumъ aĭ puтutъ liteріле sъ se пъstreze ne densa ın o stare de a se пutea чiti. De unъ sémъ kъ s'a uзаt aчi de Tъrчi maĭ tъrziu; ın ınчeputъ se pare kъ ar fi fostъ ла unъ ediфiцiu пuблikъ, pentrъ a kъrui ridikare aĭ kontribuitъ individueле але kъrora nume sunt skrise.

În o distanцъ de o unъ жumъtate de óръ kъtrъ rъsъritъ dela четъцéаъ ne suseръ kъ ın biĭ se въdĭ

*) Daръ mndĭ am фъcutĭ o visitъ Reverenдiei sale dnъ intorcerea mea ла Bucureщĭ, priimiĭ mulцeмirea nostrиĭ.

инкъ рзінеле зней векі четъці romane, (nóte къ Dimum, de nз кзмва Novae), ші къ интр'инсле se афларъ маі мзлте піétре инскрise ші monete векі. Даръ фііндъ къ se апропіа сéра, нз пзтзръмъ se терцемъ зъ ле ведемъ, пентрз къ нз ne ера ептатъ зъ петречемъ нóптеа не пъмінтзл тзрческъ, фъръ а цінé апоі карантінъ патрз зіле, акрз не потрівітъ къ зкопзл nostrз. Аша даръ маі візітаръмъ нзмаі вісеріка чеа мікъ a St. Dimitріе, зідітъ de Прінчепеле Матеі Басарабъ. Ачеастъ вісерікъ е астернзтъ тóтъ къ къръмізі romane алцці de 1 ; пічióре ші лате de 1 пічіоръ. Пе доле пзтзі вine съ читескъ LEG. I. ITAL. Ін tinda вісерічіі вьззі о піétръ de марморе рзстзрнатъ, каре de вънъ seamъ авеа o инскріпчінне не фаца интórзъ, даръ ші не ачеаста требзіе съ о лазъ не чітіть ка ші не чеа din вісеріка вългъréскъ. Ачеастъ вісерікъ зідітъ de знъ прінчепе Pomінъ, se візітъ маі алесъ de pomіні нінъ ін зіоа de астъзі, ші офіцізл вісеріческъ se фаче ін лімва pomінéскъ.

Даръ орашзл ін цеперал е лъкзітъ de Българі, ші е чентрзл комерцінлзі каре ел фаче Българіа, ші амъ пзтé зіче ші челелалте провінце тзрчещі, къ Istріana нóстръ. Аічі se зneскъ дрзмзріле дела Ловчеа, Тірнова ші Шзмла, ші къ тóте ачестеа портзл nostrз дела Zimnічеа e знзл dintре челе маі miserабіле.— Nзмеле de акзмъ ал орашзлзі (Sistов), se кънóще din евзл (вéкзл) de міжлокъ, даръ пъререа къ s'ар фі форматъ din ворва цермань Fischhof (кърте de пеще), n'аре ніч зн темеі секзръ. Mie ми se паре къ дéкъ a фостъ знъ Quinto-Dimum, апоі a пзтзтъ съ фіе ші знъ Sexto-Dimum, ші прін тзрмаре нзмеле n'ар требзі адзсъ аша de departe.

Dънъ че пе амъ ынторсъ деда Sistов да Zimnicea; плекарътъ къtре Търнъ, ші трекърътъ, ын о distanцъ de унъ miліарiъ цеографікъ ынaintea Търнъдлуі, пеste дрътъл чел векiъ romanъ, каре se ынtinde деда Dунъре къtръ мézъ-нónte неste Рuші-de-вede. Даръ de aчeastъ datъ n'авърътъ timпъ съ'л черчетътъ маі кь de amърынтъл, de aчeea не ынtóрserътъ ынtр'алtъ zi деда Търнъ нaруші ын ынaпоі ка съ'л обсервътъ маі вine.— Чęва маі кътръ ръзъritъ деда satъл Фълъmanda se афлъ пе рuna Dунъріі o четate de пъmантъ фóрte mape ын формъ пътratъ, лунгъ de 350 ші лatъ de 300 паші. De латърea de къtръ ръзъritъ a aчesteі четъці se ынtinde маі сзсъ nomenitъл дрътъ але къріі шанцърі de amындоуе латъріле se въdъ destълъ de вine; ынълцimea лъі e de унъ котъ, не унеле локърі ші маі вine. Noі пзserътъ съ sane да унъ локъ, ынsъ афларъtъ къ e пътаі de пъmантъ. Eъ ынtребанъ не църані, че цiъ eі desпре dинsъл, даръ eі пе пътъръ съ'mі dea алtъ ръспунsъ, de кнъ къ se пътеще Троianъ, ші къ strъвънiі лоръ л'аъ афлатъ ын totъ aчeeaші stape. Уnъ лъкръ вredнікъ de ынsemnatъ e къ eі пътeskъ Троianъ ші дрътъл de лante de пе черъ, din aчeastъ каuзъ adaузеръ да ръспунsъл лоръ, къ aчestъ дрътъ e de кndъ s'a фъкътъ лъmea ка ші чел деnе черъ.— Satъл aчesta, Фълъmanda, din преunъ къ дрътъл romanъ e фóрte реъ ынsemnatъ не Карteле нóstре чеде цеографіче, ын natъръ se афлъ ын distanцъ de ун miліарiъ деда Търнъ, ші de 1 ¼ de да гъра Олтълъі.— Олтъл saъ Воатъл (векea Aluta saъ Alutus), дънъ карta Пеutинцеріanъ) кърgind din Dачia чentралъ къtръ мézъ-zi, se

sунтъ 42° 25',— 43° 45'. Тотъ ун локъл ачела se варъ de a дрéптa ун Dунъре Osmoaъл (векинъл Asimus saŭ Escamus дунъ Плiниe) че кърце din мунтele Emъ кътръ мéзъ-нóпte, фamosъ не timпъл дунъ Konstantinъ чел маре, ка лiнie че desпърцiа Iллърiкъл de Трачia. Ун унгъл de кътръ Nord-Ost чел формatъ de Олtъ шi de Dунъре se афла маi наinte Kasteлъл Търнъ, ун дрептъл луi de чеалалtъ парte a Dунърiй уno мiкъ distанцъ dela Osmoaъл se афлъ четатea търчéскъ Никополi (векинъл Anasamum дунъ карta Пеut. saŭ Asimus дунъ Прiскъ).— Din Търнъ афларъмъ окasiунe de a мерце ла Никополi. Ла desвъркареa нóстръ не пъмунтъл търческъ не adresaръмъ кътръ Iмбръкцiй saŭ ватешъл търкъ, шi'л ръгаръмъ съ не dea унъ kondъкъторъ ун орашъ (Търчiй зiкъ варош), не каре ni'л шi dede къ обiчiнuita гrandeцъ търчéскъ, ка шi кум не ар фаче о маре граце. Noi мерseръмъ плiнi de къriositate ун ачeastъ чéтate фамóзъ ун Istopie, къ sперанца de a ведé не векiй вitежi Asimунtini, карiй дederъ Уннiлоръ atiлani o унвъцътъръ atътъ de simцiтъ не timпъл кandъ тóтъ унпъръцia Bizantinъ тремура dinaintea ачestоръ барбарi. Dар пъ възъръмъ de кътъ нище търчi ummoлeшiцi, карiй se лунтъ къ чea маi estремъ лiпsъ шi къ чea маi маре некъръцie фъръ але simцi destъл. Унтре обiектеле челе пуцine каре потъ съ adъкъ чева мунгунаре възъръмъ унsъ treй фунтунi (чismеле търчеще), каре къ атъta маi тare контrasta къ унтокмiреa чea тiкълósъ a орашълуi. Даръ ункordареa нóстръ чea мелanколiкъ унчепъ a se скимба пуцintea, кandъ възъръмъ o мълцime de църаni фóрte бine умбръкацi умпрецуръл nostръ. Ле ворвiръмъ ун

лімва ромънéскъ ші ѣ нтреваръмъ de unde sunt. Ей не ръспунseръ къ sunt din вечінътатea Никополіѣ, унde лъкуескъ маї мълтъ de треізечі dе sate, къ нъ sunt трекуцї din Dачia нóстръ чі sunt пъскуцї ачі; къ аў преоцїї лорў карїї ле служескъ черемоніїле бісеріческї ѣн лімва лорў, даръ нъ аў шкóле; ші къ тръіескъ акумъ маї бine. sунтъ гъверпъл търческъ de кътъ маї нaинте. — Унsоцїї de ачещї конпаціонaліstї пшіръмъ не злїцїле челе stрмте ші ръў адерпуте, нтимпінаръмъ не doї преоцї крещінї, dintре карїї унъл Ромънў, ворбеа прé-бine лімва sa, ыаръ челалтъ se deскопері прin ачентъл seў чел ромънескъ, къ e de алтъ лімвъ, ші ла нтреварea mea despre нaцїунea sa, ѣмї ръспунsъ къ e Българў. Кndъ ажунseръмъ ла atрeѣa фунтънъ, ѣн локъл мелапколіеї de маї нaинте не апъкъ o бъкурie фóрte sъпцрінzътóре въzendў не dunsa doуe марї цietре romane, dintре каре чea de a dрéanta пърta урмътóреa insкріпчіупе къ літере нaмў гросў сънate:

BONAE MEMORIAE
AVRELIAE MARCEL
LINAE OESC. PIENTISSIMAE.
HABENS IVS LIBERORVM FILIA
Q. D. MARCELLINI EXPRAEF. LEG. III
GALLICAE DANAVAE DAMASCO
QVAE VIXIT ANN. L.
RANIVS LEONTIVS. PRAESBY
ONIVGI BENAE MERITAE
MORIAM ET SIBIV

Челе трей лініѣ din урмъ s'арў пзтé сънплaini ша:

C. AFRANIVS LEONTIVS PRAESBY
TER CONIVGI BENAE MERITAE
IN P. MEMORIAM. ET SIBI VIVVS. P.

Aiчĭ merităъ de a se ѧnsemna: 1) Kъmъ ѧn Ainia ѧtrena ѧntre nъmeле proprиъ ши ѧntre emitetъ se aratъ локъл пащерiĭ Oesco фъръ овичinъita nat. (пъскътъ); 2) Nominativъ ѧn Ainia a natra, рънѧndъ конstръкцiънea de maĭ ѧnainte фъръ temenъ печесарнъ, ши ѧnчепѧndъ alta nóъъ, каре къ tóte achestea съ stea ѧn легътъръ къ aчeea; 3) Skriepea ѧn kontra optografиeĭ ѧn Ainia a onta, ѧn ворва Praesbyter, (dékъ требе ѧn adevъръ съпплiнiтъ аша); ши ѧn Ainia a nova, ѧn ворва benae. Desnpe Leg. III. Gallica, Danavae, Damasco, каре se aratъ aчi, ѧnsemnъmъ, къ Legiunea a трена romanъ se desnърци de ѧmnъratorъъ Avgvstъ ѧn treĭ divisivni, каре ѧшĭ авea ѧn napte Enitetele лоръ, ѧшi se ѧmnърци къ modъл achesta: Legio III Gallica ѧn Фенiчia, Legio III Cyrenaica ѧn Аравia, Legio III Augusta ѧn Nъmidia. Dap ѧn Notia Imperii se чiteще: Praefectura Legionis III Gallicae Danabae. Четатea Danava saъ Danava, къmъ e skрiъъ ѧn inskрiпчънea nóstръ, ера ѧn Sipia (din каре фъчea napte Фенiчia) ѧn o distanцъ de 105 miliape romane de Damaskъ.— Акъmъ къtezъmъ съ o tradъчetъ аша:

» Ѧntръ бъna memopie a евлавióseĭ Аъpелiа Марчелiina din Eskъ, каре авъ dpentъл de конiĭ лецitimi, фiна лъĭ Чiнтъ Dечiъ Марчелliнъ фostъл Префектъ ал Лецivniĭ III Галliче ла Danava ѧn провинца Damaskъ.

A трънтъ anĭ чiпчĭ-zечĭ.

Каъ Афраniъ Леонцiъ Presвитер, соцieĭ сале челеĭ naine de mepite ши sieшĭ ѧnkъ ѧn вiацъ supe вечiпiкъ memopie.

Чеалалъ пiétръ din фpontisпiцъa фпtenи, тъiатъ din чea maĭ фopмóсъ тapmъpe, aвea ъpmътópiĭ 23 Essametpi, фópte фopmosŭ sъпaцĭ, daръ maĭ stepmĭ цpin кърцepea aneĭ:

TIB.MERONIO AVGG PENS MOES INF.

FLORIBVSVTSALTEMRE MEMBRAIVCVNDIS
AELIAECARAEMIHINVNCHOC SEPVLCRO
REGINADITISMAGNIREGIS ECORHOCTE
NAMMERVITHAECMVLTASVISPROLAVDIBVSAME
INMERITAEPROPERESOLVEN EMFILADEARVM
QVAEGLOBOPARCARVMREVOLVTACVNCTAGVERNANT
QVALISENIMFVERITVITAQVAMDEINDEPVDICA
SIPOSSEMEFFARICITHARASVADEREEGOMANES
HAECPRIMVMCASTAQVOT VDIRELIBENTER
ETMVNDISPATIADITISQVOQVEREGIANORVNT
HANCPRECORELYSIISIVBEASCONSISTERECAMPIS
ETMYRTAREDIMIRECOM TEMPORAFLORE
LARMIHIHAECQVONDAMHAECSPESHAECVNICAVITA
ETVELLETQVODVELLEMNOLLETQVOQVEACSIEGONOLLEM
INTIMANVLLAEIQVAENONMIHINOTAFVERE
NECLABOSHVICDEFVITNECVELLERVMINSCIAFILA
PARCAMANVSETLARCASTOINAMOREMARITI
CARMINIPOSSESSORFAVEASPRECORACPRECORVTTV
HANCTITVLISEDEMVEI DECORAREQVODANNIS
ETFOVEASAEVIMONVMENTVMTEMPOREGRATO
ROSCIDA ȝ SIROSVLAS AT R LOREAMARANTHI
ETMVLTISGENERVMPOM NOVISQVE
VTPOSSITTOTORE O RI MPORISANNO.

Deчĭ прекътă amĕ zisĕ maĭ sъsĕ, чeлe maĭ mълte лitepe ллe avestopĕ вepsъpĭ sınt maĭ kъ totъa stepse, maĭ лaesĕ къtpъ miжлokĕ, mi eĕ aвia пътъĭ kъ mape гpeътate napte sъ лe desчiфpezĕ ın adeвъp, napte sъ лe dibinezĕ din ıцeлesъa фpaseлopĕ mi din mъsъpa вepsъpiлopĕ. Dъnъ pъгътintea soцъaъĭ meĕ ınчepkaĭ, ınkъ фiindĕ ne dpътĕ, sъ лe sъnnlaineskĕ, прекътă s'aĕ mi nъблikatĕ ın Kъpiepъa Pomıneskĕ, dimпpeънъ

кѵ tpadʏчepea mea ѧn pomпeщe, ѧнкъpкaтe ѧнѣъ ші de гpeшeaї de tiнapiѣ; daръ dзiнъ зnѣ stзdiѣ maї matopѣ ;афлаї гpeпiтъ ѧn maї тѣaтe aqкзpї пpoвa mea чea пpérгъвiтъ, din aчeastъ кaзъ daѣ aiчї aлтъ sзплinipe maї пpoвaвiлъ:

Tiberio Meronio Augustorum Dispensatori in Moesia inferiore.

Floribus ut saltem re*dimires* membra jucundis
Aeliæ carae mihi nunc *posta* sepulcro,
Regina Ditis magni Regis *pre*cor hoc te,
Nam meruit hæc multa suis pro laudibus a me,
Immeritae propere solventem fila Dearum,
Quae globo Parcarum revoluta cuncta gubernant.
Qualis enim fuerit vita, quam deinde pudica,
Si possem effari, cithara suaderem ego manes.
Hæc primum casta quoti*es* audire libenter.
Et mundi spatia Ditis quoque regia norunt.
Hanc precor elysiis jubeas consistere campis
Et myrta redimire comas *et* tempora flore.
Lar mihi hæc quondam, hæc spes, hæc unica vita
Et vellet quod vellem, nollet quoque ac si ego nollem,
Intima nulla ei, quae non mihi nota fuere,
Nec labos huic defuit, nec vellerum inscia fila
Parca manus et Lar casto in amore mariti
Carmini' possessor, faveas precor ac precor ut tu
Hanc tituli sedem ver*bis* decorare quotannis
Et foveas aevi monumentum tempore grato,
Roscida si rosula *servatur* flore amaranti
Et multis generum *pomis vernisque* novisque
Ut possit toto re*morari* temporis anno.

Din ѕѣѕkрiпчѣпea ѧn Datiвѣ ap трeвѣi ѕъ koпkiziї къ aчeѕtѣ moпѣmentѣ ѕ'a пѣѕѣ лѣї Tiвeрiѣ Meропiѣ, щi кѣ тóte aчeѕtea вeрѕърiле вorвeскѣ пentрѣ рънъѣ-sata sa soцie Eлia. Aфektътъра aчeѕtъї moпѣmentѣ ѧn вeрѕърї apaтъ ѧndéѕtълѣ къ pidikътopиъл лъї a фostѣ ѧn adeвър ъпѣ Disпensatop (ѧпгрiжiторѣ de вenitърї), ѣaръ пѣ ъпѣ omѣ de ѕtatѣ кѣ opdinapa гравitaтe pomanъ, къчї aчeцia иѣпea moпѣmente ѧn прозъ ѧn чeле maї simпле eѕпpeziъпї; moпѣmenteле ѧn вeрѕърї ера mапгъѣареа вългълъї.— Шi Поeтъл aчeѕtopѣ вeрѕърї пѣ прé-nimepite ѕe вede a фi фosтѣ маї Poёta тiпoгum gentium. Вeрѕъл ал пatрълé:

Nam meruit haec multa suis pro laudibus a me,

щi чел din ърпъ:

Ut possit toto remorari temporis anno,

ѕe apaтъ ka koпѕtрѣкцiѣпї eѕtpaopdinape. Koмпapaцiѣпea чea пpoпъпцiaтъ ѧn чeле трeї вeрѕърї din ърпъ, пe лѧпгъ тóтъ ѕiлiпца mea de ą ле ѕъпплiпi кѣвiiпчioѕѣ, рътпe ъпѣ галiматiaѕ фъръ ѧпцелеѕѣ. Кѣ тóte aчeѕtea пóte къ пѣ e atѣta de вiпъ поeтъл, пѣтѣ e диптеле тiмпълъї чел pozitopиѣ, ѕaѣ aiчї маї вine gutta cavat lapidem, ѧn ѧпцелеѕъл вorвeaopѣ чel патърал.— Ѣп ал doiлé вeрѕѣ e лъпцiтъ вorва Aelia ѧn патрѣ ѕiлaвe прin o лiчeпцъ поetiкъ, ѧn каре вокала A кѣ тóte aчeѕtea трeбъe ѕъ рътпe лъпгъ, de щi e vocalis ante vocalem. Ѵatima вокалъ (a) ѧn вorвeле Regina, revoluta, casta, spatia, rosula, ѕe iea dpeптѣ лъпгъ ѧn koптpa пpoѕodiel. Вeрѕъл ал трeїѕпpeзeчéлé ape doъe ѣatърї (hiatus) щi ал шaeѕпpeзeчeлé ъпъл; ал патръѕпpeзeлé e кѣ o ѕiлaцъ пpéлъпгѣ, щi totѣ ѧптр'ачела e лъпгъ ѕiлaва d'ѧптѣ ѧn вorва quoque, ѧn koптpa peгълeї. Totѣ аша щi ѧn

аа чинѣспрезечеле вокала (е) ѫ ворба (еа). Версъл ал патрѫле Nam meruit... se паре къ пѫ е съпатѫ ла локъл съѫ, ѫпцелесъл чере ка съ ѫрмезе дѫпъ ал шаселе.

Дѫпъ ачесте ѫнсемнърї ѫнчеркѫ аічї о поѫ tradѫчере ромѫнѣскъ;

Тіверіѫ Меронїѫ Dіsпensъторіѫ аа ѫмпъраторіаорѫ ѫn Mesia de жосѫ.

Ѫнкѫпѫнъръ ѫпкаї кѫ флорї desфътътóре цетвреле чеде нѫве ѫn ачестѫ мормѫнтѫ але нѫвітеї меле Еліа, о реціпъ а марелѫї Платоп, каре аї пре-грѫвітѫ a desфаче фіреле чеде ѫнфъшѫрате пе гетѫл Парчелорѫ, каре гѫверпъ totѫ кѫрѫл віецїї. Къчї ачеаста ш'а агопісітѫ марї мерite къторъ mine пептрѫ фантеле еї чеде лаѫдабїле. О дéкъ ашї пѫтé пѫтаї ѫпѫпе, кѫтѫ а фостѫ de рѫшінósъ ѫn віецъ, лесне ашї пѫтé кѫ чétera съ ѫпдѫплекѫ ѫтвреле морцїлорѫ, къ ачеаста а фостѫ чеа маї кастъ (кѫратъ) dintре тóте кѫте аѫ кѫпоскѫтѫ спаделе лѫмїї ші кѫте аѫ ѫнчеркатѫ residinца морцїлорѫ. Рогѫ-те даръ ка пе ачеаста съ о пѫї ѫn кѫмпїї елізіапї, съѫї ѫнкоронезї пърѫл кѫ міртъ ші тѫмплеле кѫ флорї. Ачеаста а фостѫ ценіѫл меѫ чел апърътороѫ, ачеаста мі а фостѫ сперанца ачеаста ѫпіка віецъ. А воітѫ чеea че воѫм еѫ, п'а воітѫ чеea че пѫ воѫм еѫ. N'a авѫтѫ нічї ѫнѫ секретѫ каре съ пѫ 'мї фіе кѫпоскѫтѫ. Нічї о датъ п'а фостѫ неокѫпатъ, фіреле де лѫпъ пѫ 'ї аѫ фостѫ некѫпоскѫте, пѫстрътóре 'і а фостѫ мѫпа, еа а фостѫ ценіѫа че а пѫзітѫ кѫратѫл амор ал бърватѫлѫї. Рогѫ-те, кѫпътороѫле, съ декорезї кѫ версѫрї ѫn фіе-каре

anъ mopmenrъa avestena, ши съ'а пъstpexi dpentъ monъmentъ пentpъ etepnitate, dékъ ши posa se пъstpézъ къ amapantъ ши къ deosebite фелърі de nóme ши de флорі de прітъваръ, ка съ nótъ рътънé en tóte timпърiле anъaxi.

Коніареа avestopъ doze insкріпчънъ ънї рънi patръ óре. Зъбовіреа nóstръ чea лънгъ en opaшъ deщептъ en Inбръкцъa nostpъ simцiminte вънитóре, deчі tpimise dънъ noi ънъ пънцій ка съ ne sнze съ ne ентóрчетъ ла dinsъa. Noi ні ръзънзеръмъ, къ пътаі de кътъ isпръвімъ къ коніареа ши къ endatъ вомъ фі ла dinsъa. Dънъ o жътътate de óръ възърътъ ънъ алтъ пънцій totъ къ asseminé порънкъ, даръ акътъ ши isпръвізърътъ, ши аша ne ентóрseрътъ ла Inбръкцъa nostpъ чел плінъ de гравitate. Kindъ фъръмъ ла dinsъa, ne ентревъ, di че амъ зъбовітъ atita timпъ en opaшъ? Noi търтъpisiрътъ кърatъ къ чeea че амъ фостъ окънаці; даръ ел ne репlікъ: Nъ este eptatъ a коніа assemine лъкрърі фъръ воіа Aianъaxi (Administpatopънaxi), dap dékъ aці фъкът'о, пътеці съ лъаці къ воі конііле, ънъ déka aші фі щістъ ла en чепътъ, пъ в'амі фі datъ воіе.

Noi тълцъміръмъ къ totъ pespektъa пentpъ ачеастъ граціе sпеціалъ, ші'а рънгаръмъ ларъші съ ne ентъdze съ ведемъ фортъреца чea de пartea de къtpъ anъsъ, ънde тpевze съ фіе фостъ ші векеа чetate pomanъ (Anasatum), ші ънde ne sнzeръ къ se въdъ маі тълte monъmente pomane. Даръ рънпънsъa фъ totъ ачела: Фъръ воіеа Aianъaxi пъ se nóte. Noi, фііndъ къ ера tpziъ, пъ пътърътъ съ m

Аѣаѧ ка съ dobѣndimъ o boie nesigъръ dъпъ o черemonie фastidiósъ ші skъmпъ ндъtitъ къ banї ѧn natъръ. Аша dаръ ѧї maї фъкъръmъ o a трека ръгъminte, съ пе ааse съ мерџemъ съ vedemъ вiseрiка чеа крещinéскъ че съ афлъ ѧntр'o тікъ distanцъ ѧn вале. Даръ ші ла ачeastъ ръгъminte пріiміръmъ totъ ачел ръспънсъ. Ачeastъ вiseрікъ, кътъ пътъръmъ съ o vedemъ de departe, e ѵnъ ediфiцiъ konstрuitъ ѧn stiлъл вizantinъ, ѧn stape кadъкъ, ші акътъ ѧпкisъ. Dъпъ ворва котънъ, ар фі zieditъ de Апostолъл Павелъ; даръ ачeastъ ворвъ фъръ темеѣ s'a пъскutъ, dъпъ пърерea mea, nъmaї din neѧпцелеџереа Datълuї кърцiї Апostолълuї кътръ Titъ, ѵnde se zice: S'a skрisъ din Nikополіа Маcedonieї. Ѵnde e Маcedonia ші ѵnde e Dънърea nóstръ? E adевъратъ къ Esseџeцiї (тълмъcitoriї) ѧnteї Skріптърї se ѧndoieskъ кнаръ ші desпре aѵtentiчitatea ачestuї datъ, din sinгъръл temeїъ къ Nікополіа Маcedonieї ѧпкъ nъ se афла ѧn фiiпцъ пе atъnчї. Noї фіреще nъ пътemъ intра aiчї ѧn ачeastъ чeartъ, къ тóte къ ne este кънoskътъ ші Actia Nicopolis, opus Divi Augusti, ла марџinea Епірълuї ші a Маcedonieї. Даръ афаръ de ачeastъ Нікополї, маї мълте четъцї пъртаръ ачestъ пъme, ші ѧntре алтеле Nicopolis ad Istrum, moderna Нікіупі апróпе de Търnова ѧn Българіа, лѧпгъ рѣла Iantра. Ачeasta desпре каре ворбімъ акътa, a вenitъ пъmaї ѧn евъл (вékъл) de міжлокъ ла ачestъ пъme, пъ щіъ кътъ; ѧn вékiме se пътea Anasamum, saѵ Asimus dъпъ Пріskъ, каре ші'л къпътъ dела рѣла omonimъ, ка челе маї мълте четъцї каре зъчea лѧпгъ вре ѧn рѣ, къчї assemine афлътъ o четате лѧпгъ рѣла Bitъ (ѧn вакіme Utus) къ пътеле Utum, лѧпгъ

Iskръ (ın векime Oescus) къ пътеле Oescum sаŭ Oescus, лънгъ Чівръ (ın векime Ciabrus) къ пътеле Ciabrum, лънгъ Ломŭ (ın векime Almus) къ пътеле Almum, лънгъ Арцарŭ (ın векime Ratiarius) къ пътеле Ratiaria шi алтеле маї мълте. — Пе вiсерiка ачеаста sънтŭ къ s'ар афла, ın о ънъцime маї маре, о ınскрiпчıune романъ каре о ар фi копiатŭ Domnъл Мавръ dimпрежпъ къ алте inскрiпчıunї афлате ın Никополі *).

Dънъ ıнтóрчереа нóстръ дела Никополі ла Търнŭ терзеръмŭ ла кастелъл чел дърматŭ dънъ депъртареа Търчілорŭ, каре se афлъ ın o distanцъ апрóпе de ънŭ пътрарŭ de мiлiарŭ кътръ Sud-West. дела орашъл чел de noŭ ıntemeıатŭ. Фundamenteле лъї формéзъ o фiгъръ маї пътратъ къ ънŭ diametръ de 35 паш, шi sıнтŭ ınкънцıнърате къ ънŭ шанцŭ латŭ de 5 паш. In ачесте фundamente афларъмŭ маї мълте пietре тъıате de o мъriме грозавъ, маї мълте бъкъцї de къръmidъ, мi ънŭ чimентŭ каре ınкъ s'ар пътé sокоti de лъкръ романŭ. Еŭ sıнтŭ de пърере къ ачеастъ zidiре нóъ s'a ридікатŭ пе рънеле ънъї търнŭ романŭ, ка шi чea дела Цıнрцıн. Ла дърmареа еї, s'a афлатŭ ın zidъл порцiї o пiétъ de мартъре фórте формósъ ınалтъ de 8 , латъ de 3 ½, шi грósъ de 3 палме, каре Domnъл Мавръ o a adъsŭ ла Бъкърещı, къ ъртътóреа ınскрiпчıune:

*) Даръ ındŭ ıntрeвaї пе Excелeнцiа sa, dънъ ıntорчереа меа din кълъторiе, вrimiї ънŭ рeскрънŭ вeратŭ.

IVL. CAPITONI C. P. P. ILLYRICI
TR. T. OMNIB. HONORIB. AB ORD
FL. SIRMIATIVM HONORATO. ET
SENTENTIAE DICVNDAE. ITEM SACERDOTALIB
ABORDINECOL. VLP. OESC. ETSTATVAMAERECO
DECRET IS IAM PRIDEM AB EODEM ORDINE
ORNAMENTIS IIVIRAL. ITEM DECVRIONA
LIB. ORNAMENTIS HONORATO. AB ORDINIB
COLONIAR. VLP. POETOVIONENSIS
EX PANNONIA SVPERIORE. VLP. RATIAR
EX MOESIA SVPERIORE. TRAIANAE SARMI
ZEGETHVSENSIVM EX DACIA SVPERIORE
ITEM IIVIRALIB. AB ORDINE. MVNICIPII
ROMVLENSIVM. BVLEVTAE. CIVITATIS
PONTICAE TOMITANORVM. PATRONO.
AVG. COL. VLP. OESC.
ORDO. COL. VLP. OESC. STATVAM. AERE
COLLATO. CVM ORNAMENIS. SACER
DOTALIB. EX DECRETO. ET ORNAMENT
IIVIRAL. IAM PRIDDEM HONORATO
OB EIVS ERGA SE MERITA HONORE
CONTENTVS IMPENDIVM REMISIT
L. D. D. D.

Nol o ʏitimš:

Iulio Capitoni consulari Praefecto Provinciae Illyrici

Tribuni titulo, omnibus honoribus ab ordine
Coloniae Flaviae Sirmiatium honorato, et
Sententiae dicundae, item sacerdotalibus
ab ordine coloniae Ulpiae Oescensis, et statuam aere col-
decretis iam pridem ab eodem ordine (lato,
ornamentis dunmviralibus, item decuriona-
libus ornamentis honorato ab ordinibus
coloniarum Ulpiae Poetovionensis
ex Pannonia superiore, Ulpiae Ratiarensis
ex Moesia superiore, Traianae Sarmi
zegethusensium ex Dacia superiore
item duumviralibus ab ordine Municipii
Romulensium, Buleutae civitatis
ponticae Tomitanorum, Patrono
Augustae Coloniae Ulpiae Oesciensis,
Ordo coloniae Ulpiae Oesciensis statuam aere
collato cum ornamentis sacer-
dotalibus, ex decreto, et ornamentis
duumviralibus iam pridem honorato
ob eius erga se merita, honore
contentus impendium remisit.
Locus datus decreto Decurionum.

Supe dementapea ʍʇʁpil de sémъ ʇnaemnʍmš: ɪ) din ʌinia ɪɪ mi ɪp
nopbeae: Traianae Sarmizegethusensium ex Dacia superiore; nimeae Sar-
mizegethusa ʇnaъ ny ʌ'am maĭ ʍʇʁnš ne niʌĭ o niétpъ ama de sine mi de
ʇntperĭ ampiš; ɪ) din ʌinia ɪɪ mi ɪɪ, honoré contemptus, bape tpeʁe sъ ɔe
ʇnaeʌéʁъ desupe Julius Capito, ny tóte ʍъ Nominativus ʍpoedpiaĭ. ꝑ Ordo
Coloniae.

C. AFRANIVS LEONTIVS PRAESBY
TER CONIVGI BENAE MERITAE
IN P. MEMORIAM. ET SIBI VIVVS. P.

Aiчĭ meritъ de a se ınsemna: 1) Kъmĭ ın aínia atrena ıntre nъmeле propriĭ ші ıntre emitetĭ se aratъ локъа пащерiĭ Oesco фъръ овічĭnъita nat. (пъскътъ); 2) Nominatiвъа ın aínia a патра, рънındĭ конвтръкцiънea de maĭ ınainte фъръ temenĭ nечesarиĭ, ші ınчenındĭ aата nóъ, каре къ тóte aчestea съ stea ın легътъръ къ aчeea; 3) Skріereа ın контра optorafiеĭ ın aínia a onta, ın ворва Praesbyter, (dékъ trebъe ın adevърĭ съпılínitъ аша); ші ın aínia a поъа, ın ворва benae. Desпre Leg. III. Gallica, Danavae, Damascò, каре se aratъ aчi, ınsemnъmĭ, къ Legiunea a трена romanъ se desпърцi de ътпъраторъа Авгъstĭ ın treĭ dibisiънı, каре ші aвea ın парte Enitetеле лорĭ, ші se ътпърцi къ modъa aчesta: Legio III Gallica ın Фенiчia, Legio III Cyrenaica ın Арабia, Legio III Augusta ın Nъmidia. Dap ın Notia Imperii se чiteщe Praefectura Legionis III Gallicae Danabae. Чetatea Danaва saĭ Danava, къmĭ e skрisъ ın inskріпчiънea nóstrъ, ера ın Sipia (din каре фъчea парte Фенiчia) ın o distanцъ de 105 miлiape romane de Damaskĭ.— Акъmĭ кътezъmĭ съ o tradъчetĭ аша:

» ътtrъ бъna memorie a евлавióseĭ Авреліа Марчеліna din Eskъ, каре авъ dрептъа de конiĭ лецitimı, фіна лъі Чintъ Deчiк Марчелліnъ фostъа Префектĭ аа Лецiънiĭ III Галліче аа Danaва ın провinца Damaskĭ.

A трътĭ anı чinчı-zeчı.

Каĭк Афраniĭ Леонцiĭ Presвitep, soцieĭ sале челеĭ maine de merite ші sieшı ınкъ ın віацъ spre вечıпікъ

Чеалалъ міétръ din фpontisиiцъa фinteнi, тъiатъ din чea maĭ фopmósъ тapmъpe, aвea ъpmъtópiĭ 23 Essametpi, фópte фopmosў зъпaцĭ, дapъ maĭ stepшĭ цpin къpцepea aneĭ:

TIB.MERONIO AVGG PENS MOES INF.

FLORIBVSVTSALTEMRE MEMBRAIVCVNDIS
AELIAECARAEMIHINVNCHOC SEPVLCRO
REGINADITISMAGNIREGIS ECORHOCTE
NAMMERVITHAECMVLTASVISPROLAVDIBVSAMR
INMERITAEPROPERESOLVEN EMFILADEARVM
QVAEGLOBOPARCARVMREVOLVTACVNCTAGVBERNANT
QVALISENIMFVERITVITAQVAMDEINDEPVDICA
SIPOSSEMEFFARICITHARASVADEREEGOMANES
HAECPRIMVMCASTAQVOT VDIRELIBENTER
ETMVNDISPATIADITISQVOQVERREGIANORVNT
HANCPRECORELYSIISIVBEASCONSISTERECAMPIS
ETMYRTAREDIMIRECOM TEMPORAFLORE
LARMIHIHAECQVONDAMHAECSPESHAECVNICAVITA
ETVELLETQVODVELLEMNOLLETQVOQVEACSIEGONOLLEM
INTIMANVLLAEIQVAENONMIHINOTAFVERE
NECLABOSHVICDEFVITNECVELLERVMINSCIAFILA
PARCAMANVSETLARCASTOINAMOREMARITI
CARMINIPOSSESSORFAVEASPRECORACPRECORVTTV
HANCTITVLISEDEMVEI DECORAREQVODANNIS
ETFOVEASAEVIMONVMENTVMTEMPOREGRATO
ROSCIDA ; SIROSVLAS AT R LOREAMARANTHI
ETMVLTISGENERVMPOM NOVISQVE
VTPOSSITTOTORE O RI MPORISANNO.

Deчĭ прекъmĕ amĕ zisĕ maĭ sъsĕ, чeлe maĭ mъ-te лitepe лae aчestopĕ вepsъpĭ sınt maĭ къ totъa stepse, maĭ лaesĕ кътръ miжлokĕ, шi eĕ лвia пътъĭ къ mape гpeътate napte съ ле desчіфpezĕ ın adeвър, napte съ ле dibinezĕ din ицелeвъa фpaseлopĕ шi din тъзъpa вepsъpiлopĕ. Dъпъ ръгъmintea soцълъĭ meĕ ınчеркаĭ, ınкъ фiindĕ ne dpъmĕ, съ ле sъпплaineskĕ, прекъmĕ s'aĕ шi пъвлikatĕ ın Кърiepъa Pomıneskĕ, dimпpeъпъ

кіарѣ къ алъ Траіанѣ инъшіі: Traianae Sarmizegethusensium.

Пе піétръ се вede инкъ локъл инde ера pidікатъ це dинsa статъа лъі Jълііѣ Канitone. Кіndѣ s'a adъsѣ din Eskъ aчi ла Търнѣ, пъ se пóte щi. Пентръ консерваrea еї авемѣ съ мълцъмімѣ Domnълъі Ценерал Маврѣ.

Ін o distanцъ de 250 паші dела Търнѣ se вede инкъ шанцъл къ каре ера инкъпцікратѣ орашъл че se афла импрецъръл кастелълъі.— Нолъ орашѣ Търнъ е инкъ пъцінѣ локъітѣ пнъ акумѣ, даръ креще din zi ін zi, маі вірtosѣ dупъ ашъзареа Карantineї ші dупъ stръмтареа Автоpітъцілорѣ distpiктъале din Poші de Bede.— Аічі se фъкъ o маре грешалъ ін дечепіъл трекътѣ. Стъпінірea ін локѣ de a кътпъра локъл Zimніčea каре е o пропpietate пpівать a фамілііѣ Iпsілante, ші de a'л декдара de търгѣ ліверѣ, deskise пегъцъторілорѣ din цінъл ачesta инѣ орашѣ ліверѣ ла Алessandpia, каре е фópte депъртатъ de Dънъре, ші dede локъіторілорѣ o конstitъцънне мънічіпалъ, пентръ каре din непорочіре чеї маі мълці компатріоцї аї nostpi пъ sънt инкъ матѣрі. Ла инчепътѣ крещеа Алessandpia фópte тape, даръ къ инчетъл къzъ din автономіна еї интр'о апархіе totалъ, din ачеастъ каzъ чеї маі мълці оръшанї трекъръ ла Търнъ. Къ тóte ачestea e инкъ лъкрѣ destъл de тpistѣ къ Zimніčea инзъші пъ s'a фъкътѣ инѣ локѣ ліверѣ, къчі Търнъ п'аре o пъзъчънне атътѣ de фаворавілъ, ші комънкъчънціea интре ачesta ші Нікополіа пъ е аша de маре ка интре Zimніčea ші Sistов.

Din Търнъ плекаръмѣ неste Оатъ ла Ілазѣ, каре se афлъ ін o distanцъ de 1 ½ міліаре dела гъра ачestъі

ръ, пе рѣпа Дѣнъріи, проприетате а Принчипелуи Домнитору. Аичи пе арътаръ пе рѣпа Истрателуи унъ саркофакъ де о лѣнцime de 8 ; ничióре ши де о лъцime ши ѣнъцime пропорционатъ, ши унъ алтъ маи микъ, каре нъ де мълтъ тимпъ къзусе ѣн апъ ши пе каре авіа ѣл пътъръмъ къ мълтъ остенеалъ съ'л скóтемъ афаръ. Amendoue sunt фóрте assemine челуи din мѣсеуа Колецхіалуи naţionaл, ши требе ѣн тотъ модул сонотite de Анкрѣпі pomane. Ѣн чел din урмъ афларъмъ ніще бъкъци de кóste de конiаъ, пърци de о врóскъ de феръ ши о monetъ de арамъ рѫинитъ пе каре нъ se пътea чiti inскріпчіунea. Лѣнгъ дѣнсул афларъмъ ѣн апъ ши унъ урчіоръ мікъ de пъмънтъ. Даръ конеркіна саркофагулуи ера рѫнтъ, ши noи афларъмъ пѣмаи о бъкатъ ѣн апъ.— Аичи ла Iзлазъ ѣнчепе дрѣмул pomanъ чел asтepнътъ къ niétръ, каре дуче пе лѣнгъ. Олтъ ла Peска, ши desпре каре вомъ ворбi маи тѣрзiъ. De бунъ сémъ къ аичи лѣнгъ Дѣнъре essistea o четате pomanъ, даръ рѫiнеле еи с'аъ дърматъ ши с'аъ луатъ de Дѣнъре, каре а мѣнкатъ аичи фоарте мълтъ din рѣпа чea стѣнгъ. Din дрептул ачестуи локъ се варъ рѣул Bitз ѣн Дѣнъре, лѣнгъ каре се афла векea четате pomanъ Utum, ши къ каре ста ѣн комунікъчіунe атътъ четатea disпъртъ de ла Iзлазъ, кътъ ши дрѣмул че дуче de аичи ла Peска. Даръ дéкъ а фостъ унъ подъ ѣн ачестъ лок? нъ пътуи deскопері.

Маи сусъ de Iзлазъ афларъмъ пе рѣпа Дѣнъріи о четате de пъмънтъ лѣнгъ de 500, ши латъ de 130 паши, ѣнкѣнцкратъ къ доуе шанцурі. Noи пъсеръмъ пе църаni съ сапе ла унъ локъ, даръ фъръ вре унъ резултатъ.

XII.

Аша даръ, фъръ а зъвові ачі маі мълтъ, mepserъmъ аа Челеі, унъ локъ каре заче апróпе ла 4 miiaре департе дела гъра Олтълуі, каръші лънгъ Дънъре, din дрептъл гъріі Іскълуі (заў а Ескълуі челуі векъ). Totъ ачеаста е ші distanца ne рѣна дрéптъ a Дънъріі інтре гъра Osmoлуі ші a Іскълуі. Дънъ sънъpea луі Проконіў, zidi Justinianъ Imperatorъла аічі інтре гъріле нѣmiтелоръ рѣрі ърмътóреле castele ne рѣна Дънъріі: Lucernariaburgus, Lapidaria, Eryma нѣmiтъ ші Utum, ші Palatiolum, (Oescum ера де а stънга Іскълуі чева депъртатъ de Дънъре), din дрептъл ачестуі Palatiolum se афла, дънъ sънъpea луі, четатea Sicibida чea репаратъ de Justinianъ, каре конstънъ къ totъла къ пъзъчънea Челеілоръ nostpi. Аічі афларъмъ ші noі пентръ інтънаші datъ рѣine адевърате. Totъ плануа Sічібіdeі se нóte ала, къчі fundamenteле zidъріlоръ ші шанцъла че інкънцъра четатea, se кънoскъ прé-вine. Totъла формézъ унъ кътратъ лънгъ de 600, ші латъ de 500 паші. Ін унгъла чеа de кътре Sud-Ost se въdъ інкъ рѣineле стътътóре але четъцелеі че se афлъ пе о мікъ інълцime. Чimentъл, мърimea ші търіea къръmiziлоръ, тóте мъртъpiseскъ лукъла pomanъ, вiseріка чea нотъ de акъma e ziditъ тóтъ din атарі къръmiziі ші пietpe pomane, dintpe каре мълте пóртъ inскріпчъні pomane, дънъ sънъnepea локуitoріlоръ, даръ тóте sънt аша de інкръstate ін zidъ, ін кіtъ пу se нóte чіti нimiка. Кларъ ші astepнътъла вiseрічеі e de къръmiziі pomane; пе уна въzуі літеріле інтóрse D A R P, каръ челелалте ера фъръ інскріпчънe.

Мълцime de вase ші de statue, парte de вронзъ, парte de тармъре, s'aў афлатъ ачі, ші ші акъma se

mai афлъ фóрте мълте monete векі; noi ammine кътъраръмъ dela църані, катъ ла 200 вълъці, челе mai мълте de арамъ, фóрте пъцine de арцінтъ. Dap чеea че mepiть mai мълтъ de a se ansemna, e къ челе mai мълте sent Konstantini, Konstanți, Iuliani ші Iobiani, кь тóte къ se афлъ ші алте mai векі, дарь mai рарь.

Aчestъ фантъ, унітъ кь ачела къ avi en Dънъре se вădъ niaстpi de нодъ кindъ скade апа, дъче neанъратъ ла ideea, къ avi a трекзітъ съ фіе фостъ zidітъ нодъа чел фamosъ ла лъі Konstantinъ.— Aічі, din міжлокъа четъцій, mepge ла doiле дрътъ pomanъ astepнътъ кь пiétpъ къpe méz-nónte ла Pesna, унде se унеще кь чел dela Iлаazъ ші апоі дъче пе лепгъ Oлtъ къpъ Pътніnъ.

Dela Челеі ін susъ, катъ ла унъ міліарiъ цeografікъ de departe, zаче лепгъ Dънъре satъa Гpos-dinодъ, пропpietatea Domнълъі npesidente Dimitpie Жінапъ, унде se афлаpъ таблеле de арамъ honestae missionis челе пъблікate de mine (Nътъpъa 1, Tомъа I, пацina 24).— Mai susъ пе Dънъре 1° ла гъра Жінълъі, ла satъa Бекетъ, din дрептъа Орéвеі заъ Péroвеі (Regianum лъі Птолемеъ) se вădъ pзine векі; 2° assemenea din дрептъа Чівpълъі (Ciabrus ла чеі векі); 3° ла гъра Лотълъі se вădъ пілаstpiі унъі нодъ de лемнъ кindъ скade апа; 4° din дрептъа Bidинълъі (Bononia ла чеі векі) ла Калафатъ se вădъ pзine de zidъpі векі; 5° assemănea ла Iзвóреле, ла Цігъпаці, ші din susъ de Бътці, пе інаълъа зънтъ 40° 25',—44° 30', se вădъ ърме de конstpъкціні antiче.— Дарь noi пъ пътърънъ de алъ dатъ съ трътънъ mai departe pзna Dънъpій, пентрь къ dor-

съ sedemъ o datъ Pesca, ші prin ѵrmare trebъіръmъ съ лъѕmъ alтъ dіpeptѵne.

Noі кълкарътъ ne mai sѕѕ nomenіtѵa dрътъ romanъ къ o sѵnerbie de novлецъ antікъ ші totъ de o datъ къ vnъ admкъ simţimentъ de dъpere, пъскътъ din компарацѵnea mъріmeі strъvѵnіlorъ nostpi ші a miseріeі ѵn каре ne афлъmъ noі strъnepoціі, — terъръmъ ne dѵnsa mai natpъ mіlіape, ші ажѵnserъmъ, dupъ o anatere кътре amezъ, ла Каракалла, vnъ орашъ sѵntъ 42° 5', — 44° 10', каре'ші кърътъ пѵмеле de vnъ sémъ дела fѵndatopѵa seъ Antoninъ Каракалла, ші ші'а пъstpъ nmn ѵn zioa de astъzі. Акъmъ e капіtала жudецъtoі Romanaці, vnsa din челе mai борате ѵn monѵmente векі din tótъ Dacia astpaлъ. Орашъа avesta se ѵnфъртѵнецъ фórte prin strгѵinцеле фostъlі Administpatopі Ioan Бівескъ. Тоці лъкътіторіі nѵmeskъ къ vnъ профѵndъ pespektъ nѵмеле avestъі bpednікъ Administpatopі; даръ ші фрѵктеле administpatъpіі sale se въdъ ѵn adebъръ пеѵstindiné.

O чetate beкe тpebъe съ фіе фostъ aічі, кънъ se mai афлъ ічі ші келе fѵndamente de edіфіце векі къ тóte semneле de лъкръ pomanъ, къ тóte къ zidipіle mai тpzіі аѣ акоперітъ челе mai mѵate ѵpme але челоръ векі. Ші аша e neste totъ локъа къ чétъціле челе векі, vnde se nѵserъ alte noѵe ѵn локъа лоръ, рѵinele se stpікаръ ші matepіалъа se ѵntpebѵinцъ пentpъ zidipіle челе noѵe. Даръ афаръ de avestea aічі mai este o naѵsъ каре ѵntpebézъ чepчetapea antікітъціі. Adekъ aічі se adѵse фórte mѵatъ matepіал ші alte obіekte antіче din вечіпа локъ Pesca, аша ѵn кътъ nѵ se nóte лesne deoseві, че e ал орашѵлі

ші че с'а адусъ де аіре. Бісерика St. Міхаіа, каре дъпъ спъсъа комънъ с'а зидитъ де Міханъ Вітézза, ларъ дъпъ провабіліtate de Мáтеѣ Басараба, е конструітъ тótъ де къръмізі romane пънъ ла о ънълціme de 3 stънжіnі. Челе маі мълте касе саѣ къ sънt къ totъa zidite саѣ ънкаі astepnъte къ къръмізі векі romane. Маі ніці о касъ нъ е ън орашъ каре съ нъ нótъ аръta вре о піétръ romanъ, ші нъ е ніці ънъ локуіторіѣ каре съ n'аібъ кіteва monete romane.— Dintre обіекteле antiче маі вредніче de ънsemnatъ пънътърътъ avestea:

1) О піétръ вотівъ ън кърtea Domнълві Stefanъ Жіганъ къ авеастъ inskріпчіъne:

Коніе nossibіaъ:

I O M
D E I N S O
C TVTATO
CIVIS EI
NIANVS
VIRV FI
TONIVS
V L P S

Съпълinipe провап:

I O M
DEFENSORI
ACTVTATORI
CIVIS E P I N
NIANVS. C
VERVS FRE
TONIVS
V. L. P. S.

De ціtіtъ:

Jovi optimo maximo
Defensori
ac tutatori
Civis Epinnianus
Cajus Verus Fretonius
Voto libens suscepto posuit.

Помпеце:

Лъі Жое челъі маі вънъ ші маі маре dintre Zeі апърътопіѣлъі ші мънтъіторіѣлъі рădікъ авестъ monъmentъ Каіъ Веръ Фретоніъ четъціанъ din Епініѣ, съпе ънълinipea вотълъі фъкътъ de бънъ воіа са.

2) Чінчї капете de колѣмне инфінте ин zidѹл de кътрѣ ѕаіцъ ин totѣ ачеѕаці кѹрте.

3) О піétръ ѕепѣлкраѣъ ин кѹртеа Dómneї Гречіанъ кѣ ѣрмътóреа inѕкріпчіѹне:

Конїе нѕѕініаъ:	Ѕтілініре проѕаъ:
PLICIAE	PVBLICIAE
VAR	Q. VARRONIS
CAPITONIS	CAPITONIS F.
VLPIVS	M. VLPIVS
PVLCHER	PVLCHER
CINER B M	CINER B M.

De літіѣ:	Помпеце:
Publiciae	Чепзшеї челеї плine de
Quinti Varronis	mepite a Пѹбліціеї фіѣа лѣї
Capitonis filiae	Чінтѣ Варроне Капітоне
Marcus Ulpius	пѣѕе ачестѣ monѣmentѣ
Pulcher Cineribus	Маркѣ Ѹлпіѣ Пѣлкрѣ.
benemeritis posuit.	

4) О архітраве де піétръ фóрте фортоѣѣ лѣкратъ ин totѣ ачеѕаці кѹрте.

5) Ѹнѣ фрагментѣ de statѣъ a Dianeї ла Domнѣа Професор Боіереѕкѣ, кѣ ачеастъ inѕкріпчіѹне камѣ рѣѣ ѕѣпатъ:

Конїе нѕѕініаъ:	Ѕтілініре прованіаъ:
DIANE LETA	DIANE LETOIAE.
CATo IIVR Co	CATO IIVR COL
NARBo SNTEI	NARBO . . . . .
FvIиS	

De vitiŭ :	Pomânești :
Dianae Letoiae	ĭntrĕ onórea Dianeĭ Latonie fĕkĕ aveastă statŭ Katone dŭumvirŭ aл Kолonieĭ Narвone.
Cato duumvir Coloniae Narbonensis *) (fieri curavit).	

6) Ună kapiteлă de kolŭmnă ĭn stiлa Kopintianŭ, fórte formosŭ лăkratŭ, ĭn kĕrtea Domnŭлuĭ Dimitrie Stankoviчĭ.

7) Ună sarkofagŭ de piétră ші ună feлă de visterną ĭn kĕrtea rășăŭsatŭлuĭ Брътешанŭ.

8) O kărămidă de asŭpra porцiĭ Domnŭлuĭ Петрŭ Пърчелă kŭ aveste treĭ лitere Q L P, — ші aлta ĭn saлa Domnŭлuĭ Stepie Лъkŭsteanŭ kŭ aveste doŭe лitere N S. Dară deшi почĕ răsĭnde цentrŭ romanitatea kărămizilorŭ, kŭ tóte aвestea nă почĕ răsĭnde пentrŭ a aвestorŭ лitere sănate. Tóte însкripчiŭniле kărate romane kare ле am văzută eă ne kărămizi, nórtă лitere pidikate ĭn afară ші formate prin ună tiparĕ, dară aвestea sĭnt sănate ară nă tipărite.

9) O kadră de martŭre kŭ figŭrĭ ĭn bassorilievo kare repreзentézŭ adŭчerea ună sakrifiцĕ, ші ună бŭstă de statŭ de martŭre, — Aчeste doŭe бăkăцĭ kare ле aвea Domnŭa Dimitrie Живанŭ, patriotă kŭnoskută, ле dărĭ mŭзeлuĭ Колецĭлuĭ naцionaл.

Dară tóte aчeste oбiekte se adŭseră aчi deла Peska.

Sŭre a вedea aчestă лokă famosă ĭn prĭвinцa antikităцiлorŭ, плekarămă adoŭa zi dŭnă sosirea nóstră

*) Че ĭnseminézŭ лitepiae S N T E I (unde T ĭmi E sĭnt konĭpase ĭn tr'unĭ seĭnur), ші FunS, ăt почĕ dĭuĭna.

къtръ dinsъa. Peska se афлъ kamъ inъ miliapiъ de-
парte de Каракала къtръ Nord-Ost, aninгъ mikъa pъ
Tesfluiu че кърце in Oatъ. Aivi se въdъ хrme de
zidхрi векi nesnъsъ de mъate, insъ mai тóte fundamente-
ле каselоръ s'aъ съnatъ atътъ in timnърiле de mai
inainte, ши materialъa s'a intревinцatъ nentръ zidiрi.
in алte локърi, mai алesъ in Каракала, kътъ ши in anii
трекъцi прin Domnъa M. Гika ла къtареа preцióse-
лоръ antiче, astфелъ s'aъ дъръmatъ, s'aъ desгропatъ
ши s'aъ ingропatъ, in kътъ авia se mai кinoskъ ne a
локърé. Пъkatъ, къ прin o лъkраре регъladъ, аша
s'ar фi пътътъ desгропа векea четате, in kътъ dрътъ-
ріле, форma ши intърцirea каselоръ s'arъ фi
пътътъ presenta ka ши челе din Помпеi, ши noi amъ
пътé съ авemъ inaintea окiлоръ nostрi чea mai kre-
diнчiósъ imaцine a локъinцelоръ striвъnilоръ nostрi.
Шапцъріле четъцii каре se въdъ, формézъ inъ no-
iгonъ kъ ontъ latърi, аа kъръi diametръ mai лънгъ
фаче апróne аа o mie de паши. Pъza Tesfluiu kър-
це прin miжлокъa четъцii, in инеле локърi але лъi se
афлъ inъ stratъ de kъръmizi, чеea че фаче съ kredemъ
kъ a фostъ konstrinsъ intр'inъ kanaлъ, — даръ акъma
kърце dинъ вinъ пъчереа sa фъръ вре o siлъ apti-
фiцiaлъ, Pomenii nostрi nъ sunt ómeni каре съ mai
konstrингъ ръріле.— Кiаръ аа nodъa чea zidiтъ ne-
ste ръ se inia челе doue drътърi de піétръ, инъa
каре venia dela Isaazъ ши чеlaлтъ dela Чеleи ши dъ-
чea kътръ mézъ-nónte аа Pomnikъ.— Monete, ineле,
statъete de вronzъ, лampe de пътiнтъ s'aъ афлатъ ши
se mai афлъ ши akъmъ in фórte mape nътъръ; ши
noi kътпъраръtъ dela локъitori mai mълte monete
de арцintъ ши de aramъ, каръ Domnъa M. Гika 'ши a

formatъ ъna dintre челе maĭ formóse колекцiънi de antiчe din aчestъ локъ.— Sътeniĭ nъmeskъ aчeastъ чetate disпърцъ Antina, ші ънiĭ Archiолоцĭ aъ datъ къ sokotéла къ aчestъ nъme e kontrasъл Antonina saъ skъrtatъл Constantina. Dъпъ Птолomeĭъ kade ън aчestъ цiнцъ Pinum, ші ънskріпчънea de maĭ sъsъ (пацina 93) se пare ън adeвъръ къ ва съ zikъ Civis Epinnianus.

Aiчi ъndatъ ла подъ, лънгъ фънтънъ, афларъмъ о мартъре къ aчeлstъ inskріпчънne:

Konie nossibiлъ:	Бъпплinipe провавiлъ:
IMI SIVI	IMP. SEVERO.
IVL. CAND	IVL. CANDIDVS
EVOCAT	EVOCATVS
V L	V. L. S.
De чitiĭ:	Pomъneце:
Imperatori Severo	Împъpatълuĭ Seвerъ пъse
Julius Candidus	aчestъ monъmentъ, Jълiĭ
Evocatus	Kandidъ de a doъa óръ Soл-
Votum libens solvit	datъ, sпре ъmплinipea вotълuĭ

Ла aчeastъ inskріпчънne пъtъĭ maĭ mълtъ съ чiteskъ trъsъpĭ sirъpe, de кътъ лitepe ънtpeцĭ, ші din aчeastъ каъsъ 'mĭ ші ънгъdъiĭ o atape бъпплinipe.— Челе doъe litepe din ъpmъ VL se въdъ прé пъцinъ, S лinseце къ totъл. Din aчeste лitepe ълtimape amъ пъté конкide къ aчestъ monъmentъ s'a пъsъ ъneĭ Zeiтъцĭ dpentъ вotъ пentpъ ънsъпътошarea saъ mentъipea Împeratopiълuĭ, daъ пе niétъ лinseце локъл, ънde s'ap фi пътътъ съпа пъmeле Zeitъцiĭ ші obiчiънita formълъ PROSALVTE, фiindъ къ лinia чea d'ънтънъ пъsъ aiчi, stъ stpemtъ sъatъ корniчea niетpeĭ.

XIII.

De aiчĭ, dъnъ ѕnъѕъa Domnъaлĭ Piomanъ, ѕ'a dъѕъ o aлъ пiétръ aa Бъкърещĭ къ ърпътópea ѕnѕкріпчĭne.

D M
CLAVDIA AM
BA VIX ANNOS
XX FECITINDA
CI AN V CL
MNTANVS IM M
F X N SVR SAC
IM
PATEIVS FECIT

De чititъ:

Diis Manibus
Claudia Amba, (q u a e)
vixit Annis XX.
fecit in Dacia Annos V
Claudius Montanus
— — — — — *)
Pater eius fecit.

Pomineще:

Sънteĭ ъmвре a Клаъdieĭ Amвa, каре a тръit doъezeчĭ de anĭ, шi a петрекът ѕn Daчia чinчĭ anĭ, пъse aчestъ moпъmentъ Клаъdiъ Montanъ tatъa eĭ.

Bpedniче de ѕnsemnatъ sънt moвiлeлe aptiфiцiaлe dinaintea Pesчeĭ de amъndoъe лatърiле dръmълaĭ pomanъ каре вine deлa Челеĭ. Ъneлe dintpe aчeste moвiле s'aъ sъпatъ ѕn anil трекъцĭ, шi s'aъ афлатъ ѕntр'ѕnseлe óse de omъ, ѕntр'ѕna шi ѕnъ ѕarкофarъ de пiétръ лъnгъ de 11, лatъ de 4 ; , ѕnaлtъ de 4 пaлme, каре se пъstpéъ aкъmъ ѕmпrezпъ къ коперкiъa aa мъzeъa Колецъaлĭ. Nъ de napte de aчestъ ѕarкофarъ

*) Че ѕnsemнaъ ѕnpътърiле din чeлe трeĭ aпiĭ ѕnnъaлtime ъ ѕnчъ dinine.

s'a афлатъ ши партъреа чea рътъ къ ърмътóреа инскріпчіунe:

D. M.
ANTONIVS
NICANORIS

Романеще:

Santeĭ тире
a луĭ Antoniŭ фіюл луĭ Nikanor.

De аспра инскріпчіунiĭ se bede съпатъ imaginea рънъsatълуĭ.

Din aceste amъ трей съ конкидемъ къ еле аĭ фостъ ын adeвъръ морминте але челоръ векĭ; ши экопъл каре 'лъ авea Eginteanĭ къ пірамиделе лоръ ши маĭ терзіŭ ла Roma Adpianъ къ аша нумita sa Moles*), se паре къ'л авea dinaintea окілоръ ши стрънъшiĭ nostpi ын провінцеле Daчieĭ къ aceste монiле, дарь фіеще лукрул лоръ трей съ ésъ пропорціонатъ мътеріалоръ лоръ.— Asseminea монiле se афлъ маĭ мъате ын diвerse distanце de amъndoe латъріле нумитълуĭ друмъ, ва ын тótъ цара pisinite пе шесъріле челе интinse. Челе маĭ марĭ аĭ ънъ diametpъ de 25 паш ши о ынълцime de 2 staнжiнĭ, челе маĭ мiчĭ dinaintea Pesчeĭ аĭ ънъ diametpъ de 5 паш, ши о ынълцime de 2 пічіóре; дарь ынainte къ шапte сите de anĭ трей фіеще ка aceste рапоптърĭ съ фie фостъ алтмінтерé.

Ын вечінътatea Каракаллеĭ se маĭ въдъ рзіпĭ pomane ши ын алтъ локъ, адекъ ла Сълвенĭ, каре se афлъ лынгъ Oлтъ ын о distanцъ de 1; міліаре къторъ Sud-Ost дела нумitъла орашъ. Аічĭ нотъ фóрте вine съ se

*) Zidipe de o мърime estpaopdinapъ, каре къĭ сърéкъ de мopмintĭ.

вазъ фѫndamenteле кастелѫлуй. Ачестеа формézъ о фігѫръ пѫтратъ ші sѫnt ѫнкѫнџѫрате de доѕе шанџурй, латѫреа чеа маї лѫнгъ аре 240, чеа маї скѫртъ 230 паші. Пінтре кастел ші Олтъ трече дрѫмъл романъ каре вine дела Ісллазъ ші мерџе ла Реска. Ассеминé фѫndamente se вѫдъ ѫнкъ ші маї мѫлте ѫмпреџѫрѫл кастелѫлуй, din каре пѫтémъ съ конкidemъ къ аічї а фостъ о четате de о чіркѫферінџъ маї маре, къръміzіле мъртъріsескъ тóте къ е лѫкръ романъ. Ѫn анії трекуцї s'a фъкѫтъ ші аічї черкърї de Domnѫл М. Гіка, ші, dѫnъ сѫnпереа Каракаленіlоръ, s'a deѕкопérітъ ѫнъ темплѫ сѫвterранъ, ші ѫntр'ачеста deосевіte вase de закріфіцъ, statѫete, bassorilievї ші ѫнъ піedestalъ ле каре se вedea ѫнъ червъ, ѫнъ кѫne ші пічіóреле statѫeї. Domnѫл Мѫргъшанъ, пропрietарѫ ал ачестуй локъ, a deѕкопérітъ ѫнъ mорmѫntъ romanъ ziditъ de къръміzї, каре se маї пѫстрézъ ші акѫмъ ѫn каѕa sa, 72 ла пѫтеръ. Аічї se афларъ ші фóрте мѫлте monete векї, еъ ѫnsѫmї кѫmпъраї dela църанї маї мѫлте вѫкуцї. Domnѫл Мѫргъшанъ ѫmї дързї ѫnъ мікъ піedestalъ de мартѫре, ле каре se вѫдъ пічіóреле ѫnкѫлцате але statѫeї ші брѫнчіле ѫnуї кѫne.

Dѫnъ черчетареа ачестуй цінѫтъ famosъ ѫn прівінца antікітъцілоръ, плекаръмъ ла Краіова, капітала Жѫдеї заў a Банатѫлуй Краіовеї din еѫл de міжлокъ, адекъ a църіl Romѫneщї челеї din dрénta Олтѫлуй (нѫmітъ Валахіа мікъ ѫn лімба варваръ). Ачеаѕтъ четате заче ѕѫntъ 41° 30',— 44° 25', de a ѕtѫnга Жѫдѫлуй че кърце din марџініле Дачіеї чентрале, ші е sінгѫра четате ѫn прінціпатѫл nostrъ, a къреї злі-цъ прінчіпалъ e кроітъ astronomіче пе мерidianъ. Dѫnъ че a ѕѫферітъ фаталітъцї непѫмърате de ѫнкър-

селе варваріlорѫ ѧn anіl de maі ѧnainte, se афлъ акѫmѫ ѧn stape ѧnфлорітóре. Ediфікареа Цimnasiѫлѫі, a скó-леі de фete, a віseрічеі Matріl Domnѫлѫі, ші a atѧторѫ алte ediфіце прівate каре se вѫdѫ ѧnълцindѫse пе тóтъ zioa, плantареа гръdinilорѫ ші a promenaтелорѫ, фъгъdѫeскѫ ачестеі четъці цentрѫ віitорѫ o вплendóре ла каре авіа ва ажѫнце вре o алтъ четате a Прінчіпатѫлѫі ѧn ачелаші timпѫ. Ostenеделе Domпѫлѫі Ioan Бівескѫ, акѫmѫ Administраторѫ ал ачестѫі жѫдецѫ ші Inспекторѫ сѫпremѫ ал Банатѫлѫі Краіовеі, продѫкѫ аічі чеде маі формóse фрѫкte, ші ѧnкъ ѧn маі маре мъсѫръ de кѧtѫ маі ѧnainte ѧn Romaнаці. Гръdina sa каре o a deскisѫ пѫбліkѫлѫі dokѫmentézъ пе отѫл кѫ ѫnѫ adевъратѫ гѫstѫ estetікѫ. Ѧntродѫчереа sпipitѫлѫі соціал ѧntре бравіі nostрі Краіовені, карі ѧnsъ прin фаталітъціде timпѫрілорѫ трекѫte ръmъseseръ чева катѫ ѧnапоі ѧn прівінца ачеasta, este опера ачестѫі отѫ de лѫme. Ѧn ценерал Краіова фаче прогресѫрі ѧnsemnate atѧtѫ ѧn респектѫл матеріал кѧtѫ ші ѧn чел соціал сѫптѫ administръчиѫnea ачестѫі отѫ de statѫ.

Краіова кѫ пѫmеле ачesta (каре dѫпъ etimолоцie ѧnsemnézъ четате Регалъ, sinonімъ кѫ klasікѫa Regianum ал лѫі Птолоmеѫ, de a dрénta Dѫnърі), se кѫnóце din евѫл de міжлокѫ, ка скаѫnѫ ал фостілорѫ Баnі Базарабі, каре решезѫръ маі ѧnтѧѫ ла Seверінѫ, апоі ла Strехаһа, ші ѧn ѫrmъ ла Краіова. Даръ требѫе съ фіе кѫ мѫлтѫ маі веке, деші сѫптѫ алтѫ пѫme ші ѧn алтъ формъ. Ѧnsъ фііndѫ къ se dърmase ѧn deoseбite timпѫрі ші se pezidise de маі мѫлte орі, ѫrmеле ediфіцелорѫ челорѫ векі se фъкъръ певъzѫte сѫптѫ репецітеле zidірі нóѫе. — Обіекте an-

tiпe sънt ші aiчї фóрte mълte, maї alesъ monete вeкї, nъmaї къ se adъseръ din alte локърї. Domnъл Ioan Бibeскъ аре ън гръdina sa патръ кadре de мapмъре лъкрate къ mape арte ън bassorilievo penpesentъndъ deosebite cъene. Ън kasa sa ън чetate se въdъ asseminé патръ кadре de мapмъре маї мічї, dintpe кape tpeї penpesentézъ desпърцірї de фамілїї але soлdaцілоръ че плéкъ ън ръзвоїъ, a патра ънъ adopapea sópeлъї; anoї ънъ Satipъ de вponzъ ънaлтъ de o пaлmъ. Ън кърte se вede o мiétръ вotивъ adъsъ дeла Peзka къ ърmътópea ізвърінчіне:

Конїe nossiвiлъ:

I O M
EX DESI
I LONGV
T LONGV

Стиплінірe провавілъ:

I O M
SEX DESID
M LONGVS
T LONGVS

De чititъ:

Jovi optimo maximo
Sextus Desideratus,
Marcus Longus,
Titus Longus.

Pomънeще;

Лъї Жое челъї маї вънъ
ші маї мape dintpe Zeї пъseръ ачestъ monъmentъ
Sestъ Desidepatъ, Маркъ
Лонгъ ші Titъ Лонгъ.

Aічї маї мерітъ ънsemнape вaлъл чел мape de пъmentъ кape ънчепе пъ денapte дeла котітъpa чea мape a Dънърїї din жосъ de Seвеpінъ, трече прin sъвървізл Бeллі-вака (din Краіова), se ънtinde кътръ ръзърітъ neste Олтъ пънъ кътръ Гaлaцї, ші de aчi прin Daчia opientaлъ пънъ кътръ Офізsa saъ Tipa (Tirina din евъл de міжлокъ saъ Бendepъ din зілеле пóstpe) лънгъ Nistpъ.

Avestŭ valŭ de ѫmѫntŭ ape fórte mare assemnare kŭ drѫmѫl чel dela Fѫlmanda, ne kare a'amŭ deskrisŭ mai sусŭ; ape o ѫlцime de 8 nauĭ, manцѫl de kѫtre mézъ-zi se vede pré-bine, karъ чel de kѫtre mézъ-nónte avia se móte kѫnóще en ѫnele lokurĭ, diprenчѫnea lui fórtézъ o aimie kotitъ. Eŭ nu nѫtuĭ nicĭ aicĭ sъ mъ цiŭ sъ nu enтrevŭ ne цъranĭ, че цiŭ eĭ desupre dinsul. Unul ami ръspunse: « Lerŭ empъratul kandŭ a trekutŭ dela apusŭ kътръ ръsъritŭ a trasŭ kŭ nauĭl avеastъ brazdъ (aша 'l numeskŭ цъraniĭ), alцiĭ zikŭ kъ o ar fi trasŭ kŭ suliца,— ea se entinde kътръ ръsъritŭ numai la Ierusalim.»— Avestŭ ръspunsŭ mъ mulцumi nуцinŭ, kŭ tóte avestea nu nуteam sъ aцentŭ altul mai vrednŭ.— Numele Lerŭ este saŭ numele lui Aspreliano, saŭ al vrunuĭ dintre Prinчipiĭ indiцenĭ, Ilarъ, din evul de miжlokŭ, kare a fostŭ pré-ovichiuitŭ aicĭ, ши kare mai trziŭ, suntŭ influsinца vulgarъ, s'a tradusŭ prin vorba Padu, saŭ pentru kъ assémnъ la sunetŭ saŭ pentru kъ ensemnézъ totŭ una; prekumŭ se цiе, ea se afla mai en tóte kantecele ши tradiцiunile populare.

De aicĭ visitarъmŭ ши mănъstirea чea veke, Bukovъцŭ, lungъ rѫul Жiuĭ, kare akumŭ zace mai tótъ dърmatъ de kърцereа toppentelui че a munkatŭ mare parte din rѫpa ca чea stingъ. Bredunikŭ de ensemnatŭ este asternutul viserичeĭ чel din kърumizĭ romane, kare ensъ nu nórtъ inskripчiuni. Daръ mai bredunikъ de mirare e пепъsareа kъlugъrilorŭ numiцi aĭ Meteorъlui, a kърora e avеastъ mănъstire. În lokŭ de a onpi munkareа rѫlui prin o assekurare kuviinчiósъ a rѫseĭ, ши de a akъta kŭ modul avesta viserĭ-

de a se ꙗina, eĭ пъръsiръ къ totъл латъrea чea stингъ a Жинълъĭ ші zidiръ o нóъъ минъstipe de пartea лъĭ чea dрéптъ, каре de бъпъ sémъ ba цiné нaръшĭ пъmaĭ пинъ кindъ ĭ ba beni ин minte капріцiosълъĭ Жинъ съ se интóркъ нaръшĭ къtre dрénta ші съ'шĭ батъ жокъ de чea maĭ реліцiósъ фaптъ a минiлоръ отенещĭ.

Дела Краіова плекаръмъ не лингъ Жинъ ин sъsъ къtръ satъл Бръdещĭ, каре se афлъ апрóпе de 2 ½ miліape dела nomenita чetate къtръ méзъ-нónte. Aiчĭ din sъsъ de satъ, de латъrea de къtръ méзъ-zi a аша nъmiteĭ Валеа-реа, лингъ рина Жинълъĭ, афларъмъ о чetate de пъминтъ облънгъ, инкънцинратъ къ зпъ шанцъ adинкъ de 2 stинжiнĭ, de пърцiле опnзse рънълъĭ. Шанцъл de къtръ ръзърітъ are o лънцime de 230, чел de къtръ Nord-Ost de 100 пашĭ. Ин пинтъл ин каре se зneskъ aчeste doзe лiнiĭ se вede нóрta четъцiĭ, ші ин капъл din sъsъ se въdъ зрme de зпъ векiъ drъmъ de піétръ, каре benindъ din албіа рънълъĭ трече пе кълmea лъstралъ a Валеĭ-реле ші are фóрte маре assemинape къ dрътъл че dъче дела Челеĭ ла Реska. Domnъл Бръdeskъ пропріетарiъл локълъĭ aчestъна, ne sпзse къ ин цinтъл aчesta s'aъ афлатъ maĭ mълte обiекte antiче, ші ne арътъ интр'алтеле o маре къръmidъ romanъ, maĭ mълte monete pomane ші o съцétъ de феръ. Dъпъ спънepea лъĭ, s'ар фi maĭ афлатъ aчi monete векi къ зпъ diametръ de 4 децete, doзe лапче de феръ, dintре каре зna тръцea 3 ока, ші зnъ inелъ de diamante, каре л'a вindътъ Domnълъĭ M. Гіка пентръ 150 галбенĭ.

De aчi мерзърътъ ин sъsъ къtръ satъл Рекарĭ, инde афларътъ ръinелe знъĭ кастелъ romanъ. Фznda-

mentele avestua formézъ o figъръ пътратъ, ainia de кътре mézъ-zi фаче 180, чea de кътръ ръзъритъ, ап ал кързї miжлокъ se bede пórta, фаче 150 паш. Бикъциле de кърътidъ каре ле афларъмъ ачi, мъртъriseskъ ап kontra верї кърeї indoirї, къ e лукръ romanъ. Ла o черчетаре маї къ de amързntъл ръмъшциле avestъї kastelъ ар пътé съ ne adзкъ марї desлъшirї desupe antikitъциле патрieї nóstre. Dap aiчї апкъ пъ s'a фъкutъ пипъ акътъ nimika ап прівинца avеasta; ба еле sunt nekъnoskute чeлоръ маї мълцї Romънї, шi eъ пъ кunoskъ не нiчї унъ Арехологъ каре съ фie ворбitъ desupe dинseле.— Пóte къ аiчї se афла векъл Amutrium ал лъї Птолетеъ шi ал карteї Пeutinцepiane. Distanца de ла Egeta, чea инsemnatъ не таbла Пeutinцepianъ, konsъna вiniшorъ къ пъзъчънea локълъї avestua. Даръ пътеле не индрептézъ ла рът Motpъ, каре se варъ ап дрénta Жънлъї sunтъ 41° 20', — 44° 33'.

Supe a черчета avеasta маї de anpóne, трекъръмъ neste avеastъ апъ ла минъstipea Motpъ че se афлъ лапгъ рът dела каре ш'a кънътatъ пътеле, ап зпгънл de кътръ Sud-West чел formatъ de avеsta шi de прiimitorънл съъ Жънъ.— Avеastъ минъstipe se zidi, dинп кътъ sunne inskріпчънea вiseрічеї, de Преda Брънковеанъ ап анъл 1653, шi se zъгръвi de непотъл съъ, Прінчипеле Konstantinъ, ап анъл 1705. Акътъ stъ sunтъ вredпikъл Архimandpitъ Eъфросinъ Потека, предечесорънл теъ пе katedpa de Філософie ап Колецънл пацiонал, каре лукрézъ къ о діліцинцъ необосitъ ла pezidipea каселоръ челоръ ап тарe пapte дърmate. Noї фъръмъ прiimiцi de пъstorънл suipi-

тѣал къ о вѣпѣtate adeвъратъ преоцéскъ, даръ ѣпцiiѣпцърї desupe къѣtatѣа nostрѫ Amutrium пѫ пѣтъръмъ съ лъѣмъ дела nimenї.

De a петрече ачi маї мѣлтъ пѫ пе ѣпгъдѫi скопѫа nostрѫ чеа predètermiпatъ. Noї пе desпърцiръмъ къ пърере de ръъ de Пърiпtеле чел че ѫпеще къ къатѫра цiепtiфiкъ simцiminteле пatpiotiче, ші пърчeсеръмъ ла Stрехаѣ, каmъ ла чiпчї miлiare deпарte de Motрѫ къръ апѫѕъ, ка съ вedemъ pesidenца векiлоръ ѫѣпї Басарабї. Даръ къ totѫа ѣп копtра ащептърiї пóstре, афларъмъ пѣmаї о mпъstiре кadѫкъ, каре акѫmъ е лъѕаtъ пепъзърiї Егѫmепълаї Нiкапор. Бiсерiка, прекѫmъ se вede din iпѕкрiпчѫпea, е ziditъ de Прiпчiпеле Mатеѣ Басараба ѣп апѫл 1645. Zidѫл din прецѫръ е провъzѫtъ къ гаѕрї dè пѣшкатъ (metepeze) de пърцiле dе къръ ръзърitъ ші мézъ-zi. Ѣпрецѫрѫл zidѫлаї se маї вede ѫп шанцъ ѣп о distanцъ маї маре ѕаѣ маї тiкъ dе deoseвiтеле латърї але zidipiї. De вѣпѣ sémъ къ аiчї se афла векea pesidenцъ a Баniлорѣ каре маї пе ѫртъ s'a ѕкiмвatъ ѣп mпъstiре. Але ѫрте de ediфiце векї se каѫtъ аiчї ѣп дешертъ; ші къ тóte ачestea Фратеріа лаї Птолеменѣ требъе къѫtatъ ѣп цiпѫтъріле ачеstea. Noї о лъзъmъ черчетърiлорѣ вiiтóре.

Дела Stрехаѣ плекарътъ ла Seвериnъ, ка съ вedemъ рътъцiцеле podѫлаї лаї Траѣанъ. Лонѫа ачеsta заче ѕѫntъ 40° 20',— 44° 37'. Пiлastрiї de марцiнї аї podѫлаї фамоѕѫлаї ѣпвiпгъторѣ ал вiтежiлорѣ Дачї se вѣdѣ de amвndoъe пърцiле Дѫнърiї. Чел de пе църмѫл stпгъ, пе пѣmпtѫл daчianъ, аре ѣп stapea sa чea рѫпtъ de акѫmъ o лѫцime de 11 нашї, o лъцiме de 5 пiчióре ші o ѣпълцime dę 3 stпжiнї.

De латѫrea de кътръ апѫsѫ a пiлastрѧлѫ ѧnчenc ѫnѫ шanцѫ adѧnкѫ de 6 stѧnжiнi, кape se ѧntinde dela рѧ-нъ ѧn лinie вertiкaлъ пѧnъ se пerde кѫ ѧnчetѫл ѧn o distanцъ de 300 пашi. De пartea de кътръ мєzъ-пónte ші de кътръ рѫsъritѫ e assemine ѧnкѫnцѧratѫ кѫ ѫnѫ шanцѫ adѧnкѫ ѧn distanцъ de 100 пашi dela dѧsѫл ѧn фie-кape dирепчѧne. Ѧn o adoѫa distan-цъ, aрóne de 180 пашi, se вede aл doiлé шanцѫ, чева маi ѫшnлѫtѫ. Ѧnъѫntрѫл aчestorѫ шanцѫrі se афла kasteлѫл пentрѫ aпърarea podклѫ.— De партеа de кътръ апѫsѫ, ѧn distanцъ de 500 пашi dela пiлa-strѫ, se вede aлtѫ шanцѫ adѧnкѫ нaръшi ka de 6 stѧnжiнi, кape se ѧntinde assemine ѧn лinie вertiкaлъ не църтѫл Dѫnърiї. Ѧnъѫntрѫл aчestorѫ шanцѫrі se вѫdѫ ѫрше de zidiрi; de ѫnъ sémъ къ aiчi ера чe-tatea Zeugma, a лѫї Пtoлemeѫ. De aiчi Domnѫл M. Гiка tрanslѫрtъ лa Бъкърещi ѧn anїl tрєкѫцї o пiétъ кѫ ѫрmътóрea iнsкрiпчѧne ромanъ катѫ вътъ-matъ de латѫrea eї чea stѧnгъ:

Коме nossiвiлъ:	Stшdiиiре провам:
D M	D M
ANTON	ANTONIAE
CALIS	CALISTAE
VIXI	VIXIT
ANN LX	ANNIS LX
DIOGE	DIOGENES
MOSC	MOSCVS
CONIVG	CONIVG I
B M	B M

De ritiŭ:	Pomenegce
Diis Manibus	Sințeĭ ѵмвре a Anto-
Antoniae Callistae	nineĭ Каллiste каре a
(quae) vixit annis LX	тръiтŭ 60 anĭ, пѵse
Diogenes Moscus	aчestŭ monѵmentŭ Dio-
Conjugi	ģene Moѕкѵ soțieĭ saлe
bene merenti.	челеĭ плine de мepite.

Maĭ sѵsŭ ne ρѵna Dѵnърiĭ, ѵn distanțъ de 760 паш дела пiлastрѵ se въdŭ ρѵineле алтѵ kastелă, ѵnkѵnțѵpate кѵ ѵn шanțŭ adѵnkŭ de 6 stѵnжinĭ ѵn формъ de пътратŭ oблѵngŭ. Латѵреа лѵ чea маĭ skѵrtъ, паралелъ кѵ кѵрsѵл апеĭ, аре 50; чea маĭ лѵngъ, вертiкалъ пе ачел кѵрsŭ, аре 175 паш. Ѵntре ρѵineле челе тарĭ se маĭ вede ѵnŭ zidŭ stътъторѵŭ ѵnалтă de 4 stѵnжinĭ, пѵmaĭ de пiétръ врѵtъ легатъ кѵ ѵnŭ чimentŭ фóрте тare, кърътizĭ пѵ se въdŭ ѵntр'ѵnsѵл. Dѵnъ sпѵnepea komѵnъ, ачesta ар фi kastелѵл Seверinŭ. Пóте кѵ e Teodopa лѵ Прокопiŭ.— Din sѵsŭ de ачeste ρѵine, шi de поѵл орашŭ Seверinŭ, каре se ρidikъ din zi ѵn zi, se маĭ вede o чetate de пъмѵntŭ, шi пе insѵла Банŭ se афлъ ρѵine de zidipĭ pomane.— Dрѵтѵл каре dѵчea дела Seверinŭ ла Tierna, se акопері кѵ totѵл прiп лѵкръріле челе нóѵe.

Noĭ ne ѵțiнóрчемŭ ѵaръшĭ ла nodŭ. Kѵndŭ ѕkade апа, dѵnъ sпѵnepea Seверiпiлорŭ, se въdŭ шi пiлastрiĭ чеĭ din тiжлокѵл ρѵлѵĭ. Чел de пе ρѵna dрéптъ ѵn Mesia, se афлъ ѵn stape шi маĭ ѵntрéгъ de кѵtŭ чел de пaрtea нóстръ. Din sѵsŭ de dѵnsѵл se въdŭ шanțѵріде шi валѵріле ѵneĭ четъțĭ катŭ ρѵdikate пе фаца пъмѵntѵлѵĭ, formѵndŭ o фiгѵръ пътратъ. De вѵпъ sémъ кѵ aiчĭ ера чetatea Pontes a лѵĭ Прокопiŭ. De aiчĭ se transпѵртъ ла mѵnъstipea Ѳpezѵлѵĭ

ăn секлъа трекътъ о пиétръ романъ, ши de ачі апоі ла Бъкърещі прin Domнъл M. Гіка, къ ърмътóреа ănскріпчіúне :

Коuіе иossiвіаъ:	De чіtіт :
D. M.	Diis Manibus
C. VAL. VICTo	Cajus Valerius Victo-
RINVS. VET.	rinus Veteranus
LEG. V. M C.	Legionis V Macedonicae
EX BF. TRIB	ex beneficio Tribuni
VIX. AN. LV	vixit annis LV.
C. VAL. MERCV	Cajus Valerius Mercu-
RIALIS. GENE	rialis gene-
RI SVO. ET AV	ro suo et Au-
RELIA. CALLI	relia Calli-
ROE. CONL. BM	rhoe Conjugi bene
POSVER.	merenti posuerunt.

Pomнeqqe :

Sънteї ъмбре a лъї Каї Валеріъ Віктоpінъ ветеранъ ăл Леціúнії V Мачedoніче din вінефачereа Трібънълъї, каре a тръітъ чінчї-zечї ші чінчї de anї, пъзеръ ачestъ monъmentъ Каї Валерїї Меркъріал (soкръл) ціперълъї seї ші Аъреліа Каллірое (soцia) върватълъї seї челъї плінъ de merite.

Даръ insъла, desпре каре ne sпъne Прокопіъ, къ s'ар фі форматъ прin опріреа пілastріlоръ podълъї, пъ se вede.— Noї пъnemъ аічі локъл лъї Прокопіъ, desпре ediфіцele ъmпeраторълъї Jъstinianъ Карtea IV капъ 6, din ворвъ ăn ворвъ, пentръ ка съ ne слъжéскъ спре desлъшire ші mai deпarte.

(*) »Mergându dela Biminaciu mainte, se afla trei kastele ne rîpa Dunării, Picinu, Cupu ші Nove, kare mai mainte era numai turnuri ші se numea simplu ku aчestu nume; daru akumu Împeratoriu Justinianu le a adaosu atâtea edificie ші atâtea întăritури în kâtu nutu ku drептul su le numésku четъці. Din kontra Novelору, de чea парte a rîulуі, era unu turnu părăsitu de demultu, ku numele Literata; чei veki îl numia Ledepata; dintr'insul a fukutu Împeratoriu nostru unu kastel mare ші фórte tare. Dunъ Nove sunt kastelele Kantabazate, Smopne, Kamuse, Tanate, Zepne ші Duчepatu: ші ne rîpa de dinkolo alte multe kare le a zidit din fundamentu. Urmézu чei че se numesce Kapul bouluі, aukrul alu Traianu Îm-

(*) Ἔπειτα δὲ Βιμινακίου πραϊόντι ὀχυρώματα τρία πρὸς ᾗ τοῦ Ἴστρου ἠϊόνι ξυμβαίνει εἶναι, Πικινούς τε καὶ Κούπους, καὶ Νοβάς, οἷς δὴ πρότερον ἦτε οἰκοδομία καὶ τὸ ὄνομα ἐπὶ πύργου ἑνὸς ἕκειτο. ἀλλὰ νῦν Ἰουστινιανὸς βασιλεὺς τάς τε οἰκίας καὶ τὰ ἐρύματα ἐς πλῆθος καὶ μέγεθος ἐν τούτοις δὴ τοῖς χωρίοις ἀνενεγκὼν μέγα, πόλεων αὐτοῖς ἀξιώματι οὐκ ἀπὸ τοῦ εἰκότος ἐντέθεικε. Νόβαν δὲ καταντικρὺ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, πύργος ἐκ παλαιοῦ ἀπημελημένος εἵστηκει, ὄνομα Λιτερατὰ ὅπερ οἱ πάλαι ἄνθρωποι Λεδεράτα ἐκάλουν. ὃν δὴ ἐς φρούριον μέγα τε καὶ διαφερόντως ὀχυρώτατον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς μετεσκεύασατο. μετὰ Νοβὰς φρούρια Κεντεβαζάτης, καὶ Σμόρνης τε, καὶ Κάμψης, καὶ Τανάτας, καὶ Ζέρνης, καὶ Δουκέπρατον. ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ ἄλλα τε πολλὰ φρούρια ἐκ θεμε-

(*) Ab urbe Viminacio porro pergentibus, munitiones tres in ora Istri occurrunt: Picenus, Cupus, et Novae, quarum et fabrica et nomen in una turri antea consistebant. At nunc Iustinianus Aug. tot tantaque aedificia ac propugnacula illis adiecit locis, ut ea non inani urbium titulo et dignitate insignierit. Contra Novas, in adversa continente, turris erat derelicta iam pridem, nomine Literata: Lederatam veteres appellarunt. Ex ea magnum ac praevalidum castellum fecit Imperator noster. Post Novas castella sunt Cantabazates, Smornes, Compses, Tanatas, Zernes, ac Ducepratum: et in ripa ulteriori alia multa, quae a fundamento aedificavit. Sequitur quod vocant

ператорѣл, апоі четатеа Zane: пе каре тóте ле а пъріть фóрте тператорѣа nostрŭ, ші ле а фъкŭть атарі апъръторі але Imперѣлеі пі кътŭ пŭ se potŭ лва de връжмаші. Nŭ departe dела Zane e kastелъл каре se кіамъ Пънці (Pontes). Аколо se desпарте Dънъреа ші фъкándŭ унŭ брацŭ пкъцнръ о мікъ парте а рпеі, апоі se птóрче ларъші ін алвіе ші se amestекъ кŭ sine пsъші. Тнсъ ачеаста пŭ о фаче de sine, чі конstрпsъ прin артеа minцiі omeneщі. Даръ de унде а лвatŭ локъл ачеста пѣмеле de Пънці, ші пентрŭ че se desфаче Dънъреа ші se птóрче ларъші ін алвіе, воеŭ sпsне акътŭ.

Тператорѣл Траіанŭ, омŭ кŭ sъфлетŭ аџерŭ ші актівŭ, въzандŭ кŭ неплъчере къ Тппърціа пŭ

λίων καὶ ταῦτα τῶν ἐπιχάτων ἐδείματο. μετὰ δὲ Καπούδβοες ὠνόμασαι, τοῦ Ρωμαίων αὐτοκράτορος ἔργον Τραϊανοῦ, καὶ πολίχνιον ἐφεξῆς παλαιὸν, Ζάνες ὄνομα. οἷσπερ ἅπασιν ἐρύματα περιβαλὼν ὀχυρώτατα προβόλους: εἶναί τῆς πολιτείας ἀνταγωνίστους πεποίηται. πούτου δὲ Ζάνες οὐ πολλῷ ἄποθεν φρούριον μέν ἐσι Πόντες ὄνομα. ὃ δὲ ποταμὸς ἐκροήν τινα ἔνταῦτα ἐκβάλλων, ταύτη τε περιπολῶν ὀλίγην τινὰ τῆς αὐτῆς μοῖραν ἐπισφίσει αὖθις ἐς φοῦν τὸν οἰκεῖον, καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἀναμίγνυται. ποιεῖ δὲ ταῦτα οὐκ αὐτόματος, ἀλλ' ἀνθρώπων ἐπινοίας ἀναγκασθεὶς. ὅτου δὲ δὴ ἕνεκα Πόντες τε ὁ χῶρος ἐκλήθη, καὶ ἀναγκασθὲν περιάγουσιν αὐτόσε τὸν Ἴστρον, ἐγὼ δηλώσω.

Ὁ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς, θυμοειδής τε ὢν καὶ δραστήριος, ὥσπερ ἀγανακτοῦντι ἐῴκει, ὅτι

Caput bovis, Traiani Augusti opus: deinde vetus oppidum Zanes; quae omnia Princeps noster firmissime circummunivit, et inexpugnabilia reddidit Imperii propugnacula. Non procul a Zane castellum est, cui nomen Pontes. Scissus ibi fluvius exiguam partem ripae circumdat brachio, proprioque alveo redditus, sibi ipse miscetur. Id vero non sponte facit, sed humani arte ingenii coactus. Unde vero Pontium nomen locus acceperit, et Ister vi in alveum redigatur, nunc dicam.

Cum Traianus Aug. animo vir acri et impigro, indigne ferre videretur, quod non interminatum ha-

este фръ марцинї чі мърцинітъ прin Dънъре, а отъ-рнтъ съ факъ подъ неste авестъ рнъ ка, de кіte орї ва воі съ мérгъ ен контра варварілорѫ челор dinколо de Dънъре, съ пóтъ трече фръ ѧмпiedекаре. Даръ кѫмъ а конstрѫітъ ачел подъ, пѫ воѫ ѕпѫне, съ'л deскріе Аполлодорѫ Damасценѫ каре а фостъ архітектѫл лѫї. Маї тѣрзіъ подѫл авеста п'а фолосітъ нimiка Romaніlорѫ: къчї s'a дърънъпатъ атътъ прin спъларea Dънъріі кіtъ ші прin кѫрсѫл тimпѫлуї. Атѫнчї а зідітъ Траіанъ ші доѫе кастелe пе амѫндоѫе рѫпелe рѫсѫлуї, ші пе чел de dinколо л'а нѫmітъ Teodora; кар пе чел din Daчia (лѫї Аѫреліанъ) л'а нѫmітъ Пѫнцї къ нѫмелe латінъ къ каре se нѫмеще ші подѫл. Ші фііndъ къ рѫсѫл se ѧмпédекъ de рѫінелe

---

δὴ οὐκ ἀπείραντος αὐτῷ ἡ βασιλεία εἰή. ἀλλὰ ποταμῷ Ἴστρῳ ὁρίζεται. ζευξαι οὖν αυτὸν γεφύρᾳ διὰ σπουδῆς ἔσχεν, ὡς διαβατὸς τε αὐτῷ καὶ οὐδαμῆ ἐμπόδιος εἴη ἐς τοὺς ἐπέκεινα βαρβάρους ἰόντι. ὅπως μὲν οὖν τήν γέφυραν ἐπήξατο τούτην ἐμοὶ μέν οὐκ ἂν ἐν σπουδῇ γένοιτο. Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ Δαμασκηνὸς, ὁ καὶ παντὸς γεγονώς ἀρχιτέκτων τοῦ ἔργου, φραζέτω. οὐ μέντοί τις τὸ λοιπὸν γέγονεν ὄνησις ἐνθεν δὲ Ρωμαίοις. αλλὰ καὶ τήν γέφυραν ὅ τε Ἴστρος ἐπιχυθεὶς ὕστερον καὶ ὁ χρόνος ἐπιρρεύσας καθεῖλον. πεποίηται δὲ Τραϊανὸς τότε καὶ φρούρια δύο τοῦ ποταμοῦ ἑφ' ἑκάτερα. καὶ ἀντήν Θεοδώραν ἐπωνόμασαι τὸ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ. Πόντες δὲ τὸ ἐπὶ Δακίας ὁμωνύμως τῷ ἔργῳ ἐκλήθη, πόντην γὰρ τήν γέφυραν Ρωμαῖοι τῇ Λατίνων φωνῇ καλοῦσιν. ἀλλ' ἐπεί ἐνταῦτα γενομέναις ναυ-

beret Imperium, sed Istro finitum, ponte fluvium jungere maturavit, ut libere transiret, quoties Barbaros oppositae orae incolas peteret. Quo autem modo pontem illum construxerit, exponere non laboro: describat qui totius operis architectus fuit Apollodorus Damascenus. Porro nihil postmodum Romanis id profuit: nam et Istri alluvie et temporis lapsu pons corruit. Tum quoque Traianus bina castella imposuit utrique fluminis ripae, atque horum quidem alterum, quod in adversa est continente Theodoram; alterum vero situm in Dacia, eodem quo opus vocabulo, utique Latino, Pontem appellarunt. At quoniam

ши de фундаментеле подъзъ ен кътъ нъ се пóте трече къ корабіа, есте сіліть съ'ши мute кърсъа, ши наръуи се ентóрче ен алвіе унде пóте съ дъкъ коръбіи. Фіиндъ къ амендоуе кастелеле се дърътаверъ прін векіме ши прін инкърселе варварілорь, Justinianъ Împъратораъ а репаратъ пъпуи de a дрéпта рълъ ши і а ентъріть прін о новъ ши фóрте тare zidipe, ши къ модъл аuesta a assemъnatъ Іллъріъ din аueastъ парте. Дарь не кастелъ чел din дрептъ аuestъ, ши каре се нумеще Teodopa, нъ л'а sокотіть вредникъ de гріжъ, фіиндъ къ есте esuzъ инкърселорь варварілорь din партеа аuесa.»

Проконіь desкріе апоі, не кунь se вede, рълъ чеа дрéптъ a Dунъріі мергендь не рь ен нось. Пентрь

σὶν ἅπλους τὸ λοιπὸν ὁ ποταμὸς ἦν τῶν τῆς γεφύρας ἀντόθι ἐρειπίων τε καὶ θεμελίων μεμένων, τούτου δὴ ἕνεκα τὸν ποταμὸν ἀναγκάζουσι μεταπορεύεσθαι τὰν αὐτοῦ δρόμον, καὶ τὴν πορείαν ἀναπυπλεῖν αὖθις, ὅπως ἂν πλεῖπον καὶ τὸ ἐνθὲν δὲ ἀνιὸν ἔχωσιν. ἄμφω μὲν οὖν καταπεπονηκότα τὰ φρούρια τοῦτα διά τε χρόνου μῆκος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐνσηφάντων ἐντάντα βαρβάρων διεφθάρθαι ξυνέβη. βασιλεύς δὲ Ἰουστινιανὸς Πόντην μὲν ὅπῃ ἐς τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ δεξιᾷ, νέᾳ τε καὶ ἀμάχῳ ἐκεκυὸς ἀνανεωσάμενος οἰκοδομίᾳ, πὴν ἀσφάλειαν Ἰλλυρ οῖς ἀνεσώσατο. τῆς δὲ αὐτοῦ ἐπὶ θάτερα ἴντος, ὅπερ Θεοδώραν καλοῦσιν, ἅτε ἀποκειμένου τοῖς ἐκείνη βαρβάροις, προσήκων οὐ ἐκμελεῖσθαι οὐδαμῶς ἔφετο.

portis ruderibus et fundamentis sic fluvius impeditur, ut ibi sit innavigabilis, propterea mutare cursum adigitur, subindeque alveum repetit, quo navigia perferat. Utroque castello vetustate et Barbarorum impressionibus everso, Pontem a dextra amni appositum nova firmissimaque refecit fabrica Justinianus Aug. et hac tutos parte Illyrios praestitit. Quod autem est e regione, ac Theodora dicitur, nulla id cura dignatus est, utpote Barbaris illius orae expositum.— *Procopius Caesarensis de aedificiis Dn. Iustiniani, Interprete Claudio Maltreto Anticensi, Libro IV. Capite 6.*

XV.

ынделеџереа локълуй ынтымплъ: 1° пъзъчыпнеа џеографікъ а фамóсей џетъџи Вiминаџiй е датъ прiн Птолемеѣ ши прiн карта Пеутинџерианъ, лынгъ гъра Мелавей ын Сербiа сунтъ 38° 54',—44° 40'; унде се вэдэ рзine antiче пэнъ ын zioa de astъzi de amandoзe латъріле Мелавей лынгъ Дънъре; 2° assemine е датъ пъзъчыпнеа четъџii Tanate тотъ прiн ачеле автоpiтъџi, лынгъ гъра рълуй Пъреџъ сунтъ 39° 52',— 44° 25', унде къръцi се вэдэ рзine antiче de amandoзe латъріле Пъреџълуй лынгъ Дънъре; 3° прiн ъртаре челелалте четъџi каре ле пътъръ Прокопiй: дела Вiминаџiй пэнъ ла Tanate, къдеа ынтре ачесте доуе пънте estреme; 4° пъзъчыпнеа кастелълуй Пънџi не este датъ прiн рзinele de лынгъ модъ, despre каре am ворбiтъ маi сусъ; 5° прiн ъртаре челелалте кастеле: Zерне, Дъчепатъ, Капъл боулуй ши Zane, пе каре ле пътеръ Прокопiй, требуе деапъратъ съ кадъ ынтре ачесте доуе estреme. Ын zioa de astъzi се вэдэ рзine din контра Дъновей пе рзna дрéптъ а Дънърii, din контра Рушавей, ла satul Шiпка ши ла Кладова, ын Сербiа,— ачестеа даъ къ провабiлitate пъзъчыпiле локърiлоръ Zерне, Дъчепатъ, Капъл боулуй ши Zane *). Дечi требуе съ прinzъ пе омъ мiрареа, къмъ археолоџii Daчiей орientале воръ съ апliче Капъл боулуй ла гъра Серетълуй ши Дъчепатъл ла а Прътълуй, ши съ есплiче прiн чел д'ынтъю рзinele дела Џерџina (Contra-Dinogetiam) ши орiџinea марчей прiнчiпатълуй; ачеаста ва съ зiкъ а пъ ынделеџе de локъ кърџiле луй Прокопiу. Ын кътъ пентръ орiџinea ачесторъ кастеле, маi вэрtosъ a Zер-

*) Локоitорiй пърџiлоръ ачесторъ sint Pomънi ши ын зiделе нóstре.

neĭ, a Капъа-вокълъ ші а Пъцілоръ, еле с'аŭ фъndatŭ de вънъ sémъ de леџіъніле ші de колоніĭ чеĭ stръmштаџĭ neste Dънъре de ътператоръл Аврeліанŭ, каре прекътŭ a пъmitŭ цeара къ пъmeле de Dачіа, аша ші четъціле каре ле аŭ фъndatŭ sънтŭ dinsъл stръmштаџіĭ локъіторі, ле а ънtitълатŭ къ пъmeле четъцілорŭ din Dачіа лъĭ Траianŭ. ънainte de ънкъреле варваріlорŭ Zeрnes ера не stanга Dънъріĭ лънгъ гъра Чернеĭ, dеспре каре вомŭ ворві маĭ тързіŭ; Caput bovis, саŭ dънъ карта Пеутінџеріанъ Caput bubali, ера ън Dачіа очidенталъ, ън вапатъл Temишanъ din zioa de astъzĭ, 10 міліаре romane din жосŭ de Tibiscum (Temишóръ); Pontes ера четатea din Dачіа пропріе, чea de лънгъ подŭ, каре se афлъ ла Птолемеŭ. трadъсъ ън гречеще прin Ζεύγμα, чeea че ва съ зікъ totŭ ъna къ латінъл Pons. Маĭ ънainte de timпъріле лъĭ Аврeліанŭ нічĭ ънŭ istorікŭ нъ ne ъnsne къ с'ар фі афлатŭ ънŭ кastелŭ ън Mesia къ пъmeле ачesta.— Прокопіŭ маĭ фаче аічĭ маĭ мълте грешелĭ ън прівінца istoріеĭ: 1° нъ щіе къ подъл с'a дърматŭ ънтр'adinsŭ de съчessорълл лъĭ Траianŭ, Adpianŭ ътператорълл, прекътŭ ne ъnsne Dione Кassьĭ; 2° пъmeџe кastелъл делă капъл подълълĭ din пarteа Dачіеĭ къ пъmeле мъіеріĭ лъĭ Jъstinianŭ, Teodora, ші зіче къ ачesta і se ар фі datŭ de Траianŭ, лъкръ ліnsitŭ de тóтъ провабіліtatea, къчĭ ne timпъріле лъĭ Траianŭ пъmeле ачesta нъ era de локŭ ън ъsŭ ла Romanĭ. Маĭ бine пътемŭ зіче къ с'a datŭ de ънsъшĭ Jъstinianŭ, dар нъ ачestъĭ кastелŭ, чі челълĭ пъmitŭ акътŭ Seверінŭ, ънde zidъріле se парŭ a фі катŭ de пе ачеле timпърĭ, къчĭ de капъл подълълĭ нъmaĭ авea трeвінцъ. Dар se пóte къ маĭ тързіŭ Jъstinianŭ a лъ-

satъ ши де ачеста ын мѣсяле варварілорѣ не маї ынтиндемъ ачъра. Ын катъ пентрѣ инсула форматъ де рѣсяле подулуї, дéкъ ел ну ынцелеце инсула Банъ, каре е пре департе ын жосъ, де вънъ сéмъ къ грешеще, де ну кунба инсула номенітъ с'а ынълатъ къ ынчетъл ши с'а лъатъ де интереа апеї, чеї че се пóте пре-лесне ын кирсъ де о мие трей сúте де анї.

Мергынд дела Северінъ кътрѣ Тиерна висітърѣмъ ши фортърéца търчéскъ, Адакалé, чеа din міжлокъл Дънъріі не инсула din сусъ de катаракте, ши катъ ла ¾ міліаре географіче din жосъ de Рушава, прін търмаре къ тотъл деосебітъ де дателе челе ордінаре але картелорѣ нóстре каре о пънъ ын Сербіа din дрептъл Рушавеї, сунтъ нѣмеле де нова-Рушавъ.— Ла деспаркареа нóстрѣ ындатъ фърѣмъ рециндуї де търгіі търчї, каре ышезескъ фортърéца, пънъ че се ва да де щіре Пашеї саѣ командантълуї фортърецеї деспре венірея нóстрѣ ши деспре сколта нострѣ. Noї ащентарѣмъ ынтр'ачеаста ын кафенéа чеа де лемнъ де лънгъ портъ, че ера плінъ де търчї жѣдецате деспокацї карії 'шї беа ачї кафéа ши трѣцеа чивирѣ. Ын міжлокъл лорѣ възърѣмъ унъ бътрънъ венерабіл ын унъ вещімынтъ албъ (де ші катъ мынжітъ) къ унъ търбанъ деосебітъ ши, къ о. барбъ лънгъ. Ла ынтреварея нóстрѣ, че фелъ де дрегъторіе аре ел, не ръспунсе къ унъ фелъ де мъцѣтіре къ е Дервіш. Пе кындъ петречеамъ ноі къ ачещї търчї карії ворбеа тоцї лімба романéскъ димпрецънъ къ преотъл махомеданъ, сосі пъцінъл дела Паша къ вестеа, къ мъріа са (ачестъ тітлъ ел даѣ търчіі) пофтеще съ не вазъ. Ынсоцицї де унъ офіціарѣ ши де доі търкї мерсерѣмъ ла

палатъа командантъалъ каре не пріімі къ totъa dинъ moda opientaaъ. Ea шъdea не o ottomanъ ші тръцea чинъскъ, фъръ а se тішка аа іптрarea nóstръ ші плекъ пъцінтелъ канъа ші не фъкъ semnъ къ мана съ шъdemъ не ottomanele че se афла împpeцinъpъa залопъалъ. Ţndatъ порпчі serвіторіlоръ (карій sta аа шъ, вре o doъezeчі аа пътъръ), съ не adъкъ чинъче ші кафea. S'a zisъ ші s'a фъкутъ. Унъ Sървъ каре ворвіа вініпоръ лімба цертапъ. не serві de тълмачъ (къчі Паша пъ ціea алтъ лімвъ афаръ de чea търчéскъ).— Еъ в'am кіematъ, zise Паша, ка съ ахъ dela вої o ворвъ пріetinéскъ. Noi sпtemъ вечіні, ші требце съ тръітъ ın чea mai вънъ înцелецере.— Aчeasta e ші dopinца nóstръ, ръспънseръmъ noi; anіi din ърмъ аъ datъ ші dовezі despre aчeasta, ші sперъmъ къ aчea înцелецере пріetinéскъ ва domni ıntre noi ші ın вііторъ.— E зънътate аа вої ın цeaръ? — Мълцъmіtъ Domнълъі, чea mai цeneралъ зънътate.— E ші лініще?— Desъвършітъ. Лънга esперііпцъ не a dobedітъ ın sфършітъ къ noi пътemъ нumaі ın лініщea indъstріósъ съ не афлътъ ферічітatea.— Че se aъde de челелалте цері?— Ţn катъ щітъ, ші ın челелалте църі domneще паче ші лініще, Падішахіі eъропені въdъ ın sфършітъ ші eі къ ръзвóіеле adъкъ de тóte пърціле. нumaі strікъчіне ші de ніcі o парte n'adъкъ вре унъ фолосъ, de aчeea каzъ съ'ші ізпръвéскъ требіле не дръмъа dіпломатікъ чел фъръ sгomotъ.

Bredніче de ınsemnatъ ера цestікълъчінніле Пашеі, sгіреа окілоръ алі челоръ марі ші роціі, ші mai вертосъ къзкареа гъріі ші арътареа dінцілоръ челоръ рарі ші алці de унъ deцetъ ші жътъtate, къ каре

апрова ѣл ворвеле нóstpe репецíndъ маї de мълте орї Пекеі, Пекеі.— Ла сфрşітъл коверъріі ал ръгарътъ съ не dea воіе съ мерцемъ съ ведемъ фортъреца. Ачеаста мі о ші dede къ тóтъ бънавоінца. Noї ві фъкърътъ комплімептеле нóstpe, ампърцірътъ ап салъ вакшпеле кълепite пътерошілоръ serвіторї, ші плекарътъ съ ведемъ фортъреца, апsoцíцї de унъ офіціарь, de doї soлdaцї ші de тълмачъл nostp.

Ачеаскъ фортъреца insъларе аре о лънцime de 1800 ші о лъцime de 400 паші, ші е провъзътъ къ bastionї фóрte таре. Даръ каселе sınt ръъ zidite ші пекърцiea лоръ ампінце апапоі пе къріосъл вісітъторь. Біseріка кълъгъріlоръ франчіскапї e transформатъ акът ампо moskee, ап каре пъ se вede алтъ чева німіка de кът амвонъл ші подъл мъіерілоръ; афаръ de ачestea e ап o stape кларъ аша de пъцінъ ангріжіть ка ші каселе de локзіть. — Скóла e чева bpednікъ de апsemnatъ. Цінрь ампрецърнъл kaseї sınt пъse пе пъмънтъ скandърї nenetezíte пе каре шедъ вънаці ші фетеле къ пічіóрele апколъчite, dinaintea лоръ аї алтъ скandъръ катъ ла унъ пічіоръ de sъsъ dела пъмънтъ пе каре staї кърцiле лоръ. Ънъ фелъ de monitorї пречетескъ школаріlоръ, ші еї вlатеръ dупъ dапшії ап тонърї neартікълате, фъръ a se зіta ап кърцiле че staї dinaintea лоръ пентръ ка съ чітéскъ, ші фъръ a кцета ла чеea че zікъ. Daскълъл дóрme din дърътъл ъшеї asseminé пе o скandъръ, каре e desпърцітъ de челалтъ спацъ ал каseї прin алтъ скandъръ пъsъ пе dупгъ латъ de унъ пічоръ. Ла intpaрea нóstpъ ап каsъ, ші pidікъ пъцinteлъ капъл, ші дéкъ въzъ къ santemъ пiцце гіаърї neansemnaцї, ал

пѣse нарѣшї пе перїna sa чea de ѧemпѣ. Noї пe miраръmѣ вре o кїte-ва minѣte de ачestѣ metodѣ didaктikѣ estраordinарѣ; шi апої ешiръmѣ din кazъ, ka sъ вedemѣ чeлeлaлte лѣкрърї meторабiле але чeтъцiї.— Пѣшiръmѣ пе зiдiле чeле пaine de пекъръцie преокѣпацї, de o парте, de siпгѣларitatea ѧntoкmiрii чeтъцiї шi a maнiереaторѣ локѣitoриaторѣ, de aлтъ парte, de ideea de a вedé вре o ѣрmъ de лѣкрърї antiче, даръ фъръ вре ѣn pezѣлatѣ ѧn aчeastъ привiнцъ din ѣрmъ. Zidѣриле чeле de жosѣ але фортърецiї aѣ ѧнчепѣ a къdé прin mѧнкarea anеї. Tѣпѣриле чeле de пe вastionї sѧnt ѧn stapea чea maї miserабiлъ, шi крezѣ кѣ кѣ грeѣ aрѣ пѣté тѣрчiї съ iспръвéзкъ чeва къ dѧnseле ла ѧntѧмпларe de требѣiнцъ. Kазamateле sѧnt тóte локѣite de pomaнї, карiї maї тоцi s'aѣ трasѣ aколо din Прiнчiпатъл nostрѣ.

Dѣпъ вisitarea aчestъї локѣ каре a фъкѣтѣ o ѧmpressiчѣne siпгѣларъ asѣпра меа, трекърътѣ ла Tierna. Pѣineле eчesteї чetъцї pomane sѧnt ѧn ѣпгѣл de кътръ Nord-West чeл formatѣ de Dѣпъре шi de рѣл Черна каре se вarsъ ѧntр'ѧnsa sѣntѣ 40° 8', — 44° 40'. Fѣndamenteле кastелѣлъї фортézъ ѣnѣ пътратѣ, a кърї лiпie параделъ кѣ Dѣпъреa фаче 120, чeалалтъ параделъ кѣ Черна 100 de пашї. Даръ чetatea требѣe съ se фie ѧntinsѣ кѣ мѣлтѣ maї deпарte прin aчeastъ вале. Ѳрme de zidѣ, афаръ de фѣndamenteле кastелѣлъї, se maї вѣdѣ ѧn deoseвite локърї. Кърътiзiле шi чimentѣл пѣ лasъ пiчї o ѧndoiнцъ asѣпра pomaнiтъцiї aчestoрѣ рѣine.— Famósъ фѣ ѧn вekime aчeastъ чetate ка o колоnie фѣndatъ кѣрѣ de ѣmпъраторѣл Траianѣ. In Dacia quoque Zernensium Colonia a Divo Traiano deducta juris Italici est, zive

Жyрisконsтатѧ Даniанѹ.— Інскріпціѧнea чea аѧатъ de Caryophilus din вѣіле Ерквлane фаче dintр'ѧnsa o staціѧne міліtаръ :

HERCVLI. AVG. VALER. M.
FELIX. RVFI. SATVRNINI. G. P. P
T. P. EXPR. L. V. STATIONIS
TIERNEN. III. ID. ANNO. XI.
BARBATO. ET. REGVLO. COS
EX VOTO POSVIT.

De ціtіѹ :

Herculi Augusto Valerius Maximus
Felix Rufinus Saturnini gener Praefectus Provinciae
Tribuni titulo, Expraefectus Legionis V stationis
Tiernensis quarto Idus Januarias *)
Barbato et Regulo Consulibus **)
Ex Voto posuit.

Pomпeцe :

Аѹі Ерквле Аѧгѹstѹ пѹse aчestѹ moпѹment Валеріѹ Massimѹ Феліче Рѹfінѹ цінереле аѹі Satцрninѹ, Префектѹл Провінцеі кѹ titлѹл de Трібѹпѹ, фostѹлл Префектѹ ал Легціѹпіі a чінчea din staціѹnea Tierna, ѧn пatрѹ Ide але аѹі Ianѹarіѹ (10 зіле) ѧѹntѹ Конѹлатѹл аѹі Барбатѹ ші al аѹі Регѹлѹ, snpe ѧmпліпірea вотѹлѹі.

*) ѧn linia ѧtpeia ѧn лоѹ de T. P. пóte sѧ фie фostі TR. T (ла ѧn колѹmna аѹі Kaпitone), ѧn a patpa ѧn лоѹ de ANNO XI трeвѹe sѧ фie фostі IANVARI. кѹлі ѧatmiteré n'ape ѧnцелеѹ.

**) Barbatus ші Regulus аѹ фostі Конѹлі ѧntѹ Антоніпѹ Піѹл ал ѧnѹл dѹmѧ Кр. 156.

Таблеле черате (tabulae ceratae) sънъ ши de унъ Жое Черпénъ :

Artemidorus Apollonii Magister Collegii Jovis Cerneni.

Артемидóръ фiúъл луй Аполлонiй Maestрул societъцiй челей инкinate луй Жое Черпénул.

Аiчi era a doua трекътóре неste Dунъре din Mesia ин Dачia. Пъзъчiнпеа цеографiкъ a локулуй ачестuа e дрептъ инsemnatъ ши de Птолемеú каре'л нумеще Dierna, ши de табла Пеutинцериануъ каре'л нумеще Tierna. Distanца луй дела Таiate (Tanatis дунъ Птол. ши Tanatas дунъ Прок.) de doзezечi miaiape pomane пе табла Пеут. e кuаръ distanца дела гъра Пърецулуй пънъ ла гъра Черпей. Ъртеле дръмтулуй тъuатъ прin. steнчi пе рuna Dунъриi чea дрéптъ se въдъ пънъ ин zioa de astъzi. Din дрептъл sатълуй Temiшanъ нумitъ Гradina se вede o кадръ фóрte фormosъ тъuатъ пе stинкъ, кu doi ценiи ши doi делфini de amиndoзe нърциле, ши ин miжлокъ кu ърмъtoarea inскрiпчiунe вътъmatъ :

IMP. CAESAR. DIVI. NERVAE. F.
NERVA. TRAIANVS. AVG. GER
PON MAX. T - - P - - -
- - M - - - - - -
- - - - - - - - -
- - - - - - - - -

De читit :

Imperator Caesar Divi Nervae filius
Nerva Traianus Augustus Germanicus
Pontifex Maximus Tribunicia potestate - - -

XVI.

Împăratorĭlŭ Cesare fiĭlŭ Diĭvălĭ Nerva, Nerva Traianŭ Augustŭ Germanicŭ, Marele Pontifice, decoratŭ cŭ potestatea de Trĭbunŭ. - - - - - - - -

Inscripcĭunea aceasta s'a pusŭ de Traianŭ de bunŭ sémŭ la deskidepea acestŭĭ drumŭ, cándŭ ea se pregătea cŭ războĭŭ asupra Dacilorŭ şi cándŭ n'avea de cătŭ titlŭl de Germanicŭ.

De aĭcĭ, dela Tierna, dăcea drumŭl romanŭ pe lîngă rîŭl omonimŭ în susŭ, trecendŭ cătră Caransebeşĭ pe lîngă Temeşŭ, pînă la satŭl Caveran, sătă 39° 50', — 45° 32', unde se vădŭ rămăşiţele Mansionis Tivisci, şi de acolo se întorcea spre răsărităŭ cătră Sarmizegethusa.— Ortăle drumurĭĭ celuĭ vechĭŭ s'aŭ acoperităŭ prin făcăreaţa celuĭ noŭ care păstrézŭ această direcţiune. Noĭ'l urmarămŭ, în cătătoria nóstră, pînă la Băile Erculane.

În o distanţă de 1 ; miliare geografice dela Tierna se vede de latŭrea drumurĭĭ de cătră apusŭ unŭ zidŭ fórte tare pe lîngă pîrîoriŭl muntelui, făcutŭ de bunŭ sémŭ cŭ scopŭ ca să împedece căderea pietreloră de pe munte. Acestŭ zidŭ s'a sokotitŭ de mulţĭ de unŭ apedŭctŭ romanŭ, dară cărămizile cele mĭcĭ mărturisescŭ că e lucrŭ din timpurile maĭ din kóce.

Ajungendŭ la Băĭ, aflarămŭ în datŭ pe faţata casei dregătorieĭ locale o cărămidă romanŭ înfiptă în pĕrete, lungă de 2 palme şi lată de totŭ atîtea, purtendŭ în mîlocŭ următórele litere pidikate : LEG. IIII. H. Legio IV Hispanica ; şi lîngă dînsa o marmure vătămată de latŭrea dréptă, assemine înfiptă în zidŭ, cŭ următórea inscripcĭune :

Копіе поссівіаъ:

- - - - GENIO
- - - - NTI VS
- - - - CALPV
- - - - IANVS
- - G LEG V MC
- - - - GI R PR
- - - - - - E
- - - - - - S

Ла Мтратері се афлъ:

HERCVLI. GENIO
LOCI. FONTIBVS
CALIDIS. CALPVR
NIVS. IVLIANVS
V. C. LEG. LEG. V. MC.
LEG. AVG. PR. PR
MOESIAE
V. L. S.

De цітіт:

Herculi Genio
Loci (et) Fontibus
Calidis Calpurnius
Julianus vir consularis
Legatus Legionis V Maced.
Legatus Augusti Propraetor
(Provinciae) Moesiae
Votum libens solvit.

Помпеще:

Лъі Еркъле Цепіълъі локъ-
ълі ші Фінтініаорѣ калде
пъse авестѣ монъmentѣ
Калпърніѣ Юліан Косъла-
рѣ, Леатъл Леціънії V Ма-
чедоніче, Леатъл Аъгъstъ-
лъі, Пропретореі Провін-
цеі Мesia, спре ъмпліпіреа
вотълъі фъкътѣ de вънъ
воіе.

Din sъsѣ de konstpъktъpі, пе кърареа кътръ баіа акътѣ пропріе пъmітъ Еркълапъ, се афлъ пе zidъl de pazimѣ o піétръ къ авеастъ inskріпчіъne:

Копіе поссівіаъ:

I O M
AN TE S I
VS. G A I V-
PRO. SALVT
SVA ET SV
ORVM

Ъпплініре провиъ:

I. O. M.
A N T E S I
VS. G A I V S.
PRO. SALVTE
SVA. ET. SV
ORVM

De vitiŭ:

Jovi optimo maximo
Antesi-
us Gaius
pro salute
sua et suorum.

Pomɨneţe

Лъї Жое чеалъї маї вмъ
ші маї маре dintpe Zeї
ɨ̈se ачestъ monɜmentъ
Antesiъ Гаѣ пentpɤ съ-
пътatea sa ші алоръ seї.

De amɨndoże латъріле еї se маї въдъ алte doże
пietpe dintpe каре ɜna ape чinчї вɜste ɨ̈se ɨn doże
pɨndърї, ɨаръ чеалалтъ ɜnъa, тъɨate tóte ɨn basserilievo.

ɨn бъіле лъї Лъdовікъ se въдъ ɨnфinte ɨn zidъ
ърmътóреле пietpe pomane.

Коніе possіліъ:

HERCVLI
ET
VENERI
MERCVRIVS
PR - - - -
CVM SVIS

Ѕтиліпіре провавілъ

HERCVLI
ET
VENERI
MERCVRIVS
PRO SALVTE
CVM SVIS.

Pomɨneţe:

Лъї Еркъле ші Віперіі ɨ̈se ачestъ monɜmentъ
Меркъріъ пentpɤ съпътate кɜ аї seї.

Аічї se паре къ pidікъторɨъл monɜmentълъї, Меркърѣ, фаче алъsіɜne ла Mitолоţie, notɨpіindɜse пътеле seъ кɜ ал ɜnъї Zeъ, ші чере кɜ óре-каре конфідиңъ ажторѣ дела konsoрţіі seї пentpɤ съпътatea sa ші a фамілієї сале.

2.

De vitti:

HERCVLI. I N	Herculi In-
VICTO. L. POM	victo Lucius Pom-
PEIVS. CELER	peius Celer
PRAEF. COH	Praefectus Cohortis
I. VBIOR. V. S	I. Ubiorum Votum solvit.

Pomneqge:

Λvi Epkvλe чeλvi neinbinsv nvse avestv monvmentv Λvчiv Помпеiv Чeлер Префектvλ Коорцiї intaie a Vбianiλorv, snpe imnλinipea вotvλvi.

3.

De vititv

HERCVLI. SANC	Herculi Sanc-
TO. SIMONIVS	to Simonius
IVLIANVS. V. C.	Iulianus vir consularis
PRAESES. DA	Praeses Da-
CIARVM.	ciarum.

Pomneqge:

Λvi Epkvλe чeλvi Sintv nvse avestv mqnvmentv Simoniv Jvλianv Konsvλariv Ipesident aλ Davieλorv.

Aiчi se вede nvmeλe iровinqieї nóstpe in nvmeрvλ navраλ, Daciarum, vnde ipin vрmape тревve sv se inцeλérv superioris et inferioris, чeλeї de svsv mi чeλeї de жosv. In фastiї konsvλaрї se афλv M. Salvius Julianus Konsvλ svntv Imnvраторivλ Маркv Авреліv аа annvλ 174, nóte кv avesta este каре s'a фvкvtv maї tврziv Ipesident aλ Davieї nóstpe. Nvmeλe Simonius se вede кv nv svna вine in vрекiλe Понтефiчiλorv, de aчeea se афλv svвstitvitv ipin Salvius in фastї.

4. Dè titiŧ:

AESCVLAP.
ET. HYGIAE
PRO. SALVTE. IVNIAE
CYRILLAE. QVOD. A
LONGA. INFIRMITA
TE. VIRTVTE. AQVA
RVM. NVMINIS. SVI
REVOCAVERVNT.
T. B. A. EIVS. V. S. L. M.

Aesculapio
et Hygiae
pro salute Juniae
Cyrillae, quod a
longa infirmita-
te virtute aqua-
rum numinis sui
revocaverunt,
Titus Balbus amicus eius
Votum solvit libens merito.

Pomneще:

Aлї Eскълапіѣ ші Іціеї пентрѫ сънътatea Jълієї Чіріллe, фііндѣ къ прін віртѫtea анелорѣ Zeiтѫцїї лорѣ o aѣ pestaвіліtѣ din o лхпгъ iнфірmitate, нѫse aчestѣ moнѫmeнtѣ Titѫ Балвѫ amікъл eї, snpe ѧnnлinipea вotѫлї фъкѫtѣ de ѫзнъ воя sa.

Піétpa e o мapмѫpe фópte фopmósъ ші лiтepiлe sѫnt тъѣate кѫ мape гѫstѣ, кape ne факѣ съ ѧnцелецемѣ пpофѫndъл simцiмѫntѣ aл лaї Titѫ Балвѫ лa ѧnсъnътoшapea скѫmнeї зале amiчe.

5.

DIS. ET. NVMINIB
AQVARVM
VLP. SECVNDINVS.
MARIVS. VALENS.
POMPONIVS. HAEMIVS.
IVL. CARVS. VAL. VALENS
LEGATI. ROMAM. AD
CONSVLATVM. SEVE
RIANI. C. V. MISSI. INCOLV
MES. REVERSI. EX. VOTO.

Zeiлорѫ ши пѫтеріaлорѫ анелорѫ пѫзеръ ачестѫ monѫmentѫ Gлніѫ Seкѫndinѫ, Mapiѫ Baлente, Помponiѫ Emiѫ, Jѫліѫ Карѫ, Валеріѫ Baлente, карiї s'aѫ тpimisѫ Deпѫтaцї ла Poma ла Konsѫлaтѫл aлї Seвеpianѫ вър-ватѫ Клapissimѫ, ши s'aѫ ѫntopsѫ вънътошї, спре ѫmпліпіреа вотѫлуї.

Arrius Severianus (clarissimus vir) a фостѫ konsѫл сѫптѫ ѫmпepatopиѫл Adpianѫ ла anѫл 131, аша даръ ѫntр'ачестѫ anѫ s'aѫ тpimisѫ ла Poma ачестї чinчї ѫmпъвѫпї aї nostpi de ферічітъ memopie. Мартѫpea, кѫ тóte кѫ este de 1715 anї, s'a пѫstpatѫ ѫn stape фóp-te бѫпъ, літеріле sѫnt фopmosѫ сѫпate ши бine konsepвate.

Фіе-въ цъpіna ѫшóръ, вpednічiї nostpiї stpъвѫпї! Deццентацї ѫn iнimele stpъпепоцілорѫ ѫnaлta вóstpъ вipтѫte, фачіді-ї сѫ ѫнвéскъ, епepціка вóstpъ лімвъ ши елеганtele вóstpe літepe пpin каре не a'цї пѫstpatѫ пѫтнele вóstpe! Noї мълцѫтімѫ apteї вóstpe челеї ѫnцелente пpin каре ацї щіѫтѫ сѫ въ фачецї nemѫpitopї!

Noї ѫnкeiемѫ aiчї ачeaстъ deskpiepe пѫпъ ла алтъ окasiѫne, sокotindѫ къ amѫ фъкѫтѫ de o камѫ datъ destѫлѫ, дéкъ amѫ пѫтѫтѫ сѫ ѫnsѫфлътѫ Pomѫniлорѫ челорѫ adeвъpацї,— кърора пѫ ле este pѫшine a se pekѫnóще dpentѫ стръпепоцї aї ачелорѫ ómenї mapї карiї aѫ domniтѫ o datъ neste лѫmea чea кѫnoskѫтѫ de ѫnшiї, ши карiї aѫ datѫ essemпле de вipтѫte maї neste кpezѫтеле пѫтepї omenецї,— дéкъ amѫ пѫтѫтѫ, zічемѫ, сѫ ле ѫnsѫфлътѫ гѫstѫл ши dopinца de a

черчета антікітъцілє стръвъніlорѣ, де а лє вкóте ла лъміnъ ші де а лє лъsa dрептѣ tesaърѣ de кънощінце istoріче ърмъторіlорѣ лорѣ.

Скопъл пе este de a пъвліка ън ачестѣ Magazinѣ totѣ че nóte съ не лъmineze Istoріa патріеї nóstре, ші не вомѣ sокоti прé-ферічиці, дéкъ не вомѣ вedé ажъторацї ънтр'ачеasta ші de алцї компатріоцї. Пърцілє Dачієї nóstре sънt тóte плine de monъmente romane, стрънієї лє каѣтъ кѣ чea маї маре діліцінцъ ші 'шї adорnézъ скріеріле лорѣ кѣ dънселе. Noї локѣіторії ачестѣї пъmънтѣ клassікѣ ші стръпепоції ачелорѣ ómenї марї пѣ трєвѣе съ фіmъ indіферінцї,— noї чеї че amѣ мощенітѣ ші цєара, ші лімва, ші пѣмелє дела dъншії!

Ън скѣртѣ вомѣ пъвліка estракте din Epodotѣ, din Стравоне, din Птолемеѣ, din тавла Пеутінцеріанъ ші din Прокопіѣ, лє вомѣ компара кѣ рѣінелє кънощѣте ън зілелє nóstре ші кѣ дателє інскріпчіънілорѣ deскоперіte, констрѣіndѣ totѣ de o datъ ші карте цеографіче ънтемеіате пе ачeste date, ші шперъмѣ къ кѣ modѣл ачesta вомѣ ътплé o маре лакънъ ън Istoріa чea веке пѣ пѣmaї a църілорѣ nóstре, чі ші a челорѣ чіркънвечіне, ші вомѣ ажътора черчетареа пентрѣ вііторіme.

A. T. Л.

Фаца 65, лінія 3 din жосѣ, ън локѣ de —40° 40' съ фіе —44° 40'; фаца 84, лінія 4 din ж. ън локѣ de PRIDDEM съ фіе PRIDEM; фаца 88, л. 18, ън локѣ de цінѣл, съ фіе цінѣтѣл.

ISTOPIA

ЦЪРІІ РОМЪНЕЩІ,

de ла 1689—1700.

de

Мареле Логофът Радъ Гречеанъ.

КАП 1.

Ынчепътура

Istopíĭ ѣiецíĭ ѧmінатъцíĭ ші преа крецінъцíĭ Domнíĭ Църíĭ Romънещí, Іѡ Kostandin Б. Басарав ВВ., de кінд Dумнезеѹ Domніа л'аў ынкоронат, пентрѹ времіле ші ынтъмплъріле челе ынтрѹвіцъ авеста ын ціарле Мъріі сале с'аў ынтъмплат.

Мѹлте ші вредніче istopíĭ ѣiind ѧскрѣріле ші ынтъмплъріле че с'аў ынтъмплат ын ціарле ѧминатъцíĭ ші преа крецінъцíĭ Domнѹ църíĭ Romънещí Іѡ Kostandin Б. Басарав Воевод, ші de време че але алтор Domнí ѣiецí ші istopíĭ маі de наінте ынтрѹ нешітаре de алцíĭ аў рѹмас ла леатопісецъла църíĭ, аша ші noí a номені de ѣiаца авестѹí Domнѹ Іѡ Kostandin Б. Басарав ВВ., не ам існіtit нѹмаі de кіте а ціnea мінте ам пѹтѹт каре ын ціарле noастре, ші прін ведереа noастрѹ с'аў ынтъмплат, дѹпъ мѹлте връжмъшіі ші тѹрбѹрърí, каре de ла о време ынкоаче ынтре ымпъръція тѹркъцъ ші а неатъцъцí с'аў ынтъмплат, де кінд рънosатъла Шърван Bodъ ла Бечѹ аў ощіт кѹ Кара Мѹstафа Візірѹла, dинпрежнъ ымпъръціnd Sѹлtан Мехмет л. 7191, кънд ръзбоае ші тѹрвѹрърí ынтре авеste doъ ымпъръціí с'аў ынтъмплат, каре ла ѣiаца

ачестъ Шърван Водъ паремисе къ скрисе вор фи, кар пої де аічеа ѧнчепем віаца ачестъа, каре маї със ам зис, към ші ѧн че кіп с'аў рѫдикат ші Домніа аў лъат апъкѧнд стрѣмошъскъа скаѫн, де време че стрѣнепот бътрѧнълъї Матеї Басараб ВВ. се траце.

КАП 2.

Пентр Домніа лъї Шърван Водъ, тжнъа Мърії сале, кѫї аної аў домнит, ші де моартеа лъї.

Домніт'аў дар жнъа Мърії сале Шърван Водъ цара Ромѧнеаскъ анї 9, ші лъні 5, кар кѧнд аў фост ла л. 7197, десупе сфършитъа вієцїї лъї, пентр челе ѧнкъмплите віітоаре рѫтъцї ші прімеждїї каре не тікълосъа пъмѧнт ачеста съ вие ера, към ѧн чеа де апої аў венит, маї вѣртос din віклепеле лъкрърї, ші ѧндемнърї але жнора пъмаї ръї пъмѧнтенї, карії ѧн скъртъ време дъпъ ачеea din депъртареа лъї Дъмнезеў вреднікъ плать ш'аў лъат, ѧнтр'ачea време рѣпосатъа Шърван Водъ, тот спре окротіреа ші фолосъа тікълоасеї църї, сокотінд ка пъ каре къмва вре о прімеждіе църїї десупе пемцї съ вие, гътіт'аў солї ка съ тріміцъ ла ѧмпъратъа немцеск, анъме не фрате-съў Іордаке Кантакъзіно вів вел Кълітан, ші пре Шърван Комісъа Валъдескъл, не каре ла доъ зіле але лъї Октомвріе 'і аў трімис. Іар дъпъ ачестор солї трімітере кѫзът'аў Шърван Водъ ѧн воалъ, ші солії мергънд пѧнъ ѧн Ардеал, мълте зътікнірї ші піедічї аколо лі с'аў прінс, кът непътіндъse пъмаї прінтр'ѧншії тревіле а се деслъші ші дезвоалбе, трімис'аў ѧн жмъ Шърван Водъ пре непоть-съў ачеста че с'аў зис маї със, карела атъпчea съ пъмea Костандин Брънковеа-

нъл вел Логофът, ші къ мълта sa bredniчie desлътind требіле че ера desпре Ветеран Гепърархъл, карele ера къ ощіле нетцещі ла Apdeal, s'aў dat soліlop кале de s'aў dъs ла Бечіў, ші Kostandin Брънковеанъл наръш фъръ зъбавъ s'aў лпвъртежіt лпапоі ла Domnъл Шърban Bodъ, dъnъ a къръла лпвъртежіре пре Шърban Bodъ лпкъ боала ла лпгрежнase, маі tot sпре ръў din zi лn zi mergъnd, пънъ че ші общеаska datopie ш'аў dat ла л. 7197, лъna лъі Oktombріe 29; лъslnd църіі ші полiтii мълтъ жале de bredniка stъплпіре къ каре лn зілele Мъріі sале аў domnit; нар чел че toate stъплпеще ші de toate гріжаще Dъmnezeў, n'aў stрікat stъплпіреа de bredniчia каре аў авът, чі къ a sa Dъmnezeнаскъ проnie нар ла asemenea stъплn o аў лпкredinцat, каре nъ nъmaі къ bredniчia лпnodobit este, чі ші къ вънъ фаптъ a вълпdецілор, пре de плін лпкорънat este, пentръ каре мъ ші adeverez, къ фаптele Мъріі sале nemiпчinos мъ вор sкoate.

КАП 3.

Кът dънъ moарtea лъі Шърban Bodъ toатъ боерімea s'aў стрънс ла Mitрополіе, de аў фъкът сфат пentрът алецереа de Domnie.

Атънчea dap dънъ a рънosatълъі Шърban Bodъ петречере nъmaі de кът toатъ боерімea църіі ла Mitрополіе adънлndъsъ, ші сфат пentръ алецере de Domnie фъкlnd аша къ тоціі de ла мік пънъ ла маре, пре ачest Kostandin Брънковеанъл вел Логофът de Domnie аў nъmit, карele нефііnd ші de фацъ, лпгъ oasele лъі Шърban Bodъ афлlndъse, ші de ачеlea че тревъна гріжind de але морцій, нар сфатъл ші toатъ adънареа боерітіі че se афла ла Mitропо-

ліе, аѫ трimіѕ пре Преda Брътъшанъ вел Ѕпътар, і Radъ Голескъ, de 'л аѫ пофтit съ теаргъ аколо, а къріа кетаре тъкар къ прічіна пъ о щіа, нар нічі din овще а еші пъ пътea, фъръ кът а терце, ші аша тергънd тоці пътаі de кът ла ън кънтnt фiind, ка съ прітeаскъ стъпънірea църіі л'аѫ пофтit, пентръ къ пъ ера овщій маі плъкът de кът Мъріа sa, пъ пътаі пентръ мълта вредніче ші ънцелепчъне че авea, чі маі въртos пентръ мълтеле вланdеце ші de вine фачері, каре вnре тоці ънкъ din боерiе авea, ші тоці de ачestea але сале въне фанте ънкълziці ера.

Къръна dар фоарте къ греѫ жъгъл стъпънірiі a лъа пърndъise ън мълте фелърі s'аѫ апърat, ndestълat фiind de tot вinеле ші къ ферічit траѫ ънтръ але сале трънd; нар нічі ънтр'алт кіп съ ърmeze пътea, de време че dела Dъmnezeѫ орndънала ера dъпъ кънтъл карele ziче: Къ tot dаръл desъвършit de sus este погорът, прекът ън ъртъ аевea фантеле s'аѫ въzът, къ minънate ші марі ківерnisірі пътънтълъі ачestъна ші окъртъірі s'аѫ фъкът ънтръ непорочітеле ачесте времі че аѫ fost, кът алтъл ла кап ші ла съвършit ка ачела лъкръріле а adъче п'ар фі пътът, каре маі жos пре рnd ле вom ziче, пънъ ън кът ші ла че stепепъ тікълоasa ачeastъ цар аѫ аjuns.

КАП 4.

Ѳn че кіп ръdінареа ші ънълцarea Domnieі аѫ fost алі Kostandin Bodъ.

Фiind dар прекът ам zis маі sus adънarea toатъ ла Мітрополіе, toатъ боерітеа църіі ші слъжіторіі, ші Dionisie Патріархъл Царіградълъі, каре атънчea

аічеа ѕе афла, ші пърінтеле Teodosie Mitropolitъл църіі, ера ші ън Каніцібашъ ътпъръtesк анъme Ахmet Ага, каре маі наinte вenise къ treві ла Domnъ, ші алці Бовані Аці, карії атънчea ън царъ se афла.

Deчі възind ші ей алецереа, ші sокoteала чea de обще че se фъкъse пentръ Domnie, ыар Капецібаша пъmaі de кът пре ачest Kostandin Брънковеанъл вел Логофът къ кафtan л'аъ ътбръkат, ші аща боіарії ътпрезпъ къ Архіерei лъindъ'л ън бісерікъ аъ meрs, ші dъkindъ'л пъріnтеле Патріархъл ън олtарѣ молітвеле de Domnie ыаъ чітіt, sфънтъл пreastoл ънкънцърind dъпре чел че Domnіі съ ънкорънeazъ обічеѣ.

Deчі ешind din бісерікъ, ындатъ ші кал de Domnie ыаъ adъs, къ toatъ подоаба ші тоці слъжіторії, шії toatъ орънdъыала domneaскъ фііnd, аъ ънкълікат, ші ла кърtea Domneaскъ къ чinste ші помпъ маре аъ meрs, ші ънтъі ън бісерika Domneaскъ аъ ънtrat, ші кънtind акsionъл dъпъ обічеѣ sфінтеле ікоane аъ съръtat, ші жъръmънt аколеа къ боіарії ънкredinцъndъse ън sфънta евангеліе ка къ Мъріа sa ън dрептate съ цie, dъпъ ачeea ън каселе Domneщі ън Дівапъл чел маре sъindъse ън скаънъл Domneskѣ аъ шъзът, ші къ тънъріле dınd маре веселіе ън toatъ полiтia s'аъ фъкът de Domnie поъ, каре dъпъ плъчереа a toatъ обща съ фъкъse; ші dъпъ ачeasta a doa zi ші oaseле лъі Шърван Водъ аъ ръdікат, ътпрезпъ къ toatъ боерітea ші тоці архіереії, ші преоції, ші л'аъ dъs ла тънъstire ла Котръчені, къ хвалъ ші къ чinste маре ка пре ън Domnъ, ші фъкındъse слъжва погребъніі кът se каde, л'аъ ънгропат ън бісерікъ.

КАП 5.

Кът дъпъ че с'аў ашъзат Domnъл, аў trimis боіарі ѧn toate пърцїле, пре unіі ла Поартъ, пре алцїі ла Паша Сераскерѣл че ера къ оцїле ла Баба пре алцїі ла Хапъл, de'шї аў фъкът toate isпръвїле Domnii.

Дъпъ ачеea Kostandin Bodъ, ѧntopkѧndъse ла кър-tea Domneaскъ, ѧmpeъпъ къ тоцїі фъкът'аў sфat шї sokoteaлъ, шi аў trimis боіарі ла Поартъ ла ѧmпъръ-цїе, апъme пре Гindea вел Ворпік, Алексandръ вел Клъчер, і Пѧрвъл Логофътъл Kantakozino, шi Преda Брътъшапъл, шi алцї боіарі тълцї, къ Архъmarzарърі de ла тоатъ цара, dѧnd цїре пептръ Domnia Мърii sале, ıар пре алцї боіарі апъme, пре Дъmitрашкъ Карамаплъъ вел Постелпік, і Sокол вел Меделпічер, і Верго вел Портар, Капі Кехаіа пе ѧпгъ Sapaskeрѣл фiind, ıаў trimis ла Паша, каре ера къ оцїле ла Баба, ашіждереа пре алцї боіарі, апъme Міхалчеа Шътрарѣл, і Kostandin Клъчерѣ Чорогѧрлеапъл, аў маї trimis ла Хапъл Селim Герей, ѧntѧmплъndъsъ шi ел а фі атъпчеа ѧn Бъцеак. Дечї дъпъ че аў терsъ боіарій ла Поартъ, шi аў фъкът цїре ла ѧmпъръцїе, кът пъ пофтеще цара пре алтъл, фъръ кът пъmaї пре Мъріа sa, dat'аў Дъmnezeў шi ѧmпъръцієї пъstав шi аў лъsat dѧnъ a църій пофтъ, алецере шi рѣгъ-чѧпе, шї пъmaї de кът шi Skimni Агъ аў trimis апъme пе Ismaіл Ага Капецїларт Кехаіаsъ ал Візірѣ-лъї, къ кафtan de Domnie; ıар dѧnъ ачestea пъ тълte зіле trennd венit'аў шi боіарій de ла Поартъ къ stea-рѣл Domnii, шi къ тъпъріле. Шi аша тоатъ ізправа шi ашезареа Domnii фъкndъse, апої Мъріа sa soko-teaлъ аў фъкът ка съ trіміцъ ла боіарій dела Бечѣ,

къ ера дъшї соаї, съ ае факъ щіре кът ші ън че фел аскрїіае с'аў стрътътат; ші аша пре Преда Спътарїа Пъшковеапъл къ къргї аа Бечїў аў трітіс аа воіарїї каре с'аў зіс маї със, че ера соаї трітішї де Шърван Водъ, фъкъндъае ші лор щіре атът де петречереа ръносатълъї Шърван Водъ, кът ші де ънълцареа Домніеї Мърії сале Костандин Водъ.

Дечї мергънд Преда Спътарїъл ънкъ пре кале, наў ажънс пре воіарї несосіцї аа Бечїў, кърора вестіндъае ші де ъна ші де алта, деспре о парте маре ънтрістъре копріндъндъї де моартеа лъї Шърван Водъ, нар деспре алтъ парте де Домніа Мърії сале Костандин Водъ саў вїкърат, афаръ дін Костандин Ага Бълъчеапъл, ші аша дінпреунъ пънъ аа Бечїў аў мерс, щі аа ънпъратъл Неамцълъї соліі ш'аў дат, дънъ кът рындъітъ де Шърван Водъ ера, аша ші деспре Мъріа са Костандин Водъ; ші фъкъндъліse пріімірe нъ чінсте, дънъ ачеea тоцї аілалцї аа ън ґънд ера, афаръ дін Костандин Бълъчеапъл, кърна вестіреа Домніі лъї Костандин Водъ неспе воe фііnd, алтеле маї де де мълт ън інима лъї хрънінd ші сокотінd, аа маре мъхніре аў венit, ші ън завістіе връжмашъл адевърълъї Діаволъл л'аў адъс, ші къ тот фелнъл де връжмъшіе асъпра църії ші а Домніі с'аў ънторс, пекъпоскъндъ'шї тікълосъл вінеле ші фолосъл касїї ші ал капълъї лъї, ші чінстеа каре де аа Мъріа са Костандин Водъ ера съ аївъ, авънd ънкъ дін воерie драгоспе къ дънсъл ші фръцie, чі нъ мінте кърънтъл карелe зіче: Къ завістіеа нъ щіе а алеце челe че есте де фолос, чі мълте аместекътърї аў фъкът, кърінте ънпротівніче пре аа чеї марї де аколо семънънd, пепірї воіарїї карії съ афла къ дънсъл аколо, адікъ

de Iordake Sътарѣл, ші de Шърван Кънтънзл, ші тѫлте реле пентрѫ dиnшії zikиnd, иnъ ѫn чea de anoї ачещї doї boнарї, аколо ла Бечѣ din порѫнкъ ѫmпърътeaскъ s'aў опріt, ka sъ nѫ вie ѫn царъ, ші eл лѫиndѫ'шї вое sъ вie, ші пре Шърван Komisѫл Вълdeskѫл aў слобozit, кѫ каре ѫmпreѫnъ ші Чеакі Ласлo Ѵнгър de фелѣ, om вікleaп ші ѫnшълътop, ші таре minчinos, de аколо s'aў tpimis кѫ ръспѫnsъріле, каре boнарії ачestia soлї merseръ, ші кѫ тоцїї пъпъ ла ѫn лок biind, нар Kostandin Ага Бълъчeaпѫл кѫ віклешѫг ла inima лѫї фiind, ші ажѫnгиndѫ'л ші кърціле de ла soакръsa Doamna лѫї Шърван Bodъ, (Sървкъ de фелѣ de ла Nікопое, фata Генії пегѫцъторѣл de авале), ka sъ nѫ вie ѫn царъ, s'aў опріt ла Sібіѣ, пічї de кѫm ѫn царъ sъ вie вриnd, ші аша nѫmaї Шърван Komisѫл Вълdeskѫл ѫmпreѫnъ кѫ Чеакі ачeла aў вenit.

Dечї Мърia sa Konstandin Bodъ de a лѫї Чеакі вeniре aѫzind, tpimis'aў ѫnainte ла Тѫргoвіще пре Пѫрвѫл Kantakozino вел Stoлник de л'aў прімit ka пре ѫn soл adѫкиndѫ'л кѫ чinste иnъ ла satѫл Мърii сале ла Могошоаѣ, ші аколо ѫmпreѫnаре кѫ Мърia sa aў фъкѫt, ші вороавъ de че aў фost треміле aў авѫt, ші нар фъръ зъбавъ Чеакі ѫnапої s'aў ѫnвъртежіт. Ѫnsъ ачest Чеакі ші маї nainte ѫn зілеле лѫї Шърван Bodъ ѫn doъ рѫndѫрї aў вenit, ші тѫлтъ чinste ші фолos ші атѫnчї aў авѫt, izronit фiind пентрѫ вікlешѫгѫріле лѫї din Apdeaл, нар петѫлцѫmitoрѣ пре ѫрmъ s'aў арътat, кѫ вінеле каре de ла ачещї Domnї вѫzѫse, ѫл зіtase, ші кѫ ѫnшълъчиѫne ші мещешѫгѫрї nѫmaї ka sъ тъпъпче нѫрtиndѫse, кѫ Kostanpin Ага Бълъчeaпѫл маї пре ѫрmъ se алътѫpase,

повъцзіторіѣ supe toate фантеле реле фъкиндзse, але кързна isпръвї ынтрѫ каре Kostandin Ага пъдъждзна, дешарte пынъ ын чea de апоі s'аѣ кзnoскзт ші аѣ ръmas, нічї o пзтere ла тына лзї фiind, фъръ кът тinчнѣnї ші пъдежді дешарte пъртъндз'л, кзm sфршiтзл s'аѣ арътat.

КАП 6.

Кзm аѣ venit Domnзлзї порunкъ de ла ымпъръцie, ын апзл diнтъiѣ ал Domnii de s'аѣ дзs ла Черпецї кз вѣтъна oaste, ынтр'ажзторіѣ ощiлор тзрчещї че ера аколо, ші de алте порunчї че ера а фаче, ші кзm venipea петцiлор s'аѣ ынтзmплат ын царъ а ынтра.

Дзnъ ачestea toate, ынтр'ачea варъ ын апзл dinтъiѣ ал Domnзлзї Konstandin Bodъ, venit'аѣ порзnкъ Domnзлзї. de ла ымпъръцiea тзркзлзї, de s'аѣ дзs ла Черпецї кз oaste ынтр'ажзторіѣ ощiлор че ера ынтр'аколо, дындз'ї порзnкъ de аѣ дpes четatea Кладовiї ші a Рзшавiї, фiind аколо Sapaскерiѣ ощiлор тзрчещї апзme Хзsein Паша. Аколо ші Тзкелі Грофзл кз oastea лзї съ афла, кързна ымпърцiia тзркзлзї Domniea Apдeалзлзї didese, каре ле ші ымпрезнаре кз Мъріа sa Kostandin Bodъ пoxtind a авea, odatъ ші de доъ орї de ачeastъ парte de Дзnъре вiind, s'аѣ ымпрезнат ші s'аѣ osпътат.

Ынтр'ачeea дар време ші ынтр'ачел ан, петцiлор izвындъ аззпра тзрчiлор s'аѣ ынтъмплат, кап маре тзтзрор ощiлор петцещї фiind Лздовік Прінчіпзл de Baden, фiind Белiградзл лзat de петцї ынкъ маї de наinte ын зiле ле лзї Шърван Bodъ, ші лъзиндзse маї жos пынъ ла Нішѣ, аѣ лзat ші Нішзл. Атзnчea Паша Sapaскерiѣл каре ера кз ощiле тзрчещї, вzиnd

а пеҫцілор вірʒінҫъ ші а търчілор ѧпфрънҫере, с'аў ръдікат де аколо ші маї ѧпапої къ оцціле с'аў трас, а кърʒна мъторе ші Domnъл въzând, скълатъs'аў де ла Черпеҫ, ші ла Краіова аў венit, ѧар пеҫцій dʒпъ лъареа Нішълъї, ші пѧпъ ла Діў с'аў tinsў, ші аў лъат ші четатea Діълъї къ ръzбоў маре, мълҫї търчї ші аколо перінd.

КАП 7.

Кът аў трimis пеҫцій сол ла Kostandin Bodъ, фъкând ціре къ вор съ ѧнтре ѧн царъ, ші апої Мъріа sa ѧнкъ asemenea боіарї сол аў ѧнчеіат а трimite ла пеҫцї, кї ръспунsгріле солій лор.

Deчї алъѣгрndъse пеҫцій къ цара Pomпeaskъ пре deчindea пъmaї de кът ші солій ла Domnў аў трimis, апъте пре Колопелъл Граф Шлік къ черерї ка ачestea, съ гътeaskъ Domnъл zахареале, къ къ оцціле ѧн царъ ка съ ерпеze вор съ треакъ, каре соліе Domnълъї фоарте къ греў ші neste тоатъ пътінца фъ, пентрў каре sфat къ боіарій фъкând, трimis'аў ші Мъріа sa ші боіарї солї ла пеҫцї, апъте пре Корпеа Брълоў вел Агъ, ші пре Шерван Гречеапъл вел Логофът, къ маре жалбъ ші къ мълтъ ръгъчіне ка съ пъ вie ѧн царъ, арътând ші ѧн тот кіпъл доведind непътінца църій, маї пре ўрмъ ші ачestea арътândъле кът къ п'аў лок пікъіреа ѧн царъ а sta съ se апере, când вре о време de прітежdie ар фі desпре връжташій лор, пефіind четъцї, ші алтеле мълте ка ачestea ѧнainte съ ле пъе, ка доаръ s'ар конtені а пъ вені ѧн царъ.

Ші dʒпъ ачeea боіарій ачеціа мергând аколо, ші оastea пеҫцeaskъ тъбърътъ гъsindў'о дечindea ла Кла-

dова, тєрs'аѫ de s'аѫ ѧтпрєѵnat кѫ Пр҃ѧпчіпѵл dе Баden, каре ера кап ші порѵпчіторѫ, кѵт маї ѕѵѕ s'аѫ zis, тѣтѵрор оцціл ор пєтцещї, ші чєле че s'аѫ къѵѣт вонарій аѫ грѣіт. Аколо ші Kostandin Бълъчеапѵл кѫ аї лор ера, каре аѳѵпчеа din Apdeал кѫ Хаіzлер Гіпърарѫл dinпрєѵпъ вепіцї ера ажѳторѫ лор, ші пріеten фііndѵле, ші пѵ пентрѵ алта вепіреа лор ера, фъръ кѣт ка съ ѧndemneze пе капетеле оцціл ор, ші ла къї ка ачелеа съ'ї пѵе ка съ віе ѧп царъ съ факъ міі de ръѣтъцї, кѵт аѫ ші фъкѵт, ші кѵ міжлокѵл лѵї Хаіzлер Гіпърарѫл каре ера от трѵфаш ші лакот, съ поатъ лва ші пе Doamna лѵї Шърван Водъ кѫ авѵціеа еї съ о dѵкъ ѧп Apdeал. Пентрѵ а кърора реа ѧndemпаре ші zабістіе пѵ s'аѫ пѵтѵт пічї ѧптр'о seamъ цінеа кѣте вонарій ачещіа соліі аѫ арътат de непѵтінца църії, ші de чеа маї маре пріпежdіе че se погора църії desпре Тѵрчї ші desпръ Тътарї, пентрѵ вепіреа лор, toate ѧппотрівъ арътѧndѵле Бълъчеапѵл, кѵт къ цара пѵ este съракъ пічї прѫdатъ, чі вогатъ de toate, ші пѵ пѵмаї кѫ кѣте ощї пемцій авеа, зічеа, чі ѧndoite ші ѧптреite маї тѵлте de ар авеа ле ар пѵтеа хрѣпі ші пъzі, ші еѫ se апѵка а ѕкоate ачелеа ла кап, пре Domпѵл ші пре вонарій непрііміторі de вінеле крещінілор, ші алте тѵлте вѧпzърї вікleапѵл Бълъчеапѵл ѕtріга ші зічеа. Dечї dѵпъ реаоа лор пекontenітъ порпіре каре se порпіse кѫ гѧnd ка ачела, ка съ віе ѧп царъ, ѧntорs'аѫ пре ѵпій din вонарі ачещіа, апѵте пре Шърван вел Логофът ла Domпѵл ка съ dea ціре de вепіреа лор, ѣар Корпеа Ага аѫ маї ръмаѕ аколо. Dечї dар вііnd Шърван Логофътѵл кѫ ръѕпѧnѕѵл ачеѕta афлат'аѫ пре Domпѫ ла сатѵл Мъріі сале ла Брънковепі, ѵnde ѧппрєѵпѧndѵѕe

кѫ Domnѫл, ші арътънd ън че кіп гъндѫл ші порніреа нємцілор ера, ші de чine аевеа ндemnaцї ші порніцї sънt, ла маре гріжъ ші ндtpistape аў venit ші Domnѫл ші воіарії тоцї каре фрънtea църіі ера, ші se афла ънгъ Domnў, въzънd сілніка фантъ a нємцілор че пърчese ндainte, каре ера ндчепътъръ de stinцepea църіі; ндsъ нѫ din sinгъръ вое ші sокоteалъ a нємцілор ачеea венea, чі кѫm маї sѫs s'аў zis, din ндemпареа ші порніреа вікленіlор ші вънzъторіlор църіі, кърора кап Бълъчеапѫл Kostandin ші кѫ аї лъї ера.

Dѫпъ ачеasta dap, пѫmaї de ла Корпеа Ага кърцї ла Domnў аў venit, скріind кѫm къ ші нємції кѫ тоатъ oastea Dѫпъреа аў трекът, ші de ачeastъ парte de Черпецї аў venit ші ън жos аў порnit a venj, атънчеа ші Domnѫл de аколо s'аў ръdікат, ші ла satѫл Мъріі sале ла Шърбъпещї аў venit, ѫnde нар алтъ veste venі, кѫm къ ші нємції ла Краіова аў sosit.

Dечї ші аколеа фъкѫ Мъріа sa сфат кѫ боіарії, ші sокоti a маї тріmite ші пре алцї боіарі анѫme пре Diікѫл Рѫdeanѫл вел Клънер, і Kostandin Щірвеў вел Слѫцер, і Преda Брътъшапѫл вел Пітар, ші нар Корпеа вел Агъ, наръшї кѫ рѫгъчънѫne ші кѫ фъгъdzелї de dape, ка doapъ s'ap конtenі съ se ндtoаркъ ндdърът, съ пѫ казъ цара ла прімеждіе, de вреme че ън царъ вор шъdea еї, атънчеа ші Търчії ші Тътарії ън царъ вор ндtpa съ se батъ кѫ еї, ші ка съ'ї sкоацъ вор сілі. Dечї adънndѫse атtа sѫmъ de ощї ндtp'ачeastъ тікълоасъ царъ, ші атtea реле віind пе еа, че алта se ащепта, фъръ istовѫл de пѫstiіpea еї, ші пърчezънd ші воіарії ачеції аў мерsў кѫ соліа ачеasta ла немцї.

Domnъa ынкъ скълындзе de ла Шърпенецъ, венит'аў нар ла sатъа Мърii сале ла Потлоцъ; нар пемцii ши дъпъ черцереа боярiлор ачестора нiчi de кът din порпiреа лор контенындзе, нiчi ла фъгъдъяла дърii заў ла алт чева зiтъндзе, с'аў скълат de ла Краiова ши аў венit ла Брънковенi, тот Бълъчеанъа къ аi лъi повацъ фъкындзе.

КАП. 8.

Кът с'аў зъвътит Domnъa къ боярii, пентрч челе мълте ши неште вiнове черерi ши вофте але пемцiлор, каре черея съ одихнеаскъ, съ не кълче цара съ о стрiче.

Атънчеа Domnъa въzынд къ нъ маi este пъдежде de мынтзire de ei, фъкът'аў сфат къ боярii, ши din доъ реле чел маi пъцin ръў алегынд, адiкъ: къ ши дъпъ черерiле лор а'i кiверnisi, ръў ера, нар ши некiверnisiцi a'i лъsa, маi ръў ера, наръшi de iзноавъ пре алцi боярi аў трimis ла пемцi анъме пре...*) пентрч ка съ вазъ че este черереа лор de ернатiкъа оцiлор, ка съ факъ рындзналь съ лi se dea, зiкынд, къ de нъ лi съ ва орындзi, съ лi se стрнгъ ернатекъа съ'л на къ сокотеаль, вор da оцiлор вое de вор пръda ши вор жефзi зnde вор гъsi, ши вор лъa тот. Инъ къ токтеаль ка ачеаста, съ se dea оцiле de о парте спре мънте съ шазъ ла Кътнълънгъ, ши челе рындзite de ернатiк съ лi съ dea, сокотind Domnъa, дъпъ алалте тоате ши къ ачеаста доаръ ар скъпа цара de чеа de тот прънъдiре а ei, фiind ei ынтр'о парте ын мънте, ши спре ачеаста ши ei фъгъдзiцъ аў dат, къ аколо se вор траце de вор шъdea нъмаi съ ле dea храпъ de ажънс, ши доаръ ei маi фъръ

*) Ын пантърiлъ пентрч дiнсеий пътеле воерiлор.

primeжdie съ шазъ de връжташїї лор, фiind sънt mънte, noxtea.

Deчї тъкар къ чepepiле лор ера църiї ши Domniеї кз грeзtate тare nesзферiтъ ши neste toaтъ пъtinца, нар пз пзtea zntp'aлt кiн съ фie, фъръ кzt лзкрзл aчesta лa o кале съ'л пзе, зna ka цara съ пз se калче neste tot de dznцiї, aлta ka съ se maї лзцeaскъ вremea trekznd aша, пznъ Dзmnezeз aлt miжлок de mзntзinца лор вa aръta ши вa da, ши чea de anoї doaръ ши чea maї тare че se пъpea primeжdie desпре Tзpчї ap вкъпа, нар eї пiчї кзm. лa зn кзвznt nз sta, чi зneле ziчea ши aлteле фъчea, aлteле фъгъdзнa ши aлteле ръззфла.

Къ biind лa Брънковенї тзaтъ stpikъчzne ши пагзвъ Domnзлзї aз фъкзt, de aколо aз tpimis Kostandin Бълъчeanзл кз хоцeскзл тещешзг de aз adзs пре фечорзл лзї Шърбan Bodъ de зnde ера кз тзmъsa de лa satзл лор de лa Dръгънещї, dзnъ aлte вaestemъчznї кз фiреa алзпекznd зse, пърzndзї къ кзm зл вa adзче, nemцiї Domnз църiї зл вор пзne, ши aша кз aчeл nзme de Domnie eл isправнiк Domnieї ши окzpтзitopз фъкznd зse, (къчї tзпър коniл ера de anї кокопзл aчeлa ал лзї Шърван Bodъ), maї лesne пре aї църiї вонарї ши лъкзitopї зї вa траце лзпгъ eї, zntpз каре zndeшърt пъdъждзна, къ nemцiї пiчї de кзm dзnъ a лор певзnie nз зтбла, чi пзmaї фолоззл лор ши тревiле лор къзta, ши кзm вор лза.

КАП 9.

Кът с'аї дѣ Прінчіпеле де Баден ла Бечіѣ, ші аї лъсат ін локул луї пре Хаізлер Генърарюл кї ощіле ін царъ, ші кът аї тріміс Домнїа воастрї ла Поарцъ, де аї фъкут ціре къ пемцій аї вопрінс цара.

Дечї дупъ авестеа Домніеа ші де ла Потлоцї с'аї ръдікат, ші ла тъпъстіре ла Котръчені лънгъ Бъкърещї аї венит, пентръ къ пъ пътеа інтра ін Бъкърещї фііпд чіътъ пре ачеле времї ін търгъ, се ваї къ деспре істовъла ші контенірея ера авестеа тоате, пентръ непътърате пъкателе ноастре сокотіндъле къ вениа, нічї ун фел де ръъ възіндъсе къ пъ ліпсіа деспре авест тікълос пъмінт, (унъ ачесте реле пъ ера ічепъте din зілеле Мъріі сале ліі Костандін Басараб ВВ. чі маї де пайнте кіт-ва інкъ din зілеле ліі Шърбан Водъ). Іар пемцій дупъ тълтъ стрікъчіюне че аї фъкут ла Брънковені лъсат'аї ун регемент де немцї акодо, ші чеіалцї с'аї ръдікат къ Прінчіпеле де аї венит ліпъ ла Пітещї, ші акодо лъсънд яр ун регімент ръдікатъс'аї Прінчіпеле къ о сеатъ де оасте де аї терсъ ла Кътпълънгъ, пентръ къ акодо порунчісе ліі Хаізлер съ лъсъ маінте віінд din Ардеал съ'і деа ощіле че ръмінеа ін царъ ліпе сеатъ, ші ел съ се дъкъ ла Бечіѣ, ші аша Прінчіпеле де ла Кътпълънгъ с'аї дъс ла Сібіїѣ, дъкънд ші о сеатъ де оасте че ера маї слабъ акодо, ші де акодо с'аї дъс ла Бечіѣ, лъсънд тоатъ нътереа ін тіна ліі Хаізлер.

Дечї Хаізлер авеста Генърарюл, кът аї лъат а фі ел маї маре ощілор, тълте стрікъчіунї ші лъкрърї фъръ кале аї фъкут, ом трufаш фііпд ші лаком, прекът маї зъс с'аї зіс, ші фъръ сокотеалъ фііпд, пентръ къ ндатъ де ла Кътпълънгъ с'аї порнит де аї

вепѣ ла Търговище, ѣар оastea пеmцеаскъ ажъцea цара din mънte пепъ ън Арцеш къ прada ші къ жафъл, ші спърцea півніціле воѣаріlор de mънка ші беа, ші pisinia, ші stріка, desбръка oameпіѣ ънde'ї гъsea, ші алte mълte ръътъцї фъчea. Atъпчea dap Domпъл de аколо de ла Коtръчепѣ аѣ фъкът sфat къ воѣарїѣ, ші аѣ алes воѣарѣ de аѣ tрimis ла Поартъ, апъте пре Гіпea вел Ворпік ші пре Dъmitрашкъ вел Постелпік, пептръ ка съ факъ щіре ла ънпъръцie (ънпъръцind Sълtan Селіiman, ші Візірѣ фіindѣ Мъstafa Паша Кіпріліоглъ), пемцїѣ аѣ ънtрat ън царъ.

Дечї dъпъ че аѣ тers воѣарїѣ ла Поартъ ші аѣ фъкът щіре, ѣар ънпъръцiea пъmaї de кът къ грабпікъ порънкъ аѣ tрimis ла Azamet Герей фечоръл Хапълълї, къ Ага Sълtan фiind ла Бъцеar, ел атъпчea съ se sкоале къ Тътарїѣ съ теаргъ съ sкоацъ пемцїѣ din царъ, къ Хапъл tатъзъѣ ера атъпчea ла Іsкіп ън нърціле Ербъпашілор ші але Bosпїѣ, фiind копріns ші пе акоleа немцїѣ; ѣар Хаізлер Гепърарѣъл, пічї ла Търговище пъ s'аѣ опріt, чі ші sпре Бъкърещї а терце s'аѣ порпit, трімицind ънкъ ънainte пре Marпe Грофъл Гіпърарѣъл къ о seamъ de oaste кълъріme, ші къ dънsъл ънпреъпъ ера Преda Пророчеапъл, ші Матеѣ Бълъчеапъл въръзъѣ повеце фiind. Челълалt Бълъчеапъл Kostandin tot ера къ Хаізлер.

Beпia dap ачещіа ка съ апъче пе Domпѣ акоleа съ пъ se ръdіче пікъірї, фъгъdъindъ'ї немцїѣ ші ънбъпdъ'л къ еї пъ він пептръ вр'ъп ръѣ s'аѣ stрікъчънпе Domпieї saѣ църїѣ, чі пъmaї пептръ zdробіреа Търчілор, къ еї пептръ крещіпътate съ бат къ пъгънїѣ, ші алte mълte ка ачestea zічea ші sкріа; чі пічї

ачеле фелюрі де ынпъдъчиюні преаістіа пре Domnъ, къ фантеле ші анъкътъріле лор нъ ръспъndea zise-лор. Даръ Domnъл маі наінте se гътise, ка de s'ap tinde петрій ші спре Бъкъреці съ п'аібъ ътпрекпаре къ dъпшій, ші аша кend аў венit Марне Грофъл, къ Преda Пророчеапъл ші Матеі Бъдъчеапъл, Мъріа sa ънкъ фііnd гата съ se ръдіче de ла Котръчені аъsънd ла скаун ісправнічі пе Кърstea Попескъл вел Bistierнъ, ші пре алці боіарі ка съ фіе тътърор de гріжъ a захареліор че ера съ se dea петріор. Ші de toate кіте требъа ънвъцandъ'і, s'аў ръдікат Мъріа sa къ Doamna, къ коконі, ші къ toatъ каsa Мъріі sale, къ toatъ воерітea че ера ліпгъ Мъріа sa, къ жънінеseле ші къ коконіі лор, пъріnteле Вадіка Теodosie, Епіскопъл de ла Рънік Щефан, ші алці Еғънені че se ънтънплаse аічea denpe ла мънъстірі, ші алці преоці ші клірічі ънкъ ънпрежнъ къ dънsъл ера, ші терцea ънde ънблa, ші тоці слъжіторіі, афарь нъmaі din ънії боіарі че нъ se афла акоlea, рътъчіndъse dънъ але времіі кърцері. Атънчea dap Мъріа sa ші тоці чеіалці ла таре търнъраре ші ънтрістаре se афла въzand къ прідъdise петрій цара, къ новъцъіреа ші ънdemнареа вікленіlор ші вінъторіlор de царь, каре ера ші веніа съ апъче ші скаунъл. Пентрь каре вестіре нічі унъл din кці ера нвітор de пъмънтъл сьў ші тікніці, ші дрепці ън ініmь, нъ ера фърь лакрънні ші фърь жале, мъкар къ Dънnezeў пре Мъріа sa de тоатъ прітежdіа л'аў феріt, ші нънъ ън чea de апоі ла чinstea ші слава каре ера л'аў adъs. Пентрь къ zise оаре каре історік греческ, къ нічі мъдцітea вапілор німік ъndesтълat este спре

XIX.

ѧmпъръцiе zарвъ, пiчi пaza чea вънъ a saжiтopiaop
поate съ mѧntзiaскъ пре Domnъ saъ пре ѣmпъpat
de пъ ва фi maї naiпte aчeaop sѧпзшї dparoste.

КАП 10.

Кѧm s'aъ рѣdiкat Domnzл de ла Котръчепї иъ toatъ воерiтea ші иъ toatъ гloata, de s'aъ tpas ѧn жos ка съ пъ se ѧmпpeтne иъ пeмцiї.

Аша dap Мъpia sa лзѧnd пре Dѧmnezeъ ѧntpъ
ажзторiъ aъ пзрчes de ла Котръчепї кз toatъ гloata
Мъpii sale, ші aъ mepsъ ла мъпъstipe ла Плътърещї.
Aчeastъ dap скзларе a Domnzлзї de ѧпгъ Бзкзрещї,
ші ѧn жos mepгѧnd, ѕap Kostandin Бълъчeanз aзzind
s'aъ бзкзpat мзлт, пърѧndз'i къ ѧn цara тзрчeaскъ
Domnzл se dзче ші фзце, ші апої къ мзлцї алцiї
лѧпгъ dѧпшiї вор вeni, ziкѧnd пeмцiлор къ кѧm вор
мерце ѧn Бзкзрещї съ апзче скаznzл, toatъ воерi-
тea ші цара ла eї вор алерга, ші аколea ѧпкъ ші de a
църiї oaste мзлте miї вор фаче, zaxepeле ѧпкъ вор
ѓзsi съ апзче dепpiп жiкпiцiле Domпецї че ва фi,
dепре ла мъпъstipї, dепре ла казеле боерещї, dепре
ла пегзцъторї ші dепре ла алцiї, adзкѧnd ші 100000
de oaste ѧntp'zn an, пot цinea, ziчea, афаръ din че
dепpiп царъ ар пзтea strънце. Чi п'aъ пeмepiт вiклea-
пзл ші фъръ de minte om чeле че'ї пъpea ші пзmaї
кз pea mintea лзї фъчea, къчi Domnzл алтеле зоко-
тea, къ съ вiе ѧn жos sпpe марцinea църiї тзрчещї
аръта къ мерце, ѕap пъ аколо, чi de ла Плътърещї
ѧn szs, апої s'aъ ѧntops sпpe Гергiцъ, ші апа Праo-
вiї пре ла Рътпiк пpiп вad трекѧnd aъ ешiт ла кѧmп,
мергѧnd ла Рзшї ла хелецее, ла satzл лзї Шърван
Водъ, ші aъ шъzzt аколо.

Atunčea dar aŭ venit Гепърархъл Пацеа кŭ кътъва къларіme de oaste nemţeaskъ ла sat ла Дрăгънещї unde era каселе лŭї Шърван Водъ, аколеа шъzand Doamna лŭї de ащепта пре ачена съ о ня, ші алте фътърї маї марї ачеї тŭіерї ърла ун кап, каре toate undeшърt наŭ eшit, къ окнъл чел прівіторнŭ аа лŭї Dумnezeŭ нічї o datъ nu se unшалъ, кŭ dunшїї fїind ші din чеї че era кŭ Kostandin Бълъчеанъл, anume Барбъл Бъdeanъл, і Преda Пророчеанъл вързъŭ, кареї nentрu тълте черерї пъnea прічінї unainte къ este venirea лор аколо, нар маї вărtos ші аевеа venirea лор era, nentрu ръdікареа Doamniї ачееа, de o аŭ ръdікат de ла sat de ла Дрăгънещї кът нофтеа, ші o аŭ adus un Бъкърещї. Unde unтрезнundзse кŭ цінерізъŭ Kostandin Бълъчеанъл, dупре че аŭ вăzut ші вine аŭ кунoскут апої, къ вікленііле ші фелнърї de фълнърї de unшълъчнъніле лор, ші че лі съ пъреа къ вор ісправі кŭ ачелеа, nu ле esŭ, unкъ унтотріва лор къ погоаръ прічепеа, къчї лзкръріле унтр'алт кіп se тăрзăra ші se скітва neste toatъ воеа ші пъdeждеа лор, s'аŭ ръdікат кŭ тоцїї ші s'аŭ dus un Арdеал, ші къчї къ кзпощеа къ немцїї nu зрта dупъ але лор фantasїї ші пърерї певзпещї, чі къста nумаї фолосъл лор. Къ dупре че venirъ немцїї un Бъкърещї кіте-ва зіле трекund, ші німіка de чеде че зічеа Бълъчеанъл nu se вăd, нічї nimenea ла еї nu він, чі ункъ фуг ші тŭіерїле лор, ші конїї тŭлцї, ла Domnŭ unde era ла Рзші, ші прічепund ка ніще оаменї ші осташі цізцї ші пъцицї але Domnълзї унвлете ші пъртърї кът къръ ші мерг маї кŭ temeŭ, nu певзпеще ші вънтърї бълъчінещї, ші temъndзse маї пре урмъ съ nu кажъ еї ла алте марї

прімеждіи, унде с'аў кăмпіт ла Бъкъреці пре цінеле челор чеі адъчеа, аў унеліт а се зокоті ші а лъсă маі унтр'алт лін, ші ла Бъълъчеанъ а лăсă се маі кіе, фъръ Хаізлер че'л маі цінеа, къръя мълте ъуме де вані ші алтеле ей фъгъдъеа. Унъ dар пеміі ла Бъкъреці ашъзъндъсе, кăт аў шъзът мълъ пăгъбъ ші стрікъчіне аў фъкът, къ desupe o парте ісправніка Domнълуі кăре ера ла вінă, фъкъсе рандуіалъ фоарте маре ші греа de захареле de da ошілор, кар desupe алъ парте ей живла тот жъкъшіпіле, ші пре афаръ пре ла сате кăт путеа, адъпуеа, прълъdea тот.

КАП II.

Кăт аў мерс Хаізлер Гепърарха ші de аў унпрекъіат Domнъла ла Дръгъпеці.

Аша dар dупъ ачестеа тоате фііnd ункъ Domнъла тот ла Ръші, пофтіт'аў ші Хаізлер Гепърарха ка съ вie съ се унпрезне къ Мъріа sa, Мъріа sa Domнъла ункъ аў прііmіт ші аў венit унъшіі къ вре о 80 de оамені ла Дръгъпеці de s'аў унпрезнат, мергънd ші Domнъла de ла Ръші аколо, унде унпрезнъ унтр'о zi аў шъзът мънкънd прінзъла унпрезнъ, ші ѕеара чела s'аў унторѕ ла Бъкъреці, Domнъла аў венit ла Ръші, ші ачестеа нъ фъръ de цірса унъі Капеці Баша унпърътеск анъме Халі Ага, ші а лъі Мъѕтафа ефendі търкъ унделеnt ші цінът, ші а алтор търчі оамені de ісправъ, чі тот пре лънгъ Мъріа sa съ афла; нічі фъръ ѕфат о аў фъкът, чі ка съ se унпрезне пентръ мълте прічіні ші адънчі зокотеле, тоате супе віне ші фелоѕ de овще, зіtндъѕе.

Deчĭ dap фъкandъ'l Domnъa тimeie тare, тi aи dapъpĭ a'aў фъpнit, toate aчeaca фъкandъae, неaфe къ au тot кinъa Domneзa тъnnia тi aъ neвoea, ka тi npe neтpĭ фъp. npimeждie din цapь въ'l вoeaць, тi npe Tъpчĭ, тi npe Tъtapĭ въ'l onpeaнъ aъ aъ тaфe au цapь, ka aъ nъ aaлче тi ei, тi doapь aь o тi npade тi poвeaнъ aiнea au iнъaвaнa пъmeнĭ, aъ npiчina neтpiлop, тъnaь apeme тъnзand de вop naпi, къ kape oшipea neтpiлop din цapь de se фъna, ge destъaca тnnъpъцia, тi niчi o este тinĭ tъpчeнъ, niчĭ тътъpaнъ aъ тai тъna тnp'aтea, тnn тi aвeтanea вndъaдĭ вop anoĭ s'aў вnnoaнt nъ aцna epa.

КАП 12.

Кum aў denit Domnъaĭ este de Калга Sъatanъa ga cine ao цapь. ge Tъtapiĭ, тiлъў tpimis вonapĭ тnainte, anoĭ тi Mъpia ga aў тepe de s'aў тnpetвat nt ea.

Dнn aчeea deчĭ nx тъnaъ apeme tpeкand, вenit'aў вeste Domnъaĭ къ тi Калга Sъatanъa aa xotap s'aў anponiat, deчĭ тndatъ вonapĭ тnainte кaў tpimis anъme npe Diiкъa вea Kaъчepiў, i Bepro вea Hoptapiў, къ daръpĭ тi къ тъate pъгъчнкпĭ, ka aъ nx dea цapa au npadъ тi au poвie, къ тimenea nx este вinoвat de a пъцi tiкъaoasa цapь хna ka aчeea, niчĭ тimene saвia тnpotiва тnnъpъцiĭ тi a aop n'aў вkoe, niчĭ тъna aў ,pъdikat, ni вinгxpĭ пeтpiĭ ka дiцe inвanditopĭ чe ера s'aў tins тnp'aтeta de aў denit пeпъ aa Бъkъpeцĭ. Aчestea тi ae вkpia тi ae zinea, цi ana Domnъa s'aў вkъaat de aa Pъцĭ тi s'aў dze aa Бъzъў, tpimeцand тi aa Бъkъpeцĭ. тiре aa вonapĭ kape ера inпpaвniчĭ (кum тai вze s'aў цeдeпit, къ ao

аѣеѕѕе ши съ кърмъиаскъ пре пеицї съ нъ ѕе факъ аѵеѕте ѕтрікъчѵѵнї dе еї), кѵм къ віп Тътарїї, ші съ вше ші азї Хаіzлер ші алтор капете ачеea, ка съ ѕе вкоале съ ѕе dѵкъ de аколea, de ѕѵnt крецїнї, съ нъ адѵкъ istoвъa пѵѕtiipiї църїї, нар de вор съ ѕе вать, нѵзъ афаръ, din кѵmпѣ съ ѕе вать, нъ съ ѕе ѵпкіzъ ѵп Бѵкѵрещї, къ ачеea ва фі ѕtinцereа певіноватеї църї, ші вор da ѕeama ла Dѵmnezeѣ de ръѕа че съ ва фаче. Domnъa dpent aѵeea ѵп tot кіпъа певоеа съї ѕкоацъ din Бѵкѵрещї, ѕокotind къ дака ѕе вор ѵпкide ѵп тѵрг прin мъпъѕtipї, мъкар ші ѵп кѵрціле воловъnite (къ а фаче шапцѵрї нъ ера време нарпъ фiind), ші еї tot фокъ авѵnd, къ ера ка ла 8, 9 мії de oaѕte алеазъ пемцеаскъ авѵnd ші тѵпѵрї кѵte-ва кѵ еї, Тътарїї ла dѵnшїї нъ вор мерцe нічї ѕe вор вате, чі прin прецѵр вор ѕta денарte dѵпъ овіченъа лор. Zъвовindѵѕe деч вреamea, къ ѕinгѵр Dѵmnezeѣ кѵnd ші че ѕъвѵршit ар фі фоѕt лѵкрѵа ші ар фі авѵt, атѵнчї аѣѕѵm пе фіешї-каре от кѵ minte ші щіѵt, ѕъ ѕокoteaскъ че ар фі фъкѵt Тътарїї ѵп тікълoaѕa de цар, ші ла че o ар фі adѵѕ, ші че ар фі маї ръmas ѵптр'ѵпѕa, ла Бѵгъѣ нар віind веѕte кѵm ші ѵп хoтаръле църїї Калга Sѵlтanъa аѣ ѵптрат.

Аша de аколо аѣѕѵnd пре Doamnъ-ѕa кѵ коконїї ші кѵ алте гloaте ѵмпреѵнъ ші кѵ o ѕeamъ de боіарї кѵ жѵпъneѕeле ші кѵ коконїї лор, ші кѵ тоцї аілаццї кѵцї ера аколea кѵ Мъріа ѕa маї мѵлт de 4, 5 мії de ѕѣфлете кѵ oѕtaшї, кѵ фемеї, копїї, жѵпѵnese, ѕъраче въдѵве, ші алцї мѵлцї, мерѕаѣ нѵmаї аша ѵшѵре кѵ кцї-ва боіарї кѵ кѵрtea ка ла вре o 200 de oameнї ѵnaintea Sѵlтanъaлї ші ѕ'аѣ ѵмпреѵnat ла ѕat ла Бертепецї ѵнгъ орашъа Фаочїї, ші de ѵптѵмплъріле

преміаор мъат къ Съатанъа ворозъ авând, пре Domnъa de stapea аъкръріаор, ші мъате ка ачеаса аў ентребат, Domnъa чеае че ера ші към с'аў ентемплат, ші към сънт ші аъкръріае къ зокотеалъ ші към се каде сънзіндъае, фъкъ'аў сфат ка ачеаа къ Съатанъа десупе балъ съ вie, ші Domnъa съ меаргъ пре сънт мънтe. Dând Съатанъа ші кяці-ва мързачі de треабъ къ о seamъ de Тътарі лепгъ Мъріа sa, ші аша аъндъ'ші zioa вънъ de аа Съатанъа ка съ меаргъ аа Бъзъў ші аколо маі гътиндъse, ші аъндъ'ші ші ostaші de аі съі, къ авеа Мъріа sa къ казачі nedestpime, къ Sapaцeae, къ Seimeні ші къ алці Лефечі ка аа 2000 de oameні въні. Iap кând аў фостъ дънъ ачеea a doa zi, енторкндъse спре Бъзъў, ентемпінатъ-а'аў de олак вiind de аа Бъкъреці, Тънasie Кавчерў Пъшъскъа, карeae ера ші ea лъsat de аа Domnў къ алці аа Бъкъреці лепгъ Гінъраръа, ші вeste adъse Domnъaзі към пемці din Бъкъреці s'аў ръdikat къ totъa ші s'аў dъs ен съs; deчі Domnъa нъmaі de олак s'аў енторс аа Съатанъа нар, ші а'аў гъsit аа ораші аа Фаочі, ші сънзіндъ'і de ръdikarea пемцілор, s'аў въкърат ші ea, къ пічі ea нъ цiea сфършітъа азі към ва еші, чі ка съ нъ і се ентемпае вре о нечinste ера бъкъros къ dъsъa лор, аша съ se кеме izвенditор, къ de фріка азі фъг, енъ ендатъ аў гътіt doі марzачі анъme Demirхan Хаці ші пре . . . . . капетеае Noхаіаор, фiind къ кяtъ-ва oaste тътъраскъ, къ карії din пресънъ dând dін порънкъ ші Domnъa doі вонарі, анъme Черніка вea Арташ, і Матеі Комъneanъa вea Къпitan de Seimeні, къ кяці-ва слъжіторі, ші маі въртos наў трimіs къ кат вор пътea съ stea ші съ пъzeaскъ de стрікъчю-

міле Тътарілор съ нѫ фіе, маі але съ пѫ ровеаскъ пре чінева, ші съ нѫ ръпеаскъ 'на піке лукрі de oamenі. ce sunt acеї варварі; аў венів пінъ ла Бъкуреці, ші de аколо с'аў дус ґопачі дінъ нємці пінъ ла Кымпулунгъ, unde ші нѫ sфереше челе дінъ урмъ с'аў ловіт, чі німіка н'аў фъкут.

Iар Domnъa мергенд ла Бъкъў ла Гепаріе Сзіле аў фъкут Бовотеаза аколо, ші кѫ тоатъ ръндуіала ей фъкенд служъ ын Епіскопіе кѫ воеріпеа кѫ алці тоці слъвеа ші мъреа пре Dumnezeў de тоате кіте ера, ші кѫ тоатъ інима тоці съ рага ка съ se міло-стівеаскъ сфінтъа Domnezeў пре тінълоаса царъ, ші пре Domnъа съ'а ціе ші съ'а пъзеаскъ, ші фъръ de маре нъстіінца ей съ отешаскъ фокъ de оці че ардеа ші ера ынтр'ынса, ші ла о лініце съ о адукъ.

КАП 13.

Кум дінъ че аў фъкут Domnъa Бовотеаза ла Епіскопіа de ла Бъкъў, с'аў пъзіат de аў венит ын Бъкуреці ла старя, ынтрт кѫ гміпд нємцій din царъ, Тътарій ераў аў емік.

Кънd аў фост а doa zі de Бовотеакъ, аў пъртат Domnъa de аў венит ла скаун ла Бъкуреці дрепт, гміпд гнаінтеа Мъріі сале воіарій каре съ афла ла скаун, ші дінъ че аў мъпкат ын скаун, аў dat кѫ тъ-мъріле фъкіндзе веселіе маре, dând ынтъі лаудъ луі Domnezeў ші мълцъмітъ, кънд нѫ с'аў скъпат de пъдзіндеа каре нъсесе ла dінсъ, чі тоате скърбіле ші ынтристареа трекътелор прічежділ зпре бъкъріе ле аў ынторсъ, dінъ скріптъра каре зіче: кѫ Domnъa фаче воеа челор че съ темъ de dінсъ, пре чеї че пъдъждуеще зпре dінсъ, міла ла ва ынкънунъра.

Iар пеmцiї пъцinеа mаї опрindzse аа Кетпъзmгъ, ка съ вазъ ла че sфршit аъкрза вine, ші mъацimea Тътарiлор ънцелегnd, карiї ън царъ азънра лор venise, рădikatzs'aъ къ тоцiї din Кетпъзmгъ ші aъ trекzt ън Apdeaл. Atзnчea dар ші Тътарiї, вzend къ пеmцiї s'aъ dzs dзnъ mъata strikъчнzne каре ші eї църiї фъкzse, тъкар къ порzнка ънпъръцieї nz ера ла dъншiї ка съ факъ вре о strikъчнzne, s'aъ вре о робічнzne църiї, ıар znde калкъ oastea nz поate локъа ачеаа якъна ънtрег, къ кът даръ маї въptos znde neamъл ачesta ва кълка. Аша dар къ mъate келтzелї desпре Domnie, ші къ szme марї de daрzрї, авіа s'aъ рădikat ші Тътарiї пънъ ла 15 ziле а ае лzї Феврzарie, s'aъ dzs din царъ. Atзnчї зрака de царъ dintр'atъta nesпzsъ певое фiind кълкатъ de atътea ощї, ънчепzт'aъ a есші de прin mзnцї, ші de прin пълънцї, ші de претztindenea чinешї ла локъа азї, ші фъкndzse лiniце, aъ domnit Domnia къ паче пънъ ън прітъваръ.

Ънтрz ачest an s'aъ анzкат Мъріа sa de mънъstirea деаа Хzrezї din temeліе a o фаче къ mъатъ osрdie ші келтzналъ, isправнік трimецnd пре Пrвъл Kantakozino вел Stoлнік de aъ къtat лок ка ачеаа ън каре s'aъ пzs temeліа de s'aъ фъкzt mънъstirea. Ші фiind ачest воюарzї isправнік азънра лzкрълzї ънтр'ачea варъ пънъ ън toamnъ, dзnъ ачea aъ venit ла Domnъ de ш'aъ dat seama, ші фiind ла kasa лzї пънъ ън прітъваръ, наръшї din порzнкъ aъ meрs ла mънъstipe ка съ лzкреze лzкрл, ші аша ънтр'ачea варъ ънтзмплатzs'aъ греа воалъ, ші aъ mзрit акодо, карелае nz пzцinъ ънтрistape Domnълzї ші neamълzї aъ

dat, къ от ера искъsit, ші ачesta nenot de фрате лъї Шърван Bodъ, фечор ръпosatълъї Drъгіч Kantakъzino вел Spътарїе, карele пъ пъцin вredпік ші ѧпцелент ѧп пътѧптъл ачesta аї stътът ші se поmenеще. Deчї dупъ петречereа ачestъї боярїе, фъкът'аї isправпік ла лъкръл тъпъstiріі пре Черпіка бів вел Арташ. Маї фъкът'аї Мъріа sa ші алte лъкрърі, ші ші zidірї, ѧптъї търпъл бiserічіі desпре Doamna din Бъкърещї, каре маї nainte de Грігорie Bodъ фъкътъ ера пъmаї аша болtitъ, ар Мъріа sa ай фъкът търпъл ші tinda бiserічіі, ші фрътъsецend бiserіка ші къ тѧmпле, ші къ zъгръвітърї ші къ алte toate ѧmподовind'o. Маї фъкът'аї ші каsa чea domneaскъ че este пе stалцї de піatръ ші este къ treї кафазърі, ші къ toate че se въd ѧntр'ѧnsa, каре este desпре бiserіка domneaскъ чea маре. Ші алte кase аї фъкът desпре Doamna, ар din темеліе ѧпкъ доъ рѧndърі de кase.

КАП 14.

Кът аї venit Domnталї порупкъ de ла ѧmпъръція търкталї, ка съ se гътеаскъ ші съ меаргъ къ Тъкелі ші къ оціле търчещї ші тътърещї ѧп Apdeал.

Deчї daръ ар ла ърma istopii съ venim, кѧnd аї фostъ atъпчї tot ѧntр'ал doiлea an ал Domnii лъї Kostandin Bodъ л. 7198, ар ѧmпъръція търкталї пічї къ atѧta s'аї sъферit пentръ a nemцілор venipe ѧп царъ, чі аї tpimis ферman ла Тъкелі Грофъл фiind ѧпкъ ла Nікопое къ оціле лъї, порънчindъ'і ѧndatъ съ se гътeаскъ de oaste ка съ меаргъ ѧп Apdeал аsупра немцілор, ѧmпрежпъ къ Черkez Ахmet Паша Seраskерїл къ oaste търчeаскъ, ші къ Газі

Ґереї Сълтанъл къ Тътарїї ші къ алцїї кълї Пашї ка съ вie прin царъ, съ тeаргъ съ ынтре ын Ардeал прe ынde s'ap сокоti.

Трimiцынd ші Domнълуї ачeeашї порънкъ къ фeрman ынпърътesк, ка ші ел de oaste съ se гътeаскъ, ші ынпрeжнъ къ ощiле ынпърътещї съ тeаргъ прe ынde аў zis съ баце ощiле ын Ардeал. Ші аша дънпре порънкъ Тъкелі къ тоate ощiле, ші къ Сълтанъл ші къ Сepаскерълъ, ші къ тоцї Пашїї s'аў гътit, ші трекынd Дънъреа прe ла Нiкопое de чeастъ парte фъкът'аў цiре ші Domнълуї къ аў ынтрат ын царъ ші сынt вiitорї. Дънъ каре dap порънкъ, ші Domнъл de oaste гътindъse, ші афлынd къ ощiле аў ынтрат ын царъ ші сынt вiitорї, нiчї Мъріа са n'аў маї зъбовit, чі аў пърчes de ла Бъкърещї ла Iънie 21, ші фъкынd копакъл ла Флокоasa, о zi прe лок аў шъзът, ші аў скрis къръцї ла ынпъръцie, фъкынd цiре de пърчedереа Мъріi сале ла oaste, ші de аколeа аў тeрs ла сатъл Мъріi сале ла Потлоцї, ынde ші кътева зiле аў шъзът пынъ аў вenit ынпърътещiле ощї. Deчї аколeа фъръ зъвавъ ші oamenї de ла Матеї Чорогърдeапъл вел Сълцер аў вenit, каре маї naинte трimis ера de Domнъ къ о seamъ de oamenї съ se афле ынтръ Сepаскерълъ ші ынтръ Тъкелі, каре скріа ла Domнъл de вenirea ощiлор къ сынt вiitoаре, ынтinзoареа фiindъле съ треакъ Арцешъл пе ла Дръцещї. Ші дънъ ачeастъ вeste вeні ла Мъріа са ші ын Агъ de Чърмъш ал лъї Черкez Ахmet Паша Сepаскерълъл, каре къ трeї фъsese трimis de Сepаскерълъл ла Калга Сълтанъл, ші adъse вeste къ ші прe Калга Сълтан л'аў лъsат ла Прът, de време че ші ел порънкъ авea съ тeаргъ ла oaste дънпре Вiзiрълъл, ші нар прin царъ

ши а лъй мерцере ера, къ копаче ши къ келъуалъ маре съръчій de църі, ка ши алте дъцій, de кіте орі Ханій ши Съlтаній аў трекът de кіnd търкъл азъпра неатцълъй къ оаste s'аў ръdікат.

Дечі dар dъпъ ачестеа че венise ла Domnў de a оцілор венire, пъmаі de кіт боіарі аў ръdікат апъme рънdуind пре Черніка Izворанъл вел Арташ, і Міхаі Корвеанъл в. Постелнікў, і Іапаке Въtафъ Въкъреscъ съ меаргъ съ каzте ка зnde ва фі вad маі вън пре апа Арцешълъй, съ факъ под пентрў трећереа оцілор ітпърътещі. Ші гъsindзse вad вън dрепt satъл Костещій, аў трimis пре Барбъл Брътъшанъл въtафъ de апрozі съ зкорпеаскъ цара, съ зке toate васеле ін зъs пре Арцеш ніпъ ла вадъл ачела, ıар пре Радъл Голеscъл вел Агъ л'аў пъs къ слъжіторій de аў фъкът подъ, ші dупре ачеea пре Черніка вел Арташ інаintea оцілор л'аў трimis, адікъ ла Сераскеръл ші ла Съlтанъл ші Тъкелі, съ'і повъцъзаскъ ніпъ ла Арцеш. Ші аша Domnъл de ачestea гріжind, de ла Калга Съlтанъл інкъ ін мърzак аў sosit къ порънкъ de копаче ка съ лі se dea чершind маі мълт de кът рындъзала s'a фъкът, зікnd къ маі мълте оці sунt estimп de кіт ін чеілалці timпі, ші кът къ ші Съlтанъл съ фіе інтрат ін царъ аў sпъs, ші кът венірea de граб ей este; інсъ, ніпъ ін seаръ ші алт мърzак tot de ла Калга Съlтанъл маі вені къ порънкъ ла Domnў, пентрў рындъ подърілор de a Съlтанълъй трећере ла Ілломіцъ ші ла Арцеш, sпъind къ ші Съlтанъл ла Алвотещі аў sosit, зпре каре ачestea ші Domnъл ла апоріе маре se афла, інкъ трimецnd маі наinte гріжъ съ аівъ, ші а ръзпънde къ Съlтанъл венea din жос лъnd цара ін лъпгў, ıар чeste лалте оці лъsа.

цара ѧn кѫрцезіш. Чі dap ка ѫn тѫat ѧnцелепт ші ѕnре o парте ші ѕnре алта алкрѫріле ківерnisea, de време че черескѫл ѧmnърat, кѫm ѕкріntѫра зіче, dъ ѧnцелепчіѫnea ѕnре аї съї, ші калеа челор че se tem de dѫnsѫл пъzеще; ші аша кѫ тѫata sa вредніче toate ле кѫртѫна, къ ші de але Ѕѫtапѫлуї порѫnчї ші требї че ера, ісправніч аvea рѫndѫіцї de toate, ші пре тѫrzачії ачеціа кѫ ръспѫnsѫріле ѧnапоі ѧnвѫртежіndѫ'і, ніч ачена ла алтъ порѫnкъ ші треавъ ѧmпърътеаскъ пъръsia, чі ѧn tot кіпѫл sѫрѫind de фачереа подѫлуї ла Арцеш, рѫndѫіт'аў ші маї наінte воіарї ші слѫжіторї ка съ dреагъ калеа ші подѫріле че вор фі ѕtрікаte din Арцеш пѧnъ ѧn Праова.

Атѫnчеа ші пъріnтеле Патріархѫл Dіonisіe вііnd de ла Царіград аў ажѫns ne Domnѫл аколеа ла Потлоцї de s'аў ѧmпрезnат, de аколеа ші пре Kostandin бів вел Stoлнікѫ Kantакѫzino л'аў трimis Domnѫл ѧnаіntea луї Тѫкелі de s'аў ѧmпрезnат. Іар Черніка вел Арташ ѧnвѫртежіndѫse de аколо ла оцї ѫnѫs'аў Domnѫлуї къ наў лъsat ла Neагра. Deчї a doa zі ші пъріnтеле Патріархѫл Dіonisіe ш'аў лѫat zіoa вѫnъ de ла Domnѫл ші s'аў dѫs ла Бѫкрещї, іар Domnѫл аў ѧnкълікат de аў мерѕў de аў въzѫt подѫл. Аколеа ла под вепіт'аў ші ѫn Шабан Ага de Чѫрtѫшї ла Серазкерѫлуї фііnd трimis кѫ тревї ла Domnѫл, ші ѧnвѫртежіndѫse іар ѧn апоі, трimіs'аў Domnѫл кѫ dѫnsѫл пре Dѫmітрашкѫ Караnалъѫ вел Postелнік ѧnainte ла Серазкерѫл, ші Domnѫл пѧnъ ѧn seаръ іар ла Потлоцї ѧnвѫртежіndѫse, петеріт'аў ші ѫn Капеціпаша ѧmпърътеск дела ѧmпърѫціе, ісправнік фііnd трimіs неste ачеле оцї карене аў вепіт de s'аў ѧmпрезnат кѫ Domnѫл, ші воровъ de требіле

ощіреї аѫ авѫт. Dѫпъ ачеea ші Kostandin Постелнікѫ de ѫnde аѫ фостѫ de ла Тѫкелі s'аѫ ѫпвѫртежѫт, ші маї пре ѫрмъ ші Dѫmitрашкѫ Караманлъѫа вел Постелнікѫ de ла Seраскерѫл аѫ венit. Ші tot ѫntр'ачеa zi soлї de ла Тѫкелі аѫ венit, анѫme Шandрѫ Гаспър, ші нар ѫn мърzак de ла Газі Герей Sѫлtan. Iар пре ѫрма ачestора ші Matеї Чорогѫрлеанѫл вел Слѫцер, dела ощіле тѫрчещї вiind, ші Domnѫлї ѕпѫind къ Seраскерѫл ші Sѫлtanѫл, ші Тѫкелі ла под ла Арцеш кѫ toate аѫ sosit, пѫmaї de кѫt ші Мърia sa аѫ ѫпкълікат, ші кѫ тоцї воіарії Мърii сале ла ordia тѫрчеаскъ аѫ мерѕѫ, фiind oастеа тъвърѫтъ тоатъ ѫn лѫпка Арцешлѫї, de ла Гречії лѫї Шърван Логофът пѫпъ din жos de Жѫгѫрепї. Ші s'аѫ ѫпрезnate ѫntъї кѫ Seраскерѫл, карele кѫ чinste маре пре Domnѫ аѫ пriimit кѫ кафtan ѫмбръкѫndѫ'л ѫпрезпъ кѫ 12 боіарї аї Мърii сале, апої de ла Seраскерѫл аѫ мерѕ маї ѕѫѕ ѫnde Sѫлtanѫл тъвърѫt ера, ші s'аѫ ѫпрезnат ші кѫ Sѫлtanѫл, апої de ла Sѫлtanѫл ѫпрезпъ кѫ Iапап Ага Bizірѫл Sѫлtanѫлѫї ѫнкълекѫnd аѫ мерѕѫ нар ла Seраскерѫл de аѫ фъкѫt мѫлтъ вороавъ пѫпъ ѫn seаръ. Dѫпъ ачеса аѫ мерѕѫ ла otакѫа Мърii сале ѫnde ера din жosѫл opдiї тѫрчещї de аѫ mas аколо ѫntр'ачеa поапte фiind ѫnsepat. Iар a doa zi ѫntopкѫndѫse Мърia sa ѫn апої, ші трекѫnd Арцешѫл de ачeastъ парte, ѫnde ші Тѫкелі тъвърѫt кѫ oастеа лѫї ера, s'аѫ ѫпрезnat кѫ dѫnsѫл ші мѫлтъ вороавъ кѫ Тѫкелі авѫnd, опріїаѫ пре Мърia sa dе аѫ mпкат бѫкате, ші dѫпъ оспъц мѫлтъ чinste Domnѫлї ші алаѫ фъкѫnd, аѫ пѫрчes de аѫ мерѕѫ Мърia sa нар ла Потлоцї. Атѫпчea ші doї Тътарї de ла Калга Sѫлtanѫл ѫпкъ venise, пentрѫ поклопѫл

Sзaтaнзaзĭ, кзчĭ трeчea прiн цaрz прe кaрeĭ фzрz зzбaвz кз рzсiнзns нaй трimis шi пoкaoнзa Sзaтaнзaзĭ кз Iaпaкe Komisзa a'aй трimis.

КАП 15.

Кзт aй нзрчeз Domнзa de aa Пoтaoцĭ, шi aй aжзнз oцiae тзрчeцĭ, тзтзрeцĭ шi нрцiĭ aa нoдзa Хрiзiĭ.

Deчĭ dзпz aчestea шi Domнza de aa Пoтaoцĭ кз oastea s'aй рzdикat, шi dзпz чeae aaate oцĭ aй meps de aй sosit aa нoдza Хрiziĭ, знde toate oцiae тзрчeцĭ, тзтзрeцĭ, знгзрeцĭ тzбзрiте epa, шi sosind Domнza aa конак, пзmaĭ de кiт aa Sepaскернza aй mepsй de s'aй знпрeзнat, шi нaрzшĭ вороaвz фzкznd, шi sфzтзindзse пentрз meрцerea зn Apdeaa нpe знde maĭ кз прiлеж взп ap фi, нpe вряжташĭ кam фzрz вeste sz'ĭ aовeaскz, пentрз кz soкoteaaa чea dintzĭ epa нpe Teaeaжeп sz meaргz, нap anoĭ aзsznd aчea soкoteaaz нpe aa Tзргoвiцe a мерце хoтзрiре aй фzкзt, sz трeакz нpe aa Рзкzр. Шi aша dзнpe aчea soкoteaaz пзmaĭ de кiт a doa zi de aa нodza Хрiziĭ кз toate oцiae s'aй рzdикat шi aй mepsй пiпz din sзs de Tзргoвiцe de aй тzвзрiт, знde нaрzшĭ знпрeзнape авznd Domнza кз Sepaскернza, шi кз Sзaтaнza, шi кз Tзкeaі, шi maĭ sфzтзindзse, трimis'aй знтр'aчea zi 2000 de oaste aaeasz, кaaрimea din oastea aзĭ Tзкeaі шi шi a Sepaскернzaзĭ шi a Domнzaзĭ, sтрeжĭ знainte, ка зz meaргz sz рzzбeaскz пiпz зn Apdeaa, кз каре oaste шi нpe Черніка вeд Apмaш Domнza aй трimis кап. Шi аша кз грaвнікz порніре пiпz aзпгz Бран мерг знd, знde шi sтрeажa пeмцeaскz epa, шi кam фzрz вeste aовindз'ĭ фoарте рzй нaй sтрікат кiт maĭ пimenea din пeмцĭ п'aй зкzпat.

Iap a doa zi Tъkeлї ші къ Bizipръл Sъlanълъї din пpeъnъ лa taвъpa mъnteneaskъ aў вenit, ші къ Domnъл s'aў ътпpeъnat, ші de toate лъkpъpiле sфътъindъse, ші вine ашъzendъле, kend aў фost dъnъ пpnz, лъsatъш'aў toцї агалікъpiле аколеа, адекъ Sepaskepъл, Sъlanъл, Tъkeлі ші Domnъл, ші nъmaї аша snpintenї kъ ощіле пъpчегend, aў nonosit din sъs de фntna Dpъгоещілор, ші фiindъле masъл аколо, нар neste noante вeste de ла oaste че mepsese ънainte ла Domnъл aў вenit, kът kъ stpeажа nemцeaskъ че aў фost пъzind ла o палапгъ че фъkъse ла хotapъл цъpiї o aў лoвit ші фоарte pъў нaў stpікat, adзkend ші nemцї вії ла Domnў, каре вeste вestindъse ші ла чеілалцї, adікъ ла Sepaskepъл, Sълanъл ші Tъkeлі, nъmaї de kıt нaръшї de dimineaцъ kъ toції de гpaв aў пъpчes, ші фъkend понаъл de пpnz ла четatea Negpълъї Bodъ, нap de seapa aў nonosit din жos de Dparoslaвеле, ші аколоа ънtpe mъnцї aў mas, ші dimineaца s'aў maї mътat пънъ ла Dpaгoслaвеле, ші аколеа doъ tpeї зіле шъzend пе лок, de че ера тpeбіле нaръшї s'aў sфътъit. Апої ші de аколеа ръdikendъse meps'aў пънъ din sъs de палапгъ, че aў фost пъzind nemції stpeажа, ші aў nonosit аколо de aў mas, ші de аколо нaръшї dimneaца aў пъpчes de aў meps пънъ sънt четatea dела Бpan, ші нap аколо ънtp'ачea noante aў mas. Iap a doa zi kъ toцїї s'aў stpъns de s'aў sфътъit nentpъ тpечepea ощілор ън Apdeaл пе ънde ap фi, къчї кълe ера пpisічite ші astъnate, ші ла Бpan ера пазъ таре ші kъ tънъpї, desпре алтъ пapte de чea маре stpъntopape a локълъї фоарte kъ певое ле ера, ші вpemea гръbindъї kъ гpеў ші neste

mînъ ле ера, ші маї въртos аsъпра Domnълї църїї Ръmînещї лъкръ̂ла ачesta ръzimînd, ка кът повъцzitор челорлалцї ера.

КАП 16.

Кът аї ţinţât oţiле în Apdeла ку toate sanctele чéле marї, adikъ Beраскерїа, Stratania, Tїneді ші Domnъ̂ла ърїї лор рăї ші sfîrşїţї ші ку жare невое, ші кът s'аї лоsit ку пемцїї.

Пъterпікъ̂л Dъmnezeї къръ̂на челе пепътînчoase toate se пot, прекът маї nainte în трекътеле întîmплърї ші пріmeждїї Domnълї аї лъminat, аша ші ла ачeasta dъпъ мълте фелърї de черкърї че фъкъse къ oameпїї sъї, че preste мъnte повеце авеа, афлаt' аї o калe тъкар къ фoarte strîmtъ ера, ші къ певое mare neste ън мъnte înalt, ші погорîш ръї, кар пъ ера alt mod a фаче, фъръ кът пре ачea калe a merџe. Deчї strъпгîndъse toate oţiле, ші пре Dъmnezeї întр'ажъторї лъînd, аї пърчes пре плаюл ачела toate oţiле, tot trîш погърîndъse пînъ ън вале ън цара Apdealълъї, ън кîmпїї Toxanїлор; яколо dar toate sfatърiле se sfîrşise, ші toate пъdeждiле se тъiase, ші але тътърор inimiле înkremenite ера ла лок de пріmeждie ка ачела къzъnd, ънde niчї ън апої, niчї înainte пъdeжde de скъпаре пъ ера, de време че oţiле пемцещї înainte ле ера, rata фiind de ръzвої, чі фіеџе карele пъmaї ла Dъmnezeї авea пъdeжde.

Deчї dar пемцїї кът аї въzът погорîrea oţiлор търчещї аколо dрепt Toxanї, еї впре кîmп din жос de Zърпещї s'аї tras, ші аколо dъпъ a лор вънъ

орънdзнлъ орънdзindзse нntр'ачелашї кнтн нntре Тохапї ші нntре Zърпещї, знії desпре o пarte, алцій din алтъ пarte віind, ші апроніindзse знії кз алцій, кнd аз фost ла zече чеазърї din zi нntр'o лзпї, Августst зпзпрezече zіле, s'аз ловit, ші фъкнd Тътарій нъреш нnainte, нntъї oastea зпгзреаскъ аз dat dosзл a фъцi, Съкзій nimіka stъnd de ръзвої. Дечї ръз аз sмintit пре немцї, пentрз къ o seamъ de oaste немцеаскъ din аріna стънгъ рзпъndзse, ші віind азпра Тътарілор, oastea тзрчеаскъ пре de алтъ пarte пъвалъ азпра лор фъкнd, ші нndатъ аз нпчепзт пре немцї a'ї нпфрънце фоарte ръз ші грозав тъindз'ї, ші маре моарte нntр'нпшій фъкndзse пе de тоate пърціле. Къ ші аріna каре se лзase азпра Тътарілор, мъкар къ лзase пре Тзрчї пре din апоі, кар апоі нntоркndзse Тзрчій азпра лор, ръз каз stрікат ші пре ачеа, ші кз маї мзлт ръzвоз аз цінзт ка нntр'o жмътate de чеas, каз кълкат ші каз фърмат, кнt преа пъцінеї вій съ фіе скъпат din немцї. Нntр'ачелашї кнтп вірзінцъ мінзнатъ ші грабнікъ аз фost, поате фі къ ші пре еї osндъ de ла Дзмnezeз къzзse, пentрз ръзтъціле че фъкзse ші гндea a фаче зърачій de църї Рзмнещї, къ токмаї ші капетеле оцілор, ші sфетнічій ші повъцзіторій че'ї пзрta, nimenea п'аз скъпат, знії вій прінzндзse, алцій нn ръzвоз періцї фіind, ші din къпетенії немцещї, ші din боіарї зпгзрещї, капете марї, апзме Телекі ші алцій аз перit.

КАП 17.

Кът аў прins прe Хаіzлер віў ън ръzвоеў ші прe алцій din къmетеў, фъръ чеў тълцў че аў періt.

Deчў daръ dзпъ kontenipea ръzвоеzлзў, adзkınd ostaшіў tot deaзna ші nemцў віў, ші steaгзрў, ші de алteле, adзs'aў токmaў ші прe Хаіzлер Гепърареzл прins віў din ръzвоеў, прe каре dзkındз'л ла Тзkелі кз чinste л'аў прiimit, ші лınгъ dınsзл алътзpea a шъdea л'аў nзs. Atзnчea ші Domnзл Kostandin Bodъ mergınd ла Тзkелі, s'аў ımпreзnat ші кз Хаіzлер, кз кареле dъnd mına аў шъzзt ıntre Тзkелі ші ıntre Хаіzлер, ші кıte чеваш Domnзл кз Хаіzлер вороавъ фъкınd, ел ımбına кз кзbinte de mınгıere nentрз але вremіў ші але лзmіў ıntımплърў. Каре кзbinte de чea semeaцъ ші nebзneaskъ megалonsiхia лзў Хаіzлер пзцin se atinцea, къ nз ка зn прinsз ші робіт ръsnзndea, чі ші atзnчі фіrea чea nалтъ врънd sъ'шў o apate mікшорınd лзkръріле ші бірзinцеле че se фъkзse, ка ші o nімік арътındзле, къ кз atıta, zikınd, лзmea nз пiepe, ші de аў періt ачeea маі sınt ші алцій, ші ка ачestea nebзneщў гръя ръsnзnsзрў. Ші Тзkелі че ръsnзndea ле прiimea, nentрз прічініле ші пъдежділе че прintр'ınsзл a isпръві пъдъждзна, ка съ'шў skoaцъ mзiepea de ла nemці, къ опрітъ ера аколо, віклenindзse ел de кътре ımпърцiea neатцзлзў, ші галвенў mзлцў nentрз dınsзл съ ıа. Ші kınd аў fost маі пре зrmъ фъkınd токmeaлъ Хаіzлер кз Тзkелі ка съ'ў dea mзлъ sзmъ de галвенў de аzр, nentрз ръskзmпърареа лзў, злобозітзл'аў кз кезъшіе, лъзnd ın локзл лзў пре маркезл Dopia Гепърареzл, кз ла кързна міжлок Тзkелі

пре Хаизлер аў зловозіт, апоі пъ dъпъ тълъ време таркезъл Dopia аў търіт, ыар Хаизлер галвепіў, че аў токтіт съ dea пептръ ръскътпърареа лъў tot ыаў trimis, ші тъіереа лъў Тъкелі de ла ътпъръціеа neamцълуі ъпкъ і s'аў злобозіт de аў вепіт ла dързъл.

КАП 18.

Дътъ ей adъ ші кадъ лъі Kostandin Бълъчеапъл ла Kastandin Bodь.

Атъпчеа dap dъпъ бътаіа пемцілор, че s'аў zis маі зъs, ші Kostandin Ага Бълъчеапъл аколо афлътdъse, пъ ът ръzвоіў чі маі de o марцine фііnd, ці ънфрънцереа пемцілор въznd, кът аў пътът ші ел dozъл аў dat, ці ажънгътdъ'л Търчіў, ръў лаў тъіат ші л'аў фъръmat, ал къръіа кап ла Kostandin Bodь адъкътdъ'л, токта ът царь ла Бъкърещі ът ведереа тътърор л'аў trimis; пептръ кь ізвътdеле ші minъніле лъі Dъmnezeў пъ se пот аскъпde, кь алтеле sънt фаптеле оатенілор, ші алтеле Dъmnezeў порънчеще, ші чел че ѕапъ гроапа алтъіа ел ътр'ътsa каде. Къ пре ачест Kostandin Бълъчеапъл пъ'л лъsa тікълозъл тръфіа, ка ѕъ'ші адъкъ aminte ші de фріка лъі Dъmnezeў, чі кредеа ът авере, ші ът кај, ші ът арme, ці ът вітежіў, ці ът фантасіў пебъпеці, ші пъ ці ја кь пъ este Dъmnezeў ътaintea челор че пъ se tem de dънъзъл, ці аца кь ачestea ш'аў пъs ші sъфletъл ці віаца. Къzът'аў атъпчеа ші Черкез Ахmet Паша Seраскерълъл, карелe ера кап ощілор търчещі, ці лovindъ'л ът глопц de пъшкъ, аў періт. Апоі Пашіў чеілалці stръпгътdъse тоці, ші фъкътd sфat аў алes пре Фъndък Паша, ші л'аў фъкът Seраскерў, ші аца пъ-маі de кът dъпъ ръzвоіа ші ізвъndа че s'аў фъкът,

аў скріs кърцї ші аў trimis ла Віzірѣ, фііnd ла Ніш de бътea чetatea Нішѣ, adікъ Sepaскерѣ, Sѫтапѣ, Тѫкелі ші Domnѣ, фъкѣdѣ щіре de toate ѫntѫmплъріле щі de бътаіа ші іzбѣndа че s'аў фъкѫt.

КАП 19.

Кѫm аў ѫnчepѫt Ѳнгрії a se ѫnkina луї Тѫкелі, вzѫnd іzbѣndа Тѫрчілор.

Dѫпъ ачeea ші Ѳнгрії вірѫinца Тѫрчілор вzѫnd, ѫnчepѫt'аў a вeні ші a se ѫnkina луї Тѫкелі кѫ steaгѫрі ші кѫ поклоane,deчї de аколеа s'аў скѫлat Sepaскерѣ, ші Sѫтапѣ, ші Тѫкелі, ші Domnѣ ші toate ощіле, ші аў тeps asѫпра четъції Брашовѫлуї de аў тъбърѫt, ѫnsъ Domnѣ аў тъбърѫt ѫmпротіва stpeції Брашовѫлуї ѫnde пъzіа пемції, ші аколо аў mas. Апої a doa zi Domnѣ аў пърчes de аў тeps ѫnainte ѫnпъ ла Съчеле лѫngъ Timiш, de аў копъчіt акодо, ші фііnd Sѫntъ Мъріа маре, a doa zi аў шzѫt tot пре лоц, ѫар a doa zi de Sѫntъ Maріe, saў ръdікаț Мъріа sa, ші аў вenit ла гѫра Телулуї dpent пpeaжmър de аў тъбърѫt, ѫnde ші челе лалте ощї тъвърте ера. Аколеа Domnѫлуї порѫпкъ ѫаў вenit de ла Seраскерѣ, кі съ trimiцъ съ stpіче чetatea de ла върфѫл луї Краѭ, ші съ deskізъ калеа de ла Телеажъп, ші аша dѫпъ порѫпкъ Domnѫ ѫndaъ пре Калоъ Логофъѫ аў trimis кѫ o seaмъ de служitорї de o аў фърѫmat de tot, deskізѫnd ші калеа пре ѫnde пемції аў fost astѫnat. Аколеа ла ачел копак вenініt'аў ші Маркez Dopie Гепърарѣ de s'аў ѫmпрeѫnat кѫ Domnѣ, карeле ші ел ров кzѫnd din ръzвоѭ, ѫар Тѫкелі л'аў ръскѫmпъ

пъ ѧмпрѣѕпаре ші а doa oape аѫ веніт ла Domnѫ de ш'аѫ ѧѕat zioa вѣпъ фііnd мергъторѫ ла Бечѫ. Ші ѭар аколеа s'аѫ ѕфъѧѣіt Sepaскерѫл кѫ Тѫкелі ші кѫ Domnѫл de аѫ трімis кѧтъ-ва seamъ de oaste ѕпре Фъгъраш, ші dѫпъ ачеа Тѫкелі ла Domnѫл аѫ веніt, de s'аѫ маі воровіt. Ѭар a doa zi аѫ мерѕ Domnѫл ла Тѫкелі фііnd ші Sepaскерѫл аколо, ѫnde 12 воѭрі ѫпгѫрещі депре ла четъщі вепіръ кѫ поклоапе ші дарѫрі de s'аѫ ѧпкinat ла Тѫкелі, пре тоці кѫ кафтане ѭаѫ ѧмбрѫкат. Дечі фъкѫръ ѕфат ка съ меаргъ ѕпре Беліград, ші аша аѫ пѫрчес Sepaскерѫл, ші Sѫлтапѫл, ші Тѫкелі кѫ тоате ощіле de аѫ мерѕ ѧпаінте, ѭар Domnѫл Kостandin Bодъ аѫ ръмas маі ѧп ѫрмъ о zi аколеа пре лок авъnd мѫлтъ треабъ, ші віind ла Мъріа sa ші ѫп ѕол Молдовенеѕк de ла Kостandin Bодъ Domnѫл Молдовіі, апѫме Міхъілъ Логофѫтѫ de аѫ авѫт кѫ Мъріа sa ѧмпрѣѕпаре de ш'аѫ dат ѕоліа че аѫ авѫт. Dѫпъ ачеа s'аѫ ръdікат ші Мъріа sa кѫ oastea Мъріі сале de аѫ мерѕ dѫпъ челе лалте ощі ѫnde ера тъбърѧte ѧнтре Бѫdѫ ші ѧнтре Феладіоаръ, апоі de аколеа ѭаръші кѫ тоате ощіле ръdікѧndѫse, аѫ мерѕ de аѫ попосіt ла Кѫпечеріt, фъкѧnd о zi отѫрак, de аколеа ші ѕолѫл Молдовенеѕк s'аѫ ѧнторѕ ѧпапоі. Дечі de аколеа ръdікѧndѫse ощіле аѫ мерѕ ла Хомород, ѫnde ѭаръші о zi отѫрак фъкѧnd, веніт'аѫ ѭар Тѫкелі ла табъра Мѫнтенеаскъ de s'аѫ ѧмпрѣпат кѫ Dѫмпѫл, ші de че ера требіле s'аѫ маі воровіт, ші de аколо ѭаръші ръdікѧndѫse аѫ мерѕ de аѫ тъбърѧt ла Левлепі, ші de аколо аѫ тъбърѧt ѧнтре Шѫлетбер ші ѧнтре Маргіndea, депре ла каре четъщі веніт'аѫ Sашіі кѫ поклоапе ла Domnѫ, ші ѭаръші de аколеа ръdікѧndѫ-

se aŭ meps ла Arnita, ші dъшъ че aŭ nonosit meps'aŭ Domnъa ла Sepaskepĭŭ Паша de s'aŭ maĭ воровіт, ші вiind ла otak, nъmaĭ de кът aŭ tpimis npe Въснъ вел Къпitan de Лефечіĭ, і Віѕкоа Къпitan, ші алцĭ къпitanĭ къ кътъва oaste dintp'a Мърii сале тпрезпъ ші къ Тътарiĭ, de s'aŭ dъs тпалъпtpъ supe Белirpad черкъторĭŭ, пептръ къ simцea къ маĭ вin ніце оцĭ. Апоĭ de акодо ѣаръшĭ ръdikтndъse aŭ meps птпъ din жосъа Sibiнъаĭ ла ѫn sat съsesk, ші aŭ mas акодеа; de акодеа s'aŭ ръdikat, ші aŭ meps тп ѧпчіле Sibiнъаĭ de aŭ тъбърт, акодеа aŭ venit ла otakъa Domnъаĭ doĭ Пашi, апъте Салiх Паша ші Паша Слаерхатлiлор, карiĭ тпрезпаре ші вороавъ de треаба оцiреĭ къ Domnъa авnd, ѣаŭ опрit Мърia sa de aŭ ші оспътат.

Deчĭ de акодеа ръdikтndъse meps'aŭ din sъsъa Sibiнъаĭ ла ѫn sat че съ кеатъ Амърѫжiĭ, ла авest копак а venit ші Гidiток вътафъа de Кълърашĭ din Цариpad, тпрезпъ ші къ оатенiĭ Sepaskepнъаĭ, ші аĭ Sълтанъаĭ, ші аĭ аĭ Тъкелi dела opdia Biзipнъаĭ къ кърцĭ de ла Biзipнъа, adъкtnd ші вeste къ ші пре пемцiĭ de ла Ніш Търчiĭ ѣаŭ бътът, ші авъръ бъкърie.

КАП 20.

Пептръ коропацiа аĭ Тъкелi, кът s'aŭ коронат в фi Крaĭ Ардеалъаĭ, ші алтеле.

Deчĭ dap ші de акодеа de ла авest копак ръdikтndъse meps'aŭ ші маĭ наinte птпъ ла satъa Krpstianъa, ші toate оцiле акодо aŭ тъбърт, ла каре sat ші коропацiа аĭ Тъкелi s'aŭ фъкът, de каре маĭ по вom зiче, тп че кiп s'aŭ фъкът, ші кът в

пентрѫ чеї че п'аў вѫзѫт съ аѫзъ, тъкар къ сокотеала ѧнкорѫпъріі ла Беліграd ера съ се факъ, ѫnde скаѫn кръеск este, ѥар Краѭл temѧndѫse пентрѫ вре о sminteалъ de neскаріва ощї немцещї че se аѫziа къ віn din sѫs, ел аў ѧріnit de s'аў ѧнкорѫmat акоалеа ла ачел sat, каре ші ѧнпреажта Бібіѭлѫї este. Дечї daръ ѧn рѧndѫita zi че ера съ се факъ коръмація, ръdікатѫs'аў toатъ oastea de аколо de ѫnde ера тъборѧтъ, dѫnъ порѫнкъ къ гътіре dе алаў, съ dѫкъ пре Тѫкелі Краў къ помпъ маре ѧn sat ѧn Кѧrstіanѫл съ se ѧнкорѫneze, ші трімїцънd Краѭл ѧnainte пре воіарії Ардеалѫлуї кїцї къ ел ера, ѧнпрежнъ ші къ цара (къ пѧнъ аѫѧнчea съ ѧнкіnase кътъва Съкѫіme) каре ера adѫnацї къ тоцїї ка ла 6, 7 мії, ка съ меаргъ еї ѧnainte, ѫnde гътіреа de корѫнаціе ера.

Дечї вenіт'аў Kostandіn Bodъ Domnѫл църіі Ромпещї de аў deскълікат ла кортѫл Краѭлуї, ші пъцінеа къ Краѭл шѫzѧnd ѧnвороавъ, вenіт'аў ші Паша Sepaскерѫл, deскълікѧnd ѥар ла кортѫл Краѭлуї, ші пъzѧnd пъцінеа ѧn вороавъ къ тоцїї, пѧнъ s'аў рѧndѫit тоате ощіле, къ алаў съ меаргъ чінешї dѫnъ рѧndѫіала луї, вenіръ ші soлї de ла воіарії Арделенї ші de ла царъ, карії маї ѧnainte мерѕѕъ ла Кѧrstіanѫл пофtind пе Краў съ меаргъ фііnd време de корѫнаціе. Дечї dар аѫnчї пѫтмаї de кїт къ тоцїї аў пърчes фіеще карелe къ oastea'шї, ші къ фрѫmoase алаѭрї, мерѧnd ѧnainte пре рѧnd Пашії кїцї ера къ oastea търчеаскъ, ші dѫnъ dѫпшїї Сѫлтанѫл; ші dѫnъ Сѫлтанѫл Domnѫл църіі Ромпещї Kostandіn Bodъ, ші пре ѫрта Domnѫлуї мерцea Sepaскерѫл, ѥар пре ѫрта тътърора вenіа Краѭл, пре карел oastea Ардеалѫлуї

аџentendъ'а къ потпъ таре а'аў пріітіt. Аша дар Kostandin Bodъ трекепd ѧп капъа ощіаор Apdeaene, ші аџentend пѧпъ аў трекът Sepaскерѧа ка съ пріітеаскъ ире Краѧа, ѧар Краѧа ѧпкъшї къm s'аў апропіat, аъаt'аў пре Domnў de o парте алътъреа къ dепъа тергепd, ші de алтъ парте Капіцібаша чеа ѧппъръtesк, каре къ кафtan ѧппъръtesк de аа Поартъ ка съ ѧпвраче ире Краў venise; ші тергепd кѧtе треї алътъреа, Краѧа аа міжлок фііnd, ѧар din naintea лор de o парте воѧарїї Apdeaenї терцеа, de алтъ парте воѧарїї Мънtenецї, ші повотнічі прін міжлок аѧt аї Краѧъаї кѧt ші аї Domnъаї, ѧар oastea Apdeaъаъаї чіпешї аа орѧndъѧала аъї къ къпeteніiле лор, тоцї съ ѧпкіпа Краѧъаї, ші съ dъчea ѧainte, ші аша къ орънdъѧалъ ка ачeasta ші къ бънъ токміре, тергепd къ трѧвіце ші къ таbъаханале, ші къ tot фелѧа de помпъ ѧntрънd ѧп sat, аў deskъліkат ѧп къртea віserічіў, ѧnde корънаціа ера съ фіе, ші ѧntъї ѧп каse sъindъse Краѧа къ Domnъа din прежпъ ші къ Капеціваша, mepѕ'аў ші Sepaскерѧа ші Візірѧа Sъѧtanъаї, ші алці Паші тоцї кѧцї ера, пре каре Краѧа de o datъ чinstindъ'ї, венit'аў нъmaї de кѧt воѧарїї Apdeaenї, de аў пофtit пре Краѧа съ теаргъ, къ цара ѧа кеатъ ка съ se корънeze. Ші аша скъѧandъse къ Kostandin Bodъ ѧпрежпъ ѧп віserікъ аў mepѕ, ѧnde тоцї воѧарїї Apdeaenї, ші алтъ царъ адънатъ ера, ші фііnd скаънъа Краѧъаї гріжіt ші гътit ѧaintea преастоаъаї, ѧntр'ѧnsъа аў шъzът, ѧар dea ѧtanга аъї алътъреа ші алт скаън фііnd гріжіt пентръ Domnъа църіі Рънѧецї, шъzът'аў ші Domnъа къ dепъа алътъреа, ші маї фііnd ші алте скаъ-

ne de акоѧеа ѧn жos, ші de o пarte ші de aѧѧa, шъzъ'aў toцї boнapiї Apdeѧenї ші Mъnatenї, ѵnії de o пarte, aѧції de aѧъ пarte. Deчї nъmaї de кѧt къ trъmвіціѧe aў ѧnчenъt a ziче ѧn вiserікъ, ші кanтъreції кѧnta dъnъ aѧ лор oвічеў ші ръndѵiaѧъ. Dъnъ aчeea kontenindъse кѧntъріѧe ѧnчenъt'aў пoma чeѧ тare aѧ лор predікаціе a фаче ka aa o жъtъtate de чeas цiind; dъnъ aчeea sкѵaatъs'aў boнapiї Apdeѧenї, ші вiind ѧnaintea Kpaнѵaзї aў zis, кът къ цara ѧ poaгъ ші'ѧ пoфтeще съ ле фіе Kpaў ші вън oблъdъitopиў; atъnчea ші Kpaнѵa ѵkoase o sкpiвoape ѧntpъ каре кѧteва пopъnчї ера ші пъntъpї sкpiве, ѧnpe каре Kpaнѵa пoфтea цara съ ѵrmeze, ші ѧn aѵziрea tѵtѵpop Лoгoфътѵa кръeѕк чetindѵѧe, тоцї кът къ ле вор цinea пpiimindѵѧe s'aў фъгъdѵit. Dъnpe aчeea ші boнapiї ka desnpe цaръ ші desnpe тоцї dat'aў Kpaнѵaзї o кarte каре ера tinъpiтъ, de o aў чitit ѧn кап, dintp'aчea карte ѧntpъ каре ера жъpъmintѵa къ каре Kpaiї кѧnd se пъn se жъpъ, пentpъ ка съ цie чeле чeле чe sѧnt aкoлo sкpise лeгътъpї; ші чitind Kpaнѵa aчeлeа, ѧndatъ тоцї къ ъn гlaѕ aў stpigat, zikѧnd: вiват, вiват, ші наръші къ trъmвіціѧe ѧnчenъnd din афаръ ѧnкъ tънpіѧe ші пъшчї mѵate da. Deчї пре Kапіцiваша ѧnкъ къ чinste тare акоѧea adѵkѧndѵ'ѧ ѧndatъ ѧmвръkat'aў пре Kpaў къ кафtanѵa чeѧ ѧmпъpътesк, кънtѵшit фiind къ кожок de samър, ші axtinameѧeле ѧmпъpътещї чitindѵѧe, наръші къ trъmвіціѧe ші къ tънpіѧe a da aў ѧnчenъt; ашiждepea ші Iакпаѧ Ага, Biзipиѧ Sѵѧtanѵдаї, вiind ѧmпpeънъ къ Капецiваша, dat'aў ші eѧ sкpisopї чe авea ѧpimise de ѧa Xanѵa, чe вкріа ѧa цaръ; ші toate aчestea чitindѵse, ші пре ліmва ънгъpeскъ

тъатъчиндзсе ынтрз а тътърор ынделецере, мъладзмитъ ші Ымпъратъл ші Хапъл аў dat. Атънчеа dap ші Мъріа sa Kostandin Bodъ къ a sa bredničie че o аре, аръtând къtре Краў чеа dinnpeънъ къвioasъ въкъріе, фъкът'аў Краънлуї фрзmoasъ oрацie, пентрз порочіреа ші ынъладареа че Dзmnezeў ла ынbredničise, ші ка съ'ї фіе ынтрзn чеas вън кръіеа, ші алте къвinte фрзmoase. Dзnъ ачestea emiт'аў Краънл din віserікъ къ Domnъл dinnpeънъ ші къ Капецінаша ші Віzірънл Szлtanълуї, ші mergând szs ын каse, ынde ера Seраскер Паша de ащenta пре Краънл, л'аў пріimit къ чinste ші къ къвinte de въкърie пентрз ынъладареа кръіеї.

Апої s'аў скълat Seраскерънл de s'аў dзs ла otак, нар маї пре урмъ ші Краънл ынpeънъ къ Kostandin Bodъ, ешind аў meрs ла Szлtanъл ынde ера otакъл лзї, de аў dat мъладзmitъ, кът se къdea, ка унзї Szлtan, ші ешind de аколо s'аў dзs чinешї ла otакъл лзї. Iар a doa zi Краънл фъкът'аў oспъц маре Мъріі сале лзї Kostandin Bodъ ын sat ын Кърstianъл, къ маре пріiминцъ, къ dраroste ші чinste, шъzând ымndoї ын капъл mesiї, ші ын жos вонарії Adелеnї de o парte, ші чеї мынтенеці de алтъ парte, фъкndзse маре веселіе нынъ ла ын чeas din noaпte, апої скълъndзse de ла masъ врънd Domnъл ашї лза seара вънъ de ла Краънл, нар Краънл аў ынкълікат de аў петрекът пре Мъріа sa къ тоці вонарії нынъ ла ын лок, апої ш'аў лзat seара вънъ унъл de къtре алтъл, ші s'аў dзs чinешї ла otак.

КАП 21.

Кѣт аў venit Капеџіваша ѣмпъръtesк de аў adъs кафtane Бераскерѣалъ, Sъalanъalъ, Краѣалъ, Domnъalъ, de i'аў ѣмвръкat пentръ izвѣnda че аў фъкutъ

Deцl dупъ ачestea venit'аў ші Капеџіваша ѣмпъръtesк de ла Поартъ къ кафtane пentръ izвѣnda ръzвоѣалъ че фъкъse, пре карелe къ маре чinste ші къ алаѣ Бераскерѣа а'аў пріimit, ші dупъ ачeea ѣntъl пре Sъalanъa Паша Бераскерѣа аў tримis de а'аў adъs къ чinste ші къ алаѣ маре de а'аў ѣмвръкat къ кафtan, апоl аў adъs пре Тъкелі Краѣа de а'аў ѣмвръкat къ кафtan, ші dупре dънsъa аў tримis de аў adъs ші пре Мъріа sa Kostandin Bodъ de а'аў ѣмвръкat къ кафtan ѣмпъръtesк, ші віind Мъріа sa ла отак къ чinste ші къ алаѣ ѣмпреѕпъ къ Кехаіаоа Бераскерѣалъl, s'аў чitit фермапъа ѣмпъръtesк каре sкріа ла Мъріа sa. Dупъ ачeea Кехаіаоа аў ѣмвръкat ѣntъl пе Іазакџіа Domnъalъ къ кафtan, каре аў чitit фермапъа, апоl ші пре 10 воіарl аі Мъріі sале къ кафtane ѣмвръкendъ'l пре тоцl, s'аў ѣntops ѣпапоl. Atупчea віind ніще Тътарl desпре ощіле пемцещl че віпіea de ла Ніш ші adъкend ші ъп пеатцъ, фъкъt'аў sокoteалъ de аў tримis вре о шапte міl de оaste, Търчl, Тътарl, ѣмпротіва ачелор ощl, кар Бераскерѣа, Sъalanъa ѣмпреѕпъ къ аі лаацl, ші Краѣа ші Domnъa, s'аў sкълat de аколо de ла Кapstianъa, ші аў мерs пѣпъ din жos de Сівіѣ de аў тъбърѣt ла Віz-окпъ, ші de аколо ла Шеіка маре. Ачі s'аў stръns тоцl Пашіl ла Бераскерѣа, фіind ші Domnъa Kostandin Bodъ, de s'аў фъкъt sфat пentръ тревіле ощілор, ші апа s'аў фъкъt sокoteалъ съ se трагъ ощіле спре Брашов. Deцl

пърчегînd de акоλеа meps'aў λa чetatea Mediaшzλaї тъвърînd акоλо, λa каре чetate фъкz'aў Saшiї oспъц Краиzλaї, dъnd шi кz тzнzріλe din чetate. Deчї ръdikîndzse de акоλо aў meps de aў тъвърît din szsza чetъцiї Sirişoareї, λa каре чetate Краиzиа нaръшї oспъц Domnzλaї фъкînd, a doa zi шi de акоλеа s'aў ръdikат, шi aў meps de aў тъвърît λa Ферегіхazз.

КАП 22.

Кzт λa копанzа de λa Ферегіхazт s'aў strъns тоцї Пашiї, шi Szλtanzа, шi Краиzа, шi Domnzа, Паша Зерaскериzа, de s'aў зфътrit a зe траце în жos, пentрt оцiλe пeтцeцї чe вeneа din szs aзupра лор, шi пре Kostandin Bodъ, a'aў рzndrit sz меаргъ sz фie de пazъ λa гzра Телеажънzaї.

Λa aчest копак strъnszs'aў тоцї Пашiї, шi Зерaскериzа, шi Szλtanzа, шi Краиzа, шi Kostandin Bodъ Domnzа цzрiї Рzmîneцї, фъкînd нaръшї зfat шi зокоţeaλъ în кzтръў sz вор траце кz оцiλe, înцелеґînd de оцiλe пeтцeцї чe вeniа din szs, шi рzndzind npe Мzріа sa Kostandin Bodъ sz меаргъ a фi de пazъ λa гzра Телеажънzaї, îndatъ шi zioa вzпъ de λa Зерaскериzа, шi de λa Szλtanzλ, шi de λa Краиzа λzîndz'шi, aў пzрчes snpe гzра Телеажънzaї; нap Зерaскериzа шi кz аіλaλцї Пашi, шi кz Szλtanzλ, шi кz Краиzа, înпreznъ кz toate оцiλe aў рzmas în преажта четъцiї de λa Sirişoaръ.

КАП 23.

Пentрt emipea оцiλop din Apdeзa зiind нaръшї în царъ, шi пentрt Tzнeлi кz чe вряжитъшie пe чrtъ aзupра крецiniλop s'aў aрzтat.

Deчї dap Domnzа meprînd dzпъ кzm s'aў рzndzit, шi зosind λa гzра Телеажънzaї, акоλо шi oape чe

oaste moldovenească era, de Kantemir Domnul Moldovii trimis ku boiarii, anume Ioniță Bordan Hatmanul, într'ajutorința oștilor turcești, ši mai era în kălitan al Kraiului, anume Daroș ku kătăva oaste de pază akolea la ținutul Telegiănului, karii de veniia Domnului afară eșit'au înaintea Mării sale ku alai de s'au împrejmat, ši tăvărind Domnul akolo au fukut o zi otărak.

După aceea s'au rădikat tabăra, ši au venit de au trekut între munți, aproape de vărful Kraiului, ši au tăvărit. Deci akolo știind veste Mării sale pentru niște hoți ce întrase în țară neste Olt, știind din țara Ungurească, trimis'au pre Cerpika vel Arnăut ku kăți-va slujitori ka să le stea împotivă, ka să'i skoață din țară, fiind ši Korpea Brăilonul vel Pahărnik akolo, ispravnik fiind trimis de Măria sa încă mai de nainte vreme. Atunci ši jupănesele boiarilor Ardelenii kărora apoi Turkeli Kraiu să înkinase, s'au rădikat ku totul, ši au trekut în țara Rumânească, pentru kă nu era a sta în Ardeal, de vreme ce oștile toate se trăgea a eși din Ardeal, pentrukă sta împotiva oștilor nemțești, kare din sus greale venia, kăt ši a se sparge oștile turcești întărâtase, ši rândurile rândurile de Turci ku pavăză venia, ši în țară trecea.

Văzând dar ši Kostandin Bodă kă oștile se trag în țară, Măria sa încă s'au mai mutat mai înainte, ši trekând vărful Kraiului au tăbărit akolo; apoi ši de akolo mai mutându-se, au tăvărit la Cerași, unde kăt-va oaste turcească fugind din tabăra turcească în țară au trekut, ši ne urma acelora ši Sultanul ku Tătarii au trekut, ši mai pre urmă

Sepaskeрнъл къ Търкелі къ toate ощіле emind din Apdeaл ън царъ аў intpat, маї рътънind енкъ рътъщіцъ de nedeanзъ de пъкателе кріщініaор,къ маї мълтъ къlкаре ші stpікъчнене tікъloaseї църї лa ентоарчереa ощіaор din Apdeaл s'аў фъкът, de кіт ентъї, кend аў entpat ън Apdeaл ші de Търчї ші de Тътарї, кар маї вртos de пъгънїї Крщї каре ера ън oastea лаї Тъкелі, de каре маї nainte вом tinde кънентъл къ че фелъ de мълцъmitъ ачest asemenea ostaшіaор лаї, Тъкелі, Domnълаї ші църїї s'аў арътat.

Атънчea dap ші Domnъл de лa Черашї ръdікъndse аў benit de аў попosit лa Въленї, ші пъmaї de кіт mepгend Мъріa sa de s'аў ентпрезnat къ Sepaskeрнъл ънde ші Тъкелі ші тощї Пашїї ера stрънші, фъкът'аў sфat ші sокoteaлъ енкъіръў съ вор траце ощіле, ші аў алes ка съ se трагъ спре Плоещі. Дънъ ачeea пърчes'аў Domnъл de лa Въленї, de аў meps лa Плоещі, ънde веste Domnълаї къ ніще къларашї de Царіград, de лa Віzірнъл аў benit, кът къ Белі-градъл Търчїї аў лъat, ші Калга Съltanъл къ тътърmea ші къ oastea търчeaскъ ън цара Унгъreaскъ пънъ лa Темішоаръ аў entpat. Дечї фііnd Domnъл ші a doa zi шъzъторнў аколea, benit'аў ші Sepaskeрнъл, Съltanъл, ші Тъкелі, къ toate ощіле, de аў тъвърт ентпрежъръл Плоещіaор, ші dънъ ачeea пътaї de кіт Domnъл лa Sepaskeрнъл аў meps de s'аў ентпрезnat, фііnd ші Тъкелі аколea, къ каре мълтъ прігопеaлъ анеа ші чeартъ Domnъл ентaintea Пашїї Sepaskeрнълаї, пentръ ръзтъціле че пъгънїї лаї ostaшї a фаче църїї ентчепзse, ентпъtъndъ'і Domnъл, ші мъstрndъ'л пentръ пъdeждea чea de прietешъг че къ dънъл авea, пentръ мълta слъжвъ ші dparoste че'і

арѣтасе; ѥар еа кѫ кѣт Дѫмнезеіреа де дѣнсѫа ера депѣртатъ ші крещінѣтатеа, кѫ атѣта ші еа де пріетенѫг пѫ се аіпіа, чі дѫпъ тірѣнеаска ші пѣгѣнеаска аѫї фіре че авеа маї мѫлт асѫпра крещініlор се зъвъръчеа, ші кѫ тоатъ ѣмпротівнічіреа да вое хощіlор аѫї стрікъчѫне ші прадъ крещініlор съ факъ, карії кѫмпаіте ръѫтъщї църії фъчеа, нічї де Сераскерѫа нічї де ѣмпъръціе темере авѫнд. Атѫнчеа Домнѫа пѣгѣнѣтатеа аѫї вѫзѫнд, аѫ тріміс ѣндатъ де аѫ фъкѫт жалбъ аа ѣмпъръціе, ѥар деспре алтъ парте Мъріа са вое осташіlор Мъріі сале аѫ дат, пѫ прост пре Крѫщї аї мъчелърі, дар че фолос, къ де ніще пѣгѣнї ші тълхарї ка ачеѣа нічї о пагѫвъ пѫ ера, чі тот де крещінї ера пагѫва, къ пре ѫнде'ї гъсіа пѣгѣнії Крѫщї фоарте ръѫ аї къzніеа ші ле аѫа тот.

(Ва ѫрма.)

Акте Дипломатіче.

I.

ХРИСОВУЛ

De ла Стефанъ Міхаіл Раковіцъ, прінкаре се опресъ стрѣинії de а авé дрептърі чівіле ші политіче ѣн цара. 1764. *)

НОІ ЩЕФАН МІХАІУ РАКОВІЦЪ ВВ.

De време че стреінії каре він аічі ѣн цара Гречі, Албанезі, Сърві ші алції, афаръ din Молдовені, ѣнії оамені маі de чинсте ші къ неамъл щіут, алції прощі ші пещіцї, ѣнії фъръ меще шъгърі, яр алції къ меще шъг, кожокарі, кроіторі, залтарі, симіцій, пачеаці, нітарі, касапі, ші алції, чеі маі мълці гоніці din патріа лор, пентръ мълте фелърі de ръутъці ші вестемъції че фак аколо, ѣнкъ ѣнії sънt ѣнсърацї не ла локърілe лор, dѣнъ че він аічea ѣн цара ші'шї фак оареші че ківерніseалъ ші къщіг, нъ пъ-

*) Ачеста е Хрісовла despre каре помінім ѣн Арті колла Помѣнікї ші Фанаріоцій, Том I пацина 121, din ачестї Магазінъ

маї къ съ ын рѫдъчїneazъ къ ынtemeepe, чі ынкъ съ ші ынsoaръ de ваѳ фъmeї de aічї de пъmынteнї ші фete de боерї, ші къ mъaтe фелърї de міжлочірї intръ ші ын рындъл боерілор къ dрегъторіїe каре пъ sынt de обpазеле лор, din каре лъкръ dрегъторііле съ nevinstesk, neamъл боерілор пъmынteнї съ окъраще, къщігъл ші фолосъл че ар пътea съ аївъ пъmынteнїї, ел апъкъ еї, ші съ причінъеще de обще ръзврътіре ші strікъчынне ла toatъ патріea. De вреmе къ strеinїї intръ ын neamъл ші рындъл боерілор de съ ынtemeнazъ, къ мощетъгріле лор, dупъ вреme аѳ причінзіт mълтъ strікъчынне църїї ші neamълъї боересk, прекum de mълte орї saѳ възт; прostimea нарушї nepъръsindзse ші аічї de ръдъцііле ші хоцііле сале, daѳ причінъ de але ърma ші пъmынteнїї, лъкрърї nekвaiinцoase ын toate zїлele. Дечї пентрu ма съ se пзе опreалъ ачestъї обічеѳ че ръѳ saѳ ынръдъчinat аічї ын пъmынtъл църїї, хотърm Domnia Mea de акum mainte, nimenї din strеinї съ пъ съ маї ынsoaре аічї ын пъmынtъл църїї ші съ ня фатъ de пъmынtean, ші пъmынteнїї нарушї nimenї съ пъ ындръзneaскъ a'inї da не фііsa saѳ алte рѫdenїї dупъ strеinї, мъкар орї чine ар фі, пентрu къ орї каре de акum mainte, ва фаче неste порунка ші ші хотърреа ачеasta a Domniї Меле, съ щіе къ чеї ынsърцї съ вор їzгoni din пъmынtъл църїї ымпреунъ къ фемеіле, ші toatъ авереа лор съ ва лъа не seama Domnieї, пърінцїї фетелор ші пашїї съ вор nedensi нарушї къ грea nedeaпsъ, ші преоцїї че'ї вор кънзна лъndъlзіsь даръл съ вор da ла жudекъторіea полiтічеаскъ de съ вор nedensї. Дар фетеле strеinілор аѳ вое a съ мърita dупъ пъmынtean, ынsъ фърь de a ынкъіва

ne aĭ sъĭ aĭчea ın цaръ. Iap nentръ strеinиĭ чe saĭ ınsъpaт пmъ akъm sınt sъферицĭ a trъi, ші a лъкъi aiчĭ ın пъmeнъa църiĭ, ınsъ kъ opındzнaла aчeasтa, ka фieшĭ каре съ se astımпере ші съ ръmne ла starea вeриĭ чe съ afлъ, ші съ nъ ymвле a съ maĭ ınълца ла алтъ treaптъ maĭ маре, чĭ съ ґрънаскъ kъ пъчiре ші kъ astımпъраре, зиґшĭ ka ші пътınteнiĭ ла toate правiлiле ші обiчеюріле челe вне але църiĭ, iap ymвlınd съ'шĭ ınaлце боерiea, ші съ'шĭ apaтe neaмna, neastımпърındzse, ymвл ka aчela aseмeнea съ ва izroni ımпrezпъ kъ фетея sa, ші че ва авea съ ва лъa пe seama Domniĭ, dap чел че пmъ akъm n'aĭ intrat kъ dperътopie ın рънdзл боерiлор, niчĭ de kъm съ nъ ındръзneaскъ a фаче вре o mişкаре ka съ ıa dperътopie. Aшiждереа хотърım Domniea Mea, nimenĭ din strеinĭ, афаръ din Молдовенĭ, че съ вор ашъza aiчĭ ın цaръ, съ nъ aĭбъ вое a кътпъра niчĭ moшie, niчĭ вie, niчĭ кasъ, niчĭ moаръ, niчĭ пръвълie, niчĭ nimiк алte лъкрърĭ nemişкътoаре, iap пe чeĭ че пmъ akъm ва фi кътпърат съ ле stъпmeaскъ, ınsъ ръmınd ла sъпъnereа ші opındzнала че saĭ zis maĭ sus. Deчĭ nentръ maĭ вълъ ınteмeере ші statopniчie a хотърreĭ че maĭ sus aрътъm, am ınтърit Domniea Mea xpisoвъл aчesta kъ ınsъшĭ кredinца Domnieĭ Меле, Noĭ Щефan Miхaĭ Раковiцъ BB., ші kъ кredinца преа нвiцiлор Domnieĭ Меле фiĭ Miхaĭ BB. Kostandin BB., ші kъ tot sfaтъл чinstiцiлор ші кredinчошiлор боерiлор челор марĭ aĭ Domnieĭ Меле: Пan Toma Крецълескъ, Пan Dъmiтрашкъ вел Ворнiк de цара de sus, Пan Padъ Въкъresкъ вел Ворнiк de цара de жos, Пan Kostandin Kındeskъ вел Логофът, Пan Atanasie Insiлant

вел Спътар, Пан Міхаї Кантакузино вел Вістіер, Пан Тома Рафаіл ъ в: Пост., Пан Іоніц ъ Гъіано вел Кав-чер, Пан Dimitrie Фотаке вел Пахарник, Пан Іордаке Караџеа вел Стол ник, Пан Іенаке Рошет вел Коміс, Пан Міхалаке вел Пітар ісправник, Пан Костандін Кънтеск ъ вел Логофът. Ші с'аў скріс хрісов ъл авеста ън анъл динтаў, din Domnіea Domnіeї Меле, аічі ън скаун ъл орашъл ъї Domnіeї Меле Бък ърещі, ла анъл дела zidіrea лъмії 7272, Іълie 30, de Пона Біорea daскълъл словенеск от Сф. Георге чел векъ.

ІОАН ЩЕФАН ВОЕВОД.

Kostandin Кънтеск ъ вел Логофът.

прочіт

L. S.

II.

ХРІСОВѮ

De аегѣмѧнтѣ ѧнтре Mixaia Padѹa BB. Domnѹa цѣріі Рѹмѧнещі ші Гeoprie Гіка BB. Domnѹa Моadobeі. 1658.

ВЪ НМА ОТЦА Н СNА Н СТГО ДХА АМНNЪ.

Noі Mixaі Padѹa кѹ міла аѵі Dѹmnezeѹ Domnѣ ші Boіѵodъ a toatъ цeapa Рѹмneaскъ, dѣm nomeniре ші adѵчepіі a minte, кѹ чeastъ ѕкpisoape a noaѕtpъ, кѹm къ dѹnъ чe ne pidiкъ міла аѵі Dѹmnezeѹ aa чinste, ка aчasta кѣdeanise a da хар Sфinцieі заде, nѹ nѹmai кѹ кѹвinte mѹдцѣmitoape ші pѹгѣtoape, чі ші кѹ ѣmiлepea, маі вptos a Dѹmnezeeщiлop поpѹnчiлop аѵі, a ne кѵчepі ші a ѧnгѣdѵі Sфinцieі заде. Deчі поpѹnчiде аѵі mѹлte sent ші toate anѣsitoape ші mѧntѵitoape, ѧnѕъ ѵna este кап ші ѧnчeпътpъ aатopa tѵtѵpopa: aчeea este dparostea, ѧntѣѣ кътpe Dѹmnezeѣ, adoaъ кътpъ вечіп, кѹm тъpтѵpiseskѣ sinгѵpe aде аѵі zeчe кѹвinte date ѧn таблe de піатpъ аѵі Moisi; aпiждepea ші aa doiлea din ѕфѧnta Троіцъ, фінѵа ші кѵвѧntѵa аѵі Dѹmnezeѣ, Domnѵa nostpѵ Is. Хp., ѧntpѵ ѕфѧnta a аѵі Eвaнгeлie гръеащe, къ ѧntp'aчeste 2 поpѹnчі peaзътъ toatъ лeцea ші пpopoчіі; aпiждepea ші Anoѕtoлѵa вaѕѵa алeцepіі, пѹтъpѧndѵo ѧn pѧndѵa вѹпѣтъцілop, кѣпѣтѣѣ —

ынчепътъръ о фаче тътърор зікынd : Акъm ачeaste трeї ръmын, крedинца пъдеждea, dпarostea, ынзъ de кът toate маї маре e dпarostea, пре карea пророчіторнъл ынпърат ынкъ лъздындъ o зіче : Іатъ акъmъ че ар фі маї фрымос заў маї кървіos de кът a тръі фрацїї ынпрежнъ. Фрацї ынtem тоцї карії ын Татъ авем ын черъ ші o тътъ пре пъmынтъ, Sфынta Бесе́рекъ, карea неаў пъскът къ sфынтъл ші Dъmnezeeскъл вotezъ. A тръі ынпрежнъ, este a тръі ынтръ dпaroste, нар a тръі ын dпaroste, este a лъкъі ынтръ Dъmnezeў, къm зіче sфынта зкріптъръ a Блaгослoвъзї, къ чіне прежеще ынтръ dпaroste ынтръ Dъmnezeў лъкъеще ; къ ачeea este карea ынпрежнеазъ toate desпърцітеле, ші апропіе toate депъртателе, ші че am пътea пътъра toate лъзделе dпarostel къ кіте o лъздъ ші o залъвеще sфынta зкріптъръ, пътaї че e destъл a зіче кърынтъл Теолoгъзї, че e фечор тънетъзї, карele зіче, къ atăta аў кърit Dъmnezeў лъmea, adекъ пре om, (къ omъл este лъmea чea тікъ, къm зік філософіі), кът ші пре ынъл фінъл лъї пъ лаў крецат аа da dрent ынъseniea лъї. Іакътъ dаръ, къ ачasta аў погорът ші пре Dъmnezeў de ын чер пре пъmынt, de лаў фъкът om, dар ынтре oaменї, ынde se ва стърі ачasta бънътate, ші se ва ымплea ачasta порънкъ, че вine пъ ва пътea фаче? Adевърat este къ лъкръл ей пре лъme, ачasta аў fost, ші este, ші ва фі, a adъче лъї Dъmnezeў мълте фелърї de пъкъцї лъї. De dнsa зікъ ші філософіі чеї de афаръ, къ къ лінъвоінъ ші къ афіреа ынтр'ын гынd ынъл къ алтъл лъкрърі тічі крескъ de ве факъ марі. De ачasta dаръ апъкынdне ші noї върtos ымпрежнъ къ фрателе nostръ ші de апроапеле вечін, къ Dъmneалъї Георгіе Гіка, din

міла луї Dумнезеŭ Domnъa ші Boиbodъa a toатъ цара Молдовеі, пъпешіо ла міилокъа nostръ, ші невоіm на къ ѵтпълереа ачещіі sфінте порънчі съ adъчем хар Sфінціеі сале пентръ міла че аŭ арътат кътръ noі. роиї луї, amend пъdeaиde кът ачаsta съ не фіе новаць къtре ѵтпълереа ші ачелор лалте Dумнезеещі порънчі ші ѵпъцъці. Depent ачеea dъm часть sкрisoape a noastръ de кredinць ла пина Dумпеалуї фрателуї ші вічінлуї nostръ, ін карea sкріem ші арътъm пре рind токтеалеле ші лъкръріле Domніілор noastре ші а църілор noastре, каре треѵеskŭ а фі пъzite ѵntре noі dem toатъ невоінца невъътъmate: ѵna depent ѵтпълереа Dумnezeещіі порънчі a sфінтуалуї лізбов фръцеskŭ ші вечineskŭ, алта ші depent гроаza ші фріка a sфінтуалуї жърътmant, кŭ карele sтръпsŭ пе леrъm маї жос ѵntр'ачастъ sкрisoape. ѵнкŭ: лъкръріле ші треbіле Domніілор noastре ші ші а църілор ла чinstita Поартъ, ор че треbї se вор ѵнтъmпла, верŭ Domніеі noastре, верŭ Domніеі фръціпе nostръ, верŭ църії noastре, верŭ църії Dумніілуї, Кіханалеле noastре ѵтпрезпъ кŭ але Dумпеалуї, ачеалеа треbї съ аібъ але іспръві фръцеаще. Adoя: de se ва ѵнтъmпла орŭ че келтуналъ dpent марiолііле a піскарŭ врълѵташї че seарŭ ръdіка asупра Domніілор noастре кŭ вре o sтрікъчіупе, заŭ кŭ пескарŭ пері ші кѵвінte тозавірпіче, орŭ supe noі, орŭ supe фрателе nostръ, ачеа келтуналъ орŭ кът ар фі, datopї съ фім a o da noі amendoї Domніі фръцеще; ѵпъ келтуналеле ачеалеа de ла ачел лок кŭ ціреа ші порънпа noастрь a Domніілор съ аібъ a келтві Кіханалеле, прекът ле вот порънчі; іаръ a фаръ de ѵнцірея ші de порънка noastръ пъ. A трея: Кіхана-

деле че вот авеа ла Царіград, каре пѫ вор ѫмвла віне съ каѫте слѫжвеле Domniilor noastre amndѫрор фрѫцеаще, че се вор овлечі вре ѫній dintr'ѫнші, къ пѫ ѫмблъ віне, ѫній ка ачея орѫ аї поцрі арѫ фі, орѫ аї фрателуї nostrѫ, съ се mazѫleaskъ, ші съ се трітеацъ алцій ѫн локъл ачелора, ка съ каѫте слѫжбеле тоцї ѫнпреѫнъ кѫм скріе маї сус. A patra: de ва вені вре о datъ de вре о парте, аѫнпра верѫ кърѫѫ den noї neскарѫ врѫжѫташї, афаръ de ѫмпърѫціе, а врѫжѫташї ка ачея съ ле стѫм amndoї Domniї ѫмпотрівъ кѫ армъ, съ пѫ лъсѫм ѫнѫл пре алтѫл съл калче врѫжѫташії ші съї стріче цеара фъръ цірea ѫмпъратѫлуї; чі съ стѫм ѫнѫл depent алтѫл фрѫцеаще, нічї съ фім desпърціцї ѫntrѫ tot трапѫл Domniilor noastre. A чінчea: токтелеле църілор noastre amndѫрор ѫntр'ачesta кіп съ se ашаze: адекъ пре марцене ѫntre хотаръ, съ п'авем a da кърцї de мілъ, кърцї de слобозіе, нічї съ пріімім a вені слѫжиторї dintр'о цеаръ ѫntр'алта. A шasea: оаменії че сѫnt пѫnъ акѫm веніцї dintр'о цеаръ ѫntр'алтъ цеаръ, съ аібъ a ле se da кѫвѫnt, съ ціе тоцї венетічії ка ачея, de акѫm пѫnъ ла сѫnt Жоржѫ, карeле ва воі de вѫnъ вое a лѫї сѫшї теаргъ ла мошіе, опреалъ de нітеа съ паівъ; ѫаръ карeле ва вреа съ шазъ, волнік съ фіе, съ шазъ ѫn паче. A шаптеа: карії den оамені ачestор доао църї, de se вор афла вре ѫній ка ачея оамені рѫї фърѫ кредінцъ, хіклеанї, ѫнзѫторї, невоінd кѫ рѫѫ сѫпре вре о цеаръ dintр'ачeastea, ші мозавірінd ші маргіолінd сѫпре вре ѫнѫл den noї Domniї лор, пре ѫній ка ачея съ пѫї сѫферім нічї noї нічї фрателе nostrѫ a se афла ѫn църілe noastre, че съ se чеарте кѫ гравнікъ чертаре

ши съ фіе гоніцї den церї, пентрѫ съ se веаге ші алцій. A onta: пентрѫ, боѥарій прівеацї че se вор афла, ші se вор черка кътрѫ Domnѫл съѫ, ѫній ка ачеѥа съші токтеаскѫ лѫкрѫл, ші дака se вор ѫнкредінца ші вор вреа съ теаргъ ѫн цеарѫ съ фіе воѥвічї; ѥарѫ ші Dѫmnѫл, съ ваї ноі, съ ваї фрателе nostrѫ, кѫї не вом ѫнкредінца, datorї съ фім a не цінеа кѫвѫntѫл ші кредінца стътъторе ші некъкатѫ. Аѫпра ачестій фрѫцій ла каре не аѫ трас ші не аѫ адѫс сфѫnta порѫнкъ a дрогостеї Dѫmnezeeщї ші вечінещї, легътѫре ѫnѫл алтѫя, кѫ Dѫmneaлѫї кѫ фрателе nostrѫ, че е маї сѫс аїс ѫntр'ачест жѫрътѫntѫ, ші не ѫнкредінцът ші не адеверім ѫnѫл алтѫя ѫntр'ачест кіп: Noї че сѫntem маї сѫс скрішї Міхаіл Радѫл Воїводъ, жѫрътѫре фрателѫї nostrѫ лѫї Георгіе Гіка Воїводъ, пре пътеле Татълѫї ші ал Фінлѫї ші ал Dѫхѫлѫї сфѫnt, ѫntрѫ ѫnѫа Dѫmnezeѣ че este ѫntрѫ nedesпърціta Троіцъ ѫнчінат ші прослъвіт, фъкторѫл черѫлѫї ші ал пътѫntѫлѫї ші a тоате възѫтеле ші певъзѫтеле, ші пре ѫntрѫпареа ѫnѫя den Троіцъ, а Фінлѫї ші a кѫвѫntѫлѫї; ші пре тоатъ ікономіеа лѫї че аѫ лѫкрат пре лѫме кѫ трѫпѫл depent спъсенїа noaстрѫ, ші пре преа сфѫnta ші преа кѫрата мѫма лѫї, ші пре Dѫmnezeeаска Евангелїеа лѫї, ші пре сфѫnта крѫчеа лѫї, ші пре тоцї сфінцій лѫї, чеї фъръ трѫп ші чеї трѫпеанї, ші пре спъсенїа сѫфлетѫлѫї nostrѫ, кѫm еѫ фрѫцінемїеѫ воѥѫ съ фіѫ фрате dipent, кѫ тоатъ кѫрата консцієнцїе ші кѫ нефъцарніка дрогоste, пѫnъ кѫnd не ва мілѫї Dѫmnezeѣ кѫ Domniіле noастре. Ші ачесте пѫnкте тоате певътъмате вом съ певоім a ле пъзі, петрекѫnd кѫ Dѫmneaлѫї вечі-

пътате фрѣтоасъ. Dipeut ачеea ачest пpea sфѧnt Dѣmnezeesk пѣme, каре е стражнік тѣтѣрор фъптърілор дѣ, ші і se ѧпкінъ tot цепѣкеле ал череанілор, ал пътѧnteanілор ші а челор че ѧnt de desѣnt, ші алалте пре кѧt ne жѣрът, ші ne adeверім, аша съ ne ажѣte ѧn toatъ вremea, ѧn tot локъл, кѣm вom ші пъzі фръцiea ші легътѣра noastръ ачasta че ам лагат ѧntre noї de вѣпъ вое ші de . . . . . вѣрtoasъ кredinцъ, iскълaitam кѣ тѧna noastръ ші o am печетлѧit кѣ печeatea Domnieї noastre. Dano stoлiцї пашeia Бѣкѣрещї. Въ лeato вітва тіра 7167, sneseniea же тіра 1658, і пачалства пашего первое, Мца Noemв. 18 dni.

Ї℟ MIXAЇ BOEBOD.

L. S.

Din Opiцinaл.

Însemnări Epigrafice.

I.

Peceatea lui Mihaiu Radu BB.

Peceatea acestui Hrisov e de formă cărăiară, de un diametru de $2\frac{1}{3}$ deţete. Scutul din mijloc e ţinutu de doi lei de amendoue părţile, desupra încoronatu de doi îngeri. În mijlocul scutului stă Acvila *) cu doue capete, pe pentul Acvilei se vede întrun cercu mai mic, corbul cu crucea în gură. De supra Acvilei lucreşte de o parte sórele, de alta luna. De desutul ei doue persone încoronate ţinu unu arburu. În prejurul peceţii cu citeascu aceste cuvinte fórte formosu sunate:

† IOANNES MICHAEL RADVLIVS. D. G. PRINCEPS ET ARCHIDVX VALACHIAE TRANSALPINAE.

De citit:

Joannes Michaël Radulius, Dei gratia Princeps et Archidux Valachiae Transalpinae.

Pomenesce:

Ioann Mihaiu Radu, din grația lui Dzeu Prințipe și și Arhidușe Țării Muntenești.

Cu aceasta ațumu okasiune a însemna aici și doue monete pomenești cu inscripțiuni latinești, una de la Mihaiu Bitézul, și alta de la Konstandinu Brâncoveanul, așa cumu ae amu aflatu coniate în cartea: Joachim's Neueröfnetes Münzkabinet, dărțitu Bibliotecii Kolecțiului național de D. Проф. N. Бълъшескъ.

*) Acvila, numu vechiu pomânescu, de la Aquila, națiune, vultur.

II.

Moneta lui Mihaiŭ Bitézul.

Acéastă monetă, dăm spre Autoriŭlaŭ, se află în Kabinetul împărătesc de la Viénna, bătută în anŭ, ši trage zece galbeni. Pe fața prinčipalŭ se vede portretul lui Mihaiŭ, cu o barbă désă, îmbrăcatŭ în-tr'unŭ mantelŭ cu gălerŭ de samurŭ. Pe cațŭ are o kăčulă asemine de samurŭ, dè partea stîngă cu unŭ penațiŭ. Împrejurul portretului se čitește acéastă inskripčiune:

MICHEAL. VAL. TRANS. WAIW. S. C. RAE. M. CONS. PER

Pe cealaltă parte urmează inskripčiunea împrejurŭ:

TRANSYS. LOCVMT. CIS. TRANS. PAR. EISVPER. EXERGE. CAP.

ši în miĵlokŭ:

A. D. VIGILANTIA. VIRTVTE. ET. ARMIS. VICTORIAM NACTVS. 1600.

Noŭ ovitimŭ:

Michaël Valachiae Transalpinae Waiwada, Sacrae Caesareae Regiae Majestatis Consiliarius, per Transylvaniam Locumtenens, cis Transylvaniam Partium eius super Exercitu Generalis Capitaneus,

A Deo vigilantia, virtute et armis victoriam nactus. 1600.

Pomenește:

Mihaiŭ Voevodŭ Țării Muntenești, Konsiliariŭ Maiestățiĭ sale împeriale Regale, Lokuțiitoriŭ al Transilvaniei, ši Țenerał Kapitanŭ neste armată în păr-

цілe чeлe dinkóчe de Trahsilвania, downdindъ de лa Dzeъ вірѣиць прin вeriape, вірѣѣe ші apme, 1600.

III.

Moneta лъї Konstantin Брънковeanъa.

Aчeastъ monetъ, dъпъ sпѣsъa Aѣtopiѣлъї, e пнъ таллер de apцintъ. Пe фaцa прinчiпaлъ se вede портретъa лъї Konstantinъ Брънковeanъa къ вapвъ, имбрькатъ ин пнъ mantелъ вълпitъ, ші къ гълeръ de aтъръ. Пe капъ are o кънчлъ ин форта чeлоръ нпгърещї, къ пнъ пепaцiъ de epodiъ. Импрецнъръa портретълъї se чiтеще aчeastъ инскрiпчiune:

CONSTANTINVS. BASSARABA. DE. BRANCOWAN.

Sънтъ портретъ se вѣdъ лiтерiле C. H. de вънъ seaмъ пѣтeле тѣieторнлъї.

Пe чeлaлaтъ парте ъртéзъ инскрiпчiунea импрецнъръ:

D. G. VOIVODA. ET. PRINCEPS VALACHIAE TRANSALPINAE. adекъ:

Dei gratia Voivoda et Princeps Valachiae Transalpinae.

Pomineще:

Konstandinъ Бassарабъ de Брънковan, din граціa лъї Dzeъ Boeводъ ші Прinцinе Църiї Мънтенещї.

Ин міжлокъa dosъaлъї se афлъ sкѣtъa оваl, фórte formosъ имnodовitъ импрецнъръa съъ, ші de aсъпра инкорънатъ къ корóнъ de прinчiпе. Ин міжлокъa sкѣtълъї stъ Aчera къ крѣчea ин гъръ, neste капъa eї лъчеще de o парte sóреле de aлta лънa, лa пічóре пѣтъръa anълъї 17 13.

Noĭ вомъ пѣлаіка маі трзіѣ. Fac-simile аѣтѣ de мечéтеа лаі Mixaiа Padва, кѣтѣ ші de aчeste доѣe monete.

IV.

Фiindѣ къ amѣ intpatѣ ѧn цinѣтѣа ѧnскріпчѣniлорѣ лatine фъкѣte de Пріпчiнiї Pomнї, маї adaѣцemѣ ѧпкъ o ѧnскріпчѣне ѧntepecantъ ѧn aчeacтъ лiмвъ клaciкъ, adекъ, чea de пе Кричea лаі Шърванѣ Kantakzinѣ пѣѣ лепгъ Bienna, ѧn аппа 1683, аша пpeкѣмѣ ni s'a ѧmпъртъшiтѣ de ла Bienna, ѧmпpeчъ къ aлte aкte dimлomatiчe:

CRVCIS EXALTATIO EST CONSERVATIO MVNDI,
CRVX DECOR ECCLESIAE,
CRVX EST CVSTODIA REGVM,
CRVX CONFIRMATIO FIDELIVM,
CRVX GLORIA ANGELORVM,
ET VVLNVS DAEMONVM.

NOS DEI GRATIA SERBANVS CANTACVZENVS, VALLACHIAE TRANSALPINAE PRINCEPS, EIVS DEMQVE PERPETVVS HAERES AC DOMINVS, ETC. EREXIMVS CRVCEM HANC IN LOCO QVAVIS DIE DEVOTIONI POPVLI SACRO ET HONORANDO, IN PERPETVAM NOSTRI NOSTRORVMQVE MEMORIAM, TEMPORE OBSIDIONIS MACHOMEDANAE A VISIRIO KARA MVSTAFA BASSA VIENNAE INFERIORIS AVTRIAE, MENSE SEPTEMBRIS DIE PRIMA, ANNO 1683.
VIATOR MEMENTO MORI.

De ѧetitѣ:

Crucis exaltatio est conservatio mundi,
Crux decor Ecclesiae,
Crux est custodia Regum,
Crux confirmatio fidelium,
Crux gloria Angelorum,
et vulnus Daemonum.

Nos Dei gratia Serbanus Cantacuzenus;
Valachiae Transalpinae Princeps, eius-
demque perpetuus haeres ac Dominus, etc.
Ereximus crucem hanc in loco quavis die
devotioni populi sacro et honorando, in
perpetuam nostri nostrorumque memoriam,
tempore obsidionis Machomedanae
a Visirio Kara-Mustafa Bassa,
Viennae inferioris Austriae, mense
Septembris die prima, anno 1683.
Viator memento mori!

Pomѧneщe:

Ѳnъʌцape Krѣчiĭ este mѧntѣipea ʌѣmiĭ,
Krѣчea opnamentѣʌ Biseрічeĭ,
Krѣчea este кѣstodia Peцiʌopѣ,
Krѣчea ѳntъріpea кredinчómiʌopѣ,
Krѣчea гʌopia Ѳnцeріʌopѣ
ші pana Demoniʌopѣ.

Noĭ Шepвanѣ Kantaкѣzenѣ, din гpaцia ʌѣĭ Dzeѣ, Пpінчiпe aʌ Цъpiĭ Mѧnteneщĭ, Domnѣ ш Epiditapѣ aʌ eĭ пentpѣ totѣ dénna, ші aʌt

Amъ рѣdikatъ aчeastъ Krъчe ѧn лokъa чeл onopatъ ші ѧnkinatъ eвлaвieї попaъaлї чeлeї de tóte ziлeле, ѧntrъ вечїniка memopie a nóstrъ ші a лorъ nostpi, ne timпъa kѧnd s'a ѧnkъnцѧratъ. de Maxomedanї Bienna Aъstpieї de жosъ, sъntъ komanda Bizipѧлaї Kapa-Mъsta-фa Паша, ѧn aъna aї Sentembpie zi ѧntѧъ, annъa 1683.

Къaъtopѧлe adъцї aminte de mópte!

A. T. Л.

ISTORIA ȚĂRII ROMÂNEȘTI,

de ла 1689—1700, de

Мареле Логофът Радъ Гречеанъ.

(Ъртаре)

КАП 24.

Кът с'аў ръдикат Домнъ де ла Плоещї де аў венит ла сатъ Мъріі сале ла Тътърашї, унде ші алеалте тоате оștї аў венит.

Дечї Домнъл ръдикъндусе де ла Плоещи, аў мерсў ла сатъл Мъріеї сале ла Тътърашї, ші аколо кяте-ва зиле шъзънд,фъкъндъў оștъț Сераскерълуї тръзъ кътоцї пашїї ші Съатанълуї, апої с'аў скълат де аў мерс ла Філіпещї, ащептънд пънъ ва вени ръспънс де ла Ътпъръціе. Дечї атънчеа фъръ зъбавъ ші порънкъ де ла Ътпъръціе кътре ферман вїънд, атъта ла Сераскерълъ ші ла Съататанъл, ка съ се ръдіче кътоцїле съ ласъ дин царъ, кят ші ла Тъкелї съ нъмаї стея съ факъ стрікъчюне църіі, чі кътоастеа луї ла Дінў съ се дъкъ. Каре порънкъ дакъ аў възът'о, ентъў Съатанъл аў нърчес кътоастеа луї де с'аў дъс, ашіждерея ші Сераскерълъ кътоцї Пашїї ентрезънъ кътъ Домнъл аў нърчес де аў мерс прін Бъкърещї, ші наръшї аколо Домнъл оștъț маре ка ънор Пашї фъкъндъле, ші кътъ дарърї пре тоцї дърындъ'ї, с'аў дъс ънїї спре Нікопое, алцїї пре ла Ръшї аў трекът кътоате оștїле търкещї. Нъмаї луї Тъкелї порънка ачеастъ нимік нъ наў плъкът, кътъ гъндъл луї ера ка съ ерпеже ен Бъкърещї, ка тоатъ връжтъшіа азънра креștінілор не деплін съ'шї о арате, нар де време че порънка ънтъръціеї ера

съ se рѫdiче, ındatъ s'aѫ скѫлat de ла Stoiчещї de ѫnde ера, ші ла Търговіще s'aѫ dѫs ѫmпreѫnъ кѫ toatъ oastea лѫї, ші мѫлte рѫѫtъцї ші аколо ші пре ѫnde aѫ треkѫt хоцїї лѫї aѫ фъkѫt. Ші аша мѫлte zиле аколо шъzınd, мѫлтъ прадъ ші stрікъчѫne църїї aѫ фъkѫt лѫınd ın tot кіпѫл ші прічіпї гъsind, ка съ nѫ ѫasъ din царъ, zічea къ ва съ маї меаргъ ın Apdeaл, ші аша de ла Търговіще скѫлъndѫse кѫ хоцїї лѫї фъръ веaste пре sѫntѫ мѫnte aѫ мерsѫ de aѫ ловit Кѫпѫлѫпгѫ, ші nesпѫse жъkтъпїї ші рѫѫtъцї сърачілор aѫ фъkѫt. Deчї de аколеа афлѫnd o seamъ de oaste немцеаскъ че ера ла чetate ла Бран, nѫmaї de кѫt кѫtъ-ва oaste de a лѫї aѫ трimis пeste мѫnte ші фъръ веste ловindѫ'ї фоарte рѫѫ ѫaѫ stрікat, кѫt ші гіпърарѫл ачела че se афла кѫ ачea oaste aѫ перit.

Deчї Nemцїї dѫпъ ачeea de Тѫkелі афлѫnd, ındatъ кѫ гътіре маре s'aѫ порnit, ка фъръ веste ші пре ел съ'л ловeaскъ съ'л ѫa din Кѫпѫлѫпгѫ віѫ певъtъmat, ші аша л'ар фі лѫat, de nѫ пѫцin маї nainte веste ар фі прins, de aѫ фѫцit noantea de аколо кѫm inima лѫї n'aѫ врѫt, ші s'aѫ dѫs de aѫ трекѫt Олтѫл, ші s'aѫ опрit ѫmпreажma Dінѫлѫї, ші аколо ѫaръші de челе че щіa nѫ se пъръsia, чі рѫѫtъцї nesпѫse църїї фъчea. Deчї Domnѫл въzınd чea пекontenitъ a лѫї рѫѫtate, трimis'aѫ ші Мъріа sa къпitanїї кѫ кѫцї-ва sлѫжіторї ѫmпreажта хоцілор лѫї, ка съ апере цара de dѫпшїї, ші мѫлтъ moарte ѫa крѫцї s'aѫ фъkѫt de aї пощрі. Aѫпчea Тѫkелі въzınd къ n'аре че съ маї факъ, aѫ прins пре къпitaпѫл чел маре den Черпецї каре ера аколо de паza

mърцinиĭ, anъme Nikoлa Глоговeanъл ші л'aĭ цinъt mълтъ вреme ın oвezĭ.

Dъnъ aчeea вeniт'aĭ порънкъ de лa Bizipнъл Mъstaфa Паша Kinpioглъ ka съ meaргъ лa Бeлiгpad sъ se ınпreъne кu dınsъл, ші nъmaĭ de кıt dъnъ порънкъ mepгınd аколо, ші кu Bizipнъл ınпreъnındъse, nъ чea dъnъ пълъчiріле лuĭ чinste ші пріiminцъ i s'aĭ фъкът, къ ındestълat ера Bizipнъл de чeле че desпре dънsъл ръът'ъцĭ aъzise, каре nъ nъmaĭ ın крещinĭ чi ші ın Търчĭ nenpistan фъчea. Atъnчea ші вoнapiĭ Kanikiхaeлiле цъpiĭ Pъmıneщĭ mepгınd лa Bizipнъл жалбъ de dınsъл aĭ фъкът nentpu кıte ın цaр фъкъse ръът'ъцĭ, ші nenipu кънitanъл den Чepneцĭ кът л'aĭ цinът лa ınkisoape npinzındъл. Пentpu каре ındaт'ъ Bizipнъл кu порънкъ aĭ tpimis de л'aĭ skos фъръ вoна лuĭ. Ші аша ші алteлe кıte ınпrotiва Domnълuĭ a ziче nъsese ınainte, niчĭ ıntp'o seamъ i s'aĭ цinът, кıt въzınd eл aчestea ші фъръ de вoна лuĭ, кu пріetenиъг a se ıntoapче snpe Domnъл пофtia; dap кu чe oвраz? Aчestea sınt алe лuĭ Тъkелi лъкрърĭ ші пъртърĭ, dintpu каре tot чea maĭ nъцinъ napte saĭ skpis din кıte aĭ фъкът eл.

Iap лa aл tpeiлea an aл Domnieĭ, шъzът'aĭ Domnъл лa skaъn. Ънtp'aчeл an biind Xanъл de лa Крım кu Тътapiĭ den порънкъ ınпърътeaskъ ka съ treакъ пріn цaр съ meaргъ лa oaste dъnъ Bizipнъл, eшiт'aĭ Domnъл ınainte лa фънтına рече, кareле кu чinste npe Domnъ пріiimindъ'л кu кафtan л'aĭ ınвръkat, dъ-пе aчeea ші Domnъл dъndъ'ĭ поклопъл, ш'aĭ лът zioa вънъ, ші s'aĭ ıntops лa skaъn ın Бъkърещĭ, ші aĭ шъzът кu паче ıntp'aчea варъ.

Intr'avest an primăvara aŭ trăsnit klopotnița vea Domneaskă din Bucureștĭ kare mai nainte de Grigorie Vodă făkea era, iar Șărban Vodă o mai înălțase mult. Deci fiind o kătară de desunt la mănăstirea klopotnițĭi, din nesocoteală s'aŭ fost vărat akolo intr'avea kătară iarbă de pușcă, ce era Domneaskă, ka să stea akolo, iar anoi iarba avea aŭ adus primejdie, kă pidikându-se o ploae înte intr'o zi la Iunie 25 de zile, ke tunete, kând aŭ fost deprins avea lok, foarte tare fulgeră, tonma akolo în klopotnițe în iarbă aŭ trăsnit, ši fiind, iarbă mălă aŭ răsipit klopotnița pănă în pămînt, de kare trăsnet sburătuitoare klopotnița, ši afundându-se bogații oameni alungă dansa aducându-se de ploae la kiți-va ši moarte s'aŭ făkut ši betejiți la alții, iar în kasele domnești nici o stricăciune nu s'aŭ făkut. Dupe avea Măria sa Kostandin Vodă îndată aŭ pus de aŭ făkut altă klopotnițe de iznoavă înkă mai mult de kât aŭ fost întâĭ, pândă ši veșnik sus în klopotnițe, făkându-ĭ ši horă împrejur, kare n'aŭ fost mai nainte la alții Domni.

KAP 25.

Pentru aducerea kând aŭ venit în țară de făcea mălă stricăciune, ši pentru venirea soliilor de la Venețĭ, ši pentru moartea lui Iordake Sachelarie.

Kând aŭ fost la treilea an din Domnica Măriĭ sale, afundându-se țara la mare lipsă ši foametе de stricăciunea lăkuștelor, kare înkă din zilele lui Șărban Vodă venise avea urgie Dumnezeiaskă ne avest pământ, de aŭ nedeusit mulțe ani kă dusele,

de se фъчеа мълтъ стрікъчюне ші нагъвъ, ші аша Мъріа sa Kostandin Bodъ пентръ ачеа мънie Dумnezeнаскъ че ера азупра ачестуй пъмънт, трimis'sъ ла Sфetarора, ші аў пофtit пре пъринtеле de аколо къ ругъчюне de аў adус капъла луй sфънtъ Міхаіл Sinadiкi; dупъ че л'аў adус аічі ън царъ, аў фъкут аічеа ла Бъкурещі ругъчюні къ літаній, ші есіръ афаръ, dупъ ачеea ші ън царъ аў трimis sфънtъла ачела кап, de л'аў пуртат пре унde ера лъкуste къ Архіереї ші къ преоцї, унде пъринtеле Аксentie Вlъdika Sofianъл, карele аў фостъ маі наinte Вlъdікъ ла Sofia, афlундse аічеа ън царъ, ші къ мълцї Архіереї ші преоцї, de умбла фъкънd ругъчюнї, ші osфinцаніі пріn toate локуріле унde ера лъкуste. Ші аша dintр'ачел ан къ вререа ші къ міла луй Dумnezeў, ші къ аjуторюл sфънtълуї, s'аў ръdikat лъкуsteле, ші аў перit de не пъмънtъл ачesta, de s'аў куnoскут мінуне маре аieве. Пентръ ачеea ші Domnъл dупъ че аў adус капъла sфънtълуї аічеа ла скаун ън Бъкурещі, аў фъкут кунунъ de азур къ петре скумпе азупра капълуї, ші аў фъкут кutie de арцint фрумоасъ de аў ашъzat капъла sфънtълуї, ші фъкънd ші кътре сфінцій пъринцї, каре аў венit аічеа къ sфънtъла кап de ла Sфetarора, мълцумітъ, ші чел dупъ пътинцъ жjторюл sфinteлор мънъstirї, s'аў dус къ капъла лор ла Sфetarора.

Іар кънd аў фost нарна desпре постъл чел маре, венit'аў ші вокарії de ла Бечіў золіі каре фузеse трimіші de ръposатъл Шърван Bodъ, ші'і опрise Кесарюа аколо, унде Іordане Sпътарюл, і Шърван Кънitanъл, карії треї анї аў фost аколо опріцї пентръ прічініле че s'аў zis маі сус; іар кънd аў фost пріn

мъвара къзи'аѫ Іордаке Спътарѣл ѧn греа воалъ, ші пѫ мѫлt л'аѫ лѫпцit, фъръ кѧt o съптъмѧнъ, ші ш'аѫ dat общеаска datopie, лъsѧnd ѧn ѫрмъ мѫлтъ тѧngѫire ші жале пѫ пѫmaї пentрѫ ѧndелѫngrata лѫї ѧnstpeinътate че фъкѫse, (къчї пѫmaї вре o доъ лѫnї кѫ жѫпъneasa ші кѫ кокопїї лѫї dѫпъ че аѫ вenit аѫ лъкѫit,) чі maї въptos пentрѫ чea тѧnъръ a лѫї вѫpstъ ші мѫлтъ вrednічie че авеа, de каре пѫ пѫmaї фрацїлор ші Domпѫлї s'аѫ фъкѫt, чі токmaї ші църїї, къ алes боѧр de чinste ші de треавъ ера.

КАП 26.

Кѫm кѫ аа за патрѫлеа ап за Domпieї лѫї Kostandiu Bodъ, кѧnd аї фost вара, аї мерs Мърїа за аа Тѧрговіце.

Ѧntр'ачееашї dap варъ каре ера аа патрѫлеа ап din Domпiea' Мърii заае лѫї Kostandin Bodъ, вenіт'аѫ порѫпкъ de аа ѧmпърѫцie ка съ нasъ din скаѫп, съ теаргъ спре мѫпte ѧn преажта Apdeалѫлѫї, ка съ'шї пъzeaскъ цара de връжмашї, ші пѫmaї de кѧt din порѫпкъ гътindѫse, пѫрчes'аѫ de аѫ мерsѫ спре Тѧрговіце, ші din sѫs спре деалѫа лѫї Бървat аѫ тъвърѧt, ші toатъ вара аколо фііnd пѫs'аѫ de аѫ кѫрѫцit каселе domпeцї den Тѧрговіце, ші s'аѫ апѫкat але дрецe, iсправпік фъкѧnd пре Міхаѫ Кantакozino вел Спътарѫ, ші toатъ орѧndѫнала фъкѧnd ка съ se апѫче de лѫкрѫа каселор съ ае факъ. Кѧnd аѫ фost аа Septembріе рѫdікатѫs'аѫ Domпѫа de аколо ші ѧnвѫрteжѧndѫse пе аа Потлоцї, аѫ вenit нарѫш аа скаѫп ѧn Бѫкѫрещї, ші s'аѫ гътit de пѫnta фічїї Мърii заае Doamпїї Stапкїї, каре o аѫ dat дѫпъ коконѫа лѫї Іліаш Bodъ, Рadѫа Бeїzadea, a кърора пѫптъ s'аѫ

фъкът аа аъпа аъї Noemвріе, инъ весеаіа domneaскъ маре ші инфрътъшецатъ, каре ин зіаеле noastре asemenea ачека п'ам възът.

КАП 27.

Пентр Staїкъ Пахарікъ че ера вікеан църіі de тітаъ време, кум с'аї ръdikат de аа Моадова, ші аї мерс аа Поартъ ка съ фак аъї Kostandin Bodъ віръ, тімпінd ші еа дин Domnie.

Ынтр'ачеа іарпъ, с'аї ръdikат ші Staїкъ Пахарікъ de аа Моадова, de аї мерсї аа Поартъ съ факъ пъръ аъї Kostandin Bodъ, фііnd ачest Staїкъ прівеаг инкъ маї din nainte време, de кind аъase Шърван Bodъ Domnia, ші тімпъnd кind ин Моадова, кind ин Apdeaа, іар маї въртos ин Apdeaа тъате amestekътърі църіі ші Domnіі фъкind, ка ын от фоарте ръї ші zabistnik че ера, инъдъндъse ші еа къ фіреа ка съ апъче Domniea, ші пъ se зіta къ пъ se daї ачestea нічі челъї че ва, нічі челъї че адеаргъ, чі къї ва Dумnezeї.

Ынтр'ачestea dар фantasіі ші еа вретеа инші піердеа, пинъ кind възind къ къ Nemціі nimіка пъ ва пътea stріка аъї Kostandin Bodъ, с'аї аъsat de dинші ші аї инчепът а'шї плека капъа аа Kostandin Bodъ, къ тъате skріsorі черкind ка въ'ї ерte грешала, ші ин царъ съ віе, супе кареле ші Domnъа крещіneaскъ datorie фъкindъ'шї, тріміцънаї карte de ертъчіне, ка фъръ de нічі о temeфе съ віе аа тошіе, скріind ші аа Bіteran гіпъраріна, кареле ера ин Apdeaа (вън прieten фііnd Domnъаъї), ка въ'ї dea слобозіре съ віе ин царъ, ші индатъ л'аї слобозіt, іар еа пъ чеае че скріа аа Domnї, чі алтеае а фаче гиndia, пентръ

къ аша пъкатъа аъї аа oѣndъ ѣа ѣръцеа, ка съ se пліneaскъ кѵвѣntъа sиріntѵрїї карєле ziче: къ отъа пъѣлнік ла inimъ къdeава ла ръў; къ пѵ пѵtea алтъ а фі asemene аъї ѣn ръѵtate. Ачesta аў fost de om жos, фечорѣл ѵnѵї Бъркап, карєле ші Пъркълаб de кѵрte фѵsese, ıар фінъзъў ачesta Staїкѵ маї nainte ера заѵгъ ла Първъл Bistiерıа Вълdeskѵ, dупъ ачeea s'аў аіnit ѧпгъ Мареш Банъл, ші къ време ıаў dat ші пре soрѵsa de л'аў фъкѵt кѵmnat; deчї Мареш Банъл, фііnd om de каsa Кantакъzinещілор, къ міжлокъл лор аў tрas ші пе Staїкѵ маї ла чіnste ші ла воеріе, фііnd Мареш Bistiер маре, пе Staїкъ л'аў фъкѵt Логофът de Bistiерie, апої ші Bistiер ал треілеа ажѵnsese. Iар dупъ ачeea трекѵnd кѣтъ-ва време ѣntр'алї кіп прimenindѵse времіле, ші ца́ра ла Domnїї stреinї тї ла Гречї къzнd, ші вонарїї ачещіа Кantакъzinещї ла невое ажѵnґnd, din zавistiіле ѵnора ші але алторa ка ачestора ръї пъmїntenї, ші ачesta неmзлцѵmіторїў вінеаъї с'аў арътат, къ ачeна алътѵрindѵse къ de tot фелъл de ѵmпотрівірї, se аръta шаї mѵлt de кѵt алцїї, карїї врѵжмашї фъцішацї neамзлъї Кantакъzinещілор ера, ші мъкар къ тоцї ачeна маї nainte de ла Dѵmnezeў плать ш'аў лѵat, ıар нічї Staїкѵ de Dѵmnezeнaска ѵрцie n'аў акъпат, къ ел de рънosатъа Шърван Bodъ se temea, ші tot прівеаг-аў fost din лок ѣn лок фъцind, пептрѣ къ къ мѵлте фелърї de меѫешѵгърї ші черкърї Шърван Bodъ прintр'алте пърцї ла къѵta ші'л гонea, ка doарѣ л'ар dовѣndi къ ел съ'шї ізвѣndeaскъ, ші нічї кѵm n'аў пѵtѵt. Iар Kostandin Bodъ мілъ ші блѣndeце sпре ел арътѣnd, Dѵmnezeў ѣn mїnї і л'аў dat, пептрѣ къ ел кѵm аў скъпат din Apdeал, n'аў венit ѣn ца́ръ ла мощіа лъї,

ці ѣн Молдова ла Кантимір Водъ с'аў дъс, ші ако-ло кѫ дѣнсѫл сфътѫиндѫсе, ші Кантимір ѣндемнаре фъкѣндѫ'і, вкѫлатѫс'аў де аў мерс ла Ѣмпъръціе ка съ факъ пъръ лѫі Костандин Водъ кѫ кѣці-ва хоці де аі лѫі віклені, анѫме Преда Міловеанѫл, ші Преда Пророчеанѫл, ші кѫ Хацаге Ѳнгѫреанѫл фечор де Поце, ші ѫн Іаншъ Сърбѫл, карій с'аў цінѫт ѣн Арделл кѫ тоці тот де Бълъчеанѫл, нар дѫпъ истовѫл лѫі с'аў лінит де авест Стаікѫ де наў скос ла чинсте маре ка ші пре ел. Къ мергѣндў ла Ѣмпъръціе прекѫм с'аў zis маі сѫс, мерс'аў де с'аў ѣмпрежнат кѫ Візірѫл, ші неспѫсе ръѫцъі де Костандин Водъ аў zis, ші мълъ пъръ фъкѣнд ші прікѣнї арѫпкѣнд, кѫ карелe, пекѫм къ німіка інімій ш'аў ізвѣндіт, чі маі мълт асѫпра лор реле аў ісправіт, къ пѫ minte кѣвѣнтѫл че zіче: къ ѫнde Dѫmnezeў dъ, німіка zabistia пѫ ноате слъжі, ші нар: ѫнde Dѫmnezeў пѫ dъ, німіка трѫda ші ostenеala пѫ ноате фолосі.—Пентрѫ къ Візірѫл despre o парте чел de tot фелѫл віклешърі але отѫлѫі цііnd, кѣte кѫ Немцій ѣмпотріва Тѫрчілор с'аў пѫртат, ші despre алтъ парте, чea despre Ѣмпъръціе dреантъ ші кredinчоасъ слъжвъ a Domnѫлѫі цііnd, німіка аскѫлтаре пѫ ле аў dat, чі нѫмаі de кѣt ѫн обезі ші ѫн кътѫшї въгѣндѫ'і, ла Костандин Водъ кѫ ѫн Агъ наў тріміс, ка педеапсъ ка ѫнор віклені de Domnie ші de Ѣмпъръціе съ ле факъ, ръѣнd Кантимір Водъ рѫшінат ѣмпрежнъ кѫ аі лѫі, карій ѫпре авестea ел повъцѫя.

Іар ѫн чea de апої нічі пре еі жѫдеката лѫі Dѫmnezeў пѫ наў трекѫт, чі ѫн скѫртъ време ші лор Dѫmnezeѫаскъ арътаре лі с'аў фъкѫт, къ нѫмаі de кѣt

dупъ авestea аѫ Kantimiр Bodъ sкѣptape de вiaца аѫ чea пекѫвioaѕъ ѥаѣ sosit, ші овщeaскa datopie m'aѣ dat, ші кѫ Domnia цѣрiї Молдовiї ѣmпърѫцia пре Kostandin фечорѫл рѫпosatѫлаѫ Dѫкiї Bodъ аѣ тiлѫit; ѥар Kantimiрещiї ѣmпрeхпъ кѫ Кѫпърещiї ла ѣmпърѣteaскa ѵрцie аѣ кѫzѫt, кѣ пре ѵniї ѧ Цaрiградъ ѥаѣ прins, ѥар алцiї каре аѣ фost ѧ Молдова, прinzѫnd de вeste, кѫm аѣ пѫтѫ, ѵniї ѧ цара Ѳпгѫреaскѣ, алцiї ѧ цара Лешаскѣ аѣ прiвeцiт; кѣ Dѫmnezeѣ ѵne орї ші зъвoвeще, ѥар алте орї кѫрѫnd ші рѫсплѣтеще, маї вѣрtos ла чeї че dintр'a лаї Dѫmnezeѣ парахорisie аждпгѣ ла sтѣпѫiре, ка кѫm ші авest Kantimiр, кѣ ѧntѣѣ аѣ фost хeргелецiѣ, апої Лефечiѣ, апої ші чeaѵш ла sfeaгѫл Sпѣтърesк аiчea ѧn царъ аѣ фost, dупъ ачeea dѫкndѫse ѧn Молdова, (кѣчї Молдовeaп ера) мѫлѣ вреme аколо фiind, (поatе фi пentрѫ пъкателе крещiпiлор ачелаї пѫmпt), л'аѣ adѫs soaptea ші ла Domnie.

ѣntр'авestaшї кiп фiind кѣ, врѫnd ѣmпърѫцia съ mazѫлeaскѣ пре Dѫmiтрашкѫ Bodъ, карeле atѫпчea ера ѧn Молдова Domnѣ, ом рѣѣ ші фърѣ фрiка лаї Dѫmnezeѣ, ші авest Dѫmiтрашкѫ фiind, пentрѫ мѫлте рѫѣтъцї ші аѕѫпрiчѫпї чe фъчea цѣрiї, кѫ sкѫрѣ таре ѣmпърѣteaскѣ, de Domnie s'aѣ лinsit; дечї ѧntѫmплѫndѫse atѫпчea o seamъ dе бoярї Молдoвенї аiчea ѧn царъ, кѫ каре ера ші авest Kantimiр, ші кѫzѫnd eї ла пічioарele лаї Шърван Bodъ, ка съ ле фie аждторѣ sпре ѣmпърцie съ'шї пѫe Domnѣ dе царъ dintре eї, ші съ пѫ ле маї вie Domnѣ stрein, ші алеѫndѫшї eї пре авest Kantimiр, рѫпosatѫл Шърван Bodъ прiетешѫг таре авѫnd кѫ Sѫлeїman Паша Seраскерѫл че se афла atѫпчea ла Бава, трimis'aѣ вo-

iарѣ аа dинѕъа къ къръцѣ ши къ ръгъчиѵнѣ, ши инdатъ пентрѫ воеа луї Шърван Bodъ, Domniea луї Kantimiр i'аѣ dat. Iар еа нѫм аѣ лѫat Domniea интѣиашї dаţъ, пентѫцѫmitорѣѣ s'аѣ арътат, ши ѕпре фъкъторѭа луї de вine Шърван Bodъ къ мълте инпотрівірї s'аѣ инторѕѣ, ши пепѫtandѫ'ї вретеа слѫжі ка ѕъ ѕtріче чева луї Шърван Bodъ, къt аѣ тръit апѫкатѫѕ'аѣ къ міжлокъа луї Staїкъ ка къ вре ѫn mod луї Kostandin Bodъ ѕminteaлъ ши ѕърпаре съ'ї факъ, прекѫm маї наinte ѕ'аѣ zis, iар Dѫmnezeѣ пѫ л'аѣ инвреднічit dинъ пофта че авеа.

Aчестѫї кокоп че ѕ'аѣ zis маї ѕѫѕ Iѡ Kostandin Dѫка BB., пре карелe Dѫmnezeѣ къ Domniea църїї Молdовїї л'аѣ инкорѫnaт, dintрѫ мълta певоинцъ, ажторѣѣ ши ostрdie a Мърii ѕале луї Kostandin Bodъ Брънковеанѫл desпре тпъръцie Domniea i ѕ'аѣ dat, пентрѫ къ ера съ'л факъ цінере dинъ фіїка Мърii ѕале Doamna Маріа, прекѫm л'аѣ ши фъкѫt, нѫm istoріa ѕе вede инainte, iар акѫm iар пентрѫ Staїкъ да прокітеп съ вепim.

КАП 28.

Пентрѫ жидеката ши моартea луї Staїкѫ Пахарпікѫ ѫn че пin аї фостѣ.

Staїкъ Пахарпікъ мълтъ време аа инкіѕоаре импрежпъ къ аї луї ѕоцї фііnd de мълte орї аа Diван ѕ'аѣ ѕкоѕ, къ тъкар къ Domnѫл ѕпре моартea лор пѫ ѕе вѫкѫра, iар нічї віna ши фантеле лор ера иа съ вкапе, чі къ тот ѕфатѫл инaintea църїї жидекатъ фъкиndѫѕе, ши челе але лор віклене вкрісорї арътиndѫѕе, ши тоate de фацъ четindѫѕе, nimene din кнцї авzіа а ѕе міlостіві ѕпре dинші ера, фантеле лор че-

ле спѣрнате ші пъгѣне аеве вѣзъндзе, кѣте віклешѣгѣрї спре Domnѣ ші спре царъ вѣнзърї фъкзе, къ еї пре Немцї ѣн царъ адзсесе, ші пентрѣ Немцї Тътарїї венісе, ші ла прімеждіе ші де істов прѣпъдіре цара ажзнсесе, кѣт німене din крещінї, почѣ зіче, къ п'аѣ ръмас де прадъ ші де съръчіе скъпацї, карі de Тътарї, карі de Немцї, лъзнd мълтъ съръчіме, карі аршї de Тътарї, ші къзнцї аѣ мърit афаръ de ровії че аѣ лѣат. Ачеле лакрътї ші сзспінърї а ле крещініlор пре еї ла осѣндъ ка ачеea ѣаѣ адзс, къ стрігареа съракълзї аскълтъ Дѣмнезеѣ, зіче Іов, ші Давід аширдерea, къ пѣ десъвѣршіт съракъл се ва ѣіта, ші рѣбдареа сърачілор пѣ десъвѣршіт ва пері, къ аѣ кѣноскѣт, зіче, Domnъл, жздеката сърăкълзї, ва фаче ші дрептатea месерілор. Аша дар дзпъ фантеле лор ѣн жздеката лзї Дѣмнезеѣ къзнd, хотърѣре de істов лор ка ачеasta ші апофасе de къtре тоатъ цара лі с'аѣ алес, ші пре Стаїкѣ ѣн Бѣкърещї ла Тѣргѣ-de-афаръ, ла зі de тѣргѣ, ѣн мішлокъл оборълзї л'аѣ спѣнзърат, ѣнde пѣ пъцінъ вedepe de пород ера; пентрѣ къ ачест фел de плать і se къdea, ка ѣн ѣнчепътор ші кап ръътъцілор че ера. Аширдерea ші пре Преda Пророчеапъл ла Рѣшії de Bede ѣн тѣргѣ л'аѣ спѣнзърат, ѣар пре Хацагі, ші пре Іакшъл, ші пре Преda Мілковеапъл ѣн окпъ бъгѣндз'ї, ші кѣтъ-ва време зъкѣндз'ї, апої Domnъл мілостівіndзse ѣаѣ ертат.

КАП 29.

Kınd aĭ вeaĭ поρтиъ de aa ѣтпъρъцie aлĭ Kostandin Bodъ съ гъвeaскъ zaxepeлe ші копаче, къ Вiзipиa ѣнзшĭ къ Xanъa ва съ вie ѣн цаρ къpe Apdeaa.

Kınd aĭ фost aa aa чinчiлea an ѣn Domniea Мъpii saлe Kostandin Bodъ a. 7201, aѣna aлĭ Iѣnie, вeniт'aĭ Domnъaлĭ поρѣпкъ de aa ѣтпъρъцie, кѣт съ гъteaскъ zaxepeлe ші копаче, къ ѣnsѣшĭ Вiзipиa ші кѣ oastea Tѣρчeaскъ ѣтпpeѣпъ, ші кѣ Xanъa кѣ Тътъpimea aлĭ, ѣn цаρ ва съ вie ка съ тpeакъ ѣn Apdeaa, съ пpaде цapa Apdeaaлъaлĭ, ші de sѣnt stъпiпipea Neamцъaлĭ съ o ha. Каре поρѣпкъ въzınd Domnъa ші toaтъ боepimea, aa маре гpiжъ ші ѣнtpistape aĭ вenit, кıт aĭ ѣпкpemenit, sокotind ѣнтıĭ чeлe neste пѣtinцъ dъpĭ ші кieлтъeлĭ, каре a odixnĭ пре doъ ѣтпъρъцiĭ тpeвъıa, adекъ пре Вiзipиa ші пре Xanъa, ші a doa stpікъчıѣnea ıapъшĭ ѣn кълкapea тікъloaseĭ цъpĭ, че ера съ se кaлче de atıtea ощĭ гpeлe ші nésianiче ка ачeлea. Каре въzınd Domnъa къ minte omeneaскъ a копpinde пъ ажѣнцea sпре кiвepnisipea ѣneĭ гpeѣтъцĭ ші певоĭ ка ачeлea че вinia sпре вiata цаρъ, aъsaт'aĭ toate aa тiла ші кiвepnisipea чepeскъaлĭ ѣтпъpat, ші de чeлe че але поρѣпчiĭ ера dѣпъ пѣtinцъ гpiжia, пѣпъ кınd benindъ'ı вeste кѣт къ desпре o пapte Вiзipиa de aa Odpiн aĭ пъpчeз, ші кѣ toaтъ пѣtepea ѣтпъρѣteaскъ фoapte тape aa Pъші este вiitop, ші de aлтъ пapte Xanъa кѣ тътъpimea de aa Кpът aĭ пъpчeзĭ ші ѣn цаρ este вiitop, aѣaт'aĭ пpe Dѣmnezeĭ ѣнтp'aжѣtopн, ші sпре Цıнpцıѣ aĭ пъpчeз a теpце, ка ѣнтpѣ ѣнтımпinapea Вiзipиaлĭ съ ıaз ші съ se ѣтпpeѣne, dѣпъ кѣт ші поρѣпка

de ла Бізіріца Мустафа Паша ші вепise, ка съ нась наinte ла Рущук. Ші пърчегind ла Ізnie 8 зіле, нар ла 10 зіле але лунії ачещіа ла Цюрюк аў sosit копъчind din жos de Цюрюк ін малъ Дънъріў. Дечі фііnd ші Бізіріца sosit dечindea ла Рущі, Domnъл інкъ іndatъ къ воіаріі, кіі къ Мъріа sa аў фost, Дънъреа de чеea парte аў трекът, ші пumaі de кіt ла opdie mergind, къ Бізіріца s'аў іmпрежnat, ші пріimіре къ чinste Бізіріца Domnълуі аў фъкът, ші тъlътъ вороавъ Domnъл къ Бізіріца авind, дънъ ачеea ешіт'аў de ла Бізіріца імбръкіndъ'л къ кафtan, ші наръші ла Цюрюк унde ера копакъл Мъріі сале аў трекът, весел фііnd пентрў чea къ чinste пріimіре че аў авът de ла Бізіріца, ші інкъ a doў zі пuindзse інtр'ин каік къ воіаріі ін прімвларе, пре марџіnea Дъnъріі аў mersъ. Unde dар Domnъл пре Дънъре mergind, шъlчіле че ера къ zaxереoa Імпърътeaскъ інкъ den жos вenia, ші інџелегind кът къ Domnъл џърії Рущеџії este, інчепът'аў den тoate шъlчіле къ тънъріле dind, чinste Domnълуі фъкind. Iар дънъ ачеea вenіt'аў Domnълуі веste къ ші Ханъл къtре Цюрюк s'аў апроniат ка съ se імпрежne къ Бізіріца. Дечі Domnъл пumaі de кіt пърчегind mers'аў de наў ешіt наinte ла Дана de s'аў імпрежnat, фъкind кътъва вороавъ, ші дънъ ачеea Domnъл наръші dечindea маі наinte аў трекът, ші пънъ a пъ вені Ханъл, къ Бізіріца s'аў маі імпрежnat. Iар дънъ че ші Ханъл dечindea аў mers, ші къ Бізіріца s'аў імпрежnat, ші фііnd ші Калга Съltanъл, ші тоцї Беіі тътърещі, ші тоцї Шііі, ші тoate оџеакъріле адunate ла сфat пентрў треава оџіlор, атунчеа ші пре Domnъл ла сфat кемindъ'л пъзuаў скаун de аў шъзът ін-

ţре Енічер Ага ші ынтре Теѳтедарѣа, ші ынтребынdза de sѳat, Domnza инкъ чеде кз soкoteadъ aз dat, тoate чеї марї де aз прііmit, ші аша sѳatza s'aз адes пентрз мерцереа ощіaор ын Ардеал, пре да Телеажън съ треакъ. Deчї dзнъ аѵestea Domnza адынdзшї zioa бзнъ dela Bizirѣza ка съ вie ын царъ да скаун, съ рындзнаскъ че требуна de копачеле Bizirѣazї ші але Ханзазї, ші ші ынзшї Мъріа sa съ se гъteaskъ de саste, съ меаргъ кз Bizirѣza. Атынчеа наръшї Bizirѣza кз чinste маї маре пре Domnз аз скos, кал фрзmos ыншъlat кз тoate подоабеле гътindзї, ші ынкъlекынd de да поarta Bizirѣazї кз чinste ші кз потнъ аз ешit, ынвръкынd ші пре doїsпрезече воiарї кз кафтane.

Deчї de да отакза Капікехаеліор църіі Domnza теръынd, гътіt'аз ші Мъріа sa doї каї фрзmошї ыншъlацї ші ынnodoвіцї, кзm se кade, знза пентрз Bizirѣza, алтза пентрз коконза Bizirѣazї, ші кз ціперіле Мъріі сале, Радза фечорза азї Іліаш Bodъ, ынпрезнъ ші кз алцї воiарї, наз трimis да Bizirѣza, дарз de да Domnza наз ынкinat, пре карі'ї фoарте кз чinste наз прііmit.

Дзнъ ачеea Domnza аз пзрчес ші да скаун да Бзкзрещї аз венit, ашіждереа ші Ханза тръкынd Дзнъреа нар да чeastъ парте ын апоі спре Dinцещї s'аз траs, de време че Bizirѣza ера съ se рздіче съ меаргъ съ треакъ Дзнъреа пре да Тзртзкана, ка кз тоцїї пре да Телеажън съ треакъ, а кърза дар тречере кз зъвавъ аз фost ынъ а трече ші а пзрчede. Iар Тътарїї пре de тoate пърціле цара о жъфзнa, нз доarъ кз авea ей порзнкъ, нзмаї дзнъ овічеза аор

чел пъгънеск ка ын неарт съдник че есте ши нестъпънит.

Дечї дар дупъ че Домнул тоате копачиле супре Телеажън аў орындуит, ши ши Визирул де часть парте трекънд, ынтинсоаре фиинду пре аколеа а мерце, нать ши веste de ла Белиград ле аў венit de ла Сераскерул de аколо Цеафер Паша, кум кь греле ощї Немцещї с'аў погорът, ши четатea o аў ынкунжурат; чі скріа Визирулуї съ меаргь кь тоатъ путереа, ши кь Ханул динпреунъ съ апере четатea, съ нь казь ла прімеждie. Каре веaste фоарте аў ынгріжат пре Визирул, ши сокотind къ фоарте кь греў есте a лъsa Белиградъ ши a мерце ын Ардeал, маї de фолос аў алes мерцереа ла Белиград de кът ла Ардeал, ши аша ынтрь a мерце ла Белиград аў хотърът, пъръsind Ардealъ, каре сокотеаї але лор църії tot de ръў ши de стинцере ера.

КАП 30.

Кум къ аў венit Domнуторї порункь алdoiлea рынd, съ рындуiаскь копачеле ын сус супре малъ, унде ла Чернецї, ши невіре мерцереа Мъріі сале ынпреунъ кь Визирул унде ла Дунь.

Атунчea dар дупъ сокотeала че аў фъкут ындатъ ши ферман ла Domнь аў трimis ка ынсуші пріn царь унде ла Чернецї копачеле съ рындуiаскъ, ши съ факъ подуріле ла Арцеш, ла Олтў, ла Жіў, ши унde ва требui, ка съ треакъ ощiле. Дечї dар фiеще че ынцелeпт сокотeаскъ de тоатъ минtea саў путинца омeneаскъ, съ копринзъ але лор ынвъртежірї ши суите порунчї, ши каре маї наinte ши кь че se паineаскъ, къ Тътарiї tot de o парte жъфуia. Iар de време челе че ла оameнї sунt непутинчоасе, ла Думнезеў тоате

se not, dat'aŭ sfinția sa noate fi ți celor mari păstaș, ka ți ei nentinței a krede, ți toate naruși dupъ a Domnъlui ți a țării pătințъ, kъ ajtorъa lui Dъmnezeŭ le aŭ okrmuit. Ți kъ avestea toate, spre karele kъ mъlțъ nevoințъ ți strădanie Domnъa s'aŭ aflat, ți boiarii mari pre la podurі aŭ rămas; iar ei tot nu s'aŭ nutut odihni ka niște sъlujitorі ce sunt, ci venind pănъ întreaga țărъnъlui, numai de kât kъ grъbnikъ porunkъ pre un Agъ Bizirъa aŭ trimis, ka ți Domnъa sъ se rădice sъ meargъ înspre Bizirъa ka sъ se afle. Kare porunkъ Domnъa vъzând îndatъ kъ toatъ oastea ce s'aŭ aflat înspre Mъria sa aŭ purces, ți mergând la Bizirъa l'aŭ ajuns la podъa karele se fъkuse neste Olt, din sus de Nikopoe împotiva Izlazъlui, ți așa întrepъndъse naruși kъ Bizirъa tot kъ vinste ka ți întъiŭ l'aŭ priimit. Apoi întrepъndъse kъ dinșiі Domnъa pănъ la Diŭ aŭ mers, unde toate oștile Tъrcești ți Tătъrъștі Dunъrea aŭ trekut. Ți akolo kăte-va zile Domnъa aflându se, prin toate oștile ți greima aŭ trekut, apoi de la Bizirъa zioa bunъ având, kъ toți boiarіі din prejos, aŭ purces Mъria sa, ți s'aŭ întъrtejit la satъa Mъrii sale la Brъnkovenі, unde kăte-va zile naruși șъzând, dupъ aceea aŭ purces de aŭ mers la mănъstirea Mъrii sale Hurezіі, karea dintr'al doilea an den Domnia Mъrii sale den temelie o aŭ început ți o aŭ rădikat, kum s'aŭ zis mai nainte. Ți întъ netrnositъ fiind, atunsea o aŭ trnosit ți o aŭ sfinți, fiind Mitropolitъa țării Kir Teodosie, ți alți Arhiereі, ți părinți, ți toatъ

воерітеа, фъкѫндзѕе тоате челе дѕпъ овічеѣ орѣндзіте кѫ чінсте маре.

Деч'ї дѕпъ ачеса мерс'аѣ Мъріа са ѭаръшї ла а са тъпъѕтіре Бістріца де о аѣ възѫт, ші ла епіскопіа де ла Рѫмнік, ші ла тъпъѕтірса де ѫн Лемнѣ. Ші дѕпъ ѫнкінъчѫнеа ші прітвлареа ачестор сфінте тъпъѕтірї, нѫмаї де кѫт аѣ пърчес, ші пре сѫнт мѫнте с'аѣ погорѫт а вені ла сказн; ші венінд пре ла Пітещї мерс'аѣ де с'аѣ прітвлат пре ла тоате віїле Домнещї де ле аѣ възѫт. Апої де аколо аѣ венит ла Търговіще, асемене ші аколо вре о зі зъбовіндзѕе, ѭаръшї пре ла вїї прітвлѫндзѕе, ші ла каселе Домнещї, ші ла Мітрополіе, пърчес'аѣ ші де аколо, ші венінд пре ла Могошоаѭ, де аколеа аѣ венит ла сказн ѫн Бъкърещї л. 7202, Септемвріе 23. Пентрѫ кѫ гътіре ера съ факъ Домнъл де нѫнта фіїкъї Мъріі сале Доамнїї Маріеї, каре дѕпъ Костандін Водъ Домнъл Молдовіі о аѣ дат, каре пѫнтъ пѫ с'аѣ пѫтѫт фаче ѫнтр'алт кіп дѕпъ а Домнілор овічеѣ, че пѫ пот вені ѫнъл ла алтъл, фърѣ пѫмаї апроніндзѕе орѣндзітеле зіле але пѫнції, гътіт'аѣ Мъріа са пре фіїка Мъріі сале кѫ тоате челе вредніче кѫвіоасе ші Домнещї чінстї ші орѣндзелї, ші ѫнпрезпъ кѫ чінстіте ші марї образе о аѣ трімис, апѫме кѫ чінстіта чеа кѫ де тоатъ крещінътатеа ѫнодобітъ жѫпнеаса Станка мѫіка Мъріі сале лѫї Костандін Водъ, ші кѫ чінстітъл ші благородніквл ѫнкѫ Мъріі сале Костандін Кантакозіно карелє аѣ фост вел Столніс, і Діікъл Рѫдеанъл вел Логофѣт, і Корпеа Брѣілоѭ вел Пахарнік, і Міхалчеа вел Столнік, і Матеї Філіпескѫ Столнікѫ, і Радъл Голескѫ вел Агъ, і Бѫпеа вел Арташ, ші кѫ алцї мѫлцї боіарї ші

жънпесе, ші къ тълъ глоаъ с'аў дъс ла Іашї, ші аколо пріітіре къ чінсте ші къ помпе марї фъкендъсе, фъкътъс'аў ші пънта дъпъ овічеў ла лъна лъї Noembріе ън 5 зіле. Дъпъ сфършітъл пъпцій боіарї ларъшї тпрезпъ къ маїка Мъріі сале лъї Kostandin Bodъ, с'аў тпторѕ de аў venit ла Бъкърещї.

КАП 31.

Петръ ѵепіреа Domnїї Мърієї den Moldova.

Deчї тпр'ачеастъ ларъ авend Domnia пане ші лініще se афла аѕъпра требілор ші кївернісірілор църії, тпрезпъ къ тоцї боіарії Мъріі сале; ар кind аў фост пріітъвара, фіеsa Doamna Maріa a лъї Kostandin Bodъ, dopind de пъріпцїї еї, пофті ка съ віе ън царъ съ'шї вазъ пъріпцїї, ші дъпъ а еї пофтъ Domnъл съў ші соцъл еї о аў тріміs, a къріа вепіре аў фост ла лъна лъї Маїў ън 13 зіле. Ънѕъ къ кънioaѕъ чінсте аў venit тпрезпъ къ soакръsa Doamna Anastasia a Дъкъї Bodъ ші къ боіарї марї de чінсте апъме: Basілie вел Stoлnік de цара de жos, ші Basілie Кantакъzino вел Spътарїў къ жънпесілe лор, ші къ алцї боіарї ші слъжіторї. Іар пъріпцїї къ маї маре чінсте о аў пріімit, desпре о парте ка пре о фіїкъ, desпре алта ка пре о Doamnъ a ънїї църї, къ дъпъ алтеле, чінсте ші пріімінцъ че наў фъкът de ла хотар пънъ a вені аічї ън Бъкърещї, тріміs'аў Мъріа sa Kostandin Bodъ пре Doamna Мъріі сале тпрезпъ къ тоцї коконїї Мъріі сале, къ тълъ воєріпе ші жънпесе къ тоатъ слъжіторіmea, de ле аў ешіt тптръ тптъмпінаре ла Колentina, de s'аў тпрезпат, ші ле аў adѕs къ чінсте, ші къ маре помпъ пънъ

аѣ кѫрtea Domneaскъ. Ші ѧmпрежmиndѫse кѫ пъріnтеле съѣ кѫ Мъріа sa Kostandin Bodъ, авѫt'аѣ вѫкѫріе маре ші о парте ші алта. Ѧntр'ачеѣашї време а doъ zi dѫпъ веnipea Мъріі sале Doamneї Mapieї, веnit'аѣ ші ѫn Агъ de аа Поартъ анѫme . . . . . *), de аѣ adѫs аа Kostandin Bodъ кафtan, пentрѫ къ ѕкоцѧnd Ѧmпъръцiea пре Мѫstафа Паша Bizipѫ̆л den Bizipie, ші пѫind алt Bizipѫ̆ пре Алi Паша, карелe оаре кѧnd фѫsese Тефtердарѫ̆, tpimis'аѣ Domnѫлї кафtan de Bizipie поъ. Deчї eшindѫ̆ Domnѫл ѧnaintea кафtanѫлї кѫ алаѣ̆ dѫпъ овічеѣ̆, л'аѣ adѫs аа кѫрtea Domneaскъ, ѫnde ѧmбръкѧnd Ага пре Domnѫ̆ кѫ кафtanѫ̆, аѣ dat кѫ тѫnѫріле, фъкѧndѫse чеде овічnѫite орѫndѫелї. Dѫпъ ачеea пѫ мѫлтъ време трекѧnd, ші Doamna Maріа шѫzѧnd аа пъріnцї, нарѫшї кѫ ачеашї чinste о аѣ tpimis de s'аѣ dѫs аа Молdова аа Domnѫлъѫ̆.

КАП 32.

Пentрѫ а Тѫтарїлор нарѫшї веnipe пріn царъ.

Їар кѧnd аѣ фost вара ѧntр'ачелаш ап, гѫtindѫse нарѫшї Ѧmпъръцiea Тѫркѫлї кѫ ощї, ка съ меаргъ аа Белiград ѧmпротiва Nемцiлор, ші вѧnd а se рѫdiка Алi Паша Bizipѫ̆л съ меаргъ кѫ ощiле, tpimiѕ'аѣ Domnѫлї порѫnкъ ка съ гѫteaскъ копаче Хапѫлї Selim Гереї Хан, ка съ вie кѫ тѫтѫріmea съ треакъ пріn царъ съ меаргъ ші ел аа Белiград dѫпъ Bizipѫ̆л. Ші аша Хапѫл фъръ зъбавъ ѧn царъ аѣ ѧntрат ѧmпрежnъ кѫ Калга Sѫltanѫл, ші алцї Sѫltanї,

*) Ѧn opiginalъ postpт лiпseцe пѫmele Агы.

ши алцĭ Беĭ den оцеакъріле лор, ши мъдціме de Тътарĭ, фіind ынтрареа лор ла Ізміе 20, кынd крещінiĭ ера de'шĭ стрънцеа въкателе de пре кынп. Атъпчеа еĭ ш'аў пъпъstit въкателе лор, ши аў фъцit den калеа лор, пентръ каре мълтъ лінъ сърачілор s'аў фъкът, къ нĭнiле каре аў фостў ын калеа лор аў перit de п'аў маĭ лъат nimene miniка. Атъпчеа dap Domnъл dъпъ порънка че наў venit, рънdъit'аў toate копачеле пре валтъ, вite de вачĭ ши оĭ мълте, афаръ dintр'алте мълте келтъелĭ ши dарърĭ, къ каре аў трimis боярĭ anъme: пре Kostandin Щірвеў вел Кълчерў, і Опреа вел Шътрарў, і Лъка Bistierъла, de аў ешit ынaintea Хапълъĭ ла Дана.

Деч ĭ dъпъ а Тътарілор тречере, нічĭ Domnъл зъвавъ п'аў фъкът, чі кынd аў фost ла Аъгъst ын 10 зіле аў пърчes ши Мъріа sa den Бъкърещĭ, ши аў мерs ла Търговіще, пентръ къ ши порънкъ атъпчea de ла Візірнъла ĭĭ venise, ка съ se гътeaскъ къ кът oaste ва авea, съ меаргъ спре партea мънтелъĭ съ se афле пентръ паza църiĭ de къtре Немцĭ.

Ши ынтр'ачestaшĭ кіп мергынd Domnia ла Търговіще аў тъвърът афаръ den sъsъл орашълъĭ, мъкар къ ши Каселе se isпръвise, нар nъ de tot. Iар ын zioa de sынтъ Мъріа маре ла Аъгъst ын 15 зіле, аў мерs Domnъл ла кърtea domneaскъ, de аў фостў ла вiserікъ ла sфынta літърgіе. Ши ешind de ла вiserікъ, ши мергынd sъs ын каse, s'аў desвръкат de Кавеніца sa чea domneaскъ, къ каре ера ынвръкат, ши аў ынвръкат пре Міхаў Kantakozino вел Спътарў, пентръ къчĭ фъsese isправнік пре каse den чепът пынъ s'аў испръвit, кът s'аў zis маĭ sъs, ши ла масъ Domnъл аў шъzът ынтр'ачea sфынтъ zi a sынтеĭ

Mapiel, ѧn кaселе domneцiĭ, кѫ пъріnтеле Вaъдіка шi кѫ бoнapiĭ de s'aѫ osпътat, (ѫnde aлt Domnѫ n'aѫ maĭ пѫтѫt sъ шazъ ѧnкъ den nainte вреme кѫ вре o 35 de anĭ, токmaĭ den ziлеле Mixniĭ Bodъ кape se xainise de кътре Тѫрчĭ, шi aѫ ешit den цaръ ronit de Тѫрчĭ кѫ рѫшine шi de Тътapĭ, пѧnъ aѫ трекѫт ѧn цapa Ънгѫреaскъ. Iap ѧn ѫрma лaĭ пѫmaĭ de кѧt ѓmпъръцieа aѫ порѫnчit лaĭ Гika Bodъ, кapeле вenise Domnѫ ѧn ѫрma Mixniĭ, de aѫ sѫрnat кaселе шi лe aѫ sфърѧmatѫ de tot, ка sъ пѫmaĭ фie ѕкaѫn domneѕкѫ aкoлo; къчĭ maĭ sѫnt mѫnte se temea Тѫрчiĭ de xainie, шi aша aѫ фost пѧnъ кѧnd Dѫmnezeѫ пре aчest Kostandin Bodъ Бaсapaв кѫ Domniea aѫ miлѫit. Шi ѧnкъ dѫnъ aл патрѫлea an den Domniea Мъpii saле, de кase s'aѫ anѫкat, nemaĭ пѫtѧnd лъsa ѫn ѕкaѫn векѫ ка aчела de пре лa stрътошiĭ Мъpii saле, sъ stea пѫstiѫ; чi ѧn tot фелѫл шi ѧn мѫлte рѫndѫpi, aѫ черкat ѓmпъръцieа пѧnъ i s'aѫ dat вое, ка шi кaселе съ фakъ шi кѧnd ва вреa шi aкoлo съ шazъ.) Iaр dѫnъ че aѫ iспръвit, шi aѫ трекѫт sѧnтъ Мъpie, ѕкѫлatѫs'aѫ Domnѫл de s'aѫ dѫs ѧn sѫs, кaръцiĭ лa мънъstipea Мъpii saле Хѫpeziĭ, de aѫ вѫzѫt челе че шi aкoлo se maĭ лѫкрase. Шi шѫzѧnd кѧte-ва ziле aкoлo, кap s'aѫ ѕкѫлat de aкoлo de s'aѫ погорѧt maĭ жos, лa kasa Мъpii saле, лa Брънковенĭ, de aѫ цѫzѫt кѧtъ-ва вреme, прiтвлѧndѫse шi пре лa алte sate але Мъpii saле, шi апoĭ фъp zъбaв кapъцiĭ s'aѫ ѧнвѓpтежit лa Тѫpговiще, шi ѧntрѧnd кѫ алаѫ dѫnъ обiчеѫ, aѫ deскълiкat ѧn кѫptea domneaскъ, пentрѫ къ шi кaселе de tot se гътise. Шi aѫ шѫzѫt ѧn кaселе domneцiĭ кѫ Doamna Мъpii saле, шi кѫ toaтъ

кърtea кѣтъ-ва вреme, апоі с'аў рѫdikat dе аа Тѣрговіще, ші venind аа Могошоя, venіt'аў аа Бъкрещі аа Октомвріе ѣn 20 zіле, 7203.

КАП 33.

Пentрѫ tрimіtereа вонаріор аа Одріў.

Deчі маі трекѣnd кѣтъ-ва вреme, рънdѫіt'аў Мъріа са о seamъ dе вонарі dе аў tрimіs аа Поартъ, апѫme, пре Алексandрѫ вел Ворнік, ші пре Корпеа Бръілоѭ вел Пахарнік, і Kostandin Чорогѫрлеапъл вел Ѕлѫгеарў, і Padъл Іzворапъл Пітарў, і Бѫпеа Гръdіщеапъл вел Арташ, і Верго вел Портарў, і Опреа вел Шътрарў, ші алцій, а кърора tрimіtere ера ка съ факъ 'жалбъ ші плъпцере аа ѣmпъръціе пentрѫ слъвічѫnea ші мѫлтѫл пъs аа църій, dе челе мѫлте ші греле порѫнчі, че tot deaѫna dе аа ѣmпъръціе пре tікълоasa царъ venіa, ші пentрѫ а Тътарілор кълкаре, че ѣn тоці аnі църій фъчеа, ші нічі кѫ покloапеле, нічі кѫ dъріле Domnіea маі пѫtea съ вірѫнаскъ; ші афаръ dintр'ачestea съ факъ жалбъ пentрѫ хоtарѫл църій desпре пartea Бръілій, каре о ѣmпресѫрase Тѫрчій Бръілені, dе копріnse аtѫt пѫmѫnt, dе se tінsese пре локѫл църій, ші ачeasta ѣnкъ маі dе мѫлt съ трѫцea, ші мѫлтъ гѫлчеавъ цара кѫ Бръілені ачещіа аў авѫt. ѣnsъ ші den вонаріа лаі Шърban Bodъ, ѣnкѫnd Мъріі сале лаі Kostandin Bodъ, фііnd Шърban Bodъ Спътарў маре пре времіле ачелеа, ѣn zілеле лаі Antonіe Bodъ, фost'аў ла Поартъ ѣmпреѫnъ кѫ алцій вонарі, ші фъкѣnd жалбъ ла ѣmпъръціе, лі s'аў dat ферман ші Агъ ѣmпъръteskў, dе аў venit ѣn царъ, ші ш'аў кѫtat треаба ачeasta, кѫ карea ѣnсѫші [illegible]

ван Спътарѣа, ші къ боиарі мълці аѣ терѣ пре тарцine, ші къ Тѣрчіі търцinenі, ші къ Kadiіі, къкınd тарцinea църії, dела Рѣшава пънъ ла Бръіла, ші аѣ пѣs пietре ші хотаръ пре ънde аѣ fost semnele ші хотаръле чеде векі, ші s'аѣ ашъzat toate гълчевіле, къ мѣлтъ келтѣіалъ а църії. Iар кınd аѣ fost ın zіlele Мъріі sале лаі Kostandin Bodъ, кар аѣ ınчепът a se tinde Бръілenіі пре пътınтъл църеі, ші аѣ кълкat хотаръле. Dечі nenътınd ınгъdві Мъріа sa, аѣ фъкът щіре ла Поартъ, ші s'аѣ trimis ѣn Агъ ка съ каѣte треаба ачеasta, къ каре Агъ аѣ trimis пре Міхаѣ Kantakozino вел Спътарѣ ші къ алці боиарі ınпрекънъ аколо спре Бръіла, de аѣ къѣtat ші аѣ алes semnele ші хотаръле пѣindѣ пietri. Iар dѣпъ ачеea кınd аѣ fost ал doіlea timp Бръілenіі, tot пѣ s'аѣ пѣtът ашъza, чі s'аѣ скѣlat o seamъ de Тѣрчі Бръілenі, de s'аѣ dѣs ла Поартъ ші аѣ фъкът жалвъ, атѣпчea ѣmпъръціea аѣ рънdѣit пре ѣn Беѣ апѣme Iѣф Капеціваша ѣmпърътesк, карele ера фечорѣл лаі Sѣliman Паша, че фѣsese маі nainte Bizirѣ. Dечі benind Беѣл ачesta ınтъѣ аічea ла Domnѣ прimitѣл'аѣ къ чinste ші къ darърі, от таре фiind, пъdъждѣind Domnѣл къ ва фаче църії dрептate прекът ші ел se фъгъdѣia. Щі trimiцınd Domnѣл къ dънsѣл боиарі апѣme: пре Міхалчea вел Stolnікѣ, і Kostandin вел Salцерѣ ла Бръіла ка съ каѣte треаба ачеasta. Dѣпъ че аѣ мерs аколо Беѣл ачesta, desпре о парte от ѣnър фiind, ші de minte ѣшор, desпре алтъ парte Бръілenіі mitѣindъ'л, фъкѣt'аѣ dѣпъ вона лор, мът ınd хотаръле пре ънde аѣ zis ел. Iар цара аѣ ръmas пѣmаі къ келтѣіалъ. Атѣпчea dар Мъріа sa Kostandin Bodъ trimiцınd пре боиарії ла

Odрінъ прекѫт с'аѫ zis маї сѫs, пре лънгъ алте треві ші певої але църій, фъкѣ'аѫ жалъ ші пентрѫ ачеаста, пентрѫ къ авеа цара маре стрѣбътате de dінніѫ.

Deчї ѫтпъръціеа, нар аѫ трimis пре ѫn Капеџіванша, ші ѫn Kadiнѫ анѫme Мовела, ка сѫ віе сѫ казте жѫdекata ачеasta ші сѫ факъ dрептате, ші venind Капіџіваш къ Kadiнѫл, трimis'аѫ Domnѫл наръшї пре Михаѫ Kantакozino вел Спътарѫ, ші пре Kostandin Чорогрлеанѫл вел Казчерѫ, de аѫ мерѕ къ dінніѫ акодо ѫнпреунъ ла хотар. Iар Тѫрчїї Брѫілені п'аѫ врѫt сѫ меаргъ ла жѫdекатъ нічї кѫm. Deчї Капеџіванша ші къ Kadiнѫл фъкѣnd черкаре къ автрѫнтѫл пріn алцї Тѫрчї мърџінені, ші пріn ѫnії den Брѫілені, афлаѫ'аѫ пре Брѫілені кѫm аѫ ѫмблат ші аѫ кълкат хотарьле, ші ле аѫ мѫtat пре ѫnde аѫ врѫt ei. Deчї наръшї аѫ пѫs de ле аѫ мѫtat, ші ле аѫ пѫs пре ѫnde фѫsese ѫntъѫ маї нainte.

КАП 34.

Пентрѫ мерџерea Domnѫлї ла четатea Kladовїї din порѫнкъ ѫтпъратеаскъ.

Deчї кѫnd аѫ фost л. 7203, ла лѫna лѫї Martie, ѫntрѫ ал шаптелea andin Domniea Мърії сале лѫї Kostandin Bodъ, ѫntѫмплѫndѫse a мѫрі ѫтпъратѫл тѫрческ, анѫme Sѫлtan Axmet, ші пѫindѫse Sѫлtan Мѫstafa ѫтпърат, фечорѫл лѫї Sѫлtan Mexmet, ші ѫnѕѫшї ѫтпъратѫл гътindѫse сѫ меаргъ ла oaste асѫпра Nemцілор ла Беліград, трimis'аѫ ші Domnѫлї порѫнкъ сѫ меаргъ ла oaste ла четатea Kладовїї, сѫ о факъ, каре четате ші маї den нainte вреme tot de царъ аѫ фost фъкѫтъ, фіind наръшї Мърia sa Kostandin Bodъ,

mepъ'aѫ акодо den порѫпкъ ѧn трекѫцїї anї, de o aѫ фъкѫt, пре вremea ѧntрѫ каре benise Nemцїї, ші nepѫtѧndѫле sta ѧmпротївъ Тѫрчїї каре se афла atѫпчea акодо, ѧар еї ѧnsѫшї aѫ dat фок de o aѫ aps ші o aѫ пъпѫstit, ші еї s'aѫ tpas маї жos, tot atѫпчea кѧnd ші Nemцїї aѫ трекѫt aічea ѧn царъ.

Deчї dap biind Domnѫлї порѫпкъ ка ачeasta, каре s'aѫ zis маї sѫs, ка съ mearгъ ші акѫm ла Кладова, фоарte neste пѫtinцъ фiind, кѫ ѧпкъ вреme de ѧарпъ ера, ші кѫ mѫлтъ певое ера a se гъti Domnѫ ші toатъ oastea, кѫ ѧрвъ пѫ ера; ші bita фоарte слабъ, ші вѫzѧnd o порѫпкъ фъръ de вреme ка ачeasta, каре нічї o datъ n'aѫ фost, desпре o парte aѫ tpimis порѫпкъ ла Корnea Брѫiлоѭла вел Бан, ла Краiова, ка съ mearгъ кѫ цара desпре Mехedinцї ла чetatea Кладовiї, съ se апѫче съ o факъ, desпре алтъ парte пѫmaї de кѧt aѫ tpimis боѭарї ла Поартъ, апѫme: пре Kostandin вел Кѫчерѭ ші пре Dѫmitpaшкѫ Карамаплъѫ вел Postелнік, пentpѫ ка съ факъ жалвъ, ка doap ар лѫsa пре Domnѫ, ка съ пѫ mearгъ, пѫmaї съ рѫndѫяскъ oamenї ші iсправнічї, съ mearгъ съ факъ чetatea; ѧар Вiзірѭла ші кѫ Кехаѭаоа, oamenї фоарte рѫї ші лакомї, ші варварї фiind, пекѫm къ ачeasta n'aѫ фъкѫt, чі ѧпкъ ші алтъ рѫѫtate маре пре сърака de царъ aѫ adѫs, ка съ dѫкъ цара zахереа ла Катепіцъ, каре ера o nespѫѫъ певое, кѫ кѧ zахереаоа ші каръле че требѫѭа а o рѫdika съ o dѫкъ, se фъчea o sѫmъ маре de вапї, кѧt пѫ ера пѫtinцъ a se рѫdika. Ші аша Domnѫл тірѫпещіле лор порѫпчї вѫzѧnd, пѫ пѫtea фаче ѧntр'алт кіп фъръ кѧt a mepце, ші пѫmaї пѧnъ aѫ фъкѫt сфінтеле Пащї aѫ шѫzѫt, ла 24 de зiле але лѫї Maptie, фiind

Паціле. Iар dзпъ че аў трекзт sфінтеле Паці, ѧndatъ аў пзрчes Мъріа sa ла Апріліе ѧn 8 зіле, пентрз къ ші a doъ порзпкъ ѧї вenise кз ѵn Агъ ѧtпъръtesк, зпа ка съ ръdіче пре Domnў, алta пентрз zахереа ка съ se порneaскъ. Ші ачeastъ грабъ маре ші ръdікаре фъръ време пз погоръьа desпре ѧtпъръціе, фъръ кѧt пзmaї den mзлta ръзtate ші neсіліічіе a Візірѣлзї, ші a Кехаелій, къ пз ера пзtinцъ Domnзлзї аї съtзра dзпъ чел маре ал лор nesaцій че авea.

Deчї аша кз mзлtъ певое, Domnзл кз oastea s'аў ръdікat, ші мъргѧnd пѧпъ ла satзл Мъріі сале Потлоцї, кѧte-ва зіле пре лок аў шъззt, ші ѧрълшї de аколо ръdікѧndзse, аз meрs пѧпъ ла Брънковенї, ші аколо аў venit вeste Domnзлзї de ла Капікехаеле de ла Odріў, кѧm къ Візірѣл ші Кехаѧоа Візірѣлзї аў къззt ла ѵрціе ѧtпъръteaскъ пре піерzаре, ne маї ръвdѧnd Dзmnezeў ръзtъціле лор, ші мѧпкътзріле че фъчea крещінілор кз пекontenітеле черерї ші грелеле порзпчї че tot deaзna ѧntр'aчeste вiete църї пз se маї кзрma de ла dѧnшії, пентрз мзлta лъкомie че авea, a sорві токмаї- ші sѧnцеле зърачілор. Ші пз ера ѧndestзлацї кз atѧta, чі ші пре Domnў фъръ време ші неste пзtinцъ ла oaste ѧ ръdіка, пре времї реле ші плоioase кз ръчелї, de аў перit вітеле крещініlор, кѧt ші мзлцї den sлзжіторї s'аў пedestpat, чі поate фі ші пентрз ачеле szs пеірї ші пекazзрї але крещінілор, Dзmnezeў ла osѧndъ ка ачeea ѧў adзs, къ пз фіеще че moарte маї окърѧtъ аў авзt Візірѣл ачела, чі omорѧndзл аў порзпчіt ѧtпъратзл de ѧў лепъdat sпзркатзл лзї трзп токмаї ѧn зліцъ, de аў зъкзt кѧt-ва ѧn вedереа тѧtзрор.

Dупъ ачеа луінd трімъръціса ant Bizipъ, апъме пре Мехмет Паша, ші алтъ Кехая, апъме Івраім Ага, оамені вълі ші тікніці фііnd, тнчепъ'аў ші жалбеле а se аснъата, карале Domnъл пентрѣ пъзъл църіі трі-метеа; къ тнтяў пентрѣ zахерea фъкendзse жалъ ла dнпші, къ este neste пътіпцъ църіі зъ o dякъ, аў лъsat zахереаоа зъ нъ se dякъ, пъmaі зъ dea цара вані, адекъ прецъл zахерелеі зъ'і тріміцъ ла Кameніцъ, каре пъ пъціпъ тнтраре зърачілор ера, къ пъ ера грея чел таре zахереаоа, кіт ера каръле ші кіріа каре ера зъ o dякъ.

Dзнъ ачеea ші dупъ че аў тере Domnъл акодо ла Кladова, ші четatea лякрendзse, пъ тъдъ време акодо аў пъzят, чі наў вепіт ферman ка зъ лase оамені ні ісправічі зъ тазъ зъ іспръвеаскъ четatea, вар Domnъл зъ se тнтоаркъ тнапоі supe партea тъптелзі пре unde sunt плаґурі, ка зъ'ші пъzеаскъ цара de връжмаші ші de оамені рѣі. Пентрѣ кі ші хо-ціme тълъ de Ungурі ла тунte se фъкзse, фъкend тълte ръзтъці ші аічеа пре хотарзл църіі, ші пре хотарзл църіі Ungурещі, цііnd кълі ші strіmtoріле, de зчideа пре пеґзцъторі, ші алте тълte ръзтъці фъ-чеа. Deчі лъsat'аў Мъріа sa акодо ла Кladова во-ґарі ісправічі, апъме: пре Padъл Іzворanзл вел Stoлніk, і Padъл Хрізіі вел Кlъчерѣ, кі o seamъ de заґіторі de пазъ, ші пентрѣ алте треві ші порзнчі че ера акодо. Iap Domnъл пъmaі de кіт s'aў тнвр-тежіт де ла Кladова merend supe партea тъптелзі, ші пъind пазъ таре пре ла плаґурі аў прinsў зн stear де хоці ка вре о 50 de оамені Ungурі, фііnd фоар-те хоці ръі ші віne тнармаці, ші ніч зпзл п'аў скъпат, чі кз кънitan кз тот наў dзs ла Domnъл.

Deчĭ карĭ s'aŭ dobedit den хоцĭ маĭ рѣ, шi s'aŭ нѵ-поѵкѵт шi de ѵнiĭ пъгѵвашĭ, аŭ трimis de наŭ sнnzърат ла локъріле ачелеа ѵnde аŭ фъкѵт рѣтъцiле; den чеiлалцĭ пре ѵнiĭ наŭ трimis ла окнъ, пре алцiĭ наŭ нѵ ла опрелъ. Шi аша фiind Мъріа sa вiitор пре ѵнnt мѵnte, мерs'аŭ ла мънъstirea Tismana, шi de аколо аŭ мерs ла мънъstirea Мъріi sале ла Хѵрезi, шi аŭ нѵзѵт фъѵnd кѵte-ва зiле, шi фъкѵnd шi Sѵnt-Пiетрѵ аколо. Dънъ ачеea скълndѵse de аколо аŭ мерs ла мънъstirea de ѵn Летнĭ, шi de аколо ла мънъstirea Арцешълъ, пре каре sфinte мънъstirĭ ле аŭ маĭ adaos Мъріа sa, шi ле аŭ ѵнтъріt кѵ зiле шi кѵ подоабе скѵmне de вiserикъ. Deчĭ de ла Арцеш аŭ вenit Мъріа sa ла Пiтещĭ, шi тъвърnd аколо, кѵte-ва зiле аŭ зъбовit. Шi дънъ ачеea s'аŭ рѣdiкат Domnъл шi аŭ вenit ла смаѵнъл Тѵрговiцiĭ ла лѵна лѵĭ Iѵлie ѵn 20 de зiле, ѵnde шi Doamna Мъріi sале вenitъ ера де маĭ наiнte кѵ кѵte-ва зiле de ла Бѵкѵрещĭ, ѵмпрелнъ кѵ тоцĭ коконiĭ, шi кѵ тоатъ каsa Мъріi sале.

КАП. 35.

Нептрѵ в Хапълѵĭ кърълĭ вепiре вriп царъ.

Iар ѵnd аŭ фost ла Iѵлie ѵn 28 de зiле, вenit'аŭ вeste Domnълѵĭ къ шi Хапъл Semiн Гереĭ este вiitор царъшĭ, на съ треакъ вriп царъ, съ теаргъ дънъ ѵмпърѣцiе ла Белiград, тъкар къ ѵntр'авest тiмп съ фiе авѵт шi el грiжъ desпре тѵзкалi, рѣdiкndѵse оцĭ мѵзнѵлецĭ de аŭ мерs кѵ рѣзвоĭ азѵпра Азакълѵĭ шi алтор четъцĭ de пре ана Nипрълѵĭ, шi ера маре грiжъ Тътарiлор. Iар de време че de ла ѵмпърѣцiе

mepsese Хапъазї порънкъ neste порънкъ, съ nъ факъ
ntp'aat кіи, чі nъmaї съ se ръdіче съ meapгъ,
n'aў nътът съ stea mnpotiва порънчіў, чі s'aў ръdікat
mnpezпъ къ Каага Sъatanъa de aў meps съвиї, къ
nъ nъціпъ oaste epa; каре dap beste aa Domnъa фъ-
kend ціре de aa mapqine къ Хапъа ші къ Каага Sъa-
tanъa este вііtop a treче прin царъ, nъmaї de кіt
ші Мъріа sa entpъ entemninape вонарї аў tpimis, anъ-
me: пре Павел Пахарнікъ, і пре Iamandi вел Пор-
тарнъ, ка съ se афле къ слъжбъ лепгъ dепшіў, ші съ
ле apate пъзъа ші слъбічънea църіў, къ doap ші еї
къ вре o міаъ s'ap аръta supe царъ, съ o маї зшъ-
peze desпре рънdзнала копачелор, ші den поклоане
a чере каре обічнъіцї ера. Iap еї nimika supe слъж-
ва църіў nъ s'aў зітat, чі dзпъ алор сълвътъчіре ші
пезълнічіе, каре пърхреа азупра крещініалор лзпї ръ-
ніторї sent, toate челе обічнъite a ле лор mенкътърї
ка ші маї nainte пе de плin ле аў черът, ші Domnъa
ле аў плinit, ші копачелле ші поклоанеле.

Dечї mepгend еї supe валтъ пепъ ла апа Жінъазї
ла sat ла Комощенї, акодо наў ажъsъ beste denpe
ъртъ, кзm къ Мзskалій ші Kazачій фак мзлтъ stpi-
кънънe ла четъціле каре s'aў zis маї sзs. Dечї ако-
ло s'aў sфътзit ші s'aў entops Каага Sъatanъa enапої
къ o seamъ de Тътарї; нар Хапъа къ o seamъ de
Тътарї че аў ръmas лепгъ ед, аў трекът Dзnъреа пре
ла вадъа Dінъазї, ші s'aў dзs ла Беліград dзnъ enn-
пъръціе.

entp'avest an аў dat Dзmnezeў ші азї Тъкелі Гро-
фъазї къdepe den чinstea азї карea авea de ла enn-
пъръціе, токmaї ка азчеафързазї, de вреme че ші
ел врекіле enпъратъазї mepsese челе мзлте ръзіъці

че фъкъse маї наinte, ші neste toatъ вremea, ші ън tot локъл не vnde пічоръл лъї кълкase ън цара ымпъратълъї. Deчї sокotind ымпъръцiea къ пічї de vn фолос nъ este, чi маї мълт de stрікъчiune, ындатъ че аў mers ші el аколо ла Белiград къ oastea лъї ка съ se афле къ слъжбъ лънгъ ымпъръцie, п'аў пофtit ымпъръцiea слъжба лъї, чi аў порънчit de л'аў лъat ънпрезпъ къ фетеea лъї, ші къ кте-ва слъцї че аў авът, ші dndъл пре пазъ ымпърътeaскъ, л'аў трimis ла Цариград къm inima лъї п'аў пофtit, vnde ші sфършітъл лъї ва фi, nемаї авънd скъпare de аколо,— къ dрept este Dъmnezeў, ші dреаптъ este жъdeката лъї, аша sънt sфършітъріле рълор ші тираніlор, — iар oastea лъї o аў dat ымпъръцiea пре seama Мърii сале лъї Kostandin Водъ, порънчind съ вie съ фie сънt аскълтареа Мърii сале, de ва пофti Domnъл съ'ї цie ън леафъ, iар de nъ, съ фie рана, съваї къ Мърii сале nъ iаў трebит; iар ші eї ка піще хоцї че аў фost аў venit пепъ ла ън лок, ші апої аў фъкът карале ън котро аў пътът, neавind образ ка съ вie ла Domnў, къчї цiа жафъріле ші ръътъцiле че ле фъкъse ън царъ, чi аша toatъ гlоата лъї ші strънsoarea лъї прекът аў фost хоцeаскъ ші тlахъреаскъ, аша ші sфършітъл iаў venit, den прezпъ къ stъпън къ tot, сupe пierzare desъвършit.

КАП 36.

Пентрт трecerea ымпърцii прin царъ, ші пентрт къlторiа Domnлъї de аў мерs ынaintea ымпъратълъї Sълtan Мълtафа.

Афлndъse dар Domniea ла Тrговіще, къ гріжа лазїї desupe Apdeaл, къm s'аў zis маї наinte, veste

кам фъръ пъdежde Domнълъ soseцe de ла Корпеа вел Ban ші de ла Istodor вел Кънitan de Черпещь, трimeцind ші кърцї de ла Капікехаелеле че ера къ oastea Търчеаскъ, anume: Іапаке Порфіріта Драгоманъл, ші Іane Кънitanъл de Odisoe, фъкind щіре, кум къ тнпъратъл къ toatъ oastea Търчеаскъ тнторкindзе ва съ вie съ треакъ прin царъ. Пентръ къ фiind тнпъръцiea ла Белiград кам s'аў zis маї наinte, ръdікатъs'аў de аколо къ toatъ пътереа ші аў трекът Дънъреа de чeастъ парte ла Папчова, de аў мерs ла о четате че съ кема Літова, каре ера сънt вірtінца Неатцълъї, лъindз'o de ла Търчї маї тнтрекъцiї anї, ші ачeea o аў лъat къ ръzвоiў. Дънъ ачeea тнпъръцiea нарушї s'аў тнторs ла Темішвар, ші афлind о табъре Немцеаскъ че ера къ Вitеран Гінърарънъл тнтре Зевеш ші Логош, каре ера ка вре о 6000 de Немцї пъмаї, ші аша пъмаї аў трimis прe ун Пашъ пъмit Арбъпаш чел кема Мехмет Бeiоглъ, фiind ші Ремелі Бевлербеї, къ oaste асъпра лор, карiї мерtind нiмiка пъ ле аў пътът стріка, чі фоарte ръў Немцiї наў тнфрint.

Decї фъкind щіре тнпъръцii, пъмаї de кът тнсъшї тнпъратъл къ toatъ oastea, тнпрежнъ къ Хапъл ші къ Тътърimea s'аў порnit асъпра лор, каре маре тншълъчънне лъї Вitеран наў фost, къ пъ щіsse ел къ тнпъратъл аў фost, къ s'ар фi трas тнапоi, п'ар фi стътът тнпротівъ къ ачea пъцinъ oaste че авea. Іар de време че порокъл аша наў слъжit, пъ ера пътinцъ тнтр'алт кiн а фаче, фъръ кът a se тнтемnina къ dинсъл, ші фоарte таре ръzвоў аў dat, кът s'аў тнгрозit ші Търчiї, къ 4 чeасърї ръzвоiла аў цinут. Іар de време че мълцimea Търчiлор не de тоate

дърцілє конрінsесе, пепъ ен чеа de апоі рънindsе Bitepan Гепърарїѣл atɨt кɨt n'aĭ маі пѣтѣt sta ен фрънtea оцій, чі aĭ dat dosѣл ші oastea чееалалтъ Немцеаскъ че маі ръмъseee, ші аша aĭ фost izвънda Тѣрчілор. Мѣлці din Немці s'aĭ omopɨt ші s'aĭ прins, ші ънsѣші Bitepan Гіпърарїѣл aĭ періт, пецііndsе ънкъ ънde sъ фіе кѣzѣt, каре кѣm sпѣnea ші ънsѣші Тѣрчій, къ de пѣ ар фі періт ел нічі ънтр'ън кіп п'ар фі лѣat Тѣрчій ачеа izгendъ. Ънsъ ачел ръsвоіĭ, нічі фъръ таре пагѣвъ ші пierdere n'aĭ fost щі Тѣрчілор, къ den капете aĭ періт ші dелa ел Шаі Мехmet Паша кѣmnatѣл Ътпъратѣлуі Махmѣt, Бeіoглу Рѣmелі Бехлер Бей, ші алці Бей, ші капете мѣлте алese aĭ періт, каре фііnd Ътпъратѣл de фацъ, ші Хапѣл ла ръzвоіѣл ачела, ші въzend таре вътана Немціlор, ші фъръ вое ле aĭ кѣzѣtat a sta, ѕіліці фііnd de Ътпъратѣл къ'l ва оморі de пѣ вор спарце пре Немці, порѣнчіndѣле съ se вatъ ші съ пъвълеаскъ пепъ ла тоарte.

Dѣпъ ачеea Ътпъратѣл aĭ aps пълъцілє, апѣme Логошѣл і Севешѣл, лѣsendѣle Немціі нѣstiі dѣпъ ръzвоіѣл ачела, карєле ші маі наinte sѣnt вірінца Тѣрчілор ера, апоі ле лѣase Немціі.

Deчі dap фъкend Ътпъръціea ачeste izвънzі, німіка пѣ s'aĭ маі kontenit, чі ѣnапоі s'aĭ ънвіртежіt, а кърѣя ънвіртежіре ші вепіре пѣ ера прінтр'алтъ. парte маі dрепt a фі, ші маі кърend a еші dintр'ачеле пърці, фъръ кɨt пе ла Алташ sъ dea пе ла Dімірkапі, ші sъ вie прін царъ, sъ теаргъ sъ трeакъ Dѣпъреа пре ла Nікопое, кѣm sомotise. Въzend dap Віzірѣл Мехmet Паша ен че кіп ентоарчереа Ътпъръціі

este, nъmaĭ de kът prin ън Arъ ла Domnъ aў trimiš kъ ферman, ka sъ se rъdiče Domnъl sъ mearg sъ easъ înainte ла Dimirikani întrъ întâmpinarea înpъratъlуĭ, sъ deskizъ drъmъл, sъ факъ podъrĭ ne ла ane marĭ, ші ла алтеле sъ se афле kъ slъжbъ лънgъ înpъrъцie, de vreme че înpъrъцiea prin царъ vine ші treče. Poate dar фіеще чеĭ nчелентъ sokoti, ла kътъ gріжъ Domnъl s'ar фі афлат, че фел de inimъ mare trebъя a фі ла о vreme ka aчeea, фііnd a merце înaintea unеĭ înpъrъціĭ; întъў kъ rъdikareа era grabnikъ фъръ de veste ші фъръ de nіčĭ o gътire; алта, kълъtoria înkъ era лънgъ, ші vremea înkъ skъrtъ, rândindъse съ nu kъmva se anъче înpъrъціea, sъ între maĭ nainte ън царъ, ші nu se va афла Domnъl sъ нasъ înainte ла хотар unde'ĭ era porъnka, ші de вор чере neskaріva zaхереле, unde se nutea a фаче ън граб, фііnd ші царa фъцітъ ші бъжънітъ, ka aчestea Domnъl rândea. Însъ supe Dъmnezeў nъdъждъind чела че ла mъlte întâmplърĭ ka aчestea a'aў лъminat ші a'aў ажutat, nъmaĭ de kът aў încheiat a se gъti de nъpчes înainte, prekum i se porънčise, sokotind ka unde ar nutea întâmpina pre înpъratъl kъ toatъ nъtereа че venia. Întъў pre Петръ Kънitan de dorobanцĭ Odobeanъл, de олак a'aў trimisў înainte ла Dimirkani ka sъ dreagъ drъmъл, (съvaĭ kъ вел Бап, ші kъ Istodor Kънitanъл аколо tot dreцea, ші nърta aчele gріжĭ kът se nutea), ші sъ gріжeaskъ de чеде че ar trebъi de treaба înpъrъціі. Dъnъ aчeea ші алцĭ бонарĭ aў trimis, anume: pre Dъmitrakъ Karatanaлъъ вел Posteлник, і Бъnea вел Армаш, ші pre алціĭ kъ kъrцĭ ла Bizirikъл, фъkând щіре kъ ші Domnъl este biitorў, ші ka sъ se афле

лънгъ тимъръцие, нънъ ши Domnъл ва sosi, ши de олак ня тримис. Апоі ши Domnъл пре Dумnezeў ынтр'ажторіў лънd, аў пърцес ла Sептемвріе ын 23 de зиле кў o seamъ de вонарі, ши кў служіторімеа кълъріме кицї s'аў sокотіт de треаба службеї a фі; лъsнd ла Търговіце пре Doамna Мъріі сале ши кў тоатъ каsa, лъsнd ши пре Kостандин Кантакозино Стоніцў, ши пре Іапаке Въкърескў вел Агъ, кў тоатъ недестримеа ымпрежпъ ши кў o seamъ de кълъріме, яр ла Бъкърещі аў тримис пре Шърван вел Вістіерў ка съ фіе ісправнік ши пъртъторў de грішъ, de че вор фі требіле, нънъ se ва ынтоарче Domніеа, фііnd аколо ши Kостандин Чорогърлеанъ вел Клъчерў, ши Andреї вел Кънітан de казачі, карії ера de паza орашълї. Ші аша Domnъл de граб s'аў dус 3 копаче нънъ ла Брънковенї фъкnd, яр ла аа патрълеа копак, ажънгnd нънъ ла подъа Іамнікў че este неste апа Жіжълї, ынтъмплатъs'аў олъкарі віind de ла opдia тимъръteaскъ кў порънкъ, ка съ теаргъ Domnъл кў ын чеas маї маінте, пентрў къ тимъръціea ынтрасе ын царъ, ши ынтр'ачеа zі ынкъ пърчесесъ ши de ла Черпецї ын жos спре Dіў. Каре граб въzнd Domnъл ласат'аў аколеа карълае, ши алт агарлък че аў фост тимрежпъ кў Dііkъл вел Логофът, і Міхаў Кантакozino вел Спътарў, ши кў служіторіме, ши лъnd нъмаї o seamъ de вонарі ши кў кицїва служіторі, аў мерs ынаінте спринтенї. ши кnd аў фост ла Sептемвріе ын 27 de зиле Вінері, ажънs'аў Domnъл тимъръціea ла Кишмір, ши кът аў sосіт ла opдie, аў мерs нъмаї de кіт de s'аў ымпрежпат кў Візірўл, карелe ынтрежnd пре Domnъл че аў фост причіна de аў зъвовіт кў венітъл, de оареш кnd фъкndъ'ї щіре къ тимъратъ-

nine, ші рѣспунсѣ къ тарзіѣ аѣ венit Ага къ ачеа
неste, ші калеа денъптатъ фііnd, алт н'аѣ маї zis фъ-
ръ кеt къ ана се тетеаъ de мъate орі ка ла ачеа-
леа. Iар адоа zі Sмвътъ, рѣdікндзse тнпъръціea
de ла ачеа конак аѣ мерs ла конакъа de ла Могаз-
ніt, ла каре конак с'аѣ маї тнпрезнат Domnъa ші къ
алте къnетенії але тнпъръціі, къ Тефтердаръа, къ
Реіz Ефенdе, ші къ алці ка ачеа дрегъторі. Dзнъ
ачеа тот тнтр'ачеаш zі аѣ венit Domnъaзї ферман,
ка тнвъші Domnъa съ меарѣ тнaintea тнпъратъазї,
съ фіе повацъ пре вnde ва трече Dзнъреа, ші пътер-
пінъа Dзmnezeѣ аѣ повъцзit пре Domnѣ, ші а'аѣ
нъzit къ чінste, дзнъ вредніkъ слзжва sa, нпъ ла
ефрнітъа ачеї къі. (Ва зрта.)

Despre starea soţialъ a mъnчitoriлor nevoiaşi ъn primчinatele Romъne ъn deosebite timpuri.

Privilegiurile se vor şterge dar poporul rъmъne nevinis.— Mihaiu.

Deosebirea ce se vede ъn starea mъnчitoriлor nevoiaşi ъntre mai mъlte popoare ъnsă are prichina ъn instituţiile ce kъrmuesk proprietatea. Unele popoarъ aŭ priimit ъmpъrţirea pъmentъlui ъn proprietъţi private, ъn vreme ce altele aŭ pъstrat prinчipiŭ kъ tot pъmentъl este al Statului. Este kunoskut kъ Romanii ka şi Grecii, Fenichienii şi Kartaginezii adunaseră pre chel dintъiŭ, şi ъl ъntrevъzuseră ъn toate koloniile lor. El este astъzi komun la toate popoarele Europene. Chel d'aldoilea s'a adunat mai de vъrme ъn Asia. S'a găsit asemenea la Perъvienі, Meksikanі, ъn chele mai mъlte din insulile Sudului şi la popoarele din lъntrъ Africhei. Mai mulţi se ъnvoesk a zice kъ prichina acestui deosebit obichiŭ este, kъ chele dintъiŭ soţietъţi s'aŭ aşezat prin kolonisaţie, ъn vreme ce chele d'aldoilea s'aŭ format prin konkistъ. Ъmprejurъrile kare deosibesk aceste doŭ modurі de organizaţie soţialъ sunt kъ koloniştii ce se espatriazъ ka sъ dobъndeask pachea, libertatea saŭ bъna stare materialъ ce le lipseşte ъn lokul lor de naştere, sunt agrikultorі şi alkъtuesk o adunare de familiі saŭ asoţiaţii egale, kare fireşte kъ ъmpart

пътънтъа копринсъ ън пърць, ші аа тоатъ фамілія, поате ші аа тот инсъа съ дъ о парте. De simtъ оарекаре ънпотрівіре de аа локъіторій ачелуй пътънт, ей пъ'л робеск, чі se мъцъмескъ пъмаі a копринде локъа че ае требуе, тръind сунт аеціае сале ші ґата a пріimi de четъцені не чей векі локъіторі. Попоареле конкеранте ънсъ сунсе фііnd неапърат унуй кап ръзбоінік, ъндръзнец ші ънвestit къ о пътере пемърціnitъ, сунт маі adesea stpeine arpікъатърей. Еае съ мъцъмesк маі вine a чере de аа сунсший лор продъкеае пътънтъаш, de кът a ае dobândi прin ънцеаецереа ші сіліnцеае лор. Desпotismъа dap este сăфаетъа конкістеі dинъ кът egalitatea este сăфаетъа колонізаціеі. Dинъ ачeste konsideрації цеnepaае nъ ne маі ънdoim къ Pomanіі колонізънd Daчia, aъ ънпърціt, dинъ овічеюа лор, пътънтъа ънтре колоніці. Nъвъліріле варварілор ън ачeastъ провінцъ nъ пътъръ вътъма ачest овічеюъ, къчі барварії dинъ кът ціт, aъ фost маі мъат трекъторі прintр'ачest лок. Пе лънгъ ачeasta ей ера къ totъа stръінї arpікъатърей. Ей пічі nъ atinцea пъугъа зіче Amian Марчеаin *). Колоніцій dap ръмъind sinгърі a se ънdeлetnічі къ arpікъатъра пътъръ a'ші пъstра овічеюріле stръвине, къчі, de ші ънкънцюраці ші копріnші de варвері, ей nъ авъръ нічі ън amestek къ dънші, dинъ кът o мъртърісеце Цівon **). Мъці ънкъ dintр'ачеці ко-

*) Nemo apud eos arat, nec stivam aliquando contigit. *Amianus Marcellinus lib.* 31. *Cap.* 2.

**) The Walachians are surrounded by, but not mixed with, the barbarians. Gibbon's history of the Decline of the Roman Empire. Cap. XI. Nota 13.

лопіцї п'авъръ а съфері нітік de варварї къчї ретръгъndъse ѧn Карпацї еї ѧшї пъстрaръ лібertatea лор. De ѵnde, кѧnd варварії маї сълъбіръ, еї se погорѧръ ка ніце алцї Пелasцї, se ѧntinseръ къ. ѧnчетъл ѧn къmпіе ші ѧшї pedoвѧndіръ локъріле стрътошещї. Astфел ѧn веакъл ал XIII, фамілія Negрѵ Съверапъ ѧn Фъгъраш, ѧшї тѵтъ капіtала ѧn Кѧmпълъngъ, ші dъпъ о жѵтѵtate de веак ѧn ѵртъ фамілія Dрагош Съверапъ ѧn Маратъреш, se коворе ѧn Молdова.

Ѳnіl din Istopiографіl nostріl некъѵtѧnd прінтр'о крітікъ съпътоасъ a se opienta прін ѧntъперъл, че din тълцітea фавълілор, акопере ѧnчепѵтъл istopieї noastpe, прекѵm a тѵтълор поарелор векї ші поѵе, s'aѳ плекат a кpede къ Radъл Negрѵ ѧn Цеара Ромъneaскъ ка ші Bordan Dрагош ѧn Молdова aѳ fost ніце конкерацї че aѳ конpins аческе цѵрї ші ле aѳ ѧmпопълат гъsindъle пѵstіl. D'aчі s'aѳ ѧntemeнat a зіче къ tot пътъптъл a fost пропpietatе a Statълѵї, ші къ ѧmпърцірea лѵї ѧn пропpіетъцї пpівate aѳ ѵрmat прін воіnца ші дърѵірea Stъпѧnіторълѵї. Noъ ачeastъ пъpepe ni se паре рътъчітъ. Маї ѧntъѳ, къ ѧnкъ ѧnainte de 1290, епокъ кѧnd Кроніче̂ле ші Хpisoавеле пѵn веніpea Radълѵї Negрѵ BB, se афла прінцї Pomѧnї, ѧntpe каре ла 1247, ѵnъл пѵmit Лімоѳ, ші алтъл Seпеслав, a къpор стъпѧніpe Бела IV Рецеле Ѳngарієї o ѧntъpeще ѧn Dіплома прін каре dъ Банатъл Севепънълѵї Кавалерілор Іерѵsалімълѵї, (вezї актъл № 1). Аа doілеа, къ de ар фі fost Цеара Ромъneaскъ пѵstie ѧn ачеа епокъ, кѵш se пѵtea ea ѧmпопъла ѧn вр'о къцї-ва anї атът de мълт, ѧn кѧt кѧp de ла 1330 Ромънії se поатъ спріжіні дѵnte аша крънчене, маї ѧntъѳ кѵ Ѳngарії, ші апої кѵ Тѵрчії? Asemnea ші

Молдавіа кът ар фі пътът фі пъstie, кънd цінт къ ън веакъл XII ші XIII ън ачеа Цеаръ ънфлореа маї мълте репъблічї bestite, прінтр Бърладъл, Четатеа Албъ, Галаціі, Кіліа, Хотинъл ші Terina? Noї dar гъsim adевъратъ пъререа общещіі Adънърї a Молdавіеї de ла 1817, каре кетатъ фііnd a desлera ачеastъ ънтреваре a dobedit прін чітацій de istoріч ші акте але Domніlор, къ Молdова ера лъкъіtъ ла вепіреа лъї Dрагош, къ пъмънтъл ера ънпърціit ън проприетъцї прівате, ші къ локъріле Domнещї ера пътаї локъріле de пъstiї, adекъ челе че пъ se stъпъnea de nimenї din nenomenit веак, врапіщіле Domнещї ші локъріле Търгъріlор, (вezї актъл № 2). — Daка Padъl Negръ ші Bordan Dрагош аї гъsit църіле попълате, еї п'аї пътът фі конкерацї, къчї ніще стъпънitorї de Statъ аша мічї ка Фъгърашъл ші Маретърешъл, пъ пътea авea destълъ пътере supe a копріnde asemenea провінце *). De п'ау вепit ла конкерацї, еї п'аї пътът рові, п'аї пътът desпosede ън попор ънтрег, чі din протівъ аї требuit a респекта обічеюріле лъї, дънъ кът istoріa лътъріt ne спъne къ аї респектат не але Банатълъї Краіовіі. Феzdалitatea dar пъ se пътъ ънtродъче ън църі ка ачещі Domnї. Мънцій ера маї попълацї, ші tot лъкъitorъл a требuit съ'шї дівъ тоші за. Акът ънкъ чеї маї мълцї тошнепї se афлъ ла мънцї. Кътніа каре din апъsареа пъвъліреї бар-

*) Supe ънцелеzереа сувіектълї че трактът ної ам дінтіт a чі пътаї a рефъта пъререа de o конкістъ a ачestop църі, рътіnd a desелона маї мълт ачeastъ ънтреваре, ші a аръта пъререа noastръ кът ънцелеzет вепіреа ачestop Domнї, ънтр'ън трактат хроnолоціk че лътрът сънпра Domніlор.

ţърiлор ne алокъреа ръмъsese пъstle, треbуе съ фiе ръmas ne seama Statълuї, форmъnd aчeea чe ла Romanї se нumeа ager publicus. Din aчesтe локърї Domniї фъчea дънїї. Еле инsъ aў треbуit съ фie пъцinе ла пътър къчї кърnd dинъ aчeна bedem ne Domnї a фi siлiцї a кътпъра mошiї de ла mошneнї инpe a фаче danie вре инsї боер saў a инzestpa вр'o мънъstire. Къmпia треbуї ин ърmъ съ se инmпoпълeze, шї mai кu seamъ ла 1820 sunt Miхaї I Basapaв кънd пъвълiрiле Търчiлор ин Трачia siлi ne mai mълцї din Romънiї Misiiлор se тpeакъ ин Цeapa Romънeaскъ. Asemenea шi ин Moлдoва пропpietapiї кътniї saў a църiї de жos, 'шї a adъs колoniї din локъitopiї de Цeapa de sus кът шi din алte църї вечine de наў ашъzat ne mошiile лор *). Atъnчї stъпinъл пътънтълuї фък треї пърцi din domenъл съ; din каре doъ ле инaпърцi ин пърцi мiчї ne ла колoniщiї съї, шi чeлалалтъ фъ кълtuiтъ de ачeщia ин фолoсъл лuї, прin инжлокъл к л ъ ч i ї, adeкъ: a инъї пътър de ziле de лъкръ. Dap ин stapea de atърnape шї ъnпъnere desъвършiтъ ин каре se афла кълtuiтopiї въpачї шi desapmaцї, inaintea stъпinълuї лор ръsвоїniк, каре авea пътерea ин мънъ, шi каре ера пропpietap авsолut пу нumaї neste пътънтъ dap шi neste tot чe алuжea ла esплoata, inaintea stъпънълuї de ла каре eї авea храна din toate зileле, eї ера фoapte славї шi neste пуцin se въzъ siлiцї a sъскpie ла лецiле чele mai аspre. Mai кърndъ saў mai търziў, ле лъ шi лiвeptatea шi зї фък poвї aї пътънтълuї.

*) Kantemip. Descpiepea Moлдoвeї II. a. K. 16.

Astfeл a ъrmat ın toatъ Eъropa, astfeл a trebъit sъ ъrmeze ші лa noї; къчї rовіa este o konsekъenцъ neapъratъ a sistemiї de клакъ, ea tot d'aъna a ınsoцito saŭ a venit ındatъ dъpъ dъnsa. Лa ınчepъt ınsъ era пъцinї лa пъmъr ачещї neпorочiцi, чea maї маре парte a popълaцieї фiind moшneнї saŭ ръzaшї. Kъrъnd ınsъ desnoşedapea ачestorъ ınчepъ a se фаче, пъmърьл лор a se ımпъцina din zi ın zi, ші moшioapeле лор a se konчentra ın proпrietъцї маrї. Interesъл, певоea ші siла konлъkraръ лa ачeasta.— Interesъл, кънї proпrietarії чeї маrї dovъndindŭ de лa Stъpънitorї ďpentъл de skъtipe de дъждiї пentrъ sateле лор, ші toatъ grъъtatea Statълї ръmъindŭ пъmaї ne moшneнї, mълцї dintr'aчeщia вupe a skъna de tipania Гъвернълъї ші вupe a se бъkъra de фолosърiле че ле da skъtipea дъждiiлор ші protekцiea ънъї stъpın пъternik, preферaръ a sъ вinde eї kъ moшiile лор kъ ın preц prea ъшърe.— Nevoea, кънї ındatъ лiвertatea църiлор ďiind amerinцatъ de naцiile вечine, moшneniї trebъiръ sъ алерце s'o апере. Eї aŭ апърato вітежаще ші aŭ мънtъito. Dar ın вреme че natріa лшї пъstра лiвertatea sa, eї ш'o пердea ne a лор. Un istorik modernŭ a obserвato prea вine. « Aчeste ръsвoae zіче eл, aŭ фъkъt sъ піаръ egalitatea din Цeaръ. Бътръnъл soлdat ınторkındse лa kasa sa, ъшї гъseще фemeea пlънgъndŭ, fata saŭ фечорьл че a лъsat ın деагън aŭ перit. Sърак, кънї s'a лънtat пъmaї пentrъ natріe, eл este silit a'шї вinde цarina sa, колiва sa, ші neste пъцin пenъtındŭ алtфeл a'шї пlъti ındatoріріле sale kъtre Stat, a sъ вinde ші ne sineшї; ші ın вреme че пın aъnчї era пъmaї ръsвoїnічї, боерї ші moшneнї, sъ

фъкѫ рѫвоѥнічѣ ші сѫнѫші, каре se префъкѫръ кѫ рѫндѣ ѧn воерѣ ші кѫкашѣ, adекѫ stѫпѧнѣ ші роѣ. Aчeasta este пentрѫ Цeapa Pомѫneaскѫ, кнар ші пentрѫ Моldова, peзѫlatѫѫ a трeѣzeчѣ ші трeѣ anѣ de рѫвоѣ a aѫѣ Мірчea I, *). Stѫdiѫл Хрisoaвeлор ne aѫ фъкѫt сѫ кѫпoащem кѫ aчeastѫ oбсepвaцie e dpeaнтѫ. ѧntр'adeвѫр din ziлeле Пріпчілор рѫвоѥнічѣ saѫ кѫрѫnd dѫпѫ dѫпшіѣ se гѫseскѫ чeле maѣ мѫlte акте прin каре moшneніѣ ѧшѣ вѫndѣ moшiіле saѫ ле sѫnt рѫпite de кѫtре stѫпѧnitopѣ ші boepѣ. ѧn aктѫл aчi aлѫtѫpat se пoate bedea ѫn eксeмплѫ, (bezѣ aктѫл № 3). Noѣ aвem мѫlte aseменea акте, dap ne toate пѫ ле пѫtѫрѫм peпpodѫче **). Кѫm кѫ S i л a aseменea a конtpiвѫit мѫл sпpe denoседapea moшneнілор ші poвіpea лор, Хрisoaвeле ші Кpoпічіле каре ѧmпpeѫпѫ o мѫpтѫpiseскѫ пѫ ne маѣ лаѫ сѫ ne ѧndoim. ѧn лаѫda чe ѫn Кpoпікар фаче Domпѫлѣ Kостandin Dѫка BB, зіче: «кѫ aчest Domпѣ фъчea dpeптate tѫtѫлор,

*) Le Romanie par I. A. Vaillant T. I, p. 187.

**) ѧntpe алte акте ѧnsemпѫm ші ѵпѵл de лa Kostandin Бaсapaв BB din 10 Iunie 1654 прin каре ѧntьpeщe фaмiлii Бѵzeщiлор sѫпѫпipea a 128 de moшiѣ чe лe aвea пapte рѫmese de лa moшѣ ші sтрѫmoшѣ, пapte ѵмпѫpaте. ѧntр'aчeste din ѵрмѫ фігѵpeaѫ вр'o доѫзeчѣ ѵмпѫpaте de Пoстeлніѵ Pадѵ Бѵzeскѵ de лa Moшneнѣ ѫn ziлeле лѵѣ Miхаѣ BB Biteaѵл. «Aчeste сате, зіче Xpisoвл, aѣ фостѣ Кнezѣ, (adeѫ Domпeщѣ зaповѣ), ші ѵ moшiіле лор de маѣ пaiпte вpeme. Aпoѣ кѫпd aѣ фостѣ ѫn ziлeле рѫпoсaѵлѵѣ Miхaіa BB л. 7202, eѣ вѫѫпd aтѧta пeвoe ші гpeѵтaте пentрѵ пірѵpіле, ші п'aѣ aвѵт ѵ чe aѫ se пaѫчeaѫ de гpeѵтѫціле лор, чі aѣ вeпit лa Жѵпaп Padѵл Кaчepиѵл Бѵѫeѫл фііпd aтѵпчѣ вeл Бѵѫтap, eѣ de a лор вѵпѫ вoe ші s'aѣ вѫпdѵт в e ч i n ѣ, eѣ ѵ тoцѣ фііѣ лор, ші toate пѫрціле лор de moшie прe вaпѣ rata. ѧпѫ Кѫpстea ѵ st. 50 aспpi 1875, Daп ѵ st. 10 aспpi 375 м ч л.» Tot ѫn aчeл aѵt маі лa вaлe se зіче ѵ de арціпѵ ѵпвaл aтѵпчѣ a вaпѣ.—

ші маї къ seamъ челор че цѣра пентрѫ вечінъtate пъ'а da фіе кѫм аа вечінъtate ші фъръ жърътъпіцъ, чі маї къ dinadinsъa ръспѫndea челъа че авеа певое de вечінъtate zikѫndъ'і: nas deцї, каzіъ трей саѫ патрѫ oamenї жъръторї, кѫm п'аѫ fostъ нічі tatъ-съѫ, нічі мошъа съѫ вечін de мошіе ачеаѣа чіне'а трѫцеа; ші аша жърѫndъ ші da волнічіе съ фіе зловод ѫn вечі de вечінъtate, къ акѫm фъкѫse воіерії обічеѫ поѫ de zічеа: чіне аѫ шъzѫt ѫn sat воіереskъ dolsпрезече анї, съ рътъе вечін; ѫаръ Kostandin Dѫka Bodъ нѫ se ѫita акодо, ші ѫпкъ zічеа: къ нъkaї este съ'а ровецї пе фрате-тъѫ, къчі пъгънії ші кѫмпъръ ровї пе banї, ші ѫn аа мантелеа an ші сарть, сарь алцїї ші маї кърѫndъ ае даѫ зловозепіе; сарь тѫ ецї крецїn ші пелѫndъa пе banї, ші фііndъ крецїn ка ші тіне, ші тѫ вей ѫn вечі съ'а вечінецї.» *). Kantemiр asemeneа мъртърiseцце: «къ o парte din каъкашії sънt din ръzашії каре пентрѫ въръчіе'ші аѫ вѫndѫt мошііле лор челе пърінтещї, ші наѫ s і а і t к ѫ s t р ъ м в ъ t a t e съ пріimeaскъ жѫгъа зѫпѫпері.**) Хрisовъа Клокоченілор asemeneа аратъ «къ adeзеле тървърърї але локърілор ші мареа ѫмбелшѫгаре а ѫпора аѫ фъкѫt пе чей маї мъцї din Ромъпї Transiлванієї х о в а ц і саѫ ровї прекѫm ѫn Валахіа sънt Р о м ъ n і і ші ѫn Молдавіа В е ч і n і і,» (vezї актъа № 4). Ачestea фъръ, dѫпъ sокотіпца поastрѫ, прічініле каре stinseрѫ егалітатеа стрѫвѫпъ de дрептърі ші de старе ѫn Църile поastре ші формаръ ачеа monstрozітате soціалъ ка o Цеаръ ѫntреагъ съ ровнаскъ

*) Aетопisiгіле Църії Молдовеї, Т. I. П. I. ф. 46.

**) Kantemiр. Descриереа Молдовеї II 2. К. 16.

ла ар'о къщі-ва партікъларі. O apistokraţie de banі saŭ de stape, sinгъръ феа de apistokraţie че аŭ фостъ told'aъna ън ţara noastръ se ънtokmi atъnчі. Пътерніkъ прin авъţііле сале, ea se organizъ маі bine din zi ън zi ші se ънtemeie не ровіа гloateлор. Aчeastъ ровіе nъ пътъ ънъ фі komплekтъ de кът прea търziŭ din прічіna тървъръріlор ţърії каре фаворizea oape кът прe ţъранї dъndъле прілеж a рътъчі dintр'o парte a ţърії ънтр'алта ші операndŭ astфеа o adeasъ стръmтare ън стърі. Міхаŭ Bitezъa фъ чea dintъiŭ Domnŭ каре леţіі прintр'ън а ш ъ z ъ m ъ n t аа съŭ къ фіе-каре ţъран н'a кзї тошіе se ва афла атъnчі аколо съ рътъе р ъ m ъ n в е ч n і к, (вezі актъa N° 5.)*) Aчest актŭ барбар фъкът de ън прinţŭ че a лъкрat атъta пентръ лiберtate, аневое s'ар пътea прічепе de n'am ţі къ apistokraţiea пътерніkъ атъnчі, a тревuit съ'a sілeaскъ лa aчeasta. De атъnчі съ desъвърші реţіmъa феodaл ън ţara noastръ. De атъnчі каъкашіĭ трanсформаţі ън рові nъ nъmaі къ зртаръ a se binde ътпрежнъ къ пъmънтъa, dar ші пъmелe лор ънчепъ a se тreче ън актъa вънzъріĭ, de ші nъ se пътea binde deoseвit de пъmънтŭ ka рові ţіганї; de атъnчі проприетаръa mърindъ ровъa фъръ моţеnitorі, пътea съ'a моţeneaскъ; de атъnчі ea пътea съ'ї ындatopeze aї mъnчі кът ва вoi. Sinгъръ dрentŭ че съ da ţъранъaзї ровŭ ера ка стъпънъa аzї съ nзї поатъ ръні dъnъ вoinţъ банїĭ, вітеле ші instrъmenteле de арътъръ, ші d'aa nъ пътea недеnsi de кът

*) Desupe aчest a m ъ z ъ m ъ n t афаръ din актъa ънsemnat nъ No. 5, se поменеще ші ън Хрisoвъa аzї K. Basapaв BB din 1654, кърe ае ън чінеş ън ноіе прочедепъ, ънм ші ън алte ънte.

цiле Adънърї алкътуiте de toate стъріле astфел кум ера ын векиме, шi кум de atuнчї n'aў маї фостъ, кънд Diванърiле че фъръ дуп ачеа пап ла Регламентъ, de mi ърта a se нуmi не sine о б щ е а с к ъ A d ъ n a р е dap ера тape deoseбite de челе dinтъю шi прin компоziцia шi прin атрibуцiile лор.

Ын ърта ачестор акте se хотърэ ын пътър de S к у т е л н i ч ї шi П о с л ъ ш н i ч ї supe indemniзацia проприетарiлор пентрэ жертфа фъкутъ, шi съ лецуi шi урвариза. Dap мъзура че se лъ атuнчї, саў din neesпeriinцъ саў къ intepeселе eroiste бірхірь фъ ґрешiтъ шi апълъ кэ totъa фолосуа че ар фi adъs ачеле акте. Astфел, ын лок d'a asigура стареа materiалъ шi биitорuа църаniлор, фъкъndуї проприетарї не пърцiле de мътънтъ требuinчоase храneї лор кэ o ръскумпъраре ын бапї din парteле потрiвiтъ шi omeноasъ, дуне кум съ урmeазъ astъzi ын Ънгарia; саў чел пуцin a ле da ын дрептъ ереditарэ не ачеле пърцi de мътънтъ, пентрэ каре съ лi съ ла o плать умпре de embatik не фie-каре an; ей хотърърь ка църаniї se лъкreze 24 зiле de клакъ, se dea дишмъ din мътънтърї, фен, шi deoseбite дърї пентрэ зиле вite, шi съ нэ поатъ еши din сатуа лор фъръ воеа Stъпънiреї (вezi актуа № 9).— Пъпъ ын ачеа епокъ църаniї se deosiбea ын М о ш н е н i саў К н е z i карiї авеа тошiле лор, ын в е ч i н i, р о м ъ н i саў р о б i, шi ын о а м е н i з л о в о z i саў D o м н е щ i карiї локуа не тошiї боерещi саў мънъстiрещi фъръ a фi робi аї пътънтулуї. Ачещi din урmъ, ын мik нъмър ера din чеї че биndъ маї търziў din църіле вечine нэ апъкаверь a se робi, кум шi din осташiї карiї ешеа din службъ дупъ че служеа ын оаре-каре

тете deosebite кътр ера ын Молдова а Църъиилор, а Кърпенилор ши а Апрозилор *), пнаинте ер аскра пропрietарълуи моший унде се афла тот пехотърет ка ши ровиї; яр Немцїї окупъндъ Банатъл ла 1718, хотърърь ка ей съ аскреце пропрietарълуи нумаї 48 зиле **). Асеменеа ши ын Молдова Kostandin BB Маврокордат ла 1744, ле хотърт ка съ аскреце нумаї 24 зиле ***). De ла еманципаціа вечиилор, ачесте доъ пласе, вечиїї ши чей словозї, се ынпрезнарь ынтр'ына, ши църаниї нъ се маї деосебїрь де кът ын пъстрареа ши кълъраші.

Соарта църаниlор нъ съ ынвъръцї прин еманципаціа лор, къчї дкпъ кум ын скрїтор а обсервато прea бине: «еманципъндъ не църаш ка фачем нимік, саў маї нимік пентрь соарта лор. Серваціа (ровіа) este о ъртаре неапъратъ а кълчилї; ea стъ ын ындепендепца абсолутъ ын каре съ афлъ църанъл съраш къре стъпънеще съъ, каре сингър нумаї поседеазъ ши поате аї да инструментс de лукрь. Леџea каре ла дъклараъ словод нъ скимбъ нимік ла ачеастъ старе а лукрърилор. Ачеея че е de ліпсъ, este кълтиваторї капиталиці саў пропрietарї пътъндъ съ ынтрепринъ кълтъра пе сеама лор. Капиталъл нумаї поате асигъра ындепендепца църанълуї. » Астфеl ачеастъ ындепендепцъ ръмасе нумаї реминискъ ын леџe, кар ын фапть релаціile аї къ пропрietаръл ръмасеръ тот ачелаш къ сингура деосебире къ пропрietаръл гъsi ын ачеастъ ынпоіре прілеж д'а сълъ

*) Кантемір. Descripţea Молдовеї II. 2. K. 16.

**) Вит ф. 271. — Ἱστορία τῆς Βλαχίας Віена. 1806.

***) Вит Хрісовъл ачестуї Domnї ын Архіва Ръпъніскъ Т.

de ındatoripea че авea d'a da църапълъ instrъmenteле de кълъръ, щi d'aл хръni ла време de воалъ saŭ de фоамете. Афаръ de aчeastă de щi se леџеsкi ка църапъ съ лъкреze пропrietарълъ 24 ziле, ıар neste пъцin съ скъzъ ла 12 ziле, dar dъпъ patъra sistemiĭ de клакъ щi dъпъ кът ın актъ пъблiк търtъriseџe: « Църапiĭ обiчnuцi de маĭ nainte време a фi stъпълъ stъпnиlор mошieĭ ла toate saъжbеле, ıаръшi фъръ sорок saъжea щi nentrъ рънduiteле ziле,» (bezi акцъ № 10). Deosebit de челе че ziserът църапiĭ авъръ a sъфери atъnчi щi toatъ повара вiръriлор de каре маĭ nainte ка роbĭ ера экстицi.— Аша пъмаĭ прin пъstрareа калчiĭ, лiбertatea църапiлор se фъкъ iaъzoаръ, робia se пъstръ, щi stареа лор mерse din ръă ın маĭ ръă. « Мърimea чea nemърцiнiтъ a дъждiiлор щi a тънкътoriiлор, tiраniea Фанарioцiлор щi a воериlор пъmъntenĭ, ziче ın Istoriorраф, фъкъръ не църапĭ съ фie чeĭ маĭ nenoрочiцi oameni din Eврoпа. Niчi odатъ eĭ nъ ера sigъrı de тънка лор, niчi odатъ eĭ nъ щia de вор тънка пъine че aŭ semъnat, кънчi ла tot minътъa ın sateлit ла Domnълъı пътea съ вie съ ле ръneaскъ intrъmenteле de арътърът щi вiteле. Sneриацi къ totъa, nefiindă sigъrı de nimiк, eĭ neпgriжiръ агрiкълътъра, пъ лъкраръ пъmъntъa фъръ пъmaĭ ne кът ле треbъia ка съ aĭвъ лъine nentrъ nenoрочiцiĭ лор копiĭ. Temereа ка prodъкtъa тънчеĭ лор съ nъ кazъ ın тъna asъnpitoриlор лор prodъse anatia, щi anatia пъскъ леnea, вiцiŭ че лi съ ıntıътъ акът atът de мълтă. Astфелă съ bedea мълцi dintръnшiĭ ın desnepareа лор a'шi пъръsi цара, aчeea че фъчea чeĭ dъпъ марцiнi; saŭ a se фаче тълхарi de дрътърi, aчeea че обiчnъia маĭ алes чeĭ

din лъѫнтрѫа църїї карїї п'авеа ѩлесніре съ фѫгъ *). ѩнтр'авестѫ кінѫ ѩнкъ одатъ інтереселе ероіste але пропрietарілор адѫсеръ рѫінареа авестор църї. Ла 1760, цара Ромънеаскъ ера маї деспонѫлатъ, ші Domnѫл Алексandрѫ Скарлат Гіка пѫтеа кѫ фъгъдѫелї марї ші кѫ deosebіte прівелеціврї пѫтѫ а ѩнтоарче пе вр'о къцї-ва църапї ла локѫл лор, (везї актѫа № 11). Dар есперіенца трекътъ пѫ слѫжеа ѩнтрѫ німік. Ѩndatъ че църапії інтра ѩн царъ, жъфѫіріле ші асѫпріріле нар ѩнчепеа, ші авеціа дѫпъ обічеѭл лор din ноѫ прівеџеа саѫ se фъчеа тълхарї. Astфел ла 1775, маї мѫлтѫ de зече мїї църапї лъsaseръ пълѫа ші съ апѫкаseръ de тълхъріе. Алексandрѫ ВВ Інsіlante кѫ маре невое, фъгъдѫелї ші скѫтірї пѫтѫ аї ѩнтоарче наръшї ла мѫпкъ **). Ѩn Молdова асѐменеа църапії ѩndesпераре ѩнчепѫръ a пѫ маї вроі съ пълѫeaскъ дъждііле, ші a лѫкра челе 24 зіле ла прѳпрietар, дѫпе кѫm se лецѫise ла 1749. Грігоре Гіка ВВ въzѫnd авеasta, повъцѫіt ші de ніще simцірї маї оменоасе, прin Хрisовѫл съѫ din 1 Іанѫаріе 1766, скъzѫ пѫтърѫа зілелор de лѫкрѫ ла 12. Боерії съ петѫлцѫміръ de авеasta, dар о sѫферіръ пъпъ ла 1775, кѫndѫ Мітрополітѫл ші кѫ шante боерї ѩndрѫзнindѫ a se пѫті пе sine о в щ е а s к ѣ Adѫnар'е пропѫseръ ачелѫаші Domnѫ ка съ віпе воіаскъ а хотърѫ: « ка локѫіторії съ лѫкреze ла stъпніїї мошіілор пе каре se хрънескѫ ші se ківерnisескѫ dін зече зіле ѫna, dндѫ ші діжтъ din podурї dін a zечea дѫпъ обічеѭ. Ші авеastъ рѫndѫіалъ de слѫѫ-

*) Cogalniceano. *Histoire de la Valachie p.* 461

**) Фотіно Т. II, ф. 354.

ку а дрксзіторіадр, адъога ачеі шапте воері філантроші, зокотім къ пъ ле вор фі лор de strikъчіune, ці єпкъ supe єтвіашгаре ші ферічіреа църіі ші а цътълор de овще »!!! (vezi актъл № 10). Domnъл пъ пъmaі къ пъ връ а priimi ачеастъ апафора азъпріtoape, чі єпкъ єптърі Хрisовъл съў чел diптъю прінтр'ъп алтў хрisов de la 1 Априліе 1777. Nemълцъmіреа воерілор крескў ші mai mълтў ші пierdereа Domnълзі se хотъръ. Ел єпсъ рътase statornik ап вроінца sa. De авіа кз о zi єnaintea moрціі sале, кълdў вълх къ фърtъна ера съ se sпарґъ аздпра кадълзі seў, de авіа атъnче se хотъръ a фаче чева supe ай єпъка. Прin Хрisовъл seў din 30 Septemвріе 1777, ел адпъzъ ка пе дпгъ ачеле 12 zіле de дхкрх, докзіторіі съ mai dea пропріетарълзі doъ zіле de кладкъ, ші о подвадъ пе ап, ші съ токтеаскъ акареtъріле dъле тошіі, єпсъ дътаі пре ачеле векі. Dар ачеастъ тъsърь ера дъаіъ преа търziў, ші пічі пъ пъtea тълцъті пе воері, de ачеea вietкл Domnў пері адоа zi єптр'ъп кіп гроzав *). Нічі ачестў поў хрпаріў пъ ціпе тълтў. Пе да 1790, Domnіndў Алексandрь Морzz, воеріі гъsіръ претекстў къ дркзіторіі se афлъ ап stape вънъ, « ші атът пентрь ачеаста, zіче ап метоар sкріs de хп воер de пе атъпчі, къt ші ка съ se кърте дріцініле ші пріготіріле че съ пъskzse пентрь дъкрzа zіделор єntре ei ші єntre stъпънії тошіілор, ші mai алes пентрь ка de апъръreа съ фіе єтвелішгаре ап храпа порокзлзі, ші а єтпаіпіреі порънчілор єтпърътещі ап zaхереле пе se trimit да Царіград; sфатў овщеskў (?) фъкъndzse ші афлъndzse кіпzрі-

*) Vezi Фоеа щіінціфікъ ші літеравъ, Іаші 1844, No. 29, f. 226.

ле челе маї фолосітоаре овщїї, (!) с'аї фост пъс ла кале ка съ аіпseаскъ зіле де ажрз din міжлок, ші локзіторіі se ърmeze ажкареа пъmънтъзлї ла стъпînіі moшieї ын мъзърь хотърîтъ. » . Кь тоате къ ачестъ поў ърбарїў ера маї аспрітор де кът че ера маї наінте, ынсъ тот ера къ мъат маї мшре де кът че с'а лецнit ын ърмъ де регъламентъ. Ын Цара Ромънеаскъ стареа църанілор мерсе din зі ын зі маї ръў мъпъ ла 1821 кънд deснеареа лор іспкнї. Дар ачеастъ міщкаре ынтрепринсъ пъмаї ын фаворъа лор, пъ ле фолосі ынтрь нїмік din дрїцina ынор ымпрецпкрърї фатале, Цара, саў ка съ зік маї біне клазеле ымате каре сînгъре se фолосескъ де дрептъріле църїї кълцігаръ мълтъ, дар посіція църанілор пъ ажъ нічї о префачере. Ынсфършit дупъ пзоъле sдрънчînърї а ръсвоїлзлї din ърмъ, ын каре църанїї 'шї аў пълтit трібзтзла лор шї де тпкпкъ шї де сълце, шї аў коопераt ын тернік ла іспъnda ощїрілор Крещine, supe рекзнощinца ачestora трактателе ынкеате ачігъраръ дрептъріле църїї кълкате de време ынделзнгатъ. О рефорт комплект шї радікалъ ын тоате інstітуціile ноастре ера атзнсї требзінчоасъ, шї съ шї ажкра. Попорзл шї кь тоцї ачеї оаменї ажбінаці шї філантропї каре аў парte ла аферінцеле алї ера плінї de ъдежde ын ачea рефорт. Дар . . . . . Ынсъ ачі кredem de кзвіинць а не опрі. Документеле пъ не аіпseаскъ. Noї авем акум наінтea ноastръ мълте шї прea інtepesante, ынтре каре коpeспоndінца de маї мълці анї ърматъ ынтре Гзвернзл трекзт шї овщеаска Adзnare, дар зокотіръм къ времea пъ леа венit supe але пъвліка. Ынтр'о зі не вом ынтоарче аспра ачестзї сзжет, вом компleта ачestъ артікол

вом жъдека фъръ пашїнъ шї фъръ пърїнїре tot че с'аѣ фъкът, шї не чеї че аѣ лъкрат ынтр'ачеастъ прічїнъ, шї вом плъті тріватъа nostръ de лаудъ заѣ de хълъ ла чеї че леар фі мерітат. Пънъ атънчї noї neam sokoti ферічиць daка ачестѣ артікол кѣ toатъ імперфекціea лѣї; daка актеле че репродъчем, doведitoape de o прігонїре ынвершънатъ de маї мълте веакърї a класелор de жos de кътре класеле de sus, ap деџenta ын inima ачестора simtimente de omenїpe шї de дрептате; daка еле s'ap пътъnde de требъінца d'a ынфрънџi deosibitele клase але soџietъцiї, d'a ле intepesa не toate de o потрівъ ла апърареа шї ферічїpea патрієї комъне, шї ачеаста: лъминъndѣ шї ръдікъndѣ nosiџia soџialъ a клaselop de жos, дъndъле дрептърї de o потрівъ, шї ынвъпъціndѣ мълтѣ stapea лор materialъ. Къчї заї de ачеле паџії ънde ын мік пъмър де четъџенї ашї ынтемеіазъ пътереа шї ферічїpea лор не ровіреа глоателор! Еле пер!! Astфеа пої възърът ын зїлеле noastре o паџіе пътернікъ шї бітеазъ, кѣ каре odinioарь не лъптам ынпрезпъ не кътпъа слабеї пентрѣ лібертате шї креџінъtate; о възърът къзndѣ кѣ sromot, sdpобітъ ын бякъџї; o възърът жнар ын анъа ачеста фрътъпънdъse ын морпънтъа въѣ фъръ а se маї пътea ръдіка, пѣ din певоеа пътернічілор съї връжмаші, dap din прічїнъ къ шї аколо o apistокраџie eroістъ кълкase ын пічїoape дрептърїле omenїpeї!

N. Б.

Акте diпломатіче.

№ 1.

ХРІСОВ

Алуі Бела IV Краіла Унгаріеі.

1247.

Бела кѫ міла алі Dумnezeŭ, Краіѫл Унгаріеі, Dалмаціеі, Кроаціеі, Pomeі, Serвіеі, Галіціеі, Lodomeріеі, ші ал Komaniеі, пърінце.

Мъріреі Краілор ші Dіregъtoріеі челор ѩнвъцаці se кѫвine ка ѩntre челе мълте, кѫ alта maі маре рѣвнъ съ se sілеаскъ аші ѩmплиці сѫнтшіі, кѫ кіt maі мълт лі съ ѩnалць вѣла кѫ мілціtea пороadелор челор de sѫnt dіnшіі, maі вѣrtos цііndѫse къ пърінце пачea ші sігѫritatea Краілор ші a Кръіmелор stъ ѧn търіmea sѫпцѫшілор лор. Ла ачeasta maі вine ѩпкъ, ші кѫnpinde ѧn sine, пartea чea maі маре a гріжіі Кръецці, ка пре ачеі кѫ мілostіві окі съ'і вадъ, ші кѫ maі марі фачері de вine съ'і ѩпкарче, de ла карій ші фолos вremелніk se ащеапъ, ші ѩmпъратъл ѩmпъраціlор maі мълт se чinsteце.

Dрent ачeea аша кѫцetend, ші ѩndелънг sфътѫіndѫne кѫ чinstіtъл Бърват фрателе Ретвалd тареле Маgіstрѫ ал казілор Хоsпіталълуі din Іерусалім, челор dінкоаче de Мареа, кѫвіt пріетіnъл nostрѫ, ші кѫ Пріnцій ші Бароній църіі noastре, кѫm am пѫte ѩmпопорі Кръіmea noastръ, карea маре пагѫвъ аў

sъффериt прin протівника пъвъліре а неамъзї варвар че se пътеще Тъtарї, nъ пъmaї ín перdереа аверілор, чі ші ín вчідереа лъкzіторілор, кz тоцї ín комzn íntрz aчeasta ne ам ворвіt, ка:

Пентрz къ aчелашї Maцistrat кz пъmеле казіl Хоспіталъзї, s'aў лerat прe sine ші каsa Хоспіталъзї din кzпъ воінца sa, къ, íntрz ажzторzа Кръіmеї noastре sпре апърареа Крedінціl Крещінещї, ва прinde арme dзпъ форma маї жos adзsъ, ші къ íntрz ímпопоріреа църії noastре ne ва ажzта кz sфатzа ші кz крedinчоasъ ímпрezпа-лъкраре, нічі se ва траце de ла кondиціile че se вор пzне акzшї ín картеа aчeasta:

Съ'l дърzim, ші дъm лzї ші прin трnsза пzmітеї каsе tot пъmíntзa Zевріnзлзї кz тzнціl че se цin de dнsзa, ашіждереа кz Кenezатzріle лzї Іван, ші ла лzї Фъркаш, пзn ín рzza Олтzлзї, лzmd афаръ пъmíntзa Кenezатzлзї Воеводзлзї Літоvъ, карелe ла лъzът Олакілор (adекъ Ромънілор) прe кzm 'l aї авzт aчesta ші пзn ажzma.

Тотзш ашa ле дъm, нz цінем пентрz noї ші пентрz зрмъторіl nostрі жzmътatea din toate фолоzрілe, венітзрілe, ші заzжвелe din tot пъmíntзa Zевріnзлзї, ші ла Кenezатzрілор, че s'aў пzmit; пзmaї чeслалтъ жzmътate dзnd sпре трaнза казъl. etc. etc.

Пъскіtзa din Dзnъре, ші пъскърілe din Чeлeр. ле цінем noї, ші зіmілор фрaцї de кzmпn. Ашіждереа ші жzmътatea тzтzрор венітзрілор ші а фолоzрілор каре se вор кzлеце Крaнзлзї, de ла Ромaнїl каріl лъкzіеск ín Літва кz цінzтзa Харшанзлзї ва фі a Крaнзлзї; каsa Хоспіталъзї ва лza ва маї sзs.

Aчeasta ѧпкъ o вoim ka пѫmiцiї Pomѧniї съ фie datopї a sta ѧntpѫ aжѫtopѫл ziшiлop фpaцї, вine гъtiцї de oaste, sпpe anъpapea цъpiї, ші sпpe izвѧnda пekѫвiiпцeлop чe ni s'ap фaчe пpin stpeinї, ші ѧn asemine ѧntѧmплape, фpaцiї ѧпкъ sъ фie datopї a aжѫta пpe Oлakї saў Pomѧnї, kѧt лe ва фi kѫ пѫtinцъ, etc.

Лѧпгъ aчeasta am dъpѫit пѫmitѫлѫї Maцiїstpѫ ші пpin Mѫпцiї Apdeллѫлѫї, toatъ Komania sѫnt aчeлe kondiцiї, kape s'aў zis maї ѧn sѫs despe Zeвpin; лѫѧnd афаръ цapa лѫї Senesлав Boeвodѫлѫї Oлakiлop Pѫmѧniлop) kape o лъзъm aчeлopaшї, пpekѫm ші пъпъ akѫma s'aў цinѫt. etc. etc.

Dat пpin mѧniле чinstitѫлѫї Пъpinteлѫї Benedikt Apхiepiskonѫлѫї Kолочеї, ші kъпцълapиѫлѫї Kъpцiї noastpe.... ѧn anѫл de ла ѧntpѫпareа Domnѫлѫї 1247, 8 none Iѫnie ѧn anѫл Kpъimeї noastpe 12.

XXXII.

sъфферіt пріn протівніка пъвъліре а неатъзъ варвар че se пътеще Тъtарі, нъ пъmaі ın перdереа аверілор, чі ші ın zчidереа лъкzіторілор, кz тоці ın комъn ıntрz ачеаstа ne ам ворвіt, ка:

Пентрz къ ачелаші Maqistrat кz пъmеле каsіl Хоsпіталъzъzі, s'аў лerat пре sine ші каsа Хоsпіталъzъzі din кънъ воіцъ sa, къ, ıntрz ажzторzа Кръіmeі noastре sпре апърареа Крedінціі Креціпещі, ва пріnde арme dънъ форта таі жos adzsъ, ші къ ıntрz ımпопоріреа църій noastре ne ва ажzта кz sфатъа ші кz крedінчоасъ ımпрezпа-лъкраре, нічі se ва траце de ла кondіцііле че se вор пъne акzші ın картеа ачеаstа:

Съ'і дърzім, ші дъm лzі ші пріn трımsъ пъmітеі каsе tot пъmântza Zевріnzzі кz тзнцій че se цin de dınsza, ашіждереа кz Кenezатzріле лzі Іван, ші ла лzі Фъркаш, пъn ın рzza Олтzлzі, лzmd афаръ пъmântza Кenezатzzі Воевоdzzі Літоў, карелe ла лъzът Олакілор (adeкъ Ромъніlор) пре кът 'л аў авzт ачеаstа ші пъn ажzma.

Тотзш ашz ле dъm, нzt цінem пентрz noі ші пентрz зрмъторіі nostрі жzтъtatea din toate фолоsзріле, венітзріле, ші заzжвелe din tot пъmântza Zевріnzzі, ші ла Кenezатzріlор, че s'аў пzmit; пzmaі чеелалтъ жzтъtate dınd sпре траnza каsъl. etc. etc.

Пъскъitza din Dънъре, ші пъскъріle din Челеr. ле цінem noі, ші zінілор фраці de кzmпn. Ашіждереа ші жzтъtatea тзтзрор венітзріlор ші а фолоsзріlор каре se вор кzлеце Кranzzі, de ла Ромънії карі лъкzеск ın Літва кz цінzтza Харшанzzі ва фі а Кranzzі; каsа Хоsпіталъzъzі ва ала ва таі sзз.

Aчeasta ѧпкъ o вoiм ka пѫмiцiї Pomѧniї съ фie datopї a sta ѧнтрѫ ажѫторѫл ziшiлop фpaцї, вine гъ-тiцї de oaste, sпpe anъpapea цъpiї, ші sпpe izвѧnda пекѫвiiнцелор че ni s'ap фаче пpin stpeiнї, ші ѧn asemine ѧнтѧмпларе, фpaцiї ѧпкъ sъ фie datopї a ажѫta пpe Oлакї saў Pomѧnї, кѧt ле ва фi кѫ пѫtin-цъ, etc.

Лѧнгъ aчeasta am дъpжit пѫmitѫлѫї Maцiїstpѫ ші пpin Mѧнцiї Apдeллѫлѫї, toatъ Komania sѫnt aчeле кondiцiї, каре s'aў zis maї ѧn sѫs despe Zeвpin; лѫnd афаръ цара лѫї Senesлав Boeвodѫлѫї Oлакiлop Pѫmѧniлop) каре o лъзъм aчeлopaшї, прекѫм ші пънъ акѫта s'aў цiнѫт. etc. etc.

Dat пpin mѧniле чinstitѫлѫї Пъpinteлѫї Benedikt Apхiепiскопѫлѫї Колочеї, ші кънцълаpиѫлѫї Кѫpцiї noastpe.... ѧn anѫл de ла ѧнтрѫпареа Domnѫлѫї 1247, 8 none Iѫnie ѧn anѫл Кръїмеї noastpe 12.

№ 2.

Анафора а Общеій Адънърі а Молдавіеі пентрѫ фелѫл пропріетъцій ѫн царъ ѫн векіме.

1817.

Преа ѫнълцате Doamne!

Дѫпъ общеаска кѣмаре че ні сай фъкѫт, сѫре а не адѫна кѫ тоцій ѫнаінтеа ѫмъцімеі тале, ка съ арѫтъм de фацъ сокотінца ноастрѫ, асѫпра ѫнтребъріlор че ні сай фъкѫт: а) Дакъ тот кѫпрінсѫл ѫнтѫнтѫлуі Молдавіеі ар фі фост din ѫнвекіме Domnesк, ші дакъ пътѫнтѫл Молдавіеі аў фост не-лъкѫіт, ші ар фі ѫрмат a se da кътрѫ stpeinі ѫн парте, прекѫм ші Кроація акот, нефііnd ѫмпърціт ѫн тошіі de вечі, нар дѫпъ време чea маі мѫлтъ парте ар фі трекѫт атът ла мънъstірі, кът ші ла фамілій боіереші ші алцій пътѫнтені, прін данії ші афіеросірі, орі пентрѫ ръвнъ, сай сѫре ръсплътіреа врекѫпор слѫжбе пентрѫ патріе. в) De сай къзѫт a съ ѫнтоарче тошіа Врапчеа, ѫн стъпѫніреа лъкѫіторілор Врънчені, пентрѫ къ адевѣратъ данie нѫ se афлъ ла дѫпшіі ші пентрѫ къ данie нѫ съ поате se фіе фъръ фііnца скрisорілор, ѫнтрѫ каре съ se кѫпріndъ ѫнскрis атът пѫмеле челуі че аў прііmit данiа, кѫт ші кѫвѫнтѫл пентрѫ каре сай фъкѫт; ші дакъ хрisо-

вза репосатълъ Domnъ Kostandin Алексandръ Insi-
лант ввd., de danie къпръ чинститъ боер D. Iordaki
Poset бів вел вість: пе mошіа Врапче, кът ші ънтъ-
рітъра дела рънosatъ. Domnъ Алексandръ Морuзі вvd.,
аў вдіт съ аівъ търіа лор. u) Дакъ a тътърор sa-
телор Врапчеі кърindepe, ар фі пътът tot одатъ, a se
фаче danie къпръ Врънчеві. d) Дакъ toатъ: чеслаа-
тъ парте a мъпцілор s'ap фі фъкът dънъ време da-
nie, кът dap пътаі Врапчеа аў пътът фі къ ачест
кіпъ. e) Къ Domnъл Basiлie вvd., лa anіl 7156 аў
фъкът danie тъпъstipeі Sobежіі піпце тъпці аънте
Sвоіпіле ші Клъвучъл — дънъ ът Лепса, пі Лепша
ът жos пънъ unde съ ънпрежпъ къ хотаръл Търчілор,
ші ът Кацін, ші ът Шъпіца ші Рълташъл, фіind
време Domпещі, каре ера din хотаръл Врапчеі. Aşk-
пра кърора ънтребърі dънъ кът ът общеаска поastрă
adънаре *) de фаць ънainтea Domпіеі-тале пріп віі
гроаў ам арътат, asemenea ші ът зкрis dът ръспъхъ-
ріле поastре ла aчесте че пріп цедъла ънъцъmіі-тале
ші съ порънчеще.

Маі ънтъіў din istopiіле векі dintръ каре se do-
ведеще, къ ънкъ маі ънainte de венipea Рътлепіlор
ът пърціле ачестеа, ът зілеле Ътпъраціlор D o m e-
t i e a n ші T p a i e a n, пътънтъл Dакіеі аў фост лъ-
кuіт de попод; кът ші dънъ че аў ънтрат sънт стъ-
піпіреа Рътлепіlор, пъ пъцін попод de лъкuіторі
пътіnеа dънъ време de пъвъліреі despre неатърі

*) Атъціі Domпіеіпоastръ ачеі каре тот пе воіц а пре de ъ ънainte
de ънфіінцареа регlементърі органіс Молdавіеі ші ачеа общеаска
адънаре.

Nota Edit. Молdов.

streine, ши dintръ aчeastъ причинъ унiй пърцеa ын пърцiле мунцiлор, фiind локърй тарй. супе a съ нуте апъра; iар аллiй ръмъind петрече тимпурънъ къ пъвъliторiй streinй. Шi къ пъмынтъл aчesta аў фост de a пърърea лъкуit, ши маi алes ын пърцiле мунцiлор, aчeasta din istoричiй чей маi вестиць съ dobедеще; дупъ кум Domнъл Dimitрie Kantemир ввd., istoриседе ла фила 33 пънъ ла 36, пентръ мъмынтъл aчesta кытъ: Dрагош Bodъ фiу луй Богdan ввd., кънd аў трекут неste мунць супе ръсърit къ тinерiй Ромынi, аў кунрins локуриле ши сателе, не каре ле аў лъsat ла тошinашiй векi. Aчeste не скърт istoриsiндуле Domнъл Kantemир, iар общеaска istoрie каре сaў алкътуit din adунареa челор маи инцелепць istoрнiчi ын Бритanie, ын istoриsире пентръ мъмынтъл Dакiей аратъ кытъ, Dрагош ввd., вiind аў гъsit мъмынтъл лъкуit. Шi маi алes пентръ лъкуitорiй Молdoвенi зiче кытъ: аў фост вечiнi тошinашiлор челор че аў авут тошiile лор, прекут ши ын алте стъпънite локурi, дупъ sistema славонiлор; афарь нумаi de лъкуitорiй a трей олатурi ши кодрi; адекъ, a Кътмъзуй луng din Бъковina, a Врынчей din цинтъл Пуtneй, ши a Кодрълуй Тегечь din Бесерабiа, интрь каре лъкуiа словозi, пъсторi оiлор, кум ши din челе че аратъ istорiкъл Dimitрie Фiлiпid, карele адуче супе мърцърie пре чей маi слъвиць ши вредничi de крединць скриitорi векi, арътынd интре алте кытъ: Кътмъл луng аа Молдавiей ши Врынчea, мулт маi инainte de deскълiкареa луй Dрагош ввd., пентрь къ аў фост локурi тарi ши пентрь бърбъция лъкуitорiлор, сингурi ера стъпънitорi словозi чestop ло-

кърї *), ші кѫткъ Драгош вво., вїind кѫ вредникъ оаste, пре лесне аѫ трас кѣръ sine не Pomънї; ші dѫпъ че аѫ ънфрънт пе Romanї ші пре Noraї nenѫtѫnd aї sta ън протівъ, ыаѫ сълit орї съ ыасъ din царъ, орї съ se сѫпсе. Iatъ dap dintрѫ aчeste istopiї ъѫтърїт съ доведеще кѫткъ пъмънтѫл aчesta n'aѫ фост лінsit de ъѫкѫitopї, ші къ тѫлт маї наinte де венірѐ лѫї Драгош вво., аѫт ън Фъгъраші, кът ші ън Мараморъшї, кът ші ън пърцілe де жos a Oлтѫлуї ші ън пътънтѫл Moлдавієї, стъпънea воівозії пѫтър ни пѫцin де ъѫкѫitopї, маї алеs ън пърцілe тѫнцілор. Ші Драгошї п'аѫ deскълекат пъмънтѫл Moлдавієї пѫстії, пентрѫ ка съ se поатъ пропѫне кѫткъ de вретea че тот пъмънтѫл Moлдавієї аѫ фост пѫстії, аnої dap пъмънтѫл аѫ фост Domneск, ші пентрѫ aчeasta n'ap пѫtea nimene se аївъ тошіе фъръ хрisов de danіe. Пре ъѫпгъ aчeste довезї че сѫнт де istopie, авем ші deoseвite istopiї каре сѫнт de фаць, adекъ хрisоавелe Domніlор бътрънї, каре аѫ стътѫт кърѫndъ време dѫпъ Драгошї вво., прin каре se доведеще пѫ пѫmaї ъѫкѫірea пъмънтѫлуї aчestѫя маї наinte de deskълікътоареа лѫї Драгошї, че ші дрептъцілe тошінашілор ъѫкѫitopї, карії аѫ авѫт баштініле лор стрътошещї ші пре-стрътошещї ън пъмънтѫл aчesta, прекѫт ведем къ ферічіtѫ ънтрѫ помenірea Domnѫ, бътрънѫл Алексandрѫ вво. чел вън, че аѫ domnit ла анії 6936, врѫnd а ънzъстра мънъстіріле сале Бistріца ші Пробата, аѫ кѫтпърат тошії din цінтѫл Neam-

*) Върладѫл, пре кът щім ънсъ ера ън фелѫ de репѫблікъ ън вре-мілe лоr.

п. е. т.

цѣлѣ — din цінѣтѣа Sѣчеві — din цінѣтѣа Іашіі — de
неѣте Прѣт de ла кодрій Бакѣлѣ ші de прін алте ці-
нѣтѣрі, de пре ла стѣпѣніі мошінаші че прін стрѣ-
мошашкъ стѣпѣніре ле аў авѣт. Дечі даць ачеле кѣм-
пѣрѣтѣрі а пошепітѣлѣі Domnў, каре сѣнт трекѣці
апроапе de 390 анї, арать кѣмкъ аў кѣмпѣрат de ла
мошінашіі че ле аў авѣт — din моші — din стре-
моші, кѣрат зъ доведеще лъкѣіпреа пѣмынтѣлѣі Мол-
довеї маї маінте de дескълінареа лѣі Драгошѣ вѣд.;
фііnd къ de ла Драгошѣ, ші пънъ ла вѣтрѣнѣа Але-
ксandрѣ вѣд., зъ вѣд трекѣці нѣмаї мѣлт ла мінлок
de кѣт — 50 — анї; апоі кѣт ар фі пѣтѣт ціче din
мошѣ ші стрѣмошѣ. Кѣт ші прін алте ѣріче dела
Стефан вѣд., din анїі 6995 ші 7002, ші din 7010.
Кѣт ші dela Петрѣ вѣд., din анїі 7037, кѣт ші de
ла алцї Domnї вѣтрѣнї се вѣд ѣріче прін каре ѣнтъ-
реск вѣнзърі ші кѣмпѣрѣтѣрі de баштіне стрѣмо-
шещі, ші de ѣмпърцеле вѣтрѣне а мошінашілор пъ-
мынтенї; апоі ші ѣndелѣнгата стѣпѣніре а мошінаші-
лор не а лор локѣрі de мощеніре ѣнтрѣ о кѣрцере
de пенотенїѣ зѣмъ de анї, ші de атѣта пѣмър де
Domnї фър' de а фі ѕѣпъраці вре одініоаръ, мъкар ші
de н'аў авѣт вре о довадъ de данie не ваціліле лор.
Кѣ ачесте кѣрат се доведеще кѣмкъ лъкѣіторіі Мол-
давіеї аў авѣт але лор локѣрі de ваціпъ, ші н'аў
фост de требѣінцъ de а лі се чере ачест' фелѣ de
ѕнрісоарі ѕнре довада стѣпѣніреї лор din векѣ, фііnd
ѣндестѣлъ довадъ ѣнделѣнгата ші нѣчніка стѣпѣніреа
лор, — кѣnd дакъ ар ретѣнеа а лі се чере асеменеа
скрісоарі de не ла мошінашіі de тоатъ стареа, нічі о
а міеа парте н'ар ретъне мошіі кѣ асеменеа ѣріче
de данie, ші тоате челелалте с'ар ла domнещі, къ-

кѫndse dрептъцiле стъпънiрей ши а вацiнеi фiе кърна не авереле лор de тощенiре din векi, прекѫм ши dрептъцiле лъкѫиторилор Врънчени аспра ndeлѫнгатеi ши начiнчеi стъпънiрi se dовedеще din ѫнтѫiа istoriile маi sus арътате а пътънтѫлуi Молdавieй.

Ад doile ши din правiлiле ѫнтребуiнцате ѫн пътънтѫа аiеста ши din обiчеюрiле пъzite din векi, ненtрѫ каре нарѫши пѫ лiпsiм а арѫта, прекѫм Domнѫл Diмiтрie Кантемiр вvd., istopiеще, кѫнкъ Алексandрѫ вvd. чел вun аў adus ѫнпърътеццiле правiле ѫн пътънтѫл Молdавieй, каре заў ши пѫzit ши se пъzesк, пѫтокма прекѫм ши обiчеюрiле векi але пътънтѫлуi, це каре ѫnsѫши аiеste ѫнпърътещ правiле ле ѫнтъresк, ziкѫnd ла tomѫл 1-лй, фiла 32, капtea 2, капѫл 44, кь челе пъzite ѫntрѫ ndелѫнгата ѫнкѫиюраре de тѫлцi аni, ши прiimite прin обiчей, se пъzesк ла ѫnsѫши лецiле челе вкрise. Ши нарѫши капѫл 46 ѫntрѫ телкiреа правелiлор- трецзе а se лха вама ши обiчеюлуi църей ши кѫм заў хотърѧt de а пърѫреа ла аsетенеа прiлiнi. Ши капѫл 50 кѫтиь stъпънiторѫл, обiчеюрiле че заў ѫrmat а se пъzi, съ ле пъzаскь. ши нарѫши капѫл 52, фiла 33, ziче: обiчеюл векiй ши апробълiт, аре пътере de правiлъ, ши de а пърѫреа se мъргще, кънd обiчеюл este o dрептате, каре прin тъкѫта прiимiре а стъпънiреi ши а орешъторiлор, аў кѫщiгат правiлнiчеаскь пътере, dънь кѫт се аратъ ѫn Пантекti партеа 1-лй, § 110, прin правелiстѫл Апекцie. Кътрь аiеste dар, пѫ пѫmaт este dовadь аспра dрептъцiлор аверiлор пемiшкътоаре а тощiнашiлор пътънтенi, начiнка ши прiimita лор стъпънiре de кътрь Domнiй че dънь време аў стътѫt,

dap mai ales se dovedeще dpentatea: stъпnipeй ші npin dovezile de фaцъ, прекът sънt nilde de чepчetъpi че dънъ вpeme aў zpmat asznpa znopa din тошiile pezъшъщi, каре dънъ че saў dovedit zpmata stъпnipe a тошinaшilop решъшї, nz nзmaї nz saў stpъmztat din stъпnipea лop, че maї ales li saў entърit ші кz anaфорале entърite de Госnodap, прекът sънt tpekzte en apxивele Divanzлzї пъmntesк. Гnsъ, din anїї 1786, Генzар. 16, пentpz тошia Sфintei — Корnова ші Кочовea din цinztzл Орхеѣлzї, каре ачеї pezъшї тъкар къ n'aў авзt skpisopї, че nзmaї niще zanise de вънzъpї znzл кътъ алtzл, каре niчї nz ера кznpinzътoape de tpznzл тошiiлop, ense Sфatzл Divanzлzї pezъmndzse не вежea stъпnipe, aў хотърit кзтк о stъпънipe de 142 anї niчї odatъ nz se поate sminti, ші Domnzл Алексandpz Ioan Мавpокopdat aў entърito; asemenea ші алtъ enафора din 1786, Maptie 14. Пentpz тошiiле Nemeшънiї — Гърлiчeniї — Бzчzmeniї — Гindapzл — Ръкita — Кipилeniї — Tзpвeniї — Stъпжънeniї, stъпънite de тzлцї pezъшї фъpъ skpisopї, dovedindzsъ en Divan пре-stpъmошaска лop stъпnipe, saў хотърit къ, dънъ вежea овiчеѣ ал пъmntzлzї, o endeлznratъ stъпnipe nz sъ поate stpъmzta, ші къ тошiile apътate nz not a sъ лza domneщї, фiind dpente але лop, кънgirate npin endeлznrate stъпnipї; каре ларъшї saў entърit de nomenitzл Domnъ. Asemenea ші пentpz тошiile Dзmбpъвiца — Кътъшeniї — Pomнiopiї — Гъzънiї — Рошкaniї — Кошкodaniї ші Бzpзчeniї dела цinztzл Iашiї ші Орхеѣл, ларъшї npin чepчetapea Divanzлzї dovedindzse endeлznratъ stъпn-

nipe ;n ръзъшіaop, ; ai saŭ ѧntъpit de nътpe nomenitza Domnŭ stъnnipea aop dъnъ векuza obiчeюŭ aa пъmantzaзi, шi nъ s'aŭ nътзt aza Domneцi. Iatъ dap dъnъ aveste apътate dobezi a obiчeюpiaop пъmanitzaзi, prea de nain s'aŭ dobedit къ o ѧndeaъnratъ stъnnipe nъ se noate stpъnzta, шi nentpъ aveasta dъnъ dpentate шi aъkъitopiaop Вpъnчeni, ae s'aŭ ѧntopsŭ moшiь Вpaнчea ѧntpъ a aop stъnnipe; шi kъ toate kъ zik чinева, kъ nentpъ kъ nъ se afaъ xpisов de danie, шi nъ se apaъ nъmeae npiimitopzaзi шi kъвentza nentpъ kape s'aŭ фъkзt dania, s'ap nътea sminti вpe o dinioapъ din stъnnipea aop; ѧnsъ ne aънгъ aveste de maї sъs apътate dobezi a obiчeюpiaop шi pndъeaeaop пъmantzaзi пъzite din векi, ѧn пъmantza avesta, sent dobadъ шi зpiчiae шi ѧntъpitzpi a Domniaop вътpeнi, prekzm sipe niaдъ adъчem жupindepea de ѧntъpitzpъ a зpikzaзi din 6932, Iзlie 3, a Domnzaзi Aaeksandpъ ввd. dat ѧn Stчaва aŭ Aazзp — шi Stanчiъa — шi Konstantin, ne mъшniae aop ѧnde este шi anъzapea aop, satza Stpoinцiї aa obъpшia Шoїmzzaзi *), шi Zъъъpinцiї шi aate mъate kape se kъnpind ѧn ѧntъpitzpъ. Asemenea шi aatъ зpik de

*) Шoїmzta este unъ pъї mikъ kape 'mї ape opiqinea (saŭ obъpшia) din жosъ de opшta Stчiaва, шi se zapъ ѧn dpénta Sepetzaзi, aa satza Doaaaza, фopmъadъ o saae фópte фpтós, ѧntpe Stчiaва шi Moaдaва. Satza Stpoinцiї nu se afaъ ne Kapteae nóstpe, prekzm nicї Zъъъpinцiї.— ѧnsemnъmъ tot de o datъ mi mvatъ nomenita B p a n ч e, kape a datъ oka-зitne aa aveasъ desnatepe шi otъpte ѧmnoptantъ a Ovцenцiї Adunapi. Ea se afaъ ne saaea Putnei, din sisъ de Fonшaнi, шi se mъpqinepe nu Tpanзiaвania.

Pedakqia.

XXXIII.

ынтъріторъ din 6956, Іѹаіе 15, а аѹ Пъръ вадѣ ші търind аѹ Чернат Плоскарѹ ші фрателѣ сеѣ Стефан, не ѧпгъ кѹмпъръторѹ satѹлѹ Бітлеєнїі ші алте мѹлте моші, анѹме кѹмпіне прін зрік фііндъ але лор de ванінъ. Алтъ зрік de ынтъріторъ dela Stefan вѣd. din 6991, Septemвр. 23, мънъіѣторѣ къ ынтъреце dreanтъ очінъ ші моші, аѹ Ioan ші фрателѣ сеѣ Toader Хърдзеанѹ моніа Окърніа не пъръла Алъѣ, ѹnde este aşezarea аѹ. Toader Хърдзеанѹ ші мънътате de Дъмілеєнї ші Бъліеєнї, не Заковъѣ, decseнїт ынтъреце ші аѹ Дѹмвравъ ші фіпеіі аѹ Nasta моніа Гіроєнїі. Алтъ зрік de ынтъріторъ dela Пътрѹ вѣd. din 7091 . . . не мънътате sat de ванінъ de Ръчілеєнї не Прът, че аѣ фостъ а Ѣдокіеї ші а Греанеї, непоателе Олтеніі, de ванінъ dela стръноашіле лор Іаінка ші Маріна, каре ші стръноашіле лор а'аѣ авѹт de ынпърцалъ, ші аѣ вандіт'о dрепт 500 злоцї аѹ. Дръгічі і Ѹрсілъ. Алтъ зрік din 6995, Октомвр. 7, dela Stefan вѣd. ынтъріторѣ не мънътате de sat de Sapata че аѣ мънпърат'о Тома Григорче dela Ioan Мърѹа, каре аѣ авѹт'о dreanтъ очінъ а sa de ванінъ. Ші прекѹм se аrатъ о мънціне de asemenea хрisoave de ынтъріторі лъкѹіторілор моші-наші не ванценіле ші очініле лор, фъръ а se помені de dania de маі наinte, че нѹмаі pezemндѹse не ѹрмата лор веке стъпънїре. Іатъ dар къ ші din обічеѹріле ѹрмате din векіме ші пънъ astъzі, прe de каре а'аѣ dovedit нестрѹмтарea dрептъцілор мделънгатеі стъпънірі, аѹпра моніlор моштнаніlор пъмънтенї, фъръ a se чере хрisoave de danії саѣ ынтъріторі а Domніlор de маі наinte. Ші обладзірea пъмънтѹлѹі, dea пърѹреа аѣ фост datoape a прівігеа

ніре ѕпра dрептъціlор фіеще кърѵна, а nѵ se лѵа nітъ-
тна ѵї авереле, ші a nѵ se strътѵta nітърѵна stъпніре
не тощепіреа sa ші не локѵл seў de баціпъ. Ші
наръшї nѵ лiнsim a аръта ші пentрѵ локѵріле каре
din векї аў фost Domneцї: a) локѵріле de пѵstiнў
— adекъ че nѵ saў stъпнit de nimenea din пепо-
menit веакў — кѵm ші локѵрї de тошїї deskise, че
s'ар гъsi ѵntре алte хотарѵ ѵтпresѵrate, sѵnt nѵme
тъlnѵit, saў skimbat; ші пе кѵпріns ѵn skрisoріле ме-
ціешітелор тошїї. в) Браціцеле Domneцї, че аў
фost din векї, ші в) локѵріле търгѵріlор. Аvestea
аў фost але Domnieї. Каре ші акѵm dакъ s'ар гъsi
asemenea локѵрї deskise, de търгѵрї, ші пѵstiї, ар фі
Domneцї. Iар пentрѵ очініле тошіпашіlор ѵртеа-
zъ прекѵm ші ѵn праведіле ѵтпърътецї se хотъраще
пentрѵ ѵртata пачніка stъпніре, каrtea 56, titлѵл 3,
капѵл 4, фіда 708 skрiind; къ орї тошіе бісеріческъ,
saў тошіе dреапъ ѵтпърътeaskъ, stъпнindѵse
фъръ кѵртаре ѵn кѵрцере de 40 anї, saў кѵ dрепт
titлѵ, saў ші фъръ dрепт titлѵ, прin посesіе se къ-
щігъ ші ва авеао statорнікъ. Аvеste sѵnt праведіле
ші обічеѵріле ѵртate ѵn пътѵntѵл avesta din векї.
Dѵпъ avestea nѵ лiнsim a аръта ші asѵпра челорлалте
ѵntребърї пentрѵ Врапчеа, ші пentрѵ Хрisовѵл de
danie дела ръпosатѵл Domnѵ Inзіlant ѵвd. din 1803,
Sentemвр. 11, ші zічет къ: dакъ s'ар фі ѵртat dѵ-
пъ орѵndѵеліле ші обічеѵріле пъzite din векї, а se
adѵче de фацъ ѵn черчетареа Diвanѵлѵї пе лѵкѵіто-
рії Врънченї, кѵ toate зкрisоріле лор кѵte аў маї
авѵt ші кѵte акѵm саў маї вѵzѵt ѵn черчетареа Diва-
вanѵлѵї, ші dакъ s'ар фі вѵzѵt de пomeniцїї Domnї,
dовeziле лор, ка піще нѵвіторї dрептъцїї, п'ар фі вoit

съ лінseaскъ пе чел adевърaцї moщenitopї, ші sънt пъme de moшiї Domneщї, съ ле факъ danie. Oseвit ынtpe алte ынtpевърї aў fost ші aчeasta къ Domnъa Basiлie ввd. прin зрікъ ла anїl 7156, ap фi фъкът danie тъпъstipeї Sовежіт, піще тънцї anъme Sвoineле ші Клъвъчъла — пъпъ ын Лепша, ші Лепша ын жos, пъпъ ынde se ынпрежпъ къ хotaръла Тънічілор, ші ын Кішin, ші ын Шъшіца — ші Рълташъ, фiind din хotaръла Врапчеї ші арълтndъле a фi дpeпte Domneщї; рълпъndem: къ ынзъшї ачелашї Domnў Basiлie вв. dънъ 10 anї ын зрнъ, прin алt хpisoв aл seў, adекъ ла лetъ 7166, Октомвр. 20, аратъ, къткъ пентрх піще тънцї anъme Sвoїna ші Клъвъчъла — че аў fost dat miлзipe M. Sовежіт, фiind къ заў fost кътпърat de Domnъa Geoprie Stefan вв. къ 1300 лeї, хотъраще Domnїa sa ші anepiseще dania de маї ынainte, фiind ачеї тънцї aї M. Кашинълзї, ынde s'a fost афieposit; кътпърndъse de нtitopъла еї Geoprie Stefan вvd. Iatъ dap dintpх aчeasta ынкъ маї вяptos se doвedeще къткъ локзріле Врапчеї п'аў fost Domneщї, къчї дакъ ap фi fost локзрї Domneщї, Dommї ынзъшї п'ap фi кътпърat дела лъкзitopїї тошinашї, локзрї зnpe афieposipe; апої пе лънгъ aчeste, зънt ші алte oseвiте doвezї каре заў маї вълзt: ынsъ ын зрік din 6951, Iзnie 20, дела Stefan вв. вътрнъла, прin каре ынтърще лзї Basiлe Крецъскъла тошіеле лзї, зiлеще ла Кашинў, ынde аў fost нasa tatьлзї seў Kostantin Крецъскх, ші ла Врапчea тошia Алвiana, ынтърindзї стъпнnpe dънъ хotaрълe че аў зтвлат din векї; каре dintpх aчest зрік нарълї вidepat съ doвedeще, къ дакъ маї ынainte de 375 anї заў кънoскзт стъпнipea Крецъскъ-

aш ne aвiaнa, кape este en mimaoкъa Bpaнчeш, mi nimika ятpъ avest урік de aок Domneskъ nъ se noneще, че съ nomeneще a фi aонърi de бащina sa, inde aъ фost anezapea пърinцiaop seш. Anoш saъ maш въzят ши aлte мъate экpisopш de вънzърi a aъkziтopiaop Bрънчeнi кътръ воepi — ши кътръ Domni вътpeш, adeкъ: кътръ Domnka Mateш Бaзapaв вв., Domnъa църiш Pomъneщi, че aъ inzestpat мънъstipea Sobежa, ши кътръ Domnъa Konstantin Kantemip вв., че aъ кътпърат de aъ inzъstpat M. Mipa, inчeпте aчeae кътпърътърi дeaa 7117, Septembp. 8, ши пънъ aa 7199, Maptie 20, dintpъ кape dobezi aътърit se вede къ dintpъ inвekime, Domniш de atъnчea, кънoskъndъ ne Bрънчeнi de стънiнi aчeaop moшi, aъ кътпърат пърцi de oчine deaa дънniш, че aвea eш inaърцitoape ne вътpeш, ши a'aъ afieposit aa мънъstipi. Deosebit saъ maш въzят isnisok din 7196, Aвгъst 21, deaa Domnъa Kostantin Kantemip, ши наръш napтea a тътъpop воepiaop Diвanъaзъ, din вpemea aчeea, tot dintpъ aчea anъ Aвгъst 22, inтърitoape M. Mipa, ne кътпърътъpeae Domnъaзъ Kantemip вв. a пърцiaop din Bpanча, че aъ фost кътпърат deaa Bрънчeнi pezъmi, кът ши a aлtop danit че saъ фost фъкът мънъstipeш, de кътръ inзъmi зnit din mominamit pezъmi Bрънчeнi, apъtandъ ne фieще-каре къ нъmeae aop. Saъ maш въzят o экpisoape de inвoнaлъ din 7202, Iюлie 23, intpe aъkziтopiш Bрънчeнi din satъa Тълничiш, ши intpe M. Sobежa, apъtand пънъ inde съ стънneaскъ мънъstipea npin semne нъmite, пънъ in xotapъa тигъpeскъ; inkpedinqat фiind de Teodosie, Mитpoполiтъa Moлдaвieш ши de aцi воepi. Saъ maш въzят ши aлte ишate экpisopi кънpinzътoape de npiчini

ѯрътъоаре ынтре Връпчепї ші ынтре меџіешїї лор, пентрѫ despърџіре хотарълор, каре пентрѫ мълць вороавъ съ лась. Дар дѫпъ тоате довезіле арътате, каре довадъ алта поате се фіе маї маре де кът хрisoвъла дела феріцітъла Domnї Грігоріе Гіка вв., вътрпъл din 7244, Генар 2, ынтъріт кѫ іскълітъра ші печетіа са, че саѫ вълзът ла мына Врънчепілор, каре лъмъріт ші пре ларг ърать ътът din пърџіле хотарълъї de кътръ цара Ѳнгѫреаскъ, дѫпъ мъртъріа хотарнікъ че аѫ фост адѫс дела Мірон Dima, ворнікъл de Врапчеа, ынтъріндѫле лор вечніка стъпъніре, пъпъ ын овчіна мѫнцілор, de ѫnde кѫрг апеле кътръ Молдова, прекѫм атѫнчеа аѫ dat самъ кѫ ші маї ынаінте din векї, аша аѫ џіпѫт, арътандѫse ші овчініле мѫнцілор, ші ымпрежпъ арътандѫse пре ачеї. че аѫ фост ымпрежпъ кѫ Мірон Ворнікѫ, каре аѫ фост пеатѫріле лъї Кѫжбъ векї тошінаші, ші кѫ алцїї аї лор; ші ымпрежпъ арътандѫse кѫ кіте планѫрї се порпеск din мѫнте спре Молдова, се фіе а Врънчепілор, съ'шї факъ локѫрї de стапї ші пъшѫпеа алтор добітоаче. Іар пентрѫ алте ымпърцеле че аѫ Врънчепїї ей ынтре ей вор стъпъпі прекѫм де вор. спѫне. дрепеле, ші прекѫм ле вор фі ымпърцелїле de ла Domnїї чеї. вътрпї; ші кѫ ынкредінцъндѫse помепітъл Domnѫ din мъртъріа хотарнікъ, аѫ dat ші аѫ ынтъріт Врънчепілор ші де ла Domnia sa, ка се ле фіе тошіеле че ле саѫ алес, дрепте овіне ші тошїї ші ѯрік de ынтъріторъ, кѫ тот хотаръл ші кѫ тот венітъл, ынсемпеле прекѫм, вкріе маї сѫс, пекалтіт ші перъшѫіт нічї о динюаръ ын вечї. Авест Хрisов пріп лъмъріта са ынцълецере, рѫдікъ din міжлок тоатъ ындоіала, ші тоатъ ымпотіва пѫпере ынаінте, асѫпра стъпъпіреї Врънчепілор.

ші de а se. кѫрста: аѫтікъ, Врѫнчеа ар фі моаіе Domneaскъ; ші мѣкар de аѳ ші пѫт'а i se. da пріліпѣ мъ п'ар фі протѣкраіт, dap s'аѳ маі мѣкѫт ші алте хрісоаве тот а алторъ Domnі ne алте обѣбіте ачдиіл; ачеміпеа фііпd немпотрівіте; ачdестеа мъ ачеаст хрісов, обѣбіт de челе-лалте deосевіте dоведі кате s'аѳ арѫтат, ешѳ телнічіпе, арѫtъnd ne Врѫнчепі стъпънї бащініаор лор спрѣ тоате хотарѣле ші кѫ тот венітѫ, перѫтѫіт ѫп вечї. Ші не ѫпгъ ачестеа ші ѫпdеѣпгата стъпъніре каре есте потрівіть кѫ правеліле фіреці ші полічічеці, ші кѫ обічеѭріле пъмънтеці, че s'аѳ пъzit din ѫпвекіме, пѫ лаѳ чеа маї мікъ ѫпdоѭаѣ аѳпра dрептъціі Врѫнчеліор, не очініле ші бащініле лор, dѫпъ ѫмпърцеліле dintре dъпшіі din тошї ші стрѣтошї. Ші пѫ ліпsim a da ші ѫпsкріs кѫпощінца — зокотінца ші рѣзпѫпsѫріле noastре. 1817, Генар. . . .

Черѫnd пред ѫпъщатѫа Domnѣ ші de ла smepenia noastрѣ, ка чеea че вом кѫпоаще ѫп кѫрат кѫщетѫа nostрѣ, аѳпра ѫнтребъріlор че ні s'аѳ фъкѫт ѫп общеаска Adѫнаре ші ѫп фііпца de фаць а noastрѣ, съ арѣтъм атѫт ѫнаintea Ѫнъщіміі Sале прін віѣ глаs, кът ші ѫпsкріs съ dъм; прекѫм aсемenea ші D-лор воерії пъмънтені съ apate, прін евапгеліческа мъртѫрisіре ѫп фріка лѫі Dѫмnezeѣ, кѫпощінца Dѫмілорсале, мъртѫрісім кѣ аѳпра ѫнтребъріlор че ні саѳ фъкѫт прін віѣ глаs, асемenea ші ѫп sкріs dѫпъ лѫminatѣ щідѫа Ѫнъщіміі Sале, кѫпощінца noastрѣ аѳпра адевърѫлѫі ші dрептъціі este, прекѫм пре ларг se apatѣ прін апафораоа ачеаsta, ѫрмѣтоаре dѫпре правілѣ ші обічеѭа пъмънтѫлѫі, кът ші dѫпре доведіле кате am въzѫt; ші iскълім.

Ла Тпъцинеї тале къре Дзнезеў smepit рѣ-
зор: Beniamin Mitрополіт Moldoviei. Ші пăкате
зăцї: Iordake Kanta вел Логофът. Grigori Stър-
за Логофът. Basile Kostaki Логофът. Алексанdръ
Іапсолеў вел Логофът. Teodor Балш вел Ворнік.
Andronaki Donici вел Ворнік. Basile Pazь вел Вор-
нік. Teodor Балш Ворнік. Nikolaї Xrisoverri Вор-
нік; ші алцїї.

№ 3.

ХРІСОВ

Дела Радъ Мікнеа ВВ,

1613.

Întръ Христосъ Dъmnezeŭ вине кредінчосъа ші чел къ вънъ кредінчъ, нъвітор, sinгър цііtor, Noĭ Radъa Boevod, фечоръа тарелуї ръposatъluї Mixnіĭ Bodъ, непотъа въtръnъluї ші вънъluї ръposatъa Алексandръ BB., din Dъmnezeнаскъ міlъ ші Dъmnezeнаскъ хъръzіре облъдуitor a toate ын toatъ Цара Ръmнeaскъ ші ынкъ ші партea тънцілор Амлашї ші Фъгъраш Херцег, вине - - - ынтръ къръцenia inimiĭ Domnieĭ теле прea слъвітъ ші слъвітъ ші къ славъ, m'aŭ adъsŭ Dъmnezeŭ ші ла скаунъa odixnіĭ трънъa Domnіĭ теле, акъm дъръindъne ші Domnіĭ теле toatъ чinstita ші въna образanie, ші ынaintea a toatъ чinstіĭ каре este прeste toatъ чinstitъ, хъръzіре ынтръ statopnічie, авest Христов ал Domnіĭ теле satъluї de sъs ші de жos, Апеле вій ші тошненій sateлор, апъme: Бълаър, і Мораічea, і попа Плеша, і Стънілі, і Лъпъл, і Станчъл, і Бълап, ш. ч. а., ші къ тоцї фрацій лор ші къ тоцї фечорій лор къцї Dъmnezeŭ ле ва da ка съ фіе ал лор satъa de sъs ші de жos, Апеле вій, toate къ toate хотареле, ші къ тот венітъл ші къ вііле ші дъпретътindenea din хотар пъпъ нар ын хотар, ш. ч. а.; de време че este ал лор sat въtръn ші

dреапть тоше ші de тощепіре de ла strътоші лор, dупъ ачееа кънd аў фост ын зілеле рънosatълуї Міхаіл Воевod, — — sinгър Міхаіл ВВ. леаў фъкът лор сілъіре ачestор Knezї маї сзs зіші, de леаў арънкат лор аспрі 50,000 — ачestор Knezї, de леаў лъат лор тошііле de ыаў фъкът вечінї, пе врemea кънd аў фost Міхаіл ВВ., апроапе de ешіреа луї din царъ ынaintea луї Simion ВВ. Іар кънd dрегътopea Simion ВВ. ын царъ, ыар ачeste sate маї сзs zise de сзs ші de жos, Апеле вій, еї аў венit тоцї ынaintea рънosatълуї Simion ВВ., — — презъраре a луї Міхаіл ВВ., прекът — dупъ леце ші къ тоцї чinstiцій ші кredinчошій Domnії луї ші біne цї адевърза аў афлat Domnia луї кът леаў фъкът лор сілъіре Міхаіл ВВ., de леаў лъat лор тошііле фъръ dрептате; ыар dупъ че леаў къзtat Simion ВВ., sinгър аў ѕлобozit, пе ачeste sate маї сзs zise de сзs ші de жos, Апеле вій, din naintea a tot Dівапъд ынaintea боерілор ші марї ші мічї, de ыаў лъsat кът аў фost еї ші ынainte време — Simion ВВ. sinгър de ла ачещї Knezї маї сзs зіші аспрі rata 70,000. Ачещї аспрі леаў фost лъat лор Міхаіл ВВ., ші tot аў фost еї Knezї сзs ші жos, Апеле вій, ші ын зілеле луї Simion ВВ. Іар dупъ пдекарea луї Simion ВВ, кънd аў венit облъdзitор ын царъ Radзл Bodъ Шърван, ыар Преda Постелнікъ цінереле луї Міхаіл ВВ, a скos o карte a сокрззъў Міхаіл ВВ., ші аў zis кът къ ыаў dat луї сокрззъў Міхаіл ВВ., zestре ачел sat маї сзs zis de сзs ші de жos, Апеле вій. Dупъ ачеа ыар леаў dat паче ачestор Knezї маї сзs зіші, ка съ фіе стъпънї ын satъл лор. Іар кънd аў фost акът, ын зілеле Domnії меле, ыар ачещї Knezї маї сзs зіші,

eĭ нар аў вenit Domniĭ меле de саў плъѫ пентрѫ ѩмпрѣѫрареа, ші de тареа стрѫтвѫтате кѫм s'аў фост eĭ рескѫтпърат, de ла Simion BB., — нар кѫnd este акѫт eĭ пѫ пот съ трѫѭаскъ de Преda Постелнікѫ zet Міхаіл BB., ѩнтрѫ ачеѭа Domniea mea am кѫѫtat dѫпъ dрептате ші dѫпъ леџе ші кѫ тоџі ші кredinчошіĭ Diванѫлуĭ Domniĭ меле, ші adѫкѫnd ѩnaintea Domniĭ меле мѫлџĭ боерĭ каре аў фост atѫnчĭ боерĭ ла Simion BB., 1-йў Пан Teodosie фостѫл atѫnчĭ вел Логофър, і Жѫпан Dedѫл вел Bistiep, і Жѫпан Кърstea вел Спътар, фостѫл atѫnчĭ вел Арташ, і Жѫпан Преda вел Салџер, і Жѫпан Хрizea вел Логофът; ѩпкъ мѫлџĭ воерĭ ші марĭ ші мічĭ, мъртѫрisind ѩnaintea Domniĭ меле кѫм къ щіў eĭ тоџĭ, кѫм саў ръскѫтпърат ачещĭ Knezĭ маĭ сѫs ziшĭ de ла ръпosatѫл ачел Simion BB., пентрѫ ачеѭа ші Domniea mea am кібzуit кѫ tot Diванѫл Domniĭ меле, къ пѫ este кѫ кале ші кѫ dрептате ші ѩпкъ мѫлт пъкат este съ фіе ачещĭ Knezĭ ші кѫ аспрі дацĭ, ші eĭ съ фіе рові; dѫпъ ачеѭа ші Domniea mea, . . . ачещĭ Knezĭ din naintea Diванѫлуĭ Domniĭ меле ші кѫрtea Domniĭ меле . . . ѩnainte време, нар Преda Постелнікѫ ші кѫ соџіа луĭ Флоріка ніч ѫп аmestек ші треабъ съ пѫ аібъ eĭ de акѫm ѩnainte кѫ ачeste sate, de сѫs ші de жos, Апеле віĭ, — пентрѫ ачеѭа am dat ші Domniea mea ачestор Knezĭ маĭ сѫs ziшĭ, din сѫs ші din жos, Апеле віĭ, ка съ ле фіе лор мошіа лор de моџенірe охавнікъ, фечорілор ші непоџілор, ші ѩпкъ ші жѫрътѩnt am пѫs Domniea mea dѫпъ обічеѭал Domniĭ меле ш. ч. л. — — Іатъ ші мъртѫріĭ am пѫs Domniea mea, Жѫпан Тѫdор вел Бан ал Краіовіĭ, і Жѫпан Вінтілъ вел Дворнік, і Жѫпан Ніка вел Ло-

гофът, і Жѫпан Dedѫ вел Bistiep, і Жѫпан Кърstea вел Sпътар, і Жѫпан Панаіт вел Stолнік, і Жѫпан Братѫл вел Komis, і Жѫпан Лѫпѫл вел Пахарнікѫ, і Жѫпан Жотел тареле Постелнік, пisax речех говміт. Ші еѫ Nearoe Логофътѫл am sкpis ѧn орашѫл пѫmit Търговіщеа, лѫпа Декември. 16 zіле, dела Adam вine нъп акѫт ла ачest sкpis велеат 7121.

(Iскълаіт) PADѪ BOEBOD.

Ачest Xpisoв s'aѫ тълтъчіт dѫпъ чел словенеsк de мine iскълаітѫл, нар ѫnde nѫ s'aѫ пѫтѫт sкoate кѫвѧnt de векітѫра тетвранеі s'aѫ tpas лініі прекѫт съ вede мі am iскълаіт. 835. Декемв. 15. Di mitpie Логофътѫ

№ 4.

Актъ дела Магістратъла Sas-Себешълуй dat унор Românі din цара Românească emigraці ін Transilvania. 1396.

КОПІЕ АСЕМЕНЕА. *)

Ачеасъ копіе че съ вede маі жос, о ам тълъмъчіт кът ам пътът, din кувънт ін кувънт, дупе карtea жудекъторілор din скаунъла Sas-Себешълуй, кум саў гъsit ла moшi Стъпіаъ непотъла попеі Dragomir din Хацег. Дар съ se щіе, къ унde аў фost хъртіа рътъ de векімea еі ші de цінътъ ръў, ам аъsat лок. Іар унde лінsesк інтреці рънdурі, наръші ае ам аъsat нетълъмъчіте, дупе zisa moшілуй Стъпіаъ, къ se temea. Іар алте кувінte къте нъ леам пътът петері маі вine ромънеще, леам скріs дупъ ортареа лімбеі ачеще къреці.—

«Дела скаунъла Магістратълуй Sas-Себешълуй.»

» Крedінчоасъ мъртъріе дъм къ ачеастъ адевъратъ

---

*) Ачест актў с'а тіпъріт ін фоіа міндіў dintр'ачест ан No. 8; се афлъ асеменеа тіпъріт де Фотіно ін гречеще. Іеродіаконъла Нагм Клокочеанъла маі поменеще ін претъвінтареа се ла Хронологіа D-лор църіі Ромъпещі.

Ped.

карте а поастръ стреиніaор валахі, карій акъм аў фъцит din цара мънтеняскъ аічеа ын Арделл — лъй Вълdislав Колокоцеапъл ші лъй Matei Вітежъскъ — лъй Коман Ўрсъл ші лъй Драгомір Доробънцъскъ — Владълъй Сокол ші Томій Бългъреск — лъй Дръгічій Ворніченъл ші Лъпълъй Сълъцъ — лъй Опрішан Солдъцъскъ ші Неагълъй Бъкъў, ші ла тот неамъл лор: Ка съ се щіе, къ де мълеле сънъръ але вечініlор Дънъреў, ші de desele ровій але Татарілор ш'аў пънstit цара ші не Domнъл лор Мірчea Водъ, ші аў скънат ла ачest бън пътънт, de аў венit ла скаънъл поstръ къ маре ръгъчънне, съ ле дът лок de лъкуit фър' de стръмътаре. Ші ноі дънъ че нам инкредінцат къ нъ вор пътea фі пріімиці афаръ din ordinъл ші statъл сънънерей латор sate, ей дънъ дóъ зіле нар аў венit аічеа ла скаун, ші ынaintea Matistratълъй de вънъ воеа лор заў плекат сънt рітъл сънънерій ачещей църі, ші дънре defénsie аў фъкът жърътънt, ші аў dat контракт ла тъна поastръ, къ таре лерътъръ ші инскріs de мвоялъ:

Ашіждереа ші ноі ын нътереа ачестъй инскріs леам dat вое съ'ші гъseаскъ лок унde ле ва плъчea, ші de воя лор ш'аў алеs кълтea деалълъй Жінеі апроапе de мънці, лок инделетнit ші плін de пъдъре не каре, дънъ че ел вор къръці къ остенеала лор, ші ел вор лъкра, съ нъ'і поатъ скоате алці. Ътпрежър аре ачest лок поене фрътóse, ші къмп ларг пентръ съмънътърі, ші алте печесарій de храна вітелор. Ші л'ам dat лор ътпрезнъ къ тот хотаръл ші къ мънці, съ фіе ей моцепіторі ын веак, къ нъ este лок немешеск, чі ал dominaцієй, къ а къріа ліченцъ л'ам dat лор. Дар пентръ къ аў венit ші de тот съраці, нъмаі

къ трѫмѣріле, неаѫ рѫгат de леам dat ші вані ѫмпрѫмѫт . . . . . Ші аша съ se плъteaскъ къ ѫn летіле, кѫnd съ вор ѫntemee ѫn лъкашоріле лор, ші ѫn аверіле че вор фаче. Іар пентрѫ маї adевъратъ конфірмаціе de statornічіа лор, леам черѫт de неаѫ dat ші кърціле лор de моцепіреа че аѫ авѫт ѫn цара мѫnteneaскъ, ла локъл че s'аѫ кіemat маї nainte време Клівѫs, царъ акѫm Клокочогъ, апроапе de апа Олтълуї ші de търгъ Slatinіѫ, кѫm sпѫn кърціле лор. Ѫntре каре въzѫm ші dóъ demonstраціі пентрѫ неамъ авestор оaмені, преа векі ші маї de tot пѫtrede, кът n'am пѫtѫt кѫnоаще noї нічі sѫntскріпціа лор, нічі къръ анълуї. Іар кът am пѫtѫt кѫnоаще пѫ вокотім къ dрептъ съ жѫdекѫm вrednік de тъкѫt лъкрѫ чел de маре рекордаціе. Къ о demonstраціе dintре челе dóъ авеа ачeastъ конpindepe: » Ціе маї алес порънчім ші дѫmѫ tot фелъ de peruatic, къ insпекціе аї лѫat, съ пѫ te аръцї пентрѫ пъmѫntъ патріеї тале маї къ пѫцінъ рѣвнъ de кът стрѫmошіі тъї чеї вестіцї ѫn колоніile пѫтереї ромаічещї din карії te трацї, ші саѫ лъsat аіче dѫnъ стрѫmѫtarea din Italіа пентрѫ паza ачeстуї лок, карele пъnъ акѫm пъzеще не-мoарtъ помепіреа марелуї nostрѫ Кесар Траян. Карele къ бѫnъ воіреа sa, ші къ невірѫітъ пѫтереа ѫmпърѫціеї тале, осебітаѫ пърцї de моцепіре ші de патріе неамълуї ромаіческ. Ші къ ѫmaлтъ порънкъ аѫ лъsat віѫ semпѫ марелор вірѫінце ѫn мъna noastрѫ, ка съ цінем sѫnt жѫгъ ровіеї неамъ Гетъліlор, каре ші перdѫцілор Dакї аѫ фost sѫпѫшї. Іаръ de аѫ алъвіt ѫmпъраціі nostрі чеї de акѫm, ші врѫжmашіі саѫ ѫmпъціt, пѫ пѫtem sta ѫmпотіва порънчілуї, de кът пентрѫ патріе ка ніще вітежі съ мѫ-

pim, ші връжташіі nostрi съ nъі веseалm, къ маі тълъ ѣndръsneaaъ asъnра noastръ, шча. шча. »

» Іаръ алъ demonatpaцie ape aчeastъ кънpindepe, че ѣn skъpt adekъ adъче aminte nъmeле локълъі Кlівъs, ші пе апа Олъlъі ші търгъа Slatineі. Ші dъ ѣndръsneaaъ лецнъlъі ostaшілор, ші ѣі лаъdъ къ ѣn doъe трекъте марі stрікърі але църій, вітежіа лор аў пъzit пъпъ акъm пътънтъа патріеі nenъstiit. Іаръ noі ші къt въгъm de seamъ ла ачещі oamenі, ѣі ведem къ oseвіре de але алтора ші ѣn кіп stpein. Къ ѣn лок de гъчте, поартъ комъначе de пъslъ neaгръ, ѣар хаіпіле лор съnt черnite ші лънці пъпъ sънt цепъкі, къ мънічіле пъпъ ѣn кълкъе. — Іаръ ѣnкълцъmintea лор аре пічоръа ѣnфъшърat neste toatъ пъапа. Іар ѣnчіnгътъріле лор съnt de пър цезt, тълъ ѣnфъшъраре не лънгъ міжлок лъънd; ѣар пъdрацій лор ларці пътаі пъпъ ѣn цепъке, ші de аічі ѣn жos stpimці dънре гposimea пічорълъі. Іар ѣn zіле de сърбътoape ѣші ѣnnodoвesк капъа къ пене але-se ші ѣnáлte. Пентръ ачeea am adъoгat aчestea ѣn кънoaщереа лор, къ аѣm лъat de ла мъna лор кърціле че аў авът. Dар лънгъ aчestea вoim съ арътъm ші noі челе че щім пентръ neamъл Pomaнілор, карій лъкъesk aчeastъ бънъ царъ, ші челе дóъ църі de жos. Къ мареле Траian Кesаръа Pomeі, колоніі фoарte марі аў adъs din Italіa ѣntр'aчeste treі църі dънъ чea de tot zdpoвіре a Dакілор, ѣnde ші ѣnsъші аў вenit ші аў лъsat ла мълte локърі inskріпцій пе дръmъріле че аў ъmблат ші прin піетрі, каре ѣn stълпі саў skpis ші саў пъs ла локърілe че аў къlкат. Din каре челе маі мълte саў пъzit мълъ време аіче ѣn Apdeал. Іаръ ѣn цара мънteneaskъ, маі вestit

aŭ fost ŭn nod че aŭ фъкŭт пе апа Dŭмъреѣ, каре пъпъ ла Roma aŭ fost лъŭdat ші de mipape mŭлторa. Atŭnчѣ moщenitopiѣ avestop treѣ църѣ aŭ fost neaшŭл Dakiлор, ші skaŭnŭл Кръieѣ лор л'aŭ aвŭт aiчe anpoane de ana Мъръшŭлуѣ. Ші dŭnъ че ш'aŭ ŭmпърцit колоniiле romaiчeцѣ aчeste treѣ църѣ фръцeще кŭ фŭnie de moщenipe, чeѣ maѣ de neam deла Roma, каріѣ aŭ fost ŭn пŭтърŭл колоniiлор, maѣ алes aiчѣ saŭ aшezat, къ ера ші пъmпtŭл maѣ ŭndeшъnatiк пentрŭ tot фелŭл de podŭрѣ, ka ŭnŭл че aŭ fost din вeкime maѣ кŭ лiniцe лъкŭit. Ші aша авea o кънetenie praeses (прezes) поръnчitoape tŭtŭрор кънiтъniiлор чeлор din napte, atŭt de aiчѣ, кът ші din чeле dóъ церѣ de жos. Ші чeѣ de neam цinea sŭnt жŭгŭл poвieѣ пе neamŭл Гетŭлiлор, каріѣ ші Dakiлор aŭ fost de трeбŭeала a tot лŭкрŭл. Ші аша neamŭл Romaniлор stъпънea aчeste treѣ церѣ, кŭ мŭлтъ draroste ші ŭnipe ŭntpe eѣ ші алerra ŭnŭл ŭnpe ажŭторŭл алтŭя ла вреme de трeбŭinцъ, ші aŭ ръdikat четъцѣ din temeнŭ ла лок de скънape ŭn вреme de прішeждie. . . . . Iаръ dŭnъ че saŭ ŭntemeнat ŭn мŭлтъ вреme ші saŭ въŭзt ŭntpŭ мŭлтъ ŭndestŭлape фieще-каре ŭn пътънтŭл moщenipeѣ лŭѣ, maѣ ŭntънŭ ŭntpe Romaniѣ, din naptea Moлdoвeѣ. . . . . Ші saŭ skŭлat ŭn- кŭmфŭzieaш tърбърторнŭ de nopod, каре ле бъга ŭn inima чeлор процѣ Iактанцie кŭ sŭnt вrednичѣ eѣ sinгŭрѣ съ'шѣ пъzaskъ moщenipea пътънтŭлŭѣ лор, ші ŭndemna съ'шѣ ръdiче o кънetenie nesŭnŭsъ ла алцiѣ, dap чeѣ maѣ шŭлцѣ ka niще ŭnцeлепцѣ, aŭ sokotit ші чeле de npe ъртъ, ші nŭ saŭ мŭлцŭmit. Ші аша saŭ фъкŭт тŭрвŭраре ŭntpe eѣ,

парса о дъ потолит кънетения чеа маре де аіче кѫ нѫтереа осташілор. Трімісаѫ апкѫ ші дін цара Мънтенеаскѫ маре повіаѫ кѫ осташі ка съ'ї факъ съ'ші кѫноаскъ прімеждіа апѫкърії лор. Дѫпъ чеа паръші аѫ трекѫт мѫлтъ време, ші саѫ фъкѫт маї мѫлте ші маї дезе ръскоале, пѫ пѫтаї аколо, чі ші ін пърціле Олтѫлуї, каре се зічеа Банатѫл пънъ ін апа Тісеї. Ші апа аінсінд ажторѫл фрацілор лор Романї, п'аѫ пѫтѫт ста ампротіва врѫжташілор челор стреінї, ші саѫ пѫстіит ентъї Молдова, ші аѫ трекѫт лъкѫіторії де аколо ін Марамъръшѫл Ардеалѫлуї. Ші дінтр'ачеаста ѫаат-аѫ ендръзнеалъ Готії дін пърціле мъріі Каспіче, ші аѫ фъкѫт де обще маре стрікаре ачестор църї. Апої дѫпъ кътъ-ва време скѫлатѫ-саѫ Ѳнтѫріі дела апа Ѳгра, дѫпре каре ешї ціп пѫмеле, дін пърціле тѫрімеї, ші аѫ ампins пе Готї неste ачеste църї ла апѫs, кѫnd саѫ фъкѫт a doa стрікаре ачестор църї. Дѫпъ ачеea Болгарії, карії саѫ ѫмплцит пе лънгъ апа Болга ін цара Skitiеї, вenit-аѫ кѫ чеа де тот пѫстіире а ръмъшіцеї локѫіторілор Молдовеї, dар маї вѫрtos аї църії Мънтенещї, карії маї de мѫлt se трѫsese sѫnt мѫнцї, дѫпре каре ші Мънтенї саѫ пѫmit, къ ін Молдова dost-аѫ маї de тот пѫstіetate, dар атѫнчеа ші ръмъшіца саѫ трас ла ал съѫ неam ін Ардеал. Мъкаркъ деселе лор конфѫзіі саѫ dост аѫzit нъпъ ла Рома, ші пентрѫ ачеа прesesѫл ін дóъ ръндѫрі аѫ мѫtat пе конфѫзіеашї кѫ порѫнка ампъпърацілор ін цара Мачedonіеї, dар атѫнчі ла пъвала Болгарілор, тоцї Мънтенії аѫ трекѫт аіче ін Ардеал ал фрацій лор Романї, ші саѫ фъкѫт ѫна кѫ еї, ші цінеа кѫ дезе ръзбоае пѫтѫнтѫл, кънчі кѫm гъsеа време лъпъda жѫгѫл венетічілор Ѳнгѫрї, дѫпре каре

Ънгро-влахї съѫ нѣмiц, ші вражѫ неетпъкатъ авеа кѫ еї totdeaѫna. Iар dѫпъ че аѫ пріimit Бѣлгарiї кredinца крещineaскъ, апої аѫ ѣпчепѫt Romaniї de atѫпчї a se ѣмпrieteni кѫ neamѫл Сървesк, пъпъ кѫnd маї не прѫ dовѫndit-аѫ ші Domnѫ din neamѫл Сървesк пе тареле прiнц Nigep Водъ Басарава, кареле dѫпре шase ѣste ші поаѫzечї de anї аѫ ѫмплѫt пътъпѫѫл църiї Мѫntenецї ıар de Romanї, ѫnde пъпъ акѫм аѫкѫesк кѫ ръскѫмпърареа патрiеї Romanїчецї de мѫлъ вѫрsape de сѫпце, ші алdoiлea рѫnd еї кѫ завіа лор саѫ фъкѫt мощенї. Iар semnѫл челор dintъї фѫцiцї Мѫntenї, сѫнt чеї шезъторї пъпъ акѫм пе цара Олтѫлѫї, къ чеї de пре ѫрмъ аѫ фost ѣпмѫлцiцї ші лъцiцї, пreste tot Apdeaлѫл фъръ de нiчї o oseвіре de фрацiї лор Romanї. Dpent ачеea ші ачецї пѫмiцї oamenї че аѫ venit ла скѫпѫл nostp, dовъndit-аѫ поpокѫл стрътошілор лор, ші ѫат пріimit кѫ орѫndѫitѫл ашезътънt, ші ле am dat ѣп мощенiре вечнiкъ локѫл че кѫпpinde ачеастъ карte, dѫпре piтѫл сѫпѫпереї ачецiї църї, каре л'аѫ пріimit de кѫпъ воеа лор, къ мѫлта ѣndestѫларе ші deселе ръскóле а ле челор процї Romanї маї мѫлt, аѫ фъкѫt пе чеї маї мѫлцї ровї съ фіе, адекъ аiчї іовацї ші ѣп цара Мѫnteneaскъ рѫтънї, кърора ѣп Молdова ле zік вечiнї немiшілор *). Dар пептр-къ ачest лок este ал dominацiеї, пѫ ле dът ачest пѫme, къ нiчї л'аѫ авѫt ѣп мошіа лор, dар dѫпре легътѫръ ші dѫпре контpактѫл лор, съ фіе ѫрмъторї. Саѫ скpis кѫ щіреа

*) ѣп testѫл тънpit de Фotino ачest фpas este dine кѫm л'am чitat noї ѣп артiколѫл пpeчedent.

dominaţiei ⁊n Maţistratъa Sas-Seвeшъaъĭ. ⁊n къръa anъaъĭ deaa spъsitopъa Xs. 1396. Noemвpie. »

» Маркъa Administratopъa. Ianom Бapon.
Teorie Aaeĸsieв. Томаш Seвеш.
Maptin insпektopъa dominaţiei. »

Шi am tъamъчit aчeastъ kapte eĭ Niĸoaae Dimitpieв. ⁊n Opaшĭ ⁊n Siridin. Aa a. 1796, Maptie 17. Шi ⁊nkpedinţezĭ.

Щiът sъ фie kъ koпia чe saĭ aъat aa Mitpoпoaie, nefiind пpotokoaitъ, аре aa kъte ⁊n aok гpешaaъ, ⁊ap noĭma шi ⁊nţeaeţepea aseмenea este kъ aчeasta, kape este ⁊ntokmaĭ kъ a tъamъчitopъaъĭ, пъzind пъmaĭ optorpaфia aiмвeĭ noastpe — шi din kъвinteae чeae, ne dos skpise akoao. Iap чea dintъĭ koпie am dat'o nепpotokoaitъ, kъчĭ nъ щiam kъ ва sъ o тpeakъ ⁊n koндika Sф. Mitpoпoaiĭ, kът шi dъпъ чe saĭ тpekът ⁊n koндikъ, am skos dъпpe aчea koпie шi aatop пpietenĭ aseмenea koпie, deчĭ ⁊ntъмпaъndъse kъĭваш aae вedea amъндóъ, sъ nъ фie de mipape nепotpівіpea kъвinteaop. Eĭ adевъръa аръtĭ kъ aчeastъ kapte a neamъaъĭ meĭ фiind, шi ka sъ o maĭ ⁊mnodoвesk m'am siait aa koпia чea ⁊ntъĭ, вpъnd a o аръta ъnъĭ singъp пpieten ⁊n Mitpoпoaie, kapeae o aĭ аръtat пpea-sф. пър. Mitpoпoait Kip Dositeĭ, шi saĭ пpeskpis : γεγραφα τῦ ἐμοῖ χοιρὶ. Naъm Iepodiakon, 1799. Aъгъst 29.

№ 5.

XPISOB

Аа аѣї Padѣ Mixnea BB., nomenind de ашъзъмънтъа фъкът de Mixaй BB.

Biteazъa.

1613.

Къ міла аѣї Dъmnezeй Iи Padъa Boeвod ші Domnї a toatъ цара Rъmneaскъ, фечоръа рънosatълаї Mixneї Boeвod, непотъа вътрънълаї рънosatълаї Aлeksandръ Boeвod, datam Domniea mea ачeastъ порънкъ a Domniї меле заѫілор Domniї меле, Първълаї ші Padълаї Hosteлaнікъ din Slъвітеѫї ші фечорілор лор, кѫї Dъmnezeй ле ва дърві, ка съ ле фіе лор doї рънmнї, анъme Onрea ші Ion din Въвенї ші къ фечорії лор, пентръ къ ачeѫї рънmнї маї sъs ziшї, eї аў фost маї de наinte вреme аї аѣї Kърstian de ла Oхава, пънъ ън ziлеле рънosatълаї пърinteлаї Domniї меле Mixniї Boeвod, яар кънd аў фost ън ziлеле пърinteлаї Domniї меле Mixneї Boeвod, яар eї аў фost фъѫit ън царъ, ші аў фost dat гълeata de ешire, ші tot аў фost фъгарї пънъ ън ziлеле аѣї Aлeksandръ Boeвod, яар кънd аў фost ън ziлеле аѣї Aлeksandръ Boeвod рънmнїї ачeѫї маї sъs ziшї, eї аў

saŭ ѧnkinat aѵestop maĭ sъs ziшĭ вонарĭ de a лор вѣпъ вое, ші de atѣnчĭ пѧпъ ѧn ziлеле Domniĭ меле tot aŭ авѣt паче de кѣtре Kѧpstian, ші de кѣtре toate рѣdeniile лăĭ, нар кѧnd aŭ fost акѣm ѧn ziлеле Domniĭ меле, Гinea Diakonъa цineріле лăĭ Kѧpstian, ea aŭ zis къ aчещĭ рѣmѧnĭ maĭ sъs ziшĭ aŭ fost aĭ sокрълăĭ sъŭ Kѧpstian, anoĭ aŭ вeнit кѫ пѫръ ѧnaintea Domniĭ меле кѫ sлъциле Domniĭ меле Пѧрвъa ші Padъa Postелănікъ de фаць, нар Domniea mea am кѫtat ші am adeверit фоарте бine кѫ тоцĭ чinstициĭ dреrѣtopiĭ Domniĭ меле, кѣm кѫ aчещĭ рѣmѧnĭ maĭ sъs ziшĭ наŭ fost anъкat ашezѣmѧntъa лăĭ Miхaiа Boeвod, ла aчещĭ боерĭ maĭ sъs ziшĭ. Deчĭ Miхaiа Boeвod Domniea-sa аша aŭ fost фъкѣt ашezѣmѧnt atѣnчĭ, кѣm каре пе ѫnde ва фi aчела съ фie рѣmѧn вечнік ѫnde съ ва афла, anoĭ Domniea mea am кѫtat, ші am жѫdeкat кѫ тоцĭ чinstициĭ dреrѣtopiĭ Domniĭ меле, ші n'am врѣt Domniea mea a stріка ашezѣmѧntъa лăĭ Miхaiа Boeвod, чĭ am dat Domniea mea съ фie рѣmѧnĭ aчещĭ maĭ sъs ziшĭ рѣmѧnĭ прекѣm aŭ fost ші de atѣnчĭ пѧпъ анѣm ѧn ziлеле Domniĭ меле, нар dака ва sкoate Гinea Diakonъa вре o нарte minчinoaсъ съ пъ бе креазъ, пентрѫ кѫ aŭ рѣmas Гinea Diakonъa de аеце ші de жѫdeкатъ ѧn naintea Domniĭ меле, dреant aчeea am dat ші Domniea mea Пѧрвълăĭ ші Padъlăĭ Postелănікъ, ка съ ае фie лор рѣmѧnĭ oхавнічĭ ші фечорiлор лор, непоцiлор ші стрънепоцiлор лор, ші de nimenea съ пъ se калъeaскъ dѫпъ порѫнка Domniĭ меле, натъ dар ші мъртѣріĭ am пъs Domniea mea, Жѫпан Панъ вiв вea Bistiep, ші Жѫпан Bintiлъ вea Dворнік, ші Жѫпан Nika вea Логофът, ші Deндrъa вea Bistiep,

ші Кѣрstea вел Спътар, ші Міхалаке вел Калчер, ші Братъл Комисъл, ші Лъпъл Пахърнік, ші Жъпап Фота вел Постелпік, ші Жъпап Ніке вел Логофът, ші сав скріs ѣп скаѣпъп четъцій Търговіцій.

Апріліе 24, леат 7121.

(Л. І.) (Л. П.)

Ѣптокмаї dъпъ чел словепеск тълмъчіт ѣп лімва Рѫмпеаскъ de mine, Dionisie.

1795. Маї 31.

№ 6.

Карте а Общещіі Адѣнъріі а Църіі Ромънещі пентрѣ десповіреа църаніілор ѣнстрейнаці че с'ар ѣнтоарче ла локѣ лор.

1746.

Ѣнтъріторѣ Domneaскъ.

Іѡ Kostandin Николае ВВ. і Господар zemлі Ѳнгровлахіскіе.

Ачеастъ хотърѣре че с'аѣ фъкѣт прінтр'ачеастъ карте атѣт de кътре тоатъ обще̑а вісеріческъ кѣт ші de кътре тоці боерій църіі, ам ѣнтъріт ші Domniea mea кѣ печетеа ші кѣ іскълітѣра Domniі меле ка съ се пъзеаскъ нестръмѣтат.

Маріе 1. Леат 7254.

(Л. І.)

Връndѣ Мъріа са прea лѣмінатѣл ші прea ѣнълцатѣл nostрѣ Domnѣ Іѡ Kostandin Николае Воевод ка съ трагъ ші съ adѣне не тоці фііі патріеі чеі рѣсіпіці din пъмінтѣл лор, dѣне кѣм este datoріa стъпъneaскъ, ші dѣне хатішъріфѣл прea пѣтерніічі ѣмпъръціі, че кѣ мѣлтъ міл аѣ арътат ші аѣ порѣнчіт, къ'і este воіа, похта, ші порѣнка съ se adѣne чеі ѣнстрeінаці, сфат de обще кѣ noі фъкѣnd Мъріа

са къ тоатъ боерімеа, сăў афлат къ кале ка партъа дъждіі чел обічнуіт че наste аsъпра църаніlор, ла ачещі інstреінаці съ se шікшореze, ші інтъі dъпъ че вор вені ін царъ, пентръ ка съ'ші поатъ фаче сълашă, ші чеале пентръ ківерніseала віецій, съ аівъ одіхнъ ші съ фіе фъръ de дажde шase лунї. Іар dъпъ ачеasta партъа дъждіilор съ se щіе не ан de от кăte талере чінчі ла патръ чфертърі, кар маі мулт пъ; ші орі не че тошіе съ вор ашеza, съ фіе неопріці. Nъmaі стъпънъторіі челуі къ тошіea съ'і лъкreze не ан кăte шase зіле, ші діжтъ dей toate семънътъріле лор съ dea, dъпе кът не ларъ se dobedeaще ін кърціле челе dintъі че s'аў тіпърit. Іар dъпъ ачеasta зокotindъse Мъріа sa преа Înълцатъа nostръ Domnă пентръ вре зніі den пъмънтенії църанї ачещі інstреінацї каре вор фі рътъуіт аў ла мънъstірі, аў ла бокарі, ка пъ кътва жъгъа робіей ачещіа съ'і зътікneaскъ a пъ вені ла патріа лор, ші despre алтъ парte інкredinцındъse ей кетърії Мърії сале, ші віindă ін лок d'аші къщіга рълаos ші odiхнъ, съ кажъ наръші de iznoавъ зънтă жъгъа робіей. Темъndъse Мъріа sa ка съ пъ кажъ пъкатъа ачела аsъпра Мъріей сале de вреme че пентръ ачеasta ла кърціле челе dintъіă nimік пъ s'аў помenit. De iznoавъ sфat аў фъкът Мъріа sa къ noі къ тоцї, фііndă de фацъ ла Diван преа-sфінцітъа Мітрополітъа църъі noастре Кір Каіmentă. Ne аў інтребат Мъріа sa: каре din доаъ ні съ паре a фі маі къ кале; a съ зътікні зніі ка ачещіа съ вie ла патріа лор, аă віindă съ фіе зънтă жъгъа рътъніей ка ші маі наінте, къчі Мъріа sa ва съ dea ачеasta інтръ інцііпцареа ачелора,

XXXVI.

съ пѫ рѫтце Мѫріа са сѫнтѫ пъкатѫ ачела. Пентрѫ каре аѫ рѫспѫнс сфинціа са пърінтеле Мітрополітѫ, кѫмкѫ вііnd прін кетареа Мъріеі сале, ші de вор рѫмънеа съ фіе нарушї рѫтъпї ва авеа Мъріа са маре пъкат, ші інкъ пъкат de моарте ші ін чеіалалтъ віацъ съ ва осъndi, сѫфлетѫ Мъріеі сале, фііndѫ къ Мъріа са съ фаче прічінъ ровіеі лор. Чі dар пентрѫ ка съ пѫ рѫмъе ачещіа інstреінацї de патріа лор, ші нічї Мъріа са преа înпълцатѫ Domnѫ съ пѫ къщіце ачел пъкат ші осъndъ, de вор рѫмънеа нарушї сѫнтѫ рѫтъпіе. Інтъї сфинціа са пърінтеле Мітрополіт аѫ рѫспѫнс кѫ маре глас, къ кѫ кале este ачеї рѫмънї каре вор фі інstреінацї de пъмънтѫ ачеста, орї аї кѫї ар фі, врънd съ фіе ла пъмънтѫ лор, съ фіе слобозї de рѫтъпіе, ші съ пѫ se маї пѫтеаскъ рѫтъпї. Ашіждереа ші сфинціа са пърінтеле Епіскопѫ Рѫмпекѫлѫї ші кѫ тоатъ общеа воіарілор, нарушї асеменеа фіещє каре deoseбї, ам zis пъререа поастрѫ ші am dat сфат: ка верї каре den рѫмънї орї мънъстіреще орї боереще вор фі фост інstреінацї de пъмънтѫ ачеста, ачеа врънd съ se інтоаркъ ла пъмънтѫ патріеі лор съ se ашеze ънde ле ва фі воеа, ші de рѫтъпіе съ фіе слобозї ші ертацї, нетаї авънd нічї о сѫпъраре de кътре стъпънії лор. Ші інкъ съ аівъ а вені чіне ва преа ла Діван, ка съ'шї ія den Діван карте осебітъ de слобозenia са не ачест ашезъмънтѫ. Каре хотърърe фііndѫне тѫтѫлор de обще віне плъкътъ, с'аѫ dat інскріс прінтр'ачестѫ хрісов че саѫ іскълit de кътре сфинціа са пърінтеле Мітрополітѫ, і сфинціа са пърінтеле Епіскопѫ Рѫмнікѫлѫї, і Егѫменіі, ші de кътре тоцї воіарії църії, рѫгѫндѫне Мъріеі сале преа înпълцатѫлѫї nострѫ Domnѫ de л'аѫ

ынтърit ши Мърia sa кѫ a Мърieї saлe Domneaskъ iskълitъръ ши печeate ka sъ фie nestръmѫtat, ши s'aѫ вkos dѫnъ aчeste isвoade asemenea tinърite ши ынтърite кѫ печetea Domneaskъ de s'aѫ тpimis ын toatъ цara. Maртie 1. Лeat 7254.

(Iskълiцї) Neoфit aл Ѳngro.— Гenadie Apx. Igѫm. Kotmeaniї.— *Paδeληδτe— Μeχaλιάτης Θeoφάνης*— Гerasim Igѫm. Кълdърѫшanї.— *Ἡγούμενος Σαραντάριου Ἄνθιμος*— *Ἀρχιμανδρίτης Μακάριος*— Гriгopie Igѫm — *Ἡγού-μενος τѫ αγίου Ἰωάννυ Δανιήλ — Ο τῦ ἁγίου Σαββα Ἡγούμενος Γαβριήλ — Ἡγούμενος τοῦ Σταυροπόλεος Παρθένιος* — Iлapion Igѫm. ot toцї sфinцiї — N. Poset вiв вeл Лог.— Гriгopie Гречeanъ вeл Бan. — Antonie вeл Bist.— Барвъл Въкъpeskъ вeл Лог.— Kostandin Dѫdeskъ вiв вeл Логоф.— Kost. Брънковeanъ вeл Клѫчер.— Фiepa вiв вeл Bist.— Шербan Къndeskъ вiв вeл Пахарnik.— Рѫdѫkanъ вeл Stoлnik.— Toma Г. вiв вeл Stoлnik.— Щ. Въкъpeskъ вeл Komis.— Iopдake вeл Sърdap.— Aлeksandръ Dѫka вiв вeл Sърdap. — Щефанаке вeл Meдeлnичер.— D. Гречean вiв вeл Пitap.— Kostandin Ф. вiв вeл Пitap.— Kostandin Къndeskъ вeл Шътрар.— Първъ Kantakъzino вeл Армаш.

Skpis de Mixaї Лог. ши трекът ла kondikъ.

Opiцinaлta skpis пe хъptie ши къntътmit кѫ ataaz гaлвeн, este акoпepit кѫ 45 iskълitърї din кape nътmaї aчeстea s'a пътst deчiфpa. Ea sъ aфлa ын Apxiва Statъtaї.

№ 7.

Карте а Общещіі Adунърі пентрŭ desробіреа тŭтурор църаніор. 1746.

Ѧнтъріторя Domneaскъ.

Ію Kostandin Николае ВВ. і Гospodap zemлі Унгровлахіскіа.

Ачеастъ хотърыре че с'аŭ фъкŭт пентрŭ слобозіреа ші ръскŭмпърареа рŭмънілор, атŭт de кътре тоатъ общеа бісеріческъ кът ші de кътре тоцї боярії църії, ам ѧнтърит ші Domniea mea кŭ нечетеа ші кŭ iскълітŭра Domniї меле ка съ se пъzeaскъ nestръмŭтat.

Meseцea Августŭ 5. 7254.

(Л. I.) (Л. П.)

Ѧн пъмънтŭл църїї noastре bedem къ тŭлте den чеале векї обічнŭірї каре с'аŭ кŭnoскŭт къ сънтŭ вине ші de фолос, ші de чеї ѧн ѫрмъ стъпънitорї саŭ ѧntemeиат desъвършit, ші сънтŭ пъzite nestръмŭтate. Dap ѫніле dintр'ачестea векї легътурї bedem къ пŭ пŭтаї къ пŭ аŭ фost de нічї ѫn фолос, чі ші de de маре пагъбъ сŭфлетŭлŭї крещinескŭ, dупъ кŭт аŭ фостŭ ачестŭ векŭ обічеŭ ал рŭмънієї каре de ла моші ші стръмошії nostрії пънъ astъzї аŭ ръmas сŭпра капŭлŭї nostръ. Пентрŭ къ къ а фі фрацїї

поцрій чей ынтрѫ Xs. сѫнтѫ жѫгѫл ровіей поastре пѫ ыaste алтѫ пъкат маї греѫ ші маї таре, пентрѫ кѫ ші Domnѫл nostrѫ Is. Xs. ын сфънta евангеліе не ынвацъ zikѫndѫ: ывеаще не апроателе тъѫ ка ынсѫцї пре tine. Чі de време кѫ съ кade сѫ фім сѫнѫшї ачецій порынчї ші ынвъцъторї, пѫ тревѫе съ пѫпет не фрацій поцрі чей ынтрѫ Xs. сѫнтѫ жѫгѫл ровіей. Deчї dap кѫноскѫnd ші noї кѫ тоцій de овще кѫ ачestѫ алкрѫ a авea сѫнѫшї ровіей не православнічій креццій, каре сѫнтѫ ынтрѫ кредinцъ кѫ noї, пѫ este алкрѫ крецineскѫ, чі de таре пагѫвъ сѫфлетелор поastре, сокotim кѫ тоцій пентрѫ рѫтъній че ыam авѫт пъпъ акѫт ла стъпъніреа поastрѫ, фіind вънdѫцї кѫ тошііле лор de времіле челе векї ла стрѫтошій nostрій, аша am гъsit кѫ кале маї мѫлтѫ пентрѫ ѫшѫрареа сѫфлетелор поastре ші а пъріпцілор, а тошілор ші а стрѫтошілор, ка орї ла чine den неамѫл боереskѫ, заѫ ла мънъstірї вор фі рѫтъній кѫ тошііле лор; тошііле съ рѫтъе ла стъпъніреа поastрѫ, съ ле стъпъшіт кѫт ші пъпъ акѫт. Dар кът пентрѫ капетеле рѫтънілор фърѫ de тощіе каре dintре noї ва вреа din бѫпъ воінца лѫї ка съ'ї ыapte пентрѫ a sa поменіре вine ва фаче; ыар de пѫ ва вреа съ факъ ачeastъ фачере de вine сѫфлетѫлѫї съѫ, съ аібъ a фаче ачеї рѫтъній кѫт вор пѫtea, ші съ dea бапї de фіеще че кап къte тал. zeаче, ші съ se ръскѫтпере, ші кѫ вое de ва фі стъпънѫлѫї съѫ, ші фърѫ de вое. Ей съ факъ бапї ші съ dea ла стъпънѫл съѫ, ші певръndѫ съ'ї пріimeaскъ, ва вені de ва фаче жалвъ ла Diван. Пентрѫ къ ачestѫ алкрѫ бѫп ші сѫфлeteskѫ noї кѫ тоцій а'am гъsit ші а'am аегат съ фіе ла міжлокѫл nostрѫ пъzit ші

ынтърit ши de кътре noї ши de кътре tot neamъл nostръ каре ын ърма noastръ вор рътъпea noaъ moщenitorї. Пентръ каре noї dънъ хотърърea че am легат, рънгатънeam ши Мърii сале прea лъминатълъї nostръ Domnъ Іѡ Kostandin Николае ВВ. ка съ фie ши къ воıа Мърii сале, ши съ ne ынтърeaскъ ачeastъ легътъръ ши фачере de вine сънфлетълъї nostръ ши къ a Мърii сале Domneaскъ пeчeaтe ши iскълiтъръ; ши noї ымпрежънъ къ прeа сфинцiї Архiерeї че съ афлъ ла ачeastъ парte de лок, ши къ тоцї пърinцiї егъменї, am iскълiт ши am пъс ши пeчeцiле noastре ка съ рътъе ын вечї nestрътътate, ши с'аѣ скрis картea ачeasta ын анъл de ла zidirea лъмiї, леат 7254, ıар de ла пащереа Domnълъї ши мънтъitорıълъї nostръ Is. Xs. 1746.

(Iскълiцї) Neoфit Mitрополiтъл Ѳнгровлахiеї — Кesарie Iларion—Кliment.—*Ἅγιος Γεώργιος.* Арх.—Авраmie— *Διονισιε,*—Гавриiл Арх. Игъmenъл Tismeni—*Ραδουλήσης — Μιχαλιώτις Δεοφάνης — Ἡγούμενος Σαραντάριν Ἄνθιμος — Ἀρχιμάνδρης Μακάριος — Ὁ του Ἁγιού Σαββα Ἡγουμενος Γαβριὴλ. — Ἡγούμενος τοῦ Σταυροπάλεος Παρθενιος —Ἐπιτροπος τῆς Ἁγιας Εκατερίνης Φυλάρετος.*— Николае Poset вiв вел Логофът. — Грiгорie Гречeанъл вел Бан.— К. Dъdeскъ вел Ворnік. — Барбъ Въкърeскъ вел Логофът.— Kos. вiв вел Bistiер.— Kostandin Брънковeанъл вел Клъчер.— Г. Варла вiв вел Postелнік.— Міхаї Бърбътeскъ вiв вел Пахарnік.— Пър въ Кantакъzino вiв вел Stолnік. — Dъmiтръ вiв вел Пахарnік.— Ръdъкanъ вел Stолnік.— Шефан Въкъкърeскъ вел Komis.— Іапаке вел Сърdар.— Алексandръ вiв вел Сърdар.— К. вiв вел Сърdар.— Алексandръ в. Сърdар. — М. Кantакozino в. Меделнічер. —

Dъmitръ вів вел Medелнічер.— Kostandin вів вел Sлъцер.— Dъmitръ Гречеанъ вів вел Пітар.— Kostandin вів вел Пітар.— Mateї Комънeanъ вів вел Пітар.— Ioan Kantakozino в. Арташ. — Міхаї в. Шътрар.— Міхаї Бърбътeskъ вів вел Шътрар.— Mateї Фъркъшanъ вів вел Шътрар.— Алекs. вів вел Шътрар.— Пътръ вів вел Шътрар.— Kost. Брълоиъ вів вел Шътрар.— Пътръ Kantakozino вів вел Клъчер de Apie. — Алексіе idem.— Iopдаке Idem.— Петре Idem . — Іанкъ d. в. Логофът.— Iopдаке Пітар.— Папъ Філіпeskъ в. Постелнік.— Kostandin idem.— Мікшъneskъ вів вел Кънitan.— Padъл Логофът za Bist . — Kostandin idem. К. Лъпоianъ idem.— Петре Логофътъ za Bistepie.— Kostandin Вързаръ Апрod.— Міхаї Постелнічелъ.

Opiцinалъл зерів пе хъртіе ші апоперіт ът 66 ізкълітрїкопріпъnd ші ітпъріреа ın греческе а Патріархілор Kostantinonolълї ші Іерусалимълї, се афлъ ın Архіва Statълї.

авestор прічінї маї sus apътate. Ла каре къ тоцїї къ ън гаas am ръспънs мъртърisind adевърза къ вечінії робї nu sънt, нічї съ stъпънеск къ нime de робіе; фііnd къ nумаї цiraniї аў авea робіе, карії къ фemeiле ші къ коniїї лор sажеskъ ne toate ziле-ле stъпънілор съї. Іаръ вечінії nумаї пarтea вървъ-teaскъ sажеskъ, skoцънd ла лъкръ nумаї ън ом dintр'о казъ, макар къцї фіціорї ва ave oмza, asemine sажеskъ ка ші аътърaднічії; іаръ пarтea фemeeaскъ nъ sажеще; нічї аў авea stъпънере ка робії, къ вечін ва съ zікъ sътean мецieaш фъръ de тоmie, атъта nумаї къ din sat nу este волнік ка съ казъ; каре порънкъ este ші de ла Domnie ші a Bistepieї ші a Правелії, порънcind: sътeanза съ nu фіе волнік a еші din sat, ші de ънde ва ешї съ se dea ла ърmъ. Каре рънdъeaлъ s'аў мъzit ші de рънosaції Domnїї чеї векі, кът s'аў възът ла Xpisoaвeле лор, къ кънd s'аў пърit doъ sate пentрu ън Sътean, de ънde s'аў donedit к'аў фostъ de банцінъ, аколо s'аў dat. Nумаї ындръsneaла унора din stъпънії тошіілор іаў бът-pat фъръ de калe; ку вънzъріле ші ынпърцъріле, ші мътъріле че s'аў пърtat de ла ън лок ла алтза, ле аў dat прічінї de жалобъ, пърънdзле лор o sъn-пънere ка de робіе. Каре лъкръ a бе binde вечі-нії, саў a se desпърци къ ынпърцалъ, саў a se da ла фоі de zestре пе фрацї, саў a se мута dintр'ън sat ынтр'алтза, саў a se скітба нумаї пе оamenї фър de тоmie, саў пе коniї аї desпърци de ла пъринцї, п'аў фost волнічї stъпънії Sateлор, ші нічї de акът ынаinte авeastъ волнічie азупра лор nimenї съ ну аї-бъ, къ nу este къ калe. Ші кънd s-a binde тоmie оamenїї съ ну se вънzъ, чі ка ніще Sътenї

a satelор ɛn sat sъ рътъе, фъкъnd sлужва овічnьіть; ɛnsъ ші sлужба съ о факъ кь partь, 24 de zіле de om ɛntр'ъn an, орі ла че лъкрь se ва пъne, ші dежна съ dea de . . . . ne тоuіе. Аша търтьpisim ші ne прііmim; ші ka sъ фіе пъzit avest ашъzъmnt ne am іскълit кь toціі, каре ашъzъment съ se ɛntъreaскъ ші de Мъріа Sa Bodъ.

Ѵрmeazъ іскълітъріле: Нікіфор Mitрополіт Моldavіeі.— Іаков Епіскоп Romanѵлѵі.— Іеротеѵ Епіsкоп Хѵшхлѵі.— *Ἀθανάσιος ὁ Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἀλεξανδρίας καὶ ἡγούμενος τοῦ Χάγκον.— Ὁ τοῦ ἁγίου Σαββα Ραφαὴλ — — — Ὁ τρηεραρχίτης Γαβρηλ.— Ἡγούμενος τοῦ Μπάδω Παρθένιος.*— Іеромонах Лазър, Ігѵmen Neamцѵлѵі — Георrіe Ігѵmen. — — Гedeon, Ігѵmen Sлatiniі.— Теофан Ігѵmen ot Аranіa.— Іеромонах Мелетіe, Ігѵmen de Біsерікаnі. — — Іеромонаах Варлаам, Ігѵmen ot Берzонцѵ.— Naфtanaіл, Ігѵmen Solкъі.— Stefан, Ігѵmen Dobровъцѵлѵі. — — Sава Іеромона, Ігѵmen ot Къскѵецііі. — *Γρηγόριος Πυρσυχάνος.* — Ігѵmen de Бordana. — *Ἀθανάσιος Γρεζάνος.* — Калistрь, Ігѵmen de Рѵпкъл. — Antim Іеромонах, Ігѵmen Маврomолъл. — Natanaіл Проin Ігѵmen. — Теофіл, Ігѵmen de Бizantia. — Іоніцъ Канta вел Логофът. — Stърza Логофът — Kostakі вел Вorнік. — — Іорdakі Баш Вorнік. — Іорdakі Кантакѵzino вел Клѵчер. — Іорdakі бів вел Сърdар. — Іон Рѵѕѵ Medелнічер. — Іоніцъ Кѵza вел Пітар. — — Konstandin вел Арташ. — — — Kostandin Гѵndѵл вел Bist. — Мірon Гафенкѵ бів вел Stолнік. — Іоn вел Арташ. — Георге Medелнічер. — Konstandin Когълніческнѵ вел Клѵчер. — Гаврііл Фрътъца. — Kostашко Бран. — Toadер Кошъскѵ Medелнічер. — — Іфтіmіe,

бів вел Кънitan. — Лъпъл Тъзтъл. — Stефан Каш- — Іордакі Шоітарѣл. — Sandъ Пілі. — Паскал Хоше. — Dimitріе Кънitan. — Іоніцъ Морeanъ, бів Пъхърпічел. — Simeon Панin. — Manолі Пisар. — — Toадер Ботez. — Іon Бантъш. — Eпакі Негрѣц. — Basіле Кънitan. — Ѳрsакі Кънitan. — — Гавріл Рѣsъ. — Іоніцъ Кънitan. — Таnasіe, sокръ лъї Dовре. — Konstandin Нагцѣ. — Sandъл Бontічї. — Некълаї Indіran. — Іоніцъ Палінощкі. — Лъпашк Пъхърпічел. — Stратълат Onескъ. — Нeгоіцъ. — Antохі Кънitan. — Тimофті Котік. — Георгі Гіцъ. — Некълаї Брат Пілічї. — Іon Цѵотъ. — Іon Добре. — Manолі Кънitан. — — Radъ Борчілъ. — Stефан Кънitan. — Toадер Карп. — Konstandin Тimъш. — Грігораш Ѳрsакі. — Konstandin вел Пітар. — Шерван Флondор. — Міхалакі Катарціъ. — Іордакі Рѣsъ г: Жікпічер. — Іon Stріжкъ. — Toадер sтn Іліе Арташ. — Гавріл Пілат. — Ніколаї Тірon, ворпік de поартъ. — Neагол Чіокърліе ворпік de поартъ. — Stефан Попъскъ бів г: Арташ. — В. Ізъческъл Пост.

Ачeastъ Charta magna este de маnte пaame тn лтnцime, ші de чінчї пaame тn аъдime, кънтѵmітъ ѵ маlтeѳ вердe ші акоперітъ ѵ 165—170 ізкълітрї dіn каре пѵmaї челе sѵs пѵmite se пot четі. Ачest акт s'аї тінърit de ne доъ конії трimise de D. Snat. Antохі Sіon, ші de D. K. Хѵрmѵzакі, скоase тntокmaї дѵпъ орігіналѵл че se афлъ тn мѵzеѵл de aa Odesa.

Noї 'л am тmпъртъmit din Архіва Ромъneаскъ T. I.

№ 9.

Уpвapiѣa saŭ пontѣa фъкѣt de Domnѣa Kostandin Nikoлae Мавpокopdat*).

1º) Tot кaѣкaшѣa тpебѣe съ aѣкpeze пe an 8, 10 шi 12 ziлe, dѣпe кѣm se ва ѧпвoi кѣ stѣпѧпѣa тoшieĭ кape съ ѧndatopeazъ съ'ĭ dea кѣтп, лiвede, лemne de конstpѣкцie шi de aps, ш. ч. л.

2º) Пентpѣ aчestea, цъpaпѣa тpебѣe съ maĭ dea stѣпѧпѣaѣĭ diжтъ din тoate семъпътъpiлe, a чinчiлea din фъп, шi a доъzечiлea din poiĭ de лa aлбine.

3º) Пентpѣ tot stѣпѣa тpебѣe съ dea stѣпѧпѣaѣĭ 3 паpaлe пe an, шi пентpѣ tot mieлѣa 2 паpaлe вapa шi 4 ѭapna, шi пентpѣ toatъ тъpma de oĭ ѣn mieл шi a zечea пapte din бpъпzъ. Пентpѣ o капpъ тpебѣѭa съ пaѣteaскъ патpѣ паpaлe, шi пентpѣ ѣn поpк чinчĭ.

4º) Nimenĭ пѣ пoate sъdi вie пe тoшie stpeinъ, saŭ лiвede de пoмĭ poditopĭ фъpъ вoѭa stѣпѧпѣaѣĭ eĭ.

5º) Asemenea цъpaпѣa пѣ пoate пeскѣi пe тoшie фъpъ вoѭa stѣпѧпѣaѣĭ.

6º) Dap пoate вѣпa ѣnde ва вoi.

7º) Nimenĭ пѣ пoate вinde вiп, pакiŭ шi алte бѣтъpĭ sпiptoase фъpъ вoѭa stѣпѧпѣaѣĭ тoшieĭ.

---

*) Noĭ dѣm aчest ѣpвapiŭ aстфел кѣm ni s'a пъstpat de istopiorгафiĭ кontimпopaнĭ, dap aктa офiчiaлa пѣ a'am гъsit.

8°) Nimenĭ nŭ noate aвea кътш, лiвede saŭ лок de semъnътърĭ de кът aчелe чеĭ ва алеце stъпiнъл.

9°) Кънd ън църан ва фъцi не askънs din sat ші nŭ съ ва iнtoarче пънъ ън treĭ съптъмънĭ, stъпiнъл ape вое a da kasa лuĭ алтuна.

10°) Църанъл noate aшĭ лъsa satъл пентрŭ o прiчiнъ вine кuвiнtatъ, ші кŭ вoea stъпiнipeĭ, алtmintrелea stъпiнъл iл iнtoarче ла ърma sa.

11°) Пентрŭ лънka de isлaz каре nŭ treвъe stъпiнuтuĭ, църанъл съ noate фолosi de дънsa пaътind mase парале, iар ън aчeea каре e пентрŭ treвuinцa stъпiнълuĭ nimenĭ nŭ noate въra вite фъръ вoea лuĭ.

12°) ън тuнцĭ aземенea nimenĭ nŭ noate въra вite съ пaскъ фъръ цiрea ші iнвoirea stъпiнълuĭ moшieĭ.

№ 10.

Анафора а Дівадъхаї Молдовеї пентрѫ адъоуіреа зілелор де аѫкрѫа але църаніор ла проприетарі. 1775.

Преа ѫнъдцате Доамне!

Дѫпъ хѫтіната порѫнкъ а Мъріеї тале че ні с'аѫ дат прін цідѫлъ, адѫпъндѫ-не кѫ тоцїї с'аѫ чітіт, ші ам ѫнцелес періінсѫ порѫнчеї Мъріеї тале, дінтре кареле кѫноащем кѫ вѫкъріеа ноастръ стъпъneаска Мъріеї тале ѫнърѫаре de гріжъ, каре ка ѫн пърінте кѫіторѣ de ноі, маї ѫнаінте прівеще кінѫріле ші вѫпіле ашъзърі че кадѫ сѫпре фолосѫл ші одіхна de обще а сѫпѫшіор. Dopінd a ашъза тоате стъріле ѫнпреѫжър а ачестеї патрії дѫпъ мъсѫріле дрептъцеї ѫнтр'о вѫпъ орънdѫналь, ші фііnd кѫ ѫна din челелаnte че чер ші пѫнере ла кале este ші орънdѫнала че каде а мъзі ѫнтре стъпъніі тошіїор ші ѫнтре лъкѫіторіі се хрънеск не dѫnsa; не-порончіцї Мъріа та ка adѫпъндѫ-ne ла ѫн лок съ фачем ѫнітъ черчетаре ші сокотінцъ ,а ачестеї прічіні ші прін Анафора съ ѫнцііnцъм не Мъріа та ѫн че кіп аѫ фост din векіѫ обічеѭл ла ачеа, кѫm s'аѫ ѫрmat маї не ѫрmъ, ші ѫн че кіп вом сокоті ка съ орънdѫнаскъ акѫm ка прін Domneaska хотърѫре а Мъріеї тале съ пѫї ла кале

ка ші чеї къ тошііле съ се цінъ одіхніцї ші лініщіцї, ші лъкъіторії съ ціе че аре съ фіе датория лор пентръ адетъл тошіілор ші че слъжбъ съ факъ ка съ ръмънъ одіхніцї фъръ а нъ се съпъра маї мълт неіне хотъръре. Деч дъпъ порънка Мъріеї тале адъпъндъне ші фъкънд ынтре ноі асъпра ачестеї причіні черчетаре ші сфат прекът аў фост обіченъл din векъ, ші кът с'аў ърмат маї не ърмъ ші ын кіп сокотім а фі къ кале де а се ашъза акът, ынцііндъ не Мъріа та.— Щіът ва фі Мъріеї тале къ ын времеа трекътъ а ферічіцілор ші ынтръ поменіре ръносацілор Домнї, че аў стътът ын мънъстъл ачеста тоате монастіріле ші неамъріле боерещї авеаў не тошііле лор вечіні даці данне ші міліре ымпрежънъ къ тошііле де кътре стъпънітор Домнї прекът адеверează хрісоавеле векї ші не ачестї вечіні, аї стъпъніаў din неам ын неам, слъжіндъсе къ дъпшіі ла тоате требъінцеле ші ын фіеще каре време ші лок ынтокма ка ші къ ровіі цігані, нъмаї къ атъта деосебіре къ не вечіні нъ'і нъteаў віnde кътe не ънъл ка не цігані, нар кънd съ віnde вре ын сат intра ші вечініі къцї ера ынтр'ачел сат ла прецъл кътпърърей, ші ніч ераў волніч а se дъче анъреа. Іар чеілалці лъкъіторі къцї ераў тръіторі не тошіі стъпънещі de съ хрънеаў, de ші нъ ераў вечіні, дар ла тоате требъінцеле че авеаў стъпъніі тошіеї фъръ сорок слъжіаў. Іар ла Domnіea ферічітъл ынтръ поменіре Konstandin Воевод Маврокордат с'аў хотърът din порънка ка съ нъмаї помеneаскъ німе din лъкъіторіі Молдовеї къ нъме de вечіні, чі съ аібъ тоцї волнікъ слободzеніea лор прекът съ щі кade, къ тоate ачестea слъжба лор ера неконтенit ка ші маї маінte

ла toate требуинцеле че авеаў стъпъній мошиілор кум ші чеілалці лъкуіторі че нъ ераў ла пътърса вечіпілор, мъкар къ наръшї din поропка лі s'аў хотърът атъпчеа, ка съ аібъ а лъкра ла стъпъній мошиілор къте 24 зиле интр'ун an, дънд ші de a zecea den toate подуріле лор, dар фііnd обічнуіцї de маї наінte a фі суплшї стъпъніlор мошіей ла toate слъжбеле, наръш фъръ de сорок слъжеа ші пентрў рънduітеле зиле пъпъ ла о време. Маї не ъртъ din време ін време цергънduсе de істов нътеле вечінъшціі, ші рътъind ші ачеea че s'аў нътіт вечінї ін рънduяла челорлалці лъкуіторі аў інчепът унї dintръншії нічї слъжба чea орънduітъ не an ла стъпъній мошиілор a фаче; алцій din стъпъні наръшї съindуї маї мулт ші неste орънduяла ші нътінца лор. Dintр'аceste несокотите причині ші жъдекъцї se скорпea, жълуindуse de стрътъторіте унї асупра алтора ші аша din an ін ан цергънd ачeastъ рънduяалъ tot супе къdepe ші не емпліnind de плin adetул че s'аў zis чеї че se кръпеаў не мошії къtре стъпънії мошиілор аў рътas пъпъ акум de пред пуцin фолос ші слъжбъ not съ аібъ чеї кў мошііле de ла чеї че лъкуesк не dънseле, ші інкъ нутем съ зичем маї мултъ пагубъ, de време къ нътаї къt калкъ ші лъкреазъ мошііле, dар нічї слъжба лор о факў de паче ші прекум съ кade, нічї дежма съмънътуріlор o daў dупъ дрептате, чі стрънгънduшї еї маї інainte подуріле лор лъсаў не царінъ челе че еї воя пентрў діжмъ каре ші ачeea маї de мулте орі аколо se прупъдеще неавънd ціре стъпънуа мошіей. Акум de време къ D-зъяскъ проніе вine-воind патріей ноastре аў інълцат

ларъшї пе Мъріеа та ла стъпънїре ачеste орънdзірї de ла каре пз se daў toate semпеле бзпелор пъdежdї авънd ѧntemeиатъ ѧntрз взпъ stape пrea stрзпчinatъ патріа noastръ пз авem ѧndoиалъ къ Мъріа ta ѧntре ачеste фолositoape овщещї ѧndрептърї веї пзпе ші ачeastъ прічінъ карele este de овщіе ла взпъ орънdзиалъ. Sокotinца noastръ ѧntр'ачest кіп este de веї гъsi ші Мъріа ta кз кале de вреme къ акзm пe-am ѧnвrednічit a къщіга statорnічіа ачea dopitъ a стърїї ші a стъпънірей фъръ a фі ѧngрozite iпiміле лъкзitорілор de префачерї ші strъmзтърї чі фіещe каре пъdъждзещe ашъзареа ші odixna ші ківерniseала sa ла локзл че съ афлъ, пз ле ва къdea кз греў ка съ лзкреze ла стъпънїї мошіілор пе каре se хрънesк ші se ківерnisesк din zeче зіле ѧna, dзnd ші dіжmъ din podзріле de a zeче dзпъ овічеў ѧnsъ кз хотърърe ка съ пз фіе волнічї ашї ръdіка пimenea de пе царінъ пънъ пз вор фаче ѧntъї щіре стъпънзлзї мошіей ка съ трітатъ съ'шї ја dіжma, ші ачeastъ рзndзиалъ de слзжбъ a лъкзitорілор sокotind къ пз пзтаї къ пз ле вор фі лор de strікъчіzне чі ѧnкъ snре ѧnвелшзгаре ші ферічіреа цереї ші a тзтзрор de овще, каре de веї sокoti Мъріа ta съ se ѧnтърeaскъ ші кз лзminat хрісов a Мъріей тале ка съ фіе statорnікъ ші съ кзnoaскъ ші зрмашїї фолосзл ші odixna лор din міла Мъріей тале, пentрз каре веї авea Мъріа ta вечінікъ поменире, яар хотърърea чea desъвършітъ рътъне ла a Мъріей тале мілъ ші ѧnалтъ ѧnцелепчіzне.

A Мъріей тале кътрз Domnзл smерit рзгътор.

1775. Апріліе 14.

Гавріаль mitрополіt Моldовеі

а Мъріеі tале

плекате sаѫі:

Konstantin Stъrza вел Bopnik, Konstantin Konaki вел Bopnik, Щефан Stъrza вел Bopnik, Basiaie Poset вел Bopnik, Basiaie Poznovanъ Xatman, Ioan Kanta Bisterпik, Nikъlaі Poset вел Bopnik.

Acestĭ astĭ ітпретъ кт чел кт No: 12 mi alteле mi s'a ітпъртъшіt de prietenъ nostrъ D-alĭ Bopnikъ Александръ D. Stъrza Mikalъtmanъ din Moldova.

N. Б.

№ 11.

Кетаре а лъй Алексandръ Sкарлат Гика къtръ лъкуitорiй instрeinaцi dъndуле deoseвite привiлецiи рi пуmalъ sъ sё intoаркъ in цaръ.

1768.

Miлostieй Божей Iш Алексandръ Скарлат Гика BB. i Гospodin Пisax Гospodaвmi. Boao tътърор челор de mулtъ вреme instрeinaцi supe алte пърцi stpeine, въ. фачem in цiре, къ aiчi neam inkredinцat Domniea mea кът къ boi aцi фi авъnd mape пофъ mi dopinцъ de a вeni ла лъкуinцъ aiчi in пътъntула църiй, dap aцi вреa съ цiцi пentрх ръndул ашъzътъntулуi dъждiй boastpe in че кiп ва съ фie, фiind къ in вremea алtора aцi фi fost пъпъstуiцi neste dpentate, mi ачeastъ sфieлъ авъnd въ indoiцi a вeni. Пentрх каре нatъ кх ачeastъ карte a Domnieй meле въ adeверim mi въ inkredinцъm miлele mi dpentatea кх ъшърареа че вецi авеа de къtре Domniea mea. Intъi пentрх ръndул dъждiй, къ opi къцi de mулцi de вецi вeni, daждia boastръ s'aх хотърът a фi, кх рuntoape de трeй mъnй, adекъ чел maй de фрънte пе an taл. 12, чел de ал doiлea пе an taл. 8, нар чел de a трeя mъnъ кх taл. 6. Mi пе ачещi банi съ въ чisлуiцi boi dintpe boi пе dpentate ка съ дaцi фieще карелe че'л ва ажънце dpentула съх, mi de кът aтъta

маї мълт нъ вецї фі съпъраці ніч вънтъіці de nimenї. Пентръ къ ачеasta с'аў хотърът аша, ка съ фіе къ statornічіе пъръреа. Алdoілеа міл ларъшї este ачеasta: ка орї кънде віте вецї авеа але воastре вор фі апърате de въкърit streiн токmaї ка ші але пъмънтенілор. Алтъ а треіа міл ва фі ачеasta ка ла вremea оерітълї, орї къе оі вецї авеа але воastре, ла zече доъ ві se вор єрta а нъ плъti оерit не еле. Ашіждереа ші пентръ шъдереа воastръ, авецї вое ка орї vndе ші орї не акъї тошіе въ ва плъчеа локъа съ мерцінї съ шъдецї, ші de къtре стъпънъл тошіеї, орї каре ва фі ніч о съпъраре нъ вецї авеа, къ ші заважба че ва фі съ'ї фачецї с'аў кърmat ынтр'ачest фел: адекъ съ авецї аї калкъі ла анъл dintъю треї зіле, ші ла анъл ал doілеа шase; ар de ла ал треілеа an ынainte къte поъ зіле не an ші нъ маї мълт. Ашіждереа ші діжмъ съ'ї dацї dънъ овічею, din фъпеце, din семънътърї че вецї фаче не тошіе zечълал. Іар de гръdinї че вецї фаче не лінгъ каселе воastре ніч ын фел de діжмъ нъ вецї da нimeлъї. Чі dар възънd къ тоцій ачeste міл фолositoape ші не dрептatea че въ арътът, нъ требе съ авецї алтъ ындоіалъ, ніч съ въ маї сфііцї къшваш; чі съ въ ындemнацї ынї къ алцій ші къt de мълцї съ пъзіцї ла алкъінца пътънтълї църії; ші вine ынкредінцацї съ фіцї: къ toate ачeste міл ші ъшърінце че въ арътът прінтр'ачeastъ карte, de апъръреа вор фі пъzite ші nestръмътate, ші вецї тръі ын лініце ші ферічіре, къ toатъ dрептatea ші окротіреа de къtре орї че съпъраре, прекът ші алцій атъцеа streiї че аў пъзіt de аў venit ын цар тръескъ ші петрек къ toатъ dрептatea, ші къ лі съ пъзеце не-

кaintit aшъzъmъnтъa че aї s'aъ фъкът, dзnъ кът вецї фi ші aъzit къ toцiї dpentatea че пъzim Domnіea mea aa toatъ цapa; ші maї въptos чеї че пъzъeskъ din stpeinътate; къ aa toate афaъ miaъ ші зшърiнцъ. Чi въ aъaцї seama ші въ enkpedinцaцї aa toate aчestea че въ apътъm maї sъs, ші фъръ sфiеaъ пъzъiцї кът de mъaцї de вeniцї aa aъkъinца пътънтъaї църiї, ші вецї афaa къ toцiї miaъ, зшърiнцъ ші dpentate пe de пain. — Поaiко пisax Гospoставmi.— Февр. 6, 1768.

(A. I.) (A. П.)

Вeл Bist. прочit

Opiцinaaтa въ афaя тo Apхiвa Statвaтї.

№ 12.

Урвариа сай понтуа воерескуаї фъкут de Аlеksandру Морузi*).

1°) Феще каре пазг este datoрй a ара сай a гръпа intр'un an, сай прітъвара сай toamna ла stъпъпуа тошіеї къte 80 пръжіпї rosnod фълчещї, нар пу маї мult.

2°) Чіпчїsпрезече пръжіпї rosnod фълчещї съ пръшаскъ фіеще каре rosnod пе tot anуа, aseminea съ stрinгъ ші съ каре ла кошъруа stъпъпуаї роada ачелор 15 пръжіпї пъпъшой, нарь чеї неволнічї ші въдувеле, челе фърь нічї un ажуторй съ пу se супере.

3°) Треїzечї пръжіпї rosnod фълчещї съ съчére ші съ каре ла аріа stъпъпуаї тошіеї фіеще каре rosnod in фіеще каре an.

4°) О фалче de нарбъ съ kosaскъ съ o adуne ші съ o кълdeaскъ un rosnod пе фіеще каре an ші de ва фі ла un лок unde треbуіпца чере ка съ'л ші ingрълdeaскъ.

5°) Патрu кълі съ аїкpeze пе tot anуа фіеще каре rosnod ла stъпъпуа тошіеї, in ziле ка ачелеа, каре ші пъпъ акuma se овічнуа a аїкра ла орї

*) Noї дъm aчest урварій ассфел кum a'am гъsit scris de un boerї de ne ainтрї, dap anуа офічіала nu a'am uitat кънута.

че слѫжбъ съ ва интъмпла а авеа требѫинцъ не ачеа тошіе че лъкѫіе сътенії.

6°) Доѫъ каре лемне де фок съ дѫкъ не тот апѫл ла каса стъпънѫлѫї тошіеї фіеще каре господ карелє ва авеа воіе съї, нар де ва фі каса стъпънѫлѫї кѫ депъртаре де доѫъ зіле саѫ пъдѫреа атѫнчеа се ва інвои кѫ стъпънѫл тошіеї ка съї лѫкреze алтъ слѫжбъ, лемніле інсъ че аре съ ле каре, стъпънѫл аре а і ле да ші а плъті ші врѫdina ла трекътоарелє апелор.

7°) Ла терметѫріле нагѫрілор ші а морілор съ деа лъкѫіторіі ажѫторѫл че ва фі де требѫинцъ; нар кънd ачестеа съ вор фаче din ноѫ аѫ съ се факъ кѫ келтѫіала стъпънѫлѫї тошіеї.

8°) Діѫта съ се еіе din тоате азечеа кѫт ші din легѫміле каре се фак пентрѫ пегѫцъторіе, оѫбіndѫse нѫмаї грѫdініле че сѫнt пентрѫ інсѫшї а лор требѫинцъ de храпъ, ші атѫт сътенії кът ші лътрашії съ фіе індаторацї а о стрънце ші а о кѫра ла аріе ші кошърілє стъпънѫлѫї тошіеї, ші німінеа съ нѫ кѫтеze а рѫdіка de не царіне подѫрілє съмънътѫрілор сале маї інаінте de а вені векілѫл стъпънѫлѫї тошіеї съ мѫсоаре діѫта, інсъ datор съ фіе ші стъпънѫл ка фъръ интързіере съ тріматъ не векілѫл съѫ ші съ нѫ прелѫнцеаскъ времеа, кънd прелѫнцінd лъкѫіторѫл нѫ поате съ фіе сѫнѫs а ащепта.

9°) Діѫта фънѫлѫї інсѫшї ачеї че вор косі не тошіе съ фіе datorі а о стрънце ші а о кълdі не локѫл ачела інde ва косі.

10°) Діѫта de стѫнї съ фіе ла 50 інѫл нар каре

nъ ва авеа пънъ ла 50 съ плътеаскъ къте чинчи парале ън стъп.

11°) Ничи ън фелъ de бъътъръ ла сателе ши тошиле че сънt къ стъпънъ nъ сънt слобозi лъкъitорiй a binde, ничи съ adъкъ dintp'алтъ парte, фъръ nъmaй стъпънъла тошieй este слобод a авеа ши a binde dъпъ векiла обичей, iар бъътъриле din ънсъшi роadeле ши виле че вор авеа пе ънсъшi тошia лъкъинцеi съ фie слобозi. nъmaй пентръ a лор ънсъшi требuинцъ фieще каре a ле metaxepisi пънъ ла 20 a лънеi лъi Decembp. пекътезънd a binde ши ла алцiй ън лъънтръ ън sat.

12°) Пентръ пъшънеа оилор ши a стъпелор стъпънъла тошieй nъ se ындатореще a da озъбit еташ пентръ оi, фъръ токталъ ши ынвоire, афаръ nъmaй dакъ пънъ ла 10 сай 15 оi вор авеа din сътенi ачеia карele сънt лiнсiцi de вачi ши de вои ши ачелеа dакъ съ вор пъшъна кiар ън еташла сатълъi съ фie слободе de плать, iаръ челелалte toate съ плътeаскъ къте 4 парале пе an пентръ пъшънеа лор, афаръ nъmaй de miei, iар dакъ ши ачeste къте 10 ши 15 оi a фieще къръia сътean ле вор ътпрежна чнiй къ алцiй ши вор фаче стъпъ, съ se ынвоiаскъ къ стъпънъла пpiн токтеалъ, къчi нimenea nъ поate a фаче стъпъ фъръ токтеалъ.

13°) Ътгръdиpиле цapiниlор ши кошърiлор de пъпъшоъ a стъпънiлор тошieй съ se факъ de кътръ ънсъшi сътенiй тошieй, аъпра къръia лъкъeскъ dъпъ. кът ши пъръ акът с'ай ърmat.

XXXIX.

14°) Ла тошііле ынde нъ вор авеа требъінцъ stъпъпіі de лъкръ хотърът, dъпъ кът съ ва пътеа ынвоі къ лъкъіторіі аша съ se ъртеze ші ачеа ынвоялъ съ ръмъпъ ші съ фіе statopnікъ.

15°) Фіеще каре от къзар заў холтеў ын въpstъ ші фъръ tatъ ші карелe ва фі вrednік de слъжбъ съ аібъ а лъкра челе ръndъite, нар фълъкъза чел nemъrat че шъde къ tatъл съў ын каз', de ва фі ші de слъжбъ, съ нъ se съпere, aseminea ші чеі неволічі ші въdъвіле фъръ de ацъторіў.

16°) Чел каре ва фі dъs ын кіріе пентръ ал seў алішверіш съ фіе datoріў а плъti ші ашї пъпе от ын локъл съў, нар чел че ва фі tpimis de къtръ sat къ вре о апгъріе пентръ требъінца пъmънтълъї satъa съ dee от ын локъл seў.

17°) Ла тошііле че se вор афла лъкіторіі къ шъdереа, аколо съ аібъ а лъкра челе ръndъite заў кале ка de 4 заў 5 чеазърі, нар нъ маї mъlt, нар de s'аў ынтъмпла ка съ'і дъкъ маї депарte ка съ лъкreze пъпъ ла 7 чеазърі съ sокoteaскъ, ші съ ле цie ын samъ перdереа времеі а челор маї mъlte чеазърі a мерзълъї ші a ынtоарчереі din хотърътеле слъжбе a лъкрълъї.

18°) Фіеще къръна rosnod este ындatopit стъпъпъла тошіеі ла тошіе че ва фі ындestълатъ a da фрънташълъї патръ фълчі пентръ косіт пентръ вite, патръ пентръ пъшънатъла вітелор челор пентръ требъінца храпеі лъї, ші патръ фълчі пентръ арътърът і съmпътърът. Міжлокашълъї треі фълчі de косіт пентръ 6 вite, треі фълчі пентръ

пъшънатъа аор ши трей фъаче пентрь арътъръ. Кодаштъаъ 2 фъаче де косит пентрь 4 ните, 2 фъаче пентрь пъшънеа аор, ши 2 фъаче арътъръ. Ла а патрълеа старе ъна фаче, ъаръ пентрь 2 ните ъна фаче пентрь пъшънеа аор ши ъна фаче пентрь арътъръ. Арътъріае инсъ ши царініае аор съ фіе аа о парте а мошіей арънд ши съмънънд ънъа аънгъ аатъа; ъар кънд аъкъіторіі вре ънъі сат вор аръта къ н'аў аок пентрь арътъръ ши стъпънъа мошіей индъръбніцындъсе нь ва воі аае да аок, атънчеа черчетъндъсе къ амърънтъа, дакъ съ ва добеді къ адевърат къ аъкъіторіі н'аъ аок, дін аокъа де прісос че ва авеа стъпънъа мошіей съ аі съ деа аокъ, дънъ каре аок стъпънъа ва аъа діжма не каре аъкъіторіі о вор къра аа аріе саў кошъръа сеў, саў де нь се ва мъацъті къ діжмъ, атънчеа пентрь о фаче де аок аі ва пъаті аъкъіторіі шасъ аеі ши де діжмъ нь ва фі съпърат, дар кънд не ачеа мошіе че аъкъесь аъкъіторіі нь ва фі аок атънчі съ аі съ дее аок де не меціешітеае мошіі, дакъ ва фі де прісос, инсъ аокъа че аі се ва да съ фіе ънде стъпънъа мошіей ва сокоті, ъар нь ънде ае ва фі воеа аор, ши стъпънъа мошіей пентрь къте фъаче де аок ва да ва прііті де аа аъкъіторі саў діжма саў къте шасъ аеі не фаче, ъар маі мъат съ нь се съперс аъкъіторіі.

Іар аа мошііае че нь вор фі индестъаате ши нь ва фі аок индестъа пентрь фънаце і пъшъне ші арътъръ ка съ деа аъкъіторіаор нъмъръа фъачіаор хотъръте ши съ ръмънъ ши пентрь инъшіі требъінца стъпънъаъі мошіей, атънчеа ачеа мошіе съ се факъ

ан трей пърць афаръ унзъ din пъдъре че ва фи не dънsa, карене ръмъне а stъпънъзъ, din каре пърць dзоъ пърць съ se dea лъкzitорiлор ачей мошiй, кар а трея парte съ ръмъпъ пентрz трebzinца stъпънъзъ шi лъкzitорiй ле вор унпърци унtре dъншiй dзпъ аналогie.

Фрагменте атінрътоаре де істопіеа Молдовеі, трасе дін істопіеа Посіеі а луі Карамзін.

Томъл VI філа 203, ін ачеастъ врeме (пе ла анъл 1482, дънъ шіръл істопіеі) с'а арътат о ноъ вестіть стъпъніре ін вечінътате къ Літва, ші с'а фъкът овіектъл політічеі луі Іоан III.— *) Noі ам воровіт десупре інчепътъл прінціпатълуі Молдовеі (247) **). Окъртвіт де Воевозі акърора нъме абеа не сънт къноскъте пънъ ла Стефан IV, сав ачел маре, карело а кътезат а съ ініарта împotіва інфрікошатълуі Махомет II, ші къ стрълъчітеле вірtінце че а пъртат асупра пътероаселор оцірі Търчещі, ші а інскріс нъмеле съў ін істопіеа челор маі рарі ероі, варват ін прімежdіе, маре ла съфлет ін непорочірі ші модест ін порочіре не каре о кредеа орънdвіть де ла D-zeў окротіторъл вірtуцій, ел а фост мірареа съ-

*) Іоан III не каре історікъл ін мътеще Креаторъл мъріреі Посіеі, вътъл луі Іоан IV чел грозав.

**) Номераціеа нотіцелор історіче не каре съ реазъмъ аутороъл каре съ се кате ла оріцінеа.

пънitopiaop ши nopoadeaop, къ miчi miжлоаче фъптъind mъpime. Peaiцiea Гречeaскъ, aseтъпapea обiчeнъpiaiaop, ънтpeвъiнцapea tot a тneї aiмвe ън saжвeae вiзepiчeщi ши ън тpeвiae stateaop, mintea чea paръ a amъndъpop stъпънitopiaop a Posieї ши a Moadoвeї, тnipea intepeseaop ши a npiнцiniiaop, a saжit de o фipeaскъ ънтpe eї aегътъръ. Stefan афаръ de Тъpчi съ ънгpiжea desnpe amвiцioвъa Kazimip ши Menгai-Гipeї. Чea ънтъi вpoea ka Moadoва съ аiърne de pigatъa Лешesк, aadoiaea фiind цнъratъa Sъatanъazi o ънгpozea къ пъвъaipe. Ioan пътea съ конаъкpeze aa a eї neatъpnape ши asigъpanцie, цiind фръъa pigъi къ фpiка ръzвоньazi, нар azi Menгai-Гipeї къ npiete-noase пponъnepi ne kondiцii, къ ши Stefan aa ънтъmaape de тpeвъinцъ ape a da aцкtop Posieї. Avest Boевod ши rosnodap, ama se nъmea ea nin a saae къpцi, (248) aътънd ътnpotiва съaнiчieї Soataniaop anъ-съtopiaop Гречieї, aвea ънкъ oseвit dpit къtpъ npie-teniea цinepiazi Паaioaогiaop, каре a npiimit гepвъa aop ши къ ea ындatopipe de a фi dъшman тощeni-aop azi Maxomet.

Къ ama кin паекаре къtpъ o aегътъръ вinчeръ, Ioan ши Stefan a ънтъpito фamiaiap, чea aadoiaea a пponъs тъpitapea фiчiї saae Eaeniї dънъ чea. maї тape фiнъ a azi Ioan, aaегънd пецitoape ne тъma тapeazi Кneaz (249). Боepъa Miхaia Плещeев къ тъpeaцъ sъitъ aa anъa s'a nopnit dънъ тipeа-съ aa Moadoва ънde s'aї ши съвъpnit aorodna. Ste-фан a exsnedъit ne фiїкъ-sa ън Posiea къ боepiї съi Лапкъ, Singъ, Гepasim ши жънeneseae aop. Ea a meps nin Лexiea: Kazimip nъ nъmaї къ ea ънaesnit kaaea, dap ea tpimis ши dapъpi snpe semn de поaiтeцъ

(250). Sosъnd аа Moсква de nostъа Sф. Фiлiп, Елена a trъit ън monastipea ънъацърiї аа тъта mareлуї Kneaz, ші пъпъ аа пънтъ, авъ прiлеж de a se кънoаще къ тiреле еї, ші s'a кънънat кeap ън zioa de Епіфanie. Bom вedea къ soapta пъ a бine къвънtat авestъ ънsoцipe.

» Фiла 211. Ioan пе аа sфършiтъа anълуї 1483, бикъpat de пащереа nenotълуї съъ пъmit Dimitpie (259) a врът съ дърънаскъ пъpopiї saле Елenії ън цънваер de тare прец de аа ънтъea аъї кnerine, dap афаънd къ Soфiea *) a'a фost dat аъї Bepeiскiї, атът s'a тънeat, ш. ч. а.

» Фiла 226. Bpednікъа шощenitop a mareлуї Kneaz, Ioan тъпъръа (цinepeле аъї Stefan Bodъ) ънбit de tatъа съъ ші de tot nopodъа, istец ті варбат ън прімеждiiле ръзбоънлуї, Аа anъа 1490 бoлnъвindзse ш. ч. а., a търit ън въpstъ de 32 anї.

Фiла 259. Ън ръзпънзъа dat аъї Deлatop бoлъа аъї Maксimiлian Piга Pomeї аа anъа 1491, Ioan зiче: « snpe плъчереа аъї Maксimiлian воъ фi тiжлочi- « тор легътърeї аъї къ Domnъа Moлдoвeї Stefan. »

» Фiла 280. Ън алт amплoeat a mareлуї Knez Iван Плещеев a фost пофit аа Stefan a Moлдoвeї, прекът въ крede къ ачелеаш пропънерї, (iнвітънdъа азънра Лехieї) аа anъа 1493, (347).

» Фiла 287. Menглі-Гiреї o пъstiea, (пе Лехiea) Stefan a Moлдoвeї o ънгpozea, ънкiind ънtpe еї o вфъпtъ легътъръ прiп Міжлочiреа аъї Ioan, anъа 1493. (385)

---

*) Aлдoiлеа зоцie a аъї Ioan III фiїка аъї Toma Пaлеoлог чеа dупе трът ътъпънtор a Пелоponізлуї ші Морeї.

» Філа 313. Легътъра Хапъазї de Крim къ mapeле Stefan фiind de прiinцъ пentръ smepipea Лexieї, пъ пътea фi ѣndestъa de sirъръ ѣn пътерніка aъпцъ къ aчeste treї stъпънipї (Лexiea, Ѳнгapiea ші Бохemiea.) Menглi-Гipeї atърna de Sъatanъa че ера гata ъne-opї a съ apъta къ прiinцъ къtръ Ѳнгapiea ші Лexiea; ıap Stefan авea маї мълъ minte ші вървъцie de къt пътерї, слъбite de eл ѣn ръзвоaеле къ Търчiea.

» Філа 328. Къ toate aчestea mapeле Kneaz ѣnкъ apъta a sa бъпъ воiнцъ къtръ цiнepiле съў (Алексandръ фiнъл аъї Kazimiр Piга Лexieї) дъndъї de цiре къ Stefan ал Молдовеї ші Menглi-Гipeї съ ъnesк a treї ѣn паче къ Літва, ш. ч. л., апъа 1496, Маї 19, (377).

» Філа 329. Aчeastъ тъpiме de sъфлet къt съ вede пъ a пътрънs ne Алексandръ, ел къ гrosietate a ръспънs, къ пъ вede плекаре къtръ паче ѣn алiацiї nostрi Stefan ші Menггi-Гipeї, карiї пъ konteneск a дъштъni Літвеї, ш. ч. л.

» Філа 346. Noї am въzът къ de ла вакъа ал XV, s'a ашъzat noў dpit de moщenipe ѣn Posiea, дъпъ каре пъ фрацiї, чi фiї ераў прiimitорї мерітъазї de mapeле Kneaz, dap moaptea челъї маї маре фiнў a аъї Ioan (цiнepiле аъї Stefan Bodъ) a пъскът ѣntpeвape: чine трева съ фie moщenitop тропъазї, пепотъа Dimitpie саў фiнъа Basiлie Ioanoвічї. Mapeле Kneaz ера ѣn nedъмеріре, воерiї авеаў sokotinцe osebite: ънiї пъptinind Елeniї (фiїчiї аъї Stefан) ші жънелъї съў фiнў, алцii Софieї ші аъї Basiлie. Чеї ѣntъї ераў ѣn мъл маї маре пъмър, ѣndamnaцї de dparoste овщеаскъ къtръ mapinimosъa

tatъ лъї Dimitpie, ші de aчeea къ Елena epa înkъnцънратъ nъmaї de Ръші, нар Soфiea de maї mълцї Гречї, пеплъкъцї Marnaцiлop nostpi. Пpietenії Елenії înтъpeaъ къ Dimitpie фіpeще a moщenit dpitъa пъpinteлъї съъ aзъnpa mapeї Кнежії, de вine вoitopії Soфieї pъзnъndeaъ къ nenotъa nъ noate фi пpeфepat фіпълъї, ші înкъ къръea? aчeлъї чe съ tpaщe din съnцeле înnъpaцiлop Гречї, Soфiea ші Елena amъndoъ вікленe ші amбіцioase aвъnd зpъ întpe еле, пъzeaъ în фаца лъmіі взna кзвііnцъ.

În кърънd s'a dat de щire Stъnъnitopълпї despre зn комплот însemnътop, Dieaкъл Феодор Stpomiлов a înкpedinцat ne жзнеле Basiлie къ пъpinteле съъ вроещe a деклара ne nenot moщenitop. Aчest Dieak ші алцї oamenї tinepї фъpъ minte пpenзneaъ лъї Basiлie se nieapzъ ne Dimitpie, съ фзгъ ла Волоеда ші se nзe mъna ne Bistiepiea stъnъnitopнълъї, eї întaїnъ înmзлцeaъ комплотъа легъndзse npin цнpъminte se слзжeaскъ кз osъpdie фіпълъї înnposiва tatълъї domnitop. Ioan aзzind aчeasta s'a anpins de mъnie, ne вinoваціі i'aъ лзat în чepчetape, ші dзnъ mъptзpisipea skoasъ npin skinцнpї s'aъ ші nedensit ne ръъл Moсквеї. Mъniea лъї Ioan a къzзt ші aззnpa Soфieї; aзzind къ ла ea ap фi зmблъnd ніще връжitoape кз бзpзene, еле s'aъ npins ші dзnъ къзtape s'aъ înekat în ana Moсквеї. De atзnчea stъnъnitopнъл nъ вроea съ вadъ ne soцiea sa, кїчї пpenзneа къ ea авea de гъnd съ otръвeaскъ ne nopъsa Елena ші ne Dimitpie.

Елena tpiзmфa; mapeле Kneaz neїntъpziet a nзmit ne фіпъл eї moщenitop, ші л'a înkopзnat кз коропа

monapхіaop. Din векіme пъstopiї dъховнічещї a Posieї вінекъвънta пе stъпънitopї ла sъіpea лор пе вкаън, ші ачeastъ цeremonie съ фъчea ın вiserікъ dap хронікарiї векї nъ sınъn алtъ nімік. Аіче ınsъ ıntъьа оаръ вedeш ınkoronapea Цapълъї deskpisъ kъ de amъpъntъa. În zioa хотърътъ ınъa 1498, Февръpie 3, stъпънitopıъa ъpmat de toatъ кърtea, бóерiї ші amплоıацiї dъчea пе жънeле ın въpstъ de чінчıspрezече anї, Dimitpie, ла вiserіка katedpaлъ a adopmiреї, ънde Mitpoпoлitъa kъ чінчї Eпiskопї, mълцї Apximandpiцї ші Iгumenї кънтаў pъгъчıneа Nъskътoaреї de D-zeў ші фъкъторıълъї de minънї Петръ. În міжлокъл вiserічiї sta ınъlцat ън anвon kъ treї stpane, пentpъ stъпънitop, Dimitpie ші Mitpoпoлitъa. În anpoпіере de ачest лок ераў ашъzate пе o тазъ коpona ші бартеле monomaxiлop. Dъпъ pъгъчıne, Ioan ші Mitpoпoлitъa s'аў ашъzat: Dimitpie sta ınaintea лор пе чea маї de sъs treaптъ a anвonълъї. Ioan zise: « Пъpinte Mitpoпoлite din векіme stpътошiї « пощpi da кпежіea таре челор ıntъї аї съї фiї, еў « asъmine am вінекъвънtat ла ea пе чел ıntъї ал « меў пъскът Ioan, dap dъпъ воinца лъї D-zeў ел « nъmaї este, вінекъвънtez astъzї пе nепotъa меў Di« mitpie фіıъл съў, пе лънгъ mine ші dъпъ mine Ma« ре Кneaz a Вladimipълъї, a Москвеї, a Новгородъ« лъї: ші тъ пъpinte dъї лъї бънакъвънtape. » Mitpoпoлitъл a аръtat жънeлъї Кneaz съ пъшaскъ пе Anвon, s'a ръdікат, л'a благослovit пе Dimitpie къ кръчea ші пsindъї тъпа пе кап ın аъz съ ръга: « Ка D-zeў ımпъратъл ımпъpaцiлop din сфънтъл съў « лъкаш съ віневоıаскъ a съ вita къ dparoste aзънpa

« аѫ Dimitpie, съ'л ѧпpedniчeaskъ a фi ѧns кѫ ѫп-
« тѫл de лeтn a бyкѫpieĭ, a пpiimi пѫтepe de sѫs,
« кopona ші skiптpѫл ѧтпъpъцieĭ, ka съ шaze жѫпe-
« лe пe skaѵпѫл dpeптъцiĭ, съ se ѧпгpъdeaskъ кѫ ap-
« ma Sфънтѫаѫ Dѫx, ші кѫ бpaц пѫтepпiк съ вipъe
« пopoadeлe aчeлe вapбape: съ лъкѫьaskъ ѧn iпima
« аѫ фaпtъ бѫпъ, кpediпцъ кѫpatъ ші dpeптate.»
Dѫпъ aчeasta doĭ Apхimandpiцĭ aў adѫs бapтeлe:
Mitpoпoлitѫл фъкънd asѫпpa аѫ Dimitpie semпѫл
кpѫчeĭ лe-aў dat ѧn тъпa лѫ Ioan, кapeлe лe-aў ші
пѫs пe пепotѫл съў — Mitpoпoлitѫл кѫ гaas лin a po-
stit ѫpтъtoapeлe: « Dѫmnezeѫлe a tot цiitopѫлe ші
« ѧтпъpate aл вакѫpiлop! aчest om пътънteaп de
« tine opънdѫit цap плeaкъ kaпѫл кѫ pѫгъ къ-
« тр tine stъпънѫл аѫmeĭ, пъzeщe'л пe eл sѫвt ako-
« перетънтѫл тъў, dpeптate ші паче stpълѫчeaskъ ѧn
« ziлeлe аѫ, ka съ вieцѫim ші noĭ кѫ eл ѧn лiniщe
« ѧn кѫpъцъniea sѫфлetѫлѫ.» Apхimandpiцiĭ adѫse ко-
pona, Ioan o лъъ din тъпa Apхiпъstopѫлѫ ші o пѫ-
se пe кaпѫл пепotѫлѫ съў. Mitpoпoлitѫл zise: « ѧn
« пѫmeлe Tatълѫ ші a Фiѭлѫ ші a Sфънtѫлѫ Dѫx.»
Dѫпъ ektenie ші pѫгъчѭпe къtpъ пъskътoapea de
Dѫmnezeў, mapeлe Kneaz ші Mitpoпoлitѫл s'aў пѫs
ѧn лoкѫpiлe лop. Apхideaкonѫл de пe Ambon a stpi-
гat mѫцĭ aпĭ amъndѫpop stъпънitopiлop, dѫпъ eл
toцĭ пpeoцiĭ ші diaкoniĭ, Mitpoпoлitѫл pъdikънdѫse
ѧтпpeѫпъ кѫ Eпiskoпiĭ aў фeлiчitat пe вѫп ші пе
пепot; aseminea фiiĭ stъпънitopѫлѫ, boєpiĭ ші toцĭ
aчeĭ maĭ ѧnsemnaцĭ ѧn pапгѫpĭ. Sпpe ѧпkiepe Ioan a
zis жѫпeлѫ Kлeaz: « Nепoate Dimitpie eў цeam хъ-
« pъzit ші te-am бiпe-кѫвънtat лa Mape Knежie; dap
« tѫ sъ aĭвĭ фpiка аѫ Dѫmnezeў ѧn iпimъ, съ ѫвeщĭ

« dpentatea, miла, ші съ ѧнгріжеџї пентрѫ тоатъ кре-
« џінѫтatea. » Dѫнъ літѫргіе Ioan s'a ѧнторѕ лa нa-
латѫл съѫ : ѭар Dimitpie ѧn коронъ ші барте петре-
кѫт de тоџї фііѓ ѕтъпънitорѭлѫї, (афаръ de Basiлie)
ѧмпрезнъ кѫ воерії a тeps лa Katedpaла Архангелѫ-
лѫї Міхаіл ші a вѫнеї Bestipї, ѧnde фіѭл лѫї Ioan,
ѭрії, лa пресерat ѧn ѫшъ кѫвanї de aѫp ші apџint
(410). ѦЛn ачea zi a фost ѫn помпоѕ osпъџ лa ѕtъ-
пънitор пентрѫ тоџї ачеї Dѫховніčещї ші лѫмеџї
амплоеаџї, desmepdѫnd пе жѫпелe Dimitpie, ел ѭ
дърѕit o крѫче кѫ лапџѫ de aѫp, o ѧнчінгътоape кѫ
пietpe скѫмпе ші Крабіea ѧn кіпѫл inimiї de лa Aѫ-
гѫѕt Кesap, (411).

» Кѫ тоate ѧnѕъ ачeѕte semne de dpapoѕte кътръ
пепот, ѧнгpozitoapea фрѫнте a лѫї Ioan ѧнфъцоша
o тѫрвѫape пътimitoape a ѕѫфлетѫлѫї, ѧнкът чеї маї
neadopmiџї de біне воitорї a Елenеї, ѧnѕѫшї ачеї ка-
рії кѫ a лор пърї ші ѧнтеџape аѫ ѧнтърѣтат тънiea
лѫї Ioan aѕѫпpa Софіеї ші Basiлie, пѫ ѧndрѫѕnea ѕъ
ѕе бѫкѫpe, ѧнгріжindѫѕe desпpe скімвape. Фріка лѫї
ера фоарте тeмелнікъ. Ioan ѧшї ѭбіea соџіea, seaѕ
чел пџin чinstea ѧn ea віца ѫнѫї вestit neam de ѧm-
пърaџї; доъzечї anї тръind кѫ ea ѧn ферічіpe ѕъ
ѕфѫтѕea ѧn тpевї, ші поate къ дѫнъ ѫнepѕtiџiea da-
тъ ші лa oameniї maрї, кpedea къ порокѫл Софіеї
ѧї adѫче ізвѫнde ѧn челe маї ѧnsemnътоape ѧнтpeпpin-
depї, ea авea дѫх istец Гpечеѕк (412) ші пpietenia
кѫpції. Basiлie a кърѣea пащере вestitъ пpin тiнѫ-
не (413) a фost атът de dopitъ татълѫї съѫ, пѫ пѫ-
тea фі лinsit кѫ totѫл de dpitѫл dparosteї лѫї. Dap
тpекѫ ѫn an: Posiea съ ѧнтърisъ ѧn ideea къ Dimi-
тpіе, ѭбітѫл ші непріхънітѫл ѧn пѫpтърї фіѭ a ѫпѫї

пърinte nezitat dzнъ noвiла бървъцie ши nenot a dol тарi stъпънitori (414) ва фi Монархза ei. Съ deскoneріръ инъ къ вzнза а инфрzнzeцat къ коронъ не avest жzне ка не o жертвъ тenitъ supe neipe.

» Фiла 363. Szпърat не Stефан пентрz ръзъпiрea Брaзлавзлzi, ea (Алексandrъ Прinцza Лitoвei) вроеа съ se oцeзскъ азупра Молdoвei. Мареле Kneaz (Ioan) ia пропzs съ пz szпере не aлiatza Moсквei.— « Eз пзрzреа am пъдъждzit, ia ръспzнзз « Алексandrъ, къ цiпереле цi e maї скzmп de къt « кzзкрz, dap вzd din инпротивъ. » — Ла anza 1499 a venit ла Moсква boaza de ла Литва Маршалза stanislав Глевовiчi ши инфъцoшindzse ла Ioan ia вorвit avestea ин пzмеле прinцzлzi съз : (434) — « Supe « пазчереа ta, ал nostrъ фрate, eз am инкiet инсфър- « шit азгzтzръ de dпaroste ши прietenzz къ Воево- « dza Молdoвei Stефan. Астzзi am азzit къ Szлtanza « Баezet, съ рzdiкъ азупра лzi къ toate пзтерiле ка съ « szпze Молdova. Фрацii mei Рiцii Zнгарiei, Бохе- « miei ши Лехiei вроеск инпрezнъ къ mine съ o ане- « ре. Фii ши тz ал nostrъ копалкрzтор инротiва « инръзтzцitzzлzi dzшman общеск, кареле пънъ акzм « stзпънеще maї мzлte марi инпъръцii креццinецi. « Цара лzi Stефан este ингрzdipe a тzтzрор a ле поа- « stpe ; dakъ Szлtanza o ва szпzne, ва фi de прimеж- « die ши пентрz noi ши пентрz tine. »

» Фiла 365. Цiind грелеле инпрецnърzрi a Воеводzлzi Молdoвei, Ioan nzi sta инротивъ de a съ инпъка къ Литва.

» Фiла 379. Dzнъ dopinца de a компaiка непорочiреа цiперiлzi съз, (Алексandrъ) мареле Kneaz съ сълеа съ рzdiче азупрzи ши не Stефan ал Молdoвei

карелѣ прin трактатърї ера ѧndatopitop a da aцѫторъ Posiеї ла ѧntъmпlaare de ръзбоѫ къ Літва (460).

ѧ Філа 370. ѧn aчeeaшї вреme Stefan aл Молdoвеї фолosindзse de ѧmпpeцѫърърї аѫ лзат къ ръзboѫ пе Dnestrъ, Колimiea, Галічі, Sneatin, Крasnoe (498) ші къ aчeea a sлъвit пѫtepea Лехіеї ; къ toate къ акума ніч маї гъndea съ коплзкpeze intepeселор noastpe ; къчї авea маре dpentate de nemзлцѫmіре aзѫnpa лзї Ioan. Апроапе ла трей анї вълзва прinцесъ Елena ѧn тіжлокъл кърцїї Москвеї ѧmпpezпъ къ фіѫл съѫ Dimitpie съ афла ка ѧn sзpгѫnie, пъръsiтъ de прietenїї de маї ѧnainte, ameninцатъ de ръoa плекаре a мareлзї Kneaz ші de ѫpa Софіеї, поate къ съ вор фі deскoперit din noѫ neeptate черкърї a amвіцioaseї Елenїї, саѫ ворвеле nemъsзpate a nemзлцѫmіреї еї, а скървіt пе вокръ-съѫ, саѫ пъра ѧa ѧnфъцїшat пе поръsa ѧn кіп de o прімеждioasъ ѫneлtitoape de комплот : пѫ щім ; ѧnsъ Ioan de odatъ (ла анзл 1502) s'a мънieat aзѫnpa Елenїї ші aзѫnpa лзї Dimitpie, ѧa пѫs sѫвt пазъ, a опpit пе nenot de a se маї пѫmi маре Kneaz, ші ніч макар de a фі nomenit ла рѫцеле вiseрічещї, ѧap dѫпъ доъ зіле a деклapat пе фіѫл съѫ Basiлie Domnѫ Моцenitop тponзлзї a toatъ Posiea (499). Dimitpie авeea ѧmплinise 18 анї ѧn a sa жѫnie, ел пѫ пѫtea фі ѧnsemnat ѫneлtitop a маїчеї сале, ші de ap фі фost ea адевърат віноват. Nopodзлзї ѧї пъреа ръѫ de ел, къ toate къ ніч чеї dѫховніческї, ніч Магнацїї пѫ кѫteza a прiхъni съntenца postitъ de samodepжещі. Dap Posiea a пierdзt прietешѫгзл лзї Stefan : кърѫntзл ероѫ a Молdoвеї скървit de nenopочіpea фіїчїї ші nenotзлзї съѫ, a ѫpът пе Ioan ші toatъ siлinца ѧnцелептзлзї Менглі-

Гіреї нъ ѫ пътът ѧмпъка, Мареле Кneaz ѫвea съ'шї ѧмпаіпeaскъ пъmaї a sa воіпцъ, пъ съфереа черіре ѧпгъмфate, шї supe ръспънs ла ѧntребареа Хапълъї de Крim : пentръ че Dimitpie e лinsit de moщeniреа пъріntéaскъ ? Ioan a zis : — « Міла mea a sъit пe пе« пot ла treaпtъ de Domnitop, ѫар пemіла 'л a ско« борът, къчї ел шї maїкъsa m'a sъпърat, съ ѧnaintea« zъ aчеї карії slъжesк шї adък плъчере, ѫар каре « съ поартъ къ гposietate пentръ че съ se ѧnainte« ze ? » — Елena de скърбъ шї de тъхнічѫne s'a sъвършit din вieaцъ ла Гeпаріea anъл 1505. — Іар пeпopочітъл фіѫл eї, fostъл moщenitop Moпархіеї Ръseщї, a ръmas sъвт пazъ ка ън вinoват de stat; niтea пъ авea ла ел ѧntpape, афаръ de ън тік пътър de slъzцї шї пъzitopi. Къ toate aчestea, desвinapea ѧntpe Stефan шї mapeле Kneaz пъ a adъs niskaїва ѧnsemпътoape ъртърї, афаръ пъmaї къ чел ѧntъї a onpit soлії nostpi шї пe aptistiї Italіenї че вeпeaў de ла Poma ла Moсква, desпpe каре Ioan a skpis пъ пъmaї лъї Menглі-Гіреї dap шї sъlatanълъї de Кала фіѫлъї лъї Baezet, pъгъndъise съ пъе міжлочіторї пentръ asemine Кълкаре a dpitълъї попълар. Стефan a слобozit пe soлї. Ън zadap Piга Алексandръ съ сълea ал ѧndълека ка съ se факъ актівъл dъшman Posieї шї алiat Лехіеї : Стефан п'a вpoit съ'ї ѧntoаркъ бірuita de ел провінціea Dnistpълъї пъпъ ла съвършіpea sa. Aчest mape бърбат a тъpit ла anъл 1504, rata de a ѧnkide окії пentръ вечнічіе ; ел a свътъit пe Bordan фіѫл съў шї пe боерії чеї марї ка съ se sъпъe Iмпеpieї Otomane zikъnd : « Щіў къ mi-a « fost de греў a цine dpitъл de stъпънitop neатър« nat, вої пъ sinteцї ѧn stapé de a въ лънta къ Baezet,

« ші нѫмаі кѫт вецї рѫinea пatpiea, маі 'вine кѫ вѫ-
« па-воinцѫ, съ desidaцї aчeea чe пѫ пѫтецї пъstpa. »
Bordan a прiiмit aѕѫпpa sa окърмѫiре маі тпаатъ a
Sѫatanѫaцї, ші глopiea Moлdoвeї s'a stins кѫ Domnѫa
Stефan, ка o iякѫsitъ кpeaцie a тapeлуї съѫ sуфлet.

» Фiла 467. Кѫ нѫтepea, кѫ рѫndѫeaла, кѫ бър-
вѫцiea ощipeї ші a кomandipiлop вipѫind de aa Siвip
пънъ aa Eмвox ші Desna. (Ioan III) пѫ авea sуфлet
de ощean. « Кѫskpѫa meѫ, ziчea de eл Stефan aл
« Moлdoвeї, e ѫn om кѫpioz: шъde акаsъ 'съ вese-
« леще, doapme лiniщit ші тpiѫmфъ aѕѫпpa dѫиmani-
« лop. Eѫ de anѫpѫea къларе пe кѫmпѫa вѫтълaїeї
« кѫ гpeѫ тmї not anъpa цapa. »— *)

*) Aa notiga 547. Gerbenstein. Comment. Фiла 8. Stephanus, crebro in conviviis eius mentionem faciens, diceret: illum domi sedendo et dormitando imperium suum augere; se vero pugnando quotidie vix limites defendere posse.

Трadѫцia aчestop фparmente ni s'a тmпъpтъmit ѫn Moлdaвia de apietenѫa nostpѫ D-aѕї Ara Kostaki Nerpѫцi.

ISTORIA ЦĂRII ROMĂNEЦI,
de ла 1689—1700, de
Маре́ле Логофът Radu Грекеанu.
(Ўрмаре)

КАП 37.

Пентрu копачеле ѣмпърaцieĭ, ка пре unde aŭ fost, anume пъn ла Търгoвiшte, unde aŭ трекут ѣмпърaцiea dечindea ла Nikonoia.

Ѣnsă de време че кu кале este шi копачеле anume съ se sпze, пре unde aŭ mersŭ ѣмпърaцiea, нaтă aша ле пĭnem шi ле пĭmim, каре пре unde aŭ fost орăndзite. Ръdikăndзse ѣмпърaцiea de ла Магдавiĭ, aŭ mersŭ ла копакuл de ла Храstĭ, unde нaрăшĭ пре Domnuл Biзirĭea л'aŭ кemat de s'aŭ ѣмпрeзnat, авзnd мăлă вороавă пentрu трeвiле цăрiĭ. De аколо aŭ mersŭ ла копакuл de ла Мъчешĭ, ла aчest копак s'aŭ ѣмпрeзnat Domnuл кu Хanuл Seлim Гереĭ, авзnd шi ел мăлă вороавă пentрu цaръ шi пentрu трeвiле ѣмпърaцieĭ, ла каре копак aŭ трimis ѣmпъратuл пре Хasiкi Ага, de aŭ ѣntреват пре Domnŭ deoseвĭ, шi de алте трeвĭ але лор ѣмпърътещĭ. De аколо aŭ mersŭ ла копакuл de ла Чovanuл ѣmпротiва Ореовiĭ, трекănd апа Жiĭнăзĭ пре din жos de мъпъстiреа Sadовiĭ пре под mereŭ, карele Domnuл maĭ nainte трimesese de'л фъкзse, пре Калоţ Логофът Бiлчineanuл, шi пре Dзmiтрашкu Кънitan Хърцitoнanuл, шi Преda Zътреanuл вътафuл Бънeскŭ ла вкатззĭ, Кpaioвiĭ шi алте

кънетенїĭ, de аколо аў venit ла копакъл de ла Орлеа, аічеа аў кетат Візірнъл пре Domnў de л'аў ѣмбрькат къ кафtan ѣмпрежпъ къ 12 боѥарї de ѣntoарчере, къчї de ла Търнў ера съ'ї dea вое съ se ѣntoаркъ ѣn царьшї ла скаъп, арътъnd Візірнъл ші фъгъdъinца de міле sпре царъ, зікъnd къ ѣмпъръціea ва фаче мъле міле църїĭ пептръ слъжбеле ші алтеле че аў арътат ші аў фъкът Domnъл. Dъпъ ачеea аў venit ѣмпъръціea ла Търнў, трекъnd апа Олтълъї пре под стътъторнў, каре ѥаръшї Domnъл trimisese маї наinte боѥарї de'л фъкъse, апѣme, пре Бъпea вел Арташ, пре Първ Логофътъл Фъркъшапъ, ші пре Барв Пітарнъ Бърsескъ, ші пре алцї боѥарї къпетенїĭ. Sosind дечї ѣмпъръціea ла Dъпъре ла Търнў, ѣмпотіва Нікопоїĭ, ші stъnd Domnъл къ боѥарїĭ ші алте къпетенїĭ че ера лъпгъ Domnъл, s'аў ѣпkinat ѣnaintea ѣmпъратълъї, ші ѣndatъ, кът аў deскълікат ѣmпъратъл ѣn вad, аў кетат пре Domnў de л'аў ѣмбръкат къ кафtan, dъndъ'ї ші ферman de domnie поъ, datънаў вое съ se ѣntoаркъ ла скаъп ѣпапої. Ші аша dъпъ ачеea ѣmпъратъл пъindъse ѣn каік, аў трекът Dъпъреа de чеea парte ла Нікопое, ѥар Domnъл ѣпкъ треї зіле пе лок акодеа къ табъра de o латърї ѣn къmпў аў маї шъzът, ка съ'шї каъte къ вistіepіa ѣmпърътeaскъ de mъle але църїĭ треві, пъsърї ші грелe певоі че авеа nesпъse. Атънчеа акодеа кът аў маї шъzът, ші къцї-ва Nemцї de ла Търчї ші de ла Тътарї аў ръскътпърат, ѣntръ каре аў фost ші ѣn Ioan Корad Хъвер ѣл кема, че ера komisарнў ощїĭ Nemцещї, adекъ ка ѣn Bistіepнў, кът ѣї зік de toate требіле ощїĭ ел пъртътор de гріжъ фъsese, ші алцї oamenї de чinste къпitanї s'аў ръскътпърат. Дечї ла Октом-

вріе 7 зіле аѫ пѫрчес ші Domniea de аколо скѫлъндзсе с'аѫ ынторсѫ ынапої, віind нарѫшї пре ла Брънковенї ла Търговіще, ѫнде ла Октомвріе 13, кѫ міла лѫї Дѫмнезеѫ аѫ сосіт, ші пре тоцї аї касії Мъріей сале ынпреѫнъ ші кѫ алтъ боеріме че ера аколо съпътошї афлъндѫ'ї, пѫінтеа аѫ маї шѫзѫт, дечї кѫ тотѫл с'аѫ ръдікат де аѫ венit ла скаѫн ла Бъкѫрещї, ла Октомвріе 20 де зіле, ынтрънд кѫ алаиѫ маре ші фрѫмос, дѫпъ кѫм с'аѫ кѫвенit ші овічеѫ есте, ші дѫпъ че ла кѫртеа domneaскъ аѫ ынтрат ші ын скаѫн аѫ шѫзѫт, дат'аѫ де с'аѫ чітіт ферманул ѫмпъратѫлѫї каре ї dedese de ынoіреа Domnieї, ын Діванул чел маре, ынтрѫ аѫзѫл тѫтѫрор, фііnd Мітрополіт църеї Кір Teodosie, ші тоатъ алтъ боеріmea, ші къпетеніїле ші сълѫжіторіmea, ла оръндѫіала лор, ші кѫ тѫнѫріле ші кѫ пѫшчіле дѫnd с'аѫ фъкѫт вѫкѫріе де овце, тоцї, дѫnd лаѫдъ ші мѫлцѫмітъ лѫї Дѫмнезеѫ челѫї а тот пѫтернік, карелe тоате дѫпъ адъпкъ ынцелепчѫне, вѫпътате ші воіа са ле токтеще, ле поартъ ші ле фаче.

КАП 38.

Кѫm аѫ венit ынтр'ачest an мѫлте порунчї de ла ымпъраціе, черерї de вані ші de алтеле, de аѫ венit цара ла маре греї, ші de трecерea Тътарілор нар прін царь, ші de мерцерea Domnieї ла Търговіще.

Дѫпъ ачееа авѫт'аѫ Domniea паче ші ліпіще de нарпъ, нар кънd аѫ фost desпре прімъварь ынкъ de ла лѫна лѫї Феврѫаріе л. 7204, ынчепънd Тѫрчії a фаче нарѫшї гѫтіре de oaste ын мѫлте пърцї, мѫлте греле орънdзелї неste ачeastъ тікълоазъ царь аѫ рънdзіт, нѫ нѫмаї сѫme de вані мѫлцї a da, чі ші каї

тѫцѫ, ші воі, ші оі, ші карь тѫлте къ воі deoseвь, челе съ tpiміцъ ла Белігrad, алтеле ла Тітішоара, алтеле ла четъціле de ла Bozia, фііnd порънкъ ка съ dреагъ ачеле четъці, ші азънра ачestora вепіа фермапърі dінъ фермапърі, къ грабъ таре tot къ Аці de ла ітпъръціе, къt ші Domnъл ші вонарій ітій піердеа mintea ші сфатъл, каре порънкъ маі nainte съ факъ. toate греле фііnd ші грабніче, карele пъ s'аў маі nomenit маі nainte ка ачeste гредъці пре ачeaстъ съракъ de царъ. Съваі къ de ва фі фost пъs ші ітпъръціі маі nainte, нар s'аў фost рѫdікат ка ачestea къ цара Молdовіі, ші къ цара Apdeaлълъі, нар ін времіле ачestea ажънгънd цара Молdовіі ла таре залъбічіне, de тѫлte ші nesпъse кълкърі ші пръзі, кънd de Тътарі, кънd de Леші, ші цара Apdeaлълъі фііnd стъпънірea Nemціlор, рътas'аў tot гредъ пре ачeastъ царъ, ші пътаі de аічea ле чereа toate къte тревъна, каре пъ пътea зіче nimenea къ ва маі sta чіневатІ пре пътънтъл ачesta, ічепънd ші sateле a se рѫsіпі de пъsъл че ера пе царъ. Пептрь къ жалвеле Domnълъі ші але сърачілор пъ se asкълата ла чеі марі стъпъніторі, къtънd ка ніще лъпі ръніторі, пътаі съ'шІ плineaскъ але лор къte ле тревъна, чі пътаі ла Dътnezeў ера пъdеждea; ші тъкар къ къ nesпъsъ певое a сърачілор, наръшІ къ тѫлть певоінцъ ші ківерпisіpe a Domnълъі, аў ажътat Dътnezeў de s'аў рѫdікat toate челе неste пътінцъ порънчі.

Інтр'ачeastъ нарпъ s'аў ітънплат mazълie ші лъі Kostandin Dъка Bodь din Молdова, цінеріле Мърієі sале лъі Kostandin Bodь Басарав, пептрь къ пъ пътea съ плineaскъ порънчіле къte ші de аколо ітпъръціea чereа, къ ін Domniea лъі ера totdeaъna a se

стрѫжї, кѫnd de Леш, кѫnd de Тѫtарї, кѫт ш ѩпѣш пофtіа съ se ліпseаскъ de ачea Domnіe, вѫzѫnd кѫ de че терцea, цара i se пѫstіецe ш невоіле i se ѩпгрежнazъ. Deчї daръ аѫ dat ѩмпърціea Domnіea лѫї Antіoхѫ, фечорѫл лѫї Kantemір, нар Kostandin Bodъ s'аѫ dѫs ла Поартъ, ш i s'аѫ фъкѫt прімінцъ вѫпъ de кътръ ѩмпърціе; ш рѫdікѫndѫ'ш пре Doamnъsa ш toатъ каsa лѫї, datѫ'наѫ ѩмпърціea вое съ шazъ ла каsa лѫї кѫ паче ѩп Царіград.

Iар кѫnd аѫ фost ла лѫna лѫї Маѩѫ, авѫnd Domnіea чева рѫзѫфларе, dѫпъ че toate ѩмпърtецілe порѫнчї ѩмплnіse, кѫm s'аѫ zіs maї sѫs, ешіt'аѫ Domnѫл ѩп прітбларе supe satѫл Мърієї sале Обілецій, вре о 10 зіле зъбовind. Deчї пѫmaї de кът нарѫшї ѫп Агъ de ла ѩмпърціе soseцe, anѫme Мехmet Ага, че ера кѫмпараціваш ѩмпърtesк, (каре den Фрънкѫ se tѫрчise), кѫ порѫнкъ ѩмпърtеаскъ ла Domnѫ віind, ка съ гtеаскъ Domnѫл den царъ 100 de кіле de заxерea, o seатъ съ se stрънгъ ла Бъкѫрещ, o seатъ ла Търговіще, съ фіе de треаба оцілор, авѫnd ѩмпърціea гѫnd съ віе пре аічea пріп царъ, съ треакъ ла Apdeал, ка de ва пѫtea съ ѫа Apdeалѫл de sѫnt sпънпъпірea Nemцілор.

Iар апої, пѫ прекѫт пофtіа еї a фаче, ле терцea, чі прекѫт вретea ей кета, аша ѫрта, къ чea маї таре гріжъ a лор ера tot desпре Беліград. Dрепt ачeea ѩпцелегѫnd къ Nemцій мергѫ asѫпра Tетішоареї, s'аѫ порnіt ш ѩмпърціea supe Беліград a терце, кѫ toate оціле, трімінцѫnd ш ла Хапѫл порѫнкъ, ка съ трімінцъ o seатъ de Тѫtарї, съ теаргъ кѫ ѩмпърціea, пептрѫ къ Хапѫл пѫ пѫtea съ віе авѫnd нарѫшї пъs desпре Moскалї, віind нарѫшї грелe оцї moскълецї

aѕнpa Azakѣaѣĭ, шi aвea Tѣtapiĭ гpiжъ mape, ѕъ пѫ aĭвъ пpimeжdie desnpe dъншиĭ. Dpent ѧчeea шi пѫцintiкъ oaste tѣtъpaѕкъ s'aĭ ръndѣit desnpe ѧmпъpѫцie, pъdikѣnd пpe Iaл Agaѕъ de ла Бѫцeakĭ, кѫ o seamъ de Tѣtapĭ, de aĭ mepѕĭ dънъ ѧmпъpѫцie, кърора фiindѣле тречереа нар пpiп царъ, нар пагѣвъ Domnieĭ шi цъpiĭ s'aĭ фъкѫт, тpimeцѣndѣле поклоане, шi копаче фъкѣndѣле, dѫнъ пъгѣneѕкѫ лор овiчеиĭ, фъръ алте жафѣpĭ шi ѕtpikъчиѫнĭ, че ѕѣnt овiчпѣiцĭ а фаче кpещiнiлор, пре ѫnde ap ажѣnце еĭ. Iap Domnѣлѣĭ вiindѣĭ поpѣпкъ ѧmпъpѣteaѕкъ, ка ѕъ нaѕъ din ѕкаѣn ѕъ вie ѕnpe mѣnte ла плаиъpĭ, ѕъ пъzeaѕкъ цара, s'aĭ pъdikat de ла Бѫкypещĭ шi aĭ вeпit ла Търговiце ла лѣпа лѣĭ Iѣлie 11. Шi ѧndatъ dѫнъ вепipea Мъpieĭ ѕале вепit'aĭ вeѕte de ла тapцine, кѫ maĭ вine ѫи Sѣлtan, anѣme Шаiпaz Гepeĭ, фечорѣл Хапѣлѣĭ нар кѫ o seamъ de Tѣtapĭ, ѕъ ѧntpe ѧи царъ, ѕъ тeapгъ dѫнъ ѧmпъpѫцie. Кърора шi лор ле аĭ ръndѣit вite de копаче, шi ле аĭ тpimis шi поклоане ѧnainte, вапĭ шi алтеле че s'aĭ овiчпѣit пъгѣniĭ a лѣa, de кънd s'aĭ ѧnчепѣт oastea Бечнѣлĭ. Шi ѧnest Sѣлtan n'aĭ пpiimit ѕъ нa maĭ пццin, чi токта ка mi Хапѣл кънd ap фi, аĭ чepѣt ка ѕъ'Ĭ dea, apътѣnd лаѣдъ шi ѕпѣiмънтърĭ, къ de пѫ i se ва фаче dѫнъ черереа лор, ѕъ ва tinde шi ѕnpe Бѫкypещĭ a вeni, шi вор фаче мѣлте реле. Dpent ачeea шi Domnѣлѣĭ ĭ ера a тpimite ка ѕъ'Ĭ пaineaѕкъ пофта пентрѫ фолоѕѣл вietiĭ църĭ, карелe пре ла Dieĭ ла 10 ziле але лѣпiĭ лѣĭ Авгѣѕt, аĭ тpекѣт Dѫнъpea тepгѣnd ла Белiград dѫнъ ѧmпъpѫцie.

КАП 39.

Кът аў мерѕў ѣмпъратъл Stalan Mѵstafa ла Белiграd, шi ръѕвоiл че аў фъкѵт Тѵрчiї кѵ Немцiї.

Iар ѣмпъръцiea ла Iѵлie 23 de зiле, sosind ла Белiграd, фъкѵт'аў sфat съ меаргъ съ лобеаскъ ла Петроварadin, апоі пѵмаі de кът венindѵле веste кѵткъ оцiле Немцещі аў мерѕў аѕѵпра Темішоареі de o аў околt, лъsat'аў de ачеea ѣмпъръцiea sфatѵл чел dintъі, шi пѵмаі de кът ла 27 але лѵніі лѵі Iѵлie, s'аў ръdикат кѵ toatъ пѵтереа, шi трекѵnd Dѵнъреа de чeastъ парте аў мерѕў sпре Тимішоаръ. Немцiї кѵт аў прins de веste къ мерг Тѵрчiї, аў лъsat Тимішоара, шi s'аў трas маі ла къmпie, ка съ se лобеаскъ кѵ Тѵрчiї, къ нiчі ла dъншiї пѵ ера проастъ пѵтере шi гѵтipe, фiind Dѵка de Saкsonia кап маі маре оцiлор. Каре афлѵnd Тѵрчiї, врѵт'аў съ маі факъ ѣншълъчнѵne ка doар ар апѵка о фърътъ de iзвѵndъ ка шi ѣn трекѵтѵл an, шi афлѵnd de o тавъръ маі мiкъ Немцеаскъ че ера ла Titeл пре апа Tiseї, порнiтѵs'аў a мерце аѕѵпра ачелора; кар нiчі кѵ ачestў sфat п'аў пѵтѵt немерi, къ тавъра чea маре Немцеаскъ ѣпкъ s'аў порнit dѵнъ dъншiї, къчі кѵ Тѵрчiї мѵнчea ка съ ѣншале прę Немцi, кар Немцiї мѵнчea съ'і копiрiнзъ ла ачеле локѵрі съ'і ватъ. Аша dар вѵзѵnd Тѵрчiї къ s'аў скъпат de sфатѵл лор, шi времea ѣі sтръмторeазъ, шi Немцiї венiа аѕѵпра лор, ле аў къѵтat a sта de ръzвоў, фацъ ла фацъ, шi аў фъкѵт метерez de каръ. Дечі кѵnd аў фost ла Авгѵst 16 зiле, s'аў ловit Немцiї кѵ Тѵрчiї

ші s'аў фъкѫт ръзвоіѣ ѧнфрікошат, фъкѫндѫse маре отор, прекѫм аў sпѫs чеї че аколо ѧn ръзвоіѣ аў фost, къ doъ ші треї пърцї вор фі къzѫт de Тѫрчї, ші o пarte de Nemцї, къt zік, къ de пѫ ar фі ѧnoпtat кѫрѫnd ѧntр'ачea zi, ар фі фost izбѫnda Nemцілор, чі ѧnoпtѫnd s'аў koпtenit ръzвоіѣa, Nemції ѧnкъ sфършѫnd zaxереоa, къчї вре o 20 de zіле трекѫse, кът аў ѫтбдat din лок ѧn лок пъпъ a se лові кѫ Тѫрчії. Ѧn noaптea ачeea s'аў маї tpas ѧnапоі ка sъ'шї ѧa zaxереоa, гѫndind къ se вор траце Тѫрчії dѫпъ dъпшії, ка sъ ѧasъ ла лок маї ларгѣ sъ se батъ, къ аколо ера stръмtoape, ѧар Тѫрчії nімік n'аў stѫtѫt, чі s'аў ѧпвъртежіt ѧнапоі. Ші аша izбѫnda пічї a ѫпора пічї a алтора n'аў фost, кът dѫпъ ѧntoарчереа Тѫрчілор пічї Nemції nіміка пѫ s'аў маї мішкат a мерце dѫпъ dъпшії. Къzѫt'a ѧntр'ачest ръzвоіѣ капете марї, ші de o пarte ші de алта, кът de ла Тѫрчї аў періt Мѫstафа Паша фрателе Візірѣлѫї, ші s'аў ръпit Eпічеар Ага, ші алцї пашї, de ла Nemцї аў періt Хаізлер Гіпърарѣла, ші Болот Гіпърарѣла. Ші аша ѧntр'ачest кіп, ші ръsвоіѣa de estimп s'аў ѧntъмплат. Deчї ѧnторкѫndѫse Тѫрчії ѧнапоі ла 28 але лѫї Авгѫst, аў трекѫt Dѫпъреа ла Беліград, ші аколо sosind ѧmпърѫціea кътъ-ва вре̃ме аў stѫtѫt, пентрѫ ка sъ вазъ de Nemцї, ѧnкотро se вор маї порні, ші че вор фаче. Ші аша stѫnd еї пре ачea зокоteалъ, леаў sosit вeste de ла Хапъл, кѫm кът biind ѫтпъратъл Москалѫї, Цар Петрѫ ѧnsѫшї, кѫ пѫtере маре asѫпра Азакалѫї, ші ѧnкѫпжърѫndѫa кѫ ръzвоіѣ, n'аў пѫtѫt пічї Тѫрчії че s'аў афлат аколо, пічї Тѫтарії sъї stea ѧmпротівъ, чі кѫ sавіea л'аў лѫat. Каре вeste ла маре тѫрвѫраре ші гріжъ, аў adѫs пре ѧm-

пъратъ, ші пре тоате къпетенііле челе марі, кът німіка н'аў маі зъбовіт ымпъръціеа ла Белиград, чі с'аў рădікат къ тотъ ла Септемвріе 21 де с'аў дъс ла Одріў, сосінд ла Октомвріе 15.

Іаръ Домніеа афлъндъсе тоатъ вара къ паче ла Търговіще, ындемнатъс'аў а фаче елещеа чел маре де ла Ілфов, лъпгъ фънтъна Цігапълуі, кареле маі ден наінте време-ера фъкът де ръпосатъл Костандін Водъ чел Бътрън, ші аў стътът пънъ ла Радъ Водъ фечоръл луі Леон Водъ. Дечі авестъ Радъл Водъ аў, пъс де л'аў тъят, ші апоі пе л'аў маі дрес, чі л'аў лъсат де с'аў стрікат де тот, яр Мъріа са Костандін Водъ аў пъс де л'аў фъкът де іпоавъ, фоарте лъкръ фрътос ші мінънат. Апоі віінд времеа кълеслъі віілор аў терсъ Мъріа са ші ла Пітещі ымпреунъ къ Доамна Мъріеі сале, ші къ тоатъ каса ші къ тоці боіарій, де аў фост ла кълеслъ віілор, ші ші яръші фъръ зъбавъ с'аў ынвъртежіт ла Търговіще. Ші неste скъртъ време с'аў рădікат Мъріа са де аў венit ла скаунъл Бъкърецілор ла Октомвр: 29 де зіле, л. 7205. Ынъ ніч дespре тоамнъ п'аў пътът фі Мъріеа са ші цара фъръ стъпъраре despre Търчі, чі яр аў ынчепът а вені Аці de ла ымпъръціе къ фермандрі de черері de ваі, de каре Мъріеа са яр аў фъкът към аў пътът, ші с'аў мънтуіт.

КАП 40.

Пентрт зідірі че аў фъкът Мъріеа са, ші алте атъртрі каре ле аў ші съвършіт ынтр'ачест ан.

Ынтр'ачест an ла онтълеа din Домніеа Мъріеі сале, с'аў съвършіт ші мънъстіреа каре аў фъкът Мъріа

sa ла търгъл Ръмпікълуй, unde se прослъвеще adormirea Născătoarei de Dumnezeŭ stăpânii noastre, каре нар den пажіще ші den temeліе o aŭ zidit împrejurъ къ ункъл Мъріеї сале, Міхаїŭ Кантакозино вел Спътарїŭ, insъ тъпъstipe mare ші кънioaşъ къ кіліі de піатръ, ші четате împrejur, pentru къ фііnd ші ип лок ка ачела de este ип калеа оцілор ші маї мълтŭ a Тътарілор. Dpent aceea Мъріа sa aŭ nъs nevoinцъ împrejurъ къ ункъл Мъріеї сале, че s'aŭ zis маї зъs, de o aŭ фъкът къ търіе, ка мълтора зкъпаре ші апъраре съ фіе, каре къ міле intъrindzo, ші къ toate кът съ каде împodobindu o, ла sфънta ші Dumnezeiaska тъпъstipe de ла мунтеле Sinai o aŭ инкіпат supe вечніка nomenipe.

Ші наръшї tot intr'acest an aŭ съвършит Мъріа sa тъпъstipea че se кіамъ Mamzл den sud Вълчеа, каре este храмъл челуї dintre sфинцї пърінтеле nostrь Nікола Мирлікіїскій фъкъторъл de minунї, каре маї наinte era фъкът тъпъstioarъ de лемнŭ, ші se тръцеа desupe Бъзецї, ші веке фііnd de demult se strікase. Iar Dumneaeї жънъпеаsa Stanka, маїка Мъріеї сале, o aŭ фъкът de iznoavъ, insъ нар de лемнŭ, нар Мъріea sa dupъ ачеea маї трекънd кътъ-ва време, tot nu o aŭ лъsat a фі de лемнŭ, чі o aŭ nъs de o aŭ фъкът de піатръ den temeліе, ші o aŭ съвършit къ toate челе че требуіа.

Маї фъкът'аŭ Мъріea sa, пре лънгъ алтеле ші ачеasta, insъ tot intr'acest an. Ла търгъл Фокшанілор era ліпsъ маре de апъ de бът, къt фоарте ръŭ тръіа оаменії аколо, къ ші апа каре съ афла аколо, era съratъ ші реа, nu numaї чea къргътоаре чі ші пъцъріле de фъчea, tot аша реа era. Deчї

Мъріа ѕа мъzъnd o аінsъ маре ка ачееа, ші невое че авеа крещініĭ de апъ, пѵ s'аĭ аенеѕіt a фаче o потапъ ка ачееа, ніч аа келтѵіалъ пѵ s'аĭ ѵіtat, чі аĭ пѵѕ кѵ toatъ невоінца тещерĭ фънтънарĭ de аĭ adѵs o фънтънъ кѵ апъ фоарте бѵпъ ші ѧndeѕtѵдатъ фііnd. Ачеа фънтънъ ера денарte de търг, каде de доѵ чеазърĭ, ші аĭ фъкѵт Мъріа ѕа фънтънъ аѵminatъ акодо, ші вredнікъ de потапъ, каре п'аĭ фost маĭ наinte, ші este тѵтѵрор оатенілор пѵ пѵmaĭ чestор dinкоаче, чі ші човор den Moлdoва ші кълъторілор адънаре бѵпъ ші ѧndeѕtѵдатъ, ші Мъріеĭ ѕале ѕѵфлетеаскъ фолоѕінцъ.

КАП 41.

Пентрѵ невоіле че s'аĭ тѵтѵмплат църiĭ тѵтр'ачест ап de аа Тѵрчĭ, ші пентрѵ кълъторіеа Domnieĭ че аĭ кълъторіт аа Черпецĭ, ші de рѣѕпонѵа че аĭ авѵт ші estimаĭ Тѵрчіĭ ѵ Nемціĭ.

Deчĭ кѵnd аĭ фost ѧntр'аа поѵдеа an den Domніea Мъріеĭ ѕале, л. 7208, ѵар ѕе ѧngреѵе цара кѵ мѵлте dърĭ de аа ѧmпърѣціea Тѵркѵлѵĭ, маĭ кѵmплаіт de кѵm фѵѕеѕе ѧn чеіалалцĭ timпĭ пентрѵ гѣліріле оцілор че авеа, ші ѕире партеа Nемцілор ші ѕире партеа Мѵѕкалілор, кът пѵтеа зіче чінева къ пѵ ва ѕъ маĭ рътъе ѧn царъ ніч воĭ, ніч оае, ніч кал, ніч нimік фъръ вапĭ че ѕе da пре ѵnde ѕе. орѵndѵѧ, de каре ѕе афла Domniea ші вонарĭ аа маре гріжъ къ пѵ ае вор пѵтеа ѕкоате аа кап, ѵарѣшĭ кѵ ажѵторѵл ші міла лѵĭ Dѵmnezeѣ toate ѕ'аĭ рѵndикат пре рѵnd.

Deчĭ авѵnd Domniea рѵѕѣфларе dѵпъ че toate порѵнчіле, dѵпъ оціченѣ че авеа прітъѵара, аа лѵпа лѵ

Маѣ а єші ѧn прітвларе, терs'аѣ, кѣm ші алте дъцї, ла sатѣл Мъріеї sале Овілецїї, кѣ тоатъ каsа Мъріеї sале ші кѣ боерімеа, чі n'аѣ фost кѣ тігnъ нічї аічеа прітвлареа Domnѣлѣї, къ ѧnкъ Мъріа sa фііnd ла Овілецїї, нар ла Бъкѣрецїї вenise ѧn Агъ de ла ѧnпъръціе, кѣ порѣnкъ ка sъ рѣdіче пре Domnѣ кѣ гравъ sъ теаргъ ла Черпецї, пентрѣ кѣ рѣdікъndѣse о seamъ de хоціme че sъ цінea de Немцї desпре партea Хацагѣлѣї, аѣ терsѣ de аѣ лovіт ѧn ораш че se кеатъ Ореова devіndea de Dѣnъре, ѧn цара Тѣрчеаsкъ, de аѣ фъкѣт таре stрікъчѣне ші прадъ, лѣѣnd пре Кадіѣл ші пре алцї Тѣрчї de аколо de наѣ dss кѣ дъншіі. Каре вeste тергѣnd ла ѧnпъръціе, оаре че тѣрвѣраре аѣ фъкѣт, ші пѣmaї de къt ѧnпъръціea аѣ трimis пре ачел Агъ, каре s'аѣ zis маї sѣs, кѣ порѣnкъ ла Domnѣ ка sъ теаргъ кѣm маї кѣрѣnd кѣ оaste sпре Черпецї, ка доаръ de вор фі трекѣт ачеї хоцї sпре партea църії, sъ'ї копрінzъ ші sъ'ї stріче, sъ пѣ sкапе оаре-кѣмва. De а кърѣя Тѣркѣ вenіре фъкѣndѣse Domnѣлѣї ціре de ла вокарії de ла sкаѣn, ѧndatъ ші Domnѣл аѣ пѣрчes de аѣ вenit ла Бъкѣрецї, ші кѣm аѣ вѣzѣt порѣnка ѧnпъръteaскъ, німіка n'аѣ зъвовіт, чі пѣmaї de къt s'аѣ гътіт, ші аѣ пѣрчes ла Маѣ 27 de зіле, de аѣ терsѣ пре ла Брънковенї, ші de аколо аѣ трimis ѧnainte пре Istotodор къпitanѣл de Рѣшії-de-Bede кѣ о seamъ de sлѣжіторї, аколо devіndea desпре Ореова, ші sпре Dікѣ, ші фъкѣnd пазъ таре, аѣ ші прinsѣ пре къцї-ва dintр'ъншіі, пе карії наѣ ші трimisѣ ла ѧnпъръціе. Dѣnъ ачеea, тъкар къ пѣ s'аѣ маї simціt хоцї, нар Domnѣлѣї tot ѣї ера а терце dѣnъ порѣnкъ, ші рѣdікъndѣse de ла Брънковенї, аѣ терsѣ ла Краіова,

ші de аколо ла Черкецї, пентрѫ кѫ ші ѫмпърѫціеа пѫрчesese de терцеа ѫn oaste ѭаръшї ла Беліград аѕѫпра Немцілор, пентрѫ ачеea аў терѕў ші Domnѫл ла Черпецї ка ѕъ se афле дѫпъ порѫпкъ.

Атѫпчеа фъръ пъdежde аў аждnsў пре Domnў веste фоарte атаръ de ла Царіград, къ аў тѫріt фіїка Мъріеї сале, Doamna Maріеa, a лѫї Kostandin Bodъ фечорѫл Дѫкъї Bodъ, каре веste рѫтпере de іnітъ пъріпцілор аў фостў, къ е тѫлт a зіче de ѫntpistaреа ші жалеа че аў авѫт пентрѫ фіїка лор чеа ѭвітъ ші dорітъ, къ пѫ o въzѫse de патрѫ апї, ші аў тѫріt ѫn stpeінътate, ші пѫ ера a se потолі ачеа фъръ de тънгъере плънцере ші ѫntpistape кѫ алт чеваші, фъръ кът нар кѫ тънгъереа челорлалте odpaсле але Мъріеї сале че вedеa ѫnaінtea окілор, пънъ ла 10 кокопї ші кокоане, ші кѫ тѫлta ѫнцелепчѭне че авеа. Аў тѫлцѫmit лѫї Dѫmnezeў челѭа че стъпънеще ші тоарtea ші віаца, лъѕdѫnd ші слъвind пре Dѫmnezeў, ші търіnd пѫтеле сфінцієї сале.

Дѫпъ ачеea мергънd ла Черпецї аў шълѫт аколо пънъ ла Sептември 20 de зіле, дечї віind веste Domnѫлѫї de ла Капікехаелеле че авеа лънгъ Візірѭа, къ ѫмпърѫціеа аў трекѫт Dѫнъреа de s'аў dѫs пре Dѫнъре ѫn sѫs пре апа Tisiї ла четатеа Titелѫл, s'аў ѕкѫлат de ла Черпецї de аў венit ла апа Жіѭлѫї ла Цънцъренї, ші аколо аў шъzѫт пънъ аў авzit къ'шї аў лѫат Тѫрчії плата ѭаръшї de ла Dѫmnezeў, ка ші de тѫлте орї, съваї къ пічї odатъ n'аў пъцit еї вътае ка акѫт ші zdровіре de ла Немцї. Каре ѕънt вredніче a съ ѕкріе ѫn че кіп ѫntъмплъріле ръzбоѭлѫї ачестѭа аў фост, къ пѫtem съ зічем: пре чine ва съ піарzъ Dѫmnezeў ѫї ѭа ѕфатѫл. Пентрѫ кѫ вътаѭа ѫntр'ачest

Маѣ а єші ѧп прітвларе, терѕ'аѣ, кѫт ші алте дъцї, ла ватъл Мъріеї сале Овілецїї, кѫ тоатъ каса Мъріеї сале ші кѫ воеріmea, чі п'аѣ фост кѫ тігпъ пічї аічеа прітвлареа Domnълї, къ ѧпкъ Мъріа sa фііnd ла Овілецї, нар ла Бъкъреці venise ѧп Агъ de ла ѧmпъръціе, кѫ порънкъ ка съ ръdіче пре Domnѣ кѫ гравъ съ теаргъ ла Черпецї, пептрѫ кѫ рѫdікъndѫse о ѕеатъ de хоціme че съ ціnea de Nemцї desпре пartea Хацагълї, аѣ терѕѣ de аѣ ловіт ѧп ораш че ѕе кеатъ Орсова dечіndea de Dѫпъре, ѧп цара Тѫрчеаскъ, de аѣ фъкѫт таре ѕtрікъчѫпе ші прадъ, алънd пре Кадіъ ші пре алцї Тѫрчї de аколо de наѣ dѫѕ кѫ дъпшіі. Каре веѕте терґънd ла ѧmпъръціе, оаре че тѫрвъраре аѣ фъкѫт, ші пѫmаї de къt ѧmпъръціеа аѣ трітіѕ пре ачел Агъ, каре ѕ'аѣ ziѕ маї ѕѫѕ, кѫ порънкъ ла Domnѣ ка съ теаргъ кѫm маї кѫръnd кѫ оаѕте ѕпре Черпецї, ка доаръ де вор фі трекѫт ачеї хоцї ѕпре пartea църії, съ'ї конріnzъ ші съ'ї ѕtріче, съ пѫ ѕкапе оаре-кѫmва. De а кърѫа Тѫркѣ венірє фъкъndѫse Domnълї ціре de ла вокарії de ла ѕкаѫn, ѧndатъ ші Domnъа аѣ пърчеѕ de аѣ венit ла Бъкъреці, ші кѫm аѣ въzѫt порънка ѧmпърътеаскъ, пітіка п'аѣ зъвовіт, чі пѫmаї de къt ѕ'аѣ гъtіт, ші аѣ пърчеѕ ла Маѣ 27 de ziле, de аѣ терѕѣ пре ла Брънковенї, ші de аколо аѣ трітіѕ ѧnainte пре Істотодор къпітапъл de Рѫші-de-Бede кѫ о ѕеатъ de ѕлѫжіторі, аколо дечіndea desпре Орсова, ші ѕпре Діѣ, ші фъкъnd пазъ таре, аѣ ші прінѕѣ пре къцї-ва dінтр'ънші, пе карії наѣ ші трімісѣ ла ѧmпъръціе. Дѫпъ ачеea, тъкар кѫ пѫ ѕ'аѣ маї ѕімціт хоцї, нар Domnълї тот ѧї ера а терце дѫпъ порънкъ, ші рѫdікъndѫse de ла Брънковенї, аѣ терѕѣ ла Краіова,

ші de аколо ла Черкецї, пентрѫ кѫ ші ѧмпърѫціea пѫрчesese de мерцea ѧn oaste ѭаръшї ла Беаігрad аsѫпра Nемціaор, пентрѫ ачeea аў мерsѫ ші Domnѫa ла Черпецї ка sѫ se афле dѫпѫ порѫпкѫ.

Атѫпчea фъръ пъdежde аў аждnsѫ пре Domnѫ веste фоарte атаръ de ла Царіградъ, кѫ аў мѫріt фіїка Мъріеї сале, Doamna Маріea, a лѫї Kostandin Bodъ фечорѫл Dѫкѫї Bodъ, каре веste рѫмпере de іnіmѫ пѫрінціaор аў фostѫ, кѫ e мѫлt a зіче de ѧnтpistapea ші жалea че аў авѫт пентрѫ фіїка лор чea ѭѫбітѫ ші dорітѫ, кѫ nѫ o въzѫse de патрѫ anї, ші аў мѫріt ѧn stpeінътate, ші nѫ ера a se потоlі ачea фъръ de мънгъере плънцере ші ѧntpistape кѫ алт чеваші, фъръ кът ѭар кѫ мънгъереа челорлалте odpaslе але Мъріеї сале че вedea ѧnaінtea окіaор, пънъ ла 10 кокоnї ші кокоane, ші кѫ мѫлта ѧnцелепчѭne че авea. Аў мѫлцѫmit лѫї Dѫmnezeў челѫѭа че stънъпеще ші моartea ші віаца, лъѫdѫnd ші слъвind пре Dѫmnezeў, ші мъріnd nѫмеле сфінцієї сале.

Dѫпъ ачeea мергънd ла Черпецї аў шълѫт аколо пънъ ла Sептемвріе 20 de зіле, дечї віind веste Domnѫлѫї de ла Капікехаелеле че авea лъпгъ Візірѭа, кѫ ѧmпърѫціea аў трекѫт Dѫпъреа de s'аў dѫs пре Dѫпъре ѧn sѫs пре апа Tisiї ла четатea Titелѫа, s'аў скѫлат de ла Черпецї de аў венit ла апа Жіѭлѫї ла Цънцъренї, ші аколо аў шѫzѫт пънъ аў авzit къ'шї аў лѫат Тѫрчії плата ѭаръшї de ла Dѫmnezeў, ка ші de мѫлте орї, съваї къ пічї odатъ n'аў пъцit еї въtae ка акѫm ші zdровіре de ла Nемцї. Каре съnt вredніче а съ скріе ѧn че кіп ѧntъмплъріле ръzбоѭлѫї ачestѫа аў фost, къ пѫtem съ зічем: пре чine ва съ піарzъ Dѫmnezeў ѧї ѭа сфатъл. Пентрѫ кѫ бътаѭа ѧntр'ачest

кіп леаѣ фost, къ dзпъ че аѣ sosit ѧмпъръціеа ла Белігrad ла Іѫліе 31 de ziле, ѕtрънгъndѫ'шї toaтe оцціле аколо ѧп мѫлte фелѫрї se ѕфътѫя ѧп котро вор мерце, къ атът лі съ ѧмпъцаѕe трѫфіа, кът ѕокотеа къ орї ѧп че пarte вор мерце, вор прънъdi tot шi se вор ѧntoарче къ маре izвъndъ. Шi аша ла Авгѫѕt ѧп 9 ziле, аѣ трекѫт ѧмпъръціеа пре подѫл че фъкѫѕe неѕte Dзпъре ла Папчова, шi аколо шъzъnd о зънтътъцъ аѣ врѫт ка съ меаргъ dреnt ла апа Тіѕіі. Шi пърчегъnd de ла Папчова ле 16 ziле але лѫї Авгѫѕt, ѕosind ла апа Тіѕіі, пѫмаї de кът аѣ фъкѫт нод неѕte Тіѕа, шi трекъnd Тіѕа de чеea пarte, аѣ лѫат четъцѫѕа Тітелѫа, ѧп каре ера пѫцінтікъ оaѕte Немцеаскъ шi Сърві, шi ѕкѫлъndѫѕe de аколо de ла Тітелѫа аѣ трас наръшї ла Dзпъре ла ѫп лок че ѕe кема Ковіла din жос de четатеа Пътрѫ-вараdінѫ, шi аколо, фъкъnd марї метерегѫрї ѧмпрежърѫа таберілор, аѣ шъzѫт кътева ziле фъкъnd ѕфat ка съ треакъ Dзпъреа нар de чеea пarte, ка съ ѕе апѫче de четатеа Пътрѫ-вараdінѫ съ о батъ. Шi аша трімісе съ адъкъ нодѫл чел че ера неѕte Dзпъре фъкѫт de трекѫѕe пе ла Папчова, ка съ'л ѧntінъ неѕte Dзпъре dреnt ачеа лок ѫnde ера ел, ка съ треакъ ла Пътрѫ-вараdінѣ. Деші ачеаѕта ѧнцелегъnd Немцій, de ѫnde ера кѫ таѫъра лор ѕпре Серединѫ, кѫm къ Тѫрчіі вор съ треакъ ла Петрѫ-вараdінѣ, ѕкѫлатѫѕ'аѣ Евгепіе прінцінѫ de Савоі, каре ера маї маре кап оцціlор Немцеці, шi кѫ алці Гіпърарї че маї ера ѧмпрезпъ кѫ дъпѫѫ, шi кѫ тоатъ оaѕtea, де с'аѣ погорът шi ел аѕпра Пътрѫ-вараdінѫлѫї. Деші de ачеа віітоаре а Немцілор ѧнцелегъnd Тѫрчіі, аѣ ѧнкълекат ѧпѫшї Візірѫ Мехмет Паша, кѫ алці Візірі шi кѫ алці Паші, шi кѫ

toatъ oastea tъrчeaskъ kътъ epa kълъrime, лъsъnd ın шanцъ nъmaı npe ţmnъratъл kъ nedestpime, шı aъ eшıt ţmaintea Nemцıлop, ka sъ'ı zътikneaskъ, sъ nъ noatъ mepце sъntъ Пътръ-вapadinъл; чı nimika n'aъ nътът sъ'ı zътikneaskъ, kъ npe kъm epa Nemцıı ръndъıцı, aъ mepsъ dpent ţmnpotiва Вapadinълъı, ın maлъл Dъnърıı, ъnde epa nodъл Nemцesk, фъkът neste Dъnъpe sъntъ Вapadin, шı аколо s'aъ konъчıt, nenътънd Търчıı, nekъm вpe o zътikneaлъ sъ лe факъ, чı mъkap ın om dintр'ъншıı sъ iea. Шı aша s'aъ ınторsъ Вizірнъл kъ ръшine ınanoı лa тавъра лор. Atъnчea aъ kъnoskът Търчıı, kъ чeлe чe sokotia eı maı nainte sъ факъ, nъ лe вор nътea sъвърши dъnъ рea nофta лор, kъ ъzъръ nътepea Nemцıлор чe este, чı nъmaı de кът ınтoapseръ sфatъл лор чeл тръфаш, a ınчene sъ se noapte ın мещешъгърı шı ın тълпizıı, шı sokotіръ sъ se ınтoapkъ ınanoı npe aua Tisıı ın sъs ka sъ stріче търгълеце, шı sate, чe вор гъsi, шı пъпъ a se ınтoapче Nemцıı dъnъ дъншıı, eı sъ treakъ нap Tisa, sokotind kъ aчeлe търгълеце шı sate чe ap stріka, kъ aъ izбъndit, шı sъ se ınтoapkъ ınanoı; чı aчea sokoteaлъ aъ fost snpe neipea шı stinцepea лор.

Шı aша nъmaı de кът ınтр'aчea noante aъ nърчes de лa Кобıла лa Авгъst 28 de zıле, шı mepгънd npe aua Tisıı пъпъ лa ın ораш чe se кета Seantea, шı лoвind орашъл ачела фъръ веste л'aъ apsъ, шı aъ оморът, шı aъ zdpoвit npe тоцı oameнıı къцı s'aъ афлат аколо ınтр'ачел ораш, kъ таре кръдътate, шı алte sate чe maı ера ınпрежъръл Seantıı, asemenea леаъ stріkat, шı наръшı aъ фъкът nod неste Tisa аколо лa Seantea, шı ţmnъratъл kъ къларimea aъ трекът

подъа ачеаа неste Tisa de чeastъ napte desпре Temишоаръ, аъзънd dинколо de Tisa toatъ nedestpimea, Eниčерiї, Цевецiї, Арвънашiї, Бошнецiї, ши пре ънзъшї Bизipиъa, къ аate капете фiind, ка съ треакъ ши eї a doъ zi dзпъ ъшпъръцie. Чi фiind воиа аъї Dзmnezeў ка съ рзшineze трѣфiea аор чea маре, ши съ окъраскъ сфатърiае чеае дешapte, кънd аў фost zi ънтъї a аъї Seнтeмвpie, ънчепътъа апъаъї поў, s'аў помenit околiцї toatъ nedestpimea ачeea a аор.de oaste Nemцeaскъ, неавънd вeste нimiк кът-къ вine aзпpa аор. Пентръ къ Гiпърарпъа чеа маре аа аор Eвгenie, ши кз аааацї Гiпърарї, прinzънd de вeste de зnde ера din протiва Bapadinзаї, прекът s'аў zis маї sзs, s'аў аѣat ши eї dзпъ Тѣрчї кз sокoteaаъ ка sчeasta, зnde нар ажуце съ'ї вatъ кз маре ънdръzneaаъ. Ши апропiiндзse de акоао de зnde ера nedestpimea Тѣрчeaскъ, аў копринsў маї наinte пре зn Кѣцiк Цeафер Паша, каре ера de stpeажъ кз 200 de oameнї, аѣънdз'а кз тоцї oameнiї ачeна че ера кз dънsза, neскъпънd нiчї зnза съ теаргъ съ sпze Тѣрчiаор de вeniреа Nemцiаор aзпpa аор, ши аша de аа ачest Кѣцiк Цeафер Паша, ънцеаегънd Гiпърарiї, кът-къ ѣтпъратъа аў трекът апа Tisiї кз къаъpimea, ши nзmаї Bизipиъa кз nedestpimea аў ръmas, ши кз къпeteniiае de чeea napte de Tisa, каре ши шапцў ънпрежѣръа аор авea, ши къte-ва тзnѣрї, nimiка n'аў маї фъкът зъбавъ, чi nзmаї de къ s'аў nзs ън рънdзиаъ de вътae, ши аў ънбърбътat de аў мерsў aзпpa аор. Пе карiї възънdзї Тѣрчiї фъръ вeste, врзт'аў съ фзгъ, чi nз леаў dat ънdемънъ вретea, къ ера воиа аъї Dзmnezeў съ se прънъdeaскъ, чi sтънd Bизipъa аа капъа подъаъї, кз аацї Паші пз'ї

лъsa съ фъгъ, ші Nemцiї наръшї ѧmпъръцъndъse aў копriвъў къпъцъnъ nodълъї, ші aша Търчiї de вое de невое, ле aў къstat a sta de ръzбоiў, ші вътъndъse ка ла doъ чeasъrї, фоарte тare, ѧn чea de anoї tot нaў ръzвit пътерea Nemцeaскъ, ші aтъta нaў оторът, ѧn кът dintр'aчeнa къцї aў fostў aколea, нiчї ѧnзa n'aў пътът съ скape съ треакъ ла ordia ѧmпърътeaскъ, ѧnde ера dinкoaче de Tisa, къzѧndў Biziрѧa кѫ aлцї 5 Biziрї, ші кѫ 12 Пашї, ші Eнічер Aга кѫ Кѫ-Кехаѧ, ші кѫ Zaгaрцiвaша, ші кѫ 80 de Чорвaцiї, ші кѫ tot ощeaпѧa Eнічерiлор, Цeвецiваша, кѫ Топ-чiваша, нар кѫ tot ощeaпѧa лор, Ретелі Беглербеў, ші кѫ 44 de Алаї-Бей, ші кѫ тоцї Арвънашiї, Фат-лавълък ваша, каре ера neste Бошneaцї, кѫ тоцї Бош-нецiї, каре зокotea aчeastъ nedestpime апроапе de 20000 кѫ тоцiї, аколо s'aў прънъdit neскънъndў нiчї ѧnзa. Ші aчestў ръzбоiў n'aў цinзt маї мзatў de кът трeї чeasъrї, ші ѧntр'aчeste трeї чeasъrї, s'aў фъ-кзt o фрънцere маре Търчiлор. Iatъ a лзї Dѫmne-zeў плaтъ aeвe, dѫnъ кѫm ziче пророкъa, кѫ Dom-nъa трѫфашiлор stъ ѧn потрiвъ. Ші наръшї aчeastъ stinцepe въzъndў Sѫatan Мѫstaфa ѓmпъратъa кѫ чeї че ера аънгъ dънsѫa dinкoaче de Tisa, нiмiка пѫ s'aў маї зъвонit, чi ѧndatъ черъndў калъa, ші ѧnкъ-лекъndў de кѫ seaръ, aў фѫцit toatъ noaптea ші a doъ zi, 23 de чeasъrї пѧnъ ла чetatea Temішoareї аъзъndў кортѫріле ші тѫnѫріле че ера трекзte кѫ dънsѫa, ші каръ кѫ zaхерелe ші dобitoaчелe toate ші тот че ера кѫ dънsѫa, каре прекѫm зiк, a doъ zi трекъndў Nemцiї nodъa aў ѧntрat ѧn ordia търчeaскъ мiрънdѫse de атъta seamъ de кортѫрї, de zaхерелe,

XLIII.

de dobitoace ce ae aъsase. Ші aша Nemцiĭ ın korţъa cea mare aa ţmnъratъaъĭ, făkъndŭ aetъrie aŭ dat slavъ aъĭ Dъmnezeŭ; iar ţmnъratъa dъnъ ce aŭ ажънsŭ aa Temişoarъ, ne maĭ rъmъindŭ altŭ Paшъ съ факъ Biziriю, pentrъ kъ se prъpъdise toцĭ аколо ın rъzboiŭ, prekъm s'aŭ zis maĭ sus, aŭ trimis aa ъn Xъsein Paшъ kareae era Serasкeriю ın Beaigrad, ka съ фie aчeaa Biziriю, ші съ meargъ ınaintea ţmnъratъaъĭ kъ kътъ oaste ва фi ın Beaigrad, ші mergъndŭ dъnъ порънка че'ĭ mersese, aŭ пърчes ші ţmnъratъa de aa Temişoarъ de aŭ mersŭ aa Beaigrad, aa noъ zиae aae aъĭ Septembrie.

Deчĭ Domnъa фiindŭ aa Цънцъreнĭ, prekъm s'aŭ zis maĭ sus, aa Septembrie 8 zиae, ın zioa naщeріĭ пъskътoareĭ de Dъmnezeŭ ші пъръreа фечoareĭ Marieĭ, кndŭ eшia de ътърnie dimineaца, aŭ venit aчeaстъ veste de izbъnda крещiniaop kъ Stoian вътафъa de кaъraшĭ, kareae se ınтътnaase aa Beaigrad, ші ınцeaегъndŭ de aчeastъ veste veseaitoape de izbъnda крещiniaop ші de stinцereа пъгънiaop, aŭ dat slavъ aъĭ Dъmnezeŭ ші maĭkъĭ сфinцieĭ sae. Ші maĭ тъzъndŭ акоаo aa Цънцъreнĭ o съптътънъ de zиae пънъ aŭ рndъit съ факъ nod neste ana Жiнъaъĭ, aŭ aъsat акоаo пре Andreĭ вeд Кънitan de kazaчĭ, ші пре Dъmitraшkъ Кънitanъa Хърцitoianъa, isправiчĭ съ факъ nodъa, ші kъ o seamъ de slъжitorĭ nedestpi. Iар Мъріа sa kъ воeріmea, ші kъ aдtъ slъжitoріme, aŭ пърчesŭ aa Septembrie 15 zиae, mergъndŭ aa тънъstipea Мъриeĭ sae aa Xъrezĭ, ınde aŭ ажънsŭ aa Septembrie 18 zиae, dъndŭ slavъ aъĭ Dъmnezeŭ, ші bъkърndъse, кчĭ тънъstipea гътitъ de tot o aŭ гъsit, ші акоаo s'aŭ ınпreхnat kъ maĭka Мъриeĭ sae,

ші къ тоатъ алалтъ каз а Мъріеї сале. Ші de аа тънъстіре пърчегъндъ, аў venit Мъріа са аа вій аа Пітещі, de аў фостъ акодо аа кълеза віілор, ші акодо аў adъsъ ші пре кокопашка фіїкъї Мъріеї сале Doamneї Mapieї de аа Царіград, каре с'аў zis маї съs, къ с'аў петрекът ін трекътоареа варъ акодо аа Царіград, ка съ'ї фіе de мънгъереа інтрістъчіунії че авеа de фіїка Мъріеї сале Doamna Maріа. Ші акодо de аа Пітещі аў trimis пре Верго веа Кавчерь, ші пре Лъка Рътеска в. Bistierь, ші пре Преда Кънітан Zъtреапа, аа Odріь, пентръ къ ші ітпъръціса пърчese din Белаіград de mepsese аа Odріь, къ плокоане аа Bizipka ші аа алціі аї Порціі, дъпъ овічеь, ші ка съ факъ жалбъ de непътіпца ші залъвічіунea църіі, ші de мъателе nedpептъцї че аў авът цара деля Bizipka че пърчese ін ръzвоь, пентръ къ ера от ръў, пъгъпъ ші вражташ креціпілор, трафаш, вае-stemat, іпрочі. Ші деля Пітещі, скъландse Мъріа са аў venit аа сказа аа Търговіще, sosindъ аа Октомвріе 9 зіле.

КАП 42.

De мерцерea Domneї din Търговіще аа Бъкърещі, siindъ Агъ деля ітпъръціе ку кафтан.

Шъzъndъ dap Domniea ін Търговіще, деля 9 зіле але аўї Октомвріе пъпъ аа 6 зіле але аѣпіі аўї Декемвріе, de време че ікъ пъ se потоліse воала чіумії че ера атъпчea ін Бъкърещі, ші авъндъ Domniea ікъ съ маї шазъ, кар ітъмплъндse атъпчea аў venit ін Агъ къ кафтан деля Поартъ, деля Bizipka чел поў че съ пъсese, прекум s'аў zis маї наінте,

ши авзиндъ кът къ Domniea este biitoare аа Бъкъреці, са ыкъ se onpise акодо, ащептъндъ пре Domnъ. De каре авкрт ынчелегъндъ Domnra, пъ пътea съ шакъ фъръ кът съ se рѣdiче, съ вie аа Бъкъреці, ши дътаі de къt a doъ zi de Праznikъ аъі sфete Nikoлae, аъ пърчеаъ Мъріа sa къ toatъ каsa, къ toatъ кърtea Мъріеі sале, de аъ venit аа Бъкъреці. Unde ынтръндъ къ алаъ дънъ овічеъ, ешіт'аъ ші Ага ачеа къ кафtan ынaintea Мъріеі sале аа таріnea орашъ, ынпретъ къ boяріі че ера ісправніч аа зкаъ, ші пъ алъ нородъ, de аъ ынтъмпinat пре Domnъ къ чinstea чеа че і se къdea. Deчі ынтръндъ ын ораш ші аа кърtea Domneaскъ, ші шъzндъ Мъріа ын зкаъ ынаърькатза'аъ Ага къ кафtanza, ші аъ dat къ тънріле дънъ овічеъ. Дънъ ачеea, ашъzндuse Domniea ші боерітea ші тоці аааці, пре аа каселе лор, фъкндuse пе аа sфинтеле вiсереч рці пеконтenite, ынтъмпlандuse аічea ші пъринтеле Dositeъ, Патріархъ Іерzсалімскі, карele ші къ Domniea аа Търговіще фzsese, ші маі наinte venise аа Бъкъреці, ші аша Дътnezeъ чea пътерnік ші міlостів, s'аъ міlостinit de аъ рѣdikat ачea моарte че ера атънчea ын ораш, ші пъ s'аъ маі tinsъ нічі къm, нічі ын ораш, нічі ын тр'алтъ парte.

Iар дънъ ачеea ын скъртъ вреme, кънdъ аъ фостъ аа аzна аъі Гепаріе, venit'аъ Domnzaзі порънкъ de аа ынпъръціе, degраб ка съ пътеазкъ ачета seama de zaxapea, съ о тріміцъ аа Кamenіцъ, каре порънкъ фоарte грea ші neste вътінцъ ера църіі ші Domnieі, маі въртos кънd ера вреme de наръ; нар de вреme че Търчіі пъ кred, нічі съ зіцъ аа пеnзінцele кредінціdор, пъs'аъ Дънъ невоінцъ таре рънdзindъ

боіарі і сирвнічі, de аў стрънсў zaxepeoa, ші аў фъкът каръ, ші нъмаі de къt аў ынкъркат zaxepeoa, пре ачеле времі кътпліte de ларпъ че ера, ші o аў порnit de o аў dзв къ мълte невоі, пънъ o аў въгатў ын Kameniцъ.

Атънчea dap пре къшлеці, двъndў Мъріа sa ші пънтъ a фаче a фіїкъі Мъріеі алe Doamneі Ліпнъі къ Скарлатаке, кокопза аві Алексandрz Dрагоманza чеа маре ынпъръteскў, чinstit'аў ынтъў къ dрегъtopie пре ачestў кокопў, фъкъndz'a Пахарнік маре dинъ ачeea ші нъnta s'аў фъкът ла Февръріе, неселіе фоарte маре, ші къ чinste Domneaскъ фъкъndзse ші desпре o парte ші desпре алta, къмі вічі кокопза ачesta пз къ проастъ гъtipe dела tатъзъў пеnise, от маре ъпгъ ынпъръцie фiindў, цінт ші мвъцат фоарte.

Dинъ ачeea ынчепзt'аў a вені лар грелe порзпчі dела ынпъръцie, de каръ, de боі, de вачі, de кай, de залахорі, ші de алteле че se овічнзise пъгънїі ын тоці anіі a аза din царъ, пентрз гътіріле оцірі-лор ынпъръцці супе Беліград, каре къ маре греў ші къ мълтў пъзў ера църїі, къ цара de че мерцea, залъвіа de невоі. Iар еі din челе че se овічнзise a аза маі мълтў se ынтърia, каре неste пътінцъ ера църіі ші Domnieі але плini, къ пз ера маі пъцine, ші маі пре рындў a se da, чі toate de одатъ. Iар ынкъ ші прin мзlta невоінцъ a Domnзлзі, ші маі въртоз прin ажзторза аві Dзmnezeў, ші ачestea toate ръдінъndзse, кындў аў фостў маі desпре прітъварь, ла Мартіе, веніт'аў варъшї ла Domnў порзпкъ ынпъръteaскъ къ Аrъ, на съ гъteaскъ Domnza 500 de зл-

жitopi съ'i trimiцъ aa Iaшi unde era trimisъ xaznaoa unпърътeaскъ aa Domnъa Moadoвei; съ o dъкъ aa Kameniцъ пentrъ aефiae saъжitoriaop de akoao, fiindъ Тътapiи ши Тъpчiи pundziцi a mepце къ aчea xazna, ka съ nъ aiвъ unпiмeждie. Dpentъ aчeea aъ pundzit ши пре Мъpia sa Kostandin Bodъ съ dea aчeцi 500 de saъжitopi, пре kapii, undaъ dзnъ пъpъnkъ, къ mъaъ пeвoiцъ Domnъa иaъ гътit, ши иaъ nopnit, къпetenie фъkъndзae пре Мънзiaъ Къпitan deaa Бzzъ, че era къпitan de Aефечiи, de s'aъ dзs de aъ pъdikat zaxepeoa, unпpezпъ къ Domnъa Moadoвeneскъ, ши къ чeaeaaae oщi Тътъpeщi, Тъpчeщi, de o aъ dзs de o aъ въгat un Kameniцъ. Dзnъ aчestea toate, niчi unтp'aчestъ an nъ фъ цapa neszпъpatъ de Тътapi, tpekъndъ un szs aa Beaigpad, пentpъ къ pъdikъndзse unпъpъцiea Тъpkзaзi къ oщi a mepце aa Beaigpad unпpotiва Nemцiaop, ши фiindъ Xanъa Seaim Гepeи unкъ maи de къ иapnъ mepsъ aa unпъpъцie къ nopзnkъ ka съ se sфътзиaскъ къ dъnszа de a ae oщiaop, къndъ aъ фostъ upiтъвapa nopnindъ unпъpъцiea пре Xъsein Паша Bizipиza съ meapгъ къ oщiae, aъ tpimis ши пре Xanъa de aъ mepsъ къ dъnszа, kape nзmaи de кът aъ tpimis aa Крът, de aъ pъdikat unкъ tpeи фечopi aи aзi, пре Гazi Гepeи Szatan, ши пре aaцi doи Szataни maи miчi, къ кът-ва seamъ de oaste Тътъpaскъ съ meapгъ dзnъ dъnшiи unszs aa Beaigpad. Kape nopnindзse aa шante ziae aae aзniи aзi Iзnie, aъ unтpat un цapъ, deчi nъ изчinъ пагзвъ иapъшi ши keatзиaaъ цъpeи aъ upiчinзit, pundzindзaise гpeae konaче, ши naoroane, unainte tpimiцundзae пре вонapi, фъpъ de aate жafъpi ши stpikъчизni aae aop

че sънt обічнъіцї а фаче, ші аша аў трекът де с'аў дъs ънde ае аў фостў порънка, трекъндў Дънъреа пре ла Diнў.

КАП 43.

Пентрт алте zidiрў, ші sфinte бiсерічї че аў маї фъкът Мъріа sa ші прin-тр'алте църї, ші алтае че s'аў маї ънтъмплат ънтр'ачестў an, ші de мерцірea Мъріеї sале наръшї ла Търговіще.

Ънтр'ачестў an аў трimis Мъріа sa ші пре Nearoe Пітарнъл Мънъскъ, ън цара Ардеалълзї ла Фъгъраш, de аў ісправіт о бiсерікъ, карea ънкъ din трекътъл an л'аў фостў трimis Мъріа sa de o аў ънчепът din темеліе а о лъкра къ келтъіала Мъріеї sале. Пентрт къ неавъндў крещініў de аколо бiсерікъ, трimis'аў ла Мъріеї sa къ тълтъ ръгъчънне ка съ ае факъ о бiсерікъ, ші неапърънdъse Мъріа sa de ън лъкрт Dънnezeeскў ка ачesta, стътът'аў бъкърos dънъ ръгъчънnea лор, ші аў трimis de аў фъкът бiсерікъ маре ші фрътоасъ, ънтрт помenіреа ші чinstea челї маре фъкъторў de minънї sфънтълзї Ніколае Мірілікіїскіі.

Ашіждерea ші ла Галата dела Царіград арзъndў о бiсерікъ че фъкъse аколо, кар а sфънтълзї Ніколае, трimis'аў пърinteле Патріархъл Царіградълзї кір Калінік, ші крещініў попорълзї ачелъя, ла Мъріа sa къ тълтъ ръгъчънне, ка съ о факъ de iznoавъ, ші наръшї аў пріimit Мъріа съ о факъ, ші аў трimis ісправнічї, къ тълтъ келтъіала Мъріеї sале, de о аў фъкът de iznoавъ.

Ші спре партea Бъцеакълзї, ла Zміа, asemenea s'аў ънтъмплат de аў арsў бiсерікa че аў авът крещініў

акодо. Дечѣ Архіереѣл де акодо, ші къ крецінїѣ че съ афлѣ лъкѣіторї акодо, аў тріміс ла Мъріа са къ мѣлте рѣгъчінї, ка съ факъ помапъ съ ле факъ вісерікъ, съ пѣ ръмъе крецінїѣ фъръ сфінте рѣцї ші фър де сѣржвеле челе Дѣмнезеецї, сѫпе каре лѣкрѣ къ осърдіе аў стѣтѣт Мъріа са вѣкѫрос а фаче, ші нѣмаї де кът аў тріміс ла Поартъ де аў черѣт вое де ла Візірѣл, ші дѣндѣсе къ ферман, трімісаў Мъріа са акодо ѫн боѭр, къ келтѣіала Мъріеї сале, де о аў фъкѣт ѫнтр'ачіастъ ші помепіреа сфънтѣлѣї мареле Мѣчепік Георгіе пѫртътор де вірѣінцъ.

Ѫнтр'ачеастъ вар с'аў ісправіт ші кіліїле хапѣлѣї дела мънъстіреа лѣї сфете Георгіе де аічеа din Бъкърещї, каре ера фъкѣтъ маї де мѣлтъ din зіледе лѣї Антоніе Водъ чел бътрън, каре се фъкѣсе къ келтѣіала ѣнѣї Папаіотаке че фѣсese Драгоман маре ѫмпърътеаскъ, ѫнсъ нѣмаї аша къте ѫн ръндъ де воате ера фъкѣте, ѭар дѣпъ ачеea кѫндъ аў фостъ ѫн зіледе Мъріеї сале лѣї Костандін Водъ, дѣпъ ал шантелеа ан din Домніеа Мъріеї сале, апѣкатѣс'аў Мъріа са къ мѣлтъ невоінцъ ші къ мѣлтъ келтѣіалъ де аў фъкѣт пре деасѫпра ачелора ші алтъ ръндъ де касе ігѫменещї фоарте вѫне, кѫм съ каде, прекѫм се ші вѣд, каре ѫн трей анї ачестеа тоате с'аў фъкѣт, ші ачестъ вѫн лѣкрѣ де фолос че се ѫнчепѣсе с'аў ісправіт.

Ші ѭарѣшї ѫнтр'ачестъ ан ѫнцелегѣндъ ѫмпърѣція Тѣркѣлѣї къ се рѣдікъ Крайа Лешескъ къ пѫтере, съ віе асѫпра Каменіцїї, ші рѣндѣіндъ къть-ва сеатѫ де оасте ла Сераскерѣл дела Бава, анѫме Ісѫф Паша, ка съ меаргъ ѫмпотріва лор, рѣндѣіндъ ші

пре Domnъл Moldoviĭ съ mearгъ ънсъшĭ къ Sepaскерѣл къ oastea лъĭ, tpimis'aŭ ънпъръцiea ші ла Мъріа ва Kostandin Bodъ, ън Агъ къ порънкъ ка съ факъ 1000 de oameнĭ de oaste, съ tpiмiцъ лънгъ Sepaскерѣл, ші ындатъ дъпъ порънкъ къ мълтъ невоiцъ Domnъл лаŭ гътit ші лаŭ tpimis ла Iънie 24 de зiле, ші фiindŭ ші алте къпетенiĭ асъпра ачецiĭ оцĭ, фъкът'аŭ Мъріа ва Сърdарĭŭ пре Dъmitрашкъ Каратаплъъ вел Постелнік, кап маĭ маре ші порънчitор· Iар дъпъ порнiреа ачestора, нiчĭ Мъріа ва ън Бъкърецĭ n'аŭ маĭ шъзът, чi s'аŭ dус ла Потлоцĭ, de аŭ възът каселе Мъріеĭ вале, че съ лъкра аколо, ші de аколо аŭ мерсŭ ла Търговiце sosindŭ ла Iълie 31. Ші дъпъ венiреа Мъріеĭ вале ла Търговiце, s'аŭ iспръвit ші фоiшоръл чел болtit din грădina domneaскъ, карele din трекътъл an se ънчепъse de se zidise, лар ънтр'ачestŭ an s'аŭ iспръвit ші de алте подоабе че л'аŭ ънфрътъseцat, прекът съ ші вede, къ este фоарte чъdat. Ші аŭ шъзът Domniea tot ън Търговiце пънъ ън toamnъ.

Deчĭ кънdŭ аŭ фоатŭ ла кълеzъл вiiлор аŭ мерсŭ Мъріа ва лар ла вiiле dела Пiteщĭ, de аŭ шъзът о зънтътънъ, дъпъ ачeea лар s'аŭ ънторсŭ ла Търговiце. Атънче s'аŭ iспръвit ші вiсерiка domneaскъ din Търговiце de зъгръвit, мъкар къ ші маĭ наinte зъгръвitъ ера, чi se ънвекise ші se ştрikase зъгръвеала, лар Мъріа ва аŭ пъs de iснoавъ de o аŭ зъгръвit, ші o аŭ пardosit къ леспезĭ de пiатръ, къ мълтъ келтъялъ, ші фоарte фрътos o аŭ ънфрътъseцat, прекът se вede. Ші tot атънчea s'аŭ iспръвit ші вiсерiка лъĭ sфete Dimitрie din Търговiце, каре ера

de tot stpikatъ ші волта sърпатъ, нар Мъріа sa пре лъпгъ алте тълте че аў фъкът ın Търговіще, ші ачеа s'нў пъs de o аў dpes, ші o аў гріжit de tot, de аў фъкът залъжъ ıntp'ънsa, ın zioa de эфънтъл Dimitріe.

Adoъ zi, Октомвріе 27 de zілe, s'аў ръdikat Мъріа sa de аў пърчes ші аў mepsў ла Потлоцї, ınde ші кавелe de аколо ізпръвite гъsindъле de zidit, пътаї doъ zілe аў тъzът, dънъ ачеea аў пърчes de аў mepsў ла Могошоаіа, ші de аколо аў venit ла знахпъл Бъкъреціlор, ла Noемвріе 1, л. 7207, ıмпрежпъ къ тоатъ воерітеа venindў чінешї пре ла кавелe лорў.

Ънтр'авестў an, оціле Търчещї къ челe Nemцещї ловіре ıntre dънпіїї п'аў авът, въваї къ къ гъtіре s'аў порпіт, ші o парte ші алта, adікъ Віzірпъл mepгъndў ла Белаіград къ оцї ımпотріва Nemцілор, ші Nemції апіждерea ımпреажтъ venindъле, нар фііndў прічіпъ de паче ла тіжлокъл лор, пъ s'аў тішкат пічі o парte пічі алта sпре ръsвоіў, пептръ къ черъndў Търчії пре Nemцї пептръ пачеа, ші dъndъlse ın вънъ, trimis'аў ımпъръціea Търкъзї soл ла Nemцї, апъme пре Pamі Peiz-Ефendi ımпрежпъ къ Алексandръ Терzimanъл чел маре ımпърътеskў, фііndў ла тіжлокъл волъл Engлezъзї, ші ал Olandezъзї, ка съ факъ паче; ші venindў soл dелa Nemцї, dелa Moскалї, dелa Лешї, ші dелa Венецепї, s'аў strънsў tot ла ın лок, че і se zічea Карловічї аколо. Dечї adънацї фііndў аколо тоцї, ші ворвindў пептръ паче, ші фііndў ші вона лъї Dънmezeў s'аў атъzat, ші аша ла Декетвріе 25 de zілe л. 7207, ачеа паче s'аў ізпръвіt. Ънъъ ачеаstъ легътъръ s'аў фъкът къ Nemції, апї 25 dънdў Nemцілор съ цie Apdeалъл ші цара Ънгъреаскъ de sus, нар Търчії съ цie Тітішваръл ımпрежпъ къ тот

цінстѣа аѣ, adikъ къ Ліпова, Кавараш—Sebeш, ші кът ціпе пъпъ ѧn Мѣреш, ші пъпъ ѧn Sава. Къ Лешіі ѧnкъ аѣ фъкѣт паче вечінікъ, dъndѣле Катеніца ѧnаnoі, аша ѧntреагъ кѣm este, ші еі аѣ dat Тѣрчілор tot пъмънтѣл Молдовіі къt ла лѣase ѧnаnoі. Къ Мѣскаліі аѣ фъкѣт пѣmaі anі doі паче, ші ачеasta пѣ ѧntр'аалтѣ кіп de ашъzъmънтѣ, фъръ пѣmaі staреа арѣелор къ Венеціанії totdeaѣna; ші аша ізпръвіndѣ soліі паčea, ші ѵніі пърці ші алціа, чеі Тѣрчещі s'аѣ ѧntорѣ ла Odріѣ, ѣар чеілалці, кареле ла лоκѣа зъѣ s'аѣ dѣѣѣ.

Tot ѧntр'ачестѣ an dѣnъ че s'аѣ ѧntорѣ Візірѣла de ла oaste, Мъріа sa Kostandin Bodъ аѣ sокotit de аѣ трimіs ла Поартъ пентрѣ греѵа ші пъѣѣа църіі, пре dѣmneалѣі Пан Корпеа Брълоѣ вел Бан, ші пре Пан Міхаѣ Kantaκѣzino вел Sпътарѣ, ші пре Dѣmiтрашκ Караmалъ вел Postелнік, ші къ еі аѣ мерѣ ші Іаре въtафъ de ѧnрозі. Аша деčі аколо мергъndѣ, ші ла ачеі пѣterніčі stъndѣ sалъвічѣnеа църіі ші а ѣърачілор пъмънтені, s'аѣ аѕкѣlat жалба лор. ші аша аѣ zis ші аѣ фъкѣт, ѧntъѣ пентрѣ doъ харачѣрі че dedese цара маі мѣлтѣ ла вistiepiea ѧmпъръteaскъ, s'аѣ miлostiвit. Ѧmпъratъла de аѣ dat ферman порѵnчindѣ Тефтердарѣлаі, ка съ пѣ маі ръndѣѣаскъ цара съ dea чева, пъпъ ѧn doі anі, ка съ се ѧmпле соκoteала вапілор челор че didese маі мѣлці ѧn трекъції anі.

Маі miлostiвitѣs'аѣ ѧnкъ пѣterніκѣa Ѧmпърat, пентрѣ мѣлта сажѣвъ че аѣ сажѣit Мъріа sa Kostandin Bodъ къ кredinцъ ѧn вретea оцій, de л'аѣ dърѣit къ Хатішіріф, ка пъпъ ва авea зіле съ domneaскъ ачестѣ пъмънтѣ ал църіі, каре Хатішіріф адѣкъndѣ'л вoєрії

ueĭ maĭ de sus nomeniцĭ, ѧmpreунъ кѫ Osman Agа Salaxorѫa, кѫ mѫlцѫ ші frѫmos alaнѫ, Мѫria sa Kostandin Bodъ eminduĭ ѧainte deasѫpra biilor ѧn deaa, dѫnъ oviчeнѫ, ѧntѫlnindѫse кѫ dѫnsѫa, aѫ venit tot alѫtѫrea кѫ Tѫrkѫa пѫnъ la skaun ѧn Diван, ші aua sosindѫ, чitindѫse ѧntѫнѫ Xatiшiріфѫa, dѫnъ aчeea Mѫkareрѫa l'aѫ ѧmbрѫkat кѫ kaftan pre Мѫria sa Kostandin Bodъ, ѧmbрѫkѫndѫ кѫ kaftan ші pre 24 de boнарĭ, ші aua dѫndѫ кѫ tѫnѫріle ші кѫ пѫшчіle, dѫnъ oviчeнѫ, pre Tѫrkѫ кѫ fereцea кѫ snipape de samѫр ѧmbрѫkѫndѫ'a la razdъ l'aѫ dus, ѧmbрѫkat'aѫ кѫ feріцea кѫ snipape de samѫр ші pre Efendi Iazaцiĭ, пentрѫ кѫчĭ aѫ чitit Xatiшiріфѫa.

Aѵestѫ Agъ dap aѫ sosit aiчea la Aпріlie ѧn 13 zile, 7207.

КАП 44.

Tot ѧntр'aѵestѫ an, la Феврѫarie 10 zile, s'aѫ priѧstѫвit ші mѫma Мѫrieĭ sale alĭ Kostandin Bodъ, кѫпѫneasa Stanka Kantakѫzino, de вѫrstъ de 62 de anĭ, pre kare ші вѫtрѫneціle ажѫngѫndѫ-o, нар maĭ mѫlцѫ гredele боale, кѫm zik, s'aѫ priѧstѫвit, kare alѫsndѫ кѫ a Dѫmneaeĭ гѫр ka sъ o astрѫчe alѫngъ boнарѫa Dѫmneaeĭ, Жупап Папа Брѫnkoвeanѫa, la mѫnѫstirea Брѫnkoвeнiĭ, кѫ akolo era ѧngропат. Deчĭ ші Мѫria sa Kostandin Bodъ fiнѫa Dѫmneaeĭ, aua aѫ fѫkѫt, кѫ orѫndѫindѫ mѫlцĭ боерĭ, tot pѫde de ale Мѫrieĭ sale, ѧntѫнѫ ѧn kѫрte la dѫmneaeĭ, fѫkѫndѫse погрівапіа кѫ sобор mare, кѫ toцĭ Архіереĭ кѫцĭ aiчea sъ afalase, ѧn orашѫl aveста, ші кѫ toatъ боeріmea ші salжitorimea. Ші aua isпрѫвindѫse salжва погребѫniĭ кѫ mare потпъ рѫdikѫndѫ-o, tot pre жos

мергъндъ пънъ съптъ деал, аколеа дечї ашъзъндъ-о нтр'о каръть, ръмъиндъ Мъріа са нпреънъ къ тоатъ каса Мъріеї сале, ші къ тоате ръделе ла амаръ нтристъчънне ші мъхніре, Мъріа са с'аъ нторсъ ла скаун, нар оаселе с'аъ дъс де с'аъ астрнкат, унде аъ лъсат къ съфлетъл домисале, тоцї къ ун глас рънгъндъ пре Домнезеъ, ка съ о одихнеаскъ ун кортъріле дрепцілор ла вечніка нпъръціе, Амин.

КАП 45.

Чі нар нтр'авестъ ан венит'аъ ла Мъріа са Костандин Водъ, порънкъ дела пътерніка нпъръціе, къ ун Салахор, съ дea о міе де каръ ші 700 де салахорї, ка съ меаргъ съ фіе каръле пентрь дешъртареа Каменіцій, че ар фі ворфе, ші алте ка ачелеа, нар салахорій съ кърцеаскъ пре марціnea Nistрълъї, пъдърї, крънгърї, ка съ поатъ погорі фъръ прімеждіе пълеле че вор съ se факъ съ дъкъ тънъріле. Дечї дарь Мъріа са Костандин Водъ, възъндъ къ este маре греъ ші пъс віецілор зърачї пътънтенї, аъ фъкът жалъ ші маре рънгъчънне ла Поартъ, пре унде аъ требуіт, ші аша с'аъ аскълат рънгъчънnea, ші dintр'о міе де каръ аъ лъsat съ dea 500, ші din 700 de салахорї, аъ лъsat съ dea 500, ші ачесте каръ съ se тріміцъ ла Іъф Паша Сераскерънл дела Бава, къчї къ ел ера рънdуіт съ меаргъ съ se афле ла ачea дешъртаре a Каменіцій, нпреънъ къ Домнъл Молдовій. Аша дарь гътіndъ каръле ші салахорій, аъ рънdуіт Мъріа са пре Костандин Кантакузъ Ралі, ші ла 7 зіле але лъї Іъніе, леаъ порніт, дънъ кът аъ фостъ порънка нпъръteаскъ, де с'аъ дъс къ еле ла Іъф Паша.

КАП 46.

Чі ѣарѣшї ѧтр'ачестѫ ан,ла ѧнѕпрезечелеа ла Domnieї Мѣріеї сале алї Kostandin Bodъ, пентрѫ мълта евлаѕіе ші пъріnteaѕка dрaroste че авеа къtре маїка Мъріеї сале, маї ѕѫs nomenita, n'аѫ лъsat нѧмаї міаіле ші nomeніле атът пре ла ѕіserікъ кѫ сѫріndаре, кът ші алтеле пре таїнъ ла чеї сърачї ші ръшаші ѣте аѫ фъкѫt, чі ѧнкъ ші ачеаsta аѫ маї ѧнчепѫt а фаче. Adікъ, фііndѫ ла мънъѕtipea Брънковеніaор, ѧnde ера astрѫkate oaseле nomeniteї маїчіі Мъріеї сале, ѕіserікъца ачеea фъкѫt ѧар de nouъ Мъріеї сале, карea фііndѫ ші́къ фоарte, Мъріа sa Kostandin Bodъ o аѫ фърѫmat de tot, ші алта маї маре de isnoauъ din temeліе аѫ ѧнчепѫt а фаче, тріміцъndѫ ла сѫ фіе ла ѧнчепереа zidѫлї сѫ пае кърѫmida чea din тлѫ, дѫпъ овічеѫ, проквіцієї фіїї Мъріеї сале Kostandin ші Щефan, ші кѫ дѫпшїї аѫ терѕѫ ші сфінціа sa пъріnteле Мітрополітѫл църіі, Кір Teodosie, ка сѫ факъ ѧнчепереа, чітindѫ моліtва дѫпъ овічеѫ, каре ѧнчепере ла Iѫnie ѧn 9, л. 7207, s'аѫ фъкѫt. Ші аша коконіі Мъріеї сале, ѧнтрѫнъ кѫ сфінціа sa пъріnteле Мітрополітѫл църіі, ѧnапоі s'аѫ ѧнвъртеніt, рѫмъindѫ аколо ісправнік орѫndѫit de Мъріа sa дѫmneaлї Padѫл Голеѕкѫл тареле Komiѕ, карele тълъ певоіцъ фъкѫndѫ, ші озърdie нѫindѫ, ла Авгѫst ѧn 5 зіле, ачеаsтъ сфънтъ мънъѕtipe, de toatъ zidipea еі че аѫ тревѫit, s'аѫ ісправіt.

КАП 47.

Шъzъndѫ Domniea ѧn Бъкърещї мънъ ла сфършітѫл аѫнїї алї Iѫnie, дѫпъ ачеea, ла зі ѧнтъї а аѫнїї

аѫ Іѫлie, аѫ пѫрчes sпре Търговіщe, тnsъ зъѣовindѫse пре 'ла sateле Мъріеѓ saле, пре ла Могошоаѣа, пре ла Потлоцѓ кът ва, ла Іѫлie 19, аѫ тerѕѫ тn ѕкаѫn. Аша deчѓ ла Търговіщe sosindѫ, nѫmaѓ de кът аѫ веnit ѫn Агъ deла тnпъръцie, кѫ порѫnкъ ка съ maѓ tpimiцъ 200 de каръ ла Івраіт Паша, кареле ера tpimis пептрѫ дешъртареа Kameniціѓ, зікѫndѫ къ nѫ аждnгѫ челе че maѓ nainte съ tpimesese. Deчѓ Мъріа sa, кѫ тѫлтъ певоіпцъ леаѫ фъкѫт ші ачелеа, ші nѫmaѓ de кът ле аѫ tpimis ѫnde аѫ фостѫ порѫnка тnпъръціеѓ. Dѫnъ ачееа, кѫndѫ аѫ фостѫ ла 28 зіле але ачеѣаші ѫлnі, фіе фостѫ болнав, тnкъ maѓ din трекѫta вреme алdoілea цінеріле Мъріеѓ saле, Скарлат тареле Пахарнікѫ, фечорѫл преа тnвъцатѫлѫі ші преа щіѫтѫлѫі тареле Драгоman ла Порціѓ Тѫрчещі ла аѫі Алексandрѫ Маврокорdat, тnкъ ла царъ пѫtimindѫ къtъ ва вреme къѫtъndъ'л кѫ дофторі, ші аколо кът аѫ фостѫ, ѣар dѫnъ че л'аѫ adѫs ла ѕкаѫnѫл Търговіщіѓ, nѫmaѓ treѓ зіле зъкъndѫ, поate къ maѓ тѫлтѫ аѫі Dѫmnezeѫ аѫ цлъкѫт de кът пъріпцілор,ші tot neamѫлѫілор, s'аѫ прѫстѫвit, лѫsndѫ жале таре фоарte жѫпъneseѓ sale, прінцілор аѫі, ші tot порodѫлѫі ші neamѫлѫі съѫ, фііndѫ de вързтъ de anі 22, ші къѫtорit nѫmaѓ de ѫn an ші жѫтѫtate, нелъѫndѫ тn ѫрмъ нічі семінціе, ші аша кѫ таре чinste, кѫ собор архіереѕкѫ, преоцеѕкѫ, воереѕкѫ ші ѕлѫжітореѕкѫ, dѫкѫndъ'л л'аѫ astрѫкат ла ѕфѫnta Mitрополіе din Търговіщe, ші тоці кѫ ѫn гласъ рѫгѫndѫ пре Dѫmnezeѫ ѕъ ѕnodобеаѕкъ ѕъфлетѫла аѫі ла ръпаos вечнік, ѕъ'л dѫкъ тn кортѫріле дрепцілор odiхnindъ'л, ѣар neamѫлѫі аѫі ші ѕънцелѫі аѫі ѕъ dea мънгъіаре ші вѫnъ ръвdаре фъръ de озѫndъ.

КАП 48.

Шi нар венindъ ън Агъ Бизiрескъ къ порънкъ ка съ dea Мъріа sa Kostandin Водъ 600 de боі, ші 300 de вачі, ла кръцiї Арделенi, пре каре ѣмпъръцiа ла Кiпровенi ѣї ашъzase, ка съ ле фіе пентръ храпа лор, de каре възъndъ Мъріа sa грея ші пъзъ віецiлор пътънтенi, аў трimis къ мълтъ рѣгъчънне ла Поартъ, doaръ se ва мiлостіві ѣмпъръцiа, съ маі epte чева dintр'ачеастъ сѫмъ че пѫsese, ші німіка n'аў пътът iспръві dела Поартъ, чі нар къ ѣнцелеапта sокотеала Мъріеі сале лъкръ ківерnisindъ, нічі треава жos стъndъ, s'аў dat dѫнъ порънкъ ачесте віte тоate, пъ атъта къ а віецiлор сърачі сѫнъраре ші грeў. Тот ла Търговіще аў венit ші вeste ла Sептемвріе 13 зiле 7208, къ ші четатеа Каменiца s'аў dat Лешілор, каре ѣнтръndъ ѣн четате, крещiнiї къ мълтъ ші маре лаздъ аў прослъвit пре Dъmnezeў ші мълтъ бъкъріе ѣн тоатъ крещiнътатеа аў dat, de лъкръ нічі одатъ авzit, нічі гъndit, къm поцапъа мiлiї, ші проніца лъі Dъmnezeў, лъкръ de а фі аў adъs, карele нар зiк, къ ън глаs крещiнiї аў прослъвit пъmеле чел вечнік ал лъі Dъmnezeў. Аічеа пъmаі a se щі ѣnsemnът къ ла 9 зiле але лъі Октомвріе л. 7208, s'аў прістъвit ші ън преот, апъme попа Нiколае, карele Грекъ фiindъ, ші веке слъгъ а касіі Мъріеі сале лъі Kostandin Водъ, ші ом фоарте політік, щізt, ші вреднік ѣн тоате, карele мълтъ време пътiмindъ, ші ел общеаска datорie 'ші аў фъкът, пентръ каре мълтъ мъхніре аў dat Domnълъі съъ ші пріетенiлор съі.

Sфършітъл Istорieі Логофътълъі Р. Гречеапъл.

Акте дипломатиче

Attingătóre de Istoria lui Mihaiŭ BB.

I.

Scrisóre a lui Mihaia BB. din Alba-Iulia 4 Noemvrie 1599. Kătră Ladislau Gyulafi de Patot, Konte supremŭ la Komitatul Solnok de miĭlocŭ.

Mihaia Voevodŭ ţării Muntenescĭ, Consiliariŭ al Maiestăţiĭ sale imperiale regale, locţiitoriŭ al Transilvaniei, şi Kăpitanŭ ţeneral neste armata cea dinkóce de Transilvania şi din părţile kare se ţinŭ de dînsa.

Mărite Domnule, şi onorate al nostru amiku! Sănătate şi a nóstră bineboinţă. Fiindŭ kă presenţa Domniei tale aiĭ la noĭ e nevessară şi neapărat în împreginărările timpulŭi de akumŭ, te îndemnăm kă băire şi te rugămŭ, ka de azĭ în ĭinĭ-spre zece zile, să fiĭ de faţă înaintea nóstră. Te asseklămŭ ne kredinţa nóstră, kă nu veĭ avé niĭ o turburare şi niĭ o supărare din partea nóstră, niĭ în persónă, niĭ în animale, niĭ în monie; dară dékă te veĭ sustrage (nu veĭ askulta), şi ţi se va întîmpla ceva, să nu ne împutĭ nóă, ĭi Domniei tale însuţi. Noĭ te priimim kă bună inimă şi kă

нѵвіре. Фіѣ sънътосѵ! Datѵ ѧn Алва-Јѵлie 4 Noembрie anѵa Domnѵлѵї 1599.*)

Amѵ otърятѵ ші zioa adѵnърiї ценерале a se цiné ла 20 Noembрie ѧn Кашѵ, Domnia ta ѧnкъ sъ te афлi de фацъ ѧn локѵл ші zioa destinatъ, ка кѵ чeiлалцї крedinчioшї aї църiї nóstpe sъ отърмѵ desnpe mantѵipea църiї.

Mixaiл Boeвodѵ.
m. p.

Din Архіѵа opiginaлeлopї фostлѵї Konte Лѵdoвiкї Бетлен.

---

*) Michaël, Valachiae transalpinae vajvoda, sacratissimae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem majestatis exercitus cis Transsilvaniam et ejus ditionem, partiumque fines generalis capitaneus.

Magnifice Domine, Amice nobis honorande! Salutem et nostrae benevolentiae commendationem. Ѵрмéѣ конtestѵл ѵнгѵреще, ші анoї se конside зарѣмї лatineще: Bene voleat. Datum Albae Juliae die 4 Novembris, anno dommini 1599. — Adѵлѵл ѵртъторѧ зарѣмї e ѧn ѵнгѵреще.

II.

Mixaiа BB. din Алва-Юлиа ѩn 13 Noembpie 1599, кътрѣ Ладислаѹ Гюлафи.

Mixaiа Boевodѣ цѣpiї Mѫnteneцiї, Konsiliapiѣ aл Maiestѣцiї sале imperiале регале, локѫцiitopiѣ aл Transiлванiеї, ші Кѫпitanѣ ценерал neste apmata чea dinкóче de Transiлвania ші din пѫрцiле sѫnпѫse eiшї.

Мѣpite ші onopate Domnѣле! Sѣnѣtate ші a нóстрѣ віневоінцѣ. Din sкрisópea Domnieї тале, прекѫmѣ ші дела хmiлitѣл nostpѣ sepвѣ Stoїка Логофѣтѣл, amѣ ѩnцелесѣ кредinца Domnieї тале кѣтрѣ noї, каре o amѣ лѫatѣ ѩn пѫme de вine, ші niчї пѫ ne ѩndoimѣ desпре dѫnsa, пentpѫ каре ші noї ѩцї рекомѫndѣmѣ граціа нóстрѣ. Totѣ de o datѣ ацѣ ѩnцелесѣ ші каѫза пentpѫ каре пѫ поцї вeni акѫmѣ ла noї, кѫ тóte ачestea ѩцї komѫndѣmѣ, ка ла 20 Noembpie sѣ вiї aiчї ла noї ѩn Алба-Юлиа, ла adѫnapea ценералѣ, кѫ каре вenipe ne вeї фаче маре плъчере. Фiї sѣnѣtosѣ! Datѣ ѩn Алба-Юлиа, ѩn 13 Noembpie 1599.*)

Mixaiл Boевodѣ.

m. p.

Din sкрisópea opiginалѣ каре a фostѣ пропpietatea фostѹлї Konte Mixaiл Kopнiмѣ Konsiliapiѣ de Tesaѹpѣpie.

---

*) Michaël, Valachiae transalpinae vajvoda. sacrae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem cis Transsilvaniam partiumque eidem subjectarum fines exercitus generalis capitaneus.

Magnifice Domine, nobis honorande! Salutem et nostri commendationem. Ѳрмѣѣ контестѹл ѩn ѹнгѹреще, ші апої se кѫnвide нарѫшї ѩn латинеще: Bene valeat. Datum Albae-Juliae, die 13. Novembris 1599.

III.

Артикулїї adunърїї ґенералє каре с'а ґінутъ ін Алба-Јулїа ін 20 Noem. 1599.

Noї Міхаіл Воєводъ ґърїї Мънтенеєнї, Консіліарїу ал Маіестъцїї сале імперіале регале, локъцііторїу ал Трансілваніеї, ші Къпітанъ ґенерал пеste армата чеа динкóче de Трансілвания ші din пърцїле съпътосе еїшї, etc. Фачемъ къноскутъ прін копрінсъл ачестора, тътъроръ челоръ че se кѣвine. Къ знектавіліїї, мъріцїї, ґенерошїї, новіліїї ші чеілалцї репрезентанцї аї челоръ трей нацїунї din Трансілвания ші din пърцїле съпътосе ачестеї ґърї, фііндъ адънацї din порънка нóстръ ла адънарea ґенералъ че s'a ґінутъ ін 20 Noемвріе 1599, аічї ін Алба-Јулїа, ле аъ презентатъ нóъ съптънсемнареа артікулїлор каре s'аъ отърътъ прін унанімітатеа вотърілоръ лоръ ін ачееашї адънаре, ръндъ-se de noї къ умілінцъ, ка noi съ прііміm тоцї ачеї артікулї къ тóте челе копрінсе ънтр'ъншїї, съ'ї ънтърімъ ші съ ле дъмъ assentimentъл nostръ. Ал къпоръ копрінсъ este ачеста:

« Артікулїї Домніlоръ репрезентанцї аї челоръ трей нацїунї din Трансілвания ші din пърцїле Унгарієї челе съпътосе ачестеї ґърї, каре s'аъ отърътъ ін адънарea ґенералъ че s'a ґінутъ ін Алба-Јулїа ін 20 Noемвріе, аннъ Домнълуї 1599.» *)

*) Nos Michaël Valachiae transalpinae vajvoda, sacratissimae caesareae regiaeque majestatis consiliarius, per Transsilvaniam locumtenens, et ejusdem cis Transsilvaniam partiumque ei subjectarum fines exercitus generalis capitaneus etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes quibus expedit universis. Quod spectabiles, magnifici, generosi, egregii, nobiles, caeterique status et ordines trium nationum hujus regni Transsilvaniae, et partium

Фііндъ къ тóте domniile ші прінчінателе sînt dela Domnъл Dzeў, кредемъ къ maiestatea лъї чea sînтъ, din граціа ші проведінца каре о аре aceaстра крещінътъцій, te a арътатъ не Мъріа ta нóъ, ка съ не фіе Domnъ граціосъ ын контра кръдълъї ші пъгънълъї връжташъ, din каре каzзъ, мълцъмімъ фóрте преа-sînтълъї Dzeў, къ нинъ акzмъ не а анвъратъ къ таре міла ын дълчea нóстръ патріе, de тотъ връжташъл, ші акzмъ не рzгъмъ лъї къ лакрътмї, ка съ пзтемъ рътнé ын дълчea нóстръ патріе, sînтъ граціósa ші sзргzітóреа кзртзіре a Мъріеї тале, спре лаzда нзмелъї лъї челъї sînтъ, ші спре лъцірea ші крещереа фамеї Мъріеї тале. Ын adзнареа de акzмъ amъ ынцелесъ dopinца Мъріеї тале, dзнъ ынпрецкръріле de акzмъ, adекъ къ Мъріа ta черї дóзе лакрърї de ла noї центрз вінеле ші мынтзіреа miserеї нóстре патріі.— Ынтръ, ка съ se факъ кзвііпчósъ провізізне ын timпzл ші локzл черзтъ, ка Мъріа ta съ нз фіе лінsitъ ніч de челе че se цінъ de провізізне, ніч de челе че съ attinгъ de ваші, каре sînt первzа ръzвоінzлъї, ші фъръ каре ніч нз se нóте нзрта ръzвоінzа dзнъ воіа лъї Dzeў.

---

ditioni huic subjectarum, in generalibus eorum comitiis ad diem 20. novembris anno domini 1599 hic Albae Juliae ex edicto nostro celebratis congregati, exhibuerunt et praesentaverunt nobis quosdam infrascriptos articulos, in eisdem comitiis paribus ipsorum votis et unanimi consensu conclusos; supplicantes nobis humilime: ut nos universos eos articulos, omniaque et singula in eisdem contenta, ratos, gratos et accepta habentes, nostrum illis consensum benevolum, pariter et assensum praebere dignaremur. Quorum quidem articulorum tenor talis est:

«Articuli dominorum regnicolarum trium nationum regni Transsilvaniae, et partium Hungariae huic ditioni subjectarum, in generalibus eorum comitiis ad diem 20. novembris anno domini 1599, Albae Juliae celebratis conclusi:» — Ырмézъ копріnзта артікzлілорї ын тнтрецe.

Înkătă pentru cele ce se ţiiŭ de prorisitne, graţióse Dómne! văzndŭ prin ţeară mulţi lipse, mai vărtosă în prisinţa grăniţerilorŭ, amŭ rendzitŭ ka dzinŭ nămărza kaselorŭ să se dea kîte 8 măsări *) de fănă, ši 8 măsări de ovăzŭ saŭ orzŭ; ši de la 10 kase kîte o bită de tătatŭ. Daru, ka nică satămitorii să nu aibă lipsă, amŭ otărîtŭ ka în loka găletii celei veki de fănă de la Kăsnă, adekă în lokŭ de 8 măsări, să dea unŭ florinŭ, ši în loka găletei de ovăzŭ, adekă în lokŭ de 8 măsări de la Kăsnă, să dea 40 de bani; daru dakă ómenii sărači n'ar avé nică orzŭ, nică ovăzŭ, să dzikă akolo săkaru, ala kărei preţŭ pentru o gălétă să fie 60 bani, assemine ši pentru orzŭ.

Bita de tătatŭ să o preţuéskă zădelae tărgovi; dakă omza sărakŭ nu va pută kumpăra bită, atunci în loka ei să iea trei oi.—

Înse fiindŭ kă groza e skumpă ši akumŭ, ši se skumpeţte ši mai tare, prekumŭ vedemŭ kă okii, ce să nu dea Dzeŭ, să mărţinezi Măria ta ši aceasta, dzinŭ împreţiurările de akumă; iaru de la kărpza viktualelorŭ **) să nu fie skutită moşia nimănui, nică a Mărieĭ tale, nică a boiarilorŭ, nică a pobililorŭ. Sauši, dzinŭ păstrea lorŭ se făgădzeskă a nu pune assemine greutăţi komune. Iar ceĭ ce, pentru pegăţătorie, vorŭ dzice verĭ ce felŭ de viktuale la óste, să n'aibă nică o smăcare, ci prekumŭ vorŭ pută, aşa să le vînză, pentru kă atarĭ pegăţătorii nacifiče prodzkŭ endestulare pretutindine. Ši fiindŭ

*) Véka, fierdelă, metretă de 16 kopăi.

**) Victualia, zaherele (trăcute).

къ овъзъа родеще фóрте ѧн пъмѧнтъа Съкъіалорѣ; рѣгассъмѣ пре Мъріа та ші пентрѣ ачеаста, даръ апоі не амѣ дѣмерітѣ къ сѣпнѣпере, дѣпъ кѣмѣ а фостѣ вѣпъпалъчерea Мъріеі талe.

Фііндѣ къ Мъріа та аі датѣ ліберtatea Съкъіалорѣ, ачещіа, дѣпъ векеа лорѣ ліберtate, de кѧндѣ óменіі цінѣ minte, аѣ авъtѣ ачеа леце, ка кѧндѣ se скімбъ Domнъа, саѣ кѧндѣ se ѧнсóръ, din шесъ воі ѣнъа съ se iea ne séma Domнъаъі. Ачeasta s'a нѣmitѣ de dѧнші ф р і п t ѣ р ъ d e в о ѣ. Мъріа та ѧнкъ съ порѣнчещі a se лъа ачeasta, ші ва сѣппаini o маре парte пентрѣ лінsa кѣрцій Мъріеі талe ші пентрѣ a óстіі.

Іаръ Клѣжъа ші Тѣрda фііндѣ къ sѧnt не dрѣmѣ ѧn тіжлокъа църіі, ші фііндѣ къ ші акѣmѣ se афлъ óстеа лa Тѣрda ші лa Анdѣ, ші sѧnt сѣппѣse лa непѣmерate грещъці, съ фіе скѣtite de къратъа віктъалелорѣ ші de плътіреа ваніалорѣ; ѣаръ челелалte орaше съ dѣкъ віктъале лa óste dѣпъ пѣtереа лорѣ.

Ѧn кѣtѣ пентрѣ a доѣa парte a черерій Мъріеі талe, а п е р в ѣ л ъ і, a ваніалорѣ, кѣ каре se пóрtъ ръѣбоіъа, desпре ачeasta аша амѣ кѣвѧntatѣ: кѣ тóte къ цeара не este ѧn маре stрікъчѧne ші пѣstіetate, прекѣmѣ цій Мъріа та ші аі въzѣtѣ кѣ окіі, ѧnsъ пентрѣ mѧntѣіреа църіі, пентрѣ ѣніреа пóstръ кѣ крещіпътatea, ші din віневоінца пóstръ къtръ Мъріа та, ѧцій фъгъdѣimѣ Мъріеі талe din вѣпъ іnimъ, de лa фіе каре кавъ 6 флоріnі; 3 флоріnі съ se dea пѣпъ ѧn 25 de ziле, sокotіndѣ dела zіoa пѣблікърій ачestорѣ артікъаі, ѣаръ чеілалцій 3 флоріnі, кѣ 25 de ziле маі тѣрзіѣ, de лa каре трібѣtѣ съ пѣ фіе скѣtіtъ тошіа пімецѣі, ніч a Мъріеі талe, ніч a воѣаріалорѣ.

Фііндъ къ тошііле певъгате ын катаграфіе, аў датъ маї ынаінте нъмаї 3 флорінї, акъмъ кындъ трівъцъ есте ындоітъ, съ плътёскъ ші еле ындоітъ.

Орашеле лібере съ плътёскъ трівъцъ дъпъ пътереа лоръ чea de маї ынаінте ші дъпъ ымпрецъръріле де акъмъ.

Ші Сашіі ынкъ фъгъдъескъ къ дъпъ пътереа лоръ, воръ плъті авестъ трівъцъ. Ші Сърбіі din цеаръ съ плътёскъ ла авестъ трівъцъ дъпъ модъл авеста: каре Сърбъ ва авé каз ын цеаръ, съ дea унъ флорінъ, іар каре нъ ва авé каз съ фіе скъпітъ.

Асземіné ші Гречіі ші алцї негъцъторі венічї din църї стръine, съ плътёскъ фіе-каре дъпъ стареа вітелоръ ші а негоцъторъ лоръ.

Іаръ локъріле ші сателе апсе, каре аў апсъ din каъза ръзвоіълъ де акъмъ, съ фіе скъпите де плътіреа авестъі трівъцъ. Не ръгъмъ де Мъріа та, ка съ пріімещі авестеа ын нъме де вине ші къ граціе дела ноі, къ ші де аічі ынаінте воімъ а контрівъі супе требъінцеле Мъріеї тале, ынтр челе че не ва ажъта Домнъл Дзеў.

Даръ фііндъ къ ын стрынцереа ші ындеплініреа трівъцълъі се ынтямплъ адесе орі скъдері din каъза лінсеї съраціорў, Домніа лоръ Деспаніі *) съ трімеце ын авестъ модъ: Ка Деспаніі, прекънде н'аръ пъте съ іеа трівъцъл дела съраці, съ нóтъ прінде не отаціна **) Нобіълъі, каре есте ын ачел сатъ саў не ачеаші тошіе, ші съ'л ціе ынкісъ пънъ се ва адъче трівъцъл. Саў дакъ атарі каше аръ фі нелъкъите, ші

*) Імператорій саў Імпъраціі, саў Кърмъторій.

**) Отаціна саў оваціна, плъцінта.

ши с'аръ афла пичї алцї омаџї ін атаре сатъ саў не атаре мошіе, ла інтимплареа ачеаста, Домнаїї съ пóтъ чере ші ліа трівтта de не алте мошії але ачелуї Новіа.

Пентръ къ Мъріа та граџіосъ не фъгъдзеџї къ вої аштъа óстеа ла ўпў локъ отъріъ, ші вої зкъна дрътъріле църіі de мълцї фъкъторі de реле, не чої че аў окупатъ казеле Новіаілорў, ші вої зкóте афаръ, ші інтр'алтеле те вої сіаі а маінта вінеле ностръ: пентръ ачестеа noї мълцзмімъ Мъріеї тале ка ўнуї Domnъ граџіосъ, ръгъндзне de Мъріа ta, ка съ прівегезї ла ачестеа дзнъ граџіóса фъгъдзінцъ, ка аша, ръмаіндў ін паче din тóте ърџіле зунтъ акоперемънтъл аріпелорў Мъріеї тале, съ пътемъ фі маї къ маі пуцінъ інтръ серъріле Мъріеї тале ші а църіі.

Фііндъ къ омаџії нострі нъ воескъ а аскълта de noї ін тимпъл ресвоюлуї, ші не аў фъкътъ мълте вятжокърі ші пекъвіінце, не ръгъмъ de Мъріа ta, ка съ порўнчеџї серіосъ Домнанілорў de прін Комітате, ка тоцї омаџії прекъмъ аў аскълтатъ маї маінте, аша съ аскълте ші акъмъ de пропріетаріі лорў ші съ ле фіе зунзші, пентръ ка съ пътемъ стрінце ші індемнаіні маї мшорў дела домніі атъ трівтъл Мъріеї тале, кътъ ші провізіънеа пентръ óсте, ші съ пътемъ фі ін старе de а серві Мъріеї тале, ші de а къста de вінеле църіі.

Есте ші плъцере ін цеаръ, граџіóсе Домне! къ ачеї Сърві ші фъгаріі карі аў лъкуітъ ін ачеастъ цеаръ, с'аў ітпрежнатъ къ прадъторіі, ші аў фъкътъ мълте целецзрі ін ачеастъ цеаръ, пентръ каре не

рѣгъмѣ de Мѣріа ta, ка съ порѣнцеці Кѣпітанѣлуі ценерал, съ недемнéнѣ не атарі óмені.

Фііндѣ къ зміі din Nобіаіі цѣрі зъгundзse ші óstea Мѣріа таіе, аѣ пъгзвітѣ еі ншшіі ші аѣ прѣ датѣ цеара, амѣ отъріѣ ка атарі Nобіаі зѣ фіе datорі a se нфъціша ін персóнъ ші a da сémъ пентрѣ фантеле лорѣ; нар дакъ se порѣ конніпце ші арѣ аппеала, съ аі se пріімéскъ аппеалъчіпнеа, ніѣ еі ѣнніші зъ се ціе пріпші ін тніле Desнаѣлуі, зѣпгѣ тітпѣл нпѣ кндѣ аі се ва черчета аппеалъчіпнеа, ші зъ пъ se сконóзъ дзпъ черерea ші рѣгъміптеа німенѣ, ші фіпъ че аі se ва черчета аппеалъчіпнеа зъ se нце ін аѣрарe; нар дакъ пъ s'арѣ нфъціша зѣ se аѣргзпéскъ. Ші не рѣгъмѣ de Мѣріа tа, ка чеі че se порѣ афла ін атаре нъкатѣ зъ пе se іерте ін нічі ѣнѣ модѣ. Аčеаста зъ se зрнеze ші ѣнтре Съкзі.

Пентрѣ къ Мѣріа ta дзпъ плінцерea пóстрѣ поцці a нфрпна ші a ціné ін дисціплінъ пе Казакіі ші чеілалці ostaші карі пъзъіndѣ азпра маханалелорѣ орашелорѣ пóстре, аѣ рѣпітѣ че аѣ нътзтѣ ші аѣ азатѣ къ зіре, ші орашеле ле аѣ аменінцатѣ къ фокѣ, пентрѣ аčеаста ші тъгдзміпѣ Мѣріеі таіе ші не помѣ арѣта рекпоскъторі ка Domніеі nostрѣ чеі граціоші.

Рѣгасъмѣ пре Мѣріа ta къ зміліпцъ, пентрѣ пі цце Nобіаі misері фраці ші nostрі, карі de ні аѣ demzѣ жерътвпцъ de предінцъ Мѣріеі таіе, къ тóте аčестеа аѣ черутѣ дела Мѣріа ta ка съ аі se дea тошіле челе рътасе дela стръмоші, саѣ зълоціте; ші фііндѣ къ Мѣріа ta ла аčеастъ рѣгъчіпне a nóstрѣ, не аі датѣ граціосѣ рѣспзнсѣ, ка атарі тошіі рътасе

dela strămoşi, saŭ zălogite, saŭ kumpărate ne bani, sŭ rămîe la fraţii lostri ŝi la noi, aşi mulţămimŭ Măriei tale ŝi ne rugămŭ ertăta rekinoskătorii.

Oamenii karii aŭ mărită ŝi aŭ perită ŝi rămnoŭ, dară mai mainte ŝi cherseră moşiile lorŭ dela Măria ta, ka avească kondiţiune ka, dékă arŭ rămîné dintr deosăbiţi, krăţitorii saŭ rude, moşiile moştenite dela strămoşi, saŭ zălogite, saŭ kumpărate ne bani, sŭ rămîe ne. lergă avaţia, — Măria ta sŭ nu le lergă în mănile donatarilorŭ *), ŝi krăţitorii sŭ nu fie ainsiŭi de atarii moşii; ci din kontră moşiile dela koprinse sănŭ akeştŭ de donatarii, sŭ se dea manoi răzăşei ŝi krăţitoriloră, ŝi Măriă ta sŭ iéi în bătare de sémn koprinsura leţiiloră, ŝi prekumŭ norŭ prescrie aiestea, aşa sŭ se ţie ŝi sŭ se năzéască.

Aŭ otărîtŭ ŝi pentru serbii **) fugiţi, sŭ se dea manoi de ne tutindiné, kumŭ nedéosa zăruptură de kredinţă, prekumŭ se koprinde în artikulii izvălkaţi de mai mainte, mai adăugendŭ ŝi aceasta, ka la kărţi serbă à fugitŭ saŭ ar fugi la oraşe, ne aceia, kădelae orăşănii sŭ fie datorŭ a'i da numai de kîtŭ în mînă aceluia dela kare a fugitŭ, sumŭ nedéosa zăruptură de kredinţă, kendŭ kădelae va fi gătată prin anŭ Noiembrie; dakŭ kădelae n'ar face aceasta, atunci sŭ năzéască ea însăşi léfa serbului, ŝi dékă kădelae n'ar năzi léfa, atunci prigonitorul sŭ aibă drepturi de a ţiné ne anŭ orăşanŭ în loku serbului, ŝi ku tóte aceastea sŭ nu prigoni

*) Aceia părţile s'aŭ dăruitŭ moşiile de Mihaiu BB.

**) Satţiile, saŭ terţenarii, kari satkesku ne o léfă otărîtă.

ле серва фъцитъ, ши аколо ши ын вер че лоу, тотъ ын ачеа модъ.

Амъ отъритъ ши ачеаста, ка Новіаи, miserі фраць ai nostri нарі, каре din маса вер ынеі вóле, каре din фріка de varaвинзі, н'аў нътътъ, съ вie аічі supe despre жъръментъзій de крединць, ачеа съ жъре крединць, dынъ adынаре, ла лоцріле сфынтелоръ лоръ, ынaintea Desпаніелоръ лоръ, каре ынaintea ачелора не карі'ї вор рындзі ачещіа, dынъ ысанца чea de маі ынainte; каре пентръ къ аў аінсітъ мънъ акътъ, съ нъ se nedenseскъ.

Nъ ворвімъ despre Новіаіі ши ómenіі нрітарій, карі аў фъцітъ антр'алтъ цеаръ каре аў н'аў врътъ съ вie ла adынаре.

Пентръ мъдъвеле misere ши алць орфаній карі ш'аў черътъ каселе ши вітеле dела Мъріа ta, не рътъмъ de Мъріа ta, ка съ'ї іéі ынтъ протекціунea Мъріеї тале, ши съ аі se dea ынаноі вітеле лоръ челе рънite, ши съ'ї апере ынтрe dинселе, кь праціе, ын контра тътъроръ вънпъріторъ віолente.

Фііндъ къ Мъріа ta фъгъдуещі праціосъ, ка съ se dea ынаноі фрациlоръ nostri тошіile не каре ле аў окупатъ dрегъторіі Мъріеї тале, dела Болія, dела Мънърade ши din алте лоцрі але Мъріеї тале, пентръ ачеаста ць мълцумімъ фóрте ши не вомъ арăта рекънoскътóрі, ка Domнълуі nostrъ челъ праціосъ.

Пентръ серві чеї фъцць карі аў фъкътъ пагъвъ каре нъ ш'аў ампліtъ timпъ, ши аў ынтратъ ынтре Казачі саў чеілалць мілітарі ai Мъріеї тале, амъ отъритъ къ бънъ плъчереа Мъріеї тале, ка вері унde se воръ афла ын óstea Мъріеї тале, съ se dea ынаноі ла Domніі лоръ.

Рѫгъмѫнъ пре Мѫріа та ка ші не ной ын цепере съ не лашѣ, дѫнъ конститѫціиле цѫрій ын тóте привіле-ціиле ші лібертъціле нóстре; ші пентрѫ къ Мѫріа та граціосъ не аї рѫспѫнсъ, къ не вої цінé ын тóте привіле-ціиле, донъціиле *) ші лібертъціле нóстре, афарѣ де донъціиле каре с'аѫ фъкѫтъ де Сіцісмѫндъ: пентрѫ ачестеа ші мълцѫмімъ Мѫріеї тале ші не вомъ арѫта рекѫноскъторі, ка граціосълѫї нострѫ Домнъ.

Амъ отърѫтъ ші ачеаста, ка Новіа каре ын тимпѫл де акѫмъ ар фі сѫпъратъ не вечіна съъ новіа саѫ отъ алесъ, ын персóнъ, саѫ авере, саѫ ын віте, ачелаї Деспанїї сѫ'ї фак жидеката екѫртъ ын чеа дінтѫї лі а жидецълѫї, ші съ'л недепсéскъ дінъ ріґóреа леціі фъръ ынтързіаре.

Пентрѫ къ Мѫріа та аї ынґъдуітъ лѫї Нікóлаї Ґа-лаї ші лѫї Фрънческ Бадаї ші лѫї Стефан Коконъ, ка съ се ынтóркъ ын цеара ачеаста ші съ'ші ціе ын пане мошіиле рѫмасе деда стрѫмошї, саѫ злоціте, ші ві-теле, пентрѫ ачеаста ші мълцѫмімъ Мѫріеї тале ші не вомъ арѫта рекѫноскъторі, ка граціосълѫї nostrѫ Domnъ.

Амъ отърѫтъ ші ачеаста, ка чеї че аѫ фостъ омаґі моценіцї аї верѫнї Новіа din пѫмѫнтъл Съкѫіорѫ четоръ ліберї din zioa de astъzї, даръ ну с'аѫ ціпѫтъ де Съкѫї, чі аѫ фостъ омаґі пропріі, ші стѫпеніцї де Новіа ын пане, маї ынainte de рескóла д'ынтâї; ачея дéкъ с'аѫ ынскріс ынтре Съкѫії чеї ліберї, съ се деа ынапої пропріетарілѫї лорѣ; іаръ Съкѫії де аічї ынainte съ ну маї ынскріе ынтре дінціі атарі омаґі рѫмашї деда стрѫмошї, ші кіарѣ de sint ші ынскріші,

*) Даніі фънте de Domнї.

съ'і dea тнапоі. Asseminé epidiтиіле рътъце dela стрътоші, кърціле, васеле, роміїле каре se цінъ de dinsele, арътъріле, фінеціле, нъдъріле, морїле, апеле, локъріле de пóръ; ші тóте челелалте че dinпръ ачестъ s'aŭ цінтъ de dinsele, ші Noбіяца ле а стъпънітъ ін пače, съ ръпе ші de aічі înainte sунтъ notestatea Noбіяцаі ші ea съ ле стъпънéскъ ка а сі proпріетате.

Маі sent афаръ de ачеціа ші ataрі oпаці, не карі кіаръ ачеі Noбіяі 'і аŭ алеzатъ ре нешніле лоръ челе Съкеці, спъ атънчі кънdъ ле аŭ фостъ стъпъні, ші карі пе sent Съкзі, чі пої Romîні, пої Sasi, заці Ungурі. Аші отъріт ші desпре ачеціа, ші съ ръпе ла стъпъні лоръ ка отаці проприі; — ші Мъріа ta съ порънчеці sepiosъ ла тоці Къпitanіі de пріп зкаune, ка фраці nostpi Съкі съ обсерuезе ші зкълпъtate отъріре nóstpe desпре ачеasta ші asbentimenтеа Мъріеі тале.

Ші Saші, карі пе факъ o пікъ пarte a църіі nóstpe, s'aŭ плънсъ азупра пъпъстріріоръ ші нестіріоръ карі лі se факъ de кътръ зтвлъторіі не druтърі; desпре каре ămъ отъріт din assentimenтеа Мъріеі тале, ка пічі вонарі, пічі повіа, пічі serві, пічі алтъ фелъ de omъ каре зтвлъ пtpe dънші, съ пе іеа къ пътере німіка de ла dънші, даръ съ лаше съ'і dea челъі че ва чере съ лаші dela dънші, ші челе требуінчіóse asseminé съ 'і ле dea не banі; кар dékъ аръ вреа съ пріiмéскъ пе чінева din въпъвоінца лоръ, ачеasta съ stea ін арвітріеа лоръ (ліbера воінцъ).

Hостеле каре зтвлъ пtpe dънші, къ зкріsоріле Мъріеі тале, съ se цie de челе че норъ фі зкріse пtp'insele. Dékъ e пътаі o nostъ, съ'і dea зпъ калъ,

déкъ sunt doue, sъ'r dea dor; ынпъ карѣ съ пѣ dea пиmъпuѣ, de ne кuмѣ-ma ар фi skрisѣ anume' ın skрisóре съ se dea; ıаръ déкъ чinema афаръ de skрisóреа Мъріеї таіе, ар чере каї saѣ карѣ, ачеаста съ nъ'ї dea nimiка.—Шї Мъріа ta съ ıomanzї Капчелаrиаї ка съ strınгъ atapї skрisorї nostaле, ка nosteле съ nu maї nóтъ zиma къ atapї skрisorї.

Ънзъ фiindѣ къ se nóte ıntıмпла, ка omaцiї локuitorї пе moшiї съ фugъ, пentrъ гreutatea tribuтаї ın фавóреа лiбертъцiї, intre Sъкuїї чеї лiберї, шi ıpin каре s'ар ınгreuna ceiлалцi съраї, amѣ otърetѣ ка верї каре omaцiѣ ар фugi ıntre Sъкuї dinaintea tрibuтаї, щi n'ар boi a maї beni ınapoї, съ se suпzъре. Мъріа ta съ ınцiinцezї ın тóte локuрiле шi пе Кънitaniї карi sunt ın скаuneле Съкuiлорѣ, шi съ ле порuпчецї ка шi eї съ se цie de aчeasta.

Ън sфършitѣ, пentrъ къ Мъріа ta фъгъduещi, duпъ usanца шi moduл челорѣ алцi Прiпчiпi крещiнi, ка съ цiї лiбertatea църiї вóstre, ın урma мърturисentaї nostrъ de крedinцъ; пentrъ aчeasta цi мulцumimѣ Мъріеї таіе ка Domnuлuї nostrъ челuї граціосѣ, шi ne вomѣ арuta рекuноскъторi. »

Noї ana dаръ ın урma рugъчuuнiї maї susѣ ınsemnaцiлорѣ Domnї penpesentanцi aї челорѣ трeї naцiuni din Transiлvania шi din пърцiле Унгарiеї челе sunпse aчesteї църi etc., прiimindѣ maї susѣ ınsemnaцiї артikuлї къ тóte челе конpinse ıntр'ınшiї, шi komandandѣ ка съ se ınскрie ın aчeastъ skрisóре a nóstъ, шi dandуле assentimentuлuї nostrъ, ші прiimimѣ къ граціе, ші аппроbъmѣ шi ші ıntъrimѣ; фъгъduindѣ din вunъвoinца nóstъ къ тóte челе maї susѣ zise ле вomѣ обserва шi noї ınшine, ın тóte пunтеле, клauзеле шi

аріхтаіl, ші вощ фаче ка съ се ощерѣаскъ пеатъмате de toці чеіалалці. ін тóте аоцпріле ацъмепіїl нóстре. Ціpin дaтерea ші мъріпіа аѵестеі скріері антъріte de noі ѕрнпіпе. Datъ ін Алва-Јулаіа, ін 28 de зиле але лѵі Noeмвріе, анѵла Domнaлї 1599 *)

S'a афлатъ ін оріціпала ін Архіѵа Баронілаї Ѕамѵел Брукенѳала ін Сібіїŭ.

N B. Аѵесте ште'ѕ'аŭ луатъ de Pedantopї, din Мараzіпла Istopiеї цептрѵ Трансілѵаніа, ѵѵмаіпатъ de Koнтеле Iпаlцїї Кѵпеуї ші de Ѳеофанъ Коѵаї, ѵѵтъ titлла: Erdélyország' történetei' tára, Томѵ. I. ші с'аŭ традѵсъ ін аіпѵа ромънéскъ

de Kost. Pomanъ.

---

*) Nos itaque praemissa supplicatione annotatorum dominorum regnicolarum trium nationum regni Transsilvaniae et partium Hungariae huic ditioni subjectarum etc. praescriptos universos articulos, ac omnia et singula in eisdem contenta rata, grata et accepta habentes, praesentibusque literis nostris inseri et inscribi facientes, nostrumque illis consensum praebentes, clementer acceptavimus ac probavimus, retificavimus et confirmavimus, prout acceptamus, approbamus, ratificamus et confirmamus; offerentes nos benevole, quod praemissa omnia in omnibus suis punctis, clausulis et articulis tam nos ipsi observabimus, quam per alios quoslibet ubique per nostram ditionem firmiter et inviolabiliter observari faciemus. Harum nostrarum vigore testimonio literarum mediante. Datum Albae Juliae vigesima octava die mensis novembris, anno domini 1599.

ПОРТРЕТЪЛ
АЛ
МІХАІЪ ВІТЕАЗЪЛ

Прінчіпеле църіі Ромънещі шіле Молдавіей, Локцціиторіў ле Трансілваніей etc. ънсоцітъ ку ноте, де Антоніў Кърц.

А кънóще карактерле фізіогномікъ ле ънуі омъ маре, есте ън сине ънъ лукръ интересант. Ачеаста е ън ънъ градъ ку аттта маі ъналтъ ла патріоціі карі аў о персоналітате історікъ ънсемнатъ, фііндъ кът прін вітареа ла дъншіі, се нътреще імаціналіва, се ънальцъ адмірътчіунеа ші се аскште ън адевъръ сімцімънтъле націонале. Аша даръ ку кътъ маі мълтъ не нътемъ апропіа де адевъръ, ку аттъ не ва фі маі плъкътъ, де óръ че тóте фантасмателе еройсмълуі націонал челе інвентате де о імаціналівъ волнавъ требе съ рътне департе дін дърътле адевърълуі. Пънтле чеа маі ъналтъ ле мърімій історіче а луі Міхаіъ Водъ, фъ, фъръ ендоіцъ, анвле 1599; аша даръ ънъ портретъ каре е маі апróпе де ачеастъ епохъ, супе а нте да мъртърие десупе фаца еройкъ чеа адмірать ші адорать де контимпърані, ну есте ънъ лукръ фъръ фолосъ; кът де ші Міхаіъ се пронтмі де мълці

кѫ пѫмеле de tipanѣ, кѫ тóte ачestea se ѩnzei de кѣтре алцiї ші se assemѩnѣ кѫ epoiї antikiтѣцiї чеї neажѫншiї de nostepitate. Istopia лѫї ѩnкъ nѫ s'a sкpisѣ, — ші кѩpѣ E n g e l s'a пponѫnцiatѣ фópte ѩntpѫ лаѫda ші mepiтѫa лѫї, ѫnѣ istopikѣ каре ѩnкъ nѫ e mѩntѫitѣ de тóтъ паpцiалitatea, ші каре n'a конpinsѣ ші n'a deskѫpkatѣ destѫa pелъчiѫniле челе atѩtѣ de ѩnкѫpkate de пе atѫnчi, ші a бъгатѣ пpé-пѫцinѣ de sémъ лa карактеpѫa timnѫлѫї ачелѫia. Ѩn цeнepал, пе лiнbeskѣ Dateле маї de anpóne але ахtopiлоpѣ ші Кpонiкapiлоpѣ domestiчi, дéкъ se афлъ кѫмѣ-ва, sпре a пѩté жѫdeka dpentѣ desпpe Михаѣ Bitézѫa. E adeвъратѣ къ тpебѫе съ'л a d m i p ъ m ѣ ѩn totѣ кasѫa, de вepї че паpte 'л вомѣ пpiві.

Пopтpетѫа лѫї Михаѣ, чел zѫгpъвitѣ ѩn oлiѣ, каpe s'a лѫatѣ de пе o stampъ ѩn apамъ, пóte съ фie ѫnѫa dintpe челе че se anpoпie маї mѫлтѣ de adeвъpѣ, atѩtѣ ѩn кѩtѣ пentpѫ лineamenteле фецеї, кѩtѣ ші пentpѫ ѩmвpъкъminteле лѫї; пpекѫmѣ mъ boиѣ adonepa ka съ apътѣ пpiп ѫpmътópea deблѫжipe. Eѣ deskonepiї ачeastъ stampъ маї ѩntѩѣ ѩn kapтea istopiкъ ѩntitѫлатъ: Кpонолоцie saѣ deskpiпчѫne istopiкъ de тóte pesвóiele ші ѩnкѫпцѫpъpiле четъцiлоpѣ ші фоpтъpецелоpѣ, пpекѫmѣ ші de тóte лѫптele ші вътъiле ѩnsemnate каре s'aѣ фъкѫтѣ кѣ Тѫpчiї ѩn Ѳнгapia de sѫsѣ ші de жосѣ, ші ѩn Tpansiлвania, de ла anпѫa 1395 пѩnъ ѩn timпѫa de акѫmѣ. Тóte компѫse ші deskpise кѫ temeиѣ ші ѩn opdine (кѫmѣ n'aѣ маї emiтѣ ѩn tипapиѣ) de Ieponimѣ Optелiѣ Aвгѫstanѫ; каpъ акѫmѣ тipъpite de noѣ кѫ diлiцiпцъ etc. etc. ѩn Nѫpimвepга ла Epецiї pъпosatѫлѫї Aѫтоpиѣ etc. 1620.

Кѫ гра҂ціа ші прівілеціѫла Maiestъціі sале imперіале.» *) — Еѫ пѫ воѣ съ intрѫ aічі ѧn ѫnѣ трактатѫ формаа, кѣчі atѫnчі ар трeвві съ тъ ѧntinzѣ прédenapte, чі воѣ съ attinrѣ пѫmaі че е neaпъратѣ спре ажѫпцереа вкопѫлі меѣ.

Апа даръ картea deспре каре ворвіі aічі ші ѧn каре se афлъ noртретѫл лѫі Міхаѣ, ѧntре фоіле 452 ші 453, emise ла лѫmінъ ѧn аннѫл 1620, прекѫmѣ мъртѫрисеще конрінѫл порціі ей. Даръ маі ѧnainte de aчeастъ ediцѫne se фъкѫръ алтеле маі мѫлте, центрѫ кѣ прівілеціѫла Iмперъторіѫлі Matia, каре съ аппере пе автороѣ de контрафачері *), este datatѣ din 22 Февруарѣ 1613, ші ѧn партea a патра a кърціі ѧnsemі, se фаче помепire de ediцѫnі de маі ѧnainte. Еѫ воѣ пѫтера ѧn вкѫртѣ ediцѫniле челе че mi'sѣ кѫnoскѫte din aчeastъ преціósъ карте istopікъ.

I. Ediціѫnea ѧntѫѣ ѧn аннѫл 1592 ѧn 4°. Кѫmѣ кѣ aчeastъ карте se афла o datъ, e лѫкрѫ деплінѣ demѫstratѣ. Dap décъ se маі афлъ акѫmѣ верѫнѣ essemпларѣ, ші ѫnde se афлъ, aчeastъ пѫ mi e кѫnoскѫtѣ. Еѫ ѧnкъ пѫ крезѣ кѣ ар фі достѣ ѧnzestratъ кѫ портрете, чі чел маі мѫлтѣ, кѫ пікѫрі de бѫтѫі ші de четъці.

---

*) Chronologia oder historische Beschreibung aller Kriegsempörungen und Belagerungen der Stätt und Vestungena uch Scharmützeln und Schlachten so in Ober und Under Ungarn auch Siebenbürgen mit den Türken von Anno 1395 bis auff gegenwärtige zeit denckhwürdig geschehen. Alles grünlich und ordentlich (Dergleichen von niemals in Truck aussgangen). zusammen verfast und beschrieben durch Hieronymum Ortelium Augustanum, Jetz- und aber von Newem mit Fleiss etc. etc. Nürnberg. Bey dess Authoris see. Erben etc. MDCXX. Cum Gratia et Privilegio S. C. M.

**) Тіпърірі фъпте de пътръ стрѣіпі, каре п'аѣ ѫпрапѣ ла компереа кърціі.

II. Ediţiunea a doua, din Кронїкоţїа сăŭ descripţiunea istoriĭ etc. e din anŭa 1602, ші se tipăreşte în tipografia aŭĭ Valentinŭ Фърманн, la Ioanne Sigmahер în Нюрімберга, în 4°. Ънŭ essemplariŭ din tr'ensa se afla în biblioteka Gimnasiuluĭ din Брашовŭ, фъръ portrete, dar adaogă destula de sъrăcă къ ştiinţe nimerite de atunci ші de четъţĭ.

III. Ediţiunea a treia e din anŭa 1603, până tirana celeĭ mai sусŭ numenite din anŭa 1620, — ші se pare a fi cea d'întâiŭ kare se adaogă къ portrete ómeneşcĭ celoră famoşĭ aĭ timpuluĭ aceluia. Aceasta e ънŭ amăr фóрte natъralŭ, къ четъţianiĭ ші învisoriĭ *) Нюрімберţianŭ Ioanne Sigmahер, ceĭ ispъşiĭ numaĭ în anŭa 1603, «Фігъріле ші фортъреţеле desemnate, ші контрафъкътъріле фамóсе;» **) prekum ĭ-o mărturiséşte ea însuşi în înkinarea kărţiĭ kătră Alemaĭ austriaчĭ, din 25 Martie 1603, în prefaţă. Această împrejurare este nentru noĭ de cea mai mare importanţă, de óră ce portretele principeleĭ Михаĭ чеа тънără de dinsa în aramă, nu se ispъvésc numaĭ înainte de anŭa 1603. Din a treia ediţiune a aŭĭ Opteliĭ se afla ънŭ essemplariŭ în muzeŭ naţionalŭ din Пеşta, ші altul în biblioteka din Вашархелŭ în Transilvania, dunde kare se zăgъveşte portretul în oliĭ.

IV. Ediţiunea a patra se făkă în anŭa 1604 în 4° în Нюрімберга. Aceasta e înzestrată къ stampe, dunde mărturiseşte aŭĭ Хапер în kartea întitulată: De-

*) Тълъторiĭ în aramă saŭ în altă metală.

**) Die abgerissenen Figuren und Vestungen, wie und die fürnehmbsten Conterfacturen.

supe scriptoriĭ ascrișiaoră Ungu-reșĭ și Transilvănenșĭ ai seculuĭ XVII, pagina 18 *).

V. Edițiunea a cincia e din anuĭ 1607 în 4°, tipărită în Nürnberga, prentru se vede din Catalogul bibliotecei Schmeițelianе pagina 10 **).

VI. Edițiunea a mésea é din anii 1613—15 în 4°, în Nürnberga, cu o a patra parte ca și o adnendice despre solennitățile încoronării împăratorului Matia. Se afla în museul Națională în Pesta.

În 14 Maiŭ 1616, mori autorul Ieronim Ortelaiŭ, ca și epezii ași fiecăre o a VII-a edițiune de onerile ași, în 1620 în 4°, care conține cu totul ce de mai nainte până la ața. Aceasta edițiune o am ca și cea a proprietate a mea. Stampele sunt toate acelea care sunt și în edițiunea a treia, numai se afla tare strîcate prin atingere, ca nu sunt îndreptate cu destul diligință. Edițiunile care s'au fiecare dintr acesta, s'au întrecut ca și s'au continuat de Martin Mayern în anul 1665, sunt titlul: «Ortelius redivivus», în folio în Bratislavia. Mie îmi este cunoscută numai aceasta edițiune din anul 1665.

Din mulțimea ediționilor se nóte comide ca bunătatea onerei însuși, ci assemănarea portreteilor care era atunci atât de cunoscute, cu déca acestea nu s'ar fi recunoscut de bine, atunci de

*) De scriptoribus Rerum Hungaricarum et Transilvanicarum Saeculi XVII. pagina 18.

**) Catalogus Bibliothecae Schmeitzelianae p. 16.

вънъ сѣмъ къ нъ s'aръ фі цінцъ ѧn ediціунiле челе зрмъторе, de óръ че, пентръ essemплъ, фisiognomia ші ѧмвръкъмінтъла луі Міхаіъ Bodъ, трєвъя съ фіе фóрте вine кънoскyte ѧn statele aзstріаче; фііндъ къ ел a фostъ de doзe орі ла ѧmпъраторіюл Рyдoльфъ ѧn Прага, ші пзвліюла каре жyдекъ атѧtъ de дрептъ, нъ s'ар фі лъsatъ зъ'л ѧnшele къ портрете фъръ assemѧnare.— Кѧmъ къ портре-ла луі Andреіъ Баторі, пентръ essemплъ, е фóрте вine пimeрітъ ѧn totъ aчeaшї карте, aчeasta o цінъ къ тóтъ секyранца. Dabid Ѳurnad, трimisъл ѧmпъраторіюлзї ла Воєводъ, комandъ зъ'і'л desemnéze, «Кала порочіта sa вenipe зъ'л пóтъ аръта Maiestъціі sale Imперіале»*) (adекъ капъла чел тънатъ ла луі Andреіъ), зіче Орteліъ паціna 459. Оріцінаюл aчestзї desemnъ, se зіче къ se афлъ ѧn tesaзрюл imперіал ла Bienna, ші къ чел тінърітъ ѧn картea луі Орteліъ, este o копіе кредінчіósъ despre aчestъ оріцінал. Міхаіъ ера aтѧnчі ѧnъ omъ фóрте фamosъ, estimatъ de Папа ші de тóтъ крецінътate ші ѧntѧmпінатъ къ чea маі маре distinкцізne de ѧmпъраторіюл. Deчі пimінa нъ e маі провабіл de кѧtъ къ ел se zзгръві пентръ Езропа, de aptistъл каре se афла aтѧnчі ѧn Алва-Jзлія. Къ ѧn картea 10-a a Istoріюлзї Лѧnз Бетлеn, паціna 467, se фаче помenipe de ѧnъ ззграфъ italіanъ Нікóлъ Kreteanъл, че se афла пе timпюл seў ѧn Алва-Jзлія, каре de вънъ сѣмъ zzzръві пе Прінчіпеле ѧчisъ ші пе Міхаіъ, ші трimişe портретеле ла

*) Damit er zu seiner glücklichen ankunfft dasselbe ihrer Keyserl. Majest. fürweisen konnte.

împeratorĭa aa Bienna saŭ aa Прага, saŭ ae komnikъ inkisorĭaŭ Sibmaxep пентръ kartea istorikaŭ Orteliŭ. Афаръ de avestea, ші Kardinalъa Malasnina, mižločitorĭa intre Andreĭ ші Міхаіŭ, ера insămĭ zъграфŭ, прекъмŭ мъртъriseще totŭ aчел Бетлеп. Apoĭ se vede ші din portretъa aŭ Міхаіŭ, къ s'a desemnatŭ saŭ dъпъ natъръ saŭ dъпъ altŭ portretŭ bine nimeritŭ, къ se vădŭ in фаца'ĭ ніще lineamente каре nu se potŭ inventa лесне. Аша даръ nu mai este nimĭ o îndoinцъ къ avestŭ portretŭ nu ne vea съ mai aibъ altŭ рівал din totŭ aчелe timpurĭ, пентръ къ авіа se póte съ se фіе zъгръвітŭ mai târziŭ de kătŭ in annъa 1602, de óръ че mарелe Воеводŭ se omoрă in anъa 1601. Портретъа in oaiŭ se zъгръві ку фórte маре diliцinцъ dъпъ stampa in арамъ.

Даръ avesta nu e singurъa портретŭ al aŭ Міхаіŭ, пъблікатŭ in stampъ. Intre алтелe каре merită чева лъаре а minte, imĭ este kunoskutŭ ші ачела каре la пъблікъ Ioanne Бisseliŭ in kartea sa intitulatъ: « M ъ d ъ a i s t o r i k ъ a ф а n t e l o r ŭ s t r ъ l u c i t e d i n t i m p u l n o s t r u, Амверга 1675 in 8°, пацina 54*). Se zice къ el a'ар фі împrumutatŭ de la unŭ Dominicus Custodis, каре adunъ kŭ маре diliцinцъ портретелe ómeniлorŭ fatoшĭ de ne timpъa ачела, ші ae пъблікъ in Аugusta in фоліо, in annъa 1599, sъntŭ titъa: I k ó p e l e ъ r v a ц i l o r ŭ f a t o ш i**). Despre пропріъа ръspunzъtorĭŭ Dominicus Custodis, nu щімŭ nimika sigurŭ inkotŭ пентрu modъa adunъріl

*) Aetatis nostrae gestorum eminentium Medulla historica. Ambergae 1675.

**) Icones celebrium virorum.

фъкѫte de dinsъ,— daръ ші portpetъa aѫĭ e фóр-
t e sѫspectъ ín kátъ пentrъ fisiornomia ші inbrъkъ-
mintъa aѫĭ Mixaнъ. Întbrъkъmintъa e maĭ totъ trъ-
veşkъ, aѫkrъ ve kontpaziве kѫçetelorъ aѫĭ Mixaнъ,
ші fisiornomia ĭi este pré-bъtrínъ, пentrъ kъ ela fъ
otnorítъ ín bérstъ de 43 de annĭ, ші portpetъa se
пare kъ infъçişézъ пe vnъ otъ de şéizeчi de annĭ.
Daръ Custodis nъválikъ kartea sa ín annъa 1599 ín
Aѫgъsta. Întsъ maĭ inainte de aveasta trebъi aѫtorъa
sъ пetrékъ bre o kçĭ-ba annĭ kъ adínareа portpete-
lorъ, ші prin ъrmare, Boevodъa nъtea sъ aĭbъ o fa-
çъ avia de 40 de annĭ пe portpetъa nъválikatъ de Cu-
stodis. Ín respektъa aptistikъ, e adevъratъ, kъ port-
petъa aѫĭ Bisseliĭ saŭ Custodis e maĭ bine aѫkratъ
de kátъ aa Inkisoriъlaѫĭ Nъrimbergianъ Sibmaxer, —
daръ daкъ e ші ín aa adevъrъlaѫĭ? — aveasta eŭ ín-
kaĭ nъ o ponъ kpede nivĭ de kъmъ. Domnъa Kon-
te Iosifъ Kemeni nossede kartea aѫĭ Bisseliĭ kare
ші o dede ka sъ тъ folosesкъ de dinsa, kindъ eŭ
aveam ínkъ ín kçetъ sъ skriĭ istoria kritikъ a aѫĭ
Mixaнъ veл mare Boevodъa ţъriĭ Romínesкĭ. Aveа-
stъ întepripindere nъ nъtъ nimъ akъmъ sъ se реаlі-
séze din kaъsa ainseĭ de timпъ, kъ tóte kъ am
adínatъ o mъlţime de materiale fórte ínsemnatъ.

Vnъ aa treiaé portpetъ kъnoskъtъ de mine, se
afлъ пe moneta veл raръ, grea de zeче galbenĭ,
ín kabinetъa imperiaa de monete aa Viенna. Vnъ
stemпъ tъiatъ kъ fórte mare arte, fisiornomia fór-
te espressivъ, ші kamъ asseminea kъ veл de пe port-
petъa aѫĭ Sibmaxer, daръ kъçiъla veл de samъrъ
e aplъsatъ, ші пe densa o agrafъ bogatъ kъ vnъ

пенаціи de epodiи *). Еи am ини desemnи despre aceasta, trimisи mie de кустоделе кабинетулуи imperiaл de monete, Domnul Ioanne Гавриел Seidl. Atвta despre провабилe assemънare a acestuи portret interessant.

Portretul луи Михаи Bitézul, zугръвитъ ин улеи, dупъ mai susъ numita stampъ, mi insoцitъ de aceste insemnъri, фъ дърситъ Domnului Doктор M a y e r, каре adукendu'л ин цeara pomънésкъ, ал dенисе ин музеул Колeцiунилуи naцionaл, insoцindu'л кu уртъtórea sкрisóre adpesatъ кътръ D. Diректор П. Поенарiу:

O n o r a n d e D o m n у л e D i р е к т о р!

Întorkendu-me din o кълътopie цientiфiкъ, афлаи ин Брашовъ portretul чел бine nimeritъ ал принчипелуи Михаи Bitézul, a къруи istopie фаче уna dintpe челе mai intepesante епохе ин анналеле Принчипатулуи. Possesopул acestuи portretъ, D. A. К у р ц, унул dintpe чеи dinтаи literaцi mi istopiчi ai Transilваnieи, авu вънътatea sъ mi'л dea ынтрu adучereа a minte; insъ еи фiindu инкredinцatъ, кu унu atape portretъ istopikъ, ими афлъ унu локu mai вунu ин o колeкцiune принчипéсмъ saи ин унu музеu naцionaл, de кътu ин локуинца чea modestъ a унui партикулариu, ими iéи

*) Noи amи mai вorбitъ despre aceastъ monetъ, naцina 188 Tomul II ал acestuи Maraзinи.

Pedкt.

libertatea a'a dъrъi kъ plъcere Domnieĭ bóstre, onorande amice, pentrъ mъseъa kolecţiaa în semnъ de adъcere a minte de unъ omъ kare, de 13 anni konsideръ ţeara Romънéskъ drentъ patrie a sa, ši kare a avutъ totъ dérna cele maĭ sincere kъţete ši cea maĭ adevъratъ simpatie pentrъ lokъitoriĭ ъrieĭ avestea. Eъ nъ krezъ sъ pocъ aleţe unъ maĭ bunъ organъ în aceastъ ţeaръ, pentrъ aceste simţiminte, de kătъ ne Domnia ta, onorande Domnъle Direktor, kare preluţuеşţi mъnimiĭ nóstre kъ o adevъratъ demnitate nрin simţimintele Domnieĭ tale cele patriotice ši nрin mъrtele'uĭ talente, ši de bunъ sémъ nъ veĭ aibi a deşţepta lъarea a minte a skolariloръ supre mъrtele mepite ale mareluĭ eroъ patriotikъ. Eъ alъtъrъ aiuĭ unъ estraktъ istorikъ, desupre atenţia ši assemъnarea avestuĭ portretъ luкratъ dъnъ kroniче ši iluъstrъtiunĭ vekĭ, de maĭ susъ-numitъa mъţatъ Dom. Kъrţ. Rъrndъvъ unkъ o datъ, sъ nъ'mĭ desupreţiaţĭ avestъ darъ fъkutъ din tótъ inima, ši sъ'a nрimiţĭ kъ bunъtate, sunt kъ cea maĭ mare stimъ

al Domnieĭ bóstre

Bukъreşţi 16 Oktombrie 1845. pré-plekatъ amikъ

Dr. Mayer.
m. p.

Portretъa asa daръ se afluъ akumъ în mъseъa Kolecţiunalъĭ naţionalъ. Oriţinalere ţermane amendoъorъ avestorъ skriitorĭ s'au publikatъ în Numerele 89 ši 90 din razeta ţermanъ din Bukъreşţi 1845.

A. T. L.

БѸЛЕТІNѸ БІБЛІОГРАФІКѸ.

Dintре вкріерілe каре se окѣпъ ѧn ziлeлe пóstре кѣ desлѣшіpea Istopieї Daчieї, тeріtъ шi пentрѣ noї Pomѧnії maї тѹлtъ бъгare de sémъ ѣртъtópea карte пѣвлікатъ ѧn лімва цермапъ:

Mагazinѹ
пentрѣ
Istopia, лiteратѹpa шi tóte тemopaцiлiтѣцiлe
Tpansiлвanieї.
Пѣвлікатѹ ѧn soцietate кѣ maї тѹлцї патріоцї
de
Antoniѹ Кѣрц. *)

Пѧпъ ąкѹтѹ a eшitѹ ѧnѹ Tomѹ, компѣsѹ din патрѣ фъшióре, фіe-каре de 7 пѧпъ ла 8 кóлe, ѧn 8°. Noї ne вотѹ търцini aічї a аръта конpinsѣл matepiїлopѹ, шi вотѹ ревeni maї тpziѹла desвatepea шi кpітіка лopѹ.

---

*) Magazin
für
Geschichte, Literatur und alle Denk-und Merkwürdigkeiten
Siebenbürgens
Im Vereine mit mehren Vaterlandsfreunden
herausgegeben
von
Anton Kurz.
Kronstadt. Druck und Verlag von Johann Gött.

Фъшіóра I.

Префацъ. De Editopнѫ.

Конfessiune sinчеръ desupe пърепіле теле кътѫ ар трепзі съ se вкріе o istopie a Transiлvanieї. De Kontele Iosiфъ Kemeni.

Miхаіл Чепеї de Narї-Alta. O sniцъ віографікъ. De Antoniѫ Кърц.

Vnѫ фpагmentѫ desupe Ioanne Miхаіл Брътъ ші desupe вало́pea Istopieї sale унгуро-transiлvane. De Kontele Iosiфъ Kemeni.

Disкъdекаре крітікъ desupe пretinsele monete Pomano-daчіче, a кърорѫ deskріпчіune ші desemnѫ s'aѫ пъвлікатѫ in Архівъл soцietъцiї пentpъ кinoщinцa Transiлvanieї. De Kontele Iosiфъ Kemeni.

Фundъчіuniле din църї stpъine пentpъ жunimea din Vngapia ші Transiлvania, каре inвацъ аколо. De Kontele Iosiфъ Kemeni.

Челъ маї векіѫ siцiлаѫ (печете) ал четъцiї Брашовълуї. De — n —.

Къ o конie de siцiлаѫ.

Фъшіóра II.

Desupe чea маї веке хpіptie de кinепъ каре se apatъ in Diплomatika църілорѫ stpъine, a Vngapieї ші a Transiлvanieї. De Kontele Iosiфъ Kemeni.

Къ semneле de хpіptie, tinъpite in testѫ.

O вълаъ a Папеї Eцenіѫ IV кътъ Peцina Vngapieї Eлisabeta, ші inѫ актѫ ал Mинъstipeї de лингъ

Клушъ ѧn Transiлvania, relativъ лa aчeastъ бълъ. Amѧndoue din annъa 1439, къ o прefaцъ de Antoniъ Кърц.

Къ o прoвъ din sкrisъa aчeла лitorgrafiтъ ѧn Adaвsъ.

Чeлe maї вeкi morї de хrptie алe църіlorъ strъine, алe Ungariei ші Transiлvaniei, ші semneлe de хrptie din чeлe doue църї din urmъ, demъstrate din акte kontimпъrane, ші ѧn sпeцie алe чeтъцiї Брашовълuї. De Konteлe Iosiфъ Kemeni.

Къ 18 semne de хrptie лitorgrafite.

Лa Istopia Цimnasiълuї din Sibiнъ ѧn annъa 1713. De Antoniъ Кърц.

Лъкръrї архіваре sekъndape. De Konteлe Iosiфъ Kemeni.

Рефлessiъnї despre Aptiклъ: Чeлъ maї вeкнъ siцiллъ aл чeтъцiї Брашовълuї. De—a —, пъблікатъ ѧn фъшіóра d'ѧntнъ a Marazinълuї пentrъ Istopia etc.

Къ o таблъ лitorgрафітъ.

Фъшіóра III.

Despre sпiцeлe ші studieлe кritiче etc. алe лuї I. K. Шuллер. De Konteлe Iosiфъ Kemeni.

Despre timпъл пaцperiї Komitateлorъ unгъreцї ѧn Transiлvania. De Konteлe Iosiфъ Kemeni.

Кърtiшіóръ poшie a чeтъцiї Sibiнълuї, komъnікатъ de Antoniъ Кърц.

Чeна din кartea Унгъréскъ a лuї Siцismъndъ Sъnt-Kiралі: Лъкрареа тінeлorъ ѧn Transiлvania. Komъnікатъ de Цiорцiъ Bindep.

Комплетъ алфавитъ ал лui Ioanne Baida, Maiestrъ четъцianiлоръ din Sibiiŭ, пентръ аннъл 1593. Din opiцinaл, коммуникатъ de Antoniŭ Кърц.

Adaŭsъ diплomatikъ ла Istopia прinsopiĭ лui Ioanne Ънniade, de Konteле Iosiфъ Kemeni.

Кu unъ fac-simile ал unui actъ din 1450.

Фъшiópa IV.

Лucкpъpiле notestъцiлоръ Eвропене in annii 1624, 1625, ши Прinчипеле Transiлваниeĭ, Гавpiел Бетлен. De Konteле Iosiфъ Kemeni.

Daчia in sekлъл ал noŭелé, dупъ Guido din Ravenna, скpinторŭ цeографикъ din totъ aчелашĭ sekлъ, de Antoniŭ Кърц.

Insemnъpi кritiче despre Istopia Цimnasiюлui din Бpaшовъ a лui Iosiфъ Dück, инвъцъторŭ ла Цimnasiŭ. De Konteле Iosiфъ Kemeni.

Forma Unionis Civitatis Cibiniensis etc.

Лucкpъpi apxивape sekundape, de Konteле Iosiфъ Kemeni. (Inкeiapea din фъшiópa II.)

Багателле istopiче, de Aug. Roth.

Subскpinчiuni але Прinчипилоръ Transiлванiĭ, in fac-simile, dinnpeunъ кu adaŭsъл лitografiŭ пентрu aчestea.

Misчелле.

a) Istopiче.

b) Insemnъpi de кърциле istopiче maĭ noue, каре se atingъ maĭ алесŭ de Ънгapia, Transилванiа шi цeapa Pomънéскъ.

c) Însemnare de cărțile ce intepesă istorică, care s'aŭ tipărită în Transilvania în annii 1844, 1845.

d) Problemate istoriče de premiată pentru Transilvn.

e) Distincțiunî fățite literațiloră Transilvanî în anna 1845.

f) Mórtea autoriŝatî Transilvanŭ D. Martinŭ Șpeda. Advocatŭ în Brașovŭ.

g) Memorabiliițăți de intepesŭ ceneral.

Ku unŭ adaosŭ litografitŭ.

Finita Tomulu II.

ERRATA:

Pagina,	Linia,	in loco de:	; vitegge:
65,	3 din jos,	— 40° 40'.	— 44° 40'
84,	3 din jos,	PRIDDEM,	PRIDEM
78,	9,	nunc posta,	nunc hoc posta
88,	18,	qinza,	qinsza,
119,	—	impressivne,	impressivne
124,	3,	Antesiu—,	Antesi —
188,	10 din jos,	Waiwada,	Waiwoda

ТАБЛА ТОМУЛУІ II.

I. Кроніка рѣа Ромънеск҃ѣ:

Istopiiле Domniлор цѣрій Рѫмънещі скрise de Kostandin Кѫпitanъл. (Ѹртаре.) фаца 3—35.

Istopia Цѣрій Ромънещі de лa 1689—1700 de Мареле Логофът Radъa Гречеанъ, фаца 129—176, 193—228, 321—352.

I. Diплomatiкъa Ромънеск҃ѣ:

Хрisoв҃ деле Stefanъ Mихаіл Раковіцъ прin каре se опresк҃ѣ strѣinій de a авé dрептѫрі чівіле ші полiтiче ѧn царъ, 1764, ф. 177.

Хрisoв҃ de aегъmentъ ѧntre Mихаіл Radъa Domnъa цѣрій Рѫмѧнещі ші Geoprie Гіка BB. Domnъa Молdoвеі, 1658, ф. 181.

Хрisoв҃ ал лъй Бела IV Краiъa Ѹнгар. 1247, ф. 247.

Анафора а овщещій adѫнърі a Молdaвіеі пentрѫ фелiъл проprietъцій ѧn царъ ѧn векime, 1817, ф. 250.

Хрisoв҃ деле Radъ Mixnea BB. 1613, ф. 265.

Актѫ деле Maцistratъa Sas-Себешълъй dat ѧnop Pomѧnі din цara Pomѧnéскъ emiграцій ѧn Transiлvania, 1396, ф. 269.

Хрisoв҃ ал лъй Radъ Mixnea BB. nomenindѫ de ашъзъmentъa фъкът de Mихаѫ BB. Bitézъa, 1613, ф. 277.

Карtea овщещій adѫнърі a цѣрій Ромѧнещі пentрѫ desповіреа цѣраніlорѫ ѧnstреinaці че s'ар ѧntoарче лa локъл лор, 1746, ф. 280.

Карtea овщещій adѫнърі пentрѫ desповіреа тѫтѫрор цѣраніlор, 1747, ф. 284.

Актъ пентрѫ despoвіреа вечініlор ѧn Moлdoвa, 1749. ф. 288.

Ѳрвариѫл saѫ поntѫл фъкѫt de Domnѫл Kostandin Nikолae Mавpокopdat, ф. 293.

Апафора a Dиванѫлѫї Moлdoвеї пентрѫ adъoціреа ziлелор de лѫкрѫ але църапіlорѫ лa прoпріetарѫ. 1775. ф. 295.

Кетаре a лѫї Алексandрѫ Скарлат Гіка кътрѫ лъкѫitopіl ѧnstpeinaцї dиndѫлe deoseвite прівілециѫрї пѫmaї съ se ѧntoapкѫ ѧn царъ, 1768, ф. 300.

Ѳрвариѫл saѫ поntѫл вoepeскѫлѫї фъкѫt de Алексandрѫ Морѫzi, ф. 303.

Скрisóреа лѫї Mixaiл BB. din Алва-Jѫлia 4 Noeмвріе 1599. Кътрѫ Ладislлаѫ Гѫлафі de Patot, Конte sѫпremѫ ал Komitatѫлѫї Solnoк de міждокѫ, ф. 355.

Adoѫa скрisóре a лѫї Mixaiл BB. din Алва-Jѫлia ѧn 13 Noeмвріе 1599, кътрѫ Ладislлаѫ Гѫлафі, ф. 357.

Артікѫлїї adѫпърїї ценерале каре s'a цінѫтѫ ѧn Алва-Jѫлia ѧn 20 Noeмвріе 1599, ф. 358.

III. Meмopaтopѫл Daчianѫ:

Фparmente attinгътóре de istopia Moлdoвеї, ѓpase din istopia Posieї a лѫї Kapamzin, ф. 309.

IV. Insкpiптopѫл Daчianѫ:

Istpiana, saѫ Deskpiepea antikiтъцілорѫ din пpeцѫрѫл Dѫnърїї, deskoneрite ѧntр'o кълътopie din вapa 1845, de A. T. Л. ф. 65.

ѧnsemnърї enіграфіче de A. T. Л.

1) Печетea лѫї Mixaiл Padѫл BB. ф. 187.

2) Moneta лѫї Mixaiл Bitézѫл, ф. 188.